

ҚАЗАҚША-АҒЫЛШЫНША СӨЗДІК

(30 мыңға жуық сөз бен сөз тіркестері қамтылған)

KAZAKH-ENGLISH DICTIONARY

(including about 30 000 words and phrases)

ҚАЗАҚША – АҒЫЛШЫНША СӨЗДІК

(30 мыңға жуық сөз бен сөз тіркестері қамтылған)

KAZAKH – ENGLISH DICTIONARY

(including about 30 000 words and phrases)

ӘОЖ 811.111-512.122 (038)
КБЖ 81.2 (Қаз+Англ) Я 2
А 23

*Баспаға Аймақтық әлеуметтік-инновациялық университеттің
Ғылыми кеңесі ұсынған*

РЕЦЕНЗЕНТТЕР: ф.ғ.д., профессор М.Малбақов
ф.ғ.д., профессор С.К.Сәтенова
ф.ғ.д., профессор С. Әлісжанов

ЖАЛПЫ РЕДАКЦИЯСЫН БАСҚАРҒАН
Ж.Түймебаев, Г.Сағидолда

АВТОРЛЫҚ ҰЖЫМ:
Г.Сағидолда, Г.Қожахметова, Ә.Қызырова, Ә.Байдилдинова

А 23 ҚАЗАҚША – АҒЫЛШЫНША СӨЗДІК: 30 мыңға жуық сөз бен сөз тіркестері қамтылған / Жалпы редакциясын басқарған: Ж.Түймебаев, Г.Сағидолда. – Алматы, “Қазығұрт”, 2017. – 440 бет.

ISBN 978-9965-22-523-9

Бұл сөздік Монголияның NERKO Publishing баспасының ұсынысымен 2007–2009 жылдары дайындалған Коллинздің (Harper Collins Publishers Ltd) алғашқы «Ағылшынша – Қазақша» және «Қазақша – Ағылшынша» сөздігінің базасы негізінде жасалды. Авторлық ұжым тарапынан қайтадан қаралып, толықтырулар мен өзгертулер енгізілген **ҚАЗАҚША – АҒЫЛШЫНША СӨЗДІК** қазақ тілінде заман ағымына сай пайда болған жаңа сөздерді, пайдалануға жеңіл, әрі күнделікті қолданыста жиі кездесетін сөздер мен сөз тіркестерін молынан қамтуымен ерекшеленеді.

ӘОЖ 811.111-512.122 (038)
КБЖ 81.2 (Қаз+Англ) Я 2

ISBN 978-9965-22-523-9

© Ж.Түймебаев, Г.Сағидолда, Г.Қожахметова,
Ә.Қызырова, Ә.Байдилдинова, 2017
© “Қазығұрт” баспасы, 2017

UDK 811.111-512.122 (038)
LBC 81.2 (Каз+Англ) Я 2
E 55

*Recommended for publication by the
Scientific Council of the Regional social-innovation university*

REVIEWERS: doctor of philological sciences, professor M.Malbakov
doctor of philological sciences, professor S.K.Satenova
doctor of philological sciences, professor S. Aliszhanov

EDITED BY
Zh.Tuimebayev, G.Sagidolda

AUTHORS:
G.Sagidolda, G.Kozhakhmetova, A.Kyzyrova, A.Baidildinova

E 55 KAZAKH – ENGLISH DICTIONARY: including about 30 000 words and phrases /
Edited by Zh.Tuimebayev, G.Sagidolda. – Almaty, “Kazygurt”, 2017. – 440 pages.

ISBN 978-9965-22-523-9

This dictionary has been prepared on the basis of the first «English-Kazakh» and «Kazakh-English» dictionaries by Harper Collins Publishers Ltd on the proposal of NEPKO Publishing, Mongolia in 2007–2009. **KAZAKH – ENGLISH DICTIONARY** reviewed, completed and changed by the authors, covers new words appearing over time, words and phrases that are easy to use and are often used in everyday life.

UDK 811.111-512.122 (038)
LBC 81.2 (Каз+Англ) Я 2

ISBN 978-9965-22-523-9

© Zh.Tuimebayev, G.Sagidolda, G.Kozhakhmetova,
A.Kyzyrova, A.Baidildinova, 2017
© Publishing house “Kazygurt”, 2017

СӨЗДІКТІ ПАЙДАЛАНУ ТУРАЛЫ

Бас сөз – сөздік мақаланы бастайтын негізгі сөз. Бас сөздер сөздікте майлы әріппен теріліп, әліпбилік тәртіп бойынша орналас-тырылды. Олардың көбінің жанында бас сөз табиғатын ашатын сөз тіркестері, кей жағдайда сөйлемдер қос қабаттаса беріледі. Мұндай жағдайда олар бас сөзге қарағанда көлемі кішірек майлы әріппен терілді.

Бас сөздердің аудармасы жай әріптермен терілді. Араларына үтірлі нүкте белгісі қойылған синоним сөздер аударманың нұсқа-лары ретінде берілді. Көпмағыналы сөздердің әртүрлі мағыналары нүктелі үтірмен бөлінді.

Туынды сөздердің мағыналары үшін аудармалар нүктелі үтірмен бөлініп, олардың алдына ♦ *с.е.* тәрізді таңба қойылды. Бұл қарас-тырып отырған туынды сөздің білдіретін мағыналарының ретті бөлінісі және олардың аудармалары сол сөздің туындауына ұйытқы болған негізгі сөздің жанында берілгенін және туындаған сөздің морфологиялық сипатын (сөз табына жататынын) көрсетеді. Мы-салы: **зат** *з.е.* thing; object; matter; substance; essence; gist; **әйел** ~ы womenfolk; **~есім** noun; **бұл не ~?** what is it?; **~ алмасу** metabolism; **~тылық** thingness; ♦ *с.е.* **~тық** material (*evidence*); subject; ♦ *em.* **~тану** to materialize; (*ЛИНГ*) to substantivize; **~тандыру** to objectify.

Туынды сөздің жасалуына ұйытқы болған етістік түбір-негіздер // таңбасымен ажылатылды. Етіс категориясының етістіктер сөзжа-самында сөз тудыруға қабілеті ерен екені ескеріліп, етіс тұлғалы етістіктер дербес бассөздер ретінде алынды. Мысалы:

ағ//у *em.* to leak, to flow; **~ып кету** to flow away; **~ып шығу** run out of (*bucket*); to rise (from); ♦ *с.е.* **~(ғ-қ)ан жұлдыз** shooting star.

ағыз//у *em.* to let flow (*water*); **көз жасын ~у** to shed tears; to cry; to float; to raft; *ауыс.* **~ып өте шығу** to rush; **~ып-тамызу** to spill; **та-мақты ~бай іш** eat carefully not splashing.

Қазақ тілінде синоним сөздер болып танылатын сөздердің ағыл-шын тіліндегі аудармасында семантикалық реңкідегі ерекшелік ай-қын көрінбеген жағдайда синоним сөздер / белгісімен ажыратылды.

Мысалы:

айқын *c.e.* clear; ♦ *з.е.* ~дағыш/~дауыш determinant.

Қазақ мәдениетіне тән этномәдени лексиканы дәлме-дәл аудару мүмкін емес болғандықтан, сөз сипатталып, түсіндірілді. Мысалы:

қазы *з.е.* *abdominal and costal horse grease (delicious dish)*; **сүр** ~dried and smoked; **қос** ~ with two opposite ribs.

мәсі *з.е.* *boots with no heels and soft sole*; ♦ *c.e.* ~лі *wearing boots with no heels and soft sole*; ~сіз *without boots with no heels and soft sole*; ~шең *wearing only boots with no heels and soft sole*.

Сөздік таңбалар көпмағыналы сөздің мағыналарын ажырату қызметін атқарып, оқырманның аударманы мәтін ыңғайына қарай таңдап алуына көмектесу мақсатын көздейді. Сөздік таңбалар курсив әріппен теріліп, жай жақшаға алынды. Бас сөздердің жанына қажетті стилистикалық сөздік таңбалар берілді. Жай жақшаға сөздік оралым үшін қажет болуы мүмкін, бірақ міндетті емес сөздер алынды. Мысалы: **қақтығыс** *з.е.* *collision (about car)*; *crush (people)*; *ауыс. quarrel; conflict*.

Тильда белгісі (~) сөз тіркесі құрамындағы бас сөздің орнына қолданылды. Мысалы: **нақ** *үст. exactly*; ~ **солай** *exactly so*; ♦ *c.e.* ~ты *concrete; specific; active; real*; ~ты **құқық** *specific right*; ~тылы *concrete; specific*; ~тырақ *more exact; more specific*; ♦ *з.е.* ~тылық *exactness*; ♦ *ет.* ~тылау *to specify; to make more exact*.

Бас сөздің соңғы дыбысы қатаң (к, қ, п) болса, оған қосымша жалғанғанда қатаң дыбыстың ұяңданатыны (г, ғ, б) немесе керісінше соңғы дыбыс ұяң болса қатанданатыны ескеріліп, дыбыстардың ілгерінді немесе кейінді ықпалдың әсерінен өзгеруі бассөз ұяшығына енген сөз тіркесі құрамында жақша ішінде көрсетілді. Мысалы:

қаймақ *з.е.* *sour cream, skin*; ~(қ-ғ)ы *алынбаған сүт whole milk*; *ауыс. the best part of people*; ♦ *фр.* ~(қ-ғ)ы *бұзылмаған untouched*.

бап *з.е.* *care; fitness; preparedness*; бірдеңенің ~(п-б)ын білу *to be good at smth*; ~кер *trainer; coach*.

Сөз қолданылатын ғылым саласы бас әріптермен жақша ішінде қысқартылып, ал лингвистикалық белгілері кіші әріппен курсивпен берілді. Мысалы: **ақжусан** *з.е.* (*БОТ*) *wormwood*.

USING THE DICTIONARY

Main word is a basic word that starts dictionary entry. The main words in the dictionary are given in bold type and in alphabetical order. Most of them have phrases, with the basic word, and in some cases the sentences are given. In this case they are given with the letters less than the main words in bold type.

The translation of the main words is given in usual font. Synonyms are separated by semicolon and given as the variants of translation. Different meanings of polysemantic words are separated by a semicolon.

The translations of the derivative words are separated by a semicolon and a verbal symbol as **◆ c.e** is put in front of them. This is an ordinal separation of the derivative meanings, and their translations are placed next to the basic keyword and represent the morphological character (part of speech) of the derived word. For example: **зат** *з.е.* thing; object; matter; substance; essence; gist; **әйел** **~ы** womenfolk; **~есім** noun; **бұл не ~?** what is it?; **~ алмасу** metabolism; **~тылық** thingness; **◆ c.e. ~тық** material (*evidence*); subject; **◆ em. ~тану** to materialize; (*ЛИИГ*) to substantivize; **~тандыру** to objectify.

The verb root is separated by the symbol **//**. Taking into account the fact that the category of voice has the ability to form words, the verbs of passive form are also given as the main word. For example:

ағ//у *em.* to leak, to flow; **~ып кету** to flow away; **~ып шығу** run out of (*bucket*); to rise (from); **◆ c.e. ~(ғ-қ)ан жұлдыз** shooting star.

ағыз//у *em.* to let flow (*water*); **көз жасын ~у** to shed tears; to cry; to float; to raft; *ауыс.* **~ып өте шығу** to rush; **~ып-тамызу** to spill; **тамақты ~бай іш** eat carefully not splashing.

If the feature of the semantic tone of the synonyms in the Kazakh language is not clear in the English translation, then the synonyms are separated by the symbol **/**. For example:

айқын *c.e.* clear; **◆ з.е. ~дағыш/~дауыш** determinant.

Ethno-cultural vocabulary characteristic to Kazakh culture, which cannot be accurately translated, is explained. For example:

қазы *з.е.* abdominal and costal horse grease (*delicious dish*); **сүр** ~ dried and smoked; **қос** ~ with two opposite ribs.

мәсі *з.е.* boots with no heels and soft sole; ♦ *с.е.* **~пі** wearing boots with no heels and soft sole; **~сіз** without boots with no heels and soft sole; **~шең** wearing only boots with no heels and soft sole.

The symbols serve to determine the several meanings of words and are aimed at helping the reader to choose a translation by context. Additional words are given in italics and in brackets. Stylistic signs are placed next to the main words. Words in simple brackets may be required for word combinations, but not necessary ones. For example: **ҚАҚТЫҒЫС** *з.е.* collision (*about car*); crush (*people*); *ауыс.* quarrel; conflict.

A tilde (~) is used instead of a keyword in a phrase. For example: **НАҚ** *үст.* exactly; **~ солай** exactly so; ♦ *с.е.* **~ты** concrete; specific; active; real; **~ты құқық** specific right; **~тылы** concrete; specific; **~тырақ** more exact; more specific; ♦ *з.е.* **~тылық** exactness; ♦ *ет.* **~тылау** to specify; to make more exact.

If the main word ends with voiceless phonemes (к, қ, п), in adding the endings these voiceless phonemes are changed into voiced, and their influence is given in the main word in brackets. For example:

қаймақ *з.е.* sour cream, skin; **~(қ-ғ)ы алынбаған сүт** whole milk; *ауыс.* the best part of people; ♦ *фр.* **~(қ-ғ)ы бұзылмаған** untouched.

бап *з.е.* care; fitness; preparedness; **бірдеңенің ~(п-б)ын білу** to be good at smth; **~ кер** trainer; coach.

The field of science that used the word is given abbreviations with capital letters in brackets, and linguistic features (abbreviations) are given with small letters in italics. For example: **ақжусан** *з.е.* (*БОТ*) wormwood.

ҚАЗАҚША ШАРТТЫ ҚЫСҚАРТУЛАР ABBREVIATIONS IN KAZAKH

(АМЕР)	американдық ағылшын	American English
(АНАТ)	анатомия	Anatomy
(АРХ)	архитектура	Architecture
(АРХЕОЛ)	археология	Archeology
(АСТР)	астрология	Astrology
(ӘДЕБ)	әдебиет	Literature
(ӘСК)	әскери	Military
(БИОЛ)	биология	Biology
(БОТ)	ботаника	Botany
(БРИТ)	британдық ағылшын	British English
(ВЕТ)	ветеринария	Veterinary
(ГЕОГ)	география	Geography
(ГЕОЛ)	геология	Geology
(ГЕОМ)	геометрия	Geometry
(ДІН)	діни	Religion
(ЗАҢ)	заң	Law
(ЗООЛ)	зоология	Zoology
(КОМП)	компьютер	Computing
(ЛИНГ)	лингвистика	Linguistics
(МАТ)	математика	Mathematics
(МЕД)	медицина	Medicine
(МЕТ)	металлургия	metallurgy
(МИН)	минералдық	Mineral
(МИФ)	мифология	Mythology
(МУЗ)	музыка	Music
(ӨНЕР)	өнер	Art
(ПСИХ)	психология	Psychology
(РАДИО)	радио	Radio
(САЯС)	саяси	Politics
(СПОРТ)	спорт	Sport
(ТАР)	тарихи	History

<i>(ТЕАТР)</i>	театр	Theatre
<i>(ТЕХ)</i>	техника	Technology
<i>(ФАРМ)</i>	фармакология	Pharmacology
<i>(ФИЗ)</i>	физика	Physics
<i>(ФИЛОС)</i>	философия	Philosophy
<i>(ФОЛЬК)</i>	фольклор	Folklore
<i>(ХИМ)</i>	химия	Chemistry
<i>(ЭКОН)</i>	экономика	Economics
<i>(ЭЛЕК)</i>	электр	Electricity
<i>(ЭТНОЛ)</i>	этнология	Ethnology
<i>ауыз-екі</i>	ауыз-екі	colloquial
<i>ауыс.</i>	ауыспалы мағына	figurative
<i>диал.</i>	диалект	dialect
<i>елікт.</i>	еліктеуіш сөз	imitative word
<i>есімд.</i>	есімдік	pronoun
<i>ет.</i>	етістік	verb
<i>жалғ.</i>	жалғаулық	conjunction
<i>з.е.</i>	зат есім	noun
<i>көнер.</i>	көнерген сөз	archaic
<i>көм.с.</i>	көмекші сөз	auxiliary word
<i>қыст.</i>	қыстырма сөз	parenthesis
<i>мақал-мәт.</i>	мақал-мәтел	proverbs and sayings
<i>неол.</i>	неологизм	neologism
<i>од.</i>	одағай	exclamation
<i>сан ес.</i>	сан есім	numeral
<i>с.е.</i>	сын есім	adjective
<i>сөзбе-сөз</i>	сөзбе-сөз	verbatim
<i>үст.</i>	үстеу	adverb
<i>фр.</i>	фразеологизм	phraseology
<i>шыл.</i>	шылау	conjunction
<i>экспр.</i>	экспрессивті	expressive

Қазақ алфавиті

Баспа әрпі	Жазба әрпі	Әріп аттары	Баспа әрпі	Жазба әрпі	Әріп аттары
А а	<i>А а</i>	<i>а</i>	П п	<i>П п</i>	<i>пә</i>
Ә ә	<i>Ә ә</i>	<i>ә</i>	Р р	<i>Р р</i>	<i>әр</i>
Б б	<i>Б б</i>	<i>бә</i>	С с	<i>С с</i>	<i>әс</i>
В в	<i>В в</i>	<i>вә</i>	Т т	<i>Т т</i>	<i>тә</i>
Г г	<i>Г г</i>	<i>гә</i>	У у	<i>У у</i>	<i>у</i>
Ғ ғ	<i>Ғ ғ</i>	<i>ға</i>	Ұ ұ	<i>Ұ ұ</i>	<i>ұ</i>
Д д	<i>Д д</i>	<i>дә</i>	Ү ү	<i>Ү ү</i>	<i>ү</i>
Е е	<i>Е е</i>	<i>е</i>	Ф ф	<i>Ф ф</i>	<i>ф</i>
Ё ё	<i>Ё ё</i>	<i>ё</i>	Х х	<i>Х х</i>	<i>ха</i>
Ж ж	<i>Ж ж</i>	<i>жә</i>	Һ һ	<i>Һ һ</i>	<i>һа</i>
З з	<i>З з</i>	<i>зә</i>	Ц ц	<i>Ц ц</i>	<i>цә</i>
И и	<i>И и</i>	<i>и</i>	Ч ч	<i>Ч ч</i>	<i>чә</i>
Й й	<i>Й й</i>	<i>й</i> (қысқа и)	Ш ш	<i>Ш ш</i>	<i>ша</i>
К к	<i>К к</i>	<i>ка</i>	Щ щ	<i>Щ щ</i>	<i>ща</i>
Қ қ	<i>Қ қ</i>	<i>қа</i>	Ъ	<i>ъ</i>	Айырым белгісі
Л л	<i>Л л</i>	<i>әл</i>	Ы ы	<i>Ы ы</i>	<i>ы</i>
М м	<i>М м</i>	<i>әм</i>	І і	<i>І і</i>	<i>і</i>
Н н	<i>Н н</i>	<i>ән</i>	Ь	<i>ь</i>	Жіңішкелік белгісі
Ң ң	<i>Ң ң</i>	<i>әң</i>	Э э	<i>Э э</i>	<i>э</i>
О о	<i>О о</i>	<i>о</i>	Ю ю	<i>Ю ю</i>	<i>ю</i>
Ө ө	<i>Ө ө</i>	<i>ө</i>	Я я	<i>Я я</i>	<i>я</i>

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ЛЕКСИКОГРАФИЯЛЫҚ КӨЗДЕР

- АВВУУ Lingvo Live. Online dictionary. <https://www.lingvolive.com>
- The Oxford-Duden pictorial English Dictionary. – Berlin, 1990.
- Muller V.K. English-Russian dictionary. – Moscow, Russky Yazyk, 1985.
- Oxford Russian Dictionary. Russian-English. Oxford-Moscow, 1999.
- Қазақско-русский словарь. 50 000 слов. – Алматы, 2002.
- Қазақ әдеби тілінің сөздігі. Он бес томдық / Құраст. Т.Жанұзақов, С.Омарбеков, Ә.Жүнісбек және т.б. – Алматы, 2006. 1-том.
- Қазақ тілінің диалектологиялық сөздігі. – Алматы, 1969.
- Қазақ тілінің сөздігі. – Алматы, 1999.
- Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі. Он томдық. – Алматы, 1974–1986.
- Қазақ тілінің фразеологиялық сөздігі. – Алматы, 1977.
- Қайдар Ә. Қазақтар ана тілі әлемінде. – Алматы, 2009.
- Қалиев Б. Қазақ тіліндегі өсімдік атаулары. – Алматы, 1988.
- Қалиұлы Б. Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі // Қазақ тілі (энциклопедия). – Алматы, 1998.
- Русско-казахский и казахско-русский онлайн словарь. <https://sozdik.kz>
- Русско-казахский словарь. – Алматы, 1978 .
- Русско-казахский словарь. 50 000 сөз. – Москва, 1954.

А, а

- А, а** *the first letter of the Kazakh alphabet*; ♦ *қыст.* oh; ~ байғұс oh, you poor thing!; ~ не дейсіз? why, what do you mean? ~ дегенде at once; ~ дегенше instantly; ah, oh; ~ қойшы соны! Oh, to hell with him!.
- абадан** *c.e.* strong; respected; ~ бөрі leader wolf; leader of the pack; жігіттің ~ы honorable young man.
- абазия** *з.е. (МЕД)* abasia; inability to work.
- абажа** *з.е.* trunk; box; chest; ♦ *c.e.* ~дай spacious (*house, room*).
- абажур** *з.е.* lampshade.
- абай** *c.e.* cautious; careful; ~сыз careless; imprudent; ♦ *үст.* ~сызда accidentally; unexpectedly; unintentionally; ♦ *з.е.* ~сыздық carelessness; imprudence; ♦ *ет.* ~лау to be aware (of); to be careful (of); жолдан өткенде ~лау керек one must be careful careful while crossing the road;
- абаттандыр//у** *ет.* to landscape; to equip with modern services and utilities; to equip with modern amenities; ♦ *c.e.* ~ылған қала city with all proper amenities.
- абакты** *з.е.* prison; jail; gaol (*БРИТ*); ~ға отырғызу to put into prison/jail/gaol; ~да отыру to be in prison.
- абала//у** *ет.* to bark; to bay.
- Абакан** *з.е.* Abakan.
- аббат** *з.е.* priest (*Roman Catholic*); ♦ *c.e.* ~тық abbey; abbacy.
- абerrация** *з.е.* aberration.
- аббревиатура** *з.е.* abbreviation.
- Абердин** *з.е.* Aberdeen; ~дік Aberdonian.
- абдыра//у** *ет.* to be taken aback; to become confused; ♦ *c.e.* ~аған confused; ~п қалған confused; bemused;
- абдырат//у** *ет.* to perplex; to throw into confusion.
- абзал** *c.e.* noble; honourable; ~ адам honourable person; ♦ *з.е.* ~дық merit; generosity; ♦ *қыст.* ~ы in short.
- абзац** *з.е.* paragraph.
- Абиджан** *з.е.* Abidjan.
- абиотропия** *з.е. (МЕД)* retinal abiotrophy.
- Абиссиния** *з.е.* Abyssinia.
- абиссиндік** *з.е.* Abyssinian.
- абитуриент** *з.е.* a university entrant.
- аблаут** *з.е.* ablaut.
- аблятив** *з.е.* ablative.
- абонемент** *з.е.* subscripion; season ticket; ♦ *c.e.* ~тік subscripion; ~ карта subscripion card, season ticket; library card; ~ төлемақы licence fee; ~ жәшік post office box.
- абонент** *з.е.* subscriber; ♦ *c.e.* ~тік subscriber's; ~ төлемақы subscription fee; ~ теледидар subscription television; pay TV.
- абсорбент** *з.е. (МЕД)* absorbent.
- абордаж** *з.е.* boarding.
- абориген** *з.е.* aborigine; ♦ *c.e.* ~дік aboriginal; native.
- аборт** *з.е.* abortion; ~ жасату to have an abortion.
- абсент** *з.е.* absinth.
- абсентеизм** *з.е.* absenteeism.
- абсида** *з.е.* apsis.
- абсолют** *з.е.* the absolute; ♦ *c.e.* ~ті absolutely; odds-on; ~ті монополия absolute monopoly.
- абсолютизм** *з.е.* absolutism.
- абстанд** *з.е. (ЛИНГ)* abstand.
- абстинент** *з.е.* abstainer.
- абстиненция** *з.е.* withdrawal symptoms; нашақорлық ~сы drug withdrawal symptoms.

- абстракт** *з.е.* abstract; ♦ *с.е.* ~ілі abstract; ~ілі ұғымдар abstract concepts.
- абстракция** *з.е.* abstraction.
- абсурд** *з.е.* nonsense.
- абсцесс** *с.е.* abscess.
- Абу-Даб** *з.е.* Abu Dhabi.
- абхаз** *з.е.* Abkhasian (*nationality*); ♦ *с.е.* ~дық Abkhasian.
- Абхазия** *з.е.* Abkhazia.
- абыз** *з.е.* priest; wise man.
- абырж/у** *em.* to be worried or anxious (about); ~ымаңыз don't worry! don't trouble!; ♦ *с.е.* ~ыған confused; embarrassed; ♦ *з.е.* ~ушылық anxiety; agitation; unrest; ~ушылықпен anxiously.
- абыржыт/у** *em.* to confuse; to embarrass.
- абырой** *з.е.* dignity; authority; ~ы зор authoritative; respected; ♦ *с.е.* ~сыз unauthoritative; untrustworthy; ♦ *з.е.* ~сыздық dishonesty; the lack of authority; ♦ *с.е.* ~лы authoritative; trustworthy; dignified; ~лы is honourable action; ♦ *em.* ~ын төгу to compromise; ♦ *үст.* ~ болғанда fortunately.
- абыр-сабыр** *з.е.* hustle; hassle; hurly-burly.
- авангард** *з.е.* advance-guard; van; ♦ *с.е.* ~тық vanguard.
- аванзал** *з.е.* ante-room; avant hall.
- аванпорт** *з.е.* outer harbor; out port.
- аванпост** *з.е.* outpost.
- аванс** *з.е.* advance (*of money*); ~ алу to receive in advance.
- авантюра** *з.е.* a reckless scheme; a crazy attempt.
- авантюрист** *з.е.* adventurer.
- авар** *з.е.* Abar.
- авгур** *з.е.* augur; ~ тілдері esoteric language.
- авиабаза** *з.е.* airbase.
- авиабилет** *з.е.* air ticket.
- авиадесант** *з.е.* airborne assault landing; airborne assault force.
- авиадиспетчер** *з.е.* air-traffic controller; ♦ *с.е.* ~лік қызмет air flight control.
- авиажолаушы** *з.е.* airline passenger.
- авиажүк** *з.е.* air freight; air baggage; ~ке арналған көлік құжаты air waybill.
- авиакаскадёр** *з.е.* stunt flyer.
- авиакомпания** *з.е.* airline.
- авиалайнер** *з.е.* airliner.
- авиамеханик** *з.е.* aircraft mechanic.
- авиамодель** *з.е.* model aircraft.
- авиаракета** *з.е.* air-launched missile.
- авиасалон** *з.е.* air show.
- авиаспорт** *з.е.* air sports.
- авиатүсірім** *з.е.* air photography.
- авиахат** *з.е.* air letter.
- авиация** *з.е.* aviation; азаматтық ~ civil aviation; ♦ *с.е.* ~лық aviation.
- авитаминоз** *з.е.* avitaminosis.
- авокадо** *з.е.* avocado (*tree*); ~ жемісі avocado (*fruit*).
- аврора** *з.е.* aurora, dawn.
- австро-азиаттық** *с.е.* Austro-asian.
- Австралия** *з.е.* Australia; ♦ *с.е.* ~лық australian.
- Австрия** *з.е.* Austria; ♦ *с.е.* ~лық Austrian.
- автаркия** *з.е.* self-sufficiency; autarky.
- авто** *з.е.* auto.
- автоаптечка** *з.е.* auto first-aid set; medicine chest.
- автобаза** *з.е.* motor-transport depot.
- автобус** *з.е.* bus; coach; ~-экспресс express coach; ~ аялдамасы bus stop; ~ жүргізушісі busman; bus-driver.
- автогенез** *з.е.* autogenesis.
- автограф** *з.е.* autograph.
- автодром** *з.е.* autodrome.
- автодүкен** *з.е.* autoshop.
- автожарыс** *з.е.* motor racing.
- автожауапкер** *з.е.* answerphone.

АВТОКОЛОНКА

- автоколонка** *з.е.* petrol pump.
автоколонна *з.е.* motorcade.
автокосметика *з.е.* car care products.
автокөлік *з.е.* motor transport; ~ қоюға болмайды no parking; ~ паромы car ferry.
автокран *з.е.* mobile crane; crane truck.
автократ *з.е.* autocrat; ♦ *с.е.* ~тық autocratic.
автократия *з.е.* autocracy.
автокросс *з.е.* autocross.
автомагистраль *з.е.* motorway.
автомат *з.е.* automatic machine; slot-machine; submachine gun; coin-operated machine; ♦ *с.е.* ~ты automatic; ~ты ажыратқыш cutout; ~ты айырғыш cut off switch; ~ты телефон байланысы direct dialling; ~тық қалааралық телефон байланысы (БРИТ) subscriber trunk dialling; ♦ *уст.* ~ түрде automatically.
автоматизация *з.е.* automation.
автоматизм *з.е.* automatism; self-acting.
автоматтандыр//у *em.* to automate; to render automatic; to introduce automation (into); ♦ *с.е.* ~ылған automated; computer-aided; ~ылған жобалау computer-aided design; ~ылған оқыту computer-aided instruction; ~ылған өндіріс computer-aided manufacturing.
автомашина *з.е.* motor vehicle.
автомектеп *з.е.* driving school.
автомобиль *з.е.* motor vehicle; motor car; ~ ассоциациясы (БРИТ) Automobile Association; ~ зауыты automobile plant; ~-пикап estate car.
автономдық *с.е.* autonomous; ~ емес not autonomous; on-line.
автономия *з.е.* autonomy.
автопансионат *з.е.* motel.
автопарк *з.е.* car fleet; car park.
автопаром *з.е.* car ferry.
автопоезд *з.е.* articulated lorry.
автопортрет *з.е.* self-portrait.
автор *з.е.* author; composer; ♦ *с.е.* ~лық authorship; ~лық құқық copyright.
авторалли *з.е.* motor rally.
автореферат *з.е.* abstract (*dissertation*).
авторитаризм *з.е.* authoritarianism.
авторитарлық *с.е.* authoritarian.
автоспорт *з.е.* motor sports.
автотабу *з.е.* auto detect.
автотурист *з.е.* car tourist.
автотұрақ *з.е.* auto parking; car fleet; car park; ~тағы өлшеуіш parking meter.
автотіркеме *з.е.* trailer.
автошасси *з.е.* undercarriage.
автошеберхана *з.е.* car workshop; service station.
автоіздеу *з.е.* automatic search.
агава *з.е.* (БОТ) agave.
агат *з.е.* (МИН) agate.
агглютинативті *с.е.* (ЛИНГ) agglutinative.
аггравация *з.е.* malingering.
агент *з.е.* promoter; agent; жарнама ~і advertising agent; adman; ~тік agency; көмек көрсететін ~тік aid agency; баспа ~тірі news agency; ақпарат ~тірі press agency.
агентура *з.е.* agents.
агитатор *з.е.* agitator; canvasser; electioneer.
агитация *з.е.* agitation; drive; ♦ *em.* ~ жүргізу to campaign; to conduct a drive.
агломерация *з.е.* agglomeration.
агнозия *з.е.* (МЕД) agnosia; unrecognizability.
агностик *з.е.* agnostic.
агония *з.е.* dead-throes.
аграрлық *с.е.* agrarian.
агрегат *з.е.* unit.

- агреман** *з.е.* agrément.
- агрессивті** *с.е.* aggressive; ♦ *з.е.* ~лік aggressiveness.
- агрессия** *з.е.* aggression; ♦ *с.е.* ~шыл aggressive.
- агрессор** *з.е.* aggressor.
- агроном** *з.е.* agronomist.
- агрономия** *з.е.* agronomics; agricultural science.
- агротехник** *з.е.* agricultural technician; ~а agricultural technology.
- агрохимия** *з.е.* agrochemistry; ♦ *с.е.* ~лық agrochemical.
- аға** *з.е.* elder brother; uncle; ♦ *с.е.* senior; chief; ~ оқытушы senior teacher; ~ инженер chief engineer; ~ буын older generation.
- ағайын** *з.е.* relative; kinsman; relatives; kin; алыс ~ distant relative; distant cousin; жақын ~ close relative; blood relative; *ауыс.* friends; Тыңда, ~! Listen, friends (or brothers)!; ♦ *с.е.* ~ды brothers; ~ды үшеу three brothers; *ауыс.* ~ды қоңыр қаз bosom friends; ~дық brotherhood; ~дық қарым-қатынас blood relations.
- ағайындаc//y** *em.* to become relatives.
- ағар//y** *em.* to grow white; to blanch; to light; шашы ~у to go gray (*hair*); таң ~ып атты it is getting light; ♦ *с.е.* ~ған *ауыс.* dairy products.
- ағараңдa//y** *em.* to flash (*in the darkness*).
- ағарт//y** *em.* to whitewash (*wall*); (*educate*) enlightenment; халық ~у жұмысы public education; ♦ *з.е.* ~қыш bleach; ~тқы whitewash (*paint*); мырыш ~ тқысы zink white.
- ағат** *үсм.* incautious; wrong; ♦ *з.е.* ~тық imprudence; mistake; ~ кету to make a mistake; ♦ *с.е.* ~сыз correctly; ~ ой wrong opinion.
- ағаш** *з.е.* tree; wood (*material*); timber; ~шы carpenter; ♦ *с.е.* wooden; ~ көпір wooden bridge; ~ өнеркәсібі timber industry; ~ сүрегі timber; ~ты жер wooded land; ~ отын firewood; ~ жару to chop wood; ~ егу to plant a tree; ♦ *фр.* ~тан түйін түйген jack of all trades.
- ағашжегі** *з.е.* (*ЗООЛ*) moth.
- ағза** *з.е.* (*БИОЛ*) organ; anatomy.
- ағ//y** *em.* to leak; to flow; ~ып кету to flow away; ~ып шығу run out of (*bucket*); to rise (from); ♦ *с.е.* ~(ғ-қ)ан жұлдыз shooting star.
- ағыз//y** *em.* to let flow (*water*); көз жасын ~у to shed tears; to cry; to float; to raft; *ауыс.* ~ып өте шығу to rush; ~ып-тамызу to spill; тамақты ~бай іш eat carefully not splashing.
- ағыл//y** *em.* *ауыс.* to stream (*cars, trains*); to pour; to rush (*people*); халық алаңға қарай ~а бастады a crowd poured into the square; ♦ *үсм.* ~-тегіл plentifully; abundantly; ~ еңіреу to sob; ~-тегіл жылау to burst into tears.
- ағылшын** *з.е.* English; ♦ *үсм.* ~ша сөйлеу to speak English.
- ағым** *з.е.* course (*political*); trend; ♦ *с.е.* ~дағы current; present-day; present; ~дағы міндеттер present-day problems; ~дағы жөндеу running repairs; ~дағы жыл current year.
- ағын** *з.е.* current; flow; ♦ *с.е.* ~ды flowing; running; *ауыс.* fast; rapid; ~ды су running water; ~сыз drainless; without outflow; ♦ *em.* ~дау to rush.
- ағыс** *з.е.* current; stream; (*ГЕОГ*) rapids; ~пен төмен қарай downstream; ~пен соғу to spout; *ауыс.* direction; замана ~ы the flow of time; the spirit of time.
- ағыт//y** *em.* to unfasten; to unbutton; to unhook; to unharness; *ауыс.* to give way to; ~ып жіберу to detach.
- ада** *к.с.* devoid of; ♦ *em.* ~ болу to come to an end; to lose ~ қылу to finish; to deprive.

- адал** *c.e.* fairly; honest; ~ ниетті conscientious; ~ сөз word of honour; ~ бәсекелестік басқармасы the office of fair trading; ~ болу to be faithful; ♦ *з.е.* ~дық honesty; досқа деген ниеттің ~дығы honesty to a friend; suitability for eating; астың ~дығында сөз жоқ the meal is undoubtedly suitable for eating.
- адалбақан** *з.е.* (ЭТН) adalbakan (*rack or stand for clothes or food*).
- адам** *з.е.* a man; human being; ~ анатомиясы human anatomy; ~ баласы human being; ~ға жау misanthropic; ~ сүйгіш philanthropic; ~тәрізді (БИОЛ) anthropomorphous; ~ шығыны human casualties; (ЗАН) person жауапты ~ person in charge; жеке ~ individual; үйде ~ жоқ there is nobody at home; ~ болу to be a real man; ол ~ болмайды he won't be a good person; ~ айтқысыз indescribable; ~ көргісіз unattractive; ♦ *үст.* ~ша сөйлесу to speak reasonably.
- адамгершілік** *з.е.* humanity; morality; ♦ *c.e.* ~сіз inhuman; ~ті humane.
- адами** *c.e.* human.
- адамдық** *c.e.* ~ қасиет humane trait; humanity; ♦ алты ~ бөлме a room for six people.
- адамзат** *з.е.* mankind; ♦ *c.e.* ~тық humane; of mankind.
- адаптация** *з.е.* adaptation.
- адаптер** *з.е.* adapter.
- адастыр//у** *em.* mislead; ♦ *c.e.* ~ар жол misleading way.
- адас//у** *em.* to lose one's way; *ауыс.* to be mistaken; ♦ *з.е.* ~ушылық error; mistake.
- адвокат** *з.е.* (БРИТ) barrister; (АМЕР) attorney; solicitor; ♦ *c.e.* ~тық (БРИТ) barrister's; (АМЕР) attorney's; solicitor's.
- адвокатура** *з.е.* advocacy.
- адгезия** *з.е.* (МЕД) adhesion.
- Аддис-Абеба** *з.е.* Addis Ababa.
- Аделаида** *з.е.* Adelaide.
- Аден** *з.е.* Aden.
- аденоид** *з.е.* (МЕД) adenoid.
- аденома** *з.е.* (МЕД) adenoma.
- администратор** *з.е.* administrator; manager (*of hotel, theatre*).
- администрация** *з.е.* administration; management.
- адмирал** *з.е.* admiral; ♦ *c.e.* ~ басқармасы admiralty; ~дық admiral; ~ атақ admiralty; flag rank.
- адрес** *з.е.* address; ~ үстелі address bureau;
- адресант** *з.е.* sender (*letter*).
- адресат** *з.е.* addressee; ~күнтізбе directory.
- Адриат теңізі** *з.е.* the Adriatic Sea.
- адсорбент** *з.е.* (МЕД) adsorbent.
- адсорбция** *з.е.* adsorption.
- адуын** *c.e.* hot-tempered; ~ әйел a hot-tempered woman; ♦ *з.е.* ~дық hot temper; ♦ *em.* ~дау to fly into a temper.
- адым** *з.е.* step; ♦ *үст.* *ауыс.*: қарға ~ жерде nearby; ♦ *em.* ~дау to step.
- адыра//ю** *em.* to pop.
- адырна** *з.е.* bow-string.
- адъюнкт** *з.е.* junior scientific assistant; advanced student in military academy.
- адъютант** *з.е.* aide-de-camp; adjutant.
- адюльтер** *з.е.* adultery.
- ажал** *з.е.* death; mortality; ♦ *c.e.* ~ды mortal.
- ажар** *з.е.* face color; look; guise; form; ~ы жақсы looks good (about the patient); ~ы кіру to have the appearance of a healthy person; view of smth.; ~ын кетіру spoil the view of smth.; ♦ *c.e.* ~лы pretty; nice-looking; ~ әйел nice-looking woman; ~сыз ugly; ♦ *em.* ~лау to polish; ~лау құралы sander.

- ажырас//у** *em.* to divorce; ~у жөнінде өтініш беру to petition for divorce; ~у жөніндегі соңғы шешім decree absolute; ♦ *c.e.* ~қан divorced.
- ажырал//у** *em.* to drift apart; ♦ *c.e.* ~мас inseparable; ~у бөлігі болу to be part and parcel of.
- ажырат//у** *em.* to cut off; ~а алу to be able to determine; ~ып жіберу to separate smb. (*fighters*); ♦ *c.e.* ~ылмайтын indissoluble; inseparable; ♦ *з.е.* ~қыш switch; ♦ *c.e.* ~қыш көпір swing bridge.
- аз** *үст.* few; little; not enough; біздің уақытымыз ~ we have little time; бұл ~ this is not enough; мен ~ жерде болғам I have been in few places; өзінің келгені ~ болғандай, жолдасын қоса ертіп келіпті it was not enough that he came himself, but he had taken his friend; ~ емес not a bit; not in the least; ~ырақ less; ~-дап little by little; ~дап тамақтану to have a bite; ~-мүз slightly; ♦ *з.е.* ~шылық minority; ♦ *c.e.* ~ды-көпті more or less.
- азайт//у** *em.* to decrease; to diminish; ♦ *з.е.* ~қыш (*MAT*) subtrahend.
- аза** *з.е.* mourning; sorrow; ♦ *c.e.* ~лы mourning; ♦ *фр.* ~ тұту to grieve (for, over); ~ бойы қаза болу to shudder; ~ бойы тік тұру to loathe.
- азагүл** *з.е.* (*БОТ*) funeral wreath.
- азалия** *з.е.* (*БОТ*) azalea.
- азамат** *з.е.* citizen; person; ~тық citizenship; ~тық алу to be granted civic rights; ♦ *c.e.* ~тық авиация басқармасы (*БРИТ*) Civil Aviation Authority; ~тық бағынбаушылық civil disobedience; ~тық бостандықтар civil liberties; ~тық қорғаныс (*АМЕР*) Civil Defense; ~тық құқық жөніндегі ұлттық кеңес (*БРИТ*) National Council for Civil Liberties; ~тық құрылыс civil engineering; ~тық құқық (*ЗАН*) civil law; civic rights; ~тық соғыс civil war; азаматтық кодекс civil code.
- азан I** *з.е.* *дуал.* heyday; early morning; ♦ *үст.* ~ғы morning; ~ғы серуен morning walk; ~ғы ас breakfast.
- азан II** *з.е.* (*ДИН*) *azan* (*call for Muslims to pray*); ~қазан unimaginable din; ♦ *em.* ~қазан болу to get noisy.
- азанама** *з.е.* obituary.
- азап** *з.е.* torment; ар ~(п-б)ы remorse; ♦ *c.e.* ~ты painful; ♦ *em.* ~тау to torture; ♦ *з.е.* ~таушы martyr; ~таушылық martyrdom; ♦ *фр.* ~ шеру to suffer.
- азар** *з.е.* oppression; offence.
- азар:** азар болса at worst.
- азат** *c.e.* free; ~ ел free country; ~ өмір free life; ~ етуші liberator; deliverer; ~ ету to free; ♦ *з.е.* ~тық freedom; ~тық жолы liberty; ~тық сүйгіш freedom-loving; ~тық алу to release; ~тық беру to emancipate.
- азатжол** *з.е.* a new line; ~дан бастап жазу to indent.
- аза//ю** *em.* to decline; to decrease.
- азбан** *з.е.* emasculated (*animal*); ~ бұқа castrated bull; *ауыс.* кәрі ~ old gelding.
- азған** *c.e.* shameless; depraved.
- азғын** *c.e.* morally corrupt; puny; weakly; ♦ *em.* ~дау to lead a depraved / loose / dissolute life; ♦ *з.е.* ~дық immorality; depravity.
- азғыр//у** *em.* to tempt; to seduce; ~ып әкету to entice; ~ып көндіру to head-hunt.
- аздыр//у** *em.* to pervert; to exhaust; to seduce.
- аздотимидин** *з.е.* azidothymidine.
- азимут** *з.е.* azimuth.
- Азия** *з.е.* Azia; ♦ *c.e.* ~лық Azian.
- Азов теңізі** *з.е.* Sea of Azov.
- азот** *з.е.* nitrogen.

- аз//у I** *em.* to become emaciated / thin; to become exhausted; to degenerate; to degrade; **ақылдан ~у** to go off one's head.
- азу II** *з.е.* canine; fang; tusk; **~ тісін батыру** to force; compel; **~ын айға білеу** to be brave.
- азық** *з.е.* food; rations; **~-түлік** provisions; **~-түлік дүкені** grocery; food shop.
- ай** *з.е.* month; the Moon; **~дың тұтылуы** lunar eclipse; **~дың жарығы** moonlight; ♦ *с.е.* **~лы түн** moonlit night; ♦ *үст.* **~ сайын** monthly; ♦ *фр.* **~дан анық** evident.
- айбалта** *з.е.* battleaxe.
- айбат** *з.е.* threat; **~ шегу** to make threatening gestures.
- айбын** *з.е.* valor; majesty; ♦ *с.е.* **~ды** valiant; glorious.
- айва** *з.е.* quince.
- айғай** *з.е.* cry; shout; **~шы** shouter; bawler; **~шу** noise; sound; uproar; din; clamor; hubbub; **~сүрең** clutter; bustle; fuss; kerfuffle; commotion; tumult; flurry; ♦ *em.* **~лау** to cry; to shout; to yell; to scream.
- айғақ** *з.е.* evidence; proof; ♦ *em.* **~тау** to demonstrate; to prove.
- айғыр** *з.е.* stallion.
- айдар** *з.е.* headline; heading; **~лы түйе-күс (ЗООЛ)** cassowary.
- айдарша** *з.е.* crest.
- айдалу** *em.* to drive (*transport*); **жер ~у** to cultivate.
- айдаһар** *з.е.* dragon; python.
- айдауыл** *з.е.* escort.
- Айдахо** *з.е.* Idaho.
- айкезбе** *з.е.* sleepwalker.
- айқас** *з.е.* battle; fight; squabble; ♦ *em.* **~у** to seize; to fight; to cross; to weave; **біреумен ~у** to grapple with.
- айқастыр//у** *em.* to cross; **екі қолды ~у** to fold one's arms.
- айқын** *с.е.* clear; ♦ *з.е.* **~дағыш/~дауыш** determinant; developer; **~дық** definition; clarity; ♦ *em.* **~дау** to clarify; to determine.
- айқындал//у** *em.* to become clarified/determined.
- айқыш-ұйқыш** *з.е.* crosswise.
- айла** *з.е.* trick; **әртүрлі ~ға жүгіну** to resort to various tricks; **~-амал** tricks; ploy; policy; **~кер** sly; dodger; **~керлік** cunning.
- айлақ** *з.е.* port; harbour.
- айлық** *з.е.* salary; pay; **~тан ұстап қалу** money stopped from wages; **~ беру** to pay a salary; **~қа қосымша** rise in (*wages*); **~ты төмендету** wage-out; **~есептік көрсеткіш** monthly payment index.
- аймақ** *з.е.* region; **~тағы баянды бейбітшілік** lasting peace in the region; ♦ *с.е.* **~аралық** interregional; **~тық** regional; **~ апелляциялық сот (АМЕР)** Circuit Court of Appeals; **~ армия (БРИТ)** territorial army; **~ кеңес (БРИТ)** rural district council.
- аймала//у** *em.* to caress; to fondle.
- айна** *з.е.* glass; mirror; **қисық ~** distorting mirror.
- айнала** *үст.* all around; on all sides; **~сы толған адам** there are a lot of people around there.
- айналдыр//у** *em.* to rotate; to turn (inside) out; to turn over; ♦ *з.е.* **~ық (ТЕХ)** shaft.
- айнал//у** *em.* to whirl; to turn into; **~ып өту** to go round; **~ып ұшу** to fly round; to fall (*leaves*); **~ып шығу** to go round; ♦ *з.е.* **~ым** circle; turnover; operation (*commercial*); **ақшаны ~ымға жіберу** to put money into operation; turn; **~ым капиталы** working capital; **~ыс** rotation; **~ма** circular; circular motion.
- айналсоқтал//у** *em.* to linger; to be delayed; to loiter.

- айналыс//у** *em.* to be engaged in; ♦ *з.е.* ~ушы doer of the action.
- айн//у** *em.* to change one's mind; to refuse; ~ып қалу to change one's mind; ♦ *с.е.* айнымалы (MAT) variable; ~шама variable quantity; ~ығыш changeable; inconstant.
- айныт//у** *em.* to dissuade from.
- Айова** *з.е.* Iowa.
- айран** *з.е.* sour milk.
- айрық** *з.е.* parting; су ~ water parting.
- айрықша** *с.е.* special; ♦ *үст.* especially; ~ айту to lay or place emphasis on smth.; ~ екпіндету to emphasize.
- айрыл//у** *em.* to lose; to be deprived.
- айтақтал//у** *em.* to egg on; *ауыс.* to set against.
- айтарлықтай** *с.е.* notable; worthwhile; noteworthy.
- айтас** *з.е.* moonstone.
- айтқандай** *үст.* by the way; as one said.
- айтпақшы** *қыст.с.* by the way; that reminds me!; ~, бұл менің ойым емес еді this wasn't my idea by the way; incidentally; as it happens.
- айт//у** *em.* to say; to tell; to pronounce; ~ып беру to tell; ~ып ескерту to remark; ~ып жаздыру to dictate; ~ып жеткізу to articulate; to explain by speaking; ~ып қою to give away a secret; ~ып салу to express; to gasp out; ~қанға көну to obey; to submit (to); ~қанынан қайтпайтын relentless; inexorable; ♦ *з.е.* ~ушы speaker; ~ылым speaking; ♦ *с.е.* ~улы famous.
- айтыл//у** *em.* to be told; to be expressed; ♦ *с.е.* ~ған said; told; informed.
- айтыс I** *з.е.* aitys (*singing contest or a contest of speakers of improvisation*); ~қа түсу to compete in improvisations; (ӘДЕБ) the genre of oral literature: жұмбақ ~ contest with riddles; салт ~ traditional contest.
- айтыс II** *з.е.* debate; discussion; controversy; bickering.
- айуан** *з.е.* beast; brute; ~дық brutality; atrocity.
- айшық** *з.е.* crescent pattern; ♦ *с.е.* ~ты expressive; ♦ *em.* ~тау to portray; to picture.
- айығ//у** *em.* to recover; ауруынан ~у to recover from her/his illness.
- айықтыр//у** *em.* to cure.
- айыл** *з.е.* belly-band.
- айылбас** *з.е.* buckle; clasp.
- айылжапырақ** *з.е.* (БОТ) orehis.
- айып** *з.е.* guilt; blame; ~сыздық guiltlessness; ~(п-б)ын мойындау to admit one's guilt; ~(п-б)ын мойындамау to deny one's guilt; ~(п-б)ын біреуге жабу to lay the blame (on); ~(п-б)ын жуып-шаю to redeem one's fault; ~ салу to fine; ~ төлеу to pay a fine; ♦ *с.е.* ~ты guilty; ~ты соққы (СПОРТ) penalty kick; ~сыз innocent; ~сыз деп табу to be justified; to be not guilty; ♦ *з.е.* ~кер culprit; ~пұл fine; ♦ *em.* ~тау to accuse; ♦ *с.е.* ~тау актісі (ЗАҢ) accusation; ~тау үкімі verdict of guilty; ♦ *з.е.* ~таушы inculpatory; ~талушы accused.
- айыр** *з.е.* pitchfork; ♦ *с.е.* forked; ~ өркеш атан/түйе bactrian camel; ♦ *фр.* ~ көмей, жез таңдай skilled talker;
- айыр//у** *em.* to tear; to separate (from); to divide (into, by); ~ып тану to distinguish.
- айырбас** *з.е.* exchange barter; ♦ *em.* ~тау to exchange.
- айырмашылық** *з.е.* difference.
- айырмүйіз** *з.е.* (ЗООЛ) Antilocapra americana.
- айырыл//у** *em.* to come off; ~ып қалу to lose; to miss out on; ♦ *с.е.* ~атын discernible; ~ған devoid (of).
- айырылыс//у** *em.* to part; ♦ *з.е.* ~у туралы сотта іс қозғай to sue for divorce.

- Акаба шығанағы** *з.е.* Gulf of Agaba.
академик *з.е.* academician.
академия *з.е.* academy; ♦ *с.е.* ~лық academic.
акваланг *з.е.* aqualung.
акварель *з.е.* water-colour; ~мен бояу to paint in water-colours.
аквариум *з.е.* aquarium.
акведук *з.е.* aqueduct.
аккомпанемент *з.е.* accomponiment.
аккорд *з.е.* chord.
аккордеон *з.е.* accordeon.
Аккра *з.е.* Accra.
аккредитив *з.е.* letter of credit.
аккумулятор *з.е.* accumulator register.
аккумуляция *з.е.* cumulation.
Аконкагуа *з.е.* Aconcagua.
акр *з.е.* acre.
акрил *с.е.* acrylic.
акробат *з.е.* acrobat; ♦ *с.е.* ~тық acrobatical.
акробатика *з.е.* acrobatics.
акроним *з.е.* acronym.
Акрополь *з.е.* Acropolis.
акселератор *з.е.* accelerator.
аксессуар *з.е.* accessory.
аксиома *з.е.* axiom; ♦ *с.е.* ~лық axiomatic.
акт *з.е.* act; **диверсиялық** ~ act of sabotage; **орнын толтыру** ~ісі act of retaliation; **кінәлау** ~ісі bill of indictment; ~ **жасау** to draw up a statement; ♦ *ет.* ~ілеу to draw up a report; ~ілену to be drawn up a statement.
актер *з.е.* actor; **кезбе** ~ strolling actor; ~ **трансформатор** protean actor; **екінші рөлдегі** ~ supporting actor; ♦ *с.е.* ~лік acting.
актив *з.е.* assets; holdings; ~ **және пассив** assets and liabilities; **тегін** ~тер available assets; **шетелдегі мемлекеттік** ~тер government asete abroad; **шетелдік** ~терді сату external disinvestment; ♦ *ет.* ~тендіру to activate.
- актриса** *з.е.* actress.
актуарий *з.е.* (ЭКОН) actuary.
акула *з.е.* shark.
акустика *з.е.* acoustics; ♦ *с.е.* ~лық acoustical.
акут *з.е.* (ЛИНГ) acute accent.
акушер *з.е.* obstetrician; ♦ *с.е.* ~лік obstetricianal.
акцент *з.е.* accent; ♦ *ет.* ~ жасау to stress.
акцепт *з.е.* acceptance.
акциз *з.е.* excise; ♦ *с.е.* ~дік excise.
акционер *з.е.* shareholder; ♦ *с.е.* ~лік joint stock; ~лік банк joint-stock bank; ~лік капитал share capital; ~лік компания joint-stock company; ~лік қоғам joint-stock; ~лік қор stock.
акция *з.е.* share; stocks; ~ның өсуі growth stock; **номиналы жоқ** ~ unvalued stock; ~ны тіркеу кітапшасы capital stock register.
ақ I *с.е.* white; clean; sincere; honest; grey; ~ түс white colour; ~ сары blonde; ~ боз ат bay horse; ~ қоян white rabbit; ~ сыр zinc white; white lead; ~ ірімшік cottage cheese; cheese; ~ нан white bread; ~ ниетті prejudiced; ~ тұман whiteout; ~ боран snow-storm; ~ желек white silk veil of bride; *ауыс.:* ~ жаулық wife; ~ шашты old; ~-қара guilty or innocent; truth and falsehood; ~шыл white light; ~шыл көк light blue; ♦ *ет.* ~шылдану to become white; ♦ *фр.* ~қарасын ашу to distinguish what is right and what is wrong;
ақ II *з.е.* dairy product.
ақ III *з.е.* (МЕД) wall-eye; albugo.
ақау *з.е.* defect; ~ға шығару to reject; ♦ *с.е.* ~лы defective; ~лы бұйым defective item.
ақжарқын *с.е.* cheerful.
ақалтын *з.е.* platum.
ақбалық *з.е.* (ЗООЛ) stenodus leucichthys.

- ақбас жусан** *з.е. (БОТ)* milfoil.
ақбөкен *з.е. (ЗООЛ)* antelope.
ақгүл *з.е. (БОТ)* jasmine.
ақжайма *з.е.* sheets; bedsheet; таза ~ clean sheets; **дымқыл** ~ unaired sheets.
ақжамбы *з.е.* Chinese silver coin.
ақжапалақ *з.е. (ЗООЛ)* white owl.
ақжелкек *з.е. (БОТ)* horseradish.
ақжелкен *з.е. (БОТ)* parsley.
ақжол *з.е.* parting words; wishes.
ақжолтай *з.е.* serendipitous.
ақжусан *з.е. (БОТ)* wormwood.
ақжұпар *з.е. (БОТ)* jasmine.
ақикөз *с.е.* cross-eyed.
ақиқат *з.е.* fact; truth.
ақилан//у *em.* to goggle.
ақирет *з.е. (ДИН)* the other world; next world.
ақкөңіл *с.е.* good-natured; ♦ *з.е.* ~ділік generosity.
ақкіс *з.е. (ЗООЛ)* stoat.
аққайнар *з.е.* champagne.
аққайраң *з.е.* ide.
аққайың *з.е. (БОТ)* white birch; silver birch.
аққала *з.е.* snow fortress.
аққалақ *з.е.* weasel.
аққан *з.е. (МЕД)* Leucosis.
аққаңылтыр *з.е.* tin.
аққу *з.е. (ЗООЛ)* swan; ~дың көгілдірі cygnet.
аққұба *с.е.* white-skinned.
аққұйын *з.е.* waterspout; tornado; sandstorm.
аққұман *з.е.* teapot.
ақпа *с.е.* flowing; running; ~ су running water; ♦ *фр.* ~ құлақ forgetful.
ақпан *з.е.* February.
ақпар *з.е.* total numbers; ~ беруші tipster.
ақпарат *з.е.* information; ♦ *с.е.* ~тық informational; ~тық агенттік news agency; ~тық бюллетень newsletter; ~тық киножурнал newsreel; ~тық технология information technology; ~тық іздеу information retrieval.
ақпейіл *с.е.* cordial; hearty.
ақсақ *з.е.* lame.
ақсақал *з.е.* the honourable old man; elder; ~дар алқасы board of elders.
ақсал/у *em.* to limp.
ақсерке *з.е. (ЗООЛ)* salmon.
ақсұңқар *з.е. (ЗООЛ)* gerfalcon.
ақсүйек *з.е.* aristocrat; ♦ *с.е.* ~тік aristocratic.
ақтал *з.е. (БОТ)* willow.
ақта//у I *em.* to white-wash; ♦ *з.е.* ~ушы house painter; absolatory.
ақта//у II *em.* to justify; rehabilitate; сенімін ~у to execute one's trust; ~п шығару to rehabilitate; ~май not to execute one's trust.
ақтал//у *em.* to excuse oneself; ♦ *с.е.* ~маған unjustifiable.
ақтар *з.е. (army)* white guardsman.
ақтышқан *(ЗООЛ) з.е.* ermine.
ақтөс сусар *з.е. (ЗООЛ)* marten.
ақтұйғын *з.е. (ЗООЛ)* hawk.
ақтүлкі *з.е. (ЗООЛ)* arctic fox.
ақтық I *з.е.* whiteness; innocence; rightfulness; white fabric.
ақтық II *с.е.* last; ~ рет last time.
ақуыз *з.е.* protein.
ақша I *з.е.* money; ~ аудару to post money; жәрдем ~ cash benefit; ~ жеу cheat; ~сыздық lack of money; ♦ *с.е.* rich; ~лы кісі rich man; ~сыз at no charge; *ауыс.:* ~лы man of means.
ақша II *с.е.* white; fair; ~қар snowflake; ~ бет fair-skinned.
ақшам *з.е.* twilight.
ақшешек *з.е. (БОТ)* camomile.
ақшит//у *em.* to goggle at; to be angry with; көзін ~у to roll/turn up one's eyes.
ақы *з.е.* charge; жәрдем ~ subsidy; ~сын кешу to forgive one's debts;

- ◆ *c.e.* ~лы chargeable; ~сыз free; for nothing; ~сыз пошта freepost; Құдай ~ for God's sake.
- ақық** *з.е.* agate.
- ақыл** *з.е.* mind; senses; ~ иесі wise man; табылған ~ momentous decision; ~ы жоқ silly; ~ы қысқа narrow-minded; ~ы кеміс abnormal; ~ы жетпей not to be able to understand; ~ын алу to follow the advice; ~ға жеңдіру to come to one's senses; ~-айла tricks; ~-айла іздеу to sick an opportunity; ~-ес mind; ~-есінен айырылу to take leave of one's senses; ~-ой intelligence; mentality; ~-ой даму коэффициенті (көрсеткіші) IQ intelligence quotient; ~-кеңес advice; ~-кеңес беру to give advice; ~-өсиет edification; ~шы (*positive*) adviser; ~гөй (*negative*) instigator; ◆ *c.e.* ~ды clever; ◆ *з.е.* ~дылық sense; ~сыз muddle-headed; ◆ *з.е.* ~сыздық stupidity.
- ақылгөй** *з.е.* a wise man; ~лік wisdom.
- ақылдас//у** *em.* to take counsel; to talk things over.
- ақымақ** *c.e.* gormless; ◆ *з.е.* ~тық foolishness; ◆ *em.* ~тану to get stupid.
- ақын** *з.е.* poet; ~дық poetical gift; ~жазушы poets and writers; ◆ *c.e.* ~дық еркіндік poetic licence.
- ақыр** *з.е.* ending; ◆ *em.* ~ын ойлау to think about consequences.
- ақырзаман** *з.е.* apocalypse.
- ақыра//ю** *em.* to gaze; to look angrily.
- ақырап** *з.е.* (APX) October.
- ақырғы** *c.e.* last; final; definitive.
- ақырет** *з.е.* (ДИН) funeral clothes; ◆ *c.e.* ~тік eternal.
- ақыр//у** *em.* to abuse; to shout at smb; ~ып-жекіру to abuse one another; to find fault with; ◆ *үст.* аюша ~у to roar as a bear; ◆ *c.e.* ауыс.: ~ған аяз sharp/severe frost.
- ақыры** *үст.* eventually; ~ соңында at last; finally; ~да finally; then.
- ақырын** *үст.* quietly; slowly; carefully; ◆ *em.* ~дау to become silent; to become slow.
- ал** *од.* well; but.
- ал//у** *em.* to take; to conquer; to take on; to seize; бірдеңені ~ to receive smth.; сатып ~ to buy; ұстап ~ to catch; to recoup; әскерге ~ to call up; билет ~ to get a ticket; есепке ~ to take smth. into account; ◆ *з.е.* ~ушы receiver; recipient; buyer.
- ала** *c.e.* parti-coloured; uneven; irregular; white (of the eye); charger; ◆ *з.е.* ~лық diversity of colours; heterogeneity; dissension; discord.
- ала-аяқ** *c.e.* con man.
- алабажақ** *c.e.* varicolored; ◆ *з.е.* (ЗООЛ) ~ кесіртке varanus.
- Алабама** *з.е.* Alabama.
- ала-бөтен** *c.e.* peculiar.
- алабұға** *з.е.* (ЗООЛ) perch.
- алабұрт//у** *em.* to go through; to worry; (en) rage (with); to become furious.
- Албания** *з.е.* Albania.
- алағұс** *з.е.* (ЗООЛ) booby.
- алай** *з.е.* (ЗООЛ) zebra.
- алай** *үст.* so; ~-бұлай it is tolerable/passable; ~-бұлай болса if something happens; ◆ *c.e.* ~-түлей mess; despondency; ~-түлей боран strong storm.
- алайда** *жалғ.* but; nevertheless.
- алақан** *з.е.* palm; leaf blade; ауыс. ~ы ашық generous.
- алақарға** *з.е.* (ЗООЛ) hooded; grey crow.
- алала//у** *em.* to disparage; to deprive of one's due share(of); ◆ *c.e.* ~майтын impartial; unbiased.
- аламан I** *з.е.* crowd; mass; warrior; robber; ~ бәйге horse race; ~ тасыр disorders.

- аламан II** *з.е.* hamster.
аламан III *з.е.* eagle.
Аланд аралдары *з.е.* Aland Isles.
алаң *з.е.* square; ground; arena; anxiety; trouble.
алаңғасар *з.е.* absent-minded; unconcerned; ♦ *em.* ~лану to be absent-minded; to be unconcerned.
алаңда//у *em.* to be worried (about); to look aside; look back; ♦ *з.е.* ~ушылық trouble; anxiety.
алапат *з.е.* natural disaster; huge; enormous; high prestige.
алапес *з.е.* (МЕД) leper.
аларт//у *em.* to have one's eye (on); to hanker (after).
аласа *с.е.* low; short; dwarfish; ♦ *з.е.* (БОТ) ~ арамсоюу dodder.
аласпан *з.е.* gossip; tale-teller.
аластала//у *em.* to exorcize; ♦ *з.е.* ~ушы sorcerer; quack doctor.
аласұр//у *em.* to rant and rave.
аласуан *з.е.* liar.
Алатау *з.е.* Alatau.
алау *з.е.* flame; ♦ *em.* ~лау to flare up; redden; grow/turn red.
алба-жұлба *с.е.* lacerated clothes; rags.
албан I *з.е.* Albanian.
албан II *з.е.* tribute; contribution.
албасты *з.е.* (МИФ) devilish.
албаты *үсм.* at random; aimlessly.
албыра//у *em.* blush; turn pink; become rosy (face); ♦ *с.е.* ~ған rosy.
албырт *с.е.* fervent; hot-blooded; impetuous; ♦ *з.е.* ~тық fervour.
алгебра *з.е.* algebra ♦ *с.е.* ~лық algebraical.
алға *үсм.* ahead; ~ тарту to bring forward; ~ ұмтылатын upwardly mobile; ~ шығу to lead (in competition); to take the lead.
алғаш *үсм.* first; ~қыда at first; from the beginning; ♦ *с.е.* ~қы first; primitive; initial; ~қы белгілері the first signs.
алғыншы *з.е.* advance-guard.
алғыр *с.е.* rumbustious; ♦ *з.е.* ~лық perspicacity.
алғыс *з.е.* gratitude; ~ күні Thanksgiving Day; ~ айту to thank; ~ білдіру to convey gratitude.
алғысөз *з.е.* preface.
алғышарт *з.е.* prerequisite.
алда//у *em.* to swindle; to gyp; to please; ~-арбау ruse; ♦ *с.е.* ~ғыш deceiver; cheater.
алда-жалда *үсм.* suppose; if anything; what if.
алдампаз *с.е.* bent.
алдамшы *с.е.* deceitful; ~ әрекет жасау to wrong-foot; ♦ *з.е.* ~лық fraudulence.
алдан//у *em.* to be cheated; ♦ *с.е.* ~ғыш gullible; credulous.
алды *үсм.* front; ~ ала in advance; beforehand; ~мен in the first place; first of all; ~-арты surroundings; restriction; ~-артына қарамай without hesitation; ♦ *с.е.* ~ңғы front; ~ қатар front row.
алебастр *з.е.* alabaster.
Алеппо *з.е.* Aleppo.
Алеут аралдары *з.е.* Aleutian Islands.
Александрия *з.е.* Alexandria.
алжа-алжа *с.е.* decrepit; untidy (person).
алжапқыш *з.е.* apron.
алжас//у *em.* to lose one's memory; to lose sense; ауыс.: to be in error.
алжастыр//у *em.* to mislead someone.
алж//у I *em.* to become feeble-minded (in old age); to survive from the mind; ауыс.: to be mistaken; wrong; to be confused (in the mind); (МЕД) senile marasmus; dotage.
Алжир *з.е.* Algeria.

АЛИБИ

алиби *з.е.* alibi.

алимент *з.е.* alimony; ~ төлеу жайлы қаулы (ЗАҢ) maintenance order.

алкоголизм *з.е.* alcoholism; dipsomania.

алкоголь *з.е.* alcohol; ♦ *с.е.* ~ды alcoholic; ~сыз nonalcoholic; ~ды сусын strong drinks; spirits; ~сыз сусын soft drink.

алқа I *з.е.* necklace.

алқа II *з.е.* people; collegium.

алқам-салқам *с.е.* untidy; алқа-салқа slovenly (clothes).

алқап *з.е.* flat terrain; wide field; hollow; ♦ *с.е.* ~ты wide; алқапты орман big forest.

алқызыл *с.е.* glow; ♦ *з.е.* (БОТ) ~ жалбызтікен hollyhock.

алқылдау *em.* to dangle (belt).

алқым *з.е.* throat; breast; instep; ♦ *em.* ~дау to grab (take) by the throat; *ауыс.* come close to smth. (overcoming distance, time).

алқын *em.* to beat; pulsate; жүрегім ~ып тұр the heart is beating; puff; pant.

Аллеган таулары *з.е.* Allegheny Mountains.

аллегория *з.е.* allegory.

аллерген *з.е.* (МЕД) allergen.

аллергия *з.е.* (МЕД) allergy; ♦ *с.е.* ~лық allergic; ~лық реакция тудырмайтын hypoallergenic.

аллея *з.е.* parkway.

аллитерация *з.е.* alliteration.

аллювий *з.е.* alluvium.

аллюзия *з.е.* allusion.

алма *з.е.* apple; ~ ағашы apple-tree.

алмағайып *с.е.* unlikely; difficult; complicated.

алма-кезек *үсм.* in turn; in a jumble; in confusion; pell-mell.

алмалы-салмалы *с.е.* removeable; ~ жиһаз sectional furniture; ~ тіс false teeth.

алмаз I or алмас *з.е.* diamond; қара ~ black diamond; ~дың тазалығы clarity of gem; өңделмеген ~ rough diamond; өңделген ~ cut diamond; техникалық ~ carbon; ~ сияқты мықты diamond-hard.

алмас II *з.е.* high-graded steel.

алмас *em.* to change; to alternate; to take turns.

алмастыр *em.* to replace smth.

алмауыт *с.е.* burly; strapping; beefy; ~ әйел strapping woman.

алмұрт *з.е.* pear; pear-tree.

алпауыт *с.е.* immense; enormous; landowner.

алпыс *сан ес.* sixty.

Алтай *з.е.* Altai.

алты *сан ес.* six; ~ айлық six-month; ~ айлық бөбек six-month-old baby; ♦ *с.е.* ауыс. ~ айлық жол long journey.

алтын *з.е.* gold; ~-күміс jewel; gem; ~ іздеуші gold-digger; ~ -валюта резервтері stock of gold-currency; ♦ *с.е.* ~ ғасыр the Golden Age; ~ қол magical hands; ~ым my dear! my darling!; ♦ *em.* ~дау to gild.

алтынтамыр *з.е.* (БОТ) golden root.

алуан *с.е.* different; various; әр ~ аудитория a diverse audience.

алфавит *з.е.* alphabet; кириллицаға негізделген қазақ ~і the Kazakh alphabet based on Cyrillic alphabet.

алцгеймер *з.е.* (МЕД) Alzheimer's disease.

алша *з.е.* (БОТ) plum.

алшақ *с.е.* distant; far; араларыңды ~ салып отырыңдар sit from each other a little farther; *ауыс.* strained (relations); екеуінің арасы ~ екен they are not on friendly terms with each other; ♦ *em.* ~тау to move away/off; *ауыс.* to be on strained relations; екі достың арасы ~тап кетті the relation between friends is strained.

- Алашань шөлі** *з.е.* Alashan desert.
- алшанда//у** *em.* to conduct/behave oneself easily; **біреудің үйінде өз үйіндей ~у** to behave oneself easily at someone's place as if he were at his home.
- алым-жұлым** *с.е.* rags; **оның үстібасы ~** he is in rags.
- алым-салық** *з.е.* tax; exaction.
- алыпсатар** *з.е.* tout; **~лық** profiteering.
- алыс** *с.е.* long; distant; remote; stranger; **~жол** a long journey; **~тан** from far away; **~тау** further; **~тау отырыңыз** sit a little farther; *ауыс.:* **~қа бармай** to be narrow-minded; **~тан көрмеу (МЕД)** shortsightedness; remote switching control; **~жақын** close and distant; **~жақын туыстар** close and distant relatives; *♦ em.* **~тау** to recede; to move away; **~сыну** to think the distance quite far; to think smb. not close relative.
- Альпы** *з.е.* Alps.
- альтруизм** *з.е.* altruism.
- альтруист** *з.е.* altruistic; *♦ с.е.* **~тік** altruistic.
- альянс** *з.е.* alliance.
- алюминий** *з.е.* aluminium.
- Аляска** *з.е.* Alaska.
- Амазон** *з.е.* Amazon.
- амал** *з.е.* action; act; deed; **~ қолдану** to take action; operation; **арифметикалық ~** arithmetic operation; *ауыс.* cunning; trick; **~ бар ма!** It is the only thing to do!; **~ жоқ!** there is no alternative; *♦ с.е.* **~сыз** forced; hopeless; **~шыл** quick; dodger; crafty; **~сыздың күнінен** it is compulsory; *♦ з.е.* **~сыздық** despair; hopelessness; emergency; *♦ em.* **~дау** to find a way out of the impasse; **~дап көру** to try to end the deadlock.
- аманат** *з.е.* mortgage; pledge; (*ТАР*) hostage; *ауыс.* responsibility; instructions; *♦ em.* **~тау** to lodge smth.
- аман** *с.е.* safe and sound; **~ алып қалу** to rescue somebody; **~есен** healthy; safe and sound; **бала-шағам ~ жүріп жатыр** my children are safe and sound; **~сың ба!** How are you! *♦ з.е.* **~шылық** prosperity; peace and consent; *♦ em.* **~ қалу** to survive; come through; **~ барып, сау қайт!** Have a good trip!.
- амандас//у** *em.* to greet; to welcome.
- амбиция** *з.е.* ambition.
- амбулатория** *з.е.* doctor's surgery.
- аменорея** *з.е.* (*МЕД*) amenorrhea.
- Америка** *з.е.* America; **~ Құрама Штаттары** the United States of America; *♦ с.е.* **~ндық** American.
- аметист** *з.е.* amethyst.
- амиелия** *з.е.* (*МЕД*) amyelic.
- Амман** *з.е.* Amman.
- аммиак** *з.е.* ammonia.
- амнезия** *з.е.* (*МЕД*) amnesia.
- аморфты** *з.е.* (*МЕД*) amorphous; shapeless.
- амортизатор** *з.е.* (*ТЕХ*) shock absorber.
- ампутация** *з.е.* (*МЕД*) amputation.
- Амстердам** *з.е.* Amsterdam.
- Амудария** *з.е.* Amudarya.
- Амундсен шығанағы** *з.е.* Amundsen Gulf.
- амуниция** *з.е.* ammunition.
- Амур** *з.е.* Amur Bay.
- амфибия** *з.е.* amphibian.
- ана I** *з.е.* mother; female; **~ қамқорлығы** mother's care; **~ мен бала ұлттық ғылыми орталығы** national scientific centre of maternity and childhood; **~ тілі** mother language; native language; *♦ фр.* **~ сүті аузынан кетпеген** the young man; still a child (*whose mother's milk on the lips is not*

- dried out*); ~дан туғандай completely naked.
- ана II** *есімд.* that; there; over there; ~ біреу that one; ~ жақта on the that side.
- анабиоз** *з.е. (МЕД)* anabiosis.
- анаболизм** *з.е.* anabolism.
- анаболиялық** *с.е.* anabolic.
- анағұрлым** *үст.* considerably; much; far; ~ анық it is considerably clear.
- анада** *үст.* then; at that time; ~ сен келгенде that time when you came.
- анадай** *есімд.* such; ~ емес not that kind.
- анақұдай** *з.е.* the Blessed Virgin; Our Lady.
- аналгезия** *з.е. (МЕД)* analgesia.
- амиелия** *з.е. (МЕД)* amelia.
- Анатолия** *з.е.* Anatolia.
- Ангара** *з.е.* Angara.
- Англия** *з.е.* England.
- Ангола** *з.е.* Angola.
- Ангус** *з.е.* Angus.
- Андаман аралдары** *з.е.* Andaman Islands.
- анау** *есімд.* out there; that one; ~-мынау anything; all; ♦ *үст.* ~-мынауыз without excuses.
- анда** *үст.* there; ~-мұнда here and there; ~-санда sometimes; from time to time; hither and thither.
- Анды** *з.е.* Andes.
- Андорра** *з.е.* Andorra.
- андыз I** (*БОТ*) *elecampa* (*Inula*); **андыз II** flagellum of horsehair, passed through an abscess (*for pus on the back of a horse*).
- Анегада бұғазы** *з.е.* Anegada Passage.
- Анкара** *з.е.* Ankara.
- ансамбль** *з.е.* ensemble (*dance*); company; group (*pop*).
- ант** *з.е.* oath; ~ты бұзу to break one's oath; ♦ *ет.* ~тасу to take/swear an oath; адалдыққа ~тасу to vow fidelity; ~тасып дос болу to vow fidelity to one another.
- антала/у** *ет.* to crowd/cluster (round); ~п тұрып алды they crowded from all sides.
- Антананариву** *з.е.* Antananarivo.
- Антарктида** *з.е.* Antarctic Continent.
- Антарктика** *з.е.* Antarctic Region.
- антенна** *з.е.* aerial; antenna; қабылдағыш ~ pickup antenna.
- Антверпен** *з.е.* Antwerp.
- антизат** *з.е.* antimatter.
- антикоммунизм** *з.е.* anticommunism.
- Антиль аралдары** *з.е.* Antilles.
- Антрим** *з.е.* Antrim.
- антисанитарлық** *с.е.* insanitary; unhygienic.
- антисемитизм** *з.е.* anti-Semitism.
- антисептик** *з.е.* antiseptic; ♦ *с.е.* ~тік antiseptic.
- антитоксиндер** *з.е.* antitoxin.
- антифашизм** *з.е.* antifascism.
- антифашист** antifascist.
- антифриз** *з.е.* antifreeze.
- антициклон** *з.е.* anticyclone.
- антоним** *з.е. (ЛИНГ)* antonym.
- антология** *з.е.* anthology; қазақ поэзиясының ~сы anthology of Kazakh poetry.
- антропология** *з.е.* anthropology; ♦ *с.е.* ~лық anthropological; ~ мұражай anthropological museum; ~типтер anthropological types.
- антұрған** *с.е.* cursed; damned.
- анығында** *қыст.* in fact; to tell the truth; ~ дәл бұлай емес actually; this is not the case; ~ сол дұрыс in fact; it is right.
- анық** *с.е.* clear; distinct; ~ хабар reliable news; ♦ *з.е.* ~тық clearness; accuracy; пікір ~тығы lucidity of mind; reliability; obviousness; анығы осы as a matter of fact; ♦ *үст.* ~ есіту to

- hear clearly/distinctly; ~ етіп жазу to write legibly; ~ көру to see clearly; reliable; obvious; doubtless; ~ болу to become reliable; to become obvious.
- анықталу** *em.* to find out; to make more exact; to define; **бар-жоғын ~тау** to define the presence of smth; ♦ *з.е.* ~ғыш reference book; determinant; ~ма definition; ~уыш (*ЛИНГ*) attribute; (*MAT*) determinant; inquiry; ~ бөлімі Customer Relations Center; ~ бұрышы information bureau; ~ бюросы inquiry office; бір мәнді ~ unique determination; ♦ *с.е.* ~ушы clarifying; defining; ♦ *em.* ~ма беру to give definition; to define; delineation; (*MAT*) definition.
- Анхель** *з.е.* Angel Falls.
- аңғар** *з.е.* gorge; mountain pass; таулы өңірдің ~ы таусылмас there are a lot of gorges in highlands; channel (*river*); өзен ~ы river-bed; *ауыс.:* ой ~ын түсіну to catch the meaning; to guess the intention; сөз ~ы hint (at).
- аң** *з.е.* beast; wild animals; жыртқыш ~дар predatory animals; киелі ~ sacred animals; ~ өсіруші fur farm operator.
- аңғал** *с.е.* trustful; unsophisticated; ~ адам simple-hearted; ~ батыр careless soldier; ♦ *em.* ~дану to be straight man/trustful/imprudent.
- аңғарлу** *em.* to understand; to think; to capture the essence (*smth.*); to remark; ♦ *с.е.* ~ғыш quick-witted; quick on the uptake; ~усыз slow-witted; ~ымды bright; ♦ *з.е.* ~ымпаздық intelligence; shrewdness.
- аңғырт** *с.е.* reckless; hasty; careless (*person*); ♦ *з.е.* ~тық hastiness; carelessness.
- аңдалу** *em.* to go deeply (into); to speak deliberately; істің мәнін ~ to understand; to notice; оның қалай қарай кеткенін ~май қалдық we didn't notice where he had gone; ♦ *үсм.* ~сыз insensibly; light-heartedly; by accident.
- аңдлу** *em.* to track down; to watch for; ♦ *з.е.* ~ушы pursuer.
- аңқау** *с.е.* naive; trustful; ~ адам unsophisticated man; ♦ *з.е.* ~лық naivety; ♦ *em.* ~лану to be naive; to be trustful; ~су to pretend to be naive; to pretend to be stupid.
- аңқлу** *em.* smell sweet; fragrant.
- аңқылдалу** *em.* to speak ingenuously; to speak without cunning; ♦ *с.е.* ~қ open-hearted.
- аңқыту** *em.* to give out; to give off; to smell sweet; гүлдер иісін ~ты flowers gave off.
- аңсалу** *em.* to desire; to crave; to want; ♦ *с.е.* ~ған desired; ~ған арманына жету to achieve one's desired goal; ♦ *з.е.* ~ушылық feeling of desire.
- аңсағай** *с.е.* massive; stout (*body type*); ♦ *em.* ~лану to become stout; to look stout.
- аңсақ** *з.е.* a passionate hunter; ол жас күнінен ~ еді he has been passionate hunter since childhood.
- аң-таң** *үсм.* surprisingly; ♦ *em.* аң-таң болу to be surprised/puzzled.
- аңтарылу** *em.* to become confused; ол сөз таба алмай ~ып қалды he became confused.
- аңшы** *з.е.* hunter; ~лық hunting; trapping; ♦ *с.е.* ~лық кәсіп hunting trade.
- аңыз I** *з.е.* legend; аты ~ға айналған батыр hero (*epic*); ~шы the storyteller (*legends*).
- аңыз II** *з.е.* stubble; ~да балалар масақ теріп жүрді children gleaned ears in the stubble-field.
- аңыззақ** *з.е.* the dry wind; hot wind.
- аңырақай** *з.е.* dry sandy area.

- аңыра//у I** *em.* to cry; to weep; **бала ~п жылады** the child cried noisely.
- аңыра//у II** *em.* to be empty; **үй иесіз ~п бос тұр** the house is ownerless.
- аңыр//у** *em.* to become confused/flustered; to be struck dumb; **ол қорыққаннан ~ып қарап қалды** he was taken aback.
- апа** *з.е.* mother; elder sister; auntie; grandmother.
- апай-топай** *үсм.* confusedly; ~ **шақта** in fuss; mess; ♦ *em.* ~ын шығару to be upside-down.
- апат** *з.е.* casualty; natural disaster; **өрт ~ы** conflagration; **соғыс ~ы** disaster of war; collapse; **поезд ~қа ұшырады** the train crashed; ♦ *с.е.* ~ты calamitous; disastrous; ♦ *em.* ~ болу to suffer a disaster.
- апельсин** *з.е.* orange; ~ **сусыны** orangeade.
- апиын** *з.е.* opium.
- апломб** *з.е.* aplomb.
- апоплексия** *ароплеху*; ♦ *с.е.* ~лық ар-oplectic.
- апостол** *з.е.* apostle; (*ДИН*) disciple.
- апофеоз** *з.е.* apotheosis.
- аппақ** *с.е.* snow white; ~ **қар** white snow; *ауысп.* bright; ♦ *үсм.* ~ болып таң атты it is already (day) light.
- аппарат** *з.е.* apparatus (*organisation*); ~ **бөлмесі** (*РАДИО*) control room.
- аппаратура** *з.е.* apparatus; gear.
- Аппенин** *з.е.* Appennines.
- аппендицит** *з.е.* (*МЕД*) appendicitis.
- апперкот** *з.е.* uppercut.
- апробация** *з.е.* approbation; ♦ *em.* ~лау to pilot (*law*).
- Аппалач таулары** *з.е.* Appalachians.
- апсида** *з.е.* apse.
- апта** *з.е.* week; ~ **сайын** weekly; ~сына бір рет once a week; бір ~ның ішінде with in a week; ♦ *с.е.* ~лық weekly; ~лық газет weekly newspaper; ~лық график weekly schedule.
- аптап** *з.е.* heat; sultriness; ♦ *с.е.* **жаздың ~ ыстық күні** scorching summer day.
- аптека** *з.е.* drugstore.
- аптығ//у** *em.* to catch one's breath (*excitement*); ~ын басы to reject the views.
- аптық** *з.е.* shortness of breath; *ауыс.* arrogance.
- Апуре** *з.е.* Apure.
- апыл-ғұпыл** *үсм.* in a hurry.
- апыл-тапыл** *үсм.* faintly.
- апыр-ай** *од.* oh!; oh God!; ~, **батшағардың бәлесін-ай!** oh God, what an awful slyboots he is!
- апыр-топыр** *үсм.* all at a time.
- апырып-жапыр//у** *em.* to through down; to trample down; ♦ *ауыс.* to act quickly.
- ар** *з.е.* conscience; shame; ~ын сақтау to keep conscience; **біреудің ~ына тию** to sting one's conscience; ~ көру to consider as a shame; ~-абырой honour and authority; ~-ұят honor; conscience; ♦ *фр.* **беттің ~ын белбеуге түю** to act against one's conscience.
- ара I** *з.е.* distance; interval; **Алматы мен Мәскеудің ~сы** distance between Almaty and Moscow; **біздің ~мызда** among us; **олардың ~сында** among them; **үйлердің ~-сында** between houses; ~ **қашықтық** distance; ♦ *үсм.* **жақын ~да** near at hand; hereabouts; **жуық ~да** soon; ~сынша at once; in this moment; ~-сы between; among; sometimes; ~-сында **театрға барып тұрамыз** sometimes we go to the theatre; ~-тұра sometimes; from time to time.
- ара II** *з.е.* saw; **бойлық ~** rip-saw; **қол ~** handsaw; ~мен кесу to saw up.
- ара III** *з.е.* (*ЗООЛ*) wasp; bee; **аталық ~** drone.

- араб** *з.е.* Arab; ~тар Arabs; ♦ *с.е.* ~ елдері Arabian countries; ~ жазуы Arabic script; ~ тілі the Arabic language; ~ жылқысы Arab horse.
- арабалық** *з.е.* (ЗООЛ) fish.
- Аравия теңізі** *з.е.* Arabian Sea.
- араздас//у** *em.* to be at odds with smb; олар ~ып жүр they have fallen out with each other.
- арай** *з.е.* daybreak; алтын ~ golden dawn; таң ~ында at dawn; ~лым! my beautiful woman!; ♦ *em.* ~лау to light up.
- Аракс** *з.е.* Araks.
- арақ** *з.е.* vodka; ақ ~ (white) vodka; ауыз-екі қызыл ~ red wine; ~ -шарап ardent drink; strong drink; spirits; ♦ *с.е.* ~құмар toper; ♦ *з.е.* ~құмарлық alcoholism; habitual drunkenness.
- арақатынас** *з.е.* relations; өндіріс салаларының ~тары correlation of industrial branches; ~ын белгілеу correlate; ♦ *em.* ~та болу to be in a relationship; to communicate.
- Арал теңізі** *з.е.* Aral Sea.
- арал** *з.е.* island; жағалық ~дар coastal islands; жарты ~ peninsula; ~шық islet; small island.
- арала//у I** *em.* to wander; to roam; тоғай ~у to roam in the forest; дүкен ~у to browse round the shop; ♦ *з.е.* ~шы trackman; mounted patrol.
- арала//у II** *em.* to saw up; to cut up; ағаш ~у to cut up the tree; отын ~у to saw up firewood.
- аралас** *с.е.* mixed; ~ экономика mixed economy; жібек ~ мата silk mixture fabric; құм ~ mixed with sand; alternately; ~ жұптар ойыны mixed doubles; ~ мектеп co-ed; ~ нәсілді адам half-caste; ~ неке mixed marriage; ~ некеге отыру to intermarry; ♦ *em.* ~у to (inter) mingle; топпен ~ып кету to mingle in the crowd; to be on friendly terms with; олар ~ып тұрады they communicate with each other.
- араластыр//у** *em.* to mix; to blend in; топыраққа құм ~у to mix clay with sand; to re-shuffle (cards); картаны ~у reshuffling of cards; ♦ *с.е.* ~ылған jumbled; mixed; ~ылмаған undiluted; ♦ *з.е.* ~ғыш mixer; stirrer; ~ғыш бункер (TEX) bunker-mixer; ~ғышпен ~у to whisk.
- аралық** *з.е.* space; interval; ♦ *с.е.* intermediate; intervening; ~ тізбек intermediate link; ~ аэродром staging post; ~ дивиденд interim dividend; ~ жағдай borderline case; ~ кезең in-between stage; ~ қарыз bridging loan; ~ этап way station.
- арам** *с.е.* unclean; foul; ~ ас unclean food; ~ ойлы detractor; ♦ *з.е.* ~дық guile; ~дығы жоқ guileless; ♦ *ауыс.* ill-intentioned; smth. unclean; foul; адал мен ~ды айыра білу to be able to distinguish clean from unclean/cheat; ♦ *em.* ~дану to be vile.
- арам жуа** *з.е.* (БОТ) wild leek.
- арамза I** *с.е.* scoundrelly; cunning; ~ бәсекелестік unfair competition.
- арамза II** *з.е.* lamb.
- арамсою** *з.е.* (БОТ) dodder.
- арамтамақ** *з.е.* spouger; drone; scrounger; ~тық sponging; scrounging.
- арамшөп** *з.е.* (БОТ) weed; ~терді құртуға арналған құрал weedkiller.
- аран** *з.е.* jaws; mouth; trap; snare; cattle-pen; lair; pinfold; ♦ *фр.* аузын ~дай ашу to be insatiable; to be dissatisfied with сөзбе-сөз: to open the mouth broadly; ~ы ашылу to want some food; to be greedy (of, for).
- аранда//у** *em.* to run (into, up, against); to run into trap; ♦ *с.е.* ~дағыш careless; incautious; indiscreet.
- арандат//у** *em.* to incite (to); to provoke; ♦ *з.е.* ~ушы devil's advocate;

АРАНЖИРОВКА

- ~ушылық instigation; incitement; setting-on.
- аранжировка** *з.е.* arrangement; ~ жасау to make arrangements.
- Арарат** *з.е.* Ararat.
- арасалмақ** *з.е.* correlation; ratio.
- арасан** *з.е.* medicinal/healing remedy; ~ сулар mineral water.
- Арафур** *з.е.* Arafura Sea.
- арахис** *з.е.* peanut.
- араша** *з.е.* pulling apart (*fighting or arguing people*); ♦ *em.* ~лау to stick up for.
- арба** *з.е.* cart; ~ вагонетка truck; ~ дөңгелегі cartwheel.
- арбалет** *з.е.* crossbow.
- арби//ю** *em.* to be awkward; be cumbersome; ~ған bulky; cumbersome.
- арбитр** *з.е.* arbiter.
- арбитраж** *з.е.* arbitration; ~ және заңгерлік кеңес беру қызметі (*БРИТ*) Advisory, Conciliation and Arbitration Service.
- аргентин** *з.е.* Argentinian.
- Аргентина** *з.е.* Argentina; ♦ *с.е.* ~лық Argentinian.
- аргумент** *з.е.* argument.
- Аргунь** *з.е.* Argun.
- арғы** *с.е.* far; distant (of space and time); opposed; ~ жақ opposite side; ♦ *з.е.* ~ата ancestor.
- ардагер** *з.е.* veteran.
- ардақ** *з.е.* pet; minion (of the child); dear; ♦ *с.е.* ~ты honoured; respected; ♦ *em.* ~тау to pay honour; to respect; to cherish; to care; ♦ *с.е.* ~тайтын адам respectful person.
- арена** *з.е.* bowl; arena.
- аренда** *з.е.* rent; hire.
- арзан** *с.е.* dirt-cheap; inexpensive; cheap; ~ мейрамхана diner; ~ шарап plonk; ~ырақ cheaper; ~қол tacky; ~ сату to undersell; ~ сатып алу to buy smth cheap; ♦ *em.* ~дау to become cheaper; fall in price; ~дату to mark down; ~датылған cut-price.
- Аризона** *з.е.* Arizona.
- арифметика** *з.е.* arithmetic; ~ны білу to be numerate; ♦ *с.е.* ~лық arithmetical; ~лық санау arithmetical calculation.
- арка** *з.е.* arch.
- аркада** *з.е.* arcade (*round a square*); ~дан өтетін жол archway.
- Арканзас** *з.е.* Arkansas.
- Арктика** *з.е.* the Arctic; ♦ *с.е.* ~лық Arctic.
- арқа** *з.е.* back (*of a person, chair, animal*); ~ға асатын сөмке backpack; ~қоржын haversack; ♦ *с.е.* ~лы spinal; ♦ *үст. ауыс.* ~сында thanks to; by virtue of; ~мен жүзу to do the backstroke; ♦ *em.* ~ сүйеу to lean; ♦ *фр.* біреуге ~ сүйеу to rely on somebody; ♦ *з.е.* ~басы (all) body; whole body; ♦ *фр.* ~басы кеңу to feel relieved.
- арқан** *з.е.* rope; cable; cord; ~мен көтерілу chair lift; ♦ *с.е.* ~ сым rope; ♦ *em.* ~дау to bind smb. with a rope.
- арқанбалық** *з.е.* (*ЗООЛ*) salmon.
- арқау** *з.е.* fabric weft; *ауыс.* the backbone; the core of smth; ~ жіп weft; content; motif; әңгіме ~ы essence of the conversation; *ауыс.* support; *мақал-мәт.* ас - адамның ~ы food gives strength to man.
- арқылы** *шыл.* by; over; through; by means of (*smth.*); ~ бару to go through; ~ кіру to permeate into/through; ~ өту to pass through; ~ сығалап қарау to peek at/over.
- арлан** *з.е.* male wolf.
- Арлингтон** *з.е.* Arlington.
- Арма** *з.е.* Armagh.
- арман** *з.е.* dream; ♦ *с.е.* ~шыл dreamy; ~шыл адам dreamer; ~шыл әңгіме

- romantic story; ♦ *em.* ~дау to hanker after; to dream.
- Армения** *з.е.* Armenia.
- армия** *з.е.* army; ~да болу to be in the army.
- армян** *с.е.* Armenian.
- арна** *з.е.* chanel; canyon; өзен ~сы riverbed; ой ~сы trend of thought.
- арнайы** *с.е.* special; certain; ~ әуедесант әскерлері (БРИТ) Special Air Service; ~ бағыттағы in a certain direction; ~ дайындықтан өту to serve one's apprenticeship; ~ жинақталған hand-picked; ~ жолды қиып өтетін жер crosswalk; ~ класс club class (*plane*); ~ тағам speciality; ~ түсірілім әсерлері special effects; ~ тілші special correspondent .
- арна//у** *em.* to devote; to dedicate; ♦ *з.е.* ~у dedication.
- аромотерапия** *з.е.* aromatherapy.
- арпа** *з.е.* barley; ~-бидай grains (*barley and wheat*).
- арпалыс** *з.е.* struggle; bustle; fuss; ♦ *em.* ~у to struggle; raise a fuss.
- арпылда//у** *em.* to bark (*dog*); *ауыс.* to shout at smb.; to scold smb..
- арсақай** *с.е.* skinny; emaciated.
- арсалан//у** *em.* to lose weight very much.
- арсенал** *з.е.* arsenal.
- арси//ю** *em.* to protrude; to stick out; оның сүйектері ~ып тұр his bones are sticking out.
- арсыл** *з.е.* loud barking; ♦ *em.* ~дау to bark; *ауыс.* to scold smb..
- арт** *з.е.* backside; hindquarters; ~тан соққан жел tail wind; ♦ *үст.* ~қа ago; backward; сағатты ~қа айналдыру to turn back the clock; to rewind; ~қа бұрылу/бұру to turn back; ~та behind; ~та қалған адам straggler; ~та қалған backward; ~та қалу to lag behind; to leave off; ~та қалушылық lag; ~ынан behind; later; ~ынан аңду to tail; ~ынан ерту to follow; ~ынан келу to come later; ~ынан қалмау to tag along; ~ынан қуу to go after.
- артикуль** *з.е.* (ЛИНГ) article.
- артиллерист** *з.е.* gunner.
- артиллерия** *з.е.* artillery; ♦ *с.е.* ~лық дайындық artillery preparation.
- артқы** *с.е.* hind; rear; ~ аула backyard; ~ есік back door; tailgate; ~ көрініс айнасы rear-view mirror; ~ қалта hip pocket; ~ шам taillight; ♦ *үст.* ~ қатарда at the back.
- арттыру** *em.* to expand.
- арт//у I** *em.* to load; арбаға шөп ~ to load hay on cart; *ауыс.*: жауапкершілік ~ to lay the responsibility on.
- арт//у II** *em.* to increase; to grow.
- артық** *з.е.* excess; ♦ *с.е.* superfluous; undue; unnecessary; above; redundant; ~ жүк excess baggage; ~ жұмыс overwork; ~ заттар goods and chattels; ~ сән-салтанат white elephant; ~ түкті кетіретін крем depilatory; ♦ *em.* ~ кету to go overboard; ~ көру to prefer; ~ өндіру overproduce; ~ тиеу to overload; ~ шығындану to overspend; ~ істеу to overwork; ♦ *з.е.* ~ауыс some things out of surplus; ~шылық privilege; superiority; advantage; ~шылығы бар акциялар preference shares; ~шылықтары және кемшіліктері the pros and cons; ~шылықты пайдалану to advantage.
- ару I** *с.е.* *экспр.* beautiful (*girl, woman*); ♦ *з.е.* beauty.
- ару II** *em.* to be exhausted; to be tired; be worn out.
- арула//у** *em.* to wash and dress the deceased.
- аруақ** *з.е.* ghost; spirit; ~ шақыру to summon spirit; ♦ *em.* ~тану to be inspired (to be supported by the spirits of the ancestors).

арфа з.е. harp; ~ ойнаушы harpist.
Архангельск з.е. Archangel.
археолог з.е. archaeologist.
археология з.е. archaeology; ♦ с.е. ~лық archaeological.
архив з.е. archive; ~ ісі archive file.
архивариус з.е. archivist.
архиепископ з.е. archbishop.
архипелаг з.е. archipelago.
архитектура architecture; ♦ с.е. ~лық architectural.
аршагүл з.е. (БОТ) moor; heather.
арша з.е. (БОТ) juniper.
аршу em. to hull; to peel (*fruit*); to shell; to dig out.
аршын I з.е. arshin (*a measure of length equal to 0.71 m*).
аршын II: с.е. аршын төс epithet of beauty (*woman*); beauty.
ары үсм. away; ~ қарай farther away; ~ -бері hither and thither; back and forth; ~-бері жүгіру to run about.
арыз з.е. a complaint; application to apply with a statement; ♦ em. ~дану to write an application; to make a complaint.
арық с.е. weedy; scrawny (*person*); skinny; lean; thin (*animal*); ап- ~ too thin; skinny; ♦ з.е. ~тық leanness; thinness; ~ша slim; ~-тұрақ scrawny; ♦ em. ~тау to become thin; to lose weight.
арылт//у em. to save from; to relieve.
арыл//у em. to get rid of; to clear; жағымсыз ойдан ~у to get rid of negative thoughts; to disperse; to go away (*people*); to dissipate; to disappear; тұман ~ды the fog has dissipated.
арын з.е. impulse; restiveness (*horse*); pressure; head (*of water*); ♦ с.е. ~ды unruly (*horse*); impulsive (*person*); impetuous; ~сыз not impulsive; quiet; calm; ♦ em. ~дай to jib (*horse*); to strive to do smth.

арыстан з.е. (ЗООЛ) lion; ауыс. a brave/fearless man; ♦ с.е. ~дай айбатты formidable as a lion.

ас з.е. food; ~ әзірлеу cooking; cook-book; ~ қасық soup-spoon table-spoon; ~ қорыту жүйесі gullet; ~ қоспасы instant food; ~ мәзірі menu; ~ орамал cloth; ~ содасы bicarbonate of soda; ~ таяқшалары chopsticks; ~тұзы table salt; ~ үй kitchen; ~ үй жабдықтары cooking implements; ~ үй комбайны food processor; ас-су food; ♦ em. ~ ішу to have meal; ♦ ~ беру (ЭТН) to give a funeral/ memorial lunch; ~ қайыру; to thank/to give blessing for a meal (*the ritual is usually performed by the eldest at the table*); ~аба toast-master; master of ceremonies.

асбұршақ з.е. (БОТ) pea.

аса үсм. grossly; exceedingly; extremely; ~ дәмді very delicious; ~ ептілікпен пайдалану to juggle; ~ жомарт overgenerous; ~ көңіл аудармай to play down; ~ көп plethora; ~ қадірлі адам (*very important person*); ~ құрметті greatly respected; dear (*in letters*); ~ қажет indispensable; ~ қауіпті very dangerous; ~ құнды priceless; ~ құпия top-secret; ~ маңызды foremost; ~ маңызды жетістік important achievement; ~ үлкен colossal; ~ көңіл аудармай to pay no particular attention.

аса-таяқ з.е. (ЭТН) a stick with rattles used by shamans; асатаяқ Kazakh national percussion musical instrument.

асат//у em. эмн. to treat someone (*a guest*) with food with his own hand, putting food in his mouth (*a handful of meat, pilaf*).

асаллы I em. to stuffing mouth with food.

- асау II** *c.e.* wild; unmated (*horse*); *ауыс.* obstinate; disobedient (*person*).
- асимметрия** *з.е.* asymmetry; ♦ *c.e.* асимметриялық asymmetrical.
- аскөк ұрығы** *з.е.* (*БОТ*) dill.
- асқабақ** *з.е.* (*БОТ*) gourd; pumpkin.
- асқазан** *з.е.* (*АНАТ*) stomach; ~ асты безі pancreas; ~ жарасы gastric ulcer; stomach ulcer; ~ның бұзылуы indigestion.
- асқақ** *c.e.* proud; arrogant; *экспр.* high; outgoing; ~ арман high dreams; ♦ *з.е.* ~тық (-ғы) arrogance; swagger; ♦ *ет.* ~тау to talk or to sing solemnly; тым ~тап кету to become too proud; *экспр.* to be exalted; to go high into the air; ♦ *c.e.* ~таған eminent; soaring; ~таған көңіл triumphant mood.
- асқан** *c.e.* very; splendid; ~ әсемділік splendour; ~ шебер past master; ~ шеберлікпен exquisitely.
- асқар** *c.e.* *экспр.* higher; inaccessible (*rock, mount*); ♦ *з.е.* ~паз mountaineer; climber; ~паздық mountaineering.
- асқын//у** *ет.* to be complicated; to be aggravated; ♦ *c.e.* ~ған ауру complicated disease.
- аспа** *c.e.* floppy; ♦ *з.е.* ~ бау sling; shoulder; strap; ♦ *c.e.* ~лы hanging; ~лы көпір suspension bridge; ~лы жол cable car.
- аспаз** *з.е.* cook; ~ керек cook is wanted; ♦ *c.e.* ~дық өнер culinary arts; cuisine.
- аспан** *з.е.* sky; ашық ~ clear sky; ~ денелері (*АСТР*) the heavenly bodies; celestial object; көк ~ heaven; ~ күмбезі the vault of heaven; ~ түстес көк sky-blue; ~кез balloonist; ~ға қарау look to the sky; ♦ *фр.* ~нан жай түскендей болу like a bolt from the blue.
- аспап** *з.е.* instrument; device; музыка ~тары musical instruments; ~шы toolmaker; instrumentalist; ♦ *c.e.* ~ты (*МУЗ*) instrumental.
- аспект** *з.е.* aspect; dimension; point.
- аспирант** *з.е.* postgraduate; ~ шәкір-тақысы fellowship; ~тар әдетте жатаханада тұрмайды postgraduates usually live outside the hostel; ~ура postgraduate study.
- аспирин** *з.е.* aspirin.
- Ассам** *з.е.* Assam.
- ассамблея** *з.е.* assembly; ~ мүшесі assembly member; ~ тілі assembly language.
- ассимиляция** *з.е.* assimilation; ♦ *ет.* ~лану to be assimilated.
- ассистент** *з.е.* assistant.
- ассортимент** *з.е.* assortment.
- ассоциация** *з.е.* institute; association; guild; ~ға бірігу бостандығы freedom of association; ♦ *c.e.* ~ланған associated; ♦ *ет.* ~лау to associate.
- астам үст.** more; over; ♦ *ет.* ~су put on airs; to treat someone disdainfully.
- астана** *з.е.* metropolis; capital; ~ қаласы Astana (city); ~лық metropolitan.
- астаң-кестең** *з.е.* chaotic.
- астар** *з.е.* intimation; lining; ♦ *c.e.* ~лы киім clothes with lining; implicit; астарлы сөз the word with hidden meaning; ♦ *ет.* ~лап айту to insinuate; ~лап білдіру to imply.
- астероид** *з.е.* asteroid.
- астигматизм** *з.е.* astigmatism.
- астролог** *з.е.* astrologer.
- астрология** *з.е.* astrology
- астронавт** *з.е.* astronaut.
- астроном.** *з.е.* astronomer.
- астрономия** astronomy; ♦ *c.e.* ~лық astronomical.
- астрофизика** *з.е.* astrophysics.
- асты** *з.е.* hem; ~н сызу to mark; ~на жастық қою to cushion; ~н үсті-

- не шығару to upside down; ♦ *үсм.* ~да/~нда underneath; beneath; under; ~дан underarm; ~ңғы lower; ~ңғы бөлік lower part; ~ңғы регистр lower case.
- астық** *з.е.* grain; yield; ~ басы to thresh; ~ басатын машина threshing machine; ~ жинау corn harvesting.
- астыртын** *с.е.* secretly; behind the back; ~ әрекет ету to conspire; ~ жағдайға көшу to go underground.
- асу I** *з.е.* pass; mountain pass; crossbar; crossing; ~ пункті transit camp.
- ас/у II** *em.* to handle; move through smth; to overflow; ~дан асу to go across the mountain pass; ~ып төгілу to overflow (*over the edge*); ~ып түсу to exceed.
- асфальт** *з.е.* asphalt; tarmac; ♦ *с.е.* ~талған жол paved road ~талмаған жол not asphalted road; ♦ *em.* ~тау to pave with asphalt.
- асхана** *з.е.* refectory; canteen; dining room; ~ жиһазы kitchen furniture; ~ аспабы cutlery (*tableware*).
- асшаян** *з.е.* prawn.
- асығ/у** *em.* to hurry; to buck up; to haste; ~ып кіру/шығу to hurry in/out; ~ып өту to hurry along; ~ып кету to hurry away; ~а күту to look forward; ~а шегіну to retreat; ♦ *үсм.* ~а-үсіге rough-and-ready; ~ыс hurried; precipitous; hasty; ♦ *з.е.* ~ыстық hurry; haste.
- асықпал/у** *em.* not to hurry; to dilly-dally; to stall; ♦ *үсм.* ~й deliberately.
- асықтыр/у** *em.* to hasten someone; to hurry.
- асыл** *с.е.* inmost; valuable; precious (*stone*); ~ қазына gem; ~ тас gem; precious; stone jewel; ~ тастар jewellery; ~ текті genteel; ~ тұқымды жылқы thoroughbred horse.
- асылы** *үсм.* ideally.
- асып-сас/у** *em.* to fuss; to bustle.
- асыр/у** *em.* to exceed; surpass; ~а бағалау to overrate; ~а мақтау to extol; ~а сілтеу to pile on; ~ып айту to overstate; ~ып жіберу to magnify.
- асырал/у** *em.* to feed; to keep (*live-stock*); to support; ~п алу to adopt; ♦ *с.е.* ~п алған adopted; ~п алған шеше foster mother; ~нды adopted; ♦ *з.е.* ~ушы breadwinner; wage earner.
- ат I** *з.е.* name (*person, place, thing*); Christian name; forename; heading (*article*); title (*book*); ♦ *с.е.* ~сыз nameless; unnamed; ♦ *з.е.* ~ы-жөні initials; ~тас namesake; ♦ *em.* ~ беру to christen; ~ қою to pigeonhole; ♦ *фр.* ~ына кір келтіру to blot one's copy book.
- ат II** *з.е.* horse; ~ бағушы groom; ~ жарысы horse show; ~ зауыты stud; ~ күші horsepower; ~-тұрман әбзелдері harness; ~пен жүру to ride a horse; ~пен жүруді үйрететін мектеп horse riding school; ~ баптау to enter a horse for a race; ~ үйрету to school a horse; ~қа отыру mount; ат күші horsepower; ♦ *с.е.* ~ты mounted; horse-drawn; ~ты әскер trooper; ~ты жорық horse march; ♦ *фр.* ~ салысу to take part in an activity; ~ - тонын алып қашу to snap one's fingers at.
- ата** *з.е.* grandfather; ~ мен әже grandparents; ~-ана parents; ~-аналық parental; ~дан қалған жер ancestral home; ♦ *үсм.* ~м заманда yonks; ~м заманғы archaic.
- атавизм** *з.е.* (*ЗООЛ*) reversion.
- Атакама шөлі** *з.е.* Atacama.
- атақаз** *з.е.* gander.
- атақ** *з.е.* title; fame; glory; ♦ *с.е.* ~құмар ambitious; ♦ *з.е.* ~құмарлық ambition; ~ты адам outstanding personality; ~ беру to ennoble smb; ~(қ-ғ)

- ы болу** to have a reputation for; ♦ *c.e.* ~ты famous; well-known; notable.
- аталық** *z.e.* stamen; ~ жіпшесі (*БИОЛ*) filament.
- атамекен** *z.e.* native land; father country; motherland.
- аталу** *em.* to call; to name; ~п айту to state; ~п көрсету to emphasize; ~п өту to remark; мерекені ~п өту to celebrate holiday; ♦ *z.e.* ~лым name; кітаптың ~лымы title of the book; ♦ *қыст.* ~п айтқанда namely; that is.
- атасу** *em.* to get engaged.
- атеизм** *z.e.* atheism.
- атеист** *z.e.* atheist.
- ателье** *z.e.* studio; atelier (*dressmaking, tailoring*); tailor's shop.
- атжалман** *z.e.* (*ЗООЛ*) hamster.
- атқару** *em.* to execute; to discharge; ♦ *z.e.* execution; fulfilment; ~ушы executive; administrative; ~ушы орган executive body.
- атқылау** *em.* to gush out; жанартаудың ~уы volcanic eruption; to fire intermittently (*gun*); (*ӘСК*) ~у аймағы firing zone.
- атқыш** *z.e.* shooter; ~ қару small arms; ~тар командасы firing squad.
- Атланта** *z.e.* Atlanta.
- Атлант** *z.e.* the Atlantic; ♦ *c.e.* ~икалық Atlantic.
- Атлас таулары** *z.e.* the Atlas Mountains.
- атлас** *z.e.* atlas (*silk fabric*).
- атлетика** *z.e.* athletics; жеңіл ~ track and field athletics; ~дан жарыс track meet.
- атмосфера** *z.e.* atmosphere; ♦ *c.e.* ~лық atmospheric; ~лық кедергілер atmospheric.
- атойлау** *em.* to assault; to attack with a shout; to give the alarm.
- атолл** *z.e.* atoll.
- атом** *z.e.* atom; ~ бомбасы atom(ic) bomb; ♦ *c.e.* ~дық atomic; ~дық жарылыс fission; ~дық саңырауқұлақ mushroom cloud; ~дық су асты қайығы nuclear-powered submarine; ~дық энергия басқармасы (*БРИТ*) Atomic Energy Authority; ~дық энергия комиссиясы (*АМЕР*) Atomic Energy Commission.
- аттану** *em.* to leave; to start; ~ып кету to start out.
- атталу** *em.* to step over.
- атташе** *z.e.* attaché.
- аттестат** *z.e.* certificate; ~ беру салтанаты graduation celebration; ~тау *em.* to certify.
- аттракцион** *z.e.* fair; ~ қалашығы carnival; ~ды электромобиль bumper cars; dodgems.
- ату** *em.* to fire; to shoot; (*bow*) to strafe; ~ып өлтіру to shoot; ~ып тастау to shoot smb dead; ~ып түсіру to shoot down; ~ып шығу to bob up; ~ылу to be shot; to jump to; to rush; to erupt (*volcano*); ~ып шығу eruption; ♦ *z.e.* ~ыс bang; shooting; ~ыс алаңы firing zone; ~ыс қалқаны shooting range; ~ыс орны rifle range.
- атыз** *z.e.* furrow;
- атырау** *z.e.* delta.
- ау I** *z.e.* net; breadth; ~ тастау to cast; ~ құрушы trapper.
- ау II** *z.e.* fly (*trousers*); шалбардың ~ы wedge of trousers.
- ауа** *z.e.* air; atmosphere; ~ ағыны slipstream; ~ райы forecast; weather; ~ райын бақылаушы weatherman; ~ райының бұзылуы the vagaries of the weather; ~ тазартқыш freshener; ~ ылғалдағыш humidifier; ~дағы тозаңның мөлшері pollen count; ~дағы қарама-қарсы ағымдар turbulence; ~мен салқындатылатын air-cooled; ~сы тар stifling; ~сын шығару to deflate.

АУДАН

- аудан** *з.е.* region; area; neighbourhood;
♦ *с.е.* ~дық regional; ~дық емхана community health centre; ~дық кеңес district council; ~дық сот district attorney.
- аудар//у** *em.* to translate; to interpret; to overturn; үстелді ~ып тастау to overturn the table; ~ылу to to be overturned; ♦ *з.е.* ~ма translation; ~машы interpreter; translator; ♦ *с.е.* ~ылатын translatable; ~ылмайтын untranslatable.
- аудиенция** *з.е.* audience.
- аудио** *з.е.* audio; ♦ *с.е.* аудио-визуалды audiovisual.
- аудитория** *з.е.* lecture hall; audience; ~ның қошеметіне ие болу to elicit applause from the audience.
- аудит** *з.е.* audit; ~тік тексеріс general audit.
- Ауғаныстан** *з.е.* Afghanistan.
- аукцион** *з.е.* auction; ~ залы auction room; ~да ең төменгі бастапқы баға upset price; ~нан сату to auction; ~ист auctioneer.
- ауқат** *з.е.* prosperity; affluence; *диал.* food; meals; ♦ *с.е.* ~ты well-to-do; ~ты адам a man of substance; ~тылар және кедейлер the haves and have-nots; ~ты өмір сүру to live comfortable; ~тырақ better off; ~сыз poor; not prosperous; *диал.* without food; ♦ *em.* ~тану to become prosperous; *диал.* to eat; to have meals.
- ауқым** *з.е.* scope; range; *ауыс.* course; direction; ♦ *с.е.* ~ды big; large-scale (coverage); ~ды шаралар big events.
- аула** *з.е.* court; yard.
- аулақ** *үсм.* rather far off; ~ жүру to keep away; ~ кету to get away; ~қа шығу to move away (from settlement); ~ орын secluded place; ~та remotely; ♦ *em.* ~тай to do away (with); to go aside; to shy away from smb.; to move away; ~тату to remove; ♦ *фр.* бойды ~ салу to shun; бойын ~ ұстау to avoid; isolated.
- аула//у** *em.* to capture (animal); to hunt; to fish; ~нған балық caught fish.
- аумақ** *з.е.* precinct; territory; area; scale; ♦ *с.е.* ~ты voluminous; ~сыз small; insignificant (size).
- аумалы** *с.е.* unstable; changeable ~-төкпелі wobbly; inconsistent; ~-төкпелі заман troubled times.
- аунақш//у** *em.* to roll from side to side (from pain or anxiety).
- ауна//у** *em.* to turn over; to roll over; ~п-қунау to have a good rest.
- ауру** *з.е.* disease; soreness; ill; ~ адам a sick person; ~ бөлмесі sickroom; ~ жәрдемақысы sickness benefit; ~ тарихы medical history; ~дың төсегі sickbed; ~дан азап шегу to suffer from a disease; ~ды сездірмейтін analgesic; ~ды сезіну to feel pain; ~ы ұстау bout; ~ын айту to complain of a pain.
- аурухана** *з.е.* hospital; hospice infirmary; ~ға жатқызу to hospitalize; ~да жату to be in hospital; ~да қалдыру to detain in hospital; ~дағы дәрігер resident doctor.
- аутизм** *з.е.* autism; ~нен зардап шегуші a sufferer from autism.
- аутоиммундық** *с.е.* auto-immune.
- аутсайдер** *з.е.* outsider.
- ауыз** *з.е.* mouth; ~ күйдіретін fiery; ~ қуыратын astringent; ~ қуысы mouth organ; cavity; ~ тұшу to savour; ~ үй antechamber; ~ бекіту to keep fasting (Muslim); ~ жабу to pipe down; ♦ *з.е.* ~ашар meal after sunset during the Muslim fasting; ♦ *с.е.* ~еки colloquial; informal; ♦ *үсм.* ~ша oral; ~ емтихан oral exam; ~ аударма translation.
- ауыздық I** *з.е.* bit; ~ салу to bridle (horse); ♦ *em.* ~тай to curb; to bridle; ♦ *с.е.* ~талмаған unbridled; uncouth.

- ауыздық II** *з.е.* cracks at the edges of the mouth (Harlech).
- ауық-ауық** *үсм.* sometimes; from time to time.
- ауыл** *з.е.* village; country; ~ тұрғыны villager; ♦ *с.е.* ~дық rural; rustic; ~дық жер countryside; ~дық кеңес rural district council.
- ауылшаруашылық** *з.е.* farming; agriculture; ~ ғылымдарының магистрі (АМЕР) Master of Science in Agriculture; ~ жұмысшысы farm worker; ~ құралдары farming implements; ~ өнімі farm product; ~ жері farmland.
- ауыр** *с.е.* difficult; hard; onerous; ~ дем алу to breathe heavily; ~ дене жарақаты (БРИТ) grievous bodily harm; ~ еңбек toil; ~ жарақат алған badly wounded; ~ жарақаттау to gash; ~ жұмыс hard work; ~ жүк тасымалдайтын машина lorry; ~ қаза bereavement (*death*); ~ қиындықтар serious difficulties; ~ мінезді адам the person with difficult nature; ~ өнеркәсіп heavy industry; ~ салмақты боксер heavyweight; ~ сырқат gravely ill; ♦ *з.е.* ~лық weight; heaviness; difficulty; ~лық күші G-force.
- ауырлат//у** *em.* to weigh down; ♦ *с.е.* ~ылған loaded.
- ауырт//у** *em.* to hurt oneself; ♦ *с.е.* ~пайтын painless; ♦ *з.е.* ~палық burden drag.
- ауыр//у** *em.* to hurt; ~ып қалу to fall ill; ~уға байланысты демалыс sick leave; ~ғанды басатын painkiller.
- ауыс//у** *em.* to change places; to exchange; to turn; сөздің соңы айтысқа ~ты the conversation turned into a discussion; ♦ *с.е.* ~палы variable; figurative; fluid; volatile; ~палы егіс crop rotation; ♦ *з.е.* ~ым shift; түнгі ~ым night shift; ~ымды жүргізуші co-driver; ~ыммен жұмыс істеу shiftwork.
- ауыстыр//у** *em.* to change; to reset; to swap (*time*); (МЕД) to relieve; ♦ *з.е.* ~ушы substitute; surrogate; ~ып-қосқыш switch.
- ауытқ//у** *em.* to deviate from; to withdraw; ~ып кету to deviate (from); ♦ *з.е.* ~ушылық deviation.
- Ауғаныстан** *з.е.* Afghanistan; ~дық Afghan.
- Африка** *з.е.* Africa; ~ стиліндегі музыка music with an African flavour; ~лық African.
- Ахаггар** *з.е.* Ahaggar Mountains.
- ацетат** *з.е.* acetate.
- ацителен** *з.е.* acetylene; ~ ерітіндісі a solution of acetylene.
- ацтек** *з.е.* Aztec; ~тер мәдениеті Aztec civilization.
- аш** *с.е.* ravenous; famished; hungry; ~ болу to be hungry; ~ қарын empty stomach; ~қарақ avaricious; ~көз greedy; ♦ *з.е.* ~қарақтық avarice; avid; ~тық hunger; famine; ~тық жариялау hunger strike; ♦ ~көздік cupidity; ♦ *em.* ~ығу to go hungry; to starve; ~ықтыру to make smb. starve.
- аш//у I** *em.* to open; to uncover (*secret*); to inaugurate; айқара ~у to open wide; to throw open; ♦ *з.е.* ~қыш bottle-opener.
- ашу II** *з.е.* anger; ~дан қызару become red of anger; ~ды келтіру to aggravate; ~мен in anger; ~ келтіретін objectionable; ~ кернеу to become angry; ~ға булығы to seethe with; ~ын басы to sweeten; ♦ *с.е.* ~лы angry; wrathful; ~лы көзқарас glare; ~лы болу to be in a temper; ~шаң crotchety; grumpy; nervous; ~ланшақ bad-tempered; short-tempered; tetchy; ♦ *em.* ~лану to lose ones temper; to fly off the handle; ~дыру to outrage; to mark.
- аш//у III** *em.* to turn sour; to ferment; ~ып кету to go off (*milk*); ~ыту to

- sting (*eyes*); ♦ *з.е.* ~ытқы yeast; ♦ *фр.* жаны ~у to pity smb..
- Ашхабад** *з.е.* Ashkhabad.
- ашық I** *с.е.* open (*talk*); earnest (*wish*); ~ адам outgoing person; ~ аспан астында *alfresco*; revealing (*clothes*); ~ аuadaғы бассейн lido; ~ есік күні open day; ~ жерде out-of-doors; ~ мінбе (*sport*) bleachers; ~ рай (*ЛИИГ*) indicative mood; ~ сыра lager; ~ тауар платформасы truck; ~ теңіз the open sea; ~ университет open university; ~ хат card; ~ шот бойынша кредит charge account; ~ -шашық flamboyant; ~ қоғамдық бірлестік public corporation; ♦ *з.е.* ~тық frankness; openness.
- ашық II** *с.е.* delicate (*colour*); sunny; ~ түсті сірне syrup; ~ көк light-blue.
- ашыл/у** *em.* to clear up (*weather*); to talk openly; to be opened; to start up; ~ып-жабылу **to open and close**; ~ып-шашылу be scattered; *ауыс.* to waste money; ♦ *с.е.* ~маған unopened; ~малы-жабылмалы folding; ~малы шкаф folding wardrobe.
- ашына** *з.е.* lover; ~ әйел mistress.
- ашын/у** *em.* to be enraged; to be desperate;
- ашындыр/у** *em.* to anger; to make smb. desperate.
- ашырқан/у** *em.* to feel bitterness; acid (*when not like bitter or sour*); *ауыс.* to reject.
- ащы** *с.е.* salty; bitter; sour; ~ тағам salty food; тамақты ~рақ ету to pep up; *ауыс.* fruity (*laugh*); ~ дауыс sharp voice; piercing (*shout*); sour; ♦ *з.е.* жинақ. ~ -тұщы bittersweet.
- аэробика** *з.е.* aerobics.
- аэровокзал** *з.е.* air terminal.
- аэродинамика** *з.е.* aerodynamic; ♦ *с.е.* ~лық aerodynamic; ~лық құбыр wind tunnel.
- аэродром** *з.е.* airfield; aerodrome.
- аэрозоль** *з.е.* aerosol; spray (*hair*); ♦ *с.е.* ~ді дезодорант spray deodorant.
- аэронавтика** *з.е.* aeronautics.
- аэростат** *з.е.* balloon.
- аю** *з.е.* bear; ақ ~ white bear; polar bear; қара ~ black bear; қоңыр ~ brown bear; сұр ~ brown bear; ♦ *с.е.* ~дай ақырған жігіт *сөзбе-сөз:* as a snarling bear; the terrible young man; ~дай қорбиған clumsy; ♦ *фр.* ~ға намаз үйреткен таяқ (*сөзбе-сөз:* only a stick will teach a bear to pray) adversity is a good teacher.
- аюбалдырған** *з.е.* (*БОТ*) *Angelica (Archangelica).*
- аюқұлақ** *з.е.* (*БОТ*) bearberry (*Arcmaus*); mullein (*Verbascum*).
- ая** *з.е.* area; frame; space smth; ♦ *с.е.* ~дай small as a palm (*space*).
- аяз** *з.е.* frost; ~ға шыдамды hardy; Аяз Ата Father Frost; ♦ *с.е.* ~ды frosty.
- аяқ** *з.е.* foot; leg; paw; ~ тормозы foot brake; ~тың бас бармағы big toe; ~тың ізі footprint; ~ киім shoes; ~ киім щеткасы shoebrush; ~ киім таянышы shoetree; ~киім дүкені shoe shop; ~ -қол extremities; ~ты созу to stretch one's legs; ~(қ-ғ)ын нық басып тұру solid to be on solid ground; ~(қ-ғ)ын сүйреп жүру to shuffle one's feet; ~(қ-ғ)ына дейін жеткізу to see through; ~(қ-ғ)ына дейін ойластыру to think through; ~ басу to stamp one's foot; ~пен тебу to kick; ~тан шалу to trip up; ♦ *с.е.* ~сыз legless; ~ (қ-ғ)ы end of smth.; ♦ *үст.* ~ астынан unexpectedly; ~астында underfoot; ♦ *фр.* оң ~(қ-ғ)ымен тұру to find one's feet; ~(қ-ғ)ынан шалу to floor; ~ (қ-ғ)ының ұшымен жүру to walk on the tips of one's toes; ~(қ-ғ)ы ауыр болу to be pregnant; ~(қ-ғ)ы ~(қ-ғ)ына тиместен

- қашу to make a run for it; ~(қ-ғ)ы ұзын leggy.
- аяқталу** *em.* to finish; to accomplish (*task*); to complete; to conclude; to get through (*work*); ♦ *c.e.* ~тайтын concluding.
- аяқталу** *em.* to end; to conclude; to expire; to finish; to result in; ~уға жақындау to be nearing completion; ~ып қалу to come to an end; ♦ *c.e.* ~ған finished; complete; ~маған open-ended; unfinished; incomplete; ~майтын unending.
- аялалу** *em.* to cherish; to caress.
- аялдама** *z.e.* stop (*bus*); stopover.
- аялуу** *em.* to spare; to pity; ♦ *z.e.* ~ушылық a pity; mercy; ~ушылық білдіру to take pity; to have mercy; ~ушылық жасау to spare; to have compassion; ♦ *үст.* ~усыз ruthlessly; remorseless; ~усыз өлтіру to kill mercilessly; to butcher; ~май merciless.
- аяныш** *z.e.* pity; compassion; ♦ *c.e.* ~ты pitiable; pitiful; appealing (*voice, song*); miserable; ~ты оқиға hard-luck story
- аяулы** *c.e.* dear; ~ ана dear mother; ~ жар beloved wife.

Ә, ә

- Ә, ә** *the second letter of the Kazakh alphabet.*
- ә** *od.* ah, oh; ~~, солай ма еді? (*expressing surprise*) ah, is it really so?; ~, мейлі, не болса, сол болсын! oh, well, come what may!; ол ~десең, мә дейді he gives as good as you get; ~ дегеннен straight off; immediately; ~ дегенше in a fraction of a second.
- әбден** *үст.* quite; very; ~ дұрыс quite right; көйлек ~ тозды the dress is completely worn out; қарным ~ ашты I am hungry.
- әбдіре** *z.e.* trunk; a big box with hinged cover with lock and to store things.
- әбес** *c.e.* ill-considered; impulsive; ~ қылық impulsive act; ♦ *z.e.* ~тік impropriety; impulsive act; менен бір ~тік болды I've done an impulsive act.
- әбзел** *z.e.* harness; ~ші *z.e.* harness-maker.
- әбігер** *z.e.* fuss; trouble; ол әлденеге ~ болып жүрді he was troubled about something; ~лік fuss; trouble; ~ке түсіру give somebody a lot of trouble; ♦ *em.* ~ болу; ~ге түсу to fuss; to bustle; ~ қылу, ~ге салу to bother; give a lot of trouble; ~леу to trouble; to disturb; ~лену to fuss; trouble.
- әбілет** *z.e.* devil; satan; ~ басқыр damn you.
- әдеби** *c.e.* literary; ~ кеш literary soiree; ~ мұра literary heritage; ~ шығарма literary work; ~ тіл literary language.
- әдебиет** *z.e.* literature; көркем ~ fiction; ~ зерттеушісі literary critic; ~тану literary criticism; ~танушы literary critic; ~ші literary man.
- әдейі** *үст.* deliberately; intentionally; ол оны ~ істеді he did it deliberately; ~леп purposely.
- әдемі** *c.e.* pretty (*girl*); nice (*thing*); оның жазуы ~ his handwriting is nice; ♦ *z.e.* ~лік beauty; бұл үйлердің ~лігі көз тартады these beautiful buildings are pleasant to the eye; ♦ *em.* ~леу to decorate; to pretty (*girl*); ~лену to grow prettier.
- әдеп** *z.e.* politeness; courtesy; ~пен сәлемдесу to greet politely; impolitely; ~пен сөйлеу to speak impolitely;

- ~ сақтау to observe the decencies; ~тілік politeness; tactfulness; ~тілік сақта to show tact; мұның ~тілік болды it was tactless of you; ♦ *c.e.* ~ті polite; courteous; ~ адам tactful man. ~сіз impolite; discourteous; ~сіз бала impolite child.
- әдет** *z.e.* habit; ~ке айналу to become a habit; custom; tradition; ежелгі ~ бойынша in an ancient tradition; ~ғұрып customs; rites.
- әдетте** *үсм.* usually; as a rule; Ол ~ үйге кеш келеді as a rule; he comes home late; ~гі usual; habitual; ♦ *em.* ~тену *em.* to get used to; to get accustomed to; ерте тұрып ~тену to get used to early rising; шылым тартуға ~тенбеу керек one should not get accustomed to smoking.
- әділ** *c.e.* just; fair; ~ үкім fair verdict; ~ сын candid critique; ~ пікір айту to judge fairly; ~ін айту to tell fairly; ♦ *z.e.* ~дік justice; fairness.
- әділет** *z.e.* justice; ~ министрлігі ministry of justice; ~ тік justice; fairness; ♦ *c.e.* ~ті just; fair; ~ шара қолдану to take appropriate measures; ~сіз unjust; unfair; ~ шешім unfair judgement; ~ соғыс unjust war; ♦ *z.e.* ~сіздік injustice; unfairness.
- әдіп** *z.e.* hem; edging; ♦ *em.* ~теу to hem.
- әдіс** *z.e.* method; way; күрес ~тері ways of struggle; оқыту ~тері methods of teaching; ~теме methods (*research*); оқыту ~сі teaching methodology; ♦ *c.e.* ~қой adroit; *who knows how to use the necessary techniques.*
- әже** *z.e.* grandmother; менің ~м аса кәрі емес my grandmother is not very old.
- әжептеуір** *c.e.* sufficient; enough; good enough; Марат ~ өлең жазды Marat wrote decent verses; ~ уақыт a considerable amount of time; ~ жер fair distance.
- әжетхана** *z.e.* toilet.
- әжім** *z.e.* wrinkle; ~ басқан бет wrinkled face; қатпарлы ~ furrow; оның бетіне ~ түсіпті wrinkles appeared on his/her face; ~~~ so wrinkled; оның беті ~~~ his/her face is creased up with age; ♦ *c.e.* ~ді wrinkled; ♦ *em.* ~дену to become wrinkled; to wreathe.
- әз** *c.e.* wise; respectable.
- әзәзіл** *z.e.* devil; satan; *ауыс.* instigator; ♦ *z.e.* ~дік seduction; *ауыс.* instigation.
- әзіл** *z.e.* joke; jest; ~ айту to joke; дөрекі ~ crude joke; ~ ретінде as a joke; ~кеш joker; jester; ♦ *c.e.* ~ сөз: ~ сөздің атасы бар many a true word is spoken in jest; ♦ *em.* ~деу to joke; бұл ~деп айтқаным ғой I am just joking.
- әзір I** *c.e.* ready; біз жүруге ~міз we are ready to leave; ♦ *z.e.* ~лік readiness; preparation; көктемгі егіске ~лік preparation for spring sowing.
- әзір II** *үсм.* yet; still; олар ~ келе қойған жоқ they haven't come yet.
- әзірле/у** *em.* to prepare; тамақ ~у to cook a meal; әйелім таңертеңгі ас ~уге кірісті my wife began to cook breakfast; ~ну *em.* to get ready; to prepare; мерекеге ~ну to prepare for the holiday.
- әзірше** *үсм.* meanwhile; ~ күте тұр meanwhile wait for a while.
- әй** *od.* hey; eh; ~, Олжабек бері кел hey, Olzhabek, come here; ~, балам, мұның дұрыс болмады eh, my son, you have done wrong; ~, қойшы, қайқайдағыны айтпай! stop it! Don't talk nonsense.
- әйбат** *c.e.* wonderful; splendid; дауысы қандай ~ how wonderful his voice is.
- әйгі** *c.e.* well-known; ~ болу to be well-known; ~лі famous; ~лі ғалым famous scientist; ♦ *z.e.* ~лілік common knowledge; fame.

- әйгіле//y** *em.* to make public (*news*); to publish; to divulge (*secret*); ~ну to become widely known; *ауыс.* to be exposed; to be disclosed.
- әйел** *з.е.* woman; wife; ~і бар married; has a wife; менің ~ім дәрігер my wife is a doctor; ~ алу to get married; to marry (*men*); көп ~ алушылық polygamy; ♦ *с.е.* ~дік smth. typical of a woman (*feature*); ~еркек all, both women and men; ♦ *em.* ~сіну to look at a woman superciliously.
- әйнек** *з.е.* glass; ~ші glazier; ♦ *em.* ~теу to pane; терезені ~теу to pane the window.
- әйнекей** *з.е.* glaze.
- әйтеуір** *үсм.* nevertheless; at last; ~, жеттік-ау we have come, at last.
- әйткенмен** *шыл.* nevertheless; but; ол қатал, ~ адал адам еді he was a strict, but fair man.
- әйтпегенде** *шыл.* otherwise; уақытым жоқ, ~ сенімен барар едім I have no time, otherwise I would go with you.
- әйтпесе** *шыл.* otherwise; ертерек кел, ~ кешіреміз come earlier, or we shall be late.
- әке** *з.е.* father; өгей ~ stepfather; *жинақ.* ~-шеше parents; ~-шешеммен ақылда-су to consult with parents; ♦ *с.е.* ~лік paternal; fatherly: ~лік қамқорлық paternal care; ~сіз without father; ~лі having father; ~лі-балалы father and son; ♦ *з.е.* ~сіздік fatherlessness; ~лік paternity; fatherhood: ~ті анықтау affiliation; ♦ *фр.* ~сінің аузынан түскендей a chip off the old block; біреудің ~сін таныту to teach smb a lesson.
- әкел//y** *em.* to bring; to take; әкесі баласын мектепке ~ді father took his son to school; ол бізге жақсы хабар ~ді he/she brought good news to us; ♦ *з.е.* ~ім imports; бажсыз ~ duty-free imports.
- әкет//y** *em.* to take away; машинаны айдап ~ to hijack; бірдеңені тартып ~ to deprive of smth; бірдеңені ұрлап ~ to steal smth.
- әккі** *с.е.* experienced; crafty; ~ аңшы experienced hunter; ~ болу to become a practiced hand; ♦ *з.е.* ~лік experience; ♦ *em.* ~лену to become experienced.
- әкім** *з.е.* mayor; ~дік municipal government; city hall; ~шілік administration; қалалық ~шілік city administration; ♦ *с.е.* ~шілік administrative; ~шілік бөлім administrative services; ~шілік бақылау administrative control; ~шілік басқару аппараты office and management personnel; ~шілік жолмен by administrative order; ~шіл imperious; ~шіл-әміршіл жүйе administrative-command system.
- әл** *з.е.* strength; power; оның ~і жетпейді he/she is not strong enough; ~і кету to feel faint; ~-ауқат wellbeing; financial position; Оспанның ~-ауқаты жаман емес Ospan's financial position is quite good; ♦ *с.е.* ~ді strong; powerful.
- әкіреңде//y** *em.* to pick a fight/quarrel; to shout at smb.; to behave yourself boldly.
- әлбеншөп** *з.е.* (*БОТ*) Nuttal's mariposa lily (*Fritillaria alba*).
- әлбетте** *қысм.сөз.* of course; certainly.
- әлгі** *ес.* what; that; this; ♦ *үсм.* ~де recently; not long ago; lately.
- әлде** *шыл.* or; дүкенге сен барасың ба, ~ мен барамын ба? who will go to the shop: you or me?.
- әлдебір** *ес.* certain; some; ~ уақыттан кейін after some time.
- әлдеқайда** *ес.* somewhere; as much; far; оны ~ алып кетті he was taken somewhere; ол менен ~ көп біледі he/she knows much more than me.
- әлдеқалай** *ес.* somehow; suddenly.

ӘЛДЕҚАНДАЙ

- әлдеқандай** *ec.* some; **бөлмеден ~ дауыстар естілді** some voices were heard from the room; **~ болу** to put on airs.
- әлдеқашан** *ec.* already; long ago; **ол ~ көшіп кеткен** he has already moved to another place.
- әлди** *z.e.* lullaby; ♦ *em.* **~леу** to sing lullabies.
- әлек** *z.e.* fuss; bother; **~ке салу** to give a lot of trouble; **~ке түсу** to fuss.
- әлем** *z.e.* world; universe; **бүкіл ~** the whole world; **~ге белгілі** world-famous; **хайуанаттар ~і** animal kingdom.
- әлем-жәлем** *c.e.* many-colored; motley; tasteless; **~ киіну** to dress crudely; *ауыс.* restless; upset; **оның көңілі ~** he is worried.
- әлем-тапырық** *z.e.* fuss; mix-up; confusion.
- әлеует** *z.e.* potential; ♦ *c.e.* **~ті** potential; **~ энергия** potential energy.
- әлеумет** *z.e.* people; public; society; **~ пікірі** public opinion; ♦ *c.e.* **~тік** public; social; **~ өзгерістер** social changes.
- әлжуаз** *c.e.* weak; **халықтың ~ топтары** vulnerable groups of population; ♦ *z.e.* **~дық** thinness; infirmity; weakness; ♦ *em.* **~дану** to wilt; to grow thin; to become weak.
- әлпет** *z.e.* face; countenance.
- әлпештелу** *em.* to pamper; to coddle; **балаларды ~п өсіру** to bring up children in a caring manner.
- әлсіз** *c.e.* weak; feeble; **~ адам** feeble person; **~ жел** gentle breeze; **~ ерітінді** weak liquid; ♦ *z.e.* **~дік** weakness; feebleness; **денсаулықтың ~гі** fragility; ♦ *em.* **~дену** to wilt; to lose strength; *ауыс.* to become weak; to fade.
- әлсін-әлсін** *үсм.* from time to time; now and then; **бүгін ~-~ жаңбыр жау-**
- ды** it has been raining constantly today.
- әлсірет//у** *em.* to weaken; to disempower; to tire; to exhaust.
- әлінше** *үсм.* as far as possible; **ол бар ~ айғайлап жіберді** he cried with all his might.
- әліпби** ABC; alif-bi (*the Arabic alphabet*); alphabet; *ауыс.* beginning; introduction of smth..
- әліппе** *z.e.* ABC-book; first reading book.
- әмбебап** *c.e.* universal; **~ дүкен** department store; ♦ *z.e.* **әмбебаптық** universality.
- әмиян** *z.e.* purse; wallet.
- әмір** *z.e.* order; command; lord; ruler; **жүрекке ~ жүрмейді** the heart has a will of its own; ♦ *z.e.* **~ші** ruler; sovereign.
- ән** *z.e.* song; **~ұран** anthem; **Қазақстанның ~ұраны** the anthem of Kazakhstan; **~ші** singer; **опера ~сі** opera singer; **~ салу/шырқау** to sing a song; **~ге қосылу** to join in a song; **~жыр** music and poetry; **~күй** musical composition; **~құмар** music-lover; **~сымақ** awkward song; ♦ *c.e.* **~ші** singing; **~ құстар** song-birds; **~ шымшық** song-thrush.
- әндет//у** *em.* to sing; to hum.
- әне** *ec.* there; over there; **іздеген кітабың ~ жатыр** the book, you are looking for, is over there.
- әнеугүнгі** *c.e.* recent; **~ уақиға** recent event.
- әнеугүні** *үсм.* recently; **ол ~ келіп кеткен** he/she has recently visited us.
- әнтеқ** *үсм.* somewhat; slightly; gently; in passing.
- әншейін** *үсм.* for no particular reason; **мұны мен ~ айта салдым** I have said it for no particular reason; **~де** usually; as always; **ол ~де көп сөйлейтін адам** usually, he/she talks too much.

- әңгүдік** *c.e.* foolish; rather stupid.
- әңгі** *з.е.* (ЗООЛ) donkey; ass; fool; blockhead; dolt; ~лік folly; madness; wild/extravagant behaviour; foolish/stupid action; folly; foolery; foolishness; nonsense; folly (*action/behaviour*); ♦ *c.e.* foolish; silly; stupid (*person*).
- әңгілен//у** *em.* play tricks; play the fool; behave wildly/extravagantly.
- әңгіме** *з.е.* conversation; talk; chat; story; қысыр ~ idle talk; ~ қозғау start a conversation; қызық ~лер interesting stories; ~ айтушы story-teller; күлдіргі ~ funny story; міне ~ қайда жатыр! there's the rub; ~ні қой! stop talking; ~ші narrator; story-teller; ол шебер ~ he/she is a skilled narrator; ♦ *c.e.* ~құмар talkative.
- әңгімелел//у** *em.* to narrate; to talk; біз сені ~п отыр едік we have just been talking about you.
- әпенді** *c.e.* queer; eccentric.
- әпер//у** *em.* to hand in; to buy for smb.; жейдемді ~ші hand me my shirt; please; балаға ойыншық ~у to buy a toy for the child; бұл жұмыс оған абырой ~ді this job brought him reputation.
- әпке** *з.е.* elder sister.
- әп-сәтте** *үсм.* as quick as a flash.
- әр I** *ec.* every; each; ~ адам each person; ~ алуан, ~ түрлі various; ♦ *мақал-мәт.* ~ елдің салты басқа, иттері қара қасқа so many countries, so many customs.
- әр II** *з.е.* look; жердің ~і қашты the landscape has become worse.
- әрбір** *ec.* every; ~ нәрсе anything; ~ адам өз бақытының ұстасы every person is an architect of his own fortunes.
- әрбіреу** *ec.* everybody.
- әрдайым** *үсм.* always; constantly; ол ~ дене шынықтырумен шұғылданады he/she always goes in for sport.
- әрекет** *з.е.* action; заңсыз ~ unlawful action; ~ке қабілеттілік capacity; ♦ *c.e.* ~сіз inactive; ineffective; ♦ *em.* ~тену to act; to strive; to try.
- әрең** *үсм.* hardly; scarcely; ~ жүру drag oneself along; ~ дегенде hardly; with difficulty.
- әржылдық** *з.е.* annual (*publication*).
- әрине** *қысм.сөз.* of course; certainly; ~, дұрыс of course, it's right.
- әркелкі** *c.e.* uneven; various.
- әркім** *ec.* everyone; anyone; ~ өзінше өмір сүреді everyone lives in one's own way.
- әрқайсысы** *ec.* everyone; any; олардың ~ туралы көп айтуға болады one can talk a lot about any of them.
- әрқалай** *ec.* differently; біз оларға ~ көмектесеміз we help them in different ways.
- әрлел//у** *em.* to decorate; ♦ *з.е.* ~ші throw-el man.
- әрлі** *c.e.* beautiful; ~ әйел beautiful woman.
- әрлі-берлі** *үсм.* to and fro; ~ жүру to go to and fro.
- әрнеме** *ec.* stuff; all sorts of things; ~ні бір айту to say all sorts of things.
- әрсіз** *c.e.* ugly; unsightly; ~ заттар ugly things.
- әрі I** *үсм.* further; there; ~ жүр! Stay away!; ~-бері to and fro; ~-бері жүру to go to and fro.
- әрі II** *шыл.* and; ~ қысқа, ~ түсінікті both short and clear; ол ~ ақын, ~ сазгер he is both a poet and a composer.
- әріп** *з.е.* letter; бас ~capital letter; кіші әріп small letter; ~ теруші typesetter; ~тес colleague; partner; ~ тану to be literate.
- әсем** *c.e.* beautiful; fine; ~ гүл beautiful flower; wonderful; ~ ән wonderful

- song; ~паз *c.e.* snappy dresser; ♦ *з.е.* ~дік beauty; табиғат ~дігі the beauty of nature; ~паздық showing off; ♦ *em.* ~паздану to show off; ~деу to beautify; to decorate; ~деп тараған шаш nicely done hair.
- әсер** *з.е.* impression; influence; impact; жақсы ~ алу to gain a good impression; сыртқы ~ external influence; ♦ *c.e.* ~лі impressive; ~лі сөз impressive speech; ~шіл impressionable (*person*); easily excitable; ♦ *em.* ~лену to be impressed.
- әскер** *з.е.* army; troop; атты ~ mounted troops; жаяу ~ infantry; тұрақты ~ active forces; ~ге шақырылғандар conscripts; ~ жасындағылар people of the call-up age; ♦ *c.e.* ~и military; martial; ~и ант military oath; ~и атақ military rank; ~и дайындық military training; ~и міндет *person eligible for compulsory military service.*
- әсте-әсте** *үсм.* from time to time; now and then; ол маған ~ қарап қойды he looked at me from time to time.
- әсіре** *үсм.* too; overly; too much; ~ мақтау to give too much praise.
- әсірелелі** *em.* to exaggerate; to overstate; ~п суреттеу to describe with exaggeration.
- әсіресе** *үсм.* especially; particularly; мен ~ достарымды сағындым I especially miss my friends.
- әтек** *з.е.* eunuch; impotent male.
- әтеш** *з.е.* cock; ~ шақырды the cock crew.
- әткеншек** *з.е.* swing.
- әтір** *з.е.* perfume; scent; eau de Cologne; ~ исі smell of scent; ~ себу to spray on perfume.
- әуе** *з.е.* sky; atmosphere; air; ~де бұлт жоқ not a speck in the heavens; ~ қатынасы aerial communication; ~жай airport.
- әуелелі** *em.* to soar; to rise high; *ауыс.* to rise.
- әуез** *з.е.* melody; tune; ♦ *c.e.* ~ді melodious; tuneful; ~ді ән melodious song; ♦ *з.е.* ~ділік melodiousness; tunefulness.
- әуейі** *c.e.* light-headed; thoughtless; frivolous; flighty; fickle; unstable; ~ мінезді адам light-headed/thoughtless man; frivolous person; ♦ *з.е.* ~лік thoughtlessness; lightness; frivolity.
- әуейленлі** *em.* to be giddy.
- әуел** *үсм.:* ~ баста at the very beginning; ~ бастан from the very outset; ~де originally; initially; аттың қарқыны ~де күшті болды at the very beginning the horse was very fast.
- әуелгі** *c.e.* original; initial; ♦ *үсм.* ~ кезде initially; at the very beginning.
- әуен** *з.е.* melody; tune; ~і жақсы ән song with a nice tune; ♦ *c.e.* ~ді melodious; tuneful; ~ді үн musical voice; ~дес concordant; consonant; ♦ *з.е.* ~дестік concord; consonance.
- әуес** *c.e.* inclined to; disposed to; бірдеңеге ~ болу to be keen on smth; ♦ *з.е.* ~ қой amateur; ♦ *em.* ~ тену to take a great interest in; to be keen on; көркем әдебиетпен ~у to take a great interest in fiction.
- әулет** *з.е.* dynasty; ♦ *c.e.* ~тік patrimonial (*inherent in posterity, dynasty, gender*).
- әулие** *з.е.* (ДІН) saint; the Wonderworker; fortune-teller; ~ағаш (БОТ) white willow (*Salixalba*); ~-әнбие the Saints; ~лік holiness; prediction; ♦ *c.e., ауыс.* sinless; noble; ♦ *em.* ~сіну to pretend to be a saint.
- әуре** *з.е.* fuss; trouble; ~шілік fuss; waste of time; бұл іс тек бос ~ this activity is just waste of time; біреуді ~ қылу to give smb a lot of trouble.

- әурелелу** *em.* to trouble; to bother; **ол мені ұзақ ~ді** he/she had been bothering me for a long time.
- әуселе** *з.е.* power (*person*); ♦ *фр.* **оның ~сін көріп алайық** let's see how strong he is!.
- әшекей** *з.е.* decoration; ornament; ♦ *em.* ~ **леу** to decorate; to ornament.
- әшкере** *з.е.* expose; ♦ *em.* ~ **леу** to expose; to disclose; ~ **ету/ қылу** to expose; to disclose; ~ **леуші** denouncer; ~ **леуші материал** expository materials.

Б, б

- Б, б** *the third letter of the Kazakh alphabet.*
- ба** *шыл.* phonetic variant of interrogative particle (*ма, ме, ба, бе, на, не*); **айтасың ~?** will you say? **қыз ~, ұл ма?** is it a girl or a boy?
- баба** *з.е.* great grandfather; ancestor; **біздің ~ларымыз** our ancestors.
- Бавария** *з.е.* Bavaria.
- багаж** *з.е.* luggage (*БРИТ*); baggage (*АМЕР*).
- Багам** *з.е.:* Багам аралдары Bahama Islands; Bahamas.
- баға** *з.е.* price; mark (*school*); value; **базар ~сы** market price; **қатаң ~** fixed price; **жақсы ~ алу** to get a good mark; ~ **жетпес** invaluable; ~**лаушы** valuer; ♦ *с.е.* ~**лы** valuable; expensive; costly; ~**лы сыйлық** costly present; ~**сыз** cheap; invaluable.
- бағалау** *em.* to value; to estimate; to assess; to appreciate; to give a mark; **асыра ~у** to overestimate; **жоғары ~у** to rate highly.
- бағамдалу** *em.* to suppose; to surmise.
- бағана I** *з.е.* post (*border*); pole (*telegraph*); column (*newspaper*).
- бағана II** *үст.* some time ago; long ago; **ол ~ келді** he/she had come long ago.
- бағбан** *з.е.* gardener; ~**шылық** gardening; horticulture; ~**шылықпен айналысу** to go in for gardening.
- бағдар** *з.е.* direction; course; route; orientation; **дұрыс ~** right course; ~**нама** road signs; ~**шам** traffic light; ♦ *с.е.* ~**лы** route; ~**лы график** route chart.
- бағдарлама** *з.е.* (*БРИТ*) programme; (*АМЕР*) program; **оқу ~сы** curriculum; ♦ *с.е.* ~**лық** (*БРИТ*) programmed; (*АМЕР*) programmed.
- Бағдат** *з.е.* Baghdad.
- бағлы** *em.* to graze (*livestock*); to shepherd (*sheep*); look after (*child*); ♦ *з.е.* ~**ым-күтім** custody (*of old people*); care (*livestock*).
- бағынлу** *em.* to obey; submit; ♦ *с.е.* ~**ыңқы** (*ЛИНГ*) subordinate; ~**ыңқы сөйлем** subordinate clause; **анықтауыш ~ыңқы сөйлем** relative clause.
- бағыныш** *з.е.* obedience; dependence; ~**тылық** dependence ♦ *с.е.* ~**ты** subordinate; dependent; **біреуге ~ты болу** to be dependent on smb.; ~**ты кәсіпорындар** lower organizations.
- бағыт** *з.е.* direction; **желдің ~ы** wind direction; **саяси ~** political direction; ~ **алу** to make for; ~**бағдар** direction; general trend; ♦ *em.* ~**тау** give directions; indicate a way; ♦ *с.е.* ~**таушы** directional; directive; guiding.
- бадам** *з.е.* almond; ~ **ағашы** almond-tree.
- бадана** *з.е.* (*БОТ*) onion; *ауыс.* large (*grain*).

БАДМИНТОН

бадминтон з.е. badminton; ~шы badminton player.

бадырақ I с.е. bulging (*eyes*); google.

бадырақ II з.е. fried crispy corn.

бадыра//ю em. to goggle; to stand out (size) ~йып тұру to strike the eye.

баж I з.е. (*ЭКОН*) duty; ~ салығы duty; ~ алу to toll; бірдеңеге ~ салығын салу to impose a duty on smth.; ♦ с.е. ~сыз duty-free; ~ әкелім duty-free admission.

баж II елікт.: ~ ету to cry out.

бажа з.е. brother-in-law (*wife's sister's husband*).

бажылдалы em. to shout unpleasantly; to yell; ♦ с.е. ~қ/~уық screamer (*person*).

бажыра//ю em. to open eyes wide; to stare.

баз: ♦ *фр.* ~ кешу to renounce; to give up hope for smth..

база з.е. base (*tourists, sportsmen*); (*БРИТ*) centre; (*АМЕР*) center; сақтау ~сы warehouse.

базальт з.е. basalt.

базар з.е. market; *ауыс.* merriment; ет ~ы meat market; ~лық (*ЭТН*) a present from the bazaar; ~шы көнер. person going to bazaar; ♦ em. ~шылау to go to the market for selling or buying.

баздан//у em. to go bad; to become rotten (*food*); (*МЕД*) maceration.

базис з.е. basis.

бай с.е. rich; ~ шаруашылық rich farming; пайдалы қазбаларға ~ rich in minerals; ♦ з.е. rich man; husband; ~лық wealth; riches; ~лыққа белшесінен бату to roll/to wallow in money; рухани ~лық spiritual wealth.

Байкал з.е. Lake Baikal.

байқал//у em. to notice; to observe; ♦ з.е. contest; сұлулық ~уы beauty contest; ~уға қатысу to take part in a contest; ♦ *үст.* ~усыз imperceptibly;

♦ с.е. ~ғыш observant; ♦ з.е. ~ғыштық watchfulness; observation.

Байқоңыр з.е. Baikonur.

байлал//у em. to tie (*cord*); to tie up; to bandage; to dress; *ауыс.* біреудің бағын ~у not to let someone be happy; ♦ *фр.* бел ~у to make up one's mind (to do smth.).

байланыс з.е. tie; connection; link; communications; relationship; біреумен ~ты үзу to cut / to sever ties with smb; ~ты нығайту to strengthen/ to cement ties; ~ орнату to establish ties; ~ жолдары communications; ~шы (*ӘСК*) signalman; ~ты connected; бір нәрсеге ~ты due to smth.; in connection with; ♦ em. ~у to contact (with); to get into touch (with); to communicate (with).

байрақ з.е. banner; standard; flag.

байсал з.е. calm; serenity; ♦ с.е. ~ды steady; composed; sedate; earnest; grave; ~ды мінез sedate temper; ♦ з.е. ~дылық calmness; steadiness; seriousness solidity; ♦ *фр.* ~ тарту to become calm.

байт з.е. byte.

байтақ с.е. vast; spacious; boundless; numerous; кең ~ boundless; ~ дала boundless steppe; ~ ел numerous people.

байымдалы em. to understand; to consider carefully.

байып з.е. essence (*of problem*); мәселенің ~(п-б)ына бару to go into the heart of the matter; ~(п-б)ына бармау to miss the point; ♦ с.е. ~ты judicious; thoughtful; ♦ em. ~тау to go into the heart of the matter; ол әңгімені ~тай алмады he/she missed the point of conversation.

байырғы с.е. ancient; original; indigenous; native (*inhabitant*); ~ заман ancient times.

- байыт//у** *em.* to enrich; ♦ *з.е.* ~қыш (ХИМ) dresser; enrichment; concentration; dressing; ~у фабрикасы dressing works.
- бактериология** *з.е.* bacteriology;
♦ *с.е.* ~лық bacteriological; ~лық соғыс bacteriological / germ warfare; ~лық қару bacteriological weapons.
- бактерия** *з.е.* bacterium (*plural* bacteria).
- Баку** *з.е.* Baku.
- бақ I** *з.е.* garden; orchard; алма ~(қ-ғ) ы apple orchard; ~ша garden; kitchen-garden; ~ша гүлдеді the garden is in blossom; ~ша егу to plant vegetables.
- бақ II** *з.е.* happiness; luck; ~ құсы bluebird of happiness; ~(қ-ғ)ыма қарай fortunately; luckily; ~(қ-ғ)ың бар екен! you are lucky; ~құмар careerist; ~құмарлық careerism; ~талас rival; competitor; біреумен ~талас болу to compete with smb; ~таластық rivalry; competition.
- бақа** *з.е.* frog.
- бақажапырақ** *з.е.* plantain.
- бақай** *з.е.* toe; ♦ *фр.* ~ына дейін қаруланған armed to the teeth; ~ есеп the worthless calculations; ~ қулық a worthless trick.
- бақбақ** *з.е.* dandelion.
- бақсы** *з.е.* (ЭТН) shaman; witch-doctor (*treating with the help of exorcism*).
- бақыла//у** *em.* to observe; to control; to supervise; ♦ *з.е.* observation; control; supervision; дәрігерлік ~дағы ауру patient under medical observation; біреуді ~ға алу to put smb under observation; to take smb under control; мемлекеттік ~ state control; халықтық ~ popular control; ~ушы observer; ♦ *с.е.* ~ғыш observant; ♦ *үсм.* ~сыз uncontrolled; ~сыз қалу to be left uncontrolled.
- бақыра//ю** *em.* to stare wide-eyed; to goggle.
- бақылда//у** *em.* to croak (*a frog*); *ауыс.* to bawl (*person*).
- бақыр//у** *em.* to yell; to shout at; ~ып жылау to howl; неге маған ~асың? why are you shouting at me?; бар дауысымен ~у to yell at the top of one's voice.
- бақыт** *з.е.* happiness; ~ы ашылу to become happy; біреуді ~қа бөлеу to make smb. happy; ~қа бөлену to become happy; ~ына қарай fortunately; luckily; ♦ *с.е.* ~сыз unhappy; ~ты happy; ~ты балалық шақ happy childhood; ~ты өмір happy life; ♦ *з.е.* ~сыздық misfortune; ♦ *үсм.* happily; ~ өмір сүру to live happily.
- бақытгүл** *з.е.* chrysanthemum.
- бал I** *з.е.* honey; ♦ *с.е.* балды honeyed; *ауыс.* ~ бармақ jack-of-all-trades; ~дәурен happy time.
- бал II** *з.е.* ball; мектеп бітірушілер ~ы prom; ~ билері ball-room dancing.
- бал III** *з.е.*: ~ ашу to tell fortunes.
- бала** *з.е.* child; young; cub; егіз ~ twins; қыз ~ girl; өгей ~ stepchild; ~қай a little lad; ~лар үйі children's house; ~ бақша kindergarten; ~ көтеру to become pregnant; ~ табу to have child; ~ тастау to lose a baby by miscarriage; ♦ *с.е.* ~ мінез simple-minded; ~жан child loving; ~лы having children; көп ~лы ана mother of a large family; ~сыз childless; ♦ *з.е.* ~сыздық childlessness; ~шаға children; household; family; ~шағаның қамы concern for family.
- балағат** *з.е.* abuse; bad language; ♦ *с.е.* ~ сөз swear-word; ♦ *em.* ~тау to scold/ curse.
- балақ** *з.е.* leg (*trousers*); ♦ *фр.* қанды ~ blood-thirsty; ~тағы бит басқа өрмеледі from rags to riches.

БАЛАМА

- балама** *з.е.* equivalent; alternative; ♦ *с.е.* ~лы equivalent; alternative.
- баланс** *з.е.* (ЭКОН) balance; **есеп айырысу** ~ы balance of claims and liabilities; **сауда** ~ы balance of trade; **жылдық** ~ annual balance sheet; ♦ *с.е.* ~тық balance; ~тық **есеп** balance sheet.
- балаң** *с.е.* young; immature; ~ **жігіт** youth; ~ **кез** youth; ♦ *з.е.* ~ **дық** youth (*period*); ♦ *үсм.* ~ **кезде** at a young age.
- балапан** *з.е.* nestling; fledgling; chicken; **қаздың** ~ы gosling; ~ **шығару** to hatch; ♦ *с.е.* *ауыс.* young; ~ **жыр** first poems; ~ **қарағай** young pine-tree.
- балауыз** *з.е.* wax; ~ **шам** wax candle.
- балгер** *з.е.* fortune-teller; ~лік fortune-telling.
- балға** *з.е.* hammer; ~ның **сабы** shaft; ♦ *фр.* **қол-аяғы** ~дай with strong constitution.
- балдыз** *з.е.* sister-in-law (*wife's younger sister*); brother-in-law (*wife's younger brother*).
- балдыр** *з.е.* algae; waterweed; seaweed.
- балет** *з.е.* ballet; ~мейстер ballet master.
- балиғат** *з.е.* majority; full age; ~қа **толу** to come of age; ~қа **жетпеген** minor.
- балқарағай** *з.е.* cedar (*tree*).
- балқ/у** *ем.* to melt (*metal*); ♦ *с.е.* ~ығыш fusible; ♦ *з.е.* ~ытушы smelter; *ауыс.* to be thrilled; to melt; **ол өлеңді** ~ып тыңдап отыр he/she is listening to the song with great pleasure.
- балл** *з.е.* mark (*exam*); point (*competition*).
- баллада** *з.е.* ballad.
- баллистика** *з.е.* ballistics; ♦ *с.е.* ~лық ballistic; ~лық **ракета** ballistic missile.
- балмұздақ** *з.е.* ice-cream.
- балта** *з.е.* (БРИТ) axe; (АМЕР) ax; ~ның **жүзі** axeblade; ~ **қайрау** to grind an axe; ~найза battle-axe; ~шы carpenter.
- Балтық** *с.е.:* Балтық теңізі the Baltic (Sea).
- балтыр** *з.е.* (АНАТ) calf.
- балуан** *з.е.* (СПОРТ) wrestler; a strong man.
- балшық** *з.е.* clay; lime; adobe; **ақ** ~ kaolin; ~ **үй** adobe house; ~-~ all over dirt; **баланың үсті-басы** ~-~ the child is all over dirt; ♦ *с.е.* ~ты clayey; ♦ *ем.* ~тау to lute with clay; to dirty with clay.
- балық** *з.е.* fish; **кепкен** ~ smoked fish; ~майы cod-liver oil; ~ **шаруашылығы** fish industry; ~ **аулаушы** fisherman; ~шы fisherman; ~шылық fishery; fishing ~ **аулау** to fish; ♦ *үсм.* ~ша жүзу to fin.
- бальзам** *з.е.* balsam; balm.
- бамбук** *з.е.* bamboo.
- бампер** *з.е.* bumper.
- банан** *з.е.* banana.
- Бангладеш** *з.е.* Bangladesh.
- бандероль** *з.е.* package.
- банк** *з.е.* bank; мемлекеттік ~ the State Bank; орталық ~ central bank; ~тік сәйкестендіру коды (БСК) bank identification number (BIN); ~ир banker.
- банка** *з.е.* jar; can; консерві ~сы tin.
- банкет** *з.е.* banquet; ~ залы banquet room; ~ жасау to banquet.
- банкомат** *з.е.* cash machine.
- банкрот** *з.е.* bankrupt; ~ болу to go bankrupt.
- бап I** *з.е.* care; fitness; preparedness; бірдеңенің ~(п-б)ын білу to be good at smth; ~ кер trainer; coach.
- бап II** *з.е.* asset; бап тармағы sub-section.

- бап III** *з.е.* reason: қызмет бабымен on business; жұмыс ~(п-б)ымен бару to go on business.
- баптизм** *з.е.* baptism.
- баптист** *з.е.* Baptist.
- бар** *көм.с.* there is/are; have/has; all; well-to-do; көп мүмкіндіктер ~ there are many possibilities; бізде уақыт ~ we have time; екі балам ~ I have two children; ~ы осы that is all; ~ күшімен with all one's might; ~ адамдар well-to-do people; ♦ *фр.* ~ымен базар what's ours is yours.
- барабан** *з.е.* drum; ~ соғу to beat the drum.
- барабар** *с.е.* equal; even; adequate (*meaning*); identical; олардың күші ~ they are even; ♦ *з.е.* ~лық identity.
- барақ** *з.е.* barracks.
- барби//ю** *em.* to swell up; ~ған сау-сақтар swollen fingers.
- Баренц** *з.е.:* Баренц теңізі the Barents Sea.
- баритон** *з.е.* baritone.
- барқыт** *з.е.* velvet; (*БОТ*) ivy; ши ~ corduroy; ♦ *с.е.* velvet; ~ көйлек velvet dress.
- барла//у** *em.* to prospect; (*ӘСК*) (*БРИТ*) to reconnoitre; (*АМЕР*) to reconnoiter; to inspect; ♦ *қ.е.* prospecting; to reconnaissance; intelligence; inspection; әскери ~ military intelligence; ♦ *з.е.* ~шы (*ГЕО*) prospector; scout; intelligence agent; ~у ұшағы reconnaissance plane.
- бармақ** *з.е.* thumb; toe; бас ~ thumb; big toe; ♦ *с.е.* ~тай tiny (*the size of a thumb*); bulky; ~тай бала Tom thumb; *boy the size of a thumb*; бидайдың ~тай дәндері bulky grain of wheat; ♦ *фр.* ~(қ-ғ)ынан бал тамған skillful; ~(қ-ғ)ын тістеу to be whipping the cat.
- бармен** *з.е.* (*БРИТ*) barman; (*АМЕР*) bartender.
- барокамера** *з.е.* pressure chamber.
- барокко** *з.е.* baroque.
- барометр** *з.е.* barometer.
- баррель** *з.е.* barrel (*unit of measurement*).
- баррикада** *з.е.* barricade.
- Барселона** *з.е.* Barcelona.
- барынша** *үст.* at maximum; highest possible; ауыр өнеркәсіп ~ дамып келеді heavy industry is developing at maximum.
- барыс I** *з.е.* snow leopard.
- барыс II** *з.е.* course (*of case*); пікірсайыс ~ында in the course of discussion; Ұлы Отан соғысының ~ында during the Great Patriotic War.
- барыс III** *с.е.* (*ЛИНГ*): барыс септік dative case.
- бас I** *з.е.* head; beginning; tip; point; ақ ~ grey-headed; қасқа ~ bald-headed; тақыр ~ bald-headed; ~ айналу giddiness; ~ ауруы headache; ~ киім head-dress; ~ сүйек scull; ~ бостандығы personal liberty; жүз ~ мал a hundred heads of cattle; ~ым ауырып тұр I have a headache; шегенің ~ы nail-head; жылдың ~ы beginning of year; саусақтың ~тары finger-tips; жұмысым ~тан асып жатыр I am up to the elbows in work; халықтың жан ~ына per capita; ~ изеу to nod; ~ ию to bow one's head; ~ын шайқау to shake one's head; біреудің ~ын ауырту to pull smb's leg; ~ы бос single; unmarried; ♦ *с.е.* chief; senior; ~ есепші chief accountant; ~ әріп capital letter; ~ қолбасшы commander-in-chief; ~ мақала editorial; ~ қосу summit; ~ қосулар meetings; *ауыс.* жалғыз ~ты single (*not married*); ♦ *с.е.* ~сыз brainless; ♦ *з.е.* ~сыздық disorder; impudence; insolence; ♦ *үст.* ~ында at the beginning; near; ♦ *фр.* біреуге ~-көз болу to look after smb.; ~қатыру to

- rack one's brains over smth; **~ы ауған жаққа кету** to go where one's fancy takes one.
- бас II** *z.e.* bass.
- баскетбол** *z.e.* basketball; **~шы** basketball-player.
- баскесер** *z.e.* cutthroat; bandit.
- басқа** *c.e.* other; **~ лаж жоқ** there is no other way out; **тағы ~лар** and others; **мұнан ~** besides this; **♦ ұст. ~ша** differently; otherwise; **~ша түсіну** to misunderstand; **♦ қыст. ~ша айтқанда** to put it differently.
- басқар//у** *em.* to govern; to rule; to manage; to control; **♦ c.e. ~у аппараты** ruling body; **♦ з.е. ~ма** administration; board; office; **~ушы** manager.
- басқы** *c.e.* first; initial; **~ буын** first syllable; **~ кезде** at first.
- басқыншы** *z.e.* invader; occupier; **~лық** invasion; aggression; occupation; **~ соғыс** war of aggression.
- басқыш** *z.e.* step; stairs; **~пен көтерілу** to climb the stairs.
- баспа I** *z.e.* publishing house; printing; **~ станогі** printing press; **~ табақ** printer's sheet; **~дан шығу** to be published; to come out; **~гер / ~шы** publisher; **~хана** press; printing house; **~сөз** press; **мерзімді ~сөз** the periodical press; **♦ c.e. ~лық** printing; **~қорытпа** type (-metal) alloy.
- баспа II** *z.e.* (МЕД) tonsillitis; quinsy.
- баспа III** *z.e.* canopy; awning; tent; wooden canopy; anvas awning; big tent.
- баспа IV** *z.e.* hook; latch (of a door)
- баспа-бас** *ұст.*: **~ айырбас** barter.
- баспалдақ** *z.e.* stairs; жылжымалы **~** escalator; **~пен жоғары шығу** to go upstairs.
- баспана** *z.e.* refuge; shelter; саяси **~** political asylum; **♦ c.e. ~сыз** homeless; shelterless; **~сыз қалу** to have no roof over one's head;
- бассейн** *z.e.* swimming-pool; basin (*river*).
- бастал//у** *em.* to begin; to start; **♦ қ.е.** beginning; start; **оқу жылының ~уы** the beginning of a school year.
- бастама** *z.e.* initiative; **~шы** initiator.
- бастапқы** *c.e.* original; initial; **~ шарт** initial condition.
- бастал//у I** *em.* to begin; to start; **жұмысты ~у** to start the work; **басынан ~у** to begin at the beginning; **♦ з.е. ~ушы** leader; instigator; **♦ ~уыш (ЛИНГ)** subject; **♦ c.e. ~уыш** primary; **~уыш мектеп** primary school (БРИТ); elementary school (АМЕР);.
- бастау II** *z.e.* source; spring (*river*).
- бастиек** *z.e.* (TEX) capping; head.
- бастион** *z.e.* bastion.
- басты** *c.e.* main; principal; **~ маман** leading expert; **~ мәселе** main issue; **~ міндет** main task; **жұмыс ~** overloaded with work.
- бастық** *z.e.* floor manager; head (*organisation*).
- бас//у I** *em.* to press; to run over; to take a step; to type; to cover; to put (*stamp*); to abate (*pain*); to turn down (*volume*); to hatch (*egg*); to be overcome with; to make progress; **біреудің аяғын ~ып кету** to step on smb.'s foot; **темірді тот ~ты** iron has rusted.
- басу II** *z.e.*: **біреуге ~ айту** to console smb..
- басшы** *z.e.* leader; head (*of organisation*); **♦ c.e.** executive; **♦ з.е. ~лық** leadership; management.
- басыбайлы** *c.e.* belonging to smb.; bond; not free; **♦ з.е. ~лық** belonging to smb.; dependence; bondage.
- басыл//у** *em.* to abate; to fall (*wind*); to drop; to cease; to fade (*noise*); to stop (*rain*); to settle (*dust*); **♦ з.е. ~ым** edition; **мерзімді ~ымдар** periodicals.
- басым** *c.e.* dominant; prevailing; **~ бөлігі** the greater part; majority; **~**

- көпшілік majority; most; ~ түсу to excel; to surpass in smth; ♦ з.е. ~дық superiority; predominance.
- басыңқы** с.е. dominant; prevailing; depressed; (ЛИНГ) ~ сөйлем main clause.
- басыр** з.е. trachoma.
- бата** з.е. prayer; benediction; blessing; теріс ~ damnation; perdition.
- баталия** з.е. battle; ауыс. fight; row.
- батарея** з.е. radiator; battery.
- батпақ** з.е. bog; swamp; slush; ♦ с.е. ~ты boggy; swampy; ~ты жер marshland; ♦ ем. ~тау to stick in mud.
- батпыралы** ем. to vacillate; to mumble; ♦ з.е. ~уық kite; ~уық ұшыру to fly a kite.
- баттам** с.е.: бес ~ very dirty.
- баттас//у** ем. to be covered with dirt; to be piled up.
- баттерфляй** з.е. butterfly (stroke).
- батти//ю** ем. to be striking; to arrest one's attention.
- бат//у** ем. to drown; to sink; to stick in; to set; ауыс. to plunge into; to dare; to worry; қарызға ~у to get into debts; қиялға ~у to be lost in reverie; қызыққа ~у to have a lot of fun; мұңға ~у to feel sorrow; ойға ~у to be lost in thought; ұйқыға ~у to fall into a sleep; шығынға ~у to bear expenses; ♦ фр. қарасы ~у to get lost; біреуге тісі/тізесі ~у to put pressure upon smb.
- батыл** с.е. brave; ambitious; ♦ з.е. ~дық bravery; ~сыздық indecision; timidity; ~ы бару/жету to dare; ♦ үст. ~дықпен boldly; confidently; ♦ ем. ~дану be bold be strong.
- батыр** с.е. brave; courageous; ♦ з.е. hero; warrior of Kazakh folk epics; ~лар жыры heroic epic; ~лық heroism; bravery; courage; ~лық көрсету to display courage.
- батыр//у** ем. to drown; to dip.
- батырақ** з.е. field-hand.
- батыр//у** ем. to drown; to dip; ♦ з.е. ~ғыш (TEX) sinker; ~ма stamping.
- батырлалы** ем. to crack; to crackle.
- батыс** з.е. west; ~та in the west; ♦ с.е. west; western; ~Еуропа Western Europe; ~шыл westernized.
- бау I** з.е. sheaf (grass); lace (footwear).
- бау II** з.е. fruit orchard; ~-бақша з.е. garden.
- баул//у** ем. to train; to teach to do smth..
- баурай** з.е. slope (mountain).
- бауралы** ем. to attract; to win smb's heart; ~п алу to win smb over; to attach smb.
- бауыздалы** ем. to slaughter; to slit one's throat.
- бауыр I** з.е. (АНАТ) liver; chest; ~ қабынуы hepatitis; ~ ет diaphragm; ~ көк ~ (АНАТ) spleen; ~ымен жорғалаушылар reptiles; ына басу to clasp to one's bosom; ауыс. to give refuge.
- бауыр II** з.е. blood relation; brother; мен кішкентай ~ымды сағындым I miss my little brother; ~лас blood relative; ~ластар зираты common grave; ~ластық blood relationship; consanguinity; fraternity; brotherhood; ♦ с.е. brotherly; fraternal; ~лас елдер sister nations; ~мал responsive; kindhearted.
- бауырлалы** ем. to crawl; жер ~п өскен өсімдік trailer.
- бауырлас//у** ем. to fraternize with.
- бауырсақ** з.е. pieces of dough fried in oil or deep fat.
- Бахрейн** з.е. Bahrain.
- бацилла** з.е. bacillus.
- башқұрт** з.е. bashkir; ♦ с.е. ~ тілі the bashkir language.
- башлық** з.е. bashlyk; hood.
- баяғы** с.е. ancient; old; former; барлығы ~дай nothing has changed; ♦ үст. ~да long ago; formerly.

- баян I** з.е. narration; narrative; ~дық ету to narrate; ♦ *em.* ~дау to report; to narrate; to inform; ♦ з.е. ~дауыш (ЛИНГ) predicate; дара ~дауыш simple predicate; күрделі ~дауыш compound predicate.
- баян II** з.е. (МУЗ) bayan.
- баяндама** з.е. report; paper; lecture; есепті ~ summary report; ~ жасау to give a report; ~ шы reporter; lecturer; speaker.
- баяу** с.е. slow; quiet; low (voice); ♦ *үст.* slowly; ♦ з.е. ~лық the slowness; sluggishness; ♦ *em.* ~лау to slow down; ~лау to slow down; to reduce (the rate of smth.); loosen (voice, sound, etc.).
- бәден** з.е. anise.
- бәйбіше** з.е. (ТАР) first wife; mistress of the house; wife.
- бәйге** з.е. horse race; ~ аты race-horse.
- бәйтерек** з.е. poplar tree.
- бәйшешек** з.е. snowdrop; wildflower.
- бәкі** з.е. clasp-knife; penknife.
- бәле** з.е. misfortune; bad luck; clever; біреуге ~ жабу to slander smb.; ~жала slander; false accusation; ~қор unkind man; ♦ *фр.* ~ге қалу to get oneself into a mess; ~ден аулақ жүру to keep out of scrapes.
- бәлкім** *үст.* probably; possibly; can be.
- бәліш** з.е. meat pie.
- бәрі** *есімд.* all; адамдардың ~ all the people; біздің ~міз all of us.
- бәрібір** *көм.с.* all the same; doesn't matter; маған ~ I don't care.
- бәс** з.е. bet; ~ қылу to bet; ~ке on a bet; ♦ *em.* ~тесу to bet; кел, ~тесейік let's make a bet.
- бәсеке** з.е. competition; rivalry; ~ге түсу to compete; ~ге қабілетті competitive; ~ге қабілеттілік competitiveness; ~лес competitor; rival; ~лестік competition; rivalry; ♦ *em.* ~лесу to compete; to rival.
- бәсең** с.е. low (voice); depressed (mood); light (wind); ♦ *em.* ~деу to cease (noise); to fall; to drop; to abate.
- бәтеңке** з.е. (lace-) boot.
- бәтер** з.е. flat; round cake.
- бәтес** з.е. cambric; lawn; ♦ с.е. cambric.
- бәтқұндыз** (ЗООЛ) otter.
- бе** *шыл.* phonetic variant of interrogative particle (ма, ме, ба, бе, на, не); келесің ~? will you come?
- бегемот** з.е. hippopotamus.
- беде** з.е. clover; trefoil.
- бедел** з.е. authority; ~ден айырылу to lose prestige; ~і болу to enjoy authority; ~ге ие болу to gain authority; ♦ с.е. ~ді authoritative; ♦ *фр.* біреудің ~ін жою/түсіру to undermine smb's authority.
- бедер** з.е. embossing; stamp (trace); жер ~і (ГЕОГ) relief; ♦ *em.* ~леу to emboss; ♦ з.е. ~леуіш cutter (instrument); chisel.
- бедеу** з.е. (ам) arab horse; infertile mare (horse); ~лік (МЕД) infertility; ♦ с.е. infertile (woman).
- без** з.е. (АНАТ) gland; tumor; иіс ~дері olfactory glands; қалқанша ~і thyroid gland; ұйқы ~і pancreas; abdominal salivary gland; сілекей ~дері salivary glands; шықшыт ~і parotid gland; ~түйіні bubo; ~шошу tumor forming.
- безбүйрек** с.е. hard-hearted (person).
- безгек** з.е. malaria; fever; тропикалық ~ tropical malaria; ~масасы malaria mosquito; су ~(к-г)і intermittent fever.
- безе** з.е. meringue.
- безек** *үст.:* безек қағу to rush about.
- безендір/ly** *em.* to decorate; to ornament.
- безеу** з.е. blackhead (face); spot; (МЕД) acne; ~бет spotty.
- без/ly** *em.* to renounce (religion); to have no shame; to abandon (country); to loathe.

- безілделуу** *em.* to be anxious/uneasy; to rattle away; to ring without stopping (*telephone, bell*).
- бейбак** *c.e.* unfortunate; miserable; ♦ *з.е.* poor wretch; unfortunate creature.
- бейбастак** *c.e.* unruly; behaving outrageously; ♦ *з.е.* ~тык outrage; ruffianism.
- бейберекет** *үсм.* untidily; carelessly; incoherently (*speak*); **акшаны ~ жұмсау** to waste money.
- бейбіт** *c.e.* peaceful; peace; ~ **келіссөздер** peace talks; ~ **қатар өмір сүру** peaceful coexistence; ♦ *з.е.* ~шілік peace; ~ **шілікті жақтаушы** peace campaigner; defender of peace.
- бейжай** *c.e.* indifferent; ♦ *үсм.* indifferently.
- бейкүнә** *c.e.* innocent.
- бейқам** *c.e.* careless; light-hearted; ♦ *үсм.* carelessly; light-heartedly; ♦ *з.е.* ~дық carelessness; unconcern.
- бейқарекет** *з.е.* inactivity.
- беймаза** *c.e.* importunate; troublesome; fussy; disturbed; uneasy.
- беймәлім** *c.e.* unknown; latent.
- беймезгіл** *c.e.* untimely; unseasonable; ♦ *үсм.* at the wrong time; malapropos.
- бейне I** *з.е.* appearance; character (*book*); image; picture; ~**салон** video store; ~**жазба** video recording; ~**таспа** videotape; ~**фильм** video film; ♦ *c.e.* ~лі figurative.
- бейне II** *көм.с.* like; as if; **қыздың шашы ~ жібек** the girl's hair is like silk; ~ **бір** as if.
- бейнелелуу** *em.* to depict; to picture; to describe; ~ **өнері** fine arts; ♦ *з.е.* (*ЛИНГ*) ~**үіш сөздер** imitative words.
- бейнет** *з.е.* torment; torture; ♦ *em.* ~**тену** to suffer; to take pains (*working*).
- бейпіл** *c.e.* obscene; indecent; ~ **ауыз** ribald; foul-mouthed man; ♦ *з.е.* ~**ауыздық** bad language; foul language.
- бейресми** *c.e.* informal.
- Бейрут** *з.е.* Beirut.
- бейсаясат** *c.e.* apolitical; ♦ *з.е.* ~тык indifference towards politics.
- бейсбол** *з.е.* baseball; ~**шы** ballplayer.
- бейсенбі** *з.е.* Thursday.
- бейтаныс** *з.е.* stranger; ♦ *c.e.* unknown; strange.
- бейтарап** *c.e.* neutral; abstainer; ~ **аймақ** neutral zone; ~ **мемлекет** neutral; ~ **қалу** to abstain; ♦ *з.е.* ~тык neutrality; ♦ *em.* ~**тандыру** neutralization.
- бейуақ** *үсм.* dusk; twilight; untimely/unseasonable hour.
- бейуақыт** *үсм.* untimely/unseasonable hour; inopportune time.
- бейхабар** *c.e.* ignorant; uninformed.
- бейшара** *з.е.* poor fellow/thing; ♦ *c.e.* helpless; miserable; ~ **болу** to be helpless; ~ **бола қалу** to pretend to be helpless.
- бейім** *з.е.* inclination; bent; **математикаға ~** mathematically inclined; ~**делгіш** adaptable; adjustable; ♦ *c.e.* ~ді inclined (to); (*МЕД*) predisposition (to); ♦ *em.* ~**деу** to adapt; to adjust (to); ~**делу** to adapt oneself (to).
- бейіт** *з.е.* grave; cemetery; graveyard.
- бекем** *c.e.* firm; strong; ♦ *үсм.* firmly; strongly; ~ **бол!** stand firm!; **белді ~ байлау** to resolve; to determine.
- бекер** *көм.с.* vain; idle; ♦ *үсм.* in vain; for nothing; ♦ *з.е.* lie; slander; ~ **емес** not without purpose; with an ulterior motive; **барлығы ~ болып шықты** everything turned out to be a lie; ~ **сөйлем** don't slander; ♦ *үсм.* ~**ден~** absolutely for nothing.
- бекет** *з.е.* picket; station; **көтерілісшілер ~і** strike picket; ~**ші** picketer; picket; station duty officer.
- бекзада** *з.е.* aristocrat; a man of noble birth.

- бекзат** *з.е.* aristocrat; a man of noble birth; ♦ *с.е.* noble.
- бек//у** *em.* to strengthen; to reinforce; to be approved (*plan, project*); to be confirmed; to become stronger; to make up one's mind.
- бекім** *з.е.* decision; **бір ~ге келу** to reach a decision.
- бекініс** *з.е.* (*ӘСК*) fortification.
- бекіре** *з.е.* sturgeon.
- бекіт//у** *em.* to fix; to approve; to confirm (*plan, project*); to lock (*door*); to assign (*task*); ♦ *с.е.* ~улі locked.
- бел** *з.е.* waist; sexual potency; *ауыс.* strength; middle; centre; **бұран/қыпша** ~ wasp waist; **қынама** ~ skin fit (*clothes*); ~ **омыртқа** lumbar vertebra; ~ **і шойырылу** lumbago; ~ **алу** to cheer up; *ауыс.* **жаздың** ~ **ортасы** high summer; ♦ *фр.* **бірдеңеге** ~ **байлау/буу** to decide on smth; to make up one's mind.
- Беларусь** *з.е.* Belarus.
- белбеу** *з.е.* belt.
- Белград** *з.е.* Belgrade.
- белгі** *з.е.* sign; (*MAT*) symbol; character; **леп ~сі** exclamation mark; **сұрау ~сі** question mark; **теңдік ~сі** equals sign; **тыныс ~лері** punctuation marks; **айырым ~лері** (*ӘСК*) stripes; ♦ *с.е.* ~лі famous; well-known; certain; ~лі **әнші** famous singer; ~сіз unknown; uncertain; vague; ~сіз **солдаттың қабірі** the grave of the Unknown Warrior; ~ **біреу** stranger; definite; ♦ *үсм.* known; **неге екені ~сіз** Heaven (only) knows why; ~ **бір дәрежеде** to a certain extent; ♦ *em.* ~**леу** to mark (*book, map*); to take a note of; to plan; to set; to fix (*time*).
- белдем** *з.е.* zone.
- белдеме** *з.е.* lumbar vertebra; sirloin; fillet.
- белдес//у** *em.* to fight; to wrestle; *ауыс.* to compete.
- белдеу** *з.е.* (*ГЕОГ*) zone; belt; **тропикалық** ~ torrid zone.
- белдік** *з.е.* belt.
- белес** *з.е.* hill; stage; phase.
- Белиз** *з.е.* Belize.
- беллетрист** *з.е.* fiction writer; novelist.
- беллетристика** *з.е.* belles-lettres; fiction.
- белорус** *з.е.* Belorussian.
- белсен//у** *em.* to be active; **жұмысқа ~е кірісу** to roll up one's sleeves and get down to work; ♦ *с.е.* ~ді active; activist; ♦ *з.е.* ~ділік activity; **саяси ~ділік** political activity; ♦ *үсм.* ~ді түрде actively.
- белуар** *з.е.* small of the back; waist; **бірдеңеге ~ынан бату** to be waist-deep in smth.
- Белфаст** *з.е.* Belfast.
- Бельгия** *з.е.* Belgium.
- бемоль** *з.е.* (*МУЗ*) flat.
- бен** *шыл.* phonetic variant of coordinating conjunction (*мен, бен, пен*); and; **жаз ~ қыс** summer and winter.
- бензин** *з.е.* (*БРИТ*) petrol; (*АМЕР*) gas.
- Бенилюкс** *з.е.* Benelux.
- бер:** *есімд.* this; ~ **жақ** this side; ♦ *үсм.* **ол оның ~ жағы ғой** *ауыс.* it is not his real face.
- бергі** *үсм.* latest.
- береген** *с.е.* generous.
- береке** *з.е.* prosperity; plenty; use; good; harmony; concord; ~-**бірлік** solidarity; unity; ♦ *с.е.* ~лі abundant; plentiful; useful; beneficial; harmonious; solidary; ~лі **өлке** land of plenty; ~сіз meager; poor; useless; unorganized; ♦ *фр.* **біреудің ~сін алу** to bother smb; ~сі **кету** to be frustrated.
- берен** *з.е.* armour; mail; bulletproof vest.
- Беринг** *з.е.:* Беринг бұғазы Bering strait.

- Берлин** *з.е.* Berlin.
- Берн** *з.е.* Berne.
- бертін** *үст.* here; recent; ~ кездерде/ ~де recently; lately.
- бер//у** *ем.* to give; дауыс ~у to vote; ақыл ~у to give advice; ант ~у to take an oath; to swear; арыз ~у to hand in an application; қызын күйеуге ~у to marry off a daughter; біреуге ерік ~у to give smb a free hand; біреуді сотқа ~у to bring an action against smb; біреуге бірдеңені жазып ~у to write smth for smb; білім ~у education; ♦ *з.е.* ~ешек debt; debtor.
- бері** *үст.* here; ~ келші come here; ♦ *шыл.* since; содан/сол уақыттан ~ since that time.
- берік** *с.е.* strong; firm; steady; stable; аузыңа ~ бол! hold your tongue; уәдеге ~ as good as one's word.
- беріл//у** *ем.* to be given; to surrender; ♦ *з.е.* ~гендік devotion; allegiance.
- беріспел//у** *ем.* to soldier on; to stand firm; not to yield; өліспей ~у to wrestle for life or death.
- беріш** *з.е.* (МЕД) induration; hardening; сүйелді ~ callosity; corn.
- бес** *сан.е.* five; ~ есе аз/көп five times as much/less; ~ жүз five hundred; ~ мың five thousand; ~тен бір one fifth; ~ рет five times; ~ жасар five-year-old; ~ жылдық five-year; бес бұрыш pentagon; ол ~ жаста she/he is five years old; ~інші fifth; ~еу five: он кітаптың ~еуі менікі five of ten books are mine; ♦ *з.е.* ~жылдық five-year plan; ♦ *фр.* ~ аспап jack of all trades; ~ саусағындай білу to know like the back of one's hand; ~ тиындық құны жоқ not worth a pin; кірі ~ елі very dirty.
- бесатар** *з.е.* rifle.
- бесбармақ** *з.е.* besbarmak (*national dish of boiled meat and pieces of dough boiled in broth*).
- бессайыс** *з.е.* pentathlon.
- Бессарабия** *з.е.* Bessarabia.
- бесік** *з.е.* ауыс. cradle; ~ жыры lullaby; ♦ *фр.* ~тен белі шықпаған still green.
- бесін** *үст.* afternoon.
- бет** *з.е.* face; cheek; side (*road*); surface; page (*book*); sheet (*of paper*); ауыс. conscience; shame; ~ орамал handkerchief; ~ сүйек cheek-bone; ~інен сүю to kiss on the cheek; айдың арғы ~і the invisible side of the Moon; арғы ~те on the other side; судың ~і water surface; ~пе~ face to face; ~імен бет full to the brim; сүттің ~ін қалқып алу to skim milk; бір ~ қағаз a sheet of paper; ♦ *фр.* келуге ~ жоқ filled with a deep shame and so couldn't come; бір жерге ~ алу to make one's way for; ~ке айту to say to one's face; біреуді ~тен алу to start an argument with smb. (*especially with smb who is much older or of a higher position*); ~і ауған жаққа after one's nose; ~інен аулақ! God forbid!; ~і қайту to be disappointed; to become disheartened; ~і бері қарау to be improving; to get better; to recover; ♦ *с.е.* ~сіз shameless; impudent.
- бетбұрыс** *з.е.* turn; turnabout.
- бетеге** *з.е.* feather grass; ♦ *фр.* ~ден биік, жусаннан аласа meek and mild.
- бетер** *шыл.* more; even worse than; бұрынғыдан ~ even worse than before.
- беткей I** *з.е.* mountainside.
- беткей II** *з.е.*: бір~ similar; same; ауыс. obstinate; stubborn.
- беткі** *с.е.* top (*layer*); upper.
- бетон** *з.е.* concrete; ♦ *с.е.* concrete; ~ зауыты concrete mixing plant; ♦ *ем.* ~ дау to concrete.
- бетпақ** *с.е.* impudent; insolent; ~ дала waterless wild steppe.

- беттелу** *em.* to make one's way to; to make for; to dare; to bring oneself to (*mostly used in negative*); proof; ол есікке қарай ~ді he/she made for the door; ол айтысуға ~мей тұр he/she doesn't dare to argue; ♦ *з.е.* ~уші maker-up.
- беттестірілу** *em.* (ЗАҢ) to confront; ♦ *з.е.* confrontation.
- би I** *з.е.* dance; ~ алаңы floor; dance pavilion; ~ кеші dancing party; dance; ~ мектебі dancing school; ~ші dancer; ~ билеу to dance.
- би II** *з.е.* (ТАРИХ) judge.
- биатлон** *з.е.* biathlon; ~шы biathlete.
- библиография** *з.е.* bibliography; ♦ *с.е.* ~лық bibliographical.
- бидай** *з.е.* wheat; ♦ *с.е.* wheat; ~ ұны wheat flour.
- бие** *з.е.* mare (*horse*);
- бизнес** *з.е.* business. ~мен businessman.
- бизон** *з.е.* bison.
- бикеш** *з.е.* young lady; miss; Virgo (*constellation*).
- бикини** *з.е.* bikini.
- билет** *з.е.* ticket; card; емтихан ~тері question cards; examination questions; теміржол ~і pasteboard; ұшақтың ~і airplane ticket; шақыру ~і invitation card.
- билеу I** *em.* to dance.
- билеу II** *em.* to govern; to rule (*country*); ♦ *с.е.* ~ші ruling; ~ топтар the ruling circles; ♦ *з.е.* ruler; king; ♦ *фр.* бойын үрей ~ to get scared.
- билингвизм** *з.е.* bilingualism.
- биллион** *сан.е.* billion (*one thousand million*).
- билік** *з.е.* power; мемлекеттік ~ government; state power; ♦ *с.е.* ~ құмар imperious; ♦ *em.* ~ құру/ жүргізу to rule.
- бильярд** *з.е.* billiards; ~ ойнау to play billiards; ~ үстелі billiard-table; ~ тасы billiard-ball; ~шы billiards player.
- биолог** *з.е.* biochemistry.
- биология** *з.е.* biologist; ♦ *с.е.* ~лық biological.
- биотехника** *з.е.* bioengineering.
- биоток** *з.е.* biocurrent (biological current).
- биофизика** *з.е.* biophysics (*biological physics*); ♦ *с.е.* ~лық biophysical.
- биохимия** *з.е.* biochemistry; ♦ *с.е.* ~лық biochemical.
- биржа** *з.е.* (ЭКОН) exchange; валюта-лық ~ exchange market; құнды қағаздар ~сы securities exchange; тауар ~сы commodity exchange; қор ~сы stock exchange or market; ~да ойнау to play the stock exchange; ~шы stockbroker; ♦ *с.е.* ~лық stock-exchange; exchange.
- Бирмингем** *з.е.* Birmingham.
- бис** *од.:* Бис! encore!; бірдеңені ~ке орындау to do smth. as an encore.
- бистро** *з.е.* bistro.
- бит I** *з.е.* louse (*plural lice*); plant louse.
- бит II** *з.е.* (КОМП) bit.
- бифштекс** *з.е.* beefsteak.
- биыл** *үст.* this year; during the current year; ~ жазда this summer.
- биылғы** *с.е.* of this year; of the current year; ~ жыл this year; current year.
- биік** *с.е.* high; tall; lofty; prominent; leading; ♦ *з.е.* ~тік height; (ГЕО) altitude; ~тікке секіру high jump.
- биязы** *с.е.* fine (*fabric, wool*); delicate; affable; soft (*character*).
- биялай** *з.е.* mitten.
- бланк** *з.е.* form; ~ толтыру to fill in a form; ақша аудару ~ісі money order form.
- блок** *з.е.* bloc; (ТЕХ) unit.
- блокада** *з.е.* (ӘСК) siege; (ЭКОН) blockade.
- блокнот** *з.е.* notebook.

- бод** з.е. (КОМП) baud.
- бода-бода** үсм.: ~сы шығып жылау to cry bitterly; to sob violently.
- бодан** с.е. subjugated (country); conquered.
- бож/у** em. to turn sour (milk).
- боз** с.е. light grey; (ash) grey (horse).
- бозар/у** em. to go grey; to show up white; to turn pale; таң ~а бастады day is breaking.
- бозбала** з.е. youth (a young man).
- боздал/у** em. to bellow; to howl (young of camel); to howl; to cry; ботадай ~у to cry bitterly.
- бозқараған** з.е. lilac.
- бозторғай** з.е. (sky) lark.
- бозшымшық** з.е. bullfinch.
- бой** з.е. height; body; organism; ~ы аласа/ұзын адам short/tall person; ~ым жетпейді I cannot reach it (not tall enough); дәрі ~ға тарады the medicine is spreading all over the body; қысқа/орта/ұзын ~лы short/of medium height/tall; ♦ с.е. ~шаң tal.
- бойы** үсм. during; for; жыл/жаз/күні ~ for the whole year/summer/day.
- бойдақ** с.е. single; unmarried (man).
- бойжеткен** з.е. young girl.
- бойкот** з.е. boycott; ~ жариялау to set up a boycott.
- бойкүйез** с.е. careless; negligent; ♦ з.е. idler; loafer.
- бойлал/у** em. to measure the depth; (liquid) to flow along; to go along; to plunge into.
- бойлер** з.е. boiler.
- бойлық** з.е. (ГЕОГ) longitude; ♦ с.е. longitudinal.
- бойсұну** em. to obey.
- бойынша** шыл. according to; by.
- бокс** з.е. boxing.
- боксшы** з.е. boxer.
- боқ** з.е. excrement; (livestock) droppings; ауыс. ~(қ-ғ)ымен жасты green-horn; sucker; ~мұрын milksop; ♦ em. **боқтал/у** to use foul language; ♦ с.е. ~тампаз foul-mouthed.
- бола** шыл. because of; owing to; осыған ~ келдік we came because of this.
- болар-болмас** үсм. a little; slightly; ♦ с.е. insignificant; unimportant.
- болат** з.е. damask steel; ♦ с.е. damask steel; ауыс. strong.
- болашақ** з.е. future; ♦ с.е. future; жарқын ~ radiant future; ~ ұрпақ future generation.
- болбыр** с.е. flaccid (body); ауыс. inert; slow.
- болгар** з.е. Bulgarian; ♦ с.е. Bulgarian; ~ тілі Bulgarian language.
- Болгария** з.е. Bulgaria.
- болдыр/у** em. to be exhausted.
- болжал/у** em. to forecast; ♦ з.е. ~м supposition; guess.
- Боливия** з.е. Bolivia; ~лық Bolivian; ♦ с.е. Bolivian.
- болмашы** есімд. trifle; ♦ с.е. insignificant; unimportant.
- болмыс** з.е. nature; essence; (ФИЛОС) existence; being.
- бол/у** em. to be; to happen; to finish; мәжіліс ертең ~ады the meeting will be tomorrow; саған не ~ды? what's happened?; ~дыңдар ма? have you finished?; менің шаруам ~ды I was busy.
- болымды** с.е. positive; affirmative; ~сыз negative.
- болыс/у** em. to help.
- бомази** з.е. fustian; flannelette.
- бомбы** з.е. bomb; атом ~сы atomic bomb; сутегі ~сы hydrogen bomb; ♦ em. ~лау to bomb.
- бопса** з.е. blackmail; ♦ em. ~лау to blackmail.
- бор** з.е. chalk; (ХИМ) boron; ~ қышқылы boric acid.

боран *з.е.* blizzard; snowstorm.

боралы *em.* to drift; to rain dawn (*bullet*); **қар** ~п **тұр** there is a snowstorm.

бордақылалы *em.* to fatten (*livestock*).

борс/ly *em.* to become rotten; to taint (*meat*); to turn sour (*liquid*).

борсық *з.е.* badger.

борша *з.е.:* ~ тышқан chipmunk.

борыш *з.е.* debt; duty; **азаматтық** ~ civic duty; ~кер debtor; (**ЗАН**) non-payer; ~қа бату to incur a debt.

бос *с.е.* empty; vacant; free; spare (*time*); idle (*words*); loose (*not tied*); *ауыс.* weak-willed; ~ қызмет орны vacancy; **қолым** ~ емес I am busy; *ауыс.* басы ~ single; unmarried.

босалы *em.* to become empty; to become unsteady; to be released; to get rid of; *ауыс.:* to soften; *ауыс.* көңілі ~у couldn't help crying.

босаға *з.е.* door frame; threshold; *ауыс.* home; family; ♦ *фр.* ~ аттау to cross the threshold (*to become a daughter-in-law*).

босаң *с.е.* loose; *ауыс.* weak-willed; ♦ *em.* ~су to become loose; *ауыс.* to relax.

босатқыш *з.е.* (**ТЕХ**) actuator; starting box; **кнопкалы** ~ push-button; push-on starter.

босқа *үсм.* for nothing; in vain; **уақытты** ~ өткізу to waste time.

бостандық *з.е.* freedom; liberty; **бас** ~(қ-ғ)**ы** individual freedom; ~(қ-ғ)**ын** шектеу restraint of liberty.

бос/ly *em.* to take flight; to wander off; ♦ *з.е.* ~қын refugee.

Босфор *з.е.* Bosphorus.

бота *з.е.* camel colt; my little darling.

ботакөз *з.е.* forget-me-not.

ботаника *з.е.* botany; ~ бағы botanical gardens; ♦ *с.е.* ~лық botanic(al).

ботқа *з.е.* porridge; *ауыс.* mess; muddle.

ботташық *з.е.* parsnip.

ботулизм *з.е.* (**МЕД**) botulism.

бая/ly *em.* to paint; to dye; *ауыс.* to colour up; ♦ *з.е.* paint; colour; distinctive feature; ~ғыш dye (stuff); ~ушы painter; ♦ *em.* ~ну to wear make-up; to make up.

бөбек *з.е.* infant; baby.

бөбешік *з.е.* epiglottis.

бөгде *с.е.* strange; foreign.

бөгелек *з.е.* gad-fly.

бөген *з.е.* reservoir; pond; ♦ *em* ~деу to build a pond.

бөгесін *з.е.* a small dam; earth dam.

бөгел/ly *em.* to dam up; to block up; to detain; to delay; to hinder; to prevent.

бөгет *з.е.* earth dam; barrier; obstacle; *ауыс.* біреуге ~ болу to put obstacles in the way of smb; ♦ *с.е.* ~сіз unhampered; unhindered.

бөдене *з.е.* quail.

бөз *з.е.* unbleached calico.

бөкебай *з.е.* downy scarf; feather shawl.

бөкен *з.е.* antelope.

бөксе *з.е.* pelvic girdle; hips.

бөктер *з.е.* slope; hillside.

бөле *з.е.* cousin; cognate.

бөлек *с.е.* separate; special; ♦ *үсм.* separately; ~ тұру to live apart; ♦ *em.* ~теу to separate; to isolate.

бөлел/ly *em.* to swaddle (*baby*); to surround with; **баланы** ~у to swaddle a baby; **құрметке** ~у to glorify.

бөлке *з.е.* loaf; **бір** ~ нан a loaf of bread.

бөлме *з.е.* room; **жатын** ~ bedroom; ♦ *с.е.* ~лі roomed: **үш** ~лі пәтер three-room flat.

бөлтірік *з.е.* wolf cub.

бөл/ly *em.* to divide; to allocate; to distribute; to take (*time*); to spare; to emit (*gas*); **көңіл** ~у to pay attention; **алтыны** үшке ~у to divide six by three; **тең** ~у to divide into equal parts; **екіге** ~у

- to halve; ♦ *з.е.* ~гіш (*MAT*) divisor; ең үлкен ортақ ~ім the greatest common divisor.
- бөлшек** *з.е.* part; (*MAT*) fraction; (*ФИЗ*) particle; қосалқы ~тер spare parts; ондық ~ decimal fraction; ~ сауда retail trade; ♦ *с.е.* ~л~ті fractional; ~ сандар fractional numbers; ♦ *em.* ~теу to divide; to take to pieces; to disassemble.
- бөлік** *з.е.* part; жер шарының ~тері parts of the world.
- бөлім** *з.е.* part; department; division; (*MAT*) denominator; үш ~ді роман novel in three parts; хирургия ~і surgical department; оқу ~і educational department; ~ше department; branch; (*ӘСК*) squad; section; байланыс ~шесі post office (*local*).
- бөлін//у** *em.* to be separated; to be disconnected; ♦ *з.е.* ~іс division; еңбек ~ісі division of labour; (*MAT*) ~ді quotient; ~гіш dividend; ~гіштік divisibility.
- бөпе** *з.е.* baby; infant.
- бөрене** *з.е.* log; (*СПОПТ*) the beam.
- бөрткен** *з.е.* rash; eruption.
- бөртпе** *з.е.* rash; eruption; pimple; spot; тері ~сі skin eruption.
- бөрт//у** *em.* to swell; *ауыс.* to gain weight; оның беті ~іп кетіпті a rash has broken out on his/her face.
- бөрі** *з.е.* wolf; *ауыс.* strong; brave person; *ауыс.* аш ~дей ravenous.
- бөрібасар** *з.е.* wolfhound.
- бөрік** *з.е.* fur cap (*Kazakh national head-dress*).
- бөрікгүл** *з.е.* artichoke.
- бөспе** *з.е.* boaster; braggart.
- бөс//у** *em.* to boast; to brag; to lie.
- бөтелке** *з.е.* bottle.
- бөтен** *с.е.* foreign; strange; ~ адам stranger.
- бөшке** *з.е.* barrel.
- Бразилия** *з.е.* Brazil.
- брак** *з.е.* rejects; flaw.
- браконьер** *з.е.* poacher; ~лік poaching.
- Братислава** *з.е.* poaching.
- брезент** *з.е.* Bratislava.
- бригада** *з.е.* (*ӘСК*) brigade; crew; (work) team.
- бригадир** *з.е.* (*БРИТ*) chief guard (*train*); (*АМЕР*) senior conductor; team leader (*industry*).
- Британ** *с.е.*: ~ аралдары British Isles; ~ радиохабар тарату корпорациясы BBC British Broadcasting Corporation.
- Британия** *з.е.* Britain;
- брифинг** *з.е.* briefing.
- бройлер** *з.е.* broiler.
- бром** *з.е.* bromine.
- бромды** *с.е.* bromide.
- бронемашина** *з.е.* armoured car.
- бронепоезд** *з.е.* armoured train.
- бронх** *з.е.* bronchial tube; ~ демікпесі bronchial asthma.
- бронхит** *з.е.* bronchitis.
- бронь** *з.е.* reservation.
- брошюра** *з.е.* pamphlet; brochure.
- брутто** *с.е.* gross.
- Брюссель** *з.е.* Brussels.
- бу** *з.е.* steam; vapour; ~ электр станциясы steam power plant; ~ға айналу to turn to steam; to evaporate; ~мен жылыту to warm with steam.
- буаз** *с.е.* pregnant (*animals*).
- буалдыр** *с.е.* smoky; smokey; unclear; muddy; ♦ *em.* ~лану to be covered with mist; veil; to be designed to blur (*of the eyes*).
- буда** *з.е.* truss (*grass*); bunch (*keys*); roll (*money*).
- будақ** *з.е.* puff; cloud (*dust*); ♦ *em.* ~тау to blow up; to puff up.
- будан** *з.е.* hybrid; ♦ *em.* ~дастыру to hybridize; to interbreed.

БУДАПЕШТ

- Будапешт** *з.е.* Budapest.
буддизм *з.е.* Buddhism.
буддист *з.е.* Buddhist.
булан//у *em.* to turn to steam; to evaporate; to be filled with steam; ♦ *з.е.* ~ғыштық vaporability; potential evaporation; ~дырғыш evaporator.
булау *em.* to steam; to disinfect by steaming.
булығы//у *em.* to gasp; to choke; ол жасқа ~ып сөйлей алмады tears choked him and he couldn't talk.
бульдозер *з.е.* bulldozer; ~ші bulldozer.
бума *з.е.* truss (*grass*); sheaf (*paper*); bundle; pile (*book*).
бумази *з.е.* fustian; flannelette.
бумеранг *з.е.* boomerang.
бунақ *з.е.* segment; section; (ӘДЕБ) foot.
бунгало *з.е.* bungalow.
бура *з.е.* male camel.
бургер *з.е.* burger.
бургомистр *з.е.* ≈ mayor.
буржуа *з.е.* bourgeois.
буржуазия *з.е.* bourgeoisie; ұсақ ~ petty bourgeoisie; ірі ~ upper bourgeoisie; ♦ *с.е.* ~лық bourgeois.
бурыл *с.е.* spotted; speckled (*horse*); *ауыс.* grey-haired; ~ ат roan.
бурят *з.е.* Buryat.
бусан//у *em.* to perspire; to steam (*land*).
бул//у *em.* to bind; to pack; to choke; to suffocate; ♦ *с.е.* ~улы tied; packed; coiled.
буфер *з.е.* buffer.
буфет *з.е.* snack bar; sideboard.
Бухарест *з.е.* Bucharest.
бухгалтер *з.е.* accountant; book-keeper; бас ~ chief accountant; ♦ *с.е.* ~лік book-keeping; accountancy.
буылтық *с.е.* knotty.
- буын** *з.е.* (АНАТ) joint; part; branch; generation; (ЛИНГ) syllable; аға/жас ~ older/younger generation; ашық ~ open syllable; ♦ *с.е.* (ЛИНГ) ~ды: бір ~ды monosyllabic; көп ~ды polysyllabic; ♦ *фр.* ~ы қату to grow stronger.
буырқан//у *em.* to storm; to rage.
бұғаз *з.е.* straits.
бұғақ *з.е.* double-chin; ~ безі thymus.
бұғалық *з.е.* lasso; *ауыс.* yoke; dependence.
бұғана *з.е.* collarbone; clavicle; ♦ *фр.* ~сы қатпаған inexperienced; verdant.
бұғау *з.е.* shackles; irons; *ауыс.* yoke; bondage; ♦ *em.* ~лау to handcuff; to chain up; *ауыс.* to enslave.
бұғу *em.* to bend down; to duck down; *ауыс.* to hide; to keep quiet.
бұғы *з.е.* deer; солтүстік ~сы reindeer.
бұдыр *з.е.* hill; hillock; roughness (*road*); ♦ *с.е.* кедір~ rough; uneven; rough road.
бұдырмақ *з.е.* (МЕД) tuberosity.
бұжыр *с.е.* pock-marked (*face*); pitted; rough; shaggy.
бұзақы *з.е.* trouble-maker; hooligan; ~лық trouble-making; hooliganism.
бұзау *з.е.* calf; ~ еті veal; ♦ *em.* ~лау to calve.
бұзаубас *з.е.* scorpion-like arachnia.
бұз//у *em.* to destroy; to break; (*building*) to demolish; to take down; to violate; to seduce; to corrupt; to annul; to dissolve (*marriage*); ♦ *з.е.* ~ушы transgressor; infringer; trespasser; offender; troublemaker; ~ық trouble-maker; hooligan; ♦ *с.е.* ~ық corrupt; lewd.
бұйра *с.е.* curly; frizzy; ~ бас curly-headed; бұп~ very curly; ♦ *em.* ~лау to wave; to curl.
бұйражапырақ *з.е.* (БИОЛ) hoarhound.
бұйрат *з.е.* mountain-ridge.

- бұйрық** *з.е.* order; ~ беру to give an order; ~ рай (*ЛИИГ*) imperative mood; ♦ *с.е.* ~ты imperative; authoritative; commanding; predetermined.
- бұйығы** *с.е.* reserved; taciturn; ♦ *з.е.* ~лық unsociability.
- бұйым** *з.е.* article; wares; металл ~дар hardware; ♦ *з.е.* ~тай favour; request; сізде бір ~тайым бар еді I have a favour to ask of you.
- бұйыр//у** *em.* to order; не ~асыз? what can I do for you; Құдай ~са God willing.
- бұқа** *з.е.* bull.
- Бұқара** *з.е.* Buchara.
- бұқара** *з.е.* people; masses; ♦ *с.е.* ~лық mass; ~лық ақпарат құралдары mass media.
- бұқпа** *з.е.* ambush; ♦ *с.е.* secret; concealed; ♦ *em.* ~лау to ambush; to steal; to sneak; *ауыс.* to hide; to conceal.
- бұқпантайла//у** *em.* to act stealthily.
- бұқтыр//у** *em.* to stew.
- бұл I** *есімд.* this; these.
- бұл II** *з.е.* fabric; textile.
- бұлай** *есімд.* so; in this manner; there; ~ тұр step aside.
- бұлақ I** *з.е.* brook; stream; spring; *ауыс.* source.
- бұлақ II** *з.е.* otitis; pus (*ear*); purulence.
- бұлан** *з.е.* elk.
- бұлаңда//у** *em.* to wag (*dog*); to fawn; *ауыс.* to show off.
- бұла//у** *em.*: ♦ *фр.* көздің жасын ~у to shed tears; to cry hard.
- бұлбұл** *з.е.* nightingale; ♦ *с.е.* ~дай сайрау to trill away like a nightingale.
- бұлғал//у** *em.* to wave; to whip; to beat up; ♦ *з.е.* ~уыш beater; mixer.
- бұлғын** *з.е.* sable.
- бұлдан//у** *em.* to make oneself sought after; to put on airs.
- бұлдыр** *з.е.* haze; gauze; ♦ *с.е.* *ауыс.* hazy; vague; ♦ *em.* ~ау to be hardly visible; to flicker (*eyes*); көзім ~ап жөнді көрмей тұрмын things are dancing before my eyes; I can't see well.
- бұлжымас** *с.е.* immutable; unalterable.
- бұлжытпал//у** *em.* not to distort; not to change (*used only in negative form*) бірдеңені ~й орындау to do smth accurately.
- бұлқан-талқан** *үсм.:* ~ болу to fly into a rage.
- бұлқын//у** *em.* to jerk; to twist; to try to break away.
- бұлт I** *з.е.* cloud; ♦ *с.е.* ~ты cloudy; ~ты күн overcast day; ~сыз cloudless; *ауыс.* unclouded; ♦ *em.* ~тану to be covered with clouds; to be overcast.
- бұлт II** *елікт.:* бұлт ету/ бұлтың ету to appear for a moment; ♦ *em.* ~ыңдау to wag.
- бұлтақ** *з.е.* curve; *ауыс.* hesitation; evasion; ~ты қой! don't try to evade the issue!; ♦ *em.* ~тау to wobble; *ауыс.* to evade; to hesitate.
- бұлталақ** *з.е.* winding road; *ауыс.* hesitation; evasion; ♦ *em.* ~тау to reel; to stagger; *ауыс.* to evade; to hesitate.
- бұлтар//у** *em.* to dash aside; to rush aside; (*ЗАҢ*) to evade; ♦ *з.е.* ~ыс abrupt turn; *ауыс.* evasion; dodge; ♦ *с.е.* ~ыссыз direct; outright.
- бұлти//ю** *em.* to swell up.
- бұлтық** *с.е.* bulging; prominent; ~ көз bulging eyes.
- бұлтылда//у** *em.* to slip away; to move (*muscles*); ♦ *с.е.* ~қ slippery; ♦ *з.е.* ~қтық instability; fickleness.
- бұлшық** *з.е.* muscle; ♦ *с.е.* ~ты muscular; brawny.
- бұлықс//у** *em.* to flow roughly (*river*); to walk gracefully.
- бұлыңғыр** *с.е.* dull (*day*); overcast; *ауыс.* obscure; vague; ~ тарту to be-

- come obscure; ♦ *з.е.* ~лық overcast; cloudiness; *ауыс.* vagueness; ♦ *em.* ~лану (*day*) to become dull; to become overcast; *ауыс.* to become obscure; to become vague.
- бұрал/у** *em.* to be screwed; to wind (*road*); to whirl; to spin around; ~аң winding (*way*); zigzag; ♦ *фр.* тал шыбықтай ~ған қыз a graceful girl.
- бұралқы** *с.е.* stray (*dog*); roving; *ауыс.* not serious (*word*); ~ сөз frivolous word.
- бұраңда/у** *em.* to wind; to wobble; to swing; *ауыс.* to hesitate; to evade.
- бұранда** *з.е.* screw; corkscrew; (*TEX*) threading; ♦ *с.е.* ~лы screw; spiral.
- бұраң** *с.е.* winding (*way*); zigzag; *ауыс.* difficult; hard; ~ бел slender waist; ♦ *em.* ~дау to wind; to make zigzag; to mince; to be affected.
- бұратана** *з.е.* alien.
- бұрал/у** *em.* to wind; to screw; менің ішім ~п ауырып тұр I suffer from colics in the stomach; ♦ *з.е.* ~уыш screw-driver; ♦ *с.е.* ~ма cable.
- бұрғы** *з.е.* drill; auger; қол ~сы hand drill; ~ма drill hole; borehole; мұнай ~сы oil well; ~шы driller; borer; ♦ *em.* ~лау to drill; to bore.
- бұрқ** *еликт.* (*imitative word denoting immediate action*) шаң ~ етті clouds of dust have risen at once; оның тері ~ етті he/she broke out in sweat; оның мұрнынан қан ~ етті blood gushed out of his/her nose; ~-~: шәйнек ~-~қайнады the kettle began to boil up; ~-сарқ ету: to boil up; *ауыс.* to fly into a rage.
- бұрқақ** *з.е.* slight snowstorm; ♦ *em.* ~тау to snow; қар ~тап жауып тұр there is a snowstorm.
- бұрқан/у** *em.* to storm; *ауыс.* to roar; to rage; ~-талқан ~ болу to fly into a rage.
- бұрқасын** *з.е.* slight snowstorm; ♦ *с.е.* ~ды snowstorm; blizzard; ♦ *em.* ~дау to storm; to snow.
- бұрқыл** *з.е.* boiling up; puffs; clouds (*dust*); grumble; ♦ *em.* ~дау to rise (*dust*); to boil up; to grumble; to gush (*blood*).
- бұрқырал/у** *em.* to rise (*dust*); to overflow (*river*); to smell; to spread; to be disheveled (*hair*); to be scattered (*paper*); to rain down; *ауыс.* to get angry.
- бұрма** *з.е.* turn; ♦ *с.е.* roundabout (*road*); ♦ *em.* ~лау to distort; to falsify; ♦ *з.е.* ~лаушылық distortion; falsification; ♦ *с.е.* ~лаусыз direct; straight; *ауыс.* sincere; frank.
- бұрнағы** *с.е.:* ~ жылы the year before last; ~ күні the day before yesterday.
- бұрсан/у** *em.* to become threatening; to become ferocious.
- бұртаң-бұртаң** *еликт.:* ~ ету to pout; to be in a huff; ♦ *em.* ~дау to pout; to be in a huff.
- бұрти/ю** *em.* to pout; to complain.
- бұр/у** *em.* to turn; *ауыс.* to change; әңгімені басқа жаққа ~у to change the subject.
- бұршақ I** *з.е.* hail; ♦ *с.е.* ~ты hail; ~ ты жауын hail shower.
- бұршақ II** *з.е.* pea; ♦ *с.е.* ~ты fabaceous; ~ты дақылдар legumes.
- бұршаққын** *з.е.* bean-pod.
- бұрылыс** *з.е.* turn; *ауыс.* turning-point; ♦ *с.е.* ~ты winding.
- бұрым** *з.е.* plait; braid; ♦ *с.е.* ~ды to have a braid; with braids; қос ~ды қыз a girl with hair plaited in two braids.
- бұрын** *үст.* ago; before; formerly; before; екі ай ~ two months ago; ~ біз басқа жерде тұрғанбыз we lived in another place before; ~ғы former; previous; ~ кезде in the old days; in former times; ~ғыдай as before; ~ғыша as before.

- бұрыс** *c.e.* wrong; improper; irregular (*verb*); ♦ *з.е.* ~тық irregularity; impropriety.
- бұрыш I** *з.е.* (ГЕОМ) angle; corner; *ауыс.* living space; housing; доғал ~ obtuse angle; ~тама visa; initial; ♦ *c.e.* angular; ~ты жылдамдық angular velocity; төрт ~ты quadrangular; үш ~ты triangular; ♦ *em.* ~тау to make angles; ♦ *фр.* дүниенің төрт ~ы the four corners of the earth;
- бұрыш II** *з.е.* pepper; қызыл ~ red pepper; қара ~ black pepper; ♦ *c.e.* ~ты having pepper; ♦ *em.* ~тау to pepper.
- бұт I** *з.е.* thigh; hip; hind leg (*animal*); оның үстінде ақ көйлек, ~ында қара шалбар болды he had a white shirt and black trousers on.
- бұт II** *з.е.* (ДИН) idol; ~қа табынушылық idolatry.
- бұта** *з.е.* bushes; shrubs; ♦ *c.e.* ~лы scrubby; overgrown with shrubs; ~улы limbed; snagged; chopped (*wood*); ♦ *em.* ~у to chop; ~лану to be overgrown with shrubs.
- бұтақ** *з.е.* bough; branch; ♦ *em.* ~тау to limb; to snag; ~тану to branch.
- бұтып-шат//у** *em.* to talk through one's heart; to talk nonsense.
- бүгежек** *c.e.* cowardly; irresolute; ♦ *em.* ~теу to huddle up (*cold*); to be shy; to hum and haw.
- бүгелек** *з.е.* gad-fly; ♦ *em.* ~теу to fling; to kick up the heels (*horse*).
- бүгерле//у** *em.* to bring down (*wounded animal*).
- бүге-шіге** *з.е.* details; ~сін қалдырмай to the minutest detail.
- бүг//у** *em.* to tuck; to bend; тізе ~у to kneel; to sit down; *ауыс.* to yield; to surrender; ♦ *з.е.* ~іс bend; fold; ♦ *c.e.* ~улі hemmed (*cloth edge*); concealed; kept in secret; ~іңкі slightly bent.
- бүгін** *үсм.* today; nowadays; ~ бар, ертең жоқ transient; fugitive; ~-ертең one of these days; in a day or two; ~гі today's; present; contemporary; modern; ~гідей as today; ~гіше contemporarily; ~ше for today; ~ осы жеткілікті that'll do for today; ♦ *c.e.* ~дік for today; ~ тамақ meals for today.
- бүйен** *з.е.* (АНАТ) blind gut; ~ ішек large intestine.
- бүйрек** *з.е.* (АНАТ) kidney; кезбе ~ floating kidney; ~ астаушасы renal pelvis; ~тің қабынуы nephritis; ~ тас nephrolith; renal calculus; *ауыс.* ~ бет with full; rounded cheeks; ♦ *фр.* ~тен сирақ шығару to cavil; to make a mountain out of a molehill.
- бүйрекбез** *з.е.* (АНАТ) epinephros; adrenal gland.
- бүйт//у** *em.* to do this way; ~е берсең, ештеңе шықпайды you won't achieve anything if you keep doing this; ♦ *үсм.* ~іп со; this way; ~іп сөйлеме don't talk this way.
- бүйі** *з.е.* earth spider.
- бүйір** *з.е.* side; ♦ *c.e.* ~лі capacious (*dish*); well-fed; fattened (*livestock*); тең ~лі үшбұрыш isosceles triangle; ♦ *em.* ~леу to whip on sides (*horse*); to ride at the side; *ауыс.* to maltreat; to slight; ~лену to grow thick; *ауыс.* to grow stout.
- бүк** *em.*: ~ түсу to bend; to crook.
- бүкең** *елікм.*: ~ желу to run with a drooping head (*horse*).
- бүкпе** *з.е.* secret; ~ сақтау to keep a secret; ♦ *c.e.* ~лі insincere (*words*); ~сіз frank; sincere; ♦ *үсм.* ~сіз frankly; ♦ *em.* ~леу to conceal one's true intentions.
- бүкс//у** *em.* to stink.
- бүктел//у** *em.* to fold (up); екіге ~у to fold in two; to fold double; ♦ *з.е.* ~сін fold; crease.

- бүктетіл/у** *em.* to fold (up).
- бүктел/у** *em.* to fold (up); ♦ *c.e.* ~мелі folding; ~мелі төсек (*БРИТ*) camp bed; (*АМЕР*) cot; ~мелі пышақ flic knife; clasp-knife.
- бүкшең** *елікт.:* ~ қағу to stoop; *ауыс.* to fawn; to be servile; ♦ *em.* ~деу to stoop.
- бүкши//ю** *em.* to stoop; (*cold*) to huddle up.
- бүкіл** *есімд.* all; whole; ~ әлем the whole world; ♦ *c.e.* ~әлемдік world-wide; universal; ~әлемдік тартылыс заңы the law of gravity; ~одақтық All-Union; ~халықтық national; nation-wide.
- бүкір** *з.е.* hunchback; ♦ *c.e.* hunch-backed; crooked; ♦ *em.* ~ею to hunch; to stoop.
- бүлде** *з.е. көне.* a kind of expensive silk, a dress made of that silk; ♦ *фр.* ~ мен үлдеге бөлеу to keep smb in abundance.
- бүлдірген** *з.е. (БОТ)* strawberry.
- бүлдір/у** *em.* to spoil; to distort *ауыс.* to make confusion; ♦ *з.е.* ~гіш hooligan; ~уші wrecker; ~ушілік wrecking; ♦ *c.e.* disruptive.
- бүлдіршін** *з.е.* a little child; ♦ *c.e.* ~дей nice; pretty.
- бүлк** *елікт.:* gurgling; ~-~ ету to boil up; ~-~ желу to go by a trot.
- бүлкіл** *з.е.* trot; ~ге салу to go at a trot; ♦ *em.* ~деу to go at a trot; to boil up.
- бүлік** *з.е.* mutiny; riot; ~ салу to cry havoc; ~ші mutineer; rebel; ♦ *c.e.* ~шіл rebellious; mutinous; ♦ *з.е.* ~шілдік rebellious spirit.
- бүлін/у** *em.* to be damaged; to be ruined; to be destroyed; to be injured; *ауыс.* to rebel; ♦ *з.е.* ~ушілік ruin; devastation; damage; ♦ *c.e.* ~шілік ruin; disorders.
- бүп-бүтін** *c.e.* intact; absolutely safe.
- бүр** *з.е.* bud; (*МЕД*) villi; ♦ *c.e.* ~лі rough; shaggy; with buds (*plant*); ~лі қабықша (*МЕД*) chorion; ♦ *em.* ~лену to bud.
- бүр/у** *em.* to catch with pounces (*eagle*); to crease (*cloth*); to make gathers; to twist of the stomach; ішім ~іп ауырып тұр I have a stomachache;
- бүрге** *з.е.* flea.
- бүрген** *з.е.* guilder-rose.
- бүрк/у** to sprinkle; to spray; to drizzle; ♦ *з.е.* ~ігіш sprayer; atomizer; ♦ *c.e.* ~не drizzling (*rain*).
- бүркел/у** *em.* to cover; *ауыс.* to conceal; to hide; басын көрпемен ~у to cover one's head with the blanket; ♦ *c.e.* ~улі covered; ~усіз uncovered; ~усіз шындық plain truth; ~ме disguise; camouflage; ~мелі masked; *ауыс.* covert; veiled; ♦ *з.е.* ~мелілік being masked; *ауыс.* being covert; being veiled; ♦ *em.* ~мелеу to disguise; *ауыс.* to conceal.
- бүркек** *c.e.* overcast; drizzling (*rain*).
- бүркел/у** *em.* to be covered; **бүркен/у** *em.* to cover (*head*); *ауыс.* to hide; ♦ *з.е.* ~іш cloak; ♦ *c.e.* ~шік ат pseudonym; ~ішті secret; concealed.
- бүркеншік I** *з.е. (ЭТН)* the veil with which the bride covers her face on the first day of the wedding .
- бүркеншік II** *з.е. (БОТ)* nonsuch.
- бүркіт** *з.е.* eagle; ~ші hunter (with an eagle).
- бүрліг/у** *em.* to take alarm; to startle.
- бүрме** *з.е.* gather (*dress*); ♦ *c.e.* with gathers; ~ лі with gathers; puckered; ~-~ with lots of gathers; ♦ *em.* ~леу to make gathers.
- бүрсең** *елікт.:* ~ қағу/~деу to shiver; to huddle up; ~дету to make shiver.
- бүрсігүні** *үст.* the day after tomorrow.
- бүртік** *з.е.* roughness; ♦ *c.e.* ~-~ rough; uneven; ♦ *em.* ~тену to bud (*plant*); to be covered with pimples (*face*).

- бүршік** *з.е.* bud; cone; ~ ату/жару to bud; ♦ *с.е.* ~ти covered with buds; ♦ *em.* ~тену to bud.
- бүтін** *с.е.* whole; all; intact; safe; ~ сан whole number; ♦ *з.е.* ~дік wholeness; entirety; ♦ *үсм.* ~дей wholly; entirely; ♦ *em.* ~деу to mend (clothes); to repair.
- бығы-жығы** *елікт.* disorderly; untidy.
- быдық** *з.е.* a person who speaks indistinctly, incoherently and quickly; ♦ *em.* ~тай to speak indistinctly; to splutter.
- быж** *елікт.:* ~ ету to sizzle (oil on a hot frying pan); to fizz; ~-~ the sound of sizzling; ♦ *з.е.* ~ыл sizzling.
- быжылда//у** *em.* to sizzle; *ауыс.* to fuss; to bustle; ♦ *с.е.* ~дақ fussy; hectic.
- быжына//у** *em.* to teem; to swarm.
- быжыр** *з.е.* thick bushes; ♦ *с.е.* ~қай disorderly; pell-mell; ♦ *em.* ~қайлану to be disorderly.
- бық** *елікт.* flop; ~ ету to flop.
- бықпырт** *з.е.:* ~ келгір! plague on you!; ~ тигендей болу to be given a thorough rating; ~ тигендей қылу to give a thorough rating.
- бықс//у** *em.* to smoke; to emit fumes; *ауыс.* to talk nonsense; ♦ *з.е.* ~ық smoke; fumes; rubbish; *ауыс.* dirty trick; ~ық сөз filthy word.
- бықылда//у** *em.* to chuck (birds).
- былай** *үсм.* so; this way; aside; ♦ *көм.с.* ~ да, барлығы түсінікті anyway, everything is clear.
- былайғы** *с.е.* that; other; later.
- былайша** *үсм.* so; this way; ♦ *қысм.* ~ айтқанда in other words.
- былайырақ** *үсм.* a little farther; far off.
- быламық** *з.е.* squash.
- былапыт** *с.е.* untidy; wasteful; filthy; ақшаны ~ жұмсау to waste money; ♦ *з.е.* ~тық slipshod manner; disconomy; ♦ *em.* ~тай to do in a slipshod manner; to waste; to say rude things.
- былбыра//у** *em.* to soften; *ауыс.* to look sour.
- былға//у** *em.* to churn; *ауыс.* to dirty; to stain;
- былған//у** *em.* to be dirtied; to be stained; ♦ *с.е.* ~ныш dirty.
- былғары** *з.е.* leather; ~ етік leather boots; ~ зауыты tannery; ~ илеу to tan.
- былдыр** *з.е.* babble; prattle; ♦ *em.* ~лай to babble; to prattle.
- былжыр** *с.е.* sticky; *ауыс.* languid; inert; ♦ *з.е.* ~ақ goop; slush; *ауыс.* nonsense; rot; ♦ *em.* ~ай to soften; *ауыс.* to talk nonsense; to become languid.
- былқ** *елікт.:* ~ ету to plump; to flop; ~ етпей to stand motionless; *ауыс.* to pay no heed; ~-~ ету to shake; to jog.
- былқ//у** *em.* to be overboiled (meat, meals); to be ready; *ауыс.* to teem.
- былқылда//у** *em.* to ripple; to quake (earth); to become shaky (chair); to be soft (bread); *ауыс.* to waver; to hesitate; ♦ *с.е.* ~қ rippled (land); quaking; shaky (chair); fresh-baked; soft; flabby (character); weak-willed; ♦ *з.е.* ~қтық ripple; quake; being shaky; softness; languor; weak-will.
- былп** *елікт.:* ♦ *em.* ~ ету to plump; to flop.
- былпи//ю** *em.* to grow fat.
- былпылда//у** *em.* to become soft; ♦ *с.е.* ~қ soft; mellow (land).
- былпыңда//у** *em.* to try to please.
- былтыр** *үсм.* last year; ~ғы last year's.
- былш** *елікт.:* ♦ *em.* ~ ету to fall with a crash; ~ еткізін айта салу to blurt out; to plump out; ~-~ түкіру to spit repeatedly; ~-~ шайнау to chew.
- былши//ю** *em.* to grow fat; ♦ *с.е.* беті ~ған адам a chubby man.

БЫЛШЫҚ

- БЫЛШЫҚ** *з.е.* pus; matter; ♦ *em.* ~тану to discharge pus; matter.
- БЫЛШЫЛ** *з.е.* idle talk; prate; бос ~ды қой! stop prating!; ♦ *em.* ~дау to slush; to prate; to talk nonsense.
- БЫЛЫҚ** *з.е.* disorder; mess; ~шылық disorder; mess; ♦ *em.* ~(қ-ғ)у to be in a mess; ~тыру to put into disorder; to get into a mess;
- БЫР-БЫР** *елікт.:* ♦ *em.* ~ ұйықтау to snore.
- БЫРЖИ//Ю** *em.* to make a wry face; ~ып-тыржию to make a wry face.
- БЫРЖЫҚ** *с.е.* wrinkled (*face*).
- БЫРҚ** *елікт.:* ♦ *em.* ~ ету to gurgle; ~~~ қайнау to bubble over; ♦ *em.* ~ылдау to bubble over; *ауыс.* to grumble; to snarl; ~ырау to be in disorder; to be in a mess.
- БЫРС** *елікт.:* ~ етіп жарылу to burst; to crack; ♦ *em.* ~ылдау to burst; to crack; to sweat; to pant.
- БЫРСИ//Ю** *em.* to grow fat (*person*); to swell up (*thing*).
- БЫРТ** *елікт.* crack; ~ ете түсу to crack; ~~~ сыну to break with a crash; ♦ *em.* ~ылдау to crunch; to crackle.
- БЫРТИ//Ю** *em.* to swell up.
- БЫРТЫҚ** *с.е.* stumpy (*person*); fat; thick (*finger*).
- БЫРШ** *елікт.:* ~ ету to spit.
- БЫРШ//Ю** *em.* to turn sour (*ayran*); *ауыс.* to sweat.
- БЫРЫС//Ю** *em.* to shrink (*fabric*); to be tightened.
- БЫТПЫЛДА//Ю** *em.* to cry (*quail*); ♦ *з.е.* ~қ a cry of the quail
- БЫТҚЫЛ** *з.е.* thicket; dense thicket; ♦ *с.е.* ~~~ a winding terrain with thickets (*landscape*).
- БЫТПЫРАҚ** *з.е.* nonsense; mess; ♦ *em.* ~тау *em.* to talk nonsense.
- БЫТТИ//Ю** *em.* to grow fat (*person*); to swell up.
- БЫТ-ШЫТ** *елікт.* into smithereens; to pieces; ♦ *em.* ~ болу to break to pieces; to scatter; біреудің ~ын шығару to give a thorough rating to smb.
- БЫТЫҚ** *с.е.* plump; fat.
- БЫТЫҚЫ-ШЫТЫҚЫ** *с.е.* disorderly; confused.
- БЫТЫР** *елікт.* crack; crackle; ~~~ шайнау to eat crisp; ♦ *em.* ~лау to crunch; to crackle.
- БЫТЫРА//Ю** *em.* to scatter; to disperse; ♦ *с.е.* ~ңқы scattered; dispersed; ♦ *з.е.* ~ мылтық scatter-gun; shot-gun; ~ңқылық dispersion; disorder; ~ (small) shot.
- БЫТЫС//Ю** *em.* to be mixed up; to be confused.
- БІЗ I** *з.е.* awl; ~ өкше spike heel; ~ тұмсық pointed.
- БІЗ II** *есімд.* we; ~дің our; ~ге to us; ~ді us; ~ден from us; ~бен with us; ~де көп кітап бар we have a lot of books; олар ~ туралы ойламайды they do not think about us; олар ~ сияқты they are like us; ~дік ours; ~ бол stand for us; ~дікі ours; ♦ *үст.* ~ше/~діңше in our opinion; according to us; according to our custom.
- БІЛ//Ю** *em.* to know; to be able; кім ~еді? who knows?; өзің ~ as you like; ол машина айдай ~еді he can drive; сен барлығын ~е тұра, көмектескің келмеді you knew everything, but did not want to help; ♦ *с.е.* ~гір cognizant; competent; ♦ *з.е.* ~гіш expert; connoisseur; wiseacre; ~гіштік/~гендік/~гірлік knowledge; awareness; ♦ *em.* ~гірсу to pretend to be an expert; ~генсу to pretend to know; ♦ *үст.* ~ер~мес without knowing the particulars; ♦ *з.е.* ~местік ignorance; ~іс: ♦ *фр.* бір көрген ~іс known; acquaintance.
- БІЛДЕЙ** *с.е.* strong; robust; ~ жігіт robust young man.

- білдір//у** *em.* to let know; to inform;
біреуге сенім ~у to put trust in smb;
 ♦ *үст.* ~мей secretly; by stealth.
- білезік** *з.е.* (АНАТ) wrist; bracelet;
 ring; алтын ~ bracelet of gold.
- білек** *з.е.* (АНАТ) forearm; ауыс.
 strength; force; ~ сүйегі ulnar bone;
 ♦ *с.е.* ~тей thick (like an arm); ~ті
 (man) strong; ♦ *em.* ~теу to roll out;
 киіз ~теу to roll out felted cloth with
 arms; ♦ *фр.* ~(к-г)ін сыбану to roll up
 one's sleeves.
- білем I** *з.е.* big piece (meat); chunk; ~е
 grindstone; whetstone; ♦ *с.е.* ~ қамшы
 large whip; ~дей big (swelling); ~-~
 prominent (blood vessels); varicose;
 ♦ *em.* ~деу to cut into chunks (meat);
 to grip; to hold tightly (a whip, ax);
 ♦ *em.* ~дену (blood vessels) to swell;
 to become prominent.
- білем II** *қыст.* apparently; seemingly.
- білелу** *em.* to sharpen; to grind (a
 knife); to whet; ауыс. қамшысын ~у
 to threaten with whip.
- білте** *з.е.* wick; candlewick; ♦ *с.е.*
 ~лі with a wick (lamp); ~лі мылтық
 matchlock gun; ♦ *em.* ~леу to insert
 a wick; ауыс. to rake up the past; to
 beat about the bush; ауыс. сөзіңді
 ~лемей ашып айтшы tell me straight
 without beating about the bush.
- білік I** *з.е.* knowledge; competence;
 ♦ *с.е.* ~ті competent; qualified; ~сіз
 incompetent; ♦ *з.е.* ~тілік qualifica-
 tion; level of proficiency; ~тілікті кө-
 теру raising the level of one's skill;
 further training.
- білік II** *з.е.* axle (cart).
- білім** *з.е.* knowledge; education; терең
 ~ deep knowledge; жоғары ~ higher
 education; орта ~ secondary educa-
 tion; ~ беру жүйесі educational sys-
 tem; ~і жоқ illiterate; uneducated;
 ♦ *с.е.* ~ді educated; well-informed;
- ~дар cognizant; competent; ~сіз il-
 literate; uneducated; ~паз erudite;
 expert; ♦ *з.е.* ~ділік knowledge; eru-
 dition; ~дарлық knowledge; compe-
 tence; ~сіздік lack of education; igno-
 rance; ~паздық erudition; wisdom.
- білін//у** *em.* to show up; to be discov-
 ered; ♦ *үст.* ~ер~бес imperceptible;
 inconspicuous.
- бір** *сан.е.* one; a/an (article); ♦ *есімд.*
 some; same; олардың сырлары ~
 they have the same secrets; ~ бөлмелі
 пәтер one-room flat; ~ жарым one and
 a half; ~ жеті one week; ~ жасар one-
 year-old; ~ жылдық өсімдік annual
 plant; ~ кісілік бөлме single room;
 ~ нәрсе something; ~ адам some-
 body; ~ рет once; үштен ~і one third;
 ~інші first; ~інші рет for the first time;
 ~іншіден first; firstly; ♦ *з.е.* ~іншілік
 (СПОРТ) championship; бір-екі one
 or two; ♦ *с.е.* ~-екілі very few; one or
 two; ♦ *есімд.* ~ін~і each other; one
 another; ♦ *үст.* ~-ақ only one; ~-ақ
 рет only once; ♦ *фр.* ~ жұтым су a
 drink of water; ~ ауыз сөз one word;
 ~ кісідей like other people; as any-
 body else.
- бірадар** *с.е.* very religious; pious (*per-
 son*).
- біраз** *есімд.* quite a long time; a little;
 some; ~дан кейін after a time; ~ адам
 some people; ауыс. ~ жерге апарып
 тастау to gossip about smb; to pull
 smb to pieces.
- бірақ** *шыл.* but; however.
- бірауызды** *с.е.* unanimous; ♦ *з.е.*
 ~дылық unanimity; ♦ *үст.* ~дан
 unanimously.
- бір-бірден** *үст.* one by one; one at a
 time.
- бір-бірі** *есімд.* each other; ~мен with
 each other; ~н мақтау to praise each

- other; ~не to each other; ~нен алыс far from each other.
- бірге** *үст.* together.
- бірде** *үст.* once (*one day*); ♦ *шыл.* ~ анда, ~ мұнда now here, now there; ~ болмаса, ~ some time; some day.
- бірде-бір** *есімд.* no; none; мұнда ~ адам жоқ there is not a single person here; ~еуі no; none; олардың ~еуі келген жоқ none of them has come.
- бірдей** *с.е.* equal; same; ♦ *үст.* together; барлығың ~ сөйлемдер don't speak together; ♦ *ет.* ~лестіру to equalize; to make identical; ~лену to become equal; to become identical.
- бірден** *үст.* at once; immediately.
- бірден-бір** *есімд.* only; single; бұл осы аурудың ~ емі it is an only remedy for this illness; ♦ *үст.* ~ге from one person to another.
- бірдеңе** *есімд.* something; anything.
- бірегей** *с.е.* unique.
- бірен-саран** *с.е.* very few.
- бірер** *сан.е.* very few; one or two.
- біресе** *шыл.* either .. or; sometimes: ~ олай, ~ былай this way and that.
- біреу I** *есімд.* one; мына қарындаштардың ~і сенікі one of these pencils is yours; ~ақ only one; ♦ *үст.* ~леп one by one.
- біреу II** *есімд.* somebody; anybody; ~лер some people; ~міреу anybody; бірде~і no; none; олардың ~ келген жоқ none of them has come; ~ келді ме? has anybody come?; ♦ *мақ.-мәт.* ~ге ор қазба, өзің түсерсің he that mischief hatches, mischief catches.
- біржола** *үст.* for good and all; completely; ол ~ кетті he/she has left for good.
- біржолғы** *с.е.* single; one time; ~ жәрдемақы one time grant.
- біркелкі** *с.е.* homogeneous; uniform; ♦ *з.е.* ~лік homogeneity; uniformity;
- ♦ *ет.* ~леу to equalize; to make homogeneous.
- бірқазан** *з.е.* pelican.
- бірқатар** *үст.* a number of; ~ мәселе a number of questions.
- бірқыдыру** *есімд.* a number of; some.
- бірлес//у** *ет.* to unite; ♦ *с.е.* ~кен united; joint; ~ кәсіпорын joint venture; ♦ *з.е.* ~кендік unification; solidarity; ~тік association; union.
- бірлі-жарымды** *с.е.* single; isolated.
- бірлік** *з.е.* unit (*of measure*); unity; solidarity; ♦ *с.е.* ~ті united; harmonious.
- бірнеше** *есімд.* a few; some; ~у a few; some; several.
- бірөңкей** *есімд.* throughout; all over.
- бірсәрі** *көм.* quite another matter.
- бірсыдырғы** *үст.* enough; sufficient.
- бірсыпыра** *үст.* a fair amount; quite a lot; ~ уақыт өтті quite a lot of time has passed.
- бірталай** *үст.* a fair amount; quite a lot; ~ жер quite a long distance.
- бірте-бірте** *үст.* gradually; step by step.
- біртекті** *с.е.* homogeneous; uniform; ♦ *з.е.* ~лік homogeneity; uniformity.
- біртоға** *с.е.* composed; easy-tempered; ♦ *з.е.* ~лық composure; steadiness.
- біртума** *з.е.* a breed of a camel.
- біртұтас** *с.е.* united; indivisible; ~ майдан united front.
- біртіндеп** *үст.* gradually; step by step.
- біруақтылық** *з.е.* coincidence.
- біршама** *үст.* somewhat; rather; бұл ~ жақсы it is rather good.
- бірыңғай** *с.е.* homogeneous; identical; сөйлемнің ~ мүшелері homogeneous parts of a sentence; ♦ *з.е.* ~лылық homogeneity; uniformity; ♦ *ет.* ~лау to put in order; ~лану to become orderly.
- бірір//у** *ет.* to be united; to join; to come together; Біріккен Ұлттар Ұйымы

- United Nations Organization (UNO); Біріккен Ұлттар Ұйымының Даму Бағдарламасы United Nations Development Program (UNDP); Біріккен Араб Әмірліктері the United Arab Emirates (UAE).
- бірізді** *c.e.* consecutive; single-type; systematic; successive; ♦ *з.е.* ~лік homogeneity; uniformity; system; succession.
- біріктірілу** *em.* to unite; to join; ♦ *c.e.* ~уші uniting; joining.
- біріктірілу** *em.* to be united; to be joined;
- бісмилдә** *з.е.* (ДИН) bismillah - in the name of Allah (*the words pronounced by the believers, before beginning smth.*).
- бітелу** *em.* to cork up (*bottle*); to plug up (*pipe*); to shut to (*window*); to skid; to cover (*with snow*); ♦ *c.e.* ~ closed; ♦ *үсм.* ~удей as a whole.
- бітелу** *em.* to be corked up (*bottle*); to be plugged up (*pipe*); to shut to (*window*); to skid; to be covered (*with snow*).
- бітеулену** *em.* to be corked up; to be plugged up; to shut to.
- біту I** *em.* to end; to finish; to run out; to be exhausted; ♦ *c.e.* ~пес endless; ~кен; finished; ready; ♦ *үсм.* ~ер-~пестен as soon smth. has finished; ♦ *з.е.* ~іс ending; completion.
- біту II** to grow; to appear; сортаңға шөп ~пейді grass does not grow at salt-marshes; ♦ *c.e.* ~ік dense (*crop*); thick.
- бітім I** *з.е.* agreement; truce; ♦ *з.е.* ~ші mediator; conciliator; ~гер peace keeper; conciliator; ~гершілік peace keeping; conciliation; ♦ *c.e.* ~сіз thoroughgoing (*debate*).
- бітім II** *з.е.* figure; stature; дене ~і figure; constitution; ♦ *c.e.* ~дес like; similar; ~ді stately; portly; ~сіз ugly; plain; ♦ *з.е.* ~ділік stately figure.
- бітірлу** *em.* to finish; to complete; ♦ *з.е.* ~ші finishing; мектеп ~уші school-leaver.
- бітісу** *em.* to grow together; (*bone*) to knit; ауыс. to reconcile; ♦ *з.е.* ~уші mediator; conciliator; ~ушілік agreement; conciliation.
- бітісу** *em.* to grow together; (*bone*) to knit; ауыс. to reconcile; ♦ *з.е.* ~тік ir-reconcilable way; implacable manner; ~уші mediator; conciliator; ~ушілік agreement; conciliation; ~тіруші mediator; conciliator; ♦ *c.e.* ~пес ir-reconcilable (*enemy*); implacable.
- бюджет** *з.е.* budget; мемлекеттік ~ state budget; ♦ *c.e.* ~тік budget; budgetary; ~тік жыл budget year.
- бюллетень** *з.е.* bulletin; сайлау ~(ь) і ballot-paper; voting paper; medical certificate.
- бюро** *з.е.* office; agency; анықтама ~сы inquiry office; жұмысқа тұру ~сы employment agency.
- бюрократ** *з.е.* bureaucrat; ♦ *c.e.* ~тық bureaucratic.
- бюрократизм** *з.е.* bureaucratism.
- бюрократия** *з.е.* bureaucracy; ♦ *c.e.* ~лық bureaucratic.

В, в

В, в *the fourth letter of the Kazakh alphabet.*

Вавилон *з.е.* Babylon; ♦ *с.е.* ~дық Babylonian.

вагон *з.е.* carriage; coach; жолаушы таситын ~ passenger's carriage; жұмсақ ~ soft-seated carriage; ~ жүргізуші tram-driver; ~ жасайтын зауыт car building industry; ~дарды тексеріп қарау inspect carriages; ~-ресторан refreshment car.

Вадуц. *з.е.* Vaduz.

ваза *з.е.* vase; гүл қоятын ~ flower pot; хрусталь ~ crystal vase.

вазектомия *з.е.* vasectomy.

вазелин *з.е.* vaseline; ~ сабыны vaseline soap; ~мен майлау to smear with vaseline.

вакантты *с.е.* vacant; ~ орын vacant post.

вакансия *з.е.* vacancy; келер жылы штатта екі ~ болады there will be two vacancies on the staff next year.

вакуум *з.е.* (ФИЗ) vacuum; ~-машина vacuum pump.

вакцина *з.е.* (МЕД) vaccine; дизентерия ~сы dysentery vaccine; оба ~сы plague vaccine.

вал *з.е.* (ТЕХ) shaft; айналмалы ~ torsion shaft; жетекші ~ drive shaft; көмекші ~ auxiliary shaft; қос иінді ~ double-throw shaft.

валентті *с.е.* (ХИМ) valency; үш ~ элемент trivalent element; ♦ *з.е.* ~лік valency; элементтің ~гі active valence.

валериан *з.е.* (МЕД) valerian; ~ тамшысы valerian drops.

валет *з.е.* jack.

валидол *з.е.* (МЕД) validol.

Валлетта *з.е.* Valletta.

валлон *з.е.* Walloon; ♦ *с.е.* ~дық Walloon.

валокордин *з.е.* (МЕД) valocordin; ~ қабылдау to take valocordin.

валторна *з.е.* horn.

вальс *з.е.* waltz; ~ билеу to waltz.

валюта *з.е.* currency; алтын ~ gold standard; ~ курсы rate of exchange; тұрақты ~ hard currency; шетелдік ~ foreign currency; ~/ айырбас бағамы exchange rate; *с.е.* ~лық бақылау exchange control; ~лық биржа exchange; ~лық рынок exchange market.

вамп *з.е.* vamp.

ванадий *з.е.* (ХИМ) vanadium.

вандал *з.е.* vandal; ~изм vandalism.

ванилин *з.е.* vanillin.

ваниль *з.е.* vanilla.

Ванкувер: ~ аралы *з.е.* Vancouver Island.

ванна *з.е.* bath; ~ қабылдау to take a bath; ~ға түсу to have a shower; (МЕД) bath; радон ~сы radon bath; су-электр ~сы hydroelectric bath; pot; электролиз ~сы electrolysis bath.

варвар *з.е.* barbarian; ♦ *с.е.* ~лық barbarian.

варваризм *з.е.* barbarism.

вариант *з.е.* variant; version; option; алғашқы ~ first variant; екі ~та жасалған жоба project in two variants.

вариация *з.е.* variation; ♦ *с.е.* ~лық (МАТ) variational; ~лық есептеу calculus of variations.

Вануату *з.е.* Vanuatu.

Варшава *з.е.* Warsaw; ♦ *с.е.* ~лық of Warsaw.

- варьете** *з.е.* variety (show).
варяг *з.е.* Varangian.
вассал *з.е.* vassal; ~ елдер vassal countries; ♦ *с.е.* ~дық vassal; ~дық тәуелділік vassalage.
ватервейс *з.е.* waterway.
Ватерлоо *з.е.* Waterloo.
ватерпас *з.е.* (TEX) leveling instrument; spirit level.
ватерполо *з.е.* water polo.
ватерполшы *з.е.* water polo player; ~лардың ойыны the play of water polo players.
ватерсызық *з.е.* waterline.
Ватикан *з.е.* Vatican; ♦ *с.е.* ~дық Vatican.
ватман *з.е.* Whatman; ~ қағаз whatman paper.
ватт *з.е.* (ФИЗ) watt; генератордың қуаты он мың ~ generator capacity is ten thousand watt; ~ қуаты wattage; ~метр electric power meter; ~ қолдану to use electric power meter.
ваучер *з.е.* voucher.
вафля *з.е.* wafer; ~ трубочкасы ice-cream cone; ~ пісіретін ыдыс waffle iron.
вахта *з.е.* watch; ~да тұру to keep watch; таңғы ~ morning watch; ~шы porter; janitor.
Вашингтон *з.е.* Washington.
вегетариан *з.е.* vegetarian; ♦ *с.е.* ~дық vegetarian; ~дық котлет vegeburger.
вегетативтік *с.е.* vegetative.
ведомос//ть *з.е.* list; register; төлем-ақы ~ы pay-roll; шығыс ~ы expense-sheet; ♦ *с.е.* ~тық комиссия commission for registration.
Везувий *з.е.* Vesuvius.
вексель *з.е.* promissory note; bill of exchange; ~ бойынша төлеу to meet a bill.
велен//ь *з.е.* material for writing or printing; ♦ *с.е.* vellum; ~дік қағаз vellum paper.
Веллингтон *з.е.* Wellington.
веложарыс *з.е.* bicycle-race.
велосипед *з.е.* bicycle; ~ жарысы bicycle motocross; ~ жолы bicycle path; ~ші cyclist; ~ тебу cycling; ~-тренажёр exercise bike.
велоспорт *з.е.* cycling.
велотрек *з.е.* bicycle track.
велюр *з.е.* velour.
Вена *з.е.* Vienna; ~ тұрғыны Viennese.
венгр *з.е.* Hungarian; ♦ *с.е.* ~ тілі the Hungarian language.
Венгрия *з.е.* Hungary.
вендетта *з.е.* vendetta.
Венера *з.е.* Venus.
венеролог *з.е.* venereologist; ~қа бару to visit venereologist.
венерология venereology; ♦ *с.е.* ~лық ауру venereal disease.
Венесуэла *з.е.* Venezuela.
венесуэлдік *з.е.* Venezuelan.
Венеция *з.е.* Venice; ♦ *с.е.* ~ндық Venetian.
вентиляция *з.е.* ventilation; ♦ *с.е.* ~лық шахта. ventilation shaft.
венчур: *с.е.* ~лік капитал venture capital.
веранда *з.е.* veranda(h).
вермут. *з.е.* vermouth.
верстак. *з.е.* workbench.
вертикаль *з.е.* vertical; ~ бұрыш vertical angle.
вертодром *з.е.* heliport.
верфь *з.е.* dockyard.
вестерн *с.е.* western (films).
вестибюль *з.е.* lobby; foyer.
Вест-Индия *з.е.* the West Indies.
Вестминстер *з.е.* Westminster.
ветеринар *з.е.* veterinary surgeon; ♦ *с.е.* ~лық veterinary; ~лық ғылымдар докторы (АМЕР) Doctor of Veterinary Medicine.
ветеринария *з.е.* veterinary science; veterinary medicine.

- ВЕТО** *з.е.* veto; ~ қою to interpose a veto.
- ветчина** *з.е.* ham.
- взвод** *з.е.* (ӘСК) platoon; ~ командирі platoon leader commander.
- виадук** *з.е.* viaduct.
- вибратор** *з.е.* vibrator.
- вибрафон** *з.е.* vibraphone; vibes.
- вибрация** *з.е.* физ. (МЕД) vibration.
- вивисекция** *з.е.* vivisection.
- вигвам** *з.е.* wigwam.
- видео** *з.е.* video; ~ арқылы берілетін мәтін teletext; ~диск videodisc; ~жазба video recording; ~камера video camera; ~кассета video cassette; ~лента video tape; ~магнитофон video recorder; ~ойын video game; ~мәтін viewdata; ~телефон videophone; ~фильм. video; ~іздеуші viewfinder.
- виза** *з.е.* visa; ~ қою to visa; ~ беру to grant a visa.
- Византий** *з.е.* Byzantium.
- Византия** *з.е.* Byzantine Empire.
- визионер** *з.е.* visionary.
- визитка** *з.е.* business card; morning coat.
- викарий** *з.е.* vicar.
- викинг** *з.е.* viking.
- виконт** *з.е.* viscount.
- викториандық** *с.е.* victorian.
- викторина** *з.е.* quiz.
- вилла** *з.е.* villa; ~ның иесі the owner of the villa; ~да тұру to live in a villa.
- Вильнюс** *з.е.* Vilnius.
- виндсерфинг** *з.е.* windsurfing; sailboarding.
- виндсерфингист** *з.е.* windsurfer; sailboarder.
- винегрет** *з.е.* vinaigrette.
- винил** *з.е.* vinyl.
- винтовка** *з.е.* rifle.
- виньетка** *з.е.* vignette.
- виола** *з.е.* viola.
- виолончель** *з.е.* violoncello; ~ ойнаушы violoncellist.
- вирилді** *с.е.* virile; ~ синдром masculinity; ♦ *з.е.* ~к virility .
- виртуальдық** *с.е.* virtual.
- виртуоз** *з.е.* virtuoso.
- Виргин:** ~ аралы *з.е.* Virgin Islands.
- вирус** *з.е.* (МЕД) virus; тұмау ~ы virus of flu.
- виски.** *з.е.* whisky.
- вискоз** *з.е.* viscose.
- Висла** *з.е.* Vistula.
- ВИТАМИН** *з.е.* vitamin; ~нің жетіспеушілігі vitamin starvation; А ~ы vitamin A.
- витраж** *з.е.* stained-glass window.
- витрина** *з.е.* shop window.
- Вифлеем** *з.е.* Bethlehem.
- вице** *з.е.* vice; ~-президент vice-president; ~-президенттің көмекшісі AVP (АМЕР) assistant vice-president; ~-адмирал vice-admiral; ~-канцлер Vice-Chancellor.
- вицмундир** *з.е.* uniform.
- водевиль** *з.е.* vaudeville.
- водолазка** *з.е.* turtleneck (sweater).
- вокал** *з.е.* vocalism; singing; ♦ *с.е.* ~дық vocal.
- вокалист** *з.е.* vocalist.
- вокзал** *з.е.* station; темір жол ~ы railway station; теңіз ~ы port arrival and departure building.
- вокмен** *з.е.* Walkman; personal stereo.
- Волга** *з.е.* the Volga.
- волейбол** *з.е.* volleyball; ~ алаңы volleyball ground; ~ добы volleyball ball; ~ жарысы volleyball competition; ~ ойнау to play volleyball; ~шы volleyball player; ~шылар командасы team of volleyball players.
- волонтёр** *з.е.* volunteer.
- волынка** *з.е.* bagpipes; ~шы piper.
- вольт** *з.е.* volt.

вольфрам *з.е.* wolfram.

ворс *з.е.* nap.

вундеркинд *з.е.* child prodigy; whizz kid.

вуаль *з.е.* veil; voile.

вульва *з.е.* vulva.

Вьетнам *з.е.* Vietnam; ♦ *с.е.* ~ тілі the Vietnamese language; ~дық Vietnamese.

Вьентян *з.е.* Vientiane.

Г, г

Г, г *the fifth letter of the Kazakh alphabet.*

Гаага *з.е.* the Hague.

габардин *з.е.* gabardine; ~ костюм gabardine costume; ♦ *em.* ~нен тігу to sew from gabardine.

габарит *з.е.* overall dimensions.

Габес: ~ шығанағы *з.е.* Gulf of Gabes.

Габон: ~ республикасы *з.е.* Gabon.

Габороне *з.е.* Gaborone.

Гавай *з.е.* Hawaii; ~ аралдары Hawaiian Islands; ~ тілі the Hawaiian language; ♦ *с.е.* ~лық Hawaiian.

Гавана *з.е.* Havana.

гага *з.е.* (ЗООЛ) eider-duck; ~ мамығы eiderdown.

гагарка *з.е.* auk; razorbill; ~ның ұясы razorbill's nest; ~лардың шырылы cry of the razorbills.

гагат *з.е.* jet.

газ *з.е.* gas; батпақ ~ы marsh gas; генератор ~ы producer gas; жанар ~ fire gas; жасауратқыш ~ tear gas; күкіртті ~ sulphry gas; кеніш ~ы fire-damp; табиғи ~ natural gas; тұншықтырғыш ~ asphyxiating/choking gas; ~ қоймасы gas-holder; ~ қысымы gas pressure; ~ құбыры gas pipe line; ~ өтпейтін gas-permeable; ~ плитасы gas stove; ~ын азайту to throttle back; ~шы gas man; ♦ *с.е.* ~ды fizzy; ~ды шабуыл gas attack; ~бен жабдықтау gas supply; ~сыз without gas; ♦ *em.* ~сыздандыру degasify.

газатқыш *з.е.* projector.

газдally *em.* to gas; to carbonate.

газдал//у *em.* to be carbonated.

газдан//у *em.* to be aerated; to become fizzy; ~дыру to install gas; to gasify; to aerate; ♦ *с.е.* ~ған gassy; fizzy; ~маған still; non-carbonated.

газель *з.е.* gazelle.

газет *з.е.* newspaper; әдеби ~ literary newspaper; күнделікті ~ daily newspaper; ~ тігіндісі filing; ~ке жазылу subscription to newspaper; ~ке шықты was published in a newspaper; ~тегі in a newspaper; ~тегі хабарландыру insertion; ~ші newsman; ♦ *с.е.* ~тік newspaper; ~ материал newspaper material.

газогенератор *з.е.* gas generator.

газөлшеуіш *з.е.* (ТЕХ) gasometer.

Гайана *з.е.* Guyana.

Гаити *з.е.* Haiti.

гайка *з.е.* (ТЕХ) screw-nut; screw; ~ны бұрау to put the screws on; ~лы кілт spanner; wrench.

гайморит *з.е.* (МЕД) maxillary sinusitis; созылмалы ~ chronic maxillary sinusitis; іріңді ~ purulent maxillary sinusitis; аллергиялы ~ allergic maxillary sinusitis.

галактика *з.е.* (АСТР) galaxy; ♦ *с.е.* ~лық galactic; ~лық жұлдыз жүйелері galactic star systems.

Галапагосс: ~ аралы *з.е.* Galapagos Islands.

галантерея *з.е.* fancies; ~ дүкені (БРИТ) haberdashery; (АМЕР) по-

- tions store; ~ және маталар (АМЕР) dry goods.
- галеон** з.е. galleon.
- галера** з.е. galley.
- галерея** з.е. gallery; сурет ~сы art gallery.
- галета** з.е. ship biscuit.
- галифе** з.е. riding-breeches.
- галл** з.е. Gaul; ♦ с.е. ~дық Gallic.
- Галлия** з.е. Gaul.
- галлон** з.е. gallon (4,5 litre).
- галифе** з.е. riding-breeches.
- галош** з.е. galosh.
- галстук** з.е. tie; scarf; ~ түйреуіші tie-pin.
- гальваникалық** с.е. galvanic; ~ батарея galvanic cell.
- гальванометр** з.е. galvanometer.
- гамак** з.е. hammock.
- Гамбия** з.е. Gambia.
- Гамбург** з.е. Hamburg.
- гамбургер** з.е. hamburger.
- Гамильтон:** ~ шығанағы з.е. Hamilton Inlet.
- гамма I** з.е. scale; range.
- гамма II** з.е. gamma (the third letter of the Greek alphabet).
- гамма-сәуле** з.е. gamma ray; ♦ em. ~лену gamma-radiation.
- Гана** з.е. Ghana.
- Ганг** з.е. Ganges.
- гангрена** мед. з.е. gangrene; ♦ с.е. ~лы gangrenous; sphacelous.
- гангстер** з.е. gangster; ~лік organized criminal enterprise; gangsterism; ♦ с.е. ~лік фильм gangster film.
- гандбол** з.е. hanball; ~шы handball player.
- гандикап** з.е. handicap.
- гантель** з.е. dumbbell.
- гараж** з.е. garage.
- гардероб** з.е. wardrobe; cloakroom; ~шы cloakroom attendant.
- гарем** з.е. harem.
- гармон** з.е. concertina; ~шы concertina player; ♦ em. ~ тарту to play the concertina.
- гарнизон** з.е. garrison; ~ дүкені post exchange; ♦ с.е. ~дық garrison; military; ~дық госпиталь garrison (military) hospital.
- гарнир** з.е. garnish; trimmings; vegetables.
- гарнитур** з.е. outfit (clothes); set; suite (furniture).
- гарпун** з.е. harpoon; ~шы striker.
- гастрит** з.е. gastritis.
- гастролер** з.е. actor/artist on tour.
- гастроль** з.е. concert tour; ~ға шығу to go on tour; ~дық сапар tour.
- гастроном** з.е. gastronome; ~ия gastronomy.
- гастроэнтерит** з.е. gastroenteritis.
- гауптвахта** з.е. guardhouse; guardroom; ~ға отырғызу to put in the guardhouse.
- гауһар** з.е. brilliant; diamond; дүррі ~ diamond of the first water; ♦ с.е. ~дай precious; ~лы with precious stone.
- гафель** з.е. gaff.
- гашиш** з.е. hashish; cannabis.
- гәп** з.е. essence; main point; conversation.
- Гваделупа** з.е. Guadeloupe.
- гвардия** з.е. Guards ~шы guardsman; президенттік ~ President Guards; ♦ с.е. ~лық Guards'; ~лық атақ Guards'rank; ~лық ту Guards'flag.
- Гватемала** з.е. Guatemala; ♦ с.е. ~лық Guatemalan.
- Гвинея** з.е. Guinea; ~ шығанағы Gulf of Guinea; ~-Бисау Guinea-Bissau.
- гедонизм** з.е. hedonism.
- Гейгер:** ~ санауышы з.е. Geiger counter.
- гейзер** з.е. geyser.
- гектар** з.е. hectare.

- гектограф** *з.е.* hectograph.
гектография *з.е.* hectography.
гектолитр *з.е.* hectoliter.
гектометр *з.е.* hectometre.
гелигнит *з.е.* gelignite.
гелий *з.е.* helium.
гелиограф *з.е.* heliograph.
гелиотроп *з.е.* heliotrope.
гелиоэнергетика *з.е.* solar power engineering.
гель *з.е.* gel.
гематоген *з.е.* hematogen.
гематология *з.е.* haematology.
гематома *з.е.* hematoma; **бас сүйек ішіндегі** ~ intracranial hematoma; **жарақат** ~ traumatic hematoma.
гемоглобин *з.е.* haemoglobin; **жасыл** ~ verde (hemo)globin.
геморрой *з.е.* hemorrhoids; piles.
гемофилия *з.е.* haemophilia.
ген *з.е.* gene; ♦ *с.е.* ~дік genic; genic mutation; ~дік инженерия genetic engineering.
гендерлік *с.е.* gender.
генеалогия *з.е.* genealogy.
генезис *з.е.* genesis.
генерал *з.е.* (ӘСК) general; **армия** ~ы general of army; ~лейтенант lieutenant-general; ~майор major-general; ~итет generals; ♦ *с.е.* ~дық general; ~дық атақ the rank of general.
генералиссимус *з.е.* generalissimo.
генератор *з.е.* generator; **айнымалы ток** ~ы alternator; **тұрақты ток** ~ы direct-current generator; ♦ *с.е.* ~лық generator; ~лық газ generator.
генетик *з.е.* geneticist.
генетика *з.е.* genetics; ♦ *с.е.* ~лық genetic; ~лық есте сақтау memory of generation.
генотип *з.е.* genotype; ~і ортақ general genotype.
геноцид *з.е.* genocide.
Гент *з.е.* Ghent.
Генуэз: ~ шығанағы *з.е.* Gulf of Genoa.
Генуя *з.е.* Genoa; ♦ *с.е.* ~лық Genoese.
географ *з.е.* geographer;
география geography; **саяси** ~ political geography; **лингвистикалық** ~ linguistic geography; **экономикалық** ~ economic geography; ♦ *с.е.* ~лық geographic(al); ~лық орын geographic(al) situation/location; ~лық атау place-name; ~лық карта map.
геодезия *з.е.* geodesy; ~ және картография бойынша мемлекеттік басқарма Ordnance Survey; ~шы geodesist; surveyor; ♦ *с.е.* ~лық geodetic; ~лық аспап geodetic instrument; ~лық деңгей geodetic level.
геолог *з.е.* geologist.
геология *з.е.* geology; ~лық geological; ~лық карта geological map; ~лық барлау geological exploration; ~лық партия geological party.
геометрия *з.е.* geometry; ♦ *с.е.* ~лық geometrical; ~лық пішіндер geometrical figures; ~лық элемент geometrical primitive.
Георг: *з.е.* ~ жер аралы George Land.
геофизик *з.е.* geophysicist.
геофизика *з.е.* geophysics; ♦ *с.е.* ~лық geophysical; ~лық зерттеу geophysical investigation; ~лық жыл geophysical year; ~лық тәсіл geophysical method.
геохимик *з.е.* geochemist.
геохимия *з.е.* geochemistry; ♦ *с.е.* ~лық geochemical; ~лық тұз geochemical salt.
геоцентризм *з.е.* geocentrism.
геоцентрлік *с.е.* geocentric.
гепард *з.е.* cheetah.
гепатит *з.е.* hepatitis; **сарып** ~і brucellar hepatitis; **вирусты** ~ viral hepatitis.
геральдика *з.е.* heraldry; ♦ *с.е.* ~лық heraldic.

ГЕРБАРИЙ

- гербарий** *з.е.* herbarium.
гербицид *з.е.* herbicide; weed-killer.
гериатрикалық *с.е.* geriatric.
герман *с.е.* Germanic; Teutonic; ~ тілдері Germanic languages; ~ Демократиялық Республикасы German Democratic Republic; ~ Федеративтік Республикасы Federal Republic of Germany;
германистика *з.е.* Germanic studies;
германия *з.е.* Germany.
герметика *з.е.* sealant; ♦ *с.е.* ~лық air-tight; pressurized; ~лық оралған vacuum-packed; ~лық hermetic; sealed; air-tight; ~лық кабина pressurized cabin.
гермафродит *з.е.* hermaphrodite.
Гернси *з.е.* Guernsey.
героин *з.е.* smack.
геронтолог *з.е.* gerontologist.
геронтология *з.е.* gerontology; әлеуметтік ~ social gerontology; салыстырмалы ~ comparative gerontology.
герцог *з.е.* duke.
герцогиня *з.е.* duchess.
гестапо *з.е.* Gestapo; ~шы Gestapo agent; ~шылар айуандығы Gestapo agents' brutality.
гетман *з.е.* hetman.
гетто *з.е.* ghetto.
Гибралтар *з.е.* Gibraltar; ~ бұғазы *з.е.* Strait of Gibraltar.
гибрид *з.е.* hybrid; mongrel; ♦ *с.е.* ~тік hybrid.
Гибсон шөлі *з.е.* the Gibson.
гигиена *з.е.* hygiene; еңбек ~сы occupational hygiene; ♦ *с.е.* ~лық hygienic; ~лық нормативтер hygienic regulations; ~лық білім hygienic education.
гид *з.е.* guide; ~тің әңгімесі guide's story.
гидравлика *з.е.* (ФИЗ) hydraulics; ♦ *с.е.* ~лық hydraulic; ~лық беріліс hydraulic gear; hydraulic transmission; ~лық кедергі hydraulic friction; ~лық пресс hydraulic press; oil-actuated press.
гидробарлаушы *з.е.* hydroexplorer.
гидрогенератор (ТЕХ) *з.е.* hydrogenator.
гидрогеолог *з.е.* hydrogeologist.
гидрогеология *з.е.* groundwater hydrology; ♦ *с.е.* ~лық hydrogeological; ~лық карта hydrogeological map; ~лық жұмыс hydrogeological work.
гидрография *з.е.* hydrography; ♦ *с.е.* ~лық hydrographical; ~лық кеме survey vessel.
гидродинамика *з.е.* hydrodynamics; ♦ *с.е.* ~лық hydrodynamic; hydrodynamic pressure.
гидроизоляция *з.е.* damp course.
гидрокостюм *з.е.* diving suit; wetsuit.
гидролокатор *з.е.* sonar.
гидрометеорология *з.е.* hydrometeorology; ♦ *с.е.* ~лық hydrometeorological; ~лық ғылыми-зерттеу институты hydrometeorological research institute.
гидрометаллургия *з.е.* hydrometallurgy; ♦ *с.е.* ~лық hydrometallurgic(al).
гидрожетек *з.е.* hydraulic actuator.
гидрокөтергіш *з.е.* hydraulic ram.
гидролог *з.е.* hydrologist.
гидрология *з.е.* hydrology; ♦ *с.е.* ~лық hydrological.
гидролиз hydrolysis; ♦ *с.е.* ~дік hydrolytic; ~дік спирт hydrolytic spirit.
гидролокация *з.е.* echo ranging.
гидрометрия *з.е.* hydrometry; ♦ *с.е.* ~лық hydrometric; ~лық аспаптар hydrometric instruments.
гидростанция *з.е.* hydroelectric power station.
гидростат *з.е.* hydrostatics.

- гидросфера** *з.е.* hydrosphere; жердің ~сы hydrosphere of the earth.
- гидротерапия** *з.е.* hydrotherapy; ♦ *с.е.* ~лық hydrotherapic(al); hydrotherapic procedure.
- гидротехник** *з.е.* hydraulic engineer.
- гидротехника** *з.е.* hydraulic engineering; ♦ *с.е.* ~лық hydraulic; hydraulic structure; ~лық ғимарат waterworks.
- гидроторап** *з.е.* waterworks facility; control structure.
- гидроұшақ** *з.е.* hydroplane; seaplane.
- гидроэлектр** *с.е.* hydroelectric.
- гидрофизика** *з.е.* hydrophysics.
- гидрохимия** *з.е.* hydrochemistry; ♦ *с.е.* ~лық hydrochemical; ~лық сараптама hydrochemical analysis.
- гидроэнергетика** *з.е.* hydropower engineering; ♦ *с.е.* ~лық hydraulic power; ~лық қорлар water power resources.
- гильдия** *з.е.* guild.
- гильза** *з.е.* case; shell; оқ ~сы case; папирос ~сы cigarette-paper.
- гильотина** *з.е.* guillotine.
- Гималай** *з.е.* Himalayas; ~лық Himalayan.
- гимназия** *з.е.* grammar school; ~да оқу to study at grammar school.
- гимнаст** *з.е.* gymnast; ~тардың жарысы competition of gymnasts.
- гимнастерка** *з.е.* soldier's blouse.
- гимнастика** *з.е.* gymnastics; емдік ~ curative gymnastics; therapeutic exercises; көркем ~ *з.е.* callisthenics; free standing exercises; ♦ *с.е.* ~лық gymnastic; ~лық жаттығулар gymnastic exercises.
- гинеколог** *з.е.* gynecologist.
- гинекология** *з.е.* gynecology; ♦ *с.е.* ~лық gynecologic(al); ~лық емхана gynecological clinic; ~лық операция gynecological surgery.
- гинейя** *з.е.* quinea.
- гипербелсенді** *с.е.* hyperactive.
- гиперинфляция** *з.е.* hyperinflation.
- гипермәтін** *з.е.* hypertext markup language.
- гипертония** *з.е.* hypertension; бүйрек ~сы renal hypertension; күретамыр ~сы venous hypertension; қақпа ~сы portal hypertension; өкпе ~сы pulmonary hypertension; ♦ *с.е.* ~лық hypertonic; ~лық аурулар essential hypertension.
- гипертрофия** *з.е.* hypertrophy; жалған ~ false hypertrophy; pseudo-hypertrophy; жүрек қарыншасы ~сы ventricular hypertrophy; жүрек бұлшық еті ~сы myocardial hypertrophy; ♦ *с.е.* ~лық hypertrophic.
- гипноз** *з.е.* hypnosis; mesmerism; ~шы hypnotist; ~шылық hypnotism; ♦ *em.* ~дау to hypnotize; to mesmerize; ♦ *с.е.* ~дық hypnotic.
- гипотеза** *з.е.* hypothesis.
- гипотенуза** *з.е.* hypotenuse.
- гипотермия** *з.е.* hypothermia.
- гиппопотам** *з.е.* hippopotamus.
- гипотония** *з.е.* hypotonia.
- гипс** *з.е.* plaster; cast; ♦ *em.* ~теу to plaster; ♦ *с.е.* ~телген plastered.
- гироскоп** *з.е.* gyroscope.
- гиря** *з.е.* kettlebell; weight; medicine ball.
- гистограмма** *з.е.* bar chart; histogram.
- гистология** *з.е.* histology; ♦ *с.е.* ~лық histological; ~лық зерттеу. histological study.
- гитара** *з.е.* guitar; ~ күйіне келтірілген tune the guitar is in tune; ~да ойнау to play the guitar.
- гитлеризм** *з.е.* Hitlerism; Naz(i)ism.
- Глазго** *з.е.* Glasgow; ~ тұрғыны Glaswegian; ♦ *с.е.* ~лық Glaswegian.
- глазурь** *з.е.* glaze; ~мен қапталған glazed; ~ жағу to glaze.
- Гламорганшир** *з.е.* Glamorganshire.

ГЛИНТВЕЙН

- глинтвейн** *з.е.* mulled wine.
глиссер *з.е.* hydroplane.
глицерин *з.е.* glycerin; борлы ~ boric glycerin.
глобус *з.е.* hydrometry.
глоссарий *з.е.* glossary.
глюкоза *з.е.* glucose; dextrose.
гном *з.е.* gnome.
гносеология *з.е.* gnoseology; theory of knowledge; ♦ *с.е.* ~лық gnoseological.
Гоби шөлі *з.е.* the Gobi.
гобой *з.е.* oboe; ♦ *ет.* ~да ойнау to play the oboe.
Гозо: ~ аралы *з.е.* Gozo.
гол *з.е.* (СПОРТ) goal; ♦ *ет.* ~ соғу to score a goal.
голланд: ~ пеші *з.е.* tiled stove; ~ық Dutchman; Dutchwoman.
Голландия *з.е.* Holland; ♦ *с.е.* ~лық Dutch; ~лық ғалым Dutch scientist; ~лық аукцион Dutch auction.
Голливуд *з.е.* Hollywood.
голограмма *з.е.* hologram.
гольф I *з.е.* knee-length stockings.
гольф II *з.е.* golf; ~ әуесқойлары клубы golf club; ~ ойыншысы golfer; ♦ *ет.* ~ ойнау to play golf.
Гольфстрим *з.е.* Gulf Stream.
гонг *з.е.* gong.
гондола *з.е.* gondola.
гондольер *з.е.* gondolier.
Гондурас *з.е.* Honduras; ~ шығанағы *з.е.* Galf of Honduras.
Гонконг *з.е.* Hong Kong.
Гонолулу *з.е.* Honolulu .
горизонталь *з.е.* horizontal; contour; ~ сызық horizontal line; ♦ *с.е.* ~ды horizontal; ~ды жағдай level position.
горилла *з.е.* gorilla.
гормон *з.е.* hormone; ♦ *с.е.* ~ды hormone-(containing); ~ды дәрі-дәрмек hormonal preparation.
горн *з.е.* horn; bugle.
гороскоп *з.е.* horoscope.
горчичник *з.е.* mustard plaster; ♦ *ет.* ~кою to apply mustard plaster.
госпитал//ь *з.е.* hospital; жорық ~і field hospital; ♦ *с.е.* ~дық hospital; ~дық тәртіп hospital regime.
ГОТ *з.е.* Goth; ~ тайпалары Gothic tribes; ~ жазуы Gothic script; ~ стили Gothic; pointed style.
готика *з.е.* Gothic style; ♦ *с.е.* ~лық Gothic.
гофер *з.е.* gopher.
гөзел *с.е.* beautiful; magnificent.
гөй-гөй *з.е.* monotonous tone; ~ тарту to give way to yearning; ♦ *ет.* ~леу to repeat smth monotonously; ~леп отыру to be sad.
гравер *з.е.* engraver; ♦ *с.е.* ~лік engraver; ~лік өнер engraving.
гравитация *з.е.* gravitation; ♦ *с.е.* ~лық gravitational.
гравюра *з.е.* engraving; etching.
градус *з.е.* degree; бүгін ауаның температурасы +20 ~ it is twenty degrees above zero today; ♦ *с.е.* ~тық degree; 45 ~тық бұрыш angle of 40 degrees; 40 ~тық аяз 40 degree frost.
градусник *з.е.* thermometer.
грамжазу *з.е.* gramophone recording.
грамм *з.е.* gramme; gram.
грамматика *з.е.* grammar; ♦ *с.е.* ~лық grammatical; ♦ *үст.* grammatically; ~лық тұрғыдан ұқсас емес grammatically unlike.
грамматик *з.е.* grammarian.
граммофон *з.е.* gramophone.
грамота *з.е.* charter; official document.
грампластинка *з.е.* gramophone record.
гранат *з.е.* garnet.
граната *з.е.* shell; grenade; ~ атқыш grenade cup discharger; ~шы grenade-thrower; grenadier.

- гранит** *з.е.* granite.
- гранка** *з.е.* slip; galley-proof.
- гран-при** *з.е.* Grand Prix.
- граф** *з.е.* earl; count; ~тық shire; county; ~тық кеңес (БРИТ) county council (CC); ~тық орталығы county town.
- графа** *з.е.* column; section; ♦ *с.е.* ~лы ruled; ♦ *ет.* ~лау to line; to rule; to draw columns.
- график** *з.е.* graph; chart; schedule; ♦ *с.е.* ~тік graphic; ~тік шешім graphic calculation; ~тік интегралдау graphical integration.
- графика** *з.е.* script; drawing; ♦ *с.е.* ~лық graphical.
- графин** *з.е.* carafe; decanter.
- графиня** *з.е.* countess.
- графит** *з.е.* script; drawing.
- грация** *з.е.* grace.
- грейпфрут** *з.е.* grapefruit.
- грек** *з.е.* Greek; ~ жаңғағы walnut.
- Гренланд:** ~ теңізі *з.е.* Greenland Sea.
- Гренада** *з.е.* Grenada.
- Греция** *з.е.* Greece.
- гриль** *з.е.* grill; ~ торы gridiron; ~-бар grillroom.
- грим** *з.е.* make-up; ~ жасау to disguise; ♦ *ет.* ~деу to make up.
- Гринвич** *з.е.* ~ бойынша орташа уақыт *з.е.* GMT Greenwich Mean Time.
- грипп** *з.е.* influenza.
- гриф** *з.е.* griffon.
- грифель** *з.е.* slate-pencil.
- гроссмейстер** *з.е.* grand master.
- грузин** *з.е.* Georgian.
- Грузия** *з.е.* Georgia.
- гу** *з.е.* boom; rumble; hum.
- гуашь** *з.е.* gouache.
- губерния** *з.е.* government; province; ♦ *с.е.* ~лық of provincial.
- губернатор** *з.е.* governor.
- губка** *з.е.* sponge.
- гу** *елікт.* hum; monotonous noise; ~~~uproar; hubbub; ♦ *ет.* ~леу to buzz; drone; ~лету to talk lively; ~лесу to make a stir; fuss *ауыс.* to rush.
- гудрон** *з.е.* paraffin flux; goudron; tar; ♦ *ет.* ~дау to tar; жолды ~дау to tar the road.
- гуманизм** *з.е.* humanism.
- гуманист** *з.е.* humanist; Абай – XIX ғасырдың ұлы ~і Abai is a great humanist of XIX century; ♦ *с.е.* ~ік humane; ~ік идеялар humane ideas; ~ік мақсатпен with a humane view; ~ік іс humane affair.
- гуманитарлық** *с.е.* classical; liberal; pertaining to the humanities; ~ ғылымдар the humanities; the Arts; ~ ғылымының магистры Master of Arts; ~ ғылымдар бакалавры Bachelor of Arts (BA).
- гуманоид** *з.е.* humanoid .
- гусар** *з.е.* hussar.
- гуіл** *з.е.* boom; rumble.
- гүжілде//у** *ет.* to kick up a din; ~ту to get noisy.
- гүл** *з.е.* flower; дала ~дері wild flowers; хош иісті ~ fresh flower; ~ шоғы bouquet; ~ шоғыры spike; ~-бәйшешек snowdrop; ~ жазира flowering place; ~ алаңы flower-bed; ~ өсіруші flower-grower; ~ дүкені florist's (*shop*); ~ сатушы florist; ~ өсіретін құмыра plant pot; ~ тостағаншасы flowerpot; ~ шаруашылығы flower-growing; floriculture; ~ өсімдігі herbaceous; ~ тостағаншасы hull; ~~~ жайнау to be happy(at); rejoice (in); ~ ашылу flowering; ~ жару to blossom; ~ отырғызу to plant; ~ теру to pick flowers; ♦ *с.е.* ~ді multi-coloured; variegated.
- гүлде//у** *ет.* to flower; to bloom; to blossom; раушан гүлдер ~п тұр the roses are blooming; ~п біту to cease blooming.
- гүлден//у** *ет.* to prosper; to flourish; ♦ *с.е.* ~ген bloom; blossom; ~гіш flower-bearing.

ГҮЛДЕНДІРУ

- гүлдендір/у** *em.* to plant trees and gardens.
гүлбақ *z.e.* flower-bed; flower garden.
гүлдарига *z.e.* love-in-a-mist.
гүлдесте *z.e.* bouquet.
гүлжапырақ *z.e.* petal.
гүлзар *z.e.* grass-plot.
гүлкекіре *z.e.* cornflower.
гүлкесте *z.e.* grass-plot.
гүлсабақ *z.e.* peduncle.
гүлсерік *z.e.* perianth.
гүлстан *z.e.* garden.
гүлтабан *z.e.* receptacle.
гүлтәж *z.e.* wreath.
гүлтозаң *z.e.* pollen.
гүлшанақ *z.e.* bud.
гүлшоқ *z.e.* bunch of flowers.
гүр *еликт.*: ~-~ **ету** to crush; to roar;
- гүріл** *z.e.* crush; din; ♦ *em.* ~**деу** to rumbling; to whirr (*engine*); to roar; ♦ *c.e.* ~**дек** loud; loud-voiced.
гүрзі *z.e.* mace.
гүрс *еликт.* crash; roar (*gun*); ~ **ету** to crash (*fallen object*); to ring out (*shot*); **бірдеңе** ~ **етті** something crashed.
гүрсіл *z.e.* low rumble; noise; ♦ *em.* ~**деу** to rumble.
губернатор *z.e.* governor.
Гудзон *z.e.* Hudson; ~ **бұғазы** Hudson Strait; ~ **шығанағы** Hudson Bay.
гүльден *z.e.* gulden.
гурман *z.e.* gourmet.
гуру *z.e.* guru.
гуталин *z.e.* shoe polish.
гэль *c.e.* Gaelic.

Ғ, ғ

- Ғ, ғ** *the sixth letter of the Kazakh alphabet.*
- ғадалат** *z.e. көнер.* justice; ~ **іздеу** to seek justice; ♦ *c.e.* ~**ты** just fair; **бұл** ~**ты** it is fair.
ғадауат *z.e. көнер.* enmity; hostility; anomosity; ♦ *c.e.* ~**ты** inimical; hostile.
ғадет *z.e. көнер.* habit; custom; **ескі** ~**тер** old custom.
ғаділ *c.e. көнер.* fair; right; ~ **ойын** fair game; ~**етті** just; fair; ♦ *z.e.* ~**дік/ет** justice; fairness; ~**етсіздік** injustice; unfairness.
ғажайып *c.e.* astonishing; amazing; wonderful; marvellous; ~ **сұлулық** astounding beauty; ~ **үн** marvellous voice.
ғажап *c.e.* marvellous; wonderful; ~ **көп** a lot of; plenty of; ~ **емес** it is unconvincing; **ол домбыраны** ~ **тартады** he plays the dombra perfectly well;
- ♦ *z.e.* ~**тық** awesomeness; wonderfulness; ♦ *em.* ~**тану** to be surprised (at); to be astonished(at); **ол қыздың көркіне** ~**тана қарады** he was surprised at girl's beauty.
ғазел *z.e. (ӘДЕБ)* ghazal (*lyric poem*); **парсы** ~**і** Persian ghazal; ~ **жазу** to write ghazal.
ғазап *z.e.* torment; ~ **тарту** to feel torment.
ғазауат *z.e. (ДИН)* jihad (*holy war of Moslem against creed*).
ғазиз *c.e.* dear; darling; ~ **жан** dear; ~ **дос** dear friend; ~ **басым** poor wretch.
ғайбат *z.e.* gossip; tittle-tattle; slander; ~ **сөз** backbiting; ~ **айту** to slander smb; ~**шы** taleteller; tale-bearer; ♦ *em.* ~**тау** to gossip about smb.
ғайып I *z.e.* smth. unknown; **ерен** ~ protector of people; kind ghost; ~ **болу** to pass out of sight impercepti-

- ble and quickly; ~тан suddenly; all of a sudden.
- ғайып II** *з.е.* guilt; fault; ~қа бұйырмаңыз I beg your pardon.
- ғақлия** *з.е.* philosophic(al) judgement; edification; ~ сөздер edifying speech; moral admonition; Абайдың ~лары treatise of Abay.
- ғақыл** *з.е.* mind.
- ғалам** *з.е.* world; ~дағы ең жарық жұлдыз the brightest star in the world; он сегіз мың ~ universe.
- ғаламат** *с.е.* unheard-of; бұл бір ~ оқиға екен it is unheard-of event; very; extremely; ~ үлкен су қоймасы immense dam.
- ғаламшар** *з.е.* planet .
- ғалым** *з.е.* scholar; scientist; erudite; learned; қазақ ~дары Kazakh scholars; ~ кісі erudite person; ~дық learning; erudition.
- ғамкүн** *с.е.* sad; mournful.
- ғана** *шыл.* only; қазір ~ just; бір ~ alone; the mere; жаңа ~ just now; кеше ~ only yesterday; сәл ~ just a little.
- ғанибет** *з.е.* enjoyment; pleasure.
- ғапу** *з.е.* pardon; apology ; excuse; regret; ~ өтіну to beg smb's pardon; ~ етіңіз! I'm so sorry; ~лық excuses; ~лық сұрау.
- ғапіл** *з.е.* blunder; miss; ~ қалу to let the chance slip; to experience bitterness; ~дік missing; slipping.
- ғарап** *с.е.* destroyed (*person*); ~ болу to be destroyed.
- ғарасат** *з.е.* resurrection; revival.
- ғарыз** *з.е.* complaint; ~ қылу to complain to; ~нама written statement.
- ғарық** *с.е.* drowned (*in water*); ~ болу to go down; кеме ~ болды the ship went down (sank).
- ғарыш** *з.е.* cosmos; аспаннан арғы ~та in the seventh heaven; ~ кеңістігі outer space; ~ кемесі spaceship; ~айлақ space center; ~кер cosmonaut; spaceman; ~кер әйел spacewoman; ♦ *ет.* ~тау to sky-rocket.
- ғаріп** *с.е.* miserable; unfortunate; cripple; ♦ *з.е.* ~тік distress; оның басына ~тік түсті he turned out in distress.
- ғаскер** *з.е.* troops.
- ғасы** *з.е.* sinner; ~ болу to be sinner.
- ғасыр** *з.е.* century; жиырмасыншы ~ twentieth century; age; алтын ~ Golden Age; ~лар бойы құрметтелген time-honoured; ♦ *с.е.* ~лық age-old; ancient; epic; ~лық мейрам centenary.
- ғауға** *з.е.* hue-and-cry; ~ көтеру to raise a clamour.
- ғашық** *з.е.* in love with; enamoured(of); ~ жар beloved; ~ болу to fall in love with; ♦ *з.е.* ~тық amorousness; love; being in love; ~тық хикаялары love-affair.
- ғашырат** *з.е.* merriment; celebration; ~ қылу to celebrate.
- ғаяр** *с.е.* sly; cunning.
- ғибадат** *з.е.* divine service; public worship; ~хана sanctuary; place of divine service; будда ~ханасы Buddhist temple.
- ғибрат** *з.е.* object-lesson; ~ алу to take smb. for a model; ~ көрсету to hold up as an example; ~ беру to set an example(for smb); ♦ *с.е.* ~ты instructive; edifying; ~ты шаралар edifying measures; well-bred; ~ты оқушы well-bred follower; ♦ *ет.* ~тану to follow smb's example; ♦ *з.е.* ~танушы a person who follows smb's example;
- ғизат** *з.е.* respect; esteem ~ қылу to do honour (to); ♦ *с.е.* ~ты respected; ~ты жан respected person.
- ғимарат** *з.е.* building; construction; installations.
- ғой** *шыл.* you see; you know; ол білгір ~ he is an expert; you see; why; мынау

ҒҰЗЫР

- мен іздеген мақала ~! this is the very article I want!.
- ҒҰЗЫР** *з.е.* smb's attention; favour; ~ында болу to be at smb's disposal.
- Ғұлама** *з.е.* scholar; erudite; ұлы ~ great scholar; expert (of); халық музыкасының ~сы connoisseur (of) folk music; ~лық erudition; wisdom; ~лық көрсету to prove erudition.
- Ғұмыр** *з.е.* life; existence; ~нама biography; ♦ *с.е.* ~лы perennial; long-lived; ~лық life; ~лық жолдас partner in life.
- Ғұрлы** *с.е.* just as; адам ~ көрмеу not to regard as individual.
- Ғұрып** *з.е.* custom; usage; ата ~ы ancient custom; ♦ *с.е.* ~тық peculiar to tradition; ♦ *з.е.* ~тылық traditional character.
- ҒҰСЫЛ** *з.е.* ablution(s).
- ҒЫЛЫМ** *з.е.* science; scholarship; қоғамдық ~дар social studies; ~білім knowledge; attainments; ~паз polymath; ♦ *с.е.* ~дық rigorous; scientific; ~дық мән scientific meaning; ~дық дәреже scientific standard; ~и scientific; ~и атақ academic status; ~и кеңес academic council; ~и дәреже academic degree; ~и зерттеу институты scientific research institute; ~и еңбек proceeding; ~и тәсіл scientific method; ~и фантастика science fiction; ~и ізденістер pursuits; ~и қызметкер research worker; ~и жетекші supervisor.

Д, Д

- Д, д** *the seventh letter of the Kazakh alphabet.*
- дабыл** *з.е.* signal; call; alert; ~ жарғағы eardrum; ~ қағу to raise the alarm; to drum.
- дабыр** *з.е.* loud talk (noisy); ~-дүбыр hubbub; a loud conversation; discordant murmur; ♦ *em.* ~лау to make noise; to speak loudly (*people*).
- дабыра** *з.е.* divulging (*noisy, loud*); window dressing; ♦ *em.* ~йту to exalt; over-advertise; ♦ *с.е.* ~сыз without noisy publicity/advertising.
- даггеротип** *з.е.* daguerrotype.
- дағара** *з.е.* big woven sack; ♦ *с.е.* ~дай зат big; bulky.
- дағдар//у** *em.* to be at a loss; to be confused; ♦ *з.е.* ~ыс crisis; ~ысты аймақ (*ЭКОН*) black spot.
- дағды** *з.е.* skill; habit; ♦ *с.е.* ~лы habitual; usual; ♦ *em.* ~лану to get used to; ~ландыру to accustom; ♦ *с.е.* ~ланбаған unaccustomed.
- Дағыстан** *з.е.* Dagestan; ♦ *с.е.* ~дық Dagestani.
- дайджест** *з.е.:* ~ жинағы digest (*book*).
- дайын** *с.е.* ready; prepared; set; cut-and-dried (*answer, decision*); ready-cooked; ready-made; ready-to-wear (*clothes*); ~ есептерге арналған арифметикалық кестелер (*БРИТ*) ready reckoner; ~ тұру to be prepared; to be on stand-by; ♦ *з.е.* ~дық willingness; arrangements; preparation; readiness; ♦ *с.е.* ~дықсыз unrehearsed; ~дықсыз жасау to extemporize; ♦ *em.* ~дау to manufacture; to concoct (*flour*); to formulate (*project*); to make; to get in; ~дап қою to prepare; ~дап шығарушы manufacture; ♦ *з.е.* ~даушы manufacturer; ~далу to prepare for; ♦ *с.е.* ~далған trained; ~далмаған unprepared; unrehearsed.

- Дака** з.е. Dhaka.
- Дакар** з.е. Dakar.
- дактилология** з.е. finger-speech.
- дактилоскопия** з.е. dactyloscopy.
- дактиль** з.е. dactyl.
- дақ** з.е. blot; dot; mark; patch; pool; speck (*dirt*); ~ты кетіру to remove spot; ~ түсіру to stain; ~тан арылтықыш stain remover; ♦ с.е. ~сыз spotless.
- дақыл** з.е. crop.
- дал** з.е. perplexity; bewilderment; ♦ *фр.* басым ~ болды my head went round; ~-~ қылу to torein many places; breakin many places; to rend.
- дала** з.е. steppe; field; ~да outdoors; ~ қазы greylag; ~ қышасы charlock; ♦ с.е. ~лық field; ~ лық зерттеулер field work.
- Далай-лама** з.е. Dalai Lama.
- дальтонизм** з.е. colour-blindness; Daltonism.
- дальтоник** з.е. colour-blind person.
- далап** з.е. rouge; blusher.
- далбаса** з.е. tripe; nonsense.
- далда** з.е. fence; barrier; ♦ *em.* ~лау to take cover (*cold, wind, sunlight*).
- дама** з.е. queen (*cards*).
- Дамаск** з.е. Damascus.
- дамба** з.е. dam (*river*).
- дамбал** з.е. (*БРИТ*) pants.
- дам//у** *em.* to develop; to evolve; to incubate; ♦ с.е. ~ыған developed; advanced; ~ымаған undeveloped; immature.
- дамыт//у** *em.* to develop; to evolve; toelaborate; to fortify; ♦ з.е. ~ушылық development; growth.
- дамыл** з.е. break; short rest; ♦ с.е. ~сыз without rest; continuously; ~сыз кезең troubled times; ♦ *үст.* ~-~ occasionally; periodically; ♦ *em.* ~дау to make a break.
- дана I** с.е. wise; advisable; ♦ з.е. pundit; sage; ~лық wisdom; ♦ с.е. ~гөй sage.
- дана II** з.е. copy (*book*); specimen (*example*).
- дандайс//у** *em.* to become presumptuous; ♦ с.е. ~ыған arrogant; presumptuous.
- Дандилық** з.е. Dundonian.
- Данди** з.е. Dundee.
- Дания** з.е. Denmark; ~лық Danish.
- Данкерк** з.е. Dunkirk.
- дантист** з.е. dentist.
- данышпан** з.е. genius; wise; ~дық wisdom; brilliance; ♦ *em.* ~су to pose as a sage; to show off one's intelligence.
- даңғаза** з.е. noise.
- даңғой** с.е. boastful; blowhard; ♦ з.е. ~лық vanity; boasting; ♦ *em.* ~лану to be a braggart; to be conceited.
- даңғыр** з.е. clatter; clank; ♦ с.е. ~лақ clattering; ♦ *em.* ~лау to rattle (*drum*); ~лату to drum; to rattle; to patter (*rain*).
- даңқ** з.е. renown; stardom; ~ы шығу to become famous; ♦ с.е. ~ты renowned; celebrated.
- дар** з.е. gallows; ~ға асу to hang one's head; ~шы hangman.
- дара** с.е. individual; one-to-one; particular; single; idiosyncratic; жеке ~ one; in the singular; apart from others; жеке ~ журу to walk apart from others; ~ өндіріс single manufacture; ♦ з.е. ~лық individuality; ♦ *em.* ~лау to highlight clearly; emphasize (from others) someone; ~лану to stand out.
- дарақ** з.е. a big tree.
- дарақы** з.е. codger; oddball; ~лық discourtesy; ♦ *em.* ~лану to be ill-mannered.
- дарвинизм** з.е. Darwinism.
- дарвинист** з.е. Darwinist.
- Дарданелл** з.е. Dardanelles.
- дарқан I** з.е. көне. blacksmith-gunsmith (exempt from the tax).

ДАРҚАН

дарқан II *c.e.* good-natured; generous; ~ дала vast steppe; ♦ *з.е.* ~дық generosity; bounty.

дарын *з.е.* talent; genius; prodigy; showmanship; ~дылық giftedness; ♦ *c.e.* ~ды talented; accomplished; promise; ~сыз mediocre; untalented.

дастарқан *з.е.* tablecloth; table with-dishes; ~ жасау to lay (*table*); to set; ~дас companion; ~дас болу to be a companion (*at table*).

дат I *з.е.* ~ тілі Danish; ~тық Danish.

дат II *з.е.* dislike; resentment; ♦ *em.* ~тау to cast a slur on.

дат III *з.е.* claim to the ruler; statement of discontent (*to khan or sultan*).

дау *з.е.* dispute; ~-дамай discord; ♦ *c.e.* ~лы contentious; controversial; debatable; ~сыз indisputable; ♦ *үсм.* ~сыз undeniably; unquestionably; ♦ *em.* ~ласу to dispute.

дауа *з.е.* something healing from disease; illness; *ауыс.* measure; a way; a means; ~лы healing ~сыз incurable; *ауыс.* incorrigible; ♦ *з.е.* ~сыздық incurability; incorrigibility.

дауала//у: to dare; ♦ *фр.* жүрегі ~мау not to dare.

Даун синдромы *з.е.* Down's syndrome.

даурығ//у *em.* to belt out.

даурықпа *з.е.* scaremonger.

дауыл *з.е.* hurricane; tempest; wind cheater; storm; ♦ *em.* ~дату to be accompanied by a storm; a hurricane (*rain, snow*).

дауылпаз *з.е.* (ЗООЛ) stormpetrel; *ауыс.* harbinger.

дауыс *з.е.* voice; poll; ~ беру құқығы voting right; ~ бумасы vocal cords; ~ күшейткіш loudspeaker; ~ поштасы voice mail; volume control; volume; vote; ~ын шығару turn up; ♦ *c.e.* ~ты voiced; (ЛИНГ) vowel; vocal; ~ты

дыбысты vociferous; ~сыз voiceless; consonant; ♦ *em.* ~тау to pronounce loudly; ~тап aloud; ~тап оқу to read loudly; to recite.

даяр *c.e.* ready; finished; ~ зат finished article; ~ өнім final product; ♦ *з.е.* ~лық preparation; ♦ *c.e.* preparatory; ~лық курсы preparatory course; ♦ *em.* ~лау to prepare.

даяшы *з.е.* waiter; waitress.

дәйек *з.е.* information; data; argument; base; ~ сөз quotation; ~ сөз келтіру to quote; ~ше apostrophe; ♦ *c.e.* ~ті consistent; ~сіз inconsistent; ♦ *үсм.* ~ті түрде consistently.

дәйім *үсм.* always.

дәке *з.е.* gauze; lint; muslin; ~ таңғыш gauze bandage.

дәл *c.e.* exact; precise; just; accurate; ~ анықтау to pinpoint; ~ емес imprecise; ♦ *з.е.* ~дік precision; accuracy; fidelity; ~ жанында immediately next to; ~ келу to overlap; fit; ~ керегі! Just the job; ~сіздік inaccuracy; inexactness; ♦ *үсм.* accurately; exactly; precisely; дәлме~ adequacy; ~ уақытында punctually; ~ айтқанда exactly; precisely.

дәлел *з.е.* evidence; proof; ♦ *c.e.* ~ді reasoned; evidential; ~сіз groundless; unsubstantiated (*accusation*); unwarranted; ♦ *з.е.* ~деме proof; demonstration; ♦ *em.* ~деу to prove; ~деуге тура келді had to prove.

дәліз *з.е.* corridor; (АМЕР) porch; ~ қа-раушы (БРИТ) bellboy.

дәм *з.е.* aftertaste; flavour; taste; ~ қабық cinnamon; ~і ащылау сыра (БРИТ) bitter; ~деуіш spice; seasoning; ~деуіштермен ~ін келтіру to spice; ~хана café; ~ін тату to taste; ~дес companion; ~дес болу to be a companion (*at table*); ♦ *c.e.* ~ді delectable; tasty; palatable; ~сіз tasteless; unappetizing; unpalatable.

- дәме** з.е. hope; ~гөй hopeful; ♦ *em.* ~лену to nourish/cherish the hope.
- дән** з.е. kernel; (БРИТ) corn; grain; granule; pip; ♦ *c.e.* ~ді дақыл cereals; ~ өзек kernel; ~сіз without grains; *ауыс.* pointless; fruitless.
- дәнекер** з.е. (ЭКОН) agent; ~ші plumber; *ауыс.* mediator; conciliator; ♦ *em.* ~леу to solder; *ауыс.* ~ болу be a mediator; conciliator; ~легіш лампа (БРИТ) blowlamp; ~леуші plumber; welder; ~леуіш (ТЕХ) soldering apparatus.
- дәніг//у** *em.* to become passionately.
- дәптер** з.е. exercise book (*school*).
- дәреже** з.е. stature; (МАТ) power; standing; ~ көрсеткіші (МАТ) exponent; ~ге жету to involute; атақ~ honors; ♦ *c.e.* ~лі staid; ~лі адам a man of some standing; ~сіз without a degree.
- дәрмен** з.е. strength; power; ♦ *c.e.* ~сіз infirm; helpless; weak; incapable; ♦ *үст.* helplessly; ♦ з.е. ~сіздік infirmity; weakness; incapacity.
- дәрі I** з.е. medication; (МЕД) cure; medicine; ~ құтысы medicine chest; ~дәрмек (МЕД) drug; prescription; ~қағаз prescription; ~қағаз бойынша ~дәрмек даярлау to make up; (АМЕР) fill a prescription; ♦ *c.e.* ~лік medicinal; ~ терапиядан өту to be on medication; ♦ *c.e.* ~хана (БРИТ) chemist's (*shop*); (БРИТ) dispensing chemist; (АМЕР) drugstore; pharmacy; ~ханашы (АМЕР) druggist; ♦ *em.* ~леу to disinfect.
- дәрі II** з.е. powder; мылтық ~сі gunpowder; ♦ *em.* ~леу to load a gun with gunpowder.
- дәрігер** з.е. (АМЕР) physician; therapist; (МЕД) doctor; ~ әйел woman doctor; ~дің қарауында under medical supervision; ~ қабылдауына жазылу to make an appointment with the doctor; ~-акушер obstetrician; ~-интерн (МЕД) intern; ~-кеңесші consultant; ~ бөлмесі (БРИТ) surgery; ~ кабинеті consulting room; ♦ *c.e.* ~лік medical; ~лік тексеру physical examination.
- дәріптел/у** *em.* to glorify.
- дәріс** з.е. lecture; ~ залы lecture-theatre; ~ оқу to lecture/to give a lecture; ~ алу курсы course of lectures; ~кер lecturer.
- дәстүр** з.е. custom; practice; ♦ *c.e.* ~лі customary; conventional; traditional; ~лі емес nontraditional; ~лі түрде traditionally.
- дәт** з.е. patience; ~і бару to dare (to) do; менің ~ім шыдамады I could not stand.
- дәу** з.е. enormous; hulk; (МИФ) giant.
- дәулет** з.е. fortune; wealth; ~і арту to grow rich; ~ жию to make a fortune; ♦ *c.e.* ~ті well-off; ~сіз poor; indigent; ♦ *em.* ~тену to grow rich.
- дәуір** з.е. epoch; era; time; ♦ *em.* ~леу to flourish; to enjoy the benefits of life; to develop rapidly; prosper.
- дәуіт** з.е. mantis.
- дебат** з.е. debate.
- дебет** з.е. debit; ♦ *c.e.* debit; ~тік авизо debit note; ~тік қалдық debit balance.
- дебют** з.е. début.
- девальвация** з.е. (ЭКОН) devaluation.
- деген** з.е. a dream; goal; ♦ *em.* ~іне жету to strive for; ~інен қайтпау to persist in.
- дегенмен** *шыл.* nevertheless; though; still.
- дегенше:** ә ~ instantly.
- деградация** з.е. degradation.
- дезертир** з.е. deserter.
- дейін** *шыл.* before.
- декан** з.е. dean;
- деканат** з.е. dean's office.

ДЕКРЕТ

- декрет** *з.е.* decree; ~ке шығу to go on maternity leave.
- делбе I** *з.е.* rein.
- делбе II** *з.е.* megrims; infectious encephalitis.
- делдал** *з.е.* (ЭКОН) broker; mediator; intermediary; ~дық brokerage; intervention.
- делегат** *з.е.* delegate; deputy.
- делегация** *з.е.* delegation.
- Дели** *з.е.* Deihi.
- Делос аралы** *з.е.* Delos.
- дем** *з.е.* breath; moment; ~ арасында momentarily/in an instant; ~ беру to inspire; cheer; ~ шығару to exhale; ~ді ішке тарту to breathe in.
- демал//у I** *em.* to breath.
- демал//у II** *em.* to have a rest; to relax; ♦ *з.е.* ~ыс holidays; leave; ~ыс бөлмесі rest-room; ~ыс күн day off.
- дембелше** *с.е.* stocky; of medium height; cobby.
- демек** *қыст.* so; thus.
- демократия** *з.е.* democracy; ♦ *с.е.* ~лық democratic.
- демонстрация** *з.е.* demonstration; ~ға қатысу to take part in demonstration.
- демікпе** *з.е.* asthma.
- ден** *з.е.* attention; ~ қою to pay attention; to be interested.
- дене** *з.е.* body; ♦ *с.е.* ~лі big (person), massive; ~лі адам big man; алып ~лі giant; шымыр ~лі адам dense man.
- денсаулық** *з.е.* health; ~қа зиянды unhealthy; ~(қ-ғ)ы мықты кісі stalwart; дүниежүзілік ~ сақтау ұйымы World Health Organization (WHO).
- дені I:** ~ сау *с.е.* healthy normal.
- дені II** *з.е.* a large part; vast majority; most of smth..
- деңгей** *з.е.* level; теңіз ~і sea level; ♦ *с.е.* ~лес equal; of one level; ♦ *em.* ~лесу to reach the level of.
- депиляция** *з.е.* (МЕД) depilation.
- депо** *з.е.* garage.
- депозит** *з.е.* deposit; ~ шоты deposit account.
- депортация** *з.е.* deportation; ~ жөніндегі бұйрық (ЗАН) deportation order; ♦ *em.* ~лау to deport.
- депрессия** *з.е.* (ПСИХ) depression; dip; ~да болу to get depressed.
- депрессант** *з.е.* (МЕД) depressant.
- депутат** *з.е.* (САЯС) deputy; ~тық deputation.
- дер** *с.е.* the most suitable; necessary (moment, time); ♦ *ұст.* ~ кезінде at the right moment.
- дербес** *с.е.* individual; self-reliant; personal; self-sufficient; independent; autonomous; ~ нөмір personal identification number; ~ компьютер personal computer; ~ стерео personal stereo; ~ үй mansion; ~ хатшы personal assistant; ♦ *з.е.* ~тік independence; isolation; independence; ♦ *em.* ~теу *неол.* personification.
- дерек** *з.е.* data; information; ~көз source of information; ♦ *с.е.* ~ті documentary; ~ті әдебиет nonfiction; ~ті фильм documentary film; ~сіз abstract.
- дереу** *ұст.* promptly; immediatly.
- держава** *з.е.* power.
- дериват** *з.е.* (ХИМ) derivative.
- дерлік** *с.е.* practically; almost; nearly.
- дерматит** *з.е.* dermatitis.
- дерматология** *з.е.* dermatology.
- дернәсіл** *з.е.* maggot.
- дерт** *з.е.* disease; ауыс. sorrow, sadness; misfortune; ~тің қозуы (МЕД) reactivation of the disease; seizure; ~ жабысу to become ill; ~ін жазу to heal, to cure; ғашықтық ~і longing for the beloved; күншілдік – үлкен ~ envy is big disaster; ♦ *с.е.* ~ cancer; ауыс. sad; sorrowful, mournful; ♦ *em.* ~тену to sad; to miss.

- десант** *з.е.* paratrooper; commando;
~тар кемесі landing craft.
- десерт** *з.е.* for afters; dessert; ~ қасығы
dessertspoon; ~ тарелкасы side plate.
- деспот** *з.е.* despot.
- деструкция** *з.е.* (МЕД) destruction.
- десте** *з.е.* pile; quire; бір ~ қағаз a stack
of paper.
- деталь** *з.е.* detail.
- детектив** *з.е.* detective story; mystery
story.
- детектор** *з.е.* (ТЕХ) detector.
- детонатор** *з.е.* detonator.
- delly** *em.* to say; to speak; to tell; to give
a speech; ♦ *з.е.* ~ші speaker; narrator.
- дефекация** *з.е.* (МЕД) defecation.
- дефект** *з.е.* flaw; fault.
- дефис** *з.е.* hyphen.
- дефицит** *з.е.* deficit.
- дефляция** *з.е.* deflation; ~ жүргізу to
deflate the money supply; ♦ *с.е.* ~лық
deflationary.
- деформация** *з.е.* deformation; ♦ *em.*
~лау to deform; ~лану to buckle; to be
deformed; ♦ *с.е.* ~ланған deformed.
- дефростер** *з.е.* defroster.
- децентрализация** *з.е.* decentraliza-
tion.
- децибел** *з.е.* decibel.
- дециграмм** *з.е.* decigram (*dg*).
- децилитр** *з.е.* decilitre (*dl*).
- дециметр** *з.е.* decimetre (*dm*).
- джаз** *з.е.* jazz; ~банд jazz band; ~ хан-
шайымы the first lady of jazz.
- Джакарта** *з.е.* Djakarta.
- джакузи** *з.е.* jacuzzi.
- жем** *з.е.* jam; ~сейшен jam session.
- джентльмен** *з.е.* gentleman; ~ келісімі
gentlemans agreement; ♦ *с.е.* ~дік
gentlemanly.
- джерси** *з.е.* jersey (*cloth*).
- Джерси** *з.е.* Jersey.
- Джибути** *з.е.* Djibouti.
- джига** *з.е.* jig.
- джинсы** *з.е.* blue jeans; denims; jeans;
~ куртка denim jacket; ~ мата denim.
- джип** *з.е.* Jeep.
- джиу-джитсу** *з.е.* jiu-jitsu.
- джоббер** *з.е.* (БРИТ) jobber.
- джойстик** *з.е.* joystick.
- джокер** *з.е.* joker.
- джунгли** *з.е.* jungle.
- дзюдо** *з.е.* judo.
- диабет** *з.е.* diabetes; ~пен ауыратын
адам diabetic; ♦ *с.е.* diabetic.
- диагноз** *з.е.* diagnosis; ~ қою to diag-
nose.
- диагностика** *з.е.* (МЕД) diagnostics.
- диадема** *з.е.* coronet.
- диалект** *з.е.* dialect.
- диализ** *з.е.* (МЕД) dialysis.
- диалог** *з.е.* (АМЕР) dialogue; ♦ *с.е.*
~тік dialogic; conversational.
- диаметр** *з.е.* diameter; ~иялы қарама-
қарсы diametrically opposed (to).
- диапазон** *з.е.* band; range.
- диапозитив** *з.е.* (БРИТ) transparency.
- диaproектор** *з.е.* slide projector.
- диафильм** *з.е.* film strip.
- диафрагма** *з.е.* diaphragm; aperture.
- диван** *з.е.* settee; sofa; ~-төсек bed set-
tee.
- диверсификация** *з.е.* diversification.
- диверсия** *з.е.* diversion; ♦ *с.е.* ~лық
diversionary.
- дивиденд** *з.е.* dividend; ~ті жабу to
cover dividend.
- дивизия** *з.е.* (ӘСК) division.
- дидактика** *з.е.* didactics; ♦ *с.е.* ~лық
didactic.
- дидар** *з.е.* (ӘДЕБ) face of a person;
♦ *с.е.* ~лы handsome; pretty; ♦ *em.*
~ласу to see each other; meet face to
face.
- диез** *з.е.* (МУЗ) sharp.
- диереза** *з.е.* diaeresis.

ДИЕТА

- диета** *з.е.* diet.
- диетолог** *з.е.* dietician; nutritionist.
- дизайн** *з.е.* design; ~ мен технология-ның қосылуы interface between technology and design.
- дизайнер** *з.е.* designer.
- дизель** *з.е.* diesel; ~ моторы diesel engine.
- дизентерия** *з.е.* dysentery.
- Диксон аралы** *з.е.* Dickson Island.
- диктант** *з.е.* dictation.
- диктатор** *з.е.* dictator.
- диктатура** *з.е.* dictatorship.
- диктор** *з.е.* newscaster; announcer; narrator (*film*).
- диктофон** *з.е.* dictaphone.
- дикция** *з.е.* diction.
- диқан** *з.е.* ploughman; ~шылық agriculture, arable farming.
- дилемма** *з.е.* dilemma; ~ның алдында болу to be in a dilemma.
- дилер** *з.е.* dealer.
- динамика** *з.е.* (*ТЕХ*) dynamics; ♦ *с.е.* ~лы dynamic.
- динамит** *з.е.* dynamite; ~пен жару to dynamite.
- динозавр** *з.е.* dinosaur.
- диплом** *з.е.* diploma; certificate; ~ алуға арналған курс credit; ~ табыстау салтанаты graduation celebration; ~ беру to certify.
- дипломат** *з.е.* attache case; diplomat.
- дипломатия** *з.е.* diplomacy; ♦ *с.е.* ~лық diplomatic; ~лық корпус diplomatic corps; ~лық қарым-қатынасты бұзу to break off diplomatic relations (with); ~лық қол сұқпаушылық diplomatic immunity; ~лық қатынастар diplomatic relations; ~лық корпус (*БРИТ*) Corps Diplomatique.
- директива** *з.е.* guidelines; ♦ *с.е.* ~лық қаулы directive.
- директор** *з.е.* director; governor; principal; ~дың орынбасары (*БРИТ*) deputy head; ~-реттеуші executive director.
- дирекция** *з.е.* head office.
- дирижёр** *з.е.* (*МУЗ*) conductor; ~ таяқшасы baton; ~лік conducting; ~лік ету to conduct.
- диск** *з.е.* discus; disk; dial; ~ енгізуші disk drive; ~ тежегіші disc brake; ~ілік операциялық жүйе disk operating system; ~ілік түпнұсқа master disk.
- дисквалификациялау** *em.* to disqualify.
- дискжетек** *з.е.* disk-drive.
- диск-жокей** *з.е.* disc jockey.
- дисконт** *з.е.* discount; ~тық карта loyalty card.
- дискотека** *з.е.* discotheque.
- дискрециялық** *с.е.* discretionary.
- дислексия** *з.е.* dyslexia; ♦ *с.е.* ~лық dyslexic.
- дислокациялау** *em.* to deploy.
- диспансер** *з.е.* dispensary.
- дисперсия** *з.е.* (*МЕД*) dispersion.
- диспетчер** *з.е.* dispatcher; ~лік бөлім incident room.
- дисплей** *з.е.* display; ~ экранындағы теріс бейне reverse video.
- диссертация** *з.е.* dissertation; thesis.
- диссидент** *з.е.* (*САЯС, ДІН*) dissident; ♦ *с.е.* ~тік dissident.
- диссонанс** *з.е.* (*МУЗ*) discord.
- дистанция** *з.е.* distance.
- дистрибьютор** *з.е.* distributor.
- диуана** *з.е.* (*ДІН*) dervish; wandering hermit; ~лық asceticism.
- диурез** *з.е.* (*МЕД*) diuresis.
- дифтерит** *з.е.* diphtheria.
- дифтонг** *з.е.* diphthong.
- диффузия** *з.е.* diffusion.
- дифференциал** *з.е.* (*МАТ*) differential; ♦ *с.е.* ~ды discriminating.
- дихотомия** *з.е.* dichotomy.
- диірмен** *з.е.* mill; ~ доңғалағы mill-wheel; ~ші miller.

- дию** з.е. (МИФ) an evil spirit; a demon; a monster.
- Днепр** з.е. the Dnieper.
- добалдай** с.е. hefty.
- догма** з.е. dogma.
- догматикалық** с.е. dogmatic.
- доға** з.е. arc; ♦ *em.* ~лану bend in arc; take the form of an arc.
- доғал** с.е. (МАТ) obtuse; ~ құрал (ЗАҢ) blunt instrument; ♦ *em.* ~дану to become roundish (on the end).
- доғарту** *em.* to unharness (horse); to stop.
- доғарту** *em.* to make smb. unharness (horse); to make smb. stop doing smth.
- Додеканез аралдары** з.е. the Dodecanese.
- дода I** з.е. group of riders participating in the game kokpar (kokpar – fighting for a goat carcass, one of the most popular national sports games, which is common not only in Kazakhstan but also in Central Asia); ауыс. contest (sports); ~ға түсу to compete.
- дода II** с.е. shaggy (hair); ~сы шығу to be shaggy.
- дойбы** з.е. (БРИТ) draughts; ~ тақтайшасы draughtboard; ~ тасы draughts pieces.
- дойыр** з.е. thick whip; ♦ с.е. rude (person); дойырлық perversity; obstinacy; ♦ с.е. дойырдай thick.
- док** з.е. docks; dockyard; ~ үшін ақы төлеу dock dues.
- докер** з.е. docker.
- доктор** з.е. doc; doctor; ~лық дәреже doctorate; ~лық жұмыс doctoral thesis.
- доктрина** з.е. doctrine.
- долана** з.е. hawthorn.
- долдану** *em.* to be furious; to go into hysterics; ♦ с.е. ~ған furious.
- долдандыру** *em.* to goad into fury; to enrage.
- доллар** з.е. dollar; бір ~ құны one dollar is worth; ~ аймағы dollar area.
- Доломит Альпы** з.е. the Dolomites.
- долы** с.е. exuberant; stormy; raging; fierce; frenzied (person); ♦ з.е. ~лық turbulence; ferocity.
- домалақ** с.е. circular; round; ауыс. ~ арыз poison-pen letter.
- домалу** *em.* to roll about; to tumble; ~п түсу to hurtle down; ~ту to trundle; (БРИТ) run in; roll.
- Доминикан Республикасы** з.е. the Dominican Republic.
- домино** з.е. dominoes.
- домкрат** з.е. carjack; ~пен көтеру to jack up.
- домна** з.е. домналық пеш blast furnace.
- домофон** з.е. (БРИТ) entry phone.
- донор** з.е. donor; (МЕД) blood donor; ~ ұрығымен жасанды ұрықтандыру artificial insemination by donor (AID); ♦ с.е. ~лық donor; ~лық карточка donor card; ~лық ұрық қоймасы sperm bank.
- доңғалақ** з.е. (wheel) roller; ~ты қоқыс шелегі wheelie-bin; ~ты перде roller blind; ~тық база wheelbase.
- доп** з.е. ball; ~ты әкелу dribble; ~ты баспен кіргізу to head a ball; ~ты беруде мүлт кету to fault; ~ты кері лақтыру to throw the ball back; ~ты тартып алу tackle; ~ты ұстауға тырысу to fumble the ball; ~тың айырмашылығы goal difference; ~беру service; ~ дәл ортасына түсті the ball fell smack in the middle; ~ты алуға жанталасу scrum (mage); ~ты алып жүгіру to try.
- допинг** з.е. dope.
- дорба** з.е. purse; tote bag; pouch; ~сөмке duffel bag.
- дос** з.е. friend; ~ болу to be friends; ~тарша in a friendly fashion; ~тарын-

ДОТАЦИЯ

да қонақта болу to stay with friends; ~ қыз girlfriend; ~тым crony; old chap; ~тық friendship; ~тық белгісі ретінде as a gesture of friendship; ~тық әңгіме chinwag; ~тық қалыпты (БРИТ) matey; ~тық қарым-қатынаста болу to be on friendly terms; ~тық пиғылдағы friendly; ~тастық fellowship; fraternity; (БРИТ) commonwealth; ♦ *em.* ~тасу to make friends with; ~тасып кету to be friends.

дотация *z.e.* subvention.

доцент *z.e.* docent; assistant professor; (БРИТ) reader.

дөкір *c.e.* blant; rude; ill-mannered; pert; ♦ *z.e.* ~лік blantness; rudeness; roughness.

дөңбекш//у *em.* to toss and turn.

дөңгелек I *z.e.* wheel; ~ жөндеу to turn a cartwheel; ~ті пароход paddle steamer.

дөңгелек II *c.e.* circle; rounded; circular; round; ~ жақша round bracket; ~ бүйрек нан doughnut; ~ резеңке rubber band; ♦ *em.* ~теу (*price*) to round up.

дөңгелелу *em.* to roll (*wheel*).

дөңгелет//у to roll; ~тіп әкету to wheel.

дөңгелен//у to spin; to twirl; ~іп бүрісу to curl up into a ball.

дөңес *c.e.* convex; knobbly; ~ тесік spout; ♦ *z.e.* ~тік bulge.

дөрекі *c.e.* rough; ribald; abrupt; gruff; rude; ~ болып көрінсем де... at the risk of sounding rude ... ; ~әзіл broad joke; ~ойын horseplay; ♦ *z.e.* ~лік rudeness; temerity.

драгер *z.e.* dredger.

драгун *z.e.* dragoon.

драйв *z.e.* drive.

драма *z.e.* drama; ♦ *c.e.* ~лы dramatic; ♦ *үст.* dramatically.

драматург *z.e.* dramatist; playwright.

Дрезден *z.e.* Dresden.

дрейфтелу *em.* to drift.

дренаждалу *em.* to drainage.

дроссель *z.e.* throttle.

ду *еликт.* thunderous (*applause*); ~ күлкі burst of laughter; ~ қол шапалақтау acclamation; ~ қол-шапалақ around-ofapplause; ♦ *z.e.* ~-думан noisy fun; ~-дүрмек noisy; lively event; ♦ *c.e.* ~лы noisy ~-~ noisily; ♦ *em.* ~-дулау to make noise.

дуа *z.e.* spell; paternoster; charm; ♦ *c.e.* ~ланған under a spell; enchanted; spellbound.

дуадақ *z.e.* great bustard.

дуал *z.e.* fence.

дублёр *z.e.* understudy.

дубликат *z.e.* duplicate.

Дублин *z.e.* Dublin; ~дік Dubliner.

дубль *z.e.* double; take.

дубляж *c.e.* dubbing.

Дувр *z.e.* Dover.

дулыға *z.e.* helmet.

думан *z.e.* fun; той-~ feast of fun; ♦ *c.e.* ~ды cheerful; ~шыл lover of fun; ♦ *em.* ~дату to have fun noisily;

Дунай *z.e.* the Danube.

душ *z.e.* shower; ♦ *em.* ~қабылдау to have/take a shower.

Душанбе *z.e.* Dushanbe.

душар: *фр.* ~ болу to be exposed to; ~ ету to expose to; ~ қылу to expose.

дуэль *z.e.* duel.

дуэт *z.e.* duet; duo.

дұға *z.e.* prayer; ~ оқу prayer; ~ ету to pray; ~лар кітабы missal.

дұрыс *c.e.* correct; right; (ЛИНГ) regular; reliable; ♦ *үст.* properly; correctly; ~ мән common sense; ~ын айтқанда as a matter of fact; ~ емес morbid; wrong; ~ айтпау to mispronounce; ~ бағаламау miscalculate; ~ жазылу spelling; ~ қарамау to maltreat; ~ оқымау to misread; ~ пайдалану to manipulate; manipulation;

- ~ санамай to miscount; ~ түсінбеу to misunderstand; ~ ұйымдастырылмаған malformed; ~ шеше алмай to mismanage; ~ шешпеу mismanagement; ~ шықпау to fall; ~тық correctness; normality; ♦ *em.* ~тау to correct; to improve.
- дұшпан** *з.е.* enemy; ~ болу to be an enemy; ~дық enmity; ~дық жасау to have an evil intention.
- дүбара** *з.е.* hybrid; cross-breed.
- дүбір** *з.е.* tramp; noise; patter; ♦ *с.е.* дүбірлі noisy; stressful; ♦ *em.* ~леу to produce tramp/knock; to patter.
- дүйсенбі** *з.е.* Monday; ~ге келісейік let's make it Monday; ~ден бастап beginning from Monday.
- дүкен** *з.е.* booth; shop; store; ~ аралау go shopping; ~ витриналарын қарау to go window-shopping; ~ басшысы (*АМЕР*) storekeeper; ~ иесі shopkeeper; ~ меңгерушісі (*АМЕР*) floorwalker; ~ге соғып кету to nip into a shop; ~дегі сатушы үстелі counter.
- дүлей** *с.е.* evil; rebellious; fierce; ~ болан a fierce storm; *ауыс.* stupid; *foolish.*
- дүм** *з.е.* butt; мылтықтың ~і the butt of a gun; ағаштың ~і the lower part of the tree.
- дүмше** *з.е.* quack; dogmatist.
- дүние** *з.е.* world; the universe; life; wealth; good; property; ~ жүзі whole world; ~ жүзінде worldwide; all over the world; ~ жүзіне әйгілі world-famous; ~жүзілік worldwide; ~жүзілік желі World Wide Web; жан ~сі inner world; жануарлар ~сі animal world; ~нің төрт бұрышы the whole world; о ~ afterworld; ~ге келу to be born; ~ салу to die; ~ден безген hermit; ~ жинау to collect property; ~ге қызығу to become attracted by property; ~ шашу to squander wealth; ~-мал wealth;
- ~тану world outlook; ~таным world view; ♦ *с.е.* ~лі wealthy; possessing property; ~қор/~қоңыз greedy person; miser; avaricious; ♦ *з.е.* ~қоңыздық philistinism.
- дүңгіршек** *з.е.* (*БРИТ*) stall (*street shop*); ~ иесі stallholder.
- дүңкіл** *з.е.* thud; ♦ *em.* ~деу to make muffled popping sound (*drum*); to knock; *ауыс.* to spread widely (*news*); ♦ *с.е.* ~деген hollow.
- дүр** *елікт.* the sound of flapping wings; the sound of burning fire; the sound of the roar of the motor; the sound of water flow; дүниені ~ сілкіндіру to shake the whole world.
- дүрбелең** *з.е.* turmoil; ~де болу in turmoil.
- дүрбі** *з.е.* binoculars.
- дүрдараз** *с.е.* stiff; strained; ~ болу to be on strained relations.
- дүрдек** *с.е.* bulging (*lips*); ~ ерін blubber-lipped.
- дүре** *з.е.* twigs; rod for corporal punishment; ♦ *em.* ~леу to beat with rods; (*БРИТ*) to cane.
- дүркін** *з.е.* time; мен оған неше ~ айттым I told him several times; ~~~ periodically; ♦ *em.* ~дету to volley; ~дету ату to fusillade; burst.
- дүрліг/у** *em.* to be excited; to take alarm; to panic; ♦ *с.е.* ~(г-к)кен excited; flurried; heady.
- дүрс** *елікт.* booh; crash; ~~~ (*БРИТ*) pitapat; ♦ *з.е.* ~іл roar; hum; knock; trampcrash; ♦ *em.* ~ілдеу to rumble.
- дыбыс** *з.е.* (*МУЗ*) strains; sound; toot; ~ жазу студиясы recording studio; ~ режиссёрі sound engineer; ~ толқыны sound wave; ~ түсіргіш pick-up; ~ шығартпайтын құрал suppressor; ~ өткізбейтін soundproof; ~тан жылдам supersonic; ~ты таза шығаратын құрылғы hi-fi equipment; ♦ *с.е.* ~тық sonic; ~тық әсер sound effects; ~тық

ДЫМ

- кедергі** sound barrier; ~тық жүйе (TEX) sound system; ~ты sound; voice; ~сыз noiseless; ♦ *em.* ~тау to pronounce; to enunciate.
- ДЫМ** *з.е.* dampness; ♦ *em.* ~дау to moisturize.
- ДЫМҚЫЛ** *с.е.* damp; moist; soggy; wet; ♦ *з.е.* ~қылдық wetness; ♦ *em.* ~қылдау to moisten; to damp; ~~қылдану to become moist/damp/wet;
- ДЫҒҒЫР** *елікт.* sound of a falling metal thing; ♦ *em.* ~лау to clink; ~лату to twang (*guitar*).
- дырду** *з.е.* noisy feast.
- дік:** ~~ ету to insist on smth. demanding;
- дікек:** ~ қағу проявлять нетерпение; ♦ *em.* ~теу bother smb. with impatiently.
- дікілделу** *em.* to speak in a demanding tone.
- ділгер** *з.е.* need; passionate desire; ~болу to be keen on; ~лік desire; passionate desire; enthusiasm.
- ділмар** *с.е.* eloquent; ♦ *з.е.* ~лық eloquence; ♦ *em.* ~су to appear eloquent.
- дімкәс** *с.е.* sick; weak; ♦ *з.е.* ~тік disease.
- дін** *з.е.* religion; ~бакалавры Bachelor of Divinity (BD); ~басылар clergy; ~докторы Doctor of Divinity; ~қызметшісі minister; clergyman; priest; ~оқуы Scripture(s); ~тәртібін ұстаушы sanctimonious; ~үйрету creed; ~ілімі divinity; ~танушы theologian; ~бұзар heretic; ♦ *с.е.* ~дар religious man; devotee; believer; ~шіл flock; ~дік piety.
- діни** *с.е.* religious; sacred; ~дәреже қабылдау to go into the ministry; ~дәреже holy orders; ~жоралар religious observances; ~қызметкер deacon; ~тәрбие (БРИТ) religious instruction; religious education; ~уағыз gospel.
- дің** *з.е.* trunk.
- діңгек** *з.е.* mast; ♦ *с.е.* ~тей big; thick.
- діңке** *з.е.* strength; energy; power; ♦ *em.* ~леу to be exhausted; to exhaust; ~лету to badger; ~сін құрту to harry.
- дір:** ~~ ету *em.* to quiver (*with fright, excitement*); ~~ ету to tremble.
- діріл** *з.е.* tremor; flutter (*heart*); shiver; thrill; shake; ♦ *em.* ~деу to tremble; to wobble (*foot*); to shiver; to fuss over; to vibrate (*car*); to waver (*voice*); ~дету to shake; ♦ *з.е.* ~деткіш oscillator; ♦ *с.е.* ~деген jerky; shaky; unsteady; ~деген қолмен shakily; ~деген дауыспен shakily (*speak*).
- дюжина** *з.е.* dozen.
- дюйм** *з.е.* inch.

Е, е

- Е, е** the eighth letter of the Kazakh alphabet.
- е-** *көм. em. defective verb forming auxiliary verbs (еді, едім, едік, емес, екен)* to be; бар ~ді it was; there was; took place; мен ~дім it was me; біз көңілді ~дік we were in a good mood; жоқ ~кен there was no; олай ~мес екен it was not so.
- е** *од.* ah; oh (*surprise*); ah, well (*agree*) е, жарайды! Yes, all right!.
- ебе** *з.е.* horn; *көнер.* old woman.
- ебдей** *з.е.* skill; knack; ♦ *с.е.* ~лі agile; nimble; ~сіз awkward; clumsy; awkward; uncomfortable (*state*); ♦ *з.е.* ~лілік agility; skill; knack; ~сіздік awkwardness; clumsiness; ~сек agile; nimble; ♦ *em.* ~леу to adjust; to adapt;

- ~сіздену to feel awkward; ~лену to adjust oneself; to adapt oneself.
- ебей-жебей** үсм. in succession; repeatedly.
- ебей-себей** с.е. ruffled (*hair*); dishevelled.
- ебеқаңбақ** з.е. (БОТ) gypsophila; chalk plant.
- ебелек I** з.е. (БОТ) tumbleweed.
- ебелек II** з.е. the tip of the fillet flying in the wind; ~ қағу to fuss; to bustle; ♦ *em.* ~теу to fuss about; to fidget; to fly (*leaves*); to whirl; ~тету to make fuss about; to make fidget; to make fly (*leaves*); to make whirl.
- ебелек II** з.е. sunbeam; sunlight spot.
- ебеленделу** *em.* to fuss about; to fidget.
- ебіл-себіл** үсм. plentifully; heavily; hardly; barely.
- еврей** з.е. Jew; (ТАР) Hebrew; ♦ *c.e.* Jewish; ♦ үсм. ~ше in Jewish.
- европеоид** з.е. Caucasian; Caucasoid; ♦ *c.e.* ~тік Caucasian; Caucasoid.
- егде** с.е. elderly; aged; ~ тарту to advance in age; ♦ з.е. ~лік elderly age; ♦ *em.* ~леу to advance in age; ~лену to advance in age; ~пу to advance in age.
- еге** з.е. *дуал.* owner; host; master; ~лік ownership; possession.
- егемен** с.е. sovereign; independent; ♦ з.е. ~дік sovereignty.
- егер I:** ~ де *шыл.* if; ~ уақытым болса келемін if I have time I will come; ~еки (ӘДЕБ) if.
- егер II** з.е. havoc; destruction; ~ болу to be at enmity; ♦ *em.* ~леу to devastate.
- егер III** *дуал.* saddle; ♦ *em.* ~леу to saddle (up) (*horse*); ♦ *c.e.* ~лі saddled.
- егес** з.е. discord; strife; fight; combat; ~тік discord; strife; rivalry; ♦ *c.e.* ~шіл troublemaker; bully; ♦ *em.* ~у to quarrel; to be at war; ♦ з.е. ~ушілік discord; strife; rivalry; ~тіру to cause to quarrel.
- егелу** *em.* to file; to grind (*file*); to sharpen; ♦ з.е. rasp; file; ♦ *c.e.* ~улі filed; sharpened (*file*); ~улі найза sharpened lance; ~уіш filing; ~уіш станок filing machine; ~лу to be filed.
- егеубас** з.е. (БОТ) hard grass.
- егеуқұйрық** з.е. rat.
- егеушөп** з.е. (БОТ) parrot's-feather.
- егжей-тегжей** үсм. carefully; thoroughly.
- Египет** з.е. Egypt.
- егл/у I** *em.* to plant; to sow; ~ілу to be planted; to be sown; ♦ з.е. ~уші sower; егін ~ші grain grower; мақта ~уші cotton grower.
- егл/у II** *em.* (МЕД) to inoculate; to vaccinate; ~ілу to be inoculated; to be vaccinated.
- егіз** з.е. twin; ~ қыз twin sisters; ~ ұл twin brothers; ~дер Gemini; ♦ *c.e.* similar; related; ♦ *em.* ~деу to twin.
- егізбас** з.е. (МЕД) clincephaly.
- егіл/у** *em.* to grieve; to cry bitterly; ~іліп жылау to cry bitterly.
- егін** з.е. crops; sowing; ~ уақыты harvest time; ~ салу науқаны sowing season; ~ піспей қап сайлама don't count your chicken before they are hatched; ~дік grain-field; cornfield; ~шілік agriculture; farming; суармалы ~шілік irrigated cropping; ~шілікпен айналысу to cultivate land; to husband; ♦ *c.e.* ~ді grain-producing.
- егінек** з.е. (БОТ) margaret herb; leucanthemum.
- егіс** з.е. crops; sowing; ауыспалы ~ crop rotation; жаздық ~ spring crops; күздік ~ winter crops; ~тік grain-field; cornfield; ♦ *c.e.* arable.
- едәуір** с.е. considerable; ♦ үсм. much; far; ~ жақсырақ far better.
- едел-жедел** үсм. quickly; rapidly.

- еден** *з.е.* floor; ~ төсеу to floor; ♦ *с.е.* ~ді with floor; паркет ~ді with parquet floor.
- еділбай** *з.е.* edilbay (*breed of sheep*).
- едіре//ю** *em.* to stare; to goggle; (*hair*) to stand on end; ♦ *с.е.* ~йме dishevelled (*hair*).
- еже** *з.е.* syllabing; syllabicing; basics; ♦ *em.* ~леу (*ДИН*) to read sura; to syllable; to spell out.
- ежегей** *з.е.* a kind of cottage cheese.
- ежеғабыл** *з.е.* matchmaking tradition when children are not born yet.
- ежек** *з.е.* көнер. responsiveness; ♦ *с.е.* ~ті responsive.
- ежелгі** *с.е.* ancient; old; native; indigenous (*inhabitant*).
- ежелде** *үсм.* long ago; in ancient times; ~ден from time immemorial; from everlasting.
- ежелен//у** *em.* дуал. to be angry.
- ежеттес** *з.е.* like-minded person; ~тік like-mindedness.
- ежік** *з.е.* syllabing; syllabicing; ♦ *em.* ~теу to syllable; to spell out.
- ежікелес//у** *em.* to argue; to wrangle.
- ежіре-күжіл** *с.е.* noisy; ♦ *үсм.* noisily.
- ежіре//ю** *em.* to stare (at).
- ежірейт//у** *em.* to stare; to fix one's eyes.
- ежіреңдел//у** *em.* to follow with one's eyes; to keep one's eyes (on).
- ез** *з.е.* puny; mumbler; ~дік feebleness; spinelessness; ~сіну to consider smb puny/ mumbler.
- ез//у I** *em.* to press; to squeeze; *ауыс.* to drag out; to delay; ~ілу to be boiled soft; to be overcooked; to collapse into a mush; ~белеу to grind; to chatter; to twaddle; ~белену to be grinded; ♦ *з.е.* ~бе drink made of kurt; garrulous; talkative (*person*); idle; meaningless (*talk*); ~белік garrulity; talkativeness; ~гіш (dis)solvent; (*ФАРМ*) vehicle; easily soluble; ~інді solution; ~ малта chatterer; windbag; ~ малталық idle talk.
- ез//у II** *em.* to oppress; ♦ *з.е.* ~уші oppressed; ~ушілік oppression; yoke; ~гі yoke; pressure; oppression.
- езу** *з.е.* angle of mouth; ~ін жимау to keep laughing; ~ тарту to smile; оның екі ~і екі құлағында he/she grins from ear to ear; ♦ *с.е.* ~лік unrounded (*sound*); ♦ *em.* ~леу to rein in; to talk interrupting the others; ~лену to chatter; to gab.
- ей** *од.* hey.
- екен** *em.* past participle of the verb; (*suppose*) ол қалаға ертең барады ~ he will probably go to town tomorrow; (*wish*) ол келсе ~ if only he would come; (*past*) ертеде бір бай болған ~ once upon a time there lived a rich man.
- екеу** *сан.е.* two; біз ~іміз the two of us together; ~--ден two by two; in pairs; ~-- two by two; in pairs; ~ден-- one-to-one; face to face; ~і both; ~і де осы жерге келді both of them came here; ♦ *em.* ~леу to do smth in pair.
- екеш** *шыл.* even; құс ~, құс та туған жеріне оралады even birds return to their native land.
- еккіз//у** *em.* to make plant; to make sow; (*МЕД*) to make inoculate; to make vaccinate.
- екпе I** *з.е.* (*МЕД*) inoculation; vaccination.
- екпе II** *с.е.* sowing; ~ өсімдіктер cultivated plants.
- екпін** *з.е.* gust; swiftness; pace; inertia; *ауыс.* impulse; ardour; (*ЛИНГ*) stress; accent; қосымша ~ secondary stress; негізгі ~ primary stress; тұрақсыз ~ free stress; тұрақты ~ fixed stress; үнді ~ musical stress; ~ділік swiftness; *ауыс.* enthusiasm; ardour; ♦ *с.е.* ~ді swift; rapid; gusty; *ауыс.* ac-

- tive; ardent; high-powered; (*ЛИИГ*) stressed; ~сіз unstressed; ♦ *em.* ~деу to rush along; to become stronger.
- ексім** *c.e.* gusty; *ауыс.* passionate; ardent; ~ді gusty (*wind*); *ауыс.* strong; ♦ *em.* ~деу to rush along; to become stronger.
- ектір//y I** *em.* to make smb. plant; to make sow.
- ектір//y II** *em.* (*МЕД*) to make inoculate; to make vaccinate.
- екшел//y** *em.* to riddle; to sift; to screen; to select; *ауыс.* to turn over in one's mind.
- екшел//y** *em.* to be riddled; to be sifted; to be screened.
- екшет//y** *em.* to make riddle; to make sift; to make screen; to make select; ♦ *c.e.* ~інді riddled; sifted; selected.
- екі** *сан.e.* two; two (out of five); poor; ~ден бір one half; аптасына ~ рет twice a week; ~ есе көп twice as much; twice as many; ~ күннің бірінде every second day; almost every day; ~ бөлмелі two-room; ~ буынды disyllabic; ~-ден two by two; in pairs; ~ жақты bilateral; ~жасар two-year-old; ~ жүз two hundred; ~ жылдық two-year; ~ қабатты two-storeyed; ~ мың two thousand; ~ мыңыншы two thousandth; ~ сатылы two-stage; two-level; two-tier; ~ тілді bilingual; ~ тілділік bilingualism; ~-үш two or three; ~нші second; secondary; ~нші дүниежүзілік соғыс World War II; ~нші дәрежедегі күйік second-degree burn; ~нші жағынан on the other hand; *ауыс.* ~ аяқты two-legged; biped; ~ басты two-headed; double-headed; ~ ойлы hesitant; ~ ойлылық doublethink; ~ ұшты ambiguous; equivocal; ~ ұштылық ambiguity; double meaning; ♦ *қыст.* ~ншіден secondly; ♦ *үст.* ~ншілей next time; in future;
- ~талай not known; doubtful; оның келер-келмесі ~талай it is not known whether he/she will come; ♦ *з.e.* ~лік two (out of five); poor; ♦ *c.e.* (*ЛИИГ*) dual; (*МАТ*) binary; ♦ *em.* ~лесу to debate heatedly; to argue hotly; ~лестіру to make debate heatedly; to make argue hotly; ♦ *фр.* ~ кемеңің басын ұстаған суға кетеді if you run after two hares; you will catch neither; біреудің ~ аяғын бір етікке тығу to make it hot for smb; ~ көзі төрт болу to wear one's eyes out; ~ оттың арасында between two fires; between the devil and the deep blue sea; ~ шоқып, бір қарау to display vigilance.
- екібастан** *үст.* undoubtedly.
- екіжүзді** *c.e.* double-faced; twofaced; ♦ *з.e.* ~лік double-facedness; duplicity.
- екіқабат** *c.e.* pregnant.
- екілен//y** *em.* to be furious; to fly into a rage; ~діру to make furious.
- екімүше** *з.e.* (*МАТЕ*) binominal; binomial; ♦ *c.e.* ~лі binomial.
- екінді** *з.e.* afternoon; ~ намаз afternoon prayer (in Islam).
- ел** *з.e.* country; people; native land; tribe; дамушы ~ developing country; ~-жұрт people; native land; national identity; peacefulness; ~арms; coat of arms; State/National Emblem; ~дес compatriot; fellow countryman; ~дестіруші reconciler; conciliator; ~ші ambassador; truce envoy; reconciler; conciliator; төтенше және өкілетті ~ші ambassador extraordinary and plenipotentiary; ~шілік embassy; ♦ *c.e.* ~шіл committed to one's stem; kin; ♦ *з.e.* ~шілдік commitment to one's stem; kin; ♦ *c.e.* ~ді populated; ~ді мекен populated area; ~ді-күнді populated; ~дік national; traditional; ~сіз unpopulated; desert; ~сіз-күңсіз unpopulated; ♦ *з.e.* ~сіздік absence of

ЕЛБЕГЕЙ

- people; ♦ *em.* ~сіздену to become depopulated; to become deserted; ~десу to be reconciled (with); ~дестіру to reconcile; ~сінбеу to keep aloof.
- елбегей** *c.e.* quick; agile; ♦ *үсм.* easily; quickly.
- елбе-делбе** *c.e.* untidy; slovenly.
- елбек** *елікт.:* ♦ *em.* ~ қағу to fuss; ♦ *em.* ~теу to sway; to run at top speed; to fuss; ~тету to make sway; to make run at top speed; to make smb. fuss.
- елбелелу** *em.* to flit; to fly about.
- елбелек I** *з.е. диал.* butterfly.
- елбелек II** *з.е.* fussy person; ♦ *em.* ~теу to fuss; ~тету to make sb fuss.
- елбең** *елікт.:* ~ ету to flash; to flicker; ~ қағу to sway; to flicker; *ел.с.* ~-~ ету to flash; to flicker.
- елбе-селбе** *c.e.* untidy; slovenly.
- елбірелу** *em.* to sympathize (with); to feel sympathy (for); ~п-желбіреу to sympathize (with); to feel sympathy (for).
- елбіректелу** *em.* to sympathize (with); to feel sympathy (for); ~ту to make smb. sympathize (with); to make smb feel sympathy (for).
- елгезек** *c.e.* smart; agile; responsive; industrious; ♦ *з.е.* ~тік quick-wittedness; responsiveness; diligence; ♦ *em.* ~тену to be smart; to be agile; to be responsive; to be industrious.
- елгезер** *з.е. диал.* sieve; bolter.
- елегізлу** *em.* to be uneasy; to be worried; to become alerted; ♦ *з.е.* ~ушілік uneasiness; alertness.
- елегізіту** to worry; to make uneasy.
- елегіш I** *з.е.* sieve; bolter.
- елегіш II** *c.e.* attentive; responsive.
- елек** *з.е.* sieve; bolter; ~ші sifter; bolter.
- елекшөп** *з.е. (БОТ)* rush.
- елең** *елікт.:* ~ қылмай to ignore; to disregard; ~ ете қалу to cock one's ears; ♦ *em.* ~деу to become alerted; to prick up one's ears; ~дету to alert; to put smb. on his/her guard; ♦ *c.e.* ~сіз apathetic; indifferent; serene; tranquil; ~шіл vigilant; watchful.
- елең-алаң** *з.е.* the hour before dawn; ~да very early (*in the morning*).
- елес I** *з.е.* silhouette; outline; ghost; illusion; (*ПСИХ*) representation; (*МЕД*) phantom; алдамшы ~ optical illusion; ~сіз dim; vague; ♦ *c.e.* ~ті (*МЕД*) hallucinatory; ~ті сандырақ hallucinatory delusion; ♦ *em.* ~теу to seem; to appear indistinctly; to imagine; (*МЕД*) to hallucinate; ~тету to imagine; to fancy; келешегін көз алдына ~тету to imagine one's future.
- елес II** *з.е.* ghost.
- елелу I** *em.* to sift; to bolt (*flour*); ~ну to be sifted; to be bolted (*flour*); ♦ *з.е.* ~уіш sieve; bolter; ♦ *em.* ~п-екшеу to screen; to sift.
- елелу II** *em.* to pay attention to; to notice; ~меу to ignore; ол менің сөзімді ~меді he/she didn't pay attention to my words; ~п-ескеру to pay attention; to give smb every attention; ~ну to be paid attention to; to be noticed; ~ту to make smb pay attention to; to make smb notice; ♦ *з.е.* ~ушілік ignoring; disregard; ♦ *c.e.* ~улі eminent; prominent; important; considerable; ~уціз inconspicuous; unimportant; significant; undeserving of attention; ~рлік deserving attention.
- елеурелу** *em.* to become alerted; to prick up one's ears; to be agitated; ~ту to alert; to put smb. on one's guard; to make agitated.
- елжірелу** *em.* to be touched; to be moved; to be boiled soft; to be overcooked; ~ту to touch; to move; ♦ *c.e.* ~уік touched; moved; ♦ *з.е.* ~уіктік tender emotion; sentimentality.

- елп** *елікт.* breath (*wind*); ~ **ету** to jump up (*person*).
- елпек** *c.e.* agile; prompt; *ауыс.* complaisant; obedient; ♦ *em.* ~**теу** to oblige; to fuss; ~**тету** to make smb. oblige; to make smb. fuss; ♦ *з.е.* ~**тік** quickness; promptness; obligingness; helpfulness.
- елпең** *елікт.:* ~ **қағу** to fuss; ~-~ *ел.с.:* ~-~ **басу** to walk with vigorous strides; ♦ *em.* ~**деу** to fuss; ~**дету** to make smb. fuss.
- елпіл** *елікт.:* ~ **қағу** to fuss; ♦ *c.e.* ~**дек** obliging; light on one's feet; brisk; ♦ *з.е.* ~**дектік** quickness; promptness; obligingness; helpfulness; ♦ *em.* ~**деу** to oblige; to fuss; to do smth very fast; ~**дету** to make smb. fuss; ~**дей сөйлеу** to go too fast; to rush.
- ел-сел** *елікт.:* ~ **болу** to sweat plentifully.
- елтеңделу** *em.* to look round in fright.
- елтлу** *em.* to intoxicate oneself; to get intoxicated with; to take pleasure in (*music*); ~**іту** to intoxicate; *ауыс.* to fascinate.
- елтірі** *з.е.* lambskin; astrakhan.
- елу** *сан.е.* fifty; **ол** ~ **жаста** he/she is fifty years old; ~-**алпыс** fifty-sixty; ♦ *з.е.* ~**басы** (*TAP*) commander of fifty soldiers; ~**лік** (*TAP*) group of fifty soldiers; ~**інші** fiftieth; ~**інші жылдары** in fifties.
- елі I** *з.е.* measure of length equal to the breadth of a finger; **қалыңдығы үш** ~ three fingers thick; ♦ *em.* ~**леу** to measure by fingers.
- елі II** *з.е.* *дуал.* trachoma.
- елірглу** *em.* to be carried away (by); to take a great interest (in); ♦ *з.е.* ~**ушілік** enthusiasm; passion.
- елік** *з.е.* roe; roe deer.
- елікбалдырған** *з.е.* (*BOT*) angelica; nondo.
- елікпе** *c.e.* easily carried away.
- еліктелу** *em.* to copy; to imitate; ~**ту** to make smb. copy; to make smb. imitate; ♦ *c.e.* ~**уіш** imitative; ~**уіш сөз** (*ЛИИГ*) imitative word; ~**гіш** inclined to imitating; inclined to copying; ♦ *з.е.* ~**уші** imitator; copyist; ~**ушілік** imitation; copying.
- еліктірглу** *em.* to carry away; to captivate; ♦ *c.e.* ~**гіш** absorbing; captivating.
- еліптеc** *c.e.* resembling in looks.
- елірглу** *em.* to become excited; to be delirious; to rave; ♦ *з.е.* ~**ушілік** excitement; recklessness; ♦ *c.e.* ~**ме** wild; ungovernable; excitable; inflammable; ♦ *em.* ~**ту** to make excited; to make delirious; ♦ *з.е.* ~**тпе** (*МЕД*) nervous disorder.
- ем I** *з.е.* treatment; cure; ~ **жасау** to treat; to cure; ~ **қонбау** to be resistant to cure; ~-**дом** different ways of treatment; ~-**домдау** to treat; to cure out; ♦ *з.е.* ~**дәм** diet; ~**дәм мәзірі** dietary menu; ♦ *c.e.* ~**дәмдік** dietary; ~**дәмдік тағам** dietary/clinical nutrition; ♦ *з.е.* ~**деуші** medic; doctor ~**делуші** patient; ~**хана** outpatient clinic; ♦ *c.e.* ~**ханалық** outpatient; ♦ *em.* ~**деу** to treat; to cure; ~**делу** to be treated; to be cured; ~**дету** to receive treatment; to undergo cure; ♦ *c.e.* ~**дік** curative; therapeutic; health-giving; healing; ~**сіз** incurable; ~**сіз ауру** incurable disease; ♦ *c.e.* ~**деу-профилактикалық** preventive; prophylactic.
- ем II** *em.* contracted form of the verb **едім**; айтар ~, орнында болмады I would have told him/her, but he/she was absent.
- емей** *шыл.* if not; **сол** ~ **кім дейсің?** if it's not him; who do you think it is?.
- емекслу** *em.* to hope; to count upon; ~**іту** to give hope; to reassure.

- емен** *з.е.* oak tree; **жас** ~ oaklet; ~ **қабығы** oak bark; ♦ *с.е.* ~ді oak; ~ді **тоғай** oak-wood; oak-forest.
- емен-жай** *үст. диал.* leisurely; slowly.
- емен-жарқын** *с.е.* merry; jolly.
- ементұмсық** *з.е.* grosbeak.
- еменшөп** *з.е. (БОТ)* germander.
- емер//у** *ет.* to fold the edges; to press up (*lips*); to purse; ~ілу to be flanged; to be pressed up; to be pursed.
- емес** *көм.с.* not; **алыс** ~ it's not far; **жаман** ~ not bad; **мен онда болған** ~пін I have never been there.
- емескі** *с.е.* insignificant; low (*voice*); short (*laugh*); gentle.
- емесін** *з.е.* hope.
- еметай** *з.е.:* ~ы **өзілу/еру** to be favourably disposed.
- емеурін** *з.е.* hint; gesture; ♦ *фр.* ~ **білдіру/жасау** to give the sign; ~інен **аңғару** to take the hint.
- емешек** *з.е.:* ♦ *фр.* **емешегі** **өзілу/өзілу** to burn with the desire; to be eager.
- емле** *з.е.* spelling; orthography; spelling rules; ~лік spelling; orthographic(al).
- емпелеңдел//у** *ет.* to go very fast.
- емпең** *елікт.:* ~ **қағу** to fuss; ~-~**ету/жүру** to walk quickly; to walk with a rapid step; ♦ *ет.* ~**деу** to walk quickly; to walk with a rapid step; ~**дету** to make walk quickly.
- емсек I** *з.е.* healer.
- емсек II** *с.е. диал.* self-interested; mercenary-minded.
- емсел//у** *ет. көнер.* to be eager.
- емсін//у** *ет.* to be deeply moved; to be touched.
- емтихан** *з.е.* examination; ~ **алу** to conduct an examination; ~ **комиссиясы** examining board; ~**нан құлау** to fail an examination; ~ **тапсыру** to take an examination; ~ **алушы** examiner; ♦ *с.е.* ~**дық** examination; ~**дық билет** examination paper; question paper; ~**дық сессия** examinations period.
- ем//у** *ет.* to suck; to be a suckling; ♦ *з.е.* ~**уші** sucker; suckling; ~**еген** sucker; suckling.
- еміл//у** to be sucked.
- емгіз//у** to make suck.
- еміз//у** to suckle; **бала** ~**у** to nurse; to breastfeed; ♦ *с.е.* ~**улі** sucker; suckling.
- емізіл//у** to be nursed; to be breastfed.
- еміздір//у** to make suckle.
- емшек** *з.е.* breast; udder (*cow*); ~**тегі** **бала** infant; nursling; ~ **бездері** mammary glands; ~**тің қабынуы** mastitis; ♦ *с.е.* ~**тес** foster; milk (*brother, sister*).
- емші** *з.е.* healer; ~**лік** healing.
- емзік** *з.е.* baby's dummy; soother; ♦ *ет.* ~**теу** to be filled.
- емзікше** *з.е. (БОТ)* cupule; sucker.
- емін//у I** *ет.* to be eager; ♦ *з.е.* ~**шектік** cadging.
- еміндір//у** to make eager.
- емін//у II** *ет.* to rush forward; to plunge forward.
- емін-еркін** *үст.* at ease; unconstrainedly.
- емірен//у** *ет.* to pamper; to coddle; to take pleasure; to enjoy (*song*); ~**ту** to cause the wish to pamper; to give pleasure; **біреуге** ~**е қарай** to feast one's eye upon smb.
- еміс I** *з.е.* sucking; suction.
- еміс II** *үст.* hardly; vaguely; dimly (*remember*); ~-~ hardly; vaguely; dimly.
- еміш** *көм.с.* supposedly; they say.
- ен I** *з.е.* width; breadth; ~і **бір метр** one metre wide/broad; ♦ *с.е.* ~ді broad; wide; ~сіз narrow; ~**дей** uncut; ~ді **мата** dress length; ♦ *з.е.* ~дік (*ГЕОГ*) latitude; ~сіздік narrowness (*street*); ♦ *ет.* ~**деу** to measure the width.

- ен II** *з.е.* mark; label (*scratch, cut in the ears of domestic animals except camels*) mark; ♦ *с.е.* ~ді with a cut in the ear; marked (*livestock*).
- ен III** *з.е.* (АНАТ) testis; testicles.
- ен IV** *с.е.* endless; boundless; immense.
- ен//у** *em.* to come in; to enter; to be driven into; to come into; to be included; күн ұясына ~ді the sun has set.
- енгіз//у** *em.* to bring in; to drive into; to introduce into; to bring into; to include; to introduce.
- енгізіл//у** *em.* to be brought in; to be introduced.
- ендір//у** *em.* to bring in; to introduce into; to bring into; to make include;
- ендіріл//у** *em.* to be brought in; to be introduced.
- енбау** *з.е.* (АНАТ) spermatic cord.
- енде//у** *em.* to go deep into (*root*); to get deeper into; to spread out; to stretch out.
- ендеше** *шыл.* then; in that case; ~, бұл дұрыс емес then, it's not right; ал, ~! Well! Here's a fine kettle of fish!.
- енді** *үст.* now; more; ~ қайттік? what are we going to do now?; ~ бір сағат one more hour; ♦ *үст.* ~~ just; just only.
- ендігәрі** *үст.* any more; next time; ~ тентек болма! don't be naughty any more!.
- ендігі** *с.е.* current; present; forthcoming.
- ендіркелел//у** *em.* to feel at ease.
- ене** *з.е.* mother-in-law; female parent (*animal*); dam; ♦ *с.е.* ~лес having the same female parent.
- енжар** *с.е.* sluggish; indifferent; ♦ *з.е.* ~лық sluggishness; indifference; ♦ *em.* ~лану to become sluggish; to become indifferent; бірдеңе істеуге ~лану to be unwilling to do smth.; to be reluctant to do smth..
- енжарма** *з.е.* one-and-a half length.
- ентеле//у** *em.* to press; to push; to move forward; ~ту to make rush; to make dash.
- ентелең** *шыл.*: ~ қағу to rush; to dash; ♦ *em.* ~деу to rush; to dash.
- ентеңде//у** *em.* to move quickly.
- ентік** *з.е.* short breath/wind; breathlessness; ♦ *з.е.* ~пе (МЕД) dyspnea; ♦ *em.* ~(к-г)у to be out of breath; to puff and pant; ~тіру to make smb puff and pant; to ride down.
- енші** *з.е.* share; ~лестік parcenary; ♦ *em.* ~леу to make smth one's own property; to get a share of smth.; ~лену to inherit; to make use of smth..
- ең** *көм.с.* most; very; ~ аз the least; ~ биік тау the highest mountain; ~ жақсы the best; ~ жаман the worst; ~ кіші ортақ еселік least common multiple; ~ түбінде at the very bottom; ~ болмаса, өзің қал at least, you stay; ~ құрығанда at worst; at least.
- еңбек I** *з.е.* labour; work; paper; merit; services; ~ ету to work; to labour; ғылыми ~ scientific study; treatise; адал ~пен өмір сүру to earn an earnest livelihood; ~ кітапшасы work record card; service record; ~ етуге жарамсыздық disability; disablement; Қазақстан Республикасының ~ сіңірген әртісі Honoured Artist of the Republic of Kazakhstan; ~ші worker; ♦ *с.е.* ~шіл industrious; hard-working; ♦ *з.е.* ~шілдік industry; diligence; ~ақы salary; wages; ~кер hard worker; ~керлік industry; diligence; ~күн workday; ♦ *с.е.* ~сіз without hard work; ~қор industrious; hard-working; ~құмар industrious; hard-working; ~сүйгіш industrious; hard-working; ~қашқан *диал.* idler; loafer; ♦ *em.* ~тену to work hard; to toil.

- еңбек II** *з.е. (АНАТ)* fontanel(le); ~ сүйек parietal bone.
- еңбектелу** *em.* to creep on all fours (*child*); ♦ *с.е.* ~ген crawling; ~ген бала crawling baby.
- еңгезер** *с.е.* huge; a large body; ~дей strong; lusty; ~дей неме big guy.
- еңке//ю** *em.* to stoop; to bend forward; ол үйге ~йіп кірді he came in the house head down; ♦ *з.е.* ~йіс bent; slope; ~уіт slope; incline; ♦ *с.е.* ~йіңкі bent; sloping.
- еңкейт//у** to bend; to bow.
- еңкейтіл//у** to be bent; to be bowed.
- еңкек** *с.е.* stooping; round-shouldered; ♦ *з.е.* ~тік stoop; ♦ *em.* ~теу to bend down; to bow.
- еңкелектет//у** to make smb stoop.
- еңкеңде//у** to stoop; to press; to push.
- еңк-еңк** *елікт.*: ~ жылау to sob; ~ күлу to chuckle; to giggle.
- еңкілде//у** *em.* to sob; to run snorting; to pant; ~ту to make sob; to make pant; ~п жылау to sob violently.
- еңкіш** *с.е.* stooping; inclined; sloping; ♦ *з.е.* ~тік stoop; bent; ♦ *em.* ~телу to be sloping; to be inclined; to bend; to bow; ~теу to make sloping; to make inclined.
- еңіре//у** *em.* to cry bitterly; to weep; ~ту to make cry bitterly; to make weep.
- еңіс** *з.е.* slope; inclination; ~тік slope; inclination; ♦ *с.е.* ~ті sloping; slanting; ♦ *em.* ~теу to go down; to descend.
- еңку** *з.е.* slope; descent; ~-~ жер шалу to gallop along valleys and hills.
- еңлік I** *з.е.* rouge; *Macrotomia ugamensis*.
- еңлік II** *з.е.* roe deer cub.
- еңлікгүл** *з.е. (БОТ)* edelweiss.
- еңсе I** *з.е.* the joke of a door frame in *yurta*; ~лік: еңселігі екі елі big; burly.
- еңсе II** *з.е.* back; growth; spirit; ~сі көтерілу to cheer up; to recover one's spirits; ~сі түсу to lose courage; to collapse; ♦ *с.е.* ~лі tall; strapping; ~гей tall; strapping.
- еңселу** *em. дуал.* to wish; to long for.
- еңсе//ю I** *em. дуал.* to miss; to long for; ~йту to make miss; to make long for.
- еңсе//ю II** *em.* to adjure; to entreat.
- еңселе//у** *em.* to reinforce the action; to strengthen the action; ~ту to reinforce; to strengthen.
- еңселен//у** *em.* to take heart; to hearten up; ~діру to hearten; to cheer up.
- еңсер//у** *em.* to cover much ground (*work*); to overcome; to be past/over; ол – жасы елуді ~ген адам he/she is past fifty.
- еңсеріл//у** *em.* to be almost finished; to be overcome.
- еңсерт//у** *em.* to help cover much ground; to help overcome.
- еп** *з.е.* skill; knack; care; caution; оның ешнәрсеге ~(п-б)і жоқ he/she is absolutely impractical; ♦ *с.е.* ~ті skillful; artful; cautious; careful; ~сіз awkward; clumsy; ♦ *з.е.* ~тілік adroitness; craftiness; skillfulness; ~сіздік awkwardness; clumsiness.
- епелек** *з.е. (ТЕХ)* washer; gasket; rivet.
- епелекте//у** *em.* to fuss; ~ту to make fuss.
- епеңде//у** *em.* to fuss.
- епсек** *с.е.* skillful; ♦ *з.е.* ~тік skillfulness.
- епсін//у** *em.* to adapt oneself (to).
- ептеген** *есімд.* trivial; insignificant; ~-септеген just any; some.
- ептеп** *үсм.* slowly; gradually; just a little; slightly; economically; есікті ~ ашып кетші leave the door slightly open; ~-септеп somehow; with difficulty.

- ептел/у** *em.* to be crafty; to be cautious; ~ту to make crafty; to make cautious.
- ептес/лу** *em.* to be dodgy; ~тіру to make dodgy.
- ептеш** *з.е. диал.* friend; comrade; partner; companion.
- ер** *з.е.* man; hero; man of courage; husband; ~-азамат men; ~-азаматтық manliness; manhood; ~-әйел men and women; ♦ *с.е.* ~лі-зайыпты married couple; conjoints; ~сіз unmarried; spouseless (*woman*); ♦ *em.* ~сіну to imagine oneself to be a hero; ♦ *үсм.* ~ше in a masculine way.
- ер** *з.е.* saddle; ~-әбзел harness; ~-сайман saddle; ~-тоқым saddle; ~-тұрман saddle; ~ші saddler; saddle maker; ~шік saddle for children; pad.
- ербегей** *с.е.* bristling.
- ербейт/лу** *em.* to outstretch (*hand*); to raise.
- ербек-сербек** *с.е.* bristling.
- ербең** *елікт.:* ~ ету to make a quick movement; ♦ *em.* ~деу (*hand*) to bristle; to walk throwing one's arms about; ~дету (*hand*) to swing; to wave.
- ерби/лю** *em.* to stick out; to protrude; (*hair, beard*) to bristle; ~ту to make stick out; to make protrude.
- ергежей** *з.е.* Lilliputian; midget; ♦ *с.е.* ~лі dwarf; dwarfish; very small; ♦ *з.е.* ~лік dwarfism.
- ергіз** *з.е.* underground water spring.
- ерегіс** *з.е.* argument; wrangle; ~пе debater; squabbler; ~пелік argument; wrangling; ♦ *с.е.* ~кіш debater; squabbler; ♦ *em.* ~у to argue (with); to wrangle (with); ♦ *з.е.* ~ушілік argument; wrangling; ♦ *em.* ~тіру to cause argument.
- ереже** *з.е.* rule; provision; regulations.
- ережен** *з.е. (ДІН)* three-day fast of Muslims.
- ерек** *с.е.* special; ♦ *з.е.* ~тік peculiarity; special feature; ♦ *em.* ~тену to keep aloof; to stand apart.
- ерекше** *с.е.* special; exceptional; sole; exclusive; ♦ *з.е.* ~лік peculiarity; special feature; ♦ *em.* ~леу to emphasize; to stress; ~лену to be distinguished; ~лендіру to emphasize; to stress.
- ерелгі** *з.е.* obscenity.
- ерен I** *з.е. көнер.* hero.
- ерен II** *с.е.* exceptional; very; quite; ♦ *з.е.* ~дік exceptionality.
- ерен III:** ~ қылмау not to notice; not to pay attention.
- ерен-жаран** *з.е.* relatives.
- ерепейсіз** *с.е.* awkward; clumsy.
- ересек** *з.е.* adult; grown-up; ♦ *em.* ~тену to grow up; to mature.
- ереулі** *с.е.* strong; ready for race (*horse*).
- ереуіл I** *з.е.* strike; ~ші striker; ♦ *с.е.* ~шіл striker; ♦ *em.* ~деу to strike; to go on strike; ~дету to make strike; to make go on strike.
- ереуіл I** *с.е.:* ~ ат strong warhorse.
- ерке** *с.е.* spoilt; naughty; capricious; ♦ *з.е.* ~лік naughtiness; ♦ *с.е.* ~леріш affectionate; ♦ *з.е.* ~леушілік naughtiness; ♦ *em.* ~леу to snuggle up to; to fawn (upon); ~лену to snuggle up to; ~лету to caress; to pamper (*child*).
- еркек I** *з.е.* man; husband; male; ♦ *с.е.* ~тік manlike; mannish; ♦ *з.е.* ~тік manhood; manliness; ~-шора a girl grown up as a boy; ♦ *үсм.* ~ше in a masculine way; ~тей in a masculine way; ♦ *em.* ~сіну to show off; swagger (*in front of people*); do smth. in imitating a man.
- еркек II** *з.е. (БОТ)* crested wheat grass; meadow fescue.
- ернеу** *з.е.* brim (*dish*); side (*road*); verge; ♦ *em.* ~леу to be filled up; to

- go along the roadside; ~**лету** to fill to the brim.
- ерсек** *c.e.* lustful (*woman*); lewd; ♦ *з.е.* ~**тік** lust; lewdness.
- ерсең-қарсаң** *үсм.* back and forth; to and fro.
- ерсі** *c.e.* improper; strange; ♦ *з.е.* ~**лік** inappropriateness; obscenity; indecency; ♦ *em.* ~ **көріну** to seem strange.
- ерсі-қарсы** *үсм.* back and forth; to and fro; ♦ *c.e.* ~**лі-~лы** encounter; counter.
- ерсірелі** *em.* to be lustful (*woman*).
- ертәуіл** *з.е.* intelligence agent.
- ерте** *үсм.* early; ♦ *c.e.* early; ancient (*time*); ♦ *үсм.* ~**де** in days of old; ages and ages ago; ~**ден** since morning; beforehand; in advance; since earliest times; ~**лі-кеш** since morning till night; all day long; sooner or later; ~**мен** early in the morning; ~**лік** prematurity; untimeliness; ~**рек** earlier; ~**рек кезде** in earlier times; ~**ректе** in earlier times; ♦ *c.e.* ~**рекері** old; ancient; ~**дегі** ancient; ♦ *em.* ~**леу** to do smth very early in the morning.
- ертегі** *з.е.* tale; ~ **айту** to tell tales; ~**-аңыз** legend; ♦ *з.е.* ~**ші** / **ертекші** story-teller; narrator of fairy-tales; ~**шілік** story telling; ♦ *c.e.* ~**лік** fairy-tale; ~**ші** story-teller; narrator of fairy-tales.
- ер(і)к** *з.е.* will; ~ **күші** willpower; **өз ~імен** of one's own free will; voluntarily; **біреуді ~іне жіберу** to give smb. a free hand; ♦ *c.e.* ~**сіз** not free; involuntary; unintentional; ~**ті** volunteer; free (*in action*); ♦ *з.е.* ~**тілік** voluntariness; ~**сіздік** constraint; tension; ♦ *үсм.* ~**ті** voluntary; ~**сіз** against one's will; willy-nilly; involuntarily; automatically; ~**сізден-~сіз** against one's will; willy-nilly.
- ер//y I** *em.* to follow; to go after; to walk alongside; to yield; ♦ *c.e.* ~**ме** yielding; tractable; ♦ *з.е.* ~**гіштік** tractability; flexibility.
- ер//y II** *em.* to thaw; to melt; *ауыс.* to melt; to enjoy; ♦ *c.e.* ~**ігіш** easily soluble; meltable; ~**імтал** meltable; fusible; ♦ *з.е.* ~**ігіштік** solubility; meltability.
- ергіз//y** *em.* to lead; to make follow oneself;
- еріг//y** *em.* to idle; to loiter about; ♦ *з.е.* ~**шілік** idleness.
- еріккендік** *з.е.* idleness.
- ерт//y** *em.* to bring along; to take along; **сөз ~ту** to be the talk;
- ертең** *үсм.* tomorrow; future; **баламыздың ~ін ойлайық** let's think of the future of our child; ♦ *c.e.* ~**гі** tomorrow; morning; future; ~**гілік** morning; ♦ *үсм.* ~**гісін** tomorrow; early in the morning; ~**ді-кешкі** all day long; ~**іне** next day.
- ертесін** *үсм.* next day.
- ерттел//y** *em.* to saddle; ♦ *c.e.* ~**улі** saddled.
- ерттел//y** *em.* to be saddled.
- ерттес//y** *em.* to help saddle.
- ерттет//y** *em.* to make saddle.
- еру I** *з.е.* halt.
- еру II** *з.е.* fringe; selvage.
- ерулел//y** *em.* to halt during nomads' roaming from place to place.
- ерулік** *з.е.* tradition of inviting the new neighbour to one's place.
- ерін** *з.е.* lip; ♦ *c.e.* ~**ді** thick-lipped; ~**дік** labial (*sound*); ~**аралық** interlabial.
- ерінгүл** *з.е.* (BOT) bee nettle.
- ерінгүлділер** *з.е.* (BOT) labiatae.
- ерін//y** *em.* to be lazy; ~**бей-жалықпай** diligently; ♦ *з.е.* ~**шек** lazy person; idler; ~**шектік** laziness; idleness; ♦ *em.* ~**шектену** to be lazy.
- еріс** *з.е.* warp.
- еріт//y** *em.* to melt; to thaw; ♦ *з.е.* ~**кіш** (dis)solvent; vehicle; ~**інді** solution;

- ◆ *c.e.* ~не (dis)solvent; ~уші (dis)solvent; ~ілмелі (dis)solved.
- ес I** *з.е.* memory; consciousness; mind; ~ке алу to remember; to recollect; ~те сақтау to remember; to keep in mind; ~іне салу to remind; ~ке түсу to come to mind; ~тен шығару to forget; ~і ауысу to go mad; ~і дұрыс емес out of one's mind; ~ін жию to come to consciousness; to come to oneself; ~тен тану to lose consciousness; ~і шығу to lose one's head; ~-түсінен айырылу to lose consciousness; ~-түсін білмеу to be unconscious; to be heavily drunk; ◆ *c.e.* ~сіз unconscious; ~ті sober-minded; reasonable; *ауыс.* reckless; mad; ~сіз-түссіз unconscious; ◆ *з.е.* ~тілік maturity; reasonableness; ~сіздік unconsciousness; *ауыс.* recklessness; folly; ~тегі memory; recollection; ~телік memory; recollection; (ӘДЕБ) memoirs; reminiscences; ◆ *ет.* ~сіздену to lose consciousness; *ауыс.* to become reckless; to go mad.
- ес II** *з.е.* help; support; a person to rely on.
- есалаң** *c.e.* half-witted; crazy; ◆ *з.е.* ~дық silliness; insanity; ◆ *ет.* ~дану to act as half-witted; crazy.
- есаул** *з.е.* Cossack captain.
- есе I** *з.е.* share; accounts; ◆ *ет.* ~леу to increase; to strengthen; to reinforce; ~лену to be increased; *ауыс.* to be strengthened; to be reinforced; ~лету to make increase; to make strengthen; to make reinforce.
- есе II** *з.е.* retribution; ~сін қайыру to settle accounts with smb.; ~сін жібермеу to give a good account of oneself.
- есе III** *з.е.* time; екі ~көп twice as much.
- есек** *з.е.* donkey; ass; *ауыс.* stubborn fool; ass; ◆ *үст.* ~ше like a donkey.
- есекара** *з.е.* hornet.
- есекжем** *з.е.* (МЕД) nettle rush.
- есекқұрт** *з.е.* (ЗООЛ) wood louse.
- есектас** *з.е.* amulet stone.
- еселі** *c.e.* appropriate; proper; productive; (MAT) multiple (of).
- еселік** *з.е.* (MAT) multiple; order; coefficient; factor; ең кіші ортақ ~ the least common multiple.
- есен** *c.e.* safe; healthy; ~-аман safe and sound; ~-амандық prosperity; well-being; ~-сау safe and sound; quite well; ◆ *з.е.* ~дік prosperity; wellbeing; ◆ *ет.* ~десу to greet; to ask about health; to say goodbye.
- есеңгіре//у** *ет.* to lose consciousness; to be dumbfounded.
- есеңгірет//у** *ет.* to make unconscious; to rattle; to put smb. off one's stride.
- есеп** *з.е.* counting; calculation; accounting; account; score; (MAT) sum; the way out; plan; intention; ~тен жаңылу to lose count; ~ті ашу to open the score; жылдық ~ annual account; ~ беру to give an account; ~ шығару to do a sum; бір ~тен on the one hand; on the one part; орта ~пен on average; ~қисап calculations; ~-санақ calculations; inventory; ~ші accountant; (ТЕХ) counter; meter; ~шот account (bank); ◆ *c.e.* ~тік cardinal (numeral); ~қой niggard; ~сіз countless; innumerable; ~теулі calculated; ~теуіш calculating; computing; ~тескіш petty; faultfinding; ◆ *з.е.* ~қорлық calculation; stinginess; wasteful; unthrifty; ~сіздік great number; quantity; wastefulness; ~тілік accountability; reporting; ~шілдік calculation; shrewdness; ◆ *үст.* ~қорлық wastefully; consumptively; ◆ *ет.* ~телу to be calculated; to be taken into account; ~тесу to take into account smb's opinion; to settle accounts (with); ~тету to make calculate; ~теу to calculate; to consider; to think; ~(п-б)ін табу to find a way out.

- есепті** *c.e.* summary; report; few; well-considered; calculating; thrifty (*person*); *ауыс.* like; ол маған бауыр ~ he is like my brother.
- есе//ю** *em.* to grow up; to become adult; ♦ *c.e.* ~йген matured; ♦ *з.е.* ~йгендік maturity.
- есейт//у** *em.* to make adult; to make mature.
- есер** *c.e.* extravagant; reckless; ♦ *з.е.* ~лік wild/extravagant behaviour; ~соқ madcap; ~соқтық wild behaviour; ♦ *em.* ~соқтану to play the fool; to go mad; ~лену to play the fool; to go mad; ~лендіру to allow to play the fool; to make mad.
- есек I** *з.е.* oar (*boat*); ~ші rower; oarsman; ♦ *c.e.* ~ті rowing.
- есек II** *з.е.* gusty wind; flaw; ♦ *em.* ~тету to blow; ~теу to blow.
- есектүмсық** *з.е.* paddlefish.
- ескер//у** *em.* to take into account; to take into consideration; ♦ *c.e.* ~улі taken into account; taken into consideration; ~ уcіз not taken into account; not taken consideration; ♦ *em.* ~ілу to be taken into account; to be taken consideration.
- ескерт//у** *em.* to warn; to tell beforehand; ♦ *з.е.* warning; reprimand; ~пе memo; notice; warning; reprimand; ~кіш monument.
- ескі** *c.e.* old; ♦ *з.е.* castoff clothes; ~ліжаңалы old and new; ♦ *з.е.* ~лік oldness; antiquity; stagnation; conservatism; ол біреудің ~сін кимейді he/she will not wear smb.'s castoff clothes; ~кұсқы junk; odds and ends; ♦ *c.e.* ~леу rather old; ~шіл lover of the old lifestyle; ♦ *з.е.* ~шілдік commitment to the old lifestyle; ♦ *em.* ~рту to make out-of-date; to make obsolete; to wear out; ~ру to go out-of-date; to become obsolete; to be worn-out;
- ♦ *з.е.* ~рушілік ageing; obsolescence; decrepitude; ♦ *c.e.* ~рген obsolete; well-worn; shabby; ♦ *з.е.* ~ргендік ageing; obsolescence; decrepitude; ♦ *үсм.* ~ше as before; as of old; ♦ *фр.* ~нің көзі wise old man.
- еспе I** *c.e.* gusty; loose (*sand*); quick; ~лі gusty; ♦ *em.* ~леу to be gusty.
- еспе II** *c.e.* twisted.
- еспелі** *c.e.* rowing.
- естияр** *c.e.* mature; sober-minded; ♦ *з.е.* ~лық maturity; reasonableness.
- ест//у** *em.* to hear; ♦ *з.е.* hearing; ~імпаз well hearing.
- естіл//у** *em.* to be heard; ~ер~мес hardly heard; hardly audible; ♦ *c.e.*
- естірт//у** *em.* to make audible; to tell the bereaved family about the death of their relative.
- ес//у I** *em.* to lay; to spin; to spin; to twist.
- ес//у II** *em.* to row.
- ес//у III** *em.* to blow; to quickly walk through; *ауыс.* to brag; to boast.
- есуас** *c.e.* mad; insane; ♦ *з.е.* ~тық madness; ♦ *em.* ~тану to go mad.
- есік** *з.е.* door; ~пе- ~ next door; ~ші janitor; doorkeeper.
- есіл** *c.e.* used for the emotional amplification of some words; poor; тыңдамасқа айтқан ~ сөз vain words; ~дерті longing; desire; оның ~дерті - оқу his only desire is to study.
- есім** *з.е.* name; (*ЛИНГ*) nominal part of speech; жалқы ~ proper name; жалпы ~ common name; зат ~ noun; сан ~ numeral; сын ~ adjective; ♦ *з.е.* ~дес namesake; ~дік (*ЛИНГ*) pronoun; ~ше (*ЛИНГ*) participle; жіктеу ~дігі personal pronoun; ♦ *c.e.* ~ді named; ~ді тіркес nominal phrase.
- есінек** *з.е.* (*БОТ*) snapdragon.
- есіне//у** *em.* to yawn; ♦ *з.е.* ~уік always yawning; ~ту to make yawn.

есіркелу *em.* to feel sorry (for); to take pity; ♦ *з.е.* ~уші sympathetic; ♦ *с.е.* ~гіш pitiful; compassionate; ♦ *з.е.* ~гіштік pitifulness; compassion.

есірлу *em.* to lose one's head; to go mad; to brag; to boast; ♦ *з.е.* ~ік madness; boastfulness.

есірту *em.* to make smb. lose one's head; to make mad; to make brag; to make boast; ~кі drug; narcotic; ♦ *с.е.* ~кіш intoxicating;

ет *з.е.* meat; жылқы ~і horse meat; қой ~і mutton; сиыр ~і beef; бұзау ~і veal; шошқа ~і pork; ~мет meat and all that; ~ші butcher; ~хана store room for meat; ~шапқы poleaxe; ~тартқыш mincer; meat chopper; ♦ *с.е.* ~шіл a person that loves to eat meat; ~ті fleshy; meaty; ~тісүтті meat and dairy; ~сіз without meat; meatless; thin; lean; ♦ *з.е.* ~тік storeroom for meat; ~тілік fleshiness; ~жеңділік portliness; burliness; ~сіздік thinness; leanness; ~шеңдік portliness; burliness; ♦ *с.е.* ~жеңді portly; burly; ~шең portly; burly; ♦ *em.* ~ею to gain weight; to put on weight; ~тену to flesh out; ~тендіру to fatten; ~теу to flesh; ~сіреу to be eager to eat meat.

етпеттелу *em.* to lie prone.

етпетінен үсм. prone; face down.

етек *з.е.* hem (*dress*); skirt; foot (*mountain*); ~жеңі: ~жеңі кең generous; ♦ *с.е.* ~ті with a skirt (*in compound adjectives*); кең ~ті with a wide skirt; ~тей wide; broad; ♦ *em.* ~теу to gather to the skirt; to walk at the foot (*mountain*); ~алу to spread.

етеккір *з.е.* period; menstruation.

етене үсм. close; closely; ~араласу to have close relationship; ♦ *з.е.* ~лік close relationship.

етлу *көм. em.* to make; to do; азат ~у to free; to liberate; айып ~пеңіз sorry; ант ~у to swear; арман ~у to dream (of); әсер ~у to influence; жарқ ~ to flash; рұқсат ~у to permit; to allow.

етік *з.е.* (high) boot; ~ші shoemaker; cobbler; ~шілік shoe-making; ♦ *с.е.* ~тік for making boots; ~шең in boots; booted.

етіс *з.е.* (*ЛИИГ*) voice.

етістік *з.е.* verb; дара ~ simple verb; күрделі ~ compound verb; салт ~ intransitive verb; сабақты ~ transitive verb; ♦ *с.е.* ~ті verbal.

Еуразия *з.е.* Eurasia; ~ұлттық университеті Eurasian National University (ENU); ~лық экономикалық қоғамдастық Eurasian Economic community.

Еуропа *з.е.* Europe; ♦ *с.е.* ~лық European; Еуропа жаңғырту және даму банкі European Bank for Reconstruction and Development (EBRD); ♦ *с.е.* European; ~лық одақ European Union (EU); ~дағы қауіпсіздік және ынтымақтастық жөніндегі ұйым Organization for Security and Cooperation in Europe (OSCE).

еш *есімд.* no; ~уақытта never; ~тен кеш жақсы better late than never; ~бір no; ~бір адам nobody; ~біреу nobody; ~кім nobody; ~қайда nowhere; ~қайдан from nowhere; ~қайсы none of; ~қайсысы none of them; ~қандай no; ~қашан never; ~теңе nothing.

ешкі *з.е.* goat; тау ~ mountain goat; ~еті goat's meat; ♦ *с.е.* ~лі having a goat or goats.

ешкімер *з.е.* dorhawk; nightjar.

ешкіқоңырау *з.е.* (*БОТ*) bluebell; campanula.

ешкімүйіз *з.е.* Capricorn.

ешкісабақ *з.е.* (*БОТ*) almond.

Ж, ж

- Ж, ж** *the tenth letter of the Kazakh alphabet.*
- жаба** *з.е. дуал. trap for catching birds of prey; ~ тігу to trap.*
- жабағы I** *з.е. foal; colt; ♦ с.е. ~лы бие mare with foal; ~лы қой sheep not still sheared in spring.*
- жабағы II** *з.е. tangled spring wool of sheep or camel; ~ жүн matted wool; ~лық matting together; tangling; ♦ ет. ~лану (wool) to tangle; to mat.*
- жабайы** *с.е. wild; savage; preposterous; uncivilized; ~ алма ағашы crab; ~ аң wild animal; ~ жер the wilds (land); wilderness; ~ жылқы wild horse; ~ кептер culver; ~ құс fowl; ~ мысық wildcat; ~ шошқа wild boar; ~ табиғат wildlife; ~ тілмен айту to say in simple language; easy to say; ♦ з.е. ~лық wildness; savagery; absurdity; queerness; primitiveness; ауыс. barbarity; savageness; ~лық жағдайда in terms of wildness; адамзат қоғамының ~лық кезеңі primitive society; ♦ ет. ~лану to run wild; to grow wild; to become shy.*
- жаба-салма** *з.е. nomad tent; covered wagon.*
- жаббар** *з.е. Almighty; ~ ием, өзің жар бол! Help me, God Almighty!*
- жабдан** *з.е. flat locality; area.*
- жабдық I** *з.е. equipment; furniture; decoration; necessities for some events (wedding, celebration); fixture; paraphernalia; machinery; outfit; tackle; piece of equipment; instruments; әскери ~ arming; кеме ~тары ship equipment; мектеп ~тары school facilities; ~ты орнату құрылғысы fitment; үй ~тары ерекше furniture*
- is particular; трактор ~тары parts or tools of tractor; той ~тарын дайындау to prepare all necessities for wedding party; ~тар gear; possessions; ~ -жарақ different equipment; set of essential instruments; tool kit; ♦ с.е. ~ты supplied with equipment; facility; fully provided (celebration, event); completely supplied.*
- жабдық II** *з.е. (ЭТН) lining made of double layered felted cloth for jazy.*
- жабдықтау** *ет. to provide all necessary; (БРИТ) to kit out; to equip (room); to furnish; to fit; ~тау бөлімі purchase department; ~талу ет. to be equipped; to be supplied (with); ♦ з.е. ~таушы purveyor; supplier (person, company); (БРИТ) pantechnicon.*
- жабылу** *ет. to shut (down) (door, window); to close (down); to abolish (establishment); to cover (to protect); to hide (sun); to tuck up (child); to draw (certains); to mask; to lock; to shelter; to cover up; ♦ з.е. ~у cloth (horse, camel); coverlet; bedspread; veil; shawl (tarpaulin, felt); аттың ~уы horsecloth; түйенің ~уы camelcloth; шашақты ~у fringed cloth; астықты ~(б-п)қан ~у shawl covering grain (rain protection); ♦ ет. ~улау to cover with smth.*
- жабы** *з.е. not a purebred horse; plain horse; ♦ фр. ~ шауып бәйге алмас jaby is not to win a horse contest; ~ болу to feel inferiority; ~дайын жалтандау to look/gaze (a) round fearfully/timorously; to feel timid.*
- жабығ/у** *ет. to be sad; to grieve; to be depressed; ~ып сөйлеу to say with sadness.*

жабық I *з.е. (ЭТН) upper part of jurt designed for ventilation in summer or place formed in the result of the felted cloth's fold, which embraces jurt's frame, place connecting uyks and kerege; ~қа қыстыр hang on jabyk; ~тан сығалау to peep at jabyk.*

жабық II *с.е. closed; secret; private; forbidden (area); indoor (swimming pool); ~ жиналыс closed meeting; ~ маусым close season; ~ хат closed letter; ~ дауыс беру secret vote; ~ тыңдалым (ЗАН) private hearing; ~ әуе аймағы no-fly zone; ~ тақырып forbidden ground.*

жабыл//у I *em. to do smth. together; ♦ ұст. ~у unanimously; (all) together; ~а атқа міндік we altogether mounted the horses; ~а жұмысқа кірісу to start to work (con)jointly.*

жабыл//у II *em. to be shut (down); to be closed (down); to be closed (theme, problem); ♦ с.е. ~ған closed.*

жабын *з.е. cover(ing).*

жабынды *з.е. stuff for roofing house, barn and different buildings; дуал.: blind; curtains; қамыс ~ cane roof.*

жабындық *с.е. fit for covering; ~ материал roof covering; roofing material.*

жабыңқы *с.е. sad; cheerless; crestfallen; downcast; ~ үн sad voice; көңілі ~ болу to be in a bad temper; to be in low spirits; ~ қабақ downcast appearance/air.*

жабырқал//у *em. to lose heart; to be depressed; to despond; ♦ с.е. ~у dejected; depressed; sad; ♦ з.е. ~ушылық state of sadness; grief; melancholy; despondency; dejection; ~ңқылық despondency; dejection; low spirits.*

жабыс//у *em. to accost; to badger; to pester; to stick to; to grasp at; to latch on to (person, dog); to cling;*

~ып тұрған snug (clothes); ~тыру to gum; to cutout (paper); to clip; to mould; to shape (clay); to stick; ♦ с.е. ~қақ sticky; adhesive; clammy (hand); swampy (soil); marshy; miry (bottom of river, lake); oozy; clinging (thorn); bothersome (person); pesky; ~қақ пластырь sticking plaster; adhesive plaster; ~қақ саз viscous clay; ~қақ тікен clinging thorn; ~қақ адам bore; nuisance; ~қыш quality to stick; to adhere; ауыс. importunate; ♦ з.е. ~қақтық adhesiveness; glutiness; ауыс. importunity; ~қыштық adhesiveness; glutiness; ауыс. importunity.

жаға I *з.е. neck; collar; қамыт ~ cowl neck; ашық ~ open collar; қайырма ~ turn-down collar; тік ~ stand-up collar; ~дан алу to seize sb. by the scruff of the neck; to take sb. by the collar; ♦ фр. ~дан алу to breath down smb.'s neck demanding smth.; ~сы жайлау, төбесі қыстау болу to be careless; to show unconcern; ~сы кеңею to feel free; to calm; settle down; ~сын ұстау to be startled; ~сы босау to be (set) free; to be released (from); ♦ с.е. ~лы with collar; ~лы киім (ЭТН) expensive clothes; жеңсіз қамыт ~лы кеудеше sleeveless cowl neck sweater.*

жаға II *з.е. bank (river); lakeside; shore; coast; waterfront (land); құмды ~ sand(y) shore; bank; өзеннің оң ~сы right (river-)bank; ~ мұзы fast ice; ~ға шығу to go ashore; ~ға ashore; ~да ashore; ♦ с.е. ~лық waterside; coast; coastal; riverside; lakeside; ~лық жел land wind; land breeze.*

жағажай *з.е. beach (sand); embankment; seafront; ~жай киімі beachwear; ~жай көлігі beach buggy; ~жайға бару*

ЖАҒАЛ

- to go inshore; ~жайда болу to be inshore; ♦ *c.e.* ~жайлық inshore;
- жағал** *c.e.*: ~ешкі *goat with different color around neck*; ~жағал stained; grimy (*face*); ♦ *em.* ~дану to get smeared with unequal stripes.
- жағалай** *үст.* round; around; about; one after another; one by one; үстелді ~ round the table; ~ бәрімен таныса бастадық we were meeting everybody one by one.
- жағалас//у** *em.* to meddle; to fight; to struggle against; to combat; ♦ *c.e.* жағалас skirmish; scuffle; fight.
- жағалау I** *з.е.* coast (*area*); coastal; seaboard; waterfront; ~ жиегі coastline; ~ қызметі the coastguard service; ~ қызметінің офицері coastguard.
- жағалау II** *em.* to walk along smth. (*river*).
- жағалбай** *з.е.* wide trousers; baggy trousers (*eastern women*).
- жағалтай** *з.е.* (ЗООЛ) hobby falcon.
- жағармай** *з.е.* (ТЕХ) diesel.
- жағдай** *з.е.* trouble (*event*); (ЗАҢ) estate; happening; occurrence; case; (МЕД) condition; experience; fortune; occasion; setting; situation; ~ мүшкіл (БРИТ) things have come to a pretty; ~ға байланысты it depends on situation; ~ды байқап білу to put out a feeler; ~ды баяндау to state; ~ларды ескеру to take the circumstances into account; ~ын жөндеу to make a fortune; ~ыңыз қалай? how are you?; ♦ *c.e.* ~лы comfortable; cosy; easy-to-use; handy; convenient; suitable; ~сыз uncomfortable; inconvenient; unpleasant; awkward; inappropriate; annoying; ~сыз кесте inconvenient time-table; ~сыз құрал awkward tool; ~сыз күйге түсу to get into an awkward situation; ♦ *з.е.* ~лылық suitability; convenience; ~сыздық inconvenience; discomfort; misery; despondency; ♦ *em.* ~сыздану to feel awkward; to feel uncomfortable; to be anxious; to be uneasy (about).
- жағ//у I** *em.* to set on fire; to ignite; to kindle; to fuel; to scorch; to put on (*light, lamp*); (ТЕХ) ignition; start (*car*); starting; heating; stocking ♦ *c.e.* ~улы (*matches, lamp*) lit; (*electric light*) turned on; switched on; ♦ *em.* ~ылу to be lit up; (*electric light*) to be turned on; to be switched on.
- жағ//у II** *em.* to smear; to varnish; to daub (*plaster*); to put on; to apply (*make up*); to smudge; to spread; to lay on (*painting*); ~ылу to stain oneself; to dirty oneself; салқын қалпында май дұрыс ~ылмайды cold butter doesn't spread well; бояу жағылады the paint smears; ♦ *з.е.* ~ым part; portion; бір ~ым май (МЕД) a portion of ointment.
- жағ//у III** *em.* to please; to gloss over; to play up; ♦ *з.е.* ~ушылық servility.
- жағымды** *c.e.* pleasant; satisfying; good (*news*); congenial (*atmosphere*); positive; welcoming; ~ өзгеріс a change for the better; ~ әсер қалдыру to come across well; ~ жағын көру to look on the bright side; ♦ *з.е.* ~лық sweetness.
- жағымпаз** *з.е.* flatterer; sycophant; ingratiating; servile; ♦ *em.* ~дану to flatter; to bootlick; ♦ *з.е.* ~дық/ ~данушылық toadying; bootlicking.
- жағымсыз** *c.e.* undesirable; unpleasant; repulsive; distasteful (*behaviour*); crappy; hair-raising; noxious; disagreeable; objectionable; (БРИТ) off-putting; untoward (*impression*); invidious; bad (*news*); ingratiating (*word*); ~ адам repulsive man; ~ әсер қалдыру to come across badly; ~ жағ-

дай mishap; headache; ~ **жағдайлар** sorrow troubles; disagreeables; ~ **иіс** nasty smell; disagreeable odour; ~ **кейіпкер** baddy; negative character; ♦ *з.е.* ~**дық** slovenliness; untidiness; trouble; unpleasantness; negativity; negativity.

жағымсын//у *em.* to try to be liked by smb; **ол маған ~ып жүр** he tries to please me.

жағымтал *c.e.* about person, who is able to please smb, to be liked by sb.

жағынды (МЕД) smear.

жағын//у I *em.* (uiccy) to sprinkle oneself; (она) to powder oneself; (дәрі) to smear.

жағын//у II *em.* to please; to oblige; to play up to smb; ♦ *з.е.* ~**ушылық** servility; subservience; flattery; ♦ *c.e.* ~**ынышты** dependent; ♦ *з.е.* ~**ыныштылық** subordination; dependence.

жад *з.е.* remembrance; memory; (КОМП) storage; ~**қа жүктеу** download; ~**ында сақтау** to remember; to keep in mind.

жадағай I *c.e.* bare; pure; bare; naked (land, tree); ~ **ағаштар** naked trees; ~ **жоталар** bare cliffs; ♦ *з.е.* ~**лық** open area; locality; *ауыс.* simplicity; superficiality.

жадағай II *з.е.* light outerwear; ♦ *em.* ~**лау** to trim; to align; to take off; to remove smth off; *ауыс.* to moderate; to lighten the impression.

жадау *c.e.* thin; skinny (livestock); tired; weary (person); ~ **кейіп** tired appearance; **суықтан** ~ faint with cold; ♦ *з.е.* exhaustion; inanition; ~**лық** weight loss; (БРИТ) tiredness; weariness; (ӘДЕБ) fatigue; **өңінде ~лық бар** he was worn out; ~**п-жүдеу** to be utterly exhausted; to be worn-out.

жады *з.е.* magician; sorcerer; secret; secrecy; ~ **қылу** to get smb. to fall in

love with smb by means of sorcery; ♦ *з.е.* ~**лық** witchcraft; magic; ♦ *з.е.* ~**бас** the bewitched; the enchanted (person); ~**бас болу** to be bewitched; to be enchanted; ♦ *em.* ~**лау** to practice witchcraft; to practice sorcery; to bewitch; to enchant; to cast a spell upon; ~**лап қойғандай** it looks like bewitched;

жадығат *з.е.* material for publication.

жадынама *з.е.* commemorative booklet; instruction; written rules of behaviour; (КОМП) memo; memorial.

жадыра//у *em.* to brighten (appearance); ♦ *c.e.* ~**ңқы** clear; serene (weather); brisk; jovial; cheerful; spry; peppery; ~**ңқы жүз** cheerful face; ~**ңқы көңіл күйде** in good spirits; in merry mood; ~**ңқы өмір** joyous life; ♦ *з.е.* ~**ңқылық** state of cheerfulness.

жаз *з.е.* summer; ~ **ортасы** midsummer; ♦ *c.e.* ~**ғы** summer; summery; summerlike; ~**ғы аяқ киім** shale; ~**ғы демалыс** summer holidays; ~**ғы курстар** (АМЕР) vacation course; ~**ғы лагерь** summer camp; ~**ғы уақыт** daylight savings time; ~**дық** summer (clothes, time); spring; (БИОЛ) spring-planted; ~**дық егіс** spring-sown field; ~**дық бидай** spring wheat; ♦ *үст.* ~**дай** the whole summer; all summer; ~**дайғы** everything, which was done during the summer; **ала ~дай** throughout the summer; ~**дал/~дыгүні** in summer; in summer.

жаза *з.е.* punishment; crackdown; (ДИН) penance; (ДИН) visitation; retribution; penalty; retaliation; vengeance; (ЗАҢ) sanctions; ~ **ретінде** as a punishment; **өлім ~сы** capital punishment; death penalty; ~**ны жұмсарту** (ЗАҢ) to commute; ♦ *em.* ~**лау** to punish; to chastise; (ЭКОН) to penalize; to whip; to subject smb. to re-

ЖАЗАТАЙЫМ

- pression; to repress; (ЗАҢ) to impose sanctions on; ♦ з.е. ~лаушы chastiser; ♦ з.е. ~ланушылық punishability; (ЗАҢ) penalty; ♦ с.е. ~лаушы (ЗАҢ) retributive; exemplary; penal; punitive; ~лаушы отряд punitive squad; ~лаушы экспедиция punitive expedition; ~лы guilty; punished; ~сыз unpunished; ~сыз қалу to go unpunished; ♦ з.е. ~сыздық impunity.
- жазатайым** үсм. by chance; quite unexpectedly; accidentally; ~ оқиға нәтижесіндегі өлім death by misadventure.
- жазба** з.е. inscription; recording; minutes (*official document*); record (*historical monument*); register; writing; scripture; ~ тіл written language; writing; монументтің ~сы бар the monument has an inscription; стенографиялық ~ verbatim record; Джонатан Свифт ~лары the writings of Jonathan Swift; ~ бойынша by appointment; ♦ с.е. ~ кітапшасы datebook; notebook; ~ қағаз writing paper; ~ құжат written instrument; written document; ♦ с.е. ~ша written; ~ша дана copy; ~ша емтихан written examination; ♦ үсм. in writing ~ша түрде in written form.
- жазбал/у** em. to do smth continually; incessantly; to do smth. with no mistakes; діндар адамдар күндіз-түні құлшылық етуден ~йды the religious continue to pray during days and nights.
- жазған** з.е. poor thing; poor man; unfortunate wretch; wretched person; ~ басым poor me!
- жазғыр/у** em. to reproach smb.with; to blame for smth; to accuse of smth; ешкімді жазықсыз ~ма never blame on smb.in vain; ♦ з.е. ~ушы accuser; ♦ с.е. reproaching; seducing; perverting.
- жазғытұрғы** үсм.: ~ уақыт spring-time.
- жазғытұрым** з.е. the beginning of spring; springtime.
- жазғыш** з.е. scribe; scribbler; *person, who possesses a high speed of writing*; ♦ em. ~тау to write; to do an occasional bit of writing.
- жазда/у** em. to be on the brink of doing smth; құлап қала ~дым I nearly fell.
- жаздыгүні** үсм. in summer.
- жазира** с.е. broad; vast; ~ дала broad steppe.
- жазмыш** з.е. predetermination; fate; ~тан озмыш жоқ what will be will be; қатал ~ ill fate.
- жаз/у I** em. to write; to write down; to compose; to autograph; (*destiny*) to predetermine; ♦ с.е. ~у writing; ~у үстелі writing desk; ~у кітапшасы memo pad; notebook; ~у машинасы typewriter; ~улы recorded; written; оның сөйлеген сөзі ~улы тұр his speech has been recorded; ауыс. тағдырдың ~уымен as the fates decree; as fate willed.
- жаз/у II** em. to straighten; to flatten; to unwrap; to unroll; to unfold.
- жаз/у III** em. to cure; to heal up;
- жаз/у IV** em.: бірдеңеден көз ~у to lose sight of smth.
- жазу V** з.е. error; blunder; slip.
- жазу VI** з.е. script; writing; handwriting; араб ~ы Arabic script; түсініксіз ~ illegible handwriting; ~-сызу script; writing; ~-сызудың пайда болуы the appearance of written language; ♦ с.е. ~-сызусыз having no written language.
- жазушы** з.е. writer; author; ~лық pen-craft; quill; writing; ~лықпен күн көру to live on one's writing.
- жазы** з.е. a type of adjustment like saddle, which is put over the hump of camel to ease heaviness of luggage.

- жазық I** *з.е.* plain; flat smooth area; ~тық flat; (*МАТ*) plane; ♦ *с.е.* flat; even; ~ беткей plane surface; ~ жол even road; жап-~ very flat; very even.
- жазық II** *з.е.* fault; guilt; error; оның жазығы не? what's his fault?; ~ты delinquent; (*БРИТ*) defaulter; ♦ *с.е.* ~ты guilty; ~ сыз guiltless; innocent; innocuous; ♦ *үсм.* guiltlessly; innocently; ♦ *з.е.* ~тылық guilt; fault; ~сыздық innocence; guiltlessness; innocuousness.
- жазылмыш** *с.е.* written.
- жазыл//у I** *em.* to spell; to be spelt; to be written; to be composed; to sign up; to enrol; to subscribe for (*newspaper, book*); to take out a subscription to; to be entered in (into) (*list*); to be predetermined; to be predestined; журналға ~у to take out a subscription for a magazine; құтқарушылар тобына ~у to sign up for the rescue team; үйірге ~у to join a circle; дәрігерге ~у to make an appointment with the doctor; кітапханаға ~у to subscribe to a library; ♦ *з.е.* ~ушы subscriber; ~ылым subscription;
- жазыл//у II** *em.* to become straight; to stand erect; to draw oneself up; to become smoothed out; to unroll; to unfold; to come unwrapped; *ауыс.* to feel in a relaxed manner; ♦ *с.е.* ~малы sliding; extensible; collapsible; folding; ~малы есік sliding doors; ~малы үстел extension table; drop-leaf table; ~ыңқы slightly; gently smoothed.
- жазыл//у III** to recover from; to get better; to heal; to clear up; to survive; ♦ *с.е.* ~майтын (*МЕД*) intractable; terminal (*cancer*).
- жазым** *з.е.* accident; misfortune; ~ болу to come to grief.
- жай I** *з.е.* lightning; ~ түсті lightning struck.
- жай II** *з.е.* condition; state; situation; ыңғайсыз ~ embarrassing situation; істің қазіргі ~ында as the case stands; ~ -күй condition; state; ~-күйі түсу to flag; ~ -жапсар circumstance; істің ~ -жапсарын білу to know all the circumstances of the case.
- жай III** *з.е.* bow; ~ тарту to bend a bow; to shoot an arrow; ~ оғы arrow.
- жай IV** *з.е.* dwelling; habitation; domicile; lodging; ♦ *үсм.* ~-ына: ~-ына кету to go one's own way.
- жай V** *с.е.* simple; easy; common; ordinary; plain; ♦ *үсм.* usually; easily; simply; ~ адамдар ordinary people; ~ көйлек plain dress; ~ тапсырма easy task; ~ түсіндірме simple explanation.
- жай VI** *с.е.* slow; late; tardy; low; quiet; calm; slow; unhurried; ♦ *үсм.* late; quietly; softly; slowly; quietly; calmly; ~ сөйлеу to speak in a low.
- жайбағыс** *с.е. диал.* slow. slowly; ~ қимыл slow action; ♦ *em.* ~ бағыстау *диал.* to act slowly.
- жайбарақат** *с.е.* unconcerned; carefree; light-heartedly; in a carefree way; ~ өмір carefree life; ♦ *з.е.* ~тық light-heartedness; unconcern; ♦ *em.* ~тану to be light-hearted; to be unconcerned.
- жайбасар** *с.е.* dilatory (*person*); sluggish; ♦ *з.е.* ~лық sluggishness.
- жайғал//у** *em.* to arrange; to organize; to settle; ~пу to put in order; to organize; to arrange; ~стыру to collate; to put in order; to fold (*clothes*); ~стырылу to be organized; to be arranged; ~су to be arranged; to be organized; to be settled; ~сып отырыңыз make yourself comfortable;
- жайдақ** *с.е.* flat; simple (*cart, sleigh*); shallow (*water*); barebacked (*on*

- horseback*); ♦ *з.е.* ~тық simplification; simplicity; ♦ *em.* ~тау to make even; to level; to trample; to stamp on; to lighten horse or camel taking off saddle, sweat cloth or harness; ♦ *з.е.* ~су pretend to look plain/simple.
- жайдан-жай** *үсм.* for no reason; for nothing; ~ жүріс slow speed.
- жайдарман** *с.е.* warm-hearted; cordial; ~ қожайын cordial host.
- жайдары** *с.е.* genial (*appearance*); hearty; jocular (*person*); ♦ *з.е.* ~лық jollity; affability; ♦ *em.* ~лану to become good-natured; to become affable; to cheer up; to become cheerful.
- жайдауыт** *с.е.* shallow; ~ жылға shallow stream; ~ төрелке dinner plate.
- жайқал/у** *em.* to threaten smbwith smth.; to raise threateningly smth. at sb.
- жайқақтал/у** *em.* to walk with majestic strides.
- жайқал/у** *em.* to heave; to sway; to wave (*flag*); to flutter; to rock; to swing; to grow up (*grass*).
- жайқаң** *үсм.* : ~ қағу to wiggle hips slightly; ♦ *em.* ~дау to wiggle hips slightly.
- жайқын** *с.е.* widespread; ~ дала widespread steppe.
- жайлау I** *з.е.* summer layout to pasture; ♦ *с.е.* ~лас sharing the same summer pasture; ~лық intended or destined for summer pasture (*area*).
- жайлал/у II** *em.* to dwell in; to settle; ♦ *з.е.* habitation; arrangement; location; ♦ *em.* ~ну convenient arrangement; settlement; жаны ~ну bliss; felicity.
- жайлал/у III** *em.* to resurface; to locate; ♦ *з.е.* ~у placement; ♦ *em.* ~стыру to dwell in the same place summers and; ♦ *з.е.* ~уыш *з.е.* worn out or hard-pressed emaciated horse.
- жайлы I** *с.е.* comfortable; cosy; (*AMEP*) cozy; favourable; genial (*weather*); snug (*place*); quiet; sedate (*character*); ♦ *с.е.* ~лы күтім favourable reception; ~лы мінез quiet temperament; sedate temper; ~лы табыс snug earnings; ~лы төсек cosy bed; ♦ *з.е.* ~лылық cosiness; comfort; ♦ *үсм.* ~лы жатып, жақсы түр! sweet dreams!.
- жайлы II** *шыл.* about; on; ақша ~лы кез келген ақпарат any information concerning money; бірдене ~лы ақпарат алу to get information on smth; бірдене ~лы сөйлесу to speak of or about smth.
- жайма I** *з.е.* (*ЭТН*) wooden facility used for drying dairy products; shelving; sheet (*bed*).
- жайма II** *с.е.* shallow; thick; light; ~ жал thick mane; ~табақ shallow bowl; ~ шана low wide sledge.
- жайма-қоңыр** *с.е.* nice; pleasant (*song, voice*); quiet; calm; ~әуен pleasing melody. ~лату *em.* to play music softly; to sing a quiet song.
- жаймалал/у** *em.* to make even (*soil*); to level; *ауыс.* to soften one's words; ♦ *з.е.* ~малаушы millman; rollerman;
- жайма-шуақ** *с.е.* sunny; clear; *ауыс.* cheerful; joyous; ~ аспан serene sky; ~ күн sunny day; ♦ *em.* ~тану to clear up (*weather*); *ауыс.* to cheer up; to become merry; ♦ *з.е.* ~тық clarity (*weather*); serenity; joviality; liveliness.
- жайнақ** *з.е.* variety of colours; ♦ *с.е.* lively; jolly (*person*); ♦ *em.* ~тау to be on one's toes.
- жайнақы** *с.е.* cheerful; jolly. cheerful; jolly; ♦ *з.е.* ~лық cheerfulness; joviality.
- жайнамаз** *з.е.* rug of Muslim for praying.

- жайна//у** *em.* to shine with; to be radiant with; to alight (*face*); to blaze (*eyes*); ♦ *c.e.* ~ған (*face*) radiant; shining; ~ған көздер shining eyes; ♦ *em.* ~ндау/~ң қағу to shine with; to be radiant with.
- жайпақ** *c.e.* flat; ~ табақ tray; ♦ *em.* ~талу to be gentled.
- жайпа//у** *em.* to make gentle/gently sloping.
- жайра** *з.е.* porcupine.
- жайра//у** *em.* to throw about; to scatter about; to strew about.
- жайран** *з.е.* gazelle.
- жайраң** *үсм.:* ♦ *em.* ~ қағу to rejoice at/over; to triumph over; ~дасу to rejoice; to exult; ~дау to be glad; to be happy; to rejoice.
- жайсаң** *c.e.* noble; ~ іс noble action; ♦ *em.* ~дық nobleness; nobility.
- жайсыз** *c.e.* nerve-racking; unfavourable; (*АМЕР*) unfavorable; uncomfortable; adverse; inopportune; nasty; ♦ *үсм.* ~ uncomfortably; ~ сезіну to get above one's station; ♦ *em.* ~дану to worry about; to be uneasy about; ♦ *з.е.* ~дық inconvenience; discomfort.
- жайт** *з.е.* circumstance; condition; case; қиын ~тарға тап болу to find oneself in a difficult situation; to be in difficulties.
- жайтабан** *c.e.:* ~табан етік low-heeled boot.
- жайтаң** *үсм.* ~ қағу to merry; to make fun; ~дау to merry; to make fun.
- жайтартқыш** *з.е.* lightning rod.
- жайуат** *үсм.* quietly; calmly.
- жайша** *үсм.* simply; just.
- жайшы** *з.е.* *magician, who is believed to be able to change the weather.*
- жайшылық** *з.е.* quiet; silence; calm; peace; ♦ *үсм.* ~та at the usual time; usually.
- жайы** *шыл.* about; of; concerning; жұмыс ~н сөйлесу to speak of job.
- жайыл//у** *em.* I to stretch; to reach; to range; to spread out; to stretch out; to pull out; to spill (*water*); to run; өсектің ~уы spreading of rumours; ♦ *c.e.* ~ыңқы stretched; extended; бұтақтары ~ыңқы ағаш tree with stretched branches; ~ма water meadow; flood plain; extended (*sentence*).
- жайыл//у II** *em.* to graze; to pasture; ♦ *з.е.* ~ым pasture; grassland; ~ым өріс paddock; ~ыс grazing period; pasturing time; ♦ *c.e.* ~ымдық pasturable; grazing; ~ымдық жер grazing land.
- жайымен** *үсм.* gravely; unhurriedly.
- жайын I** *з.е.* (*ЗООЛ*) sheatfish; (*МИФ*) fish-shaped monster; *ауыс.* smth terrible, frightful or fearful.
- жайын II** *c.e.* useless; pointless; uninhabited; abandoned; ~ нәрсе useless thing; ~ жер no man's land.
- жайында** *шыл.* about; of; concerning; regarding; бірдеңе ~ білу to learn about smth.
- жайыс//у I** *em.* to throw about together; to scatter about together; to hang together; to lay together.
- жайыс//у II** *em.* to graze or pasture cattle together.
- жақ I** *з.е.* jaw; jowl; cheek; cheekbone; біреуді ~тан тартып жіберу to give smb a slap in the face; салынбалы ~ (*МЕД*) dentures; үстінгі ~ upper jaw; ♦ *c.e.* ~ты straightforward; (*ЛИНГ*) finite; ~ты етістік finite verb; ~сыз (*ЛИНГ*) impersonal; ~сыз етістік impersonal verb; ~сыз сөйлем impersonal sentence.
- жақ(ҒЫ) II** *з.е.* side (*relationship*); way; flank (*animal*); direction; way; land; place; part (*agreement*); party; жел қай ~тан? from what direction is the wind

blowing? киімнің ішкі жағы the wrong side of the cloth; оң (сол) ~тан on the right (left) side; үйдің алдыңғы жағы facade; front; бір ~ты адам straightforward person; ол маған әкемнің ~(қ-ғ)ынан туыс болады he is my relative on my father's side; біреудің жағына шығу to take sb's part; екі ~қа да both ways; келісімге қатысушы ~ party to a contract; туған ~ native land; birthplace; ♦ *c.e.* ~таусыз not supported; not backed; ♦ *з.е.* ~таушы supporter; believer; exponent (*theory, idea*); ~тас supporter; adherent; partisan; henchman; insider (*group member*); follower; ♦ *c.e.* ~тас like-minded (*person*); ♦ *em.* ~тай to side with smb; to advocate; to support; to stand up for; ♦ *үсм.* ~-~ болу to divide into.

жақауралы *em.* to hint at; to drop a hint; to imply; ♦ *em.* ~ту to hint at; to drop a hint; to imply; нені ~тып тұрсыз? what are you hinting at?.

жаққыз/у I *em.* to make smb.set smth. on fire; to order smb. to light; to tell smb. to switch on.

жаққыз/у II *em.* (*TEX*) to order smb.to oil; to grease smth. ; to tell smb. to smear or to spread.

жаққыш *з.е.* brush (*for shaving*).

жақпар *з.е.* schistose stone formation; comb-shaped rock; ♦ *c.e.* comb-type; rocky; ~-~ rocky; multilayer; ~-~ жартастар rocky cliffs.

жақсар/у *em.* to improve; to pick up; to brighten; to recover; ♦ *em.* ~ту to improve; to make better; (*МЕД*) to ameliorate; (*ЭКОН*) to perfect; to reform; to grade up (*cattle breeds*); to amend; to better; to enhance; ♦ *em.* ~тылу to be improved; to be recovered.

жақсы *c.e.* good; fair (*weather*); good-looking; beautiful; wholehearted; close (*friend*); big; mighty;

healthy (*appetite*); hearty; ♦ *үсм.* well; all right; ♦ *оқшау сөз* all right!; OK!; agreed!; жап-~ decent; passable; ~ ауа райы fine weather; ~ сапа high-quality; ~ дос close friend; ~ ақша a good sum of money; ~оқу to do well in one's studies; бәрі ~ болады everything will be all right; ~ айтылған well said; ~ киінген well-dressed; ♦ *з.е.* ~-жайсаң *élite*; ♦ *c.e.* ~-жаман the good and the bad; the right and the wrong; ~лы-жаманды *including or containing both good and bad or right or wrong*; ♦ *em.* ~лай to do smth. well; to do smth. in the best possible way; ~лап қарау to take a good look; ♦ *з.е.* ~лық welfare; good deed; benefaction; бұл оған ~лық әкеледі it will do him good; ~лыққа жору to consider or deem it right and proper; ~лықты түсінбейтін unappreciative; мұның арты ~лыққа апармайды no good will come out of it; сізге бар ~лық тілеймін I wish you every happiness.

жақтау *з.е.* jamb; cheek; doorpost; frame (*window*); есіктің ~ына сүйену to lean against the doorpost; терезенің ~ы window frame; sash; ♦ *c.e.* ~лы with cheek; with jamb; framed; ~сыз without frame; without cheek; ♦ *em.* ~лай to set up or to put up frame for smth. .

жақтық I *з.е.* strap; thong.

жақтық II *c.e.* concerning person; relative to person.

жақтыр/у I *em.* to approve of; to endorse; to favour; ♦ *em.* ~май to dislike; ~май қарау to frown on.

жақтыр/у II *em.* to make smb. set smth. on fire; to order smb. to light; to tell smb. to switch on.

жақұт *з.е.* gem; precious stone; ruby; sapphire. brace; bracket; ~шада in brackets; ~шаға енгізу to bracket.

- жақын** *з.е.* one's people or relations; ♦ *с.е.* near; imminent (*distance*); like; similar to; intimate; close; near; forthcoming (*time*); ♦ *үсм.* near; close by; closely; nearly; ~ ұқсастық close resemblance; рухани ~ congenial soul; kindred spirit; ~ танысу to become closely acquainted with; to get to know closely; ~ тұру to live near; to live close by; ~ы қазаға ұшыраған bereaved; ♦ *з.е.* ~-жора folks; one's family; relatives or people; ~-жұрағат relatives; (ЗАН) alliance; ~дық nearness; proximity; togetherness; ~дықты сезіну to have an affinity with; ♦ *с.е.* ~шыл *a person, who is inclined to support ties of relationship, friendship*; ♦ *сан.е.* жүзге ~ about hundred; ♦ *ем.* ~су to show or to feign ties of relationship, friendship; ~сыну to show or to feign ties of relationship, friendship; ♦ *үсм.* жап-- very close; ~ қашықтықта at a short distance.
- жақында** *ally* *em.* to pull into; to loom; to come up; to come near to; to approach; ~су to approach; to come nearer to; to approximate; ♦ *ем.* ~ту to bring nearer; to bring closer; to magnify; кітапты бетіне ~ту to bring the book nearer to one's eyes; сол күнді ~ту to bring closer the day when;
- жақында** *үсм.* recently; not long ago; thereabouts; nearby.
- жал I** *з.е.* mane (*animal*); ~ын қағу to toss its mane; ~-құйрық mane and tail; ~-құйрығы желбіреп with mane and tail tossed; ~-жая *fat of horse's withers and rump*; ♦ *ем.* ~дану to fatten (*horse*); ауыс. to enrich oneself; to grow; ♦ *с.е.* ~дас thick-maned; ~дас жылқы thick-maned horse.
- жал II** *з.е.* crest (*wave*); ridge (*mountain*); range; bank (*cloud*); ♦ *с.е.* ~-ridged; ranged; hilled; ♦ *ем.* ~дау to bank; арықты ~дау to bank a channel.
- жал III** *з.е.* lease; rent; rental; ~ға алу to lease from; to rent from; ~ға беру to lease to; to rent to; аса қымбат ~ төлеу to charge too high a rent for; ♦ *ем.* ~дау to rent.
- жал IV** *з.е.* swimming; ~ білу ability to swim; ~ білесіз бе? can you swim?; ♦ *ем.* ~дау to cross; to swim across; to row across; to sail across; to ferry over; across; ♦ *ем.* ~дату to make smb. pass or cross the river.
- жала** *з.е.* libel; slander; (ЗАН) defamation; ~ жабу to libel; to slander; ♦ *с.е.* libelous; slanderous; ♦ *з.е.* ~қор slanderer; libeller; ~қорлық libelling.
- жалақ I** *з.е.* chap (*lips*); ♦ *с.е.* ~-~; ♦ *ем.* ~тану to be chapped.
- жалақ II** *з.е.* children's game in water.
- жалақ-жұлақ** *елікм.*: ~-жұлақ қарау to look around quickly and furtively.
- жалақталу I** *em.* to be energetic; to be vigorous; to be quick; to be prompt; to fidget about; to bear eagerness.
- жалақтату II** *em.* to uncover; to expose; тілін ~у to put or to stick one's tongue out.
- жалақы** *з.е.* wage; salary; emolument; stipend (*church*); ~ бағамы salary scale; ~ның кешіктірілуі wage freeze; ~ның өсірілуі pay award.
- жалаң** *с.е.* single; ~ үстірт superficial.
- жалаңаш** *с.е.* nude; bare (*tree*); exposed (*wire*); naked; stark (*open*); жап-- butt-naked; ♦ *з.е.* ~тық nudity; nakedness; ♦ *үсм.* ~-жайдақ at random; without saddle; атқа ~-жайдақ міну to ride a horse light; ~-жалпы ill-clad; scantily-clad; ♦ *ем.* ~тану to bare oneself; to strip oneself naked; to become bare (*tree*); ағаштар ~танды the trees are bare; ~тау to bare; to undress.
- жалаңаяқ** *с.е.* barefoot.
- жалаңбас** *с.е.* bareheaded.

- жалаңдaлy** *em.* to express one's perfect willingness or complete readiness to do smth; to cast covetous eyes towards.
- жалаңдық** *з.е.* baldness; bleakness; simplicity.
- жалаң-жалаң** *елікт.:* ~-~ ету to get into the act; to display activity; to display insatiability.
- жалаң-жұлаң** *елікт.:* ~-~ ету to look around; to gaze around.
- жалаңқай** *с.е.* bare; deserted; ~ жапан түз empty fields.
- жалалy** I *em.* to lick; to moisten; ~п-жұқтау to guzzle; to chug; to empty (plate); ~ну to lick one's lips; ~ту to make smblick; to tin (gold, silver); to plate; алтын ~ ту to gold-plate; күміс ~ ту to silver-plate; ♦ *с.е.* ~ма flat; even; ~ма түз lump salt.
- жалау** *з.е.* flag; colour; ensign (sea); banner; мемлекеттік ~ national flag; ~ды көтеру to hoist a flag; to make the colours; support; consolation; pretext; ~ болу to sustain; ~ қылу to make smth. for reason; ~ша small flag; flagpole; ~шамен белгі беру to signal flag; ~гер leader; flagship; ♦ *em.* ~лау to wave; to flutter.
- жалбағай I** *з.е.* men's light headgear without lining.
- жалбағай II** *з.е.* (ЗООЛ) spoonbill.
- жалба-жұлба** *с.е.* rag; ~-жұлбасы шыққан in rags.
- жалбақ** *з.е.* servility; ~ қағу to fawn upon; to curry favour with; ♦ *с.е.* ~ай one anxious to please.
- жалбалалy** *em.* to tatter.
- жалбалақталy** *em.* to toady to; to cringe before.
- жалбаң** *елікт.:* ♦ *em.* ~ қағу to try to play up to sb; ~-~ ету to be servile to sb; to try to play up to sb; ~дау to play up to smb; to be obsequious; to make sprawl; ~дасу to play up to each other; to be obsequious to each other; to make common sprawl; ♦ *үсм.* ~-жұлбаң clumsily; awkwardly.
- жалбарынлy** *em.* to beg; to implore; ♦ *з.е.* ~ушылық entreaty; supplication.
- жалбыз** *з.е.* (БИОЛ) mint.
- жалбызтікен** *з.е.* (БИОЛ) marshmallow.
- жалбыр** *с.е.* tousled; disheveled (hair, wool); ~ айғыр stud with tousled hair; ♦ *с.е.* ~ақ droopy; hanging; loose (hair); ♦ *з.е.* (ЗООЛ) orach; saltbush; ~шақ frill; ruffle; flounce; (ЗООЛ) manyplies; ~шағы бар көйлек frilled dress; dress with flounce; ♦ *em.* ~ау to hang down; to droop; to trail.
- жалған I** *с.е.* false; untrue; ostensible; imaginary; artificial; supposed; pretended; fictitious; counterfeit; forgery; deceptive; disingenuous; dummy; spurious; mock; ~ ақпарат disinformation; ~ ақша жасаушы forger; ~ ат assumed name; sobriquet; ~ дос false friend; ~ капитал fictitious capital; ~ куәлік perjury; ~ науқас shammer of illness; ~оқиға invention; ~ сылтау false pretences; ~ үрей hoax; ♦ *з.е.* ~дық falsity; fictitious nature.
- жалған II** *з.е.* transitory life; perishable; transitory; frail; бұл ~да in this transitory life; ~дық every living thing; all flesh.
- жалғалy** I *em.* to assemble; to join; to connect; to combine; to add; to extend; to continue ♦ *з.е.* ~ушы connector; (КОМП) coupler; fastener; ♦ *с.е.* ~уыш connecting; joining; ~уыш тізбек joining chain; ♦ *з.е.* ~ма extender; ♦ *с.е.* ~малы extended; towed; ~малы вагон trailer; (ЛИНГ) ~малы тіл agglutinative language;
- жалғас** *з.е.* continuation; sequel (book, film); extension (part); follow-up; ~ы

- бар** to be continued; ~ы 10-шы бетте continued on page 10; ♦ *em.* ~у to continue; to progress; to continue; to extend; ♦ *c.e.* ~палы continuous; ~қан ongoing; ~атын follow-up.
- жалғау II** *z.e.* ending; септік ~ declensional endings; ~лық (ЛИНГ) conjunction; сабақтастырушы ~лық co-ordinate conjunction; coordinating conjunction; ♦ *c.e.* ~лы extended; added; ~лы форма (ЛИНГ) inflectional form; ~сыз zero ending.
- жалғыз** *z.e.* alone; lonely; one; only; single; unitary; sole; lone; solitary; unattached; oneself; ~жалқы single person; ~жалқы өмір сүру to live alone; ~дық solitude; loneliness; solo; ~ бала an only child; ~ басты жандар lonely hearts; ~ кітап the one book; ~ себеп the sole reason; ~жарым not numerous; few; ~жарым жайттар few cases; ~жарым кітап rare book; ~жарымдау to be uncommon; to be rare in occurrence; ♦ *em.* ~дану to be the only; to be single; ~дау to do smth. one at a time or one by one; to alienate; to estrange; ♦ *үсм.* ~дан~ all alone; quite by oneself.
- жалғызсыралы** *em.* to feel lonely; to have a sensation of solitude; ~ту to leave alone.
- жалғызілік** *z.e.* lack of helper; ~тік being single; lacking of helper; ♦ *c.e.* ~ті single; lacking helper;
- жалдама** *c.e.* leasable; rented; ~ бөлме room to let; room for rent; ~ көлік hire(d) car; ~ негізінде иелік ету tenancy; ~ экипаж hackney cab; ~лы hired; ~лы жұмыскер wage worker; hired worker; ~лы баскесер hired assassin; ~лық lease; rent; ~лық келісім tenancy agreement; ~лық құқық tenant right; ~лық төлемақы rent; rental; ~лық төлемақыдан босатылған rent-free.
- жалдан//y I** *em.* to be employed; to be hired; to be rented; (ӘСК) to sign on; to sign up; ~ушы employee; wage earner; ~ушылық employment; hire; renting.
- жалдан//y II** *em.* to fatten (horse); *ауыс.* to enrich oneself; to grow rich.
- жалдап** *z.e.* swindler; crook; rogue; villain; profiteer; ~тық speculation; fraud; forestallment; profiteering.
- жалдас** *c.e.* thick-maned; ~ жылқы thick-maned horse.
- жалдат//y I** *em.* to make smb. hire; to tell smb. to employ; to order smb. to rent; to sublet; to let out; to rent.
- жалдат//y II** *em.* to make smb. pass or cross the river.
- жалдалы I** *em.* to charter (plane, ship); to hire; to engage; to employ; to sign up; to let out; to rent; ~ту to make smb. hire; to tell smb. to employ; to order smb. to rent; to sublet; to let out; to rent; ♦ *z.e.* ~ушы tenant; lessee; leaseholder; employer; freighter; ~у мерзімі tencancy.
- жалдалы II** *em.* to cross; to swim across; to row across; to sail across; to ferry over; across.
- жалдалы III** *em.* to bank; арықты ~у to bank a channel.
- жалқау** *z.e.* layabout; idler; ♦ *c.e.* half-hearted; lazy; idle; ♦ *em.* ~лану to be lazy; to idle; әбден ~лану to grow totally lazy; ~сыну to show or display laziness; ♦ *z.e.* ~лық idleness; laziness; inertia; sloth.
- жалқаяқ** *z.e.* mucus; mucilage; ♦ *em.* ~тану accumulation or piling of mucus.
- жалқу** *z.e.* repugnance; disgust; ♦ *em.* to be repelled by.
- жалқы** *c.e.* only; sole; solitary; lonely; unpaired; odd; ~ есім (ЛИНГ) proper noun; ♦ *z.e.* ~лық solitude; loneliness;

- ◆ *em.* ~**лау** to make smth. separate or apart from each other.
- жалқық** *з.е.* mucus; mucilage.
- жалқылдaлy** *em.* to fill (*liquid*); to swell (*pus*); to be filed with; *ауыс.* to ripen; to become juicy.
- жалқын** *з.е.* (ӘДЕБ) flame; blaze; ◆ *з.е.* ~**дау** ignition; inflammation; ◆ *em.* (ӘДЕБ) to flame; to blaze; ◆ *с.е.* ~**ды** flaming; fiery; *ауыс.* ardent; flaming; ~**ды патриот** ardent patriotism.
- жалма-жан** *үст.* instantly; immediately.
- жалман** *з.е.* (ЗООЛ) desert dormouse; Selevin's mouse; ◆ *с.е.* ~**дай** well-fed; plump; chubby (*child*); fattened (*horse*); ~**дай ат** fattened horse; ◆ *em.* ~**у** (*person*) to be greed; to gnaw the bit (*horse*).
- жалманқұлақ** *з.е.* (ЗООЛ) warted orach.
- жалмаң I** *з.е.* canker (*horse disease*).
- жалмаң II** *үст.:* ~ **қағу** to gnaw the bit; *ауыс.* to be greed; ◆ *em.* ~**дау** to show or manifest greediness; covetousness; ◆ *үст.* ~-~ **жеу** to eat greedily; to gobble.
- жалмaлy** *em.* to gobble; to guzzle; to devour; to gorge; to exterminate; to destroy; **от бәрін ~п кетті** the fire has destroyed everything; ◆ *с.е.* ~**уық** insatiable.
- жалмауыз** *з.е.* hex; hag; ~**дық** voracity; gluttony; insatiability; ◆ *em.* ~**дану** to be voracious; to be gluttonous; to be insatiable.
- жалп** *елікт.* bang; clap.
- жалпақ I** *с.е.* flat; plane; broad; **жап-~** very plane; very wide; **жап-~ жауырын** very wide shoulders; ~**дала** wide field; ~ **кеуде** flat chest; ◆ *үст.* flat; flatways; **жалпа(қ-ғ)ынан түсу** to fall prone; to fall flat on one's face; ◆ *з.е.* ~**тық** flatness; width; breadth; **жолдың ~тығы** width of the road.
- жалпақ II** *елікт.:* ~ **қағу** to play up to smb; ◆ *em.* ~**тау** to toady; bootlick; ~**тасу** to fawn upon each other; to play up to each other.
- жалпа//ю** *em.* to become flat; to broaden; to widen; ~**йып семіру** to grow stout; ~**йып отыру** to sprawl out; to lounge; ~**йту** to spread; to flatten; ◆ *үст.* ~**сынан** flat; flatways; ~**сынан құлау** to fall prone.
- жалпаң** *елікт.:* ~ **қағу** to play up to sb.; *em.* ~**дау** to play up to sb; to be obsequious.
- жалп-жұлп** *елікт.:* **жалп-жұлп ету** to flap; to light at one moment and to be out at another (*fire, light*); to curl.
- жалпи//ю** *em.* to flatten; to broaden; to widen.
- жалпы** *с.е.* overall; total; common; generic; broad; all-in; global; ~ **әсер** overwhelming impression; ~ **көрініс** the overall picture; ~ **пікір бойынша** reputedly; ~ **сайлау** general election; ~ **сан** subtotal; ~ **сома** the total amount; ~ **сұраныс** mass market; ~ **ұғым** overview; ~ **ұлттық өнім** gross national product; ~ **халық** the general public; ~ **ішкі өнім** gross domestic product; ◆ *с.е.* ~**лама** universal; general; ~**ұлттық** national; nationwide; ~**ұлттық мейрам** national holiday; ~**халықтық** countrywide; public; ~**халықтық іс** the common cause of the nation; ~**халықтық мейрам** public holiday; ◆ *үст.* ~ **алғанда** in total; in general; ~**лама** in general terms; generally; ~**лама сөйлеу** to speak in general terms; ~**лама ереуіл** all-out strike; general strike; ◆ *з.е.* ~**лық** generality; being common; ~**ламалық** generality; universality;
- жалпыла//у** *em.* to generalize; ◆ *с.е.* ~**уыш сөз** (ЛИНГ) generalizing word.

- жалпыл:** ~ қағу to play up to sb; ♦ *з.е.* ~дақ henchman; sidekick; ♦ *с.е.* at one moment alight; at another dim (*light, lamp*); servile (*person*); ~дақ шам oil lamp; wick lamp; ♦ *з.е.* ~дақтық complicity; aiding and abetting.
- жалпылда//у** *em.* to twinkle; to shimmer; to flutter; to fly (*flag*); to display or show grace; to play up with servility.
- жалпылық** *з.е.* generality; being common.
- жалпыштан//у** *em.* to be obsequious towards; to fawn upon.
- жалпыұлттық** *с.е.* national; nationwide; ~ мейрам national holiday.
- жалпыхалықтық** *с.е.* countrywide; public; ~ ic the common cause of the nation; ~мейрам public holiday.
- жалт** *елік.:* ~-~ ету to shine; to glitter; оның көзі ~-~ етті her eyes were shining; ~-жұлт ету to sparkle; to twinkle.
- жалтақ** *с.е.* timid; timorous; irresolute; hesitant; timorous; ♦ *үсм.* ~-~ ету to act circumspectly; ~-~ қарау to look around timorously; ~-жұлтақ timorously; ♦ *з.е.* ~тық timidity; timorousness; indecision; evasiveness; ♦ *em.* ~тау to look around; to be at a loss; to be undecided.
- жалтаң** *с.е.* timid; timorous; irresolute; hesitant; evasive; ♦ *з.е.* ~дық timidity; timorousness; indecision; evasiveness; ♦ *em.* ~дау to look around; to be at a loss; to be undecided; to be evasive; ♦ *үсм.* ~-~ ету to act circumspectly; ~-~ қарау to look around timorously.
- жалтар//у** *em.* to hedge; to duck; to shirk (*responsibility*); to weave; to dodge; ♦ *с.е.* ~ғыш evasive; shifty; ~ма mealy-mouthed; indirect (*answer*); ~малы cagey; evasive.
- жалтыл** *з.е.* glitter; brilliance; shine; ♦ *с.е.* ~дақ glinting; glittering; ♦ *em* ~дау to glare; to glitter.
- жалтыр** *с.е.* shining; bright; жап-~ very bright; glinting; glittering; ~-жұлтыр glinting; glittering; ~ақ shining; ~ақ әшекей costume jewellery (*cheap*); ♦ *em* ~ау to glisten; ~ауық shining; bright; ~ауық түймелер clear/bright buttons;
- жалшы** *з.е.* lackey; hired hand; ~-жақыбай farm hands; poor peasants; ~лық farm work; servility; cringing.
- жалығ//у** *em.* to be bored; ♦ *з.е.* ~ушылық boredom; ♦ *с.е.* ~(ғ-қ)тырғыш tiresome; ♦ *em* ~(ғ-қ)тыру to bore.
- жалын** *з.е.* fire; flame; ауыс fervour; ardour; ♦ *em.* ~дау to blaze; to flame; ауыс. to burn with; махаббаттан ~дау to burn with love; ♦ *с.е.* ~ды flaming; roaring; ebullient; fierce; ~сыз flameless; ауыс. soulless; cold-hearted.
- жалын//у** *em.* to beg; to beseech; to implore; ~ып-жалбарыну to beg in piteous terms; to press; ~ып-жалпаю to beg in piteous terms; to press with servility.
- жалыншақ** *з.е.* a person, who's got into the habit of begging, beseeching.
- жалыныш** *з.е.* entreaty; supplication; ♦ *с.е.* ~ты pleading; imploring; ~ты дауыс dependent voice; ~ты жағдай state of dependence; ~ты түр pleading look.
- жалюзи** *з.е.* Venetian blind; jealousy.
- жам I** *з.е.* pit; hole.
- жам II** *з.е.* *дуал.* basin.
- жам III** *с.е.:* жам жол path along the crest.
- жама** *з.е.:* ~ға жиналу to get together.
- жамағайын** *з.е.* distant relative.
- жамағат** *з.е.* community; people; жиналған ~ gathered people.

- жамал** *з.е.* beautiful face.
- жаман** *с.е.* bad; evil; wrong; mischievous; squalid; poor; untoward; trashy; shabby; **жап-~** rather bad; **~ әдет** lapse; bad manner; **~ мінез-құлық** misconduct; **~ат** disrepute; **~атқа ие болу** to fall into disrepute; **~ түс** nightmare; **~-жақсы болса да** one way or otherwise; **~-жәутік** wretched; rotten; good-for-nothing; worthless; **~-жәутік адам** rotter; a good-for-nothing; **~жұман** unimportant; ♦ *з.е.* **~дық** mischief; **~дық нышаны** a chill reminder; **~шылық** infliction; ♦ *em.* **~сыну** to disparage; to snub; ♦ *үсм.* badly; poorly; **~ айтпай жақсы жоқ** it was a mixed blessing.
- жаманат** *з.е.* bad news; notoriety; **~ты болу** to acquire a bad reputation; to fall into disrepute.
- жаманда//у** *em.* to abuse; to revile; to defame; to discredit; **~ту** to make smb abuse; to order smb to revile.
- жаманды-жақсылы** *с.е.* everything, which is either good and bad.
- жамал//у** *em.* to patch up; to repair; ♦ *з.е.* **~у** patch; ♦ *em* **~у-жасқау/~-п-жасқау** to fill in holes in; to close gaps in; ♦ *з.е.* **~у-жасқау** patches; ♦ *с.е.* **~у-жасқау** patched all over; covered in patches; **~улы** patched.
- жамбас** *з.е.* pelvis; **~ақы** payment for a night's lodging; ♦ *em.* **~тау** to lie sideways.
- жамбы** *з.е.* bar; **алтын ~** gold bullion; **күміс ~** silver bullion; **~ ату** Kazakh national shooting sport game; *с.е.* **~лық** worthy one gold bullion or silver bullion.
- жамбыл** *з.е.* fortress.
- жампайлас//у** *em.* to play up to each other.
- жампаң** *елікт.* **~ қағу** to flatter; to adulate; ♦ *em.* **~дау** to munch.
- жампи//ю** *em.* to be stocky; to be squat; to thickset (*person*); ♦ *с.е.* **~ған үй** squat building.
- жампоз** *з.е.* camel; the very best (*young man*).
- жамсал//у** *em.* to go through smth. without exception; **тұмаудан бәрі ~п қалды** everyone is down with the flu; ♦ *em.* **~ту** to kill one and all.
- жамшы** *з.е.* shabrack; saddle cloth; ♦ *em.* **~лау** to hide; to conceal oneself.
- жамығ//у** *з.е.* grief; sorrow; ♦ *em.* to be sad; to grieve; **уақытынан бұрын ~у** to meet trouble halfway.
- жамыл//у** *em.* to take cover; ♦ *з.е.* **~ғы** (*қар*) carpet; pall (*cloud, smoke*); mantle; wrap (*clothes*); bedspread; blanket; counterpane; ♦ *с.е.* **~тқы** roofing.
- жамырал//у** *em.* to clamour; to make hubbub.
- жан I** *з.е.* soul; spirit; person; nature; heart; **~ басына шаққанда** per capita; **өлі ~** dead soul; **үйде ~ жоқ** no one is at home; **~ төзбестік** flagrant; gross; **~ түршігерлік** horrendous; terrifying; **~ы ашу** to commiserate with; to sympathize with; **~-тәні** body and soul; ♦ *үсм.* **~-тәнімен** truly; heartily; **~-ділімен** with all one's heart and soul; **~ындай жақсы көру** to love really; to love very much; ♦ *қыст.* **~ым** darling; dear.
- жан II** *з.е.* side; flank; by; near; **үйдің ~ында** close by house.
- жан//у** *em.* to burn; to be on fire; to be alight; to be on.
- жан//у** *em.* to burn; to be on fire; to be alight; to be on; to glow (*eyes, face*); **~дыру** to set on fire; to ignite; to burn; to fuel; to scorch; to put on (*light*); *ауыс.* to inflame; to be seized with; to be overcome with.

жана *з.е.* (ЗООЛ) eight year old golden eagle; the very best (*person*); ~қ old eagle.

жаналы *em.* to touch with.

жаназа *з.е.* pray for the repose of the souls of the dead funeral prayer; funeral service of the deceased before burial; ~шы *a person that performs* says the funeral prayer; ♦ *em.* ~лау to perform a funeral service; ♦ *с.е.* ~сыз without a funeral service; өлікті ~сыз шығару to bury without a funeral service.

жанама I *з.е.* (МАТ) tangent.

жанама II *с.е.* indirect; oblique; additional; ~ айғақтар circumstantial evidence; ~ әсер side effect; ~ салық indirect taxes; ~ толықтауыш (ЛИНГ) indirect object; ♦ *em.* ~лау to move side by side; to act indirectly.

жанан I *з.е.* a big cup; a deep bowl.

жанан II *з.е.* (ӘДЕБ) sweetheart; darling.

жанап *з.е.* influence; біреудің ~(п-б) ында болу to come or to fall under smb's influence.

жанар I *з.е.* eye; ♦ *с.е.* ~лы shining; beaming; ~сыз dimmed; lacklustre; ♦ *em.* ~лану to shine; to beam.

жанар II *с.е.* combustible; inflammable; ♦ *з.е.* ~май fuel; ~май багы fuel tank; ~май насосы fuel pump; ~май құю to refuel; ~май құю стансасы filling station; gas station.

жанаргүл *з.е.* (БИОЛ) adonis.

жанарғы *з.е.* burner.

жанартас *з.е.* (ХИМ) phosphorus.

жанартау *з.е.* volcano; ♦ *с.е.* ~лы volcanic.

жанас//у *em.* to contact; ♦ *с.е.* ~қыш sociable; ~қыш адам a good mixer; ♦ *з.е.* ~қыштық sociability; sociableness;

жанасым *з.е.* equivalence; sociableness; ♦ *с.е.* ~ды suitable; appropriate;

sociable; ~ымсыз unsuitable; inappropriate; uncommunicative; unsociable.

жанат *з.е.* (ЗООЛ) raccoon; ♦ *с.е.* ~тай beautiful; ♦ *үсм.* beautifully; gracefully.

жанашыр *з.е.* close friend or relative who cares about smb; ~лық compassion; ~лық білдіру to sympathize; ~лық сезімі оған мүлдем жат pity was alien to his nature.

жанғыш *с.е.* combustible; ♦ *з.е.* ~тық inflammability.

жандайшап *з.е.* helper; sidekick.

жандан//у *em.* to hot up; to liven up; to perk up; to come to life; to revive (*economy*); ~дыру to embroider; to revitalize; to brighten; to enliven; to jazz up; to revive.

жандарал *з.е.* (ӘСК) general.

жандарм *з.е.* gendarme.

жандармерия *з.е.* gendarmery.

жандас//у *em.* to become friends;

жанды *с.е.* vulnerable; animate; ♦ *с.е.* ~жансыз all the livings and nonlivings; ~лық vivacity; ♦ *з.е.* vulnerability.

жан-жақ *з.е.* around; neighbourhood; ♦ *с.е.* ~ты versatile; wide-ranging; ♦ ~ты адам all-rounder; ~тылық versatility; ~тағы neighbouring; nearby; ♦ *үсм.* ~тан from all quarters.

жанжал *з.е.* bust-up; ruction; scandal; fracas; ♦ *em.* ~дасу to haggle over; to scandalize; ♦ *с.е.* ~ды scandalous; ~шыл quarrelsome; rowdy; ♦ *с.е.* ~сыз peaceful; peaceable; quiet; ♦ *үсм.* ~сыз peacefully; quietly.

жан-жануар *з.е.* animals.

жан-жүйе *з.е.* sense.

жанкешті *с.е.* selfless; desperate; ♦ *с.е.* ~ selfless; desperate; ~ оқиға desperate plight; ♦ *з.е.* ~лік selflessness; despair.

ЖАНКҮЙЕР

жанкүйер *з.е.* fan; supporter.

жанқияр *с.е.* brave; courageous; resolute; decided; determined; ~ адам man of decision; ~лық commitment; ~лылық boldness; courage; resolution; resoluteness.

жаннам *з.е.* the other world; жаны ~ға кету to pass away.

жаннат *з.е.* paradise.

жанр *з.е.* genre; style; manner; ♦ *с.е.* ~лық genre.

жансауға *з.е.* mercy; ~ сұрау to ask for mercy.

жансебіл *с.е.* viable; tenacious; of great endurance; of great vitality; ~ адам man of great endurance; ♦ *з.е.* ~дік endurance.

жансыз I *з.е.* informer; spy; tipster.

жансыз II *с.е.* lifeless; inanimate; ~ зат inanimate object; ♦ *з.е.* ~ дық ауыс. lifelessness; numbness; (МЕД) necrosis; ♦ *em.* ~ дану to grow numb; to be paralyzed; to benumbed; ауыс. to become empty; to become deserted.

жансын//у *em.* to make oneself out.

жансырат//у *em.* to be weakened; to become weaker; to grow weaker.

жансырал//у *em.* to weaken; to become weak; to grow weak.

жанта//ю *em.* to lean on one's elbow; to lie sideways; to become crooked / bent / lop-sided.

жантайма *с.е.* sloping; slanting; ~ шатыр sloping roof; ~ маңдай retreating forehead.

жантақ *з.е.* (БОТ) camel's-thorn.

жанталас *з.е.* agony; throe; the impulse to implement smth; ♦ *em.* ~у to be in one's agony; to be at one's last gasp; to aspire to; to strive for; to do smth in a hurry; to do smth in haste; ♦ *з.е.* ~ушылық fit; outburst; gust; uprush; upsurge.

жануар *з.е.* animal.

жануыш *з.е.* whetstone.

жанұя *з.е.* family; family; ~ дәрігері family doctor; ~ шежіресі family tree; ♦ *с.е.* ~лы married; ~лы адам married man; ~лық family; domestic; ~лық жағдайларға байланысты for domestic reasons.

жанш//у *em.* to hammer out (metal); to press down; to weigh down; to trample down; ауыс. to suppress (rebellion); to repress; to quell; ~шылу to be crumpled; to be crushed; to be trampled; to be depressed.

жанығ//у *em.* to hurry; to be in a hurry; to make haste; to hasten.

жанында *үсм.* at hand; by side; alongside; close by; by the side of; near; beside; alongside; by; next to; out-side; ~ғы lateral.

жаң I *з.е.* диал. special facility for catching golden eagle.

жаң II *з.е.* диал. damp brick.

жаңа I *с.е.* new; refreshing; fresh; minute (technology); up-to-date; жап-~ brand-new; in mint condition; ~ қала new town; ~ қызметкер recruit; ~ жыл New Year; ~ жыл қарсаңы New Year's Eve; ~ жыл құтты болсын! Happy New Year!; ♦ *үсм.* newly; freshly; just; just now; ~ табылған new-found; ~ жасалған freshly made; ~дан (all) over again; from the start; anew; afresh; ~дан келген newcomer; ~дан сайланған incoming; ~ша in a new way; ~ша өмір бастау to start life afresh; to turn over a new leaf; ♦ *em.* ~лау to renew; to refresh; ~лану to be renewed; to get renewed.

жаңа II *үсм.* just; recently; ♦ *с.е.* ~ғы mentioned; ~ғыдай previously.

Жаңа Гвинея *з.е.* New Guinea.

Жаңа Зеландия *з.е.* New Zealand. ♦ *с.е.* ~лық New Zealander.

- жаңалық** *з.е.* news; newness; novelty; innovation; ~тар агенттігі wire service; ~тар легі news bulletin; ~тар студиясы newsroom.
- жаңар//у** *em.* to be renewed; to get renewed; (*СПОРТ*) to be smashed; to be rejuvenated; to revamped; to be brought up to date; ~ту to renew; to refresh; to smash; to rejuvenate; to revamp; to bring up to date.
- жаңашыл** *з.е.* innovator; ~дық innovating; innovation.
- жаңбыр** *з.е.* rain; ~дың астында in the rain; ~ жауып тұр it is raining; ~ құйып тұр it's pouring with rain; the rain is bucketing down; ~ суы rainwater; ~ тамшысы raindrop; ~ тамшылары spots of rain; ♦ *em.* ~лау to rain; to be raining; ~лату overhead irrigation; spraying; sprinkling; ♦ *с.е.* ~лы rainy; showery; ♦ *үсм.* ~ша intensively; thick and fast.
- жаңғақ** *з.е.* walnut; nut; ~ағашы walnut; ~қабығы nutshell; ~қа арналған қысқаш nutcrackers; ~ша (*БОТ*) hazel; ~тық hazel grove.
- жаңғалақ** *с.е.* fussy; absent-minded; ~адам fussy person; ♦ *з.е.* ~тық fussiness; absent-mindedness; ♦ *em.* ~тау to fuss; to bustle.
- жаңғыр//у** *em.* to echo; to reverberate; to vibrate; update; ~ту to make it echo; to make it reverberate; to make it vibrate; to refresh; to change; to recall; to update; to upgrade; to revive.
- жаңғырық (ғ)** I *з.е.* echo (*sound*); ♦ *em.* ~(қ-ғ)у to echo; to reverberate; to vibrate.
- жаңғырық II** *з.е.* block (*tree*).
- жаңғышақ** *з.е.* splinter; fragment; sliver.
- жаңқа** *з.е.* chip; ♦ *em.* ~лау to split; to splinter.
- жаңса** *з.е.* smoked sturgeon belly.
- жаңсақ** *с.е.* erroneous; mistaken; ♦ *үсм.* by mistake; erroneously; ~ басылу misprint; ~ ұғым erroneous notion; ♦ *з.е.* ~тық inadvertence; negligence; gaffe; ~тық жіберу to take a false step.
- жаңылтпаш** *з.е.* patter; (*consonants*) tongue twister.
- жаңыл//у** *em.* to make mistakes; to be mistaken; to make a mistake; ♦ *з.е.* ~ушылық making an error; ♦ *с.е.* ~шақ confused; incoherent; ~ғыш confused; making a mistake; ~шақтық inconsistency; absent-mindedness;
- жаңылыс** *з.е.* mistake; error; misapprehension; misunderstanding; ♦ *с.е.* erroneous; mistaken; ♦ *үсм.* erroneously; ~сөз a slip of the tongue; ♦ *em.* ~у to make mistakes; to be mistaken; to get confused; to be bewildered.
- жаңыршақ** *з.е.* lath; shingle.
- жапа I** *з.е.* oppression; torment; ~шегу to suffer; ~шектіру to create a nuisance; to make trouble for smb.; ♦ *em.* ~лану to suffer from; to be tormented by.
- жапа II** *з.е.* cow's dung; cow's excrement.
- жападан-жалғыз** *үсм.* quite alone.
- жапақ-жапақ** *елікт.:* ~-~қарау to look with shyness; ♦ *em.* ~тау to look with timidity.
- жапалақ I** *з.е.* (*БОТ*) owl.
- жапалақ II** *с.е.:* ~қар snow falling in flakes; ~-~қар snow falling in thick flakes; ♦ *em.* ~тау to fall in thick flakes (*snow*); to come down in large flakes.
- жапан** *с.е.* uninhabited; deserted; ♦ *з.е.* world; ~дала uninhabited steppe; ~кезу to travel over the world.
- жапа-тармағай** *үсм.* in a crowd; all together.
- жапқыш** *з.е.* damper.
- жапон** *з.е.* Japanese; ♦ *с.е.* Japanese; ~тілі Japanese; ~дық Japanese; ~дық лак Japan lacquer; ~ша күрес jiu-jitsu.

ЖАПОНИЯ

Жапония *з.е.* Japan.

жаппа I *з.е.* booth.

жаппа II *с.е.*: ~ нан flat cake.

жаппай *с.е.* standard; ♦ *үсм.* on the trot; ~ әуестік craze; ~ бәрі all and sundry; ~ қалаға көшу the exodus to the cities.

жаппалы *с.е.* sliding; ~ есік sliding door.

жапсар *з.е.* junction; meeting-point; жол ~ы road junction; ♦ *с.е.* ~лас adjacent; adjoining; neighbouring; ~лас бөлмелер adjoining rooms; ♦ *em.* ~лау to fasten together; to rivet; to clamp; to be closely situated; to be located nearby;

жапсыр//у *em.* to fasten; to plaster with. ♦ *з.е.* ~ма sticker; badge; ~ма шаш hairpiece; ~ма шере press stud.

жапырақ *з.е.* leaf; foliage; sheet (*paper*); shred; (*БОТ*) larch; ~ша leaflet; ♦ *с.е.* ~ты leafy; ♦ *em.* ~тау to fall; to drop; ~тану to leaf; to leave.

жапырақтеңге *з.е.* (*БОТ*) cuff.

жапырал//ю *em.* to be flattened or flat; to be rumpled or crumpled; ~йту to make smth flattened or flat; to make smth rumpled or crumpled.

жапыр-жұпыр *үсм.* in a crowd; all together.

жапырлал//у *em.* to do smth. all together at one moment.

жапыр//у *em.* to make smth. flattened or flat; to make smth rumpled or crumpled; ♦ *em.* ~ылу to be flattened or flat; to be rumpled or crumpled.

жапырық *с.е.* flattened; flat; ~ мұрын flat nose;

жапырыл//у *em.* to be flattened or flat; to be rumpled or crumpled; ~ысу *em.* to do smth all together at one moment; ♦ *үсм.* ~а all at once; together.

жар I *з.е.* precipice; steep bank; ravine; wall; тік ~ bluff; ♦ *с.е.* ~дай large; big; ~дай боп семіру to put on heavy weight; ♦ *em.* ~лану to be formed.

жар II *з.е.* partner; spouse; husband; wife; support; help; ~ сую to marry; to get married; құдай ~ болсын! may the Lord help you!.

жар III *з.е.* news; notice; call; ~ салу to issue a call; ~шы mouthpiece; town crier.

жар-жар *з.е.* Kazakh traditional song with parting words.

жара *з.е.* sore (*stomach*); wound; injury; laceration; cut (*skin*); ♦ *с.е.* ~лы injured; wounded; ~-~ injured; wounded; hurt; scarred; ♦ *em.* ~лау to cripple; to hurt; to injure; to wound.

жарағысыз *с.е.* unfit; (useless).

жарақ *з.е.* equipment; outfit; tackle; weaponry; weapons; ♦ *с.е.* ~ты equipped; armed; ~сыз unequipped; unarmed; ♦ *em.* ~тау to equip; to fit out or up; to arm with; ~сыздану to get unequipped; to get unarmed.

жарақат *з.е.* wound; injury; trauma; ♦ *em.* ~тау to injure; to traumatize; to hurt; to wound; to cripple; ~тану to bruise; to hurt; to be injured; to be traumatized; to be wounded; to be crippled.

жарал//у *em.* to be born; to be created.

жарамды *с.е.* acceptable; usable; fit; wearable; ♦ *з.е.* ~лық suitability; life span; ~лық мерзімі sell-by date.

жарамсақ *с.е.* accommodating; obsequious; ♦ *з.е.* ~тық blarney; servility; ♦ *em.* ~тану to toady to; to cringe before; to be obsequious to sb; ~танып айтқанын істету to cajole sb.

жарамсыз *с.е.* useless; good-for-nothing; (*ЗАН*) inapplicable; invalid; unsuitable; unusable; unbecoming; void; waste; ineligible; ~сыз деп тану

- to reject; ~сыз *ic* monkey business; ♦ *з.е.* ~сыздық unfitness; unsuitability; uselessness; ineligibility; ♦ *em.* ~сыздану to become unsuited for; to perish; to become worthless; to wear out; to fall into disrepair.
- жаран** *з.е.* people; folks; ~дарға жар салу to notify folks; to inform people.
- жаран//у** *em.* to oblige; to play up.
- жарапазан** *з.е.* ritual song, which is sung during Ramadan; ~шы *з.е.* singer of ritual song, which is sung during Ramadan.
- жарас//у** *em.* to make one's peace with; to be reconciled with; to harmonize with; to be in keeping with; to match; to suit; to fit (*clothes*); ~тық accord; concord; harmony; ♦ *з.е.* ~тырушы reconciler; conciliator; peacemaker; ~сым harmony; ♦ *с.е.* ~ымды appropriate; becoming; ~ымсыз unbecoming.
- жарат//у I** *em.* to approve; incline to; be inclined to; to coach a horse; to spend; ~ылу to be spent; to be coached (*horse*).
- жарат//у II** *em.* to create; ~ылу to be created; to be made; Құдай оны шыдамсыз етіп ~ты God created him restless; ♦ *з.е.* ~қан the Creator; God; ~ушы creator; maker.
- жаратылыс** *з.е.* nature; ~ынан naturally; by nature; ~тану natural history; ~тану ғылымы life science.
- жарал//у** *em.* to be fit for; to be suited to; жарайды *қыст.* ОК; Жарайсың! *одағай* well done! Bravo!.
- жарбаңдал//у** *em.* to act in flattering way; to act playing up.
- жаргон** *з.е.* jargon; slang; ~изм jargonism; slang expression.
- жарғақ** *з.е.* web; ~ аяқ flipper (*for swimming*); ♦ *с.е.* ~ты webbed; ♦ *em.* ~тану to clear oneself from animal's wool.
- жарғаққанаттылар** *з.е.* (ЗООЛ) hymenopteran.
- жарғанат** *з.е.* bat.
- жарғы** *з.е.* statutes; constitution; ♦ *с.е.* ~лық authorized; ~лық капитал (ЭКОН) authorized capital.
- жарғыш** *с.е.* detonating; breaking; ~ дәрі gunpowder.
- жария** *з.е.* proclamation; proclamation; ~ ету to leak; ♦ *em.* ~лай to declare; to manifest; to announce; to cover (*press*); to give an airing; to publish; to declare; to proclaim; to get out; ♦ *з.е.* ~лық publicity; ~ланым publication; contribution; ~лаушы a person, who makes announcement; publisher; ♦ *үсм.* ~сыз secretly; covertly; in secret.
- жарқ** *еликм.* word that means quickness of action; ♦ *em.* ~ ету blip; ~жүрқ ету to sparkle repeatedly; to twinkle time and again.
- жарқабақ** *з.е.* steep bank; ravine; ♦ *с.е.* ~тау precipitous; abrupt; steep.
- жарқағаз** *з.е.* poster.
- жарқыл** *з.е.* glitter; glimmer; flash; ~жүрқыл sparkle; brilliance; ♦ *em.* ~дау to flare up; ♦ *с.е.* ~дақ sparkling; scintillating; cheerful; joyous; buoyant.
- жарқын** *с.е.* buoyant; chirpy; bright; ♦ *з.е.* ~дық charm; ~ым my dear fellow; my friend.
- жарқырал//у** *em.* to glare; to gleam; to glimmer; to glitter; to be spick-and-span; to blaze; to flash; to glow; to twinkle; to shine; ♦ *с.е.* ~ған glossy; gleaming; glowing; luminous; resplendent; glittering; ~уық shining; bright; ♦ *үсм.* ~п brilliantly; brightly.
- жарла//у** *em.* to proclaim; to announce; ♦ *з.е.* proclamation; announcement.
- жарлауыт** *з.е.* slope; precipice; ♦ *с.е.* ~ты precipitous; abrupt; steep.

ЖАРЛЫ

жарлы I *з.е.* poor man; ~жақыбай the poor; the ragged; **сіңірі шыққан ~жақыбайлар** the down-and-outs; ~лық poverty; ♦ *с.е.* poor.

жарлы II *с.е.* precipitous; abrupt; steep.
жарлық *з.е.* decree.

жарма I *з.е.* cereals; **бидай ~сы** pearl barley; **қарақұмық ~сы** buckwheat; ♦ *с.е.* ~лық cereal; ~лық дақыл cereal culture; ♦ *em.* ~лану to be splintered; to be divided; ♦ *em.* ~лау to break up; to crush; to divide; to cut into pieces.

жарма II *з.е.* yoke; ~дағы өгіздер oxen under yoke.

жарма III *с.е.* consisting of two halves; ~ есік double door.

жарма IV *з.е.* ditch; trench.

жарма V *з.е.* clam.

жармақ I *з.е.* a small copper coin with a hole in the middle.

жармақ II *з.е.* cereals.

жармас//у *em.* to scrabble at; to claw at; to grab at; to catch hold of; to seize (up)on; to cling to; to hold on to; to clutch at; to hang on to.

жарна *з.е.* contribution; payment; **бастапқы** ~ an initial fee; instalment; ~ кірісі жоғары салымдар blue-chip investment; ~ төлеу to pay dues; ~лық share; interest; ~лас shareholder; sharer; ~шы shareholder; sharer; ♦ *с.е.* ~лы share; ~лы салым share; ~лы қор unit investment fund; (AMEP) mutual fund;

жарнақ *з.е.* (БОТ) segment; clove.

жарнама *з.е.* advertisement; advertising; blurb (book); commercial (TV, radio); promotion (campaign); publicity; ~ агенттігі advertising agency; ~ беруші advertiser; ~ жасаушы adman; ~ кампаниясы advertising campaign; ~ парағы hand-out; ~шы advertiser; ♦ *em.* ~лау to advertise; to plug; to bill; to promote (product, singer);

♦ *с.е.* ~лық publicity; advertising; ~лық айдар spot advertisement; ~лық жарқағаз broadsheet; ~лық тақта sandwich board; ~лық үзіліс commercial break.

жартас *з.е.* (ГЕОЛ) bluff; rock; ~тан құлау to fall off a cliff; ~тың беті rock face; ♦ *с.е.* ~ты rocky.

жарты *з.е.* half; one and a half; ~ ай crescent (form); ~ бағасына half-price; ~бөтелке a half bottle; ~ жолда halfway; ~ жылда бір half-yearly; ~ нота minim; ~ сағат half-hour; ~ фунт half a pound; ~ шар hemisphere; ~ шеңбер semicircle; ♦ *em.* ~лау to halve; to have half of smth done; ♦ *з.е.* ~лық half a litre (volume); half-litre bottle.

жартылай *с.е.* semi; half; ♦ *үсм.* half; ~ асыл тас semiprecious stone; ~ бос half empty; ~ білікті semiskilled; ~ вегетариан demiveg; ~ құрғақ medium-dry; ~ қысқарту to halve; ~ майлы semiskimmed; ~ өткізгіш semiconductor; ~ сақтандырылған underinsured; ~ фабрикат тамақтар convenience foods; ~ финал semifinal; ~ жол ақысы half fare.

жартымды *с.е.* considerable; sizeable; substantial; significant; meaningful.

жартымсыз *с.е.* insignificant; unimportant; inessential; immaterial; not enough; small; slight.

жар//у I *em.* to break; to chop (wood); to split; to crack (nut); to blow up (explosive); to burst; to explode; to cut (growing tooth); to erupt; to come through; to penetrate; to make one's way through; to slaughter (animal); отын ~у to chop wood.

жар//у II *em.* to be in easy circumstances; to be well / comfortably off; to be well-to-do; ~ыту to provide with in abundance; to supply with in plenty.

жарық I *з.е.* lighting; light; glow (*eyes*); illumination; ♦ *с.е.* brilliant; bright (*room*); sunny; жап-~ very light; ~ жүргізу to electrify; ~ сөну to die away; ~ түсу to lighten; ~ түсіру to illuminate; to cast or shed or throw light on; ♦ *з.е.* ~тық brightness; brilliance; ~тылық illumination; (ФИЗ) luminance; ♦ *em.* ~тандыру to light up; to illuminate.

жарық II *з.е.* cleft; chink; ауыс. rift.

жарық III *з.е.* (МЕД) rupture; ~шы doctor; who cures rupture; ~ бандажы truss; ~қа ұшырау to rupture.

жарықгүл *з.е.* (БОТ) double buttercup; globeflower.

жарықдері *з.е.* (БОТ) herniary; rupturewort.

жарыққоңыз *з.е.* (ЗООЛ) glow-worm.

жарықтық *з.е.* the unforgettable (*person*); darling; dear; dearest (*about respectable person*).

жарықшақ *з.е.* chip; sliver; fragment; ~тық cleavability; ♦ *с.е.* ~ты cracked; decomposed; foliated; split; ♦ *em.* ~тану to crack; to split; ~тау to split; to splinter.

жарылқал/у *em.* to be a benefactor; to provide with; to supply with; ♦ *з.е.* ~ушы benefactor; benefactress; ~ушылық provision (with); supply (of).

жарыл/у *em.* to whack (*voice*); to blow out (*wheel, ball*); to burst (*pipe*); to crack (*bone, dish*); to go off (*bomb*); to explode; to pop (*balloon*); to split (*glass*); ♦ *з.е.* ~ыс blast; explosion; ♦ *с.е.* ~ғыш explosive; ~зат explosive device.

жарым I *с.е.* half; ~жартылай partial; partly; partially.

жарым II *з.е.* crackpot; ♦ *с.е.* ~ес crackpot; ♦ *з.е.* ~естік silliness; imbecility.

жарымжан *с.е.* disabled person; handicapped; ♦ *з.е.* ~дық mutilation; severe injury; ~дылық disability; ~дылыққа алатын жәрдемақы disability allowance.

жарыс *з.е.* competition; contest; competitiveness; race; racing; run; event (*sport*); ~ жолы racetrack; ~ сызығы parallel; ~ тректері speedway; ♦ *с.е.* ~па резонанс (ФИЗ) doublet resonance; ~лы (ЛИНГ) subordinate.

жарыссөз *з.е.* debate; discussion; қорғаушылар ~і (ЗАҢ) pleadings.

жарыс/у *em.* to compete; to race; ~тыру to force smb. to compete; ат ~тыру to hold horse race; ♦ *з.е.* ~ушы competitor.

жас I *з.е.* tear; ~ тамшысы teardrop.

жас II *с.е.* young; youthful; raw; жап-~ very young; ~ әйел young lady; ~ әртіс starlet; ~ жұбайлар newlyweds; ♦ *з.е.* ~кәрі the young and the old; ~тық youth (*period*); youthfulness; ♦ *em.* ~сыну to consider immature; to consider not to be old enough or to be too young.

жас III *з.е.* age; ~ қосу to grow up; ~ шамасы age limit; ♦ *с.е.* ~тас peer; ~ты of the same age; ♦ *em.* ~ жасасу to live a life together with smb.

жасақ *з.е.* (ӘСК) troop; squad; group; ~шы bodyguard; man-at-arms; ~тас member of the same troop or squad; ♦ *em.* ~тау to form troop; to establish a squad; to equip; to fit out; ♦ ~талу to be formed; to be established; to be equipped; ~тану to be armed; to be provided; to be furnished with; ♦ *с.е.* ~ты armed; fitted; equipped.

жасамалы *с.е.* old/aged man.

жасаман *з.е.* (БОТ) syringa.

жасампаз *с.е.* creative; viable; constructive; ~ еңбек constructive labour; ♦ *з.е.* ~дық (*work*) workmanship; creativity.

ЖАСАМЫС

- жасамыс** *c.e.* elderly; experienced.
- жасанды** *c.e.* affected; derivative; feigned; man-made; unnatural; artificial; hollow; simulated; sham; ~ **тіс** false teeth; ~ **ұрықтану** artificial insemination; ♦ *з.е.* ~**лық** affectation; sham.
- жасан//у** *em.* to dress up; to smarten oneself up; (*ӘСК*) to prepare for war to arm; ♦ *em.* ~**дыру** to dress maiden up; to dress maiden out; (*ӘСК*) to make army ready for battle.
- жасаң I** *c.e.* youngish; greenish (*plant*); *з.е.* ~**дық** youthful looks; unripeness; ♦ *em.* ~**су**: **көңілі ~су** to become bashful; to get timid; ~**сыну** to consider immature; to consider not to be old enough or to be too young; ~**ғырау** to become younger to freshen; ~**ғырату** to promote smb. or to further smb. to become younger or to freshen.
- жасаң II** *з.е.* (*БОТ*) aye-green.
- жасаңшөп** *з.е.* (*БОТ*) blowout grass.
- жасар I** *c.e.* -year old; **алты ~ бала** seven-year old boy.
- жасар I** *c.e.*: ~**ын жасау** to last or to live one's own age.
- жасар//у** *em.* to become younger; to get renewed; ~**ту** to rejuvenate.
- жасау I** *з.е.* dowry (*bride*); trousseau; ~**жабдық** (*production*) equipment; furniture (*house*); ♦ *c.e.* ~**лы** well-furnished (*house*); rich for dowry (*bride*); ~**сыз** dowerless; ~**сыз қалыңдық** dowerless girl; girl without a dowry; ♦ *em.* ~**лау** to prepare dowry to furnish a flat; ~**лану** to be well-furnished.
- жасал//у II** *em.* to do; to act; to form; to make; to shape; to build up; to fabricate; to create; to bring off; to go through; ~**лыну** to be done; to be made up; to be formed; to be created; ~**су** to help in doing smth; fiat justitia; ♦ *з.е.* ~**ушы** mastermind; producer; author; maker; originator.
- жасаурал//у** *em.* to water (*eyes*); ♦ *c.e.* ~**ғыш** runny; ~**тқыш**: ~**тқыш газ** tear gas; CS gas.
- жасауыл** *з.е.* cossack captain; military man.
- жасқаншақ** *c.e.* irresolute; undecided; ♦ *з.е.* ~**тық** timidity; indecision; ♦ *em.* ~**тау** to be timid; to funk; to quail before or at; to falter; ~**тану** to get shamed; to get timid; to be irresolute; to be undecided; to be hesitant.
- жасқал//у** *em.* to frighten off; to scare away; ~**ну** to feel shy; to be ashamed of smth; to take fright of; to scare; ~**ндыру** to bring smb. into state of timidity; to make smb. frightened.
- жасөспірім** *з.е.* teenager; juvenile; adolescent.
- жастай** *үсм.* in one's youth; from one's youth; ~**ынан/бала ~тан** in one's youth; from one's youth.
- жастал//у** *em.* to put pillow or smth. instead of it under your head; ~**тану** to put under head (*cushion, pillow*); *ауыс.* to die; to pass away; **жер ~тану** to pass away.
- жастық** *з.е.* cushion; pillow; ~**ша** small cushion; small pillow; ~**тың тысы** pillowcase.
- жас//у** *em.* to become shy; to become pliable; to get pliant; to be confused to be confounded; to be at a loss; to be out of sorts; to feel seedy.
- жасуша** *з.е.* cell; ♦ *c.e.* ~**лық** cellular.
- жасық** *c.e.* low-fat; lean; irresolute; indecisive; hesitant; ~ **ет** lean meat; **мінезі ~ адам** weak-willed person; ♦ *з.е.* ~**тық** unfatness; sluggishness; indecision.
- жасыл I** *c.e.* green (*colour*); greenish; leafy; ~ **бұрыш** green pepper; ~**тым--қоңыр** hazel; ♦ *c.e.* ~**ды** green; ~**дықзылды** many-coloured; ♦ *em.* ~**дану** to become green; to show green; to grow green; to turn green.

жасыл II *з.е.* lightning; thunder.

жасылша *з.е.* (БОТ) parsley.

жасымық *з.е.* lentil.

жасыр/ly *em.* to disguise (*fact, feeling*); to cover up; (ӘСК) to camouflage; to conceal; to secrete; to withhold (*information*); to hide; to hold back; to bottle up (*emotion*); to harbor (*criminal*); to veil; ~ту to make it disguised; to make it covered up; to make it camouflaged; to make it concealed; to make it secreted; to make it withhold; to make it hidden; to make it hold back; to make it bottled up; to make it harbored; to make it veiled; ♦ *з.е.* ~ушылық hiding; concealment; harbouring; receiving (*stolen things*).

жасырын *з.е.* secret; clandestine; surreptitious; unseen (*danger*); unsociable; veiled; latent; private; unidentified; ~ (*жариясыз*) furtively; on the quiet; on the sly; secretly stealthy; ~ дефект latent defect; ~ жер hiding place; ~ автор ghostwriter; ~ қашу to steal away; ~ қимыл furtive movement; ~ пәтер safe house; ~ын сезім undercurrent; ~ ic underground; ♦ *em.* ~у to lurk; to disguise; to withdraw into.

жасырынбақ *з.е.* hide-and-seek; ~ ойнау to play hide-and-seek.

жат I *с.е.* alien; ♦ *з.е.* ~жала strangers; ~жаран strangers; ~жұрағат distant relatives; ~аң/~жұрттық alien; strange; ~тық alienation; estrangement; ♦ *em.* ~сыну to avoid; to keep away or aloof from; ~сырау to be unsociable.

жат II *з.е.:* ~қа by heart; in memory of; ~қа жаттау to memorize.

жата-жастана *үсм.* with no hurry.

жатаған *с.е.* low; short.

жатақ *з.е.* homeplace of poor folk; ~хана dormitory; hostel; hall of residence; ~ханада тұру to live in halls;

♦ *з.е.* ~шы one who lives in places of poor folk, poor man; ~шылық life of poor folk.

жатар-жатпаста *үсм.* in the late evening; time before going to sleep.

жатпай-тұрмай *үсм.* always; all the time.

жатса-тұрса *үсм.* constantly; continually.

жатталу *em.* to swot; to learn by heart; ~талу to be learned; to be remembered; ♦ *з.е.* ~ма smth that learned by heart or rote; ♦ *с.е.* ~ғыш able or capable to learn by heart, to memorize or to swot; ~мпаз swot; ♦ *з.е.* ~мпаздық inclination for swotting; disposition towards swotting; ♦ *с.е.* ~нды learned by heart or rote; swotted up; ♦ *з.е.* ~ндылық rote-learning; swotting up.

жаттығу *з.е.* practice; exercise (*text-book*); (СПОРТ) training; warm-up; ♦ *em.* to train; to be in training; to practise; to exercise; to take exercise; to workout; атыс ~ы target practice; ~ киімі tracksuit; ~ ойыны practice match; ♦ *з.е.* ~шы person that exercises or trains.

жаттықтыр/ly *em.* (СПОРТ) to coach; to train; ♦ *з.е.* ~ушы trainer.

жат/ly *em.* to roost; to have a lie-down; to lie down; to relate; to be subject to; to lie; ~қызу to put; to admit (*hospital*); ~алақшу to rush about; ♦ *з.е.* ~ар орын a place to sleep; hammock; ~ын бөлмесі bedroom; ~ыс idling; ♦ *фр.* ~ып ішер slacker; idler; lazybones; couch potato; ~қызып-тұрғызу/өргізу to display power in every possible way.

жатық *с.е.* fluent (*word, writing*); smooth (*movement*); ♦ *з.е.* ~тық fluency; smoothness.

- жатыр** *з.е. (АНАТ)* uterus; womb; ~ды алып тастау hysterectomy; ~ мойны cervix; ♦ *с.е.* ~лас uterine; ~лас аға uterine brother; ~лас ана uterine sister.
- жатырқалы** *em.* to shy away from doing; to be shy; ♦ *з.е.* ~ушылық alienation; estrangement; ♦ *с.е.* ~ғыш shunning.
- жатыс** *з.е.:* ~ септік (ЛИНГ) locative case.
- жау I** *з.е.* arch-enemy; (ӘСК) enemy; ~жарақ armament; arms; ~лық/~шылық enmity; hostility; animosity; ♦ *с.е.* ~дай/~лы hostile; enemy; ~ жағына шығып кету to defect to the enemy.
- жау II** *з.е.:* көздің ~ын алу to please the eye.
- жауап** *з.е.* reply; answer; response; feedback; ~ алу to elicit a reply; ~ бланкісі reply coupon; ~ ретінде in reply to; ♦ *с.е.* ~ты responsive; responsible; demanding; executive; high-powered; liable; ♦ *з.е.* ~тылық charge; liability; responsibility; ~лықпен responsibly; ♦ *с.е.* ~сыз unanswered; irresponsible; negligently; ♦ *з.е.* ~сыздық irresponsibility; ♦ *em.* ~тасу to talk to; to converse with.
- жауапкер** *з.е. (ЗАҢ)* civil case; defendant; respondent; ~ адвокаты defending counsel; ~лік responsibility; ~сіздік irresponsibility; ~шілік charge; liability; responsibility; ~шілігі шектеулі серіктес limited partnership; ~шілікке тарту to impeach; ~шіліктен бас тарту to issue a disclaimer; ~шіліктен қашу to flinch from; ~шілікті мойнына алу to undertake.
- жаубүйрек** *з.е.* national dish made of fresh kidney meat.
- жаугер** *с.е.* bellicose; warlike; ♦ *з.е.* ~лік bellicosity; warlike character; ~шілік disturbance(s); revolt.
- жаудыр** *с.е.:* ~ көз glowing tender eyes; ♦ *em.* ~ау to gleam (with tenderness, expectation); to look in loving way.
- жаудыр/лу** *em.* to floor; ~ған оқ астында қалу to be under fire.
- жаужұмыр** *з.е. (АНАТ)* third stomach; (БИОЛ) bird cherry.
- жау-жалам** *үст.* hastily; in haste; hurriedly.
- жауқазын** *з.е. (БОТ)* primrose.
- жауқияқ** *з.е. (БОТ)* sedge; carex.
- жаула/лу** *em.* (ӘСК) to conquer; *ауыс.* to find favour with smb; to win over; to subjugate; ♦ *з.е.* ~ушы aggressor; conqueror; ~ушылық conquest; ♦ *em.* ~ну to be seized; to be captured; ~су to feud; ♦ *з.е.* ~стық enmity; ♦ *em.* ~стыру to embroil with; to cause smb. to quarrel.
- жаулық** *з.е.* headscarf.
- жаура/лу** *em.* to feel cold; to be cold; ~ту *em.* to make smb. feel cold; to make it be cold; ♦ *з.е.* ~уық very sensitive to cold.
- жаусат/лу** *em.* to rase or raze to the ground to smash up; to raid.
- жаусыра/лу** *em.* to crave for enmity; to hunger after animosity.
- жаутаң** *еликт.:* ~ көз pleading look; ~-~ ету to look in pleading way; ♦ *em.* ~дасу to look at each other in pleading way; ♦ *em.* ~дату to make smb. look in pleading way; ♦ *em.* ~дау to look in pleading way.
- жауторғай** *з.е. (БИОЛ)* corn bunting.
- жау/лу** *em.* to fall; жаңбыр көп ~ды there has been a heavy fall of rain.
- жауһар** *з.е.* brilliant; diamond.
- жаушалғын** *з.е. (БИОЛ)* sedge.
- жаушы** *з.е.* envoy; herald; matchmaker; ~лық mediation; herald's job; matchmaker's mission.
- жаушымылдық** *з.е. (БИОЛ)* peony.

- жауыз** *з.е.* villain; malefactor; ♦ *с.е.* spiteful; malicious; ♦ *з.е.* ~дық evil deed; malignance.
- жауығ/у** *ет.* to quarrel; to be at war; ~ысу to quarrel with each other; to be at war or loggerheads with each other; ~(ғ-қ)тыру to stir up one against smb; to set one against smb.
- жауылша** *з.е.* (БИОЛ) alyssum.
- жауын** *з.е.* hail; ~ астында in the rain; ~ бұлты storm cloud; ~-шашын precipitation; rainfall; snowfall; ♦ *с.е.* ~-шашынды rough; stormy; ♦ *ет.* ~дату to rain; to be raining.
- жауынгер** *з.е.* militant; warrior; trooper; squaddie; ♦ *с.е.* ~лік military; martial; ~лік борыш conscription; ♦ *з.е.* ~шілік bellicosity; warlike character; perkiness; belligerence.
- жауынқұрт** *з.е.* (ЗООЛ) earthworm.
- жауыр** *з.е.* abrasion; worn spot.
- жауыршөп** *з.е.* (БИОЛ) mullein.
- жауырын** *з.е.* shoulder blade; ♦ *с.е.* ~ды broad-shouldered.
- жаһан** *з.е.:* жаһан кезу to travel the world.
- жаһаннам** *з.е.* Hades; the Underworld.
- жаһұт** *з.е.* emerald.
- жал/ю I** *ет.* to lay (carpet, tablecloth); to substitute (*hand, palms*); алақан ~ю to panhandle; ♦ *с.е.* ~юлы laid; over-spread.
- жал/ю II** *ет.* to graze (livestock on pasture).
- жая** *з.е.* sacrum; rump; ♦ *с.е.* ~дай wide; ♦ *үст.* widely.
- жаялық** *з.е.* nappy liner; *с.е.* ~тай as mall as nappy liner.
- жаяу** *з.е.* pedestrian; ♦ *үст.* on foot; аfoot; ~ әскер infantry; ~ жүру to walk; ~ саяхатқа шығу to go camping; ~-жалпы on foot; аfoot; ♦ *ет.* ~лату to walk or go on foot; ~лау to walk or go on foot.
- жәбір** *з.е.* violence; harassment; ~-жапа offences and injuries; ♦ *ет.* ~лену to be offended with; to be oppressed by; ~леу to hurt or wound smb's feelings; жәнсіз ~леу to offend smb. unfairly; ♦ *з.е.* ~ленуші victim; injured person; (ЗАН) aggrieved party; ~леуші offender; ~леушілік insult; ~лік oppression; harassment.
- жәдігей** *з.е.* prude; ♦ *с.е.* prudish.
- жәдігер** *з.е.* cherished object; treasure.
- жәдігөй** *з.е.* exorcist; sorcerer; ауыс. trickster; tricky dick; ♦ *ет.* ~лену to appear as magician; ауыс. to be sly; to be crafty; to try to fool smb; to flatter; to adulate; to cheat; ♦ *з.е.* ~лік witchcraft; sorcery; ♦ *ет.* ~су to seem to be magician; sorcerer; ♦ *з.е.* ауыс. insincerity; deception.
- жәмбілше** *з.е.* sort of melon.
- жәмшік** *з.е.* coachman.
- жәндік** *з.е.* insects; creepy-crawly; bug.
- және** *шыл.* and; ~ сол сияқты and such-like; ~ тағысын тағы and so forth.
- жәрдем** *з.е.* help; assistance; aid; relief; ~ші helper; assistant; ~шілік aiding; rendering assistance; ~ақы allowance (*social*); benefit; ~ақы алу to be on the dole; ♦ *ет.* ~десу to render mutual aid or assistance.
- жәрмеңке** *з.е.* fair; funfair; ♦ *ет.* ~леу to be at fairs; ♦ *с.е.* ~лік fair; ~лік орталық fair centre.
- жәукем** *з.е.:* ~ге алу to oppress; to keep down; ♦ *ет.* ~деу to disembowel; to tear smth to pieces (*bird*); қасқыр қойды ~деп кетті the wolves tore the sheep to pieces.
- жәшік** *з.е.* box; drawer; bin; crate; case.
- жебе** *з.е.* arrow; ♦ *с.е.* ~лі with arrow; ♦ *ет.* ~леу to shoot; ауыс. to hasten; to quicken.
- жебелік** *з.е.* the end of smth. (*mustache, beard*).

ЖЕБЕЖАПЫРАҚ

- жебежапырақ** *з.е.* (БИОЛ) arrow-head.
- жебеу** *em.* to patronize; to protect; to support; to take care of; ♦ *з.е.* ~ші sponsor; patron; supporter.
- жебінді** *з.е.* milk that is got as a result of frequent milking.
- жебір I** *с.е.* glutton (food); gormandizer; person who quickly wears out (clothes); ♦ *з.е.* ~лік gluttony.
- жебір II** *з.е.* (БОТ) savory.
- жебіршөп** *з.е.* (БОТ) thyme.
- жегжат** *з.е.* distant relatives; ~жұрағат the whole set of distant relatives; ~тық relationship.
- жег//у** *em.* to yoke together (bull); to harness (dog); to hitch up (cart for harnessing horses); ~ілу to get down to; to buckle to; to harness oneself to; ♦ *с.е.* ~ін (БРИТ) draught; (АМЕР) draft; ~ін ат draft horse; carriage horse; ~індік designed for harnessing.
- жегі** *з.е.* (МЕД) lupus.
- желдеғабыл** *үст.* immediately; instantly; ♦ *з.е.* ~дық quickness; promptness; efficiency; ♦ *em.* ~дату to hurry; to hasten.
- жедел** *с.е.* speedy; express; urgent; ♦ *з.е.* ~дік speed; quickness; rapidity; ~хат wire; ~хат беру to cable; ♦ *үст.* urgently; ~ әрекет ететін топ flying squad; ~ жәрдем ambulance; ♦ *em.* ~дену to quicken; to accelerate; to go faster; ~дету to accelerate; to hot up; to hurry up; to expedite; (ХИМ) to activate; ~деу to hasten; to quicken; to accelerate.
- жез** *з.е.* brass; ♦ *с.е.* ~ді brass; ~ді сым brass wire.
- жезде** *з.е.* brother-in-law; ~ке polite form of «brother-in-law».
- жезөкше** *з.е.* call girl; prostitute; street-walker; ~лер үйі brothel; ♦ *з.е.* ~лік prostitution; ~лікпен айналысу to be engaged in prostitution; to street.
- жейде** *з.е.* blouse; smock; ♦ *үст.* ~шен with only shirt on.
- жеккөр//у** *em.* to abhor; to despise; to hate; ♦ *з.е.* ~ушілік scorn; ~ініш hatred; ill will; ♦ *с.е.* ~інішті hateful.
- жеке** *с.е.* self-contained; solitary; lonely; personal; first-hand; unrelated; ~кәсіпкерлік private enterprise; ~ концерт recital; ~ меншік private property; ~ мүлік personal property; ~өмірге араласу an invasion of privacy; ♦ *үст.* ~~~ separately; apart; ~лей one at a time; one by one; ♦ *em.* ~лену to separate; to stand apart from; to keep aloof from; ♦ *з.е.* ~лік singularity; isolation; ♦ *с.е.* ~ше singular; ~ше түр (ЛИНГ) singular; ♦ *em.* ~шелендіру to privatize.
- жеке-дара** *с.е.* special; particular; ♦ *үст.* absolutely alone; quite alone; all by oneself; ♦ *з.е.* ~лық isolation; separation;
- жекпе-жек** *з.е.* duel; (СПОРТ) singles; martial arts; ~-~ке шақыру to throw down the gauntlet.
- жексен** *үст.:* жермен ~ қылу to raze to the ground.
- жексенбі** *з.е.* ~лік Sunday; ♦ *с.е.* ~лік Sunday; ♦ *з.е.* ~лік voluntary unpaid work on Sunday; ~лік газет Sunday paper.
- жексұрын** *з.е.* rascal; villain; wretch; scoundrel; ♦ *с.е.* contemptible; obnoxious; nasty; odious; vile; ♦ *үст.* nastily; ♦ *з.е.* ~дық nastiness.
- жек//у** *em.* to raise one's voice at; to bellow at; to roar at; to snap at; ~іру to barrack; ♦ *з.е.* ~ірушілік barracking.
- жел I** *з.е.* wind; ~ диірмен windmill; ~ күші wind power; ~ге қарсы into or against the wind; ♦ *с.е.* ~ді windy; blustery; ~сіз windless; calm; ♦ *em.* ~дену to swell; ~дету to air; to ventilate; ♦ *з.е.* ~деткіш fan; vent; ~деткіш құбыр ventilation shaft.

- жел II** *z.e.* general name of colds in folk medicine.
- желайдар** *z.e.* (*BOT*) anemone; ♦ *c.e.* ~лы: желайдарлы сарғалдақ (*BOT*) yellow anemone.
- желбақыш** *z.e.* weathercock.
- желбегей** *z.e.* cloak; ♦ *үсм.* ~ unbuttoned; пәлтені ~ жамылу to throw one's coat over one's shoulders; ♦ *em.* ~лену to throw clothes over one's shoulders.
- желбезек** *z.e.* gills.
- желбеңделу** *em.* to be blown up; to be puffed up; to swell; ~ту to blow about; to flutter.
- желбуаз** *c.e.:* ~ әңгіме idle talk; verbiage.
- желбірелу** *em.* to wave; to flaunt; to flap; to fly; ~ту to flourish; ♦ *z.e.* ~уік желбіршек frill; flounce.
- желғабыз** *c.e.* fast.
- желдірме** *z.e.* recitative singing (*manner of performing*); ♦ *em.* ~леу (*МУЗ*) to sing with recitative; ~лету to speed up; to hasten.
- желегей-желпі** *үсм.* lightly clad.
- желек** *z.e.* thin silk headscarf that young women wear in the first months of marriage; *ауыс.* green outfit (*trees*); ағаштар жасыл ~ке оранды; ♦ *c.e.* ~ті with thin silk headscarf; ~ті келіншек young (peasant) woman.
- желемік** *z.e.* light breeze; ♦ *үсм.* ~теу slightly windy.
- желең I** *z.e.* loose-fitting light coat.
- желең II** *c.e.:* ~ киім light clothes.
- желең III:** желең-желең *елікт.:* ~~~ ету to flutter; to fly; ♦ *em.* ~деу to flutter; to fly; ~дету to blow about; to flutter (*lap, hem, skirt*).
- желеу** *z.e.* pretext; excuse; pretence; ♦ *c.e.* ~сіз without cause; without reason; ♦ *em.* ~рету to plead; to allege.
- желке** *z.e.* back of the head; (*АНАТ*) occiput; ♦ *em.* ~леу to hit one's back of the head; ~лету to allow smb to hit one's back of the head.
- желлу** *em.* to go at a jog trot; to trot. ~діру to trot a horse.
- желкек** *z.e.* horseradish.
- желкем** *c.e.* slightly windy; ♦ *em.* ~дену to start blowing.
- желкен** *z.e.* sail; ♦ *c.e.* ~ді sailing; ~ді қайық sailing boat.
- желк-желк** *елікт.:* желк-желк ету to heave; to sway; to wave; to flutter.
- желкөз** *c.e.* reticulate; meshy.
- желкіл** *елікт.:* ~ қағу to sway; to wave; to flutter; ♦ *em.* ~деу to heave; to sway; to wave; ~дету to blow about; to wave; to flutter.
- желқобыз** *z.e.* Kazakh national musical instrument.
- желқом** *z.e.* sweat cloth under saddle; pad; ♦ *em.* ~дау to use sweat cloth under saddle; to put a pad.
- желқұз** *z.e.* bad; rainy and foul weather.
- желмая** *z.e.* single-humped camel; dromedary.
- желөкпе** *c.e.* light-minded; light-headed; platonic; ♦ *em.* ~лену to act or to do as light-headed person.
- желп** *елікт.:* желп ету to stir or move slightly.
- желплу** *em.* to fan with; ~іну to fan; ♦ *z.e.* ~уіш fan; ~ініс ardour; enthusiasm; fervour; ♦ *em.* ~інісу to refresh oneself; to freshen oneself up.
- желпеңделу** *em.* to display impatience; to behave uneasily.
- желпілделу** *em.* to tremble; to quiver; ~су to tremble; to quiver with smb together; ~ту to make smb display impatience; to force smb to behave uneasily.
- желпілдек** *z.e.* fidget; fidgeter; ♦ *c.e.* frivolous; flippant.

ЖЕЛТОҚСАН

- желтоқсан** *з.е.* December.
- желтоқым** *з.е.* horse's skin disease.
- желгіш:** желгіш ат trotter.
- желе-жорта** *үсм.* at a trot.
- желұшық** *з.е.* slight cold.
- желшек** *з.е.* (БОТ) serpent root.
- желшешек** *з.е.* (МЕД) chicken pox.
- желіс** *з.е.* trotting (horse); course (event, story); ~пен жүру to trot; ♦ *с.е.* ~кер trotting; ~кер жылқы trotting horse.
- желі** *з.е.* lasso (stretched on the ground on the stakes for tying foals and lambs); *ауыс.* lead (thread, wire); (ТЕХ) line; to connect; network; the Net; web; chain (shops, hotels); ~ге қосу (КОМП) to network; to boot; (ГЕОЛ) vein; ~ге құлын байлау to put foals on a leash; ~ арқан special thick rope; телефон ~сі phone line; электр ~лері electric lines; *ауыс.* ~ден өшіру to unplug; ♦ *с.е.* ~лі harmonious; orderly; ~лі әңгіме orderly story; ~лі алтын vein gold; ~сіз (КОМП) nonvolatile; ♦ *em.* ~леу to pull lasso for many foals; *ауыс.* to stretch or to draw net; ~лену to be stretched (lasso, for tying foals); to be tied; *ауыс.* to trail; to be stretched or to drawn with net.
- желік** *с.е.* fervour; ardour; пер; бозбалалық ~ youthful ardour; ~пе compulsive; ♦ *em.* ~(к-г)у to run amok; ~тіру to provoke; to excite; to stir up; жұртты ~тірмей отыр do not stir people up.
- желім** *з.е.* gum; paste; size; ♦ *em.* ~дену to be stucked together; ~деу to paste (paper); to splice; to smear with glue; ♦ *с.е.* ~ді smeared; ~тек sticky; ~тек қағаз sticky paper; flypaper.
- желін** *з.е.* udder (livestock); ♦ *em.* ~деу to swell (udder before calving, lambing); ♦ *з.е.* ~сау garget (cow, sheep).
- жем** *з.е.* forage (livestock); fodder; bait (for fishing); ~ шаншу to bait; ♦ *с.е.* ~дік fodder; forage; ~дік дақылдар fodder crops; ~дік қырыққабат kale; ♦ *em.* ~деу to feed; ~делу to be feed-ed; ~сіреу to want forage (livestock); to want to eat fodder.
- жембасар** *з.е.* long finger of bird of prey.
- жемеде** *үсм.:* in adversity; in misfortune.
- жеме-жем** *з.е.:* ~ге келгенде in crucial moment.
- жемекіл** *з.е.* name of game.
- жемжеміл** *з.е.* name of herbal medicine; herbal remedy.
- жемқор** *с.е.* corrupt; ♦ *з.е.* ~лық corruption; ~лық әрекеттер corrupt practices; ♦ *em.* ~лану to be voracious (livestock); to be gluttonous; to be avid for bribe; to be greedy of bribe.
- жемпір** *з.е.* V-neck.
- жемсау** *з.е.* crop (bird); craw; (МЕД) goitre; wen; *ауыс.* pocket; ♦ *с.е.* ~лы with crop; with craw; ~лы кептер pouter; ♦ *з.е.* ~ыт feeding-trough; feeding-rack; manger.
- жемтік** *з.е.* carrion; food of predatory animals or beasts of prey; ♦ *em.* ~теу to eat in an untidy manner; ♦ *с.е.* ~теc accomplice; confederate; accessory.
- жемтір-жемтір** *с.е.* in rags; raggedy.
- жемшөп** *з.е.* forage; fodder; ♦ *с.е.* ~тік fodder; feed; forage.
- жемір** *с.е.* voracious (cow, calf, which eats clothes hanging on a rope, etc.); ~көбелек seedworm; ♦ *em.* ~у to crumble; to crumb; ~ілу to crumble.
- жеміс** *з.е.* fruit; ~ сатушы fruiterer; ~ шырыны fruit juice; ~ шіркейі fruit fly; ~-жидек fruits and cherries; ♦ *с.е.* ~сіз barren; fruitless; vain; futile; unsuccessful; ~ті fruity; fruitful; prolific; ~ті кезең fertile period; ♦ *з.е.* ~тілік fertility; fecundity; ~ін көру to reap.
- жеміссабақ** *з.е.* (БОТ) fruit stem; fruit stalk.

- жеміссерік** *з.е. (БОТ) pericarp.*
- жеміт** *с.е. insatiable; greedy.*
- жендет** *з.е. executioner (death sentence); tyrant; butcher; torturer; ♦ з.е. ~тік tyranny.*
- Женева** *з.е. Geneva; ~ көлі Lake of Geneva; Lake Lemán; ♦ с.е. ~лық Genevan; Genevесе.*
- жент** *з.е. food made of millet cereals with melted butter and sugar.*
- жентек** *з.е. lump; clot; ball (snow); clod (soil); ♦ с.е. ~- with lumps; with clots; ♦ em. ~телу to be a bag of smth; жүйкесі ~телу to be a bag of nerves; ~тену to become clod of smth; ~теу to crumple.*
- женьшень** *з.е. (БИОЛ) ginseng.*
- жең** *з.е. arm; sleeve; ♦ с.е. ~сіз sleeveless; ~сіз көйлек jerkin.*
- жеңге** *з.е. sister-in-law; ~лік procuration, pandering, pimping between fiancé and fiancée; ~тай go-between; ~тайлық procuration; pandering; pimping.*
- жеңсе I** *з.е. smoked sturgeon belly (fish).*
- жеңсе II** *з.е. oversleeve; armlet.*
- жеңсік** *с.е. about smth that causes strong wish; ~қой keen; eager; ♦ з.е. ~қойлық eagerness; ♦ em. ~тену to conceive a strong desire.*
- жең//у** *em. to overcome; to surmount; to win; to conquer; to beat; to crush; ♦ с.е. ~уші winning.*
- жеңіл** *с.е. easy; effortless; faint; middle-of-the-road (music); superficial (wound); flimsy; light; mild (disease, weather); ~ескек paddle; ~жара flesh wound; ~тамақ snack; ~тұмау common cold; жеп-~ very light (weight); very lightweight; very easy; ♦ em. ~деу to become lighter (weight); to become easier; to be relieved; to find relief; ~дену to become lighter; to become easier; to be relieved; to find relief; to relieve oneself; ♦ em. ~дету to cushion; to alleviate; to ease; to relieve; to facilitate; to lighten; to mitigate (punishment); ♦ үсм. ~желпі inconsequential; immaterial; ~желпі қарау to take things easy; ~желтең simple; easy;*
- жеңілдік** *з.е. lightness (weight); concession (payment); ease; easiness; relief (feeling); reduction (price); discount; ~ пен at a discount; ~ негізіндегі төлем payment on easy terms; ~ ті сезіну to feel relieved;*
- жеңілгек** *з.е. cuff link (dress); collar stud.*
- жеңілтек** *с.е. flippant; frivolous; ♦ з.е. ~тектік levity; frivolity; ♦ em. ~тектену to be flippant; to be frivolous.*
- жеңіл//у** *em. to fall; to lose; to suffer a defeat; to be defeated; ♦ з.е. ~іс defeat; ~іс тапқан loser; ~іске ұшырату to defeat; ~іске ұшырау to take a beating; ~мес (team) invincible; unbeatable; unbeaten; indestructible (army); overwhelming (feeling).*
- жеңімпаз** *з.е. victor; winner; conqueror; ♦ с.е. victorious; triumphant; ♦ з.е. ~дық invincibility.*
- жеңіс** *з.е. victory; win; triumph; ~ке жету to gain victory; to score a victory; ♦ с.е. ~істі triumphant; victorious.*
- жеңістік** *з.е.: жеңістік бермей to stick or stand to one's guns; to have or insist on one's own way.*
- жер** *з.е. ground; land; earth; the Earth; locality; moorland; allotment (arable); holding (leased); plot; soil; pocket (small territory); ~ астында below ground; ~ аудару to exile; ~ бауырлау to crawl; ~ бетіндегі onshore; ~ жастандыру to murder; ~ жәннаты earthly paradise; ~ жырту to plough; ~ қойнауы bowels; ~ сілкінісі earth-*

ЖЕР-ЖЕР

- quake; ~ үй dugout; ~ үстінде on the ground.
- жер-жер** *уст.*: ~-ге to everywhere; ~-ге to everywhere; ~-де everywhere; far and wide; ~-ден from everywhere; from every quarter.
- жерағаш** *з.е.* wooden plough.
- жерасты** *с.е.* underground; subterranean; ~ дүмпуі earth tremor; ~ жолы subway; underpass; ~ темір жолы elevated railroad.
- жербарақ** *з.е.* dugout.
- жербас** *з.е.* (БОТ) madder.
- жергілікті** *с.е.* local; indigenous; regional; ~ биліктер local authority; local government; ~ диалект vernacular dialect; ~ өзін-өзі басқару local government; ~ тұрғын native; ~ тұрғындар the locals.
- жеребе** *з.е.* draw; ~ тарту to make or to hold a draw; қосымша ~ additional draws.
- жер-дүние** *з.е.* the Universe.
- жержаңғақ** *з.е.* groundnut; peanut; жержаңғақ пастасы peanut butter.
- жер-жаһан** *з.е.* universe; all the world.
- жер-жебір** *з.е.*: ~іне жету to slate.
- жер-жиһан** *з.е.* universe; all the world.
- жеркен//у** *em.* to be fastidious; to be squeamish about; to feel disgust; ♦ *em.* ~діру to repulse; to revolt; ♦ *з.е.* ~ушілік repugnance; repulsion; horror; ♦ *с.е.* ~шек fastidious; squeamish; finical; ♦ *з.е.* ~шектік fastidiousness; squeamishness; ~іш revulsion; ♦ *с.е.* ~ішті execrable; repulsive; horrid; repugnant; revolting; foul.
- жеркепе** *з.е.* dugout.
- жер-көк** *з.е.* universe; all the world.
- жерқойма** *з.е.* cellar.
- жерқонақ** *з.е.* (БОТ) snakeweed; snake-root knotgrass.
- жерқұрт** *з.е.* earthworm.
- жерле//у** *em.* to inter; to bury; ~ну to be buried; to be brought to the earth; ♦ *з.е.* ~у burial; funeral; ~у бюросы funeral parlour; ~у бюросының жұмысшысы mortician; ~у орны burial ground; ~у рәсімі funeral service.
- жерлес** *с.е.* countryman; ♦ *з.е.* ~тік association of people from the same area or country.
- жерлік** *с.е.* earthly.
- жермай** *з.е.* kerosene.
- жермен-жексен:** ♦ *фр.* ~ ету to raze to the ground; to level.
- жермешел** *з.е.* cripple.
- жер-су** *з.е.* land.
- жерсіз** *с.е.* landless; ~ шаруалар landless peasant; ♦ *з.е.* ~дік lack of land; landlessness.
- жерсіну** *em.* to become acclimatized; ~діру to acclimatize.
- жертаған** *с.е.* low; ~ жапырақ basal leaf; bottom leaf; radical leaf; root leaf.
- жертану** *з.е.* earth science.
- жертезек** *з.е.* divot; peat; turf.
- жертесер** *з.е.* shrew.
- жертөле** *з.е.* dugout.
- жер//у** *em.* to keep away from; to keep aloof from; to feel fastidiousness; ~іту to force smb. to feel a disgust.
- жерұйық** *з.е.* paradise.
- жерүсті** *с.е.* overhead.
- жершөп** *з.е.* (БОТ) loose silky bent.
- жершіл** *с.е.* about person who knows the ropes; ♦ *с.е.* ~дік ability to know the ropes.
- жерік** *з.е.* whim; caprice; whimsy; fancy; fastidiousness (*pregnant woman*); squeamishness; ♦ *з.е.* ~тік state of fastidiousness; state of squeamishness.
- жесір** *з.е.* widow; ♦ *с.е.* widowed; ~ қалу to become a widow; ♦ *з.е.* ~лік widowhood; ~лік тауқыметі hardship of widowhood.

- жете I** *з.е.* place of knife blade's connection with its handle jugular or cervical part of man's head.
- жете II** *з.е.* understanding; realization; ♦ *с.е.* ~лі clever; intelligent; sensible; ~лі адам clever man; man of sense; ~сіз muddle-headed; stupid; unwell-born; inhighborn; ♦ *з.е.* ~лілік reasonableness; ~сіздік muddle-headedness; stupidity; not high or good birth.
- жете III** *үсм.* in detail; minutely; thoroughly; ~ түсіну to understand in details.
- жетек** *з.е.* shaft (cart); bridle (horse); rein; ♦ *ем.* ~теу to lead (horse); to guide; *ауыс.* to allow oneself to be led or run by smb; ♦ *с.е.* ~теулі about person or animal that is led on a string; ♦ *ем.* ~теу to go with hands joined; ~тету to make it lead; to lead smth on a string.
- жет//у I** *ем.* to attain; to accomplish; to achieve; to arrive; to reach; ♦ *с.е.* ~імді accessible; available; қол ~імді үй affordable housing; қол ~імді баға obtainable price; ~імді нүкте accessible point.
- жет//у II** *ем.* to be sufficient; to stretch; to be enough; ♦ *ем.* ~пеу to miss; lack of funds; ♦ *з.е.* ~пеушілік scarcity; shortage of; lack of; dearth; ♦ *үсм.* sufficiently; enough; ~ер-жетпес barely sufficient; hardly enough; ♦ *с.е.* ~ерлік sufficient; enough; ~імсіз insufficient; scanty; ♦ *з.е.* ~імсіздік insufficiency; deficiency.
- жетекші** *з.е.* leader; manager; head; administrator; ♦ *с.е.* ~ chief; leading; ♦ *з.е.* ~лік guidance; leadership; leaders.
- жеткіз//у** *ем.* to dispatch; to enunciate (*aim, plan*); to carry; to convey (*thoughts, gratitude*); to deliver (*goods, news*); to impart to (*informa-*
- tion*); to recount (*event*); to supply; ♦ *з.е.* ~уші stooge; ♦ *ем.* ~ілу to be supplied; to be carried; to be reported; to be inform of; to be delivered; to be distributed; to be eked out; ♦ *с.е.* ~бес quick; rapid; fast.
- жеткіліксіз** *с.е.* insufficient; poor; inadequate (*preparation*); inconclusive; ♦ *үсм.* insufficiently; inadequately; ♦ *з.е.* ~дік insufficiency; inadequacy.
- жеткілікті** *с.е.* enough; sufficient; exhaustive; ample; ♦ *үсм.* ~ дәрежеде sufficiently; ♦ *з.е.* ~лік adequacy; sufficiency.
- жеткіншек** *з.е.* teenager; juvenile; adolescent; ~ шақта in one's teens.
- жеткісіз** *с.е.* insufficient; poor; inadequate; inconclusive.
- жетон** *з.е.* token.
- жетпіс** *сан е.* seventy; ~інші seventieth.
- жел//у** *ем.* to eat; ~ліну to corrode; ~гізу to make smb. eat; ♦ *с.е.* ~уге жарайтын edible; eatable; ~уге жарамсыз unsafe to eat; inedible; ~гіш foodie; heavy eater; embezzler of state property or funds; ♦ *з.е.* ~гіштік gluttony; embezzlement of state property or funds.
- жеті** *сан.е.* seven; ~нші the seventh. ♦ *с.е.* ~лік seven; weekly; ~лік қарға seven of spades; екі ~лік демалыс two weeks' holiday;. ♦ *үсм.* ~леп weekly; ~жетіден in sevens; ~сі funeral repast / feast on the seventh day in memory of deceased.
- жетіген** *з.е.* zhetigen; seven-stringed old Kazakh musical instrument.
- жетік** *с.е.* well-informed; knowledgeable; ♦ *з.е.* a person possessing a great knowledge: ол шет тілдерге ~ адам he is a great expert in foreign languages; ~ білу to know smth thoroughly; ~ меңгеру to master smth well.

жетіл/у *em.* to develop; to improve oneself; to get to perfection; **біртіндеп** ~у to develop gradually; **жан-жақты** ~у to develop thoroughly; to get to the definite condition; ♦ *c.e.* ~ген accomplished; **әбден** ~ген improved; ~**меген** immature; deficient; imperfect (*system*); ♦ *em.* ~**діру** to hone; to refine (*theory, task*); (*TEX*) to perfect.

жетім *z.e.* orphan; ~ **бала** orphan child; ♦ *c.e.* ~ orphan; lonely; lone; ~ **кемпір** a lonely old woman; ~ **босаға** the left side of *yurta's* door; ~ **қабырға** the shortest ribs; ~ **құрсақ** insatiable; ~**қалу** to be orphaned; ♦ *z.e.* ~**дік** orphanhood; orphanage; loneliness; desolateness; ~ orphan; ~-**жесір** orphaned; members of family left without a breadwinner; ~-**жесірлік** the state of orphaned people; ~**хана** orphanage; orphan asylum; ~**шілік** orphanhood; orphan fate; ~**шілік көру** to feel oneself lonely; to endure the orphan fate.

жетіс/у *em.* to be in abundance; to rejoice (*mostly in a negative sense, disapproving*); ~**пей** to be short of; ♦ *z.e.* ~**пеушілік** deficiency; disadvantage; ~**пеушіліктер** limitation; ~**тіру** to deliver; to supply; **азық-түлік** ~**тіру** to supply with products; **мақтауын** ~**тіру** to praise more than enough.

жетіскендік *z.e.* success; advancement; **ғылымның** ~**дігі** advancement of science.

жетістік *z.e.* achievement; accomplishment; ~**тер** attainments; achievement; ~**ке жету** to succeed; to come on (*pupil*).

жид/у *em.* to fall out; to come out (*hair, wool*); to be overcooked (*meat*); *ауыс.* to become limp (with smth.); become apathetic; ~**іту** to clean the skin from wool; pouring boiling wa-

ter or wetting in acidic solution; to overcook.

жидашы *z.e.* tax-collector; tax-gatherer.

жидек *z.e.* berry; ~**тер** soft fruit (*БРИТ*).

жиек *z.e.* ridge (*hill*); ~**теме** braid; tape; lace; setting; mounting; casing; (*БРИТ*) rim; (*АМЕР*) frame; (*ТЕХ*) holder; ♦ *c.e.* ~**ті** rimmed with; ♦ *em.* ~**теу** to border (*road, river*).

жиде *z.e.* (*БОТ*) oleaster ♦ *c.e.* ~**лі dzhida**-covered.

жиен *z.e.* nephew (*sister's children*); ♦ ~**шар** grand-nephew (*daughter's children*); great-nephew.

жилет *z.e.* vest; waistcoat (*АМЕР*); waistcoat (*БРИТ*).

жина/у *em.* to gather; to shovel; to assemble; to make (*bed*); to round up; to canvass; to garner (*information*); to harvest; to hoard; to clock up; to draw up (*document*); to notch up (*score*); to summon up; to collect; to gain (*experience*); to muster (*energy*); to poll (*vote*); to clean up (*room*); to get together; to put together; to roll up (*umbrella*); to tuck away (*money*); ~**п сақтау** to put away; ~**п-теру** to pick smth. thoroughly; **ол барлық мәліметтерді** ~**нап-теріп алды** he picked all information thoroughly; ♦ *z.e.* ~**ушы** collector; ~**ғыш** a man; gifted to collect; **мақта** ~**ғыш машина** mechanical cotton harvester; cotton picker; ~**қы** assembled; organized; tidy; ~**тылық** thrift; economy; ~**усыз** unorganized; unassembled.

жинақ *z.e.* set; collection (*works*); kit (*equipment*); ~ **банкі** savings bank; ~ **шот** savings account; ~ **сандықша** piggy bank.

жинақтал/у *em.* to accumulate; to collect; to focus; to group; to clock up; to summarize; ~**тап қою** to make

- savings; ♦ *з.е.* **~таушы** generalized; summing; ♦ *с.е.* **~таған** savings.
- жинақтал//у** *em.* to be collected; be about to; to be accumulated; ♦ *с.е.* **~талған** collected; savings; **~талған ақшаны ұстау** to dig into one's savings.
- жинақы** *с.е.* collected; tidy; **жып-~** very neat; very careful; ♦ *em.* **~лану** to become accurate; ♦ *з.е.* **~лық** collectedness; neatness.
- жиналыс** *з.е.* meeting; gathering; assembly; **~қа шақыру** to call a meeting; **~та болу** to be in conference; **~ты келер аптаға қалдыру**; to adjourn a meeting till the following week; **~ әлі болып жатыр ма?** is the meeting still on?.
- жинал//у** *em.* to assemble; to congregate; to convene; to erect; to collect; to converge; *ауыс.* to gather; to prepare for smth; **~ып қалу** to cluster; to gather; **~малы** sliding; collapsible; prefabricated; folding; **~ған шаш** bun of hair; bunch; **~ған шкаф** fitted cupboard; **~маған** disorderly; messy (*room*); **кетуге ~у** to be leaving; to prepare for departure.
- жинаңқы** *с.е.* dense; clumped; ♦ *з.е.* **~лық** collectedness; neatness.
- жинас//у** *em.* to help to gather smth. . to sb; **~тыру** to pack up; to compile; to layout; to complete; (*КОМП*) to pack; to lay down.
- жираф** *з.е.* giraffe.
- жирен** *с.е.* red (*hair*); reddish; **жип-~** (*hair*) very red; ♦ *з.е.* redhead.
- жирен//у** *em.* to shun; to disdain; to be fastidious/squeamish about smth.; **~діру** to disgust.
- жиреніш** *з.е.* aversion to/ for; disgust; **~ сезімі** sense of disgust; **~пен қарау** to look with repugnance; ♦ *с.е.* **~ті** disgusting; loathsome; **~ті иіс** odor nuisance; objectionable odor; **~шек/~гіш** fastidious; squeamish; **~шек адам** squeamish man.
- жиренше** *з.е.* (*БОТ*) birthwort; snake-root.
- жиһаз** *з.е.* furniture; **~бен жабдықталған бөлмелер** (*АМЕР*) rooming house; **~далған бөлмелер** lodging house; **~ды жылтырататын зат** furniture polish; **~ды қайта орналастыру** refurbish; **~ды пәтер** (*АМЕР*) furnished flat *немесе* apartment; **~дың бөлігі** piece of furniture; **~ бұйымдары** furnishings; **~ тасушы** (*БРИТ*) removal man; ♦ *с.е.* **~ды** furnished; **~ды қонақ бөлме** richly furnished living-room; **~сыз** unfurnished; ♦ *em.* **~дау** to furnish well; **үй қазақша ~далған** the flat furnished in kazakh style.
- жиһан** *з.е.* world; Universe; **~ кезу** to travel about the world; ♦ *з.е.* **~кездік** travelling; journey; ♦ *с.е.* **~гер** wanderer; traveller; **~герлік** peaceful settlement; amicable arrangement; **~герлік соғыс** World War.
- жиыл//у** *em.* to gather; to bulk; to hear; to accrue; **~ып-терілу** to prepare for smth. gradually; **ауыл жайлауға шығуға ~ып-теріліп жатыр** aul is preparing for resettlement gradually; ♦ *з.е.* **~ыс** meeting; gathering; ♦ *с.е.* **~ған** gathered; **~ған жұрт** gathered people; **~ыңқы** aggregated; assembled; gathered.
- жиын** *з.е.* gathering; assembly; crowd; (*БРИТ*) meet; meeting **салтанатты ~** grand assemblage; rally; **~ алгебрасы** algebra of sets; **шешімдер ~ы** solution set; **~-терін** works by winning; small things; fine; granule; modest savings; **~-той** great feast; banquet; ♦ *с.е.* **~ды** meeting place; ♦ *em.* **~ып-түйіну** to collect and pack the things.

ЖИЫНТЫҚ

ЖИЫНТЫҚ *c.e.* aggregate; totality; cumulative; generalized; total; ~ бейне generalized image; ~ жоспар aggregate plan; ♦ *em.* ~тау to generalize; to summarize; деректерді ~тау to generalize the facts;

жиыр//у *em.* to move; to knit; to shrivel; қабағын ~у to knit one's brows; ~ылу to knit; to move; to shrink, to compress, to curl up; маңдай терісінің ~ылуы to knit one's brow.

жиырма *сан.e.* twenty; ~ шақты about twenty; ~ адам "қарсы" болды there were twenty noes; ~ пайыздық жеңілдік a twenty per cent discount; ~сыншы ғасыр twentieth century; ~сыншы ғасырда in the twentieth century; ~сыншы the twentieth; ♦ *em.* ~лау to divide into twenty.

жиі *c.e.* frequent; ~ барып тұру to frequent; ~соғу to race (*vessel*); ♦ *em.* ~леу to become more frequent; to become more rapid; оның келуі ~леді his visits became more frequent; ~лену to become more frequent; to become more rapid; аурудың тыныс алуы ~леді breath of a sick became more frequent; бұлт ~ленді clouds became more rapid; ♦ ~лету to make more frequent; ♦ *з.е.* ~лік (РАДИО) frequency; rate; халықтың ~лігі population density; тамыр соғуының ~лігі pulse beat frequency; ~лік модуляциясы (РАДИО) frequency modulation; FM; ♦ *үст.* ~рек increasingly; ~-~ very often; frequently.

жиіркен//у *em.* to nauseate; to disgust; ♦ *з.е.* ~іш disgust; ♦ *c.e.* ~шек squeamish (*person*); ~ішті loathsome; abominable; ауыс. nauseating; hideous (*face*); repellent (*smell*); abominably; hideously.

жи//ю *з.е.* collection; gathering; accumulation; ~ған-терген saving; gath-

ered and accumulated saving; ~ған-тергенін ортаға салу to give all gathered to general use; ♦ *em.* ~ысу to help to gather smth. . to sb; ~ыстыру to pack up; to compile; to remove; to tidy up; to clean up; ♦ *c.e.* ~юлы gathered; accumulated; cleared-up; removed (*bed*); төсек ~юлы the bed is removed; ~юсыз scattered; unassembled; unorganized; untidy; unharvested.

жоба *з.е.* projection; design; draft; project; scheme; ~мен үш жүздей about three hundred; ♦ *em.* ~лану to be designed; to be planned; ~ланған understood; ♦ *em.* ~лау to project; to outline (*theory, plan*); to design; ~лап сызу to rough out; ♦ *з.е.* ~лаушы projector; designer; ♦ *c.e.* ~лы adjusted; designed; engineered; ~лық design; ~лық сметалық құжаттар design estimates; ~сыз without a project; without a plan; ~сыз салынған үй house built without a plan.

жобалғы *c.e.* modest; simple; ♦ *үст.* simply; modestly; ~ киіну to dress modestly; ~ жігіт simple fellow.

жоғал//у *em.* to fade; to disappear; to evaporate; to vanish; to peter out; to scam; to die out (*traditions*); to clear off; ♦ *c.e.* ~ған missing; extinct (*plant*); lost; ~ған заттар lost property.

жоғалт//у *em.* to lose; forfeit (*friendship*); ~қанын табу to recoup one's losses; ~қанын іздеу to look for lost.

жоғарғы *c.e.* upper; top; ~ қабат top floor; topcoat; upstairs; ~ палуба promenade deck; ~ Сот (БРИТ) High Court; (АМЕР) Supreme Court; ~сынып оқушылары senior; the seniors; ~ тап upper class; ~ этаж deck (*bus*); top deck; ~ басшы (БРИТ) supreme; overhead; upper; upstairs; ~ курс студенттері senior students.

жоғары *үст.* high (*goal*); ~ **аспанда** биік тауларда up: up in the sky/the mountains; ~ **көтерілу** to climb; ~**да** above; upstairs; ~**да айтылған** afore-said; ~**да аталған** mentioned above; ~**дан қарау** to look down on; ~**рақ** higher; above; ~**төмен** up and down; high and low; ♦ *с.е.* ~ **талғаммен** exquisitely; exalted; exquisite; highly; stiff (*price*); top; steep; ~ **баға беру** highly; to speak highly of; ~ **баға төлеу** high; to pay a high price for smth. ; ~ **деңгейде емес** off-peak (*heat*); ~ **деңгейде күзетілетін** (*БРИТ*) top-security; ~ **деңгейде** top-level; ~ **деңгейдегі тіл** (*КОМП*) high-level language; ~ **деңгейлі** crack; high-level (*agreement*); ~ **қызметтері** top-ranking; ~ **қысым** high-pressure; ~ **техникалық** hi-tech; ~ **төленетін** lucrative (*job*); ~ **бағалау** to prize; to treasure (*friendship*); ~ **беделде болу** to rise to the occasion; ~ **қызметте болу** (*БРИТ*) to have pride of place; ~ **ойда болу** to think highly of smth.; ~ **бас қолбасшы** commander in chief; ~ **биіктіктен көрініс** bird's-eye view; ~ **білім** higher education; ~ **білім** (*БРИТ*) tertiary education; ~ **дәрежедегі кездесу** summit; ~ **дәрежедегі конференция** summit; ~ **дыбыстық реактивті ұшақ** (*АМЕР*) supersonic transport; ~ **еңбек өнімділігі үшін сыйақы** productivity bonus; ~ **жиілік** treble (*радио*); ~ **жылдамдықпен жүретін автострада** expressway; freeway; ~ **класқа жатпайтын** (*БРИТ*) non-U; non-upper class; ~ **қаржылылар әлемі** the world of high finance; ~ **математика** advanced maths; ~ **Мәртебелім** Excellency; ~ **октанды бензин** (*АМЕР*) premium gasoline; ~ **өрмелегіш** steeplejack; ~ **санатты бухгалтер** (*АМЕР*) certified public accountant; (*БРИТ*) chartered

accountant; ~ **сапалы туынды шеберлік** craftsmanship; ~/**төмен қуат** high/low voltage; ~/**төмен қысым** high/low pressure; ~/**төмен/ең кіші жылдамдық** high/low/bottom gear; top; ~/**төменгі орта деңгей** above/below (the) average; (*БРИТ*) switch-back; ♦ *з.е.* ~**лық** (*МУЗ*) pitch; ♦ *em.* ~**лау** to overshadow; to rise; ~**лату** to turn up; to promote.

ЖОЗЫ *з.е.* low round table.

ЖОЙҚЫН *с.е.* shattering; destructive; grandiose; grand; impressive; ~ **күш** destructive force; ♦ *з.е.* ~**дық** shattering; destructive force.

ЖОЙЫЛ/У *em.* to go into liquidation.

ЖОЙҒЫЗ/У *em.* to force/let to destroy/liquidate smth.;

ЖОЙЫМПАЗ disaster fighter; liquidator; ~**дық** liquidation.

ЖОЙЫТ *с.е.* carnivorous; predatory.

ЖОҚ *көм.с.* no; doesn't exist; absent; **ешкім жоқ** there is nobody; **ештеңе** ~ there is nothing; **уақытым** ~ I have no time; ~ **болу** lack; to stay out; ♦ *з.е.* ~**тық** absence of smth; **оның жоқтығы сезілмейді** his absence is not perceptible; poverty; misery; destitution; loss; ~ **іздеп жүрміз** ищем пропажу looking for lost; ~ **табылды** lost is found; ~**шы** seeking for a lost; defender; intercessor; mediator; patron; protector; sponsor; ~**шы болу** to be a defender; ~ **жерден шығару** to cook up; the poor; **барлар ~ты түсінбейді** богатые не понимают бедных; ~**шылық** deprivation (*poverty*); ~**қа ұшырататын** rippling; no; not (negation); **жоқ, рахмет!** no, thank you!; **ол ештеңе айтқан** ~ he did not say anything; nothing; ~**тан бар болу** come from nothing; non-existent; absent; ~ **адам** absentee; ~ **болғаны үшін кешірім сұрау** to send one's apolo-

gies; ~ болғанында in the absence of; ♦ *em.* жоқсыну to feel absence of smth.; ~ты айту to say nonsense; ~қа шығару to disprove; to gain-say; (ЗАҢ) to nullify; to rebut; deny; ♦ *үст.* ~тың қасы next to nothing; ~ дегенде at the worst; at least; ~ жерден suddenly; ~тан бар for nothing; ~тан өзге trifles; ~қа тән very little; almost there.

жоқталу *em.* to search; to detect the absence or presence of smb.; to yearn for someone; to mourn; to bemoan; to regret (*death*); жоғын ~у to protect one's interests; ~ту to force to search; to miss smb.; ~лу to inquire; to make inquiries; ~су to check presence or absence of smth. jointly; to mourn over decedent together; to take part in mourn; ♦ *з.е.* ~ушы supervisor; man missed for smth. ; (ЭТН) mourning man.

жол *з.е.* way; journey; *ауыс.* tack; (СПОРТ) track; path; path; pathway; runner; footpath; (СПОРТ) lane; line (*poem*); passage; road; route; run; verse; ~ ақысы waybill; fare; ~ апаты road accident; ~ белгісі sign; road sign; traffic sign; ~ бөгеті roadblock; ~ ережелерін сақтамайтын адам jay-walker; ~ ернеуі roadside; roadside verge; ~ картасы road map; ~ көрсеткіш guidebook; guide; ~ кідірісі bottleneck; (АМЕР) gridlock (*transport*); (БРИТ) hold-up; ~ қауіпсіздігі road safety; ~ қиылысы road junction; ~ жүру ережелері (БРИТ) Highway Code; ~ полициясының жылдамдықты қадағалау орны speed trap; ~ салушы plotter; ~ сезімі road sense; ~ торабы fork; ~ төсеніші pavement; ~ чегі traveller's cheque; (АМЕР) traveler's check; ~ тасымалы road haulage; ~ шығынын жабу mileage

allowance; ~ сапар road; ~ айырығы екі жаққа кету to fan out; ~ ашу to pave the way for; to pioneer; ~ беру (АМЕР) to yield; (БРИТ) to give way; ~ беріңіздер! give way!; ~ болмады! bad; hard; tough luck!; ~ көрсету/ нұсқау to guide; to shepherd; to give smb a hint; to lead the way; to show in; ~ салу to roll; to blaze a trail; ~ соғып тастады it was a bumpy flight; ~ сұрау to ask for directions to; ~ табу to get one's bearings; ~ жағдайы күрделі road conditions are treacherous; ~ жоқ! no thoroughfare!; ~ы болғыш lucky (*person*); ~ы болмайтын lame duck; ~ы болмаған кезде when the chips are down; ~ын жабу to prevent; ~ын қуған follower; ~ын табу to find a way out; ~ын ұстаушы partisan; ~ың болсын! good riddance! safe journey!; ~ыңыз болды деп есептеңіз consider yourself lucky; count yourself lucky; ~ға шығу to be on one's way; to hit the road: ~ға шығайық let's hit the road; ~дағы станса way station; ~дан тайдыру to lead astray; жолдан таю to astray; жолды білу to grip the road; жолды кесіп өту to walk across the road; to cut in; ~ды құм/қар жауып тастады sand/snow had drifted over the road; ~дың жиегіне жақындап келу to pull over; ~дың жағасы wayside; ~дың жүрер жағы (БРИТ) carriageway; ~дың келесі бетіне өту to cross over (to the other side of the road); ~дың түйіскен жері crossroads; ~дың шеті verge; ♦ *үст.* ~ай/ ~жөнекей on the way; passing; in passing;

жолақ *з.е.* strip; stripe; ~костюм pinstripe suit; ♦ *с.е.* ~ты streaked with ...; striped.

жолаушы *з.е.* passenger; fare; ~лар (авиа) лайнері airliner; ~лар кемесі

- cabin cruiser; ~лар суперэкспрес-
си (БРИТ) advanced passenger train;
~лар (вагон) carriage.
- жолбарыс** з.е. tiger.
- жолдас** з.е. friend; (АМЕР) afterbirth
buddy; companion; comrade; pal; fel-
low; ~ қыз woman friend; ~тық com-
radeship; friendship; friendly.
- жолдау** з.е. missive.
- жолсерік** з.е. (БРИТ) air hostess;
(АМЕР) porter; (АМЕР) train atten-
dant.
- жомарт** с.е. bountiful (person); gener-
ous; lavish (hospitable); liberal; ♦ з.е.
~тық generosity.
- жонглёр** з.е. juggler.
- жонғыш** з.е. chisel (sculptor).
- жоңқа** з.е. chippings; kindling; chip
(tree); splinter.
- жоңышқа** з.е. clover; ~ның жапырағы
cloverleaf.
- жор/ly** em. to suppose; to tip.
- жора** з.е. sacrament (belief, custom).
- жорамал** з.е. speculation; supposi-
tion; assumption; claim; guesswork;
~ ретінде for the sake of argument;
♦ em. ~дау to presuppose; to think;
~дап санау to guess; ~дап істелген
hit-or-miss; ♦ ұст. ~дап by rule of
thumb.
- жорға** з.е. ambler; pacer; ~ жарысы
pacers' race; ауыс. quick person;
сөзге ~ адам eloquent person; ♦ em.
~лау to amble; to move fast; to crawl;
ауыс. to grovel; to cater to smb.
- жорғаторғай** з.е. jay.
- жорық** з.е. walking holiday (long jour-
ney); hike; ~ асханасы canteen (mo-
bile); ~ госпитали field hospital; ~дүр-
бісі field glasses; ~ киімі battle dress;
~қа аттану to hike; to go hiking; ~қа
шығу to trek.
- жоспар** з.е. map; plan; layout; ~ бой-
ынша according to plan; ~ жүзеге
аспау to fizzle out; ~ жүзеге асыры-
лады the plan is under way; ~ құру
to map out; to lay; ~ға сәйкес жүру
to be on target; ~дан тыс impromptu;
~ланбаған half-baked; unplanned;
~лы экономика planned economy;
♦ em. ~лау to plan; to plan to do
smth.; to map out; planning; ~ланған
intended; scheduled; ~ланғандай as
scheduled; ♦ з.е. ~лаушы planner.
- жота** з.е. a hill; mountain range.
- жол/ю** em. to crush; to smooth; to dec-
imate; to annihilate; (ЗАҢ) to annul;
to destroy; to exterminate; to liqui-
date; to pulverize; to repeal; to re-
scind (agreement); to blot out; to re-
move (problem, doubt); to stamp out
(crime); to wipe out (debt); (КОМП)
to reset; ♦ з.е. ~юшы liquidator; ♦ с.е.
~ятын destructive; scathing (power).
- жөке** з.е. lime (tree).
- жөн I** з.е. direction (movement, action);
~ сілтеу to show the direction; order;
~ге келтіру to put in order; advice;
~ін білу to inquire about; to learn
the case; right; correct; ~ сөз reason-
able words; мұның ~ емес you are
not right; ~і түзу адам man of sense;
♦ с.е. ~сіз irrelevant; ~сіз қылық in-
discretion; ♦ з.е. ~сіздік irrelevance.
- жөн II** tradition; custom; ~білу to know
traditions and customs; to be able
to behave (in accordance with tradi-
tion).
- жөнде/ly** em. to amend; to mend; to re-
adjust; redecorate; to repair; to do up;
take out; to edit; to recondition; to ad-
just (clothes); tuck in; to make good;
to renovate; ♦ з.е. ~у repair; mending;
~у және бензин құю орны pit; ~у жи-
нағы repair kit; ~у жұмыстары road
works; ~у цехы repair shop; ~у ше-
берханасы repair shop; ~уде under
repair; ♦ з.е. ~уші repairman.

ЖӨНДЕЛУ

- жөндел//у** *em.* to amend; ~ген reconditioned; ♦ *s.e.* ~мейтін commission.
- жөнел//у** *em.* to sally forth; to tear along.
- жөнінде** *көм.сөз* on; about; concerning.
- жөргек** *з.е.* (БРИТ) nappy.
- жөтел** *з.е.* cough; ~ге қарсы дәрі cough drop; ♦ *em.* ~у to cough; ~іп алу to clear one's throat.
- жу//у** *em.* to wash; to mop; to bathe; to do the laundry; to clean; to get the washing done; to sluice down/out; to wash; to wash down; ♦ *em.* ~ып кетіру to clean off; ~ып тазарту to cleanse; ~ғыш зат detergent).
- жуан** *s.e.* deep (voice); obese; portly; thick; overweight; ~ жағы butt; ~ таяқ club (weapon); ~/жіңішке ішек large/small intestine.
- журнал** *з.е.* log; daybook; logbook; journal; magazine; register (school); ~ сөресі magazine rack.
- журналистика** *з.е.* journalism.
- жуық** *көм.с.* circa; ♦ *үст.* ~та the other day.
- жуыл//у** *em.* wash off; ~атын washing; washable (wall paper).
- жуын//у** *em.* (АМЕР) to wash up; to have a wash; washing; ♦ *з.е.* ~ынды slops.
- жуырда** *үст.* newly; ~ғы latest.
- жұбай** *з.е.* consort; spouse; ~лар couple; ♦ *s.e.* ~лық conjugal; marital; married.
- жұбаныш** *з.е.* consolation; solace; comfort; ♦ *s.e.* ~сыз disconsolate; inconsolable.
- жұбат//у** *em.* to console; to reassurance; to soothe; comfort; reassure.
- жұғ//у** *em.* to stick (paint, soot, dust, etc.); to become infected; ♦ *з.е.* ~ым nutritiousness; caloricity; *ауыс.* positive approach to smb.; ~ынды dab; ♦ *s.e.* ~атын infectious; ~(ғ-қ)палы (МЕД) catching; viral; contagious (disease).
- жұдырық** *з.е.* lash; fist; ♦ *em.* ~тай to pummel.
- жұқа** *s.e.* thin; ♦ *em.* ~ру to become thin; ♦ *s.e.* ~рған шаш thin hair.
- жұқтыр//у** *em.* to go septic; to infect; ~ып алу to catch (disease); ♦ *s.e.* ~ған septic.
- жұл//у** *em.* to pull up; to crop (animal); to sink; to make a killing (benefit); to nibble (grass); to draw (tooth); to extract; to pluck (eyebrow); to pluck (fruit, flower); ~ып алу to whip smth. away; to snatch; to tear out (a sheet of paper); ~ып тастау to strip.
- жұлдыз** *з.е.* star; ~ құрт caterpillar; ♦ *s.e.* ~ды starlit; stellar; ~ды starry (night); ~нама horoscope; ~ша asterisk (sign).
- жұлқ//у** *em.* to jerk; ~ып тарту to twitch (force).
- жұлқыла//у** *em.* (БРИТ) to pull about (person, thing).
- жұлқын//у** *em.* to heave; to jerk; ♦ *з.е.* ~ныс wrench.
- жұлымыр** *з.е.* tartar (person).
- жұлын** *з.е.* spinal cord.
- жұма** *з.е.* Friday; ~ күндері on Fridays; ~ күні кешке бір жерге барайық! let's have a night out on Friday!; ~ күні ол жұмыста болған жоқ he was off on Friday.
- жұмақ** *з.е.* paradise; heaven.
- жұмарла//у** *em.* to screw up (paper); ♦ *s.e.* ~нған screwed-up.
- жұмбақ** *з.е.* mystery; puzzle; riddle; ♦ *s.e.* inscrutable; unknown; cryptic; ♦ *s.e.* ~ты indecipherable.
- жұмсақ** *s.e.* clement; lenient; limply; supple (leather); unruffled (hair); balmy (breeze); fluffy; gentle (nature); mellow (taste); mild (character, weather); soft; ~ жиназ three-piece

- suite; ~ қамыр (БРИТ) short pastry; ~ қаптама soft furnishings; ~ ойыншық fluffy toy; soft toy; stuffed toy; ~ су soft water; ♦ *з.е.* ~тық softness; mildness; ♦ *үсм.* mildly; softly.
- жұмсар//у** *em.* to weaken; to soften; to become soft.
- жұмсарт//у** *em.* to soften; to temper.
- жұмса//у I** *em.* to invest (time, energy); to spend; to dissipate; to expenditure.
- жұмса//у II** *em.* to commit to do smth; ask to do smth.
- жұмыл//у** *em.* to lock.
- жұмылдыр//у** *em.* to mobilize.
- жұмыр** *с.е.* rounded; roundish; ♦ *з.е.* ~ тас pebble; rubble; ~ тастар cobbles.
- жұмыртқа** *з.е.* egg; ~ ағы egg white; ~ басу to brood (hen); ~ қабығы egg-shell; ~ сарысы egg yolk; ♦ *em.* ~лау to lay.
- жұмыршақ** *з.е.* (БОТ) caseweed; blindweed.
- жұмыс** *з.е.* work; employment; job; ~ аяқталайын деп қалды but the work is all but finished; ~ әлі басталған жоқ the actual work hasn't begun yet; ~ әлі біткен жоқ the work is not finished yet; ~ бара-бара қиындап барады the work became progressively harder; ~ жақсырақ/тезірек жүріп жатыр the work is going even better/faster; ~ істеу to work; ~қа бару to go to work; ~қа кірісу to start/ set to work; ~қа тұру to find employment; ~ жайында сөйлесу to talk shop; ~ аптасы working week; ~ беруші employer; ~ күні working day; weekday; ~ күші labour force; manpower; workforce; labour; ~ уақыты office hours; ~ істейтін operational; powered by; practicing (doctor); ~ істемейтін idle; unoccupied (industrial establishment); ~тан кету to quit; ~тан шығару dismissal; to sack; to lay off; ♦ *з.е.* ~шы employ-
- ee; worker; ~лардың ереуілі (БРИТ) industrial unrest; ♦ *с.е.* ~сыз jobless; unemployed; ♦ *з.е.* ~сыздық unemployment; ♦ *em.* ~тау to work.
- жұнқаш** *з.е.* (БОТ) rush.
- жұп** *з.е.* pair; couple; (СПОРТ) doubles; (адам) twosome; ~тарымен by two; in twos; twin; even (number); ~сыз odd.
- жұпар** *з.е.* musk; fragrant; aromatic (smell).
- жұпарағаш** *з.е.* (БОТ) nutmeg.
- жұпаргүл** *з.е.* (БОТ) origan; marjoram.
- жұпартышқан** *з.е.* (ЗООЛ) desman; Russian muskrat.
- жұпаршөп** *з.е.* (БОТ) butterfly orchid.
- жұпыны** *с.е.* poor; shabby (clothes); ♦ *з.е.* ~лық shabbiness; poorness.
- жұрағат** *з.е.* distant relatives; descendants.
- жұрдай** *с.е.:* бірдеңеден ~ болу to lose smth. completely; to be deprived of smth..
- жұрт** *з.е.* people; relatives; ♦ *з.е.* ~шылық the community; the public.
- жұт** *з.е.* jute; ~ жеті ағайынды it never rains but it pours; misfortunes never come singly.
- жұтаң** *с.е.* impoverished; broken; ♦ *з.е.* ~дық impoverishment; ~шылық impoverishment; ♦ *em.* ~дау to live in poverty; to need.
- жұтқыншақ** *з.е.* larynx.
- жұт//у** *em.* to swallow; ♦ *з.е.* absorption; intake (air); ♦ *з.е.* ~ым to drink (alcohol); ~ым су a drink of water; ~па fish hook.
- жұтын//у** *em.* to gulp down; to swallow; *ауыс.* to be ready; to be good-looking.
- жүдә** *көм.с. диал.* very; very much.
- жүген** *з.е.* bridle; ♦ *с.е.* ~ді bridled; ♦ *с.е.* ~сіз unbridled (horse); *ауыс.* ungovernable; uncontrollable; ♦ *з.е.* ~сіздік ungovernability; uncontrol-

ЖҮГЕРМЕК

- lability; ♦ *em.* ~деу to bridle; ♦ *c.e.* ~деулі bridled; ♦ *c.e.* ~деусіз unbridled (*horse*); *ауыс.* ungovernable; uncontrollable.
- жүгермек** *з.е.* mischievous child.
- жүгері** *з.е.* maize; corn; ~ майы corn oil; ~ ұны (*БРИТ*) cornflour; ~ қауызы cornflakes.
- жүгін//у** *em.* to fall back on.
- жүгір//у** *em.* to run; to gallop; ♦ *з.е.* ~уші runner; jogger.
- жүдеу I** *c.e.* feeble; sickly.
- жүдел//у II** *em.* to grow thin; to become exhausted; ~п-жадау to become exhausted; ♦ *c.e.* ~ген pinched.
- жүз I** *з.е.* (*ТАР*) zhuz (*one of three historically formed unions of Kazakh people*).
- жүз II** *з.е.* face; ~і жылы friendly; ♦ *em.* ~десу to meet face to face; ♦ *үст.* ~бе-~ face to face.
- жүз III** *з.е.* blade; пышақтың ~і knife edge.
- жүз IV** *сан.е.* hundred; ~ жыл centennial; ~ жылдық centenary; ~ден бір one hundredth (*fraction*); ~дің бірге қатысындай in the ratio of one hundred to one; ~деген hundreds of; ~деген адамдар келді people came in their hundreds; ~інші hundredth; ~інші рет for the umpteenth time.
- жүзе:** *em.* жүзеге асу to succeed; ~ге асыру to implement; to fulfil; ~ге асыру үшін for this to be possible; ~ге асырылатын viable.
- жүз//у** *em.* to swim; to sail; to set sail; ~уге арналған киім swimming costume; ~у қанаты fin; flipper; ~іп жүру to sail; ~іп өту to swim; ~іп шығу to sail; to set sail; ♦ *з.е.* ~уші/~гіш swimmer; ~гіштік buoyancy; ♦ *c.e.* ~белі buoyant.
- жүзік** *з.е.* finger(ring); seal ring; signet ring.
- жүзім** *з.е.* grape; grapevine; ~ бұтағы vine; ~ шаруашылығы wine growing; ~ шоғы bunch of grapes; ♦ *з.е.* ~ші wine grower.
- жүйе** *з.е.* system; ~ге ену (*КОМП*) to log in; ~ден шығу to log off; ~лі coherent; ~лі түрде regularly; ♦ *c.e.* ~лік systematic; ~лік аналитик (*КОМП*) systems analyst; ~лік диск systems disk; ♦ *з.е.* ~лілік succession; cohesion; regularity; frequency; ♦ *c.e.* ~сіз incoherent; rambling; ♦ *з.е.* ~леу filing; adjustment.
- жүйке** *з.е.* (*АНАТ*) nerve; ~ жүйесі әлсіреу nervous wreck; ~ орталығы nerve centre; ~нің жұқаруы nervous breakdown; ~нің тозуы nervous exhaustion; ~сі әбден тозған ratty (*person*); ~ ауруы (*АНАТ*) neuralgia; ~ газы nerve gas.
- жүйрік** *з.е.* runner.
- жүк** *з.е.* baggage; luggage; load; ~ арба block and tackle; ~ бөлігі hold; ~ вагоны freight car; ~ жіберуші consignor; ~ кемесі cargo boat; ~ көлігі (*БРИТ*) heavy goods vehicle (*HGV*); lorry; ~ көтергіш elevator; fork-lift truck; ~ қоятын сөре luggage rack; ~ мәшинесі lorry; truck; ~ мәшине жүргізушісі truck driver; trucker; ~ салғыш roof rack (*car*); ~ сөресі rack; ~ таситын кеме /ұшақ freighter; ~ тасушы porter; ~ тасымалдайтын вагон (*БРИТ*) luggage van; ~ тасымалы trucking; ~ тиейтін вагон baggage car; ~ тиеу алаңы loading bay; ~ тиеу to load; ~ түсіру to unload; ~ ұшағы cargo plane; ~ті алушы consignee; ~ салғыш trunk; ~теме workload; ~ші loader; ♦ ~теу delegation; ♦ *em.* ~теу to pass on; to delegate.
- жүкті** *c.e.* pregnant; ~ әйел expectant mother; ~ болу to conceive; ♦ *з.е.* ~лік pregnancy; ~лікке қарсы дәрі ішу to

- be on the pill; ~лікке қарсы дәрі the pill; ~ліктен сақтайтын contraceptive; ~ліктің алдын алу contraception; ~лік талдамасы pregnancy test.
- жүлде** *з.е.* prize; ♦ *з.е.* ~гер prize winner; ♦ *с.е.* ~лі prize; prize-winning; ~лі орын үшін ойын (СПОРТ) play-off.
- жүн** *з.е.* wool; coat; hair (*animal*); ~нен жасалған заттар woollens; ~нен істеген woollen; ♦ *с.е.* ~дес hairy; fleecy; wooly (*sheep*); ~ді woolly; ♦ *em.* ~жу to lose heart.
- жүргізілу** *em.* to drive; to host (*news*); to carry out (*case*); ~у бойынша емтихан driving test; ~у жөніндегі нұсқаушы driving instructor; ~у сабағы driving lesson; ♦ *з.е.* ~уші (РАДИО) host; presenter; ~уші куәлігі driver's license; (БРИТ) driving licence; licence; road user; driver; hostess (*TV, radio*).
- жүргінші** *з.е.* passer-by.
- жүргіш** *з.е.* walking; promiscuous (*woman*).
- жүрдек** *с.е.* fast (*horse, train*); ♦ *з.е.* ~дектік speed.
- жүрлу** *em.* to go; to run; to depart; ~е қалыптасқан acquired; ♦ *с.е.* ~ерлік passable.
- жүрек** *з.е.* heart; ~ ақауы heart disease; ~ бұлшық еті cardiac muscle; ~ айну to feel sick; ~ айнушылық nausea; ~ ауруы heartache; ~ соғысы palpitations; heartbeat; ~ тәрізді heart-shaped; ~ трансплантациясы heart transplant; ~ ұстауы heart attack; ~ке жылы heartwarming; ~тегі шу heart murmur; ~ше (АНАТ) auricle; ♦ *с.е.* ~жарды warm-hearted; ~сіз faint-hearted; ~ті brave; courageous; ♦ *з.е.* ~сіздік cowardice; ♦ *з.е.* ~тілік courage; ♦ *em.* ~сіну to be timid; to funk; ♦ *фр.* ~ жалғау to have a snack; ~ жалғап алайық let's have a snack.
- жүрелелу** *em.* to limp (*horse, camel*); to languish; to become impoverished; to become exhausted (*hunger, war, disease*); ~п отыру to squat.
- жүріс** *з.е.* running; walking; move (*chess*); зая ~ idle running; ~ жасау to move; ♦ *с.е.* ~тіл~кер fast (*horse*).
- жыбыр** *з.е.* ripple (*water surface*); pottering about; ♦ *с.е.* ~лақ crawling about; gossipmonger; ♦ *em.* ~лау to crawl about (*insect*); to twitch (*lips*); to potter about (*person*); to gossip; ♦ *с.е.* ~лауық crawling about; gossip; ♦ *em.* ~шу to ripple (*water surface*); to fidget.
- жыбыр-жыбыр** *елікт.*: ~~~ ету to crawl about (*insect*); to potter about;
- жыға** *з.е.* plume (*headwear*); ♦ *с.е.* ~лы with a plume.
- жығлу** *em.* to knock down; to throw down.
- жығылу** *em.* to fall down; to be knocked down.
- жықпыл** *з.е.* gorge.
- жыл** *з.е.* year; былтырғы ~ы last year; жаңа ~ New Year; ~ соңында at the turn of the year; ~ мезгілі season; ~дас those who were born in the same year; the coeval; ♦ *с.е.* ~дық annual; yearbook; ~дық есеп annual report; ♦ *үст.* ~ сайын annually; yearly; ~ сайын өткізілетін yearly; ~ сайынғы annual; ~ бойы all the year round; ~ма-жыл annually; every year; ~дан~ға from year to year; ~дап for many years.
- жыламсыралу** *em.* to be on the verge of weeps; to feel like crying.
- жылан** *з.е.* snake; ♦ ~ды *с.е.* rich in snakes.
- жыланбалық** *з.е.* eel; grig.
- жыланбас** *з.е.*: жыланбас балық mudfish; snakehead.
- жыланкесіртке** *з.е.* sand skink.

ЖЫЛАНКӨЗ

- жыланкөз** *з.е. (МЕД) fistula.*
жыланқияқ *з.е. (БОТ) iris; blueflag.*
жыланқұрт *з.е. ascarid.*
жыла//у *em. to cry; to weep; to mourn;*
жыламышы, өтінемін! please don't
cry!; ~п-өңіреу to weep bitterly;
~п-сықтау to weep bitterly; to lament
(over).
жылантаран *з.е. (БОТ) snakeweed.*
жылаңқы *с.е. whining.*
жылаңқышөп *з.е. (БОТ) loosestrife.*
жылат//у *em. to reduce to tears.*
жылауық *с.е. crybaby; sniveller.*
жылбұрыш *з.е. (БОТ) horsetail.*
жылбысқы *с.е. viscous; viscid; ♦ em.*
~лану to become viscous; to become
viscid.
жылға *з.е. brook.*
жылдам *с.е. fast; quick; жып-~ very*
fast; ♦ *үсм. ~-~fluently.*
жылдамдық *з.е. velocity; speed; ~*
ауыстырғыш stick shift; ~ көрсеткіш
speedometer; ~ты азайтыңыз reduce
speed now!.
жылдамдат//у *em. to quicken smth;*
♦ *з.е. ~қыш accelerator.*
жылж//у *em. to move; to move over;*
♦ *с.е. ~ымалы mobile; ~ымайтын*
мүлік real estate; fixed assets; ♦ *з.е.*
~ымалылық mobility.
жылжыт//у *em. to move smth; to shift.*
жылқы *з.е. horse; ~ талшыны horse*
chestnut; ~шы horse herd wrangler;
~шылық horse-br eeding.
жылмағай *с.е. smooth; hairless; жып-*
~ very smooth.
жылмақай *с.е. roguish; ♦ em. ~лану to*
be roguish.
жылмаң *с.е. smarmy; flattering; ♦ em.*
~дау to be pushing; to be intrusive.
жылми//ю *em. to grin; to smirk; to be*
sleek; to be smooth (*hair*).
жылмық *з.е. thaw.*
жылмырлық *з.е. insidiousness.*
жылмысқы *с.е. artificial (laugh);*
false.
жылнама *з.е. chronicle; annals; ~шы*
chronicler; annalist.
жылпос *с.е. slyboots; ♦ з.е. ~тық re-*
sourcefulness slyboots; ♦ *em. ~тану to*
be pushful; to be resourceful.
жылпыл *з.е. craftiness; resourceful-*
ness; ♦ *с.е. ~дақ slippery; obsequi-*
ous; ♦ *em. ~дау to be slippery; to*
fawn (upon).
жылпың *с.е. slyboots; quick; with*
quick movement; ♦ *em. ~дау to fawn*
(upon).
жылт ету *em. to flash; ~-~ ету to twin-*
kle; to wink.
жылтыл *з.е. flicker; ♦ с.е. ~дақ flick-*
ering; shining; ♦ *em. ~дау to flicker.*
жылтың елікт.: ~ ету to peep out; to
emerge; ~-~ қарау to peep out (*door*);
♦ *em. ~дау to come into smb's view*
often; to appear often; *ауыс. to fuss.*
жылтыр *с.е. shining; glossy; жып-~*
very shining; ~ тас opal.
жылтырал//у *em. to shine; to sparkle;*
♦ *с.е. ~қ shiny; glossy; ~уық shining;*
shimmering; ~ған sleek.
жылтырат//у *em. to shine; to polish.*
жылу I *з.е. heat.*
жыл//у II *em. to warm up; ♦ з.е. ~улық*
warmth; ~улық tepid; lukewarm.
жылы *с.е. lukewarm; warm; ~ шырай*
friendliness; жып-~ very warm; ~ шы-
райлы cordial; amiable; ~ шыраймен
amiably; ~ қанды warm-blooded;
♦ *з.е. ~лық warmth; ауыс. warmth;*
cordiality; ~жай glasshouse; green-
house; ♦ *em. ~лау to heat; to warm;*
~лап жабу to lag.
жылым *з.е. unfrozen patch of water;*
glade; *ауыс. cunning; insincere; ♦ с.е.*
~шы lukewarm; warm to the touch
(*water, blood*); unpleasant taste (*liq-*
uid food); ♦ *em. ~шылау flow slowly*
in small drops (*water, blood, sweat*).

- ЖЫЛЫН//у** *em.* to heat up; to warm up.
- ЖЫЛЫНДЫР//у** *em.* to heat; to warm.
- ЖЫЛЫС//у** *em.* to move stealthily.
- ЖЫЛЫСТА//у** *em.* to move stealthily; to avoid; to shun.
- ЖЫЛЫСТАТ//у** *em.* to move stealthily; to estrange; to alienate.
- ЖЫЛЫТ//у** *em.* to heat up; to warm ♦ *з.е.* ~ қыш heater.
- ЖЫЛЫТЫЛ//у** *em.* to be heated up; to be warmed up; ♦ *с.е.* ~атын heated.
- ЖЫМ I** *з.е.* joint; junction.
- ЖЫМ II** *з.е.* trace.
- ЖЫМ үсм.:** **жым болу** to calm down; to fall silent; ♦ *с.е.* ~дай болу to calm down.
- ЖЫМДАС//у** *em.* to join; to match; *ауыс.* to be reconciled.
- ЖЫМДАСТЫР//у** to join; to attach; *ауыс.* to reconcile.
- ЖЫМ-ЖЫЛАС үсм.** empty and silent; without leaving a trace (*disappear*).
- ЖЫМ-ЖЫРТ** *с.е.* silent; ♦ *з.е.* ~тық dead silence.
- ЖЫМИ//ю** *em.* to smile; ♦ *з.е.* ~ыс smile.
- ЖЫМҚЫР//у** *em.* to pinch; to nick; to steal.
- ЖЫМПИ//ю** *em.* to put on the face of innocence.
- ЖЫМСЫҚ** *с.е.* insidious; ♦ *з.е.* ~тық insidiousness.
- ЖЫМЫҢ елікт.:** ~ қағу to smile radiantly; to glow; ~- ~ ету to smile radiantly; to glow; ♦ *em.* ~дау to smile radiantly; to glow; to twinkle (*star*).
- ЖЫМЫСҚЫ** *с.е.* sneaky; ♦ *em.* ~лану to be sneaky.
- ЖЫН** *з.е.* evil spirit; cud (*livestock*); ~-пері evil spirits; ~-шайтан evil spirits.
- ЖЫНДАН//у** *em.* to go mad.
- ЖЫНДАНДЫР//у** *em.* to drive smb mad.
- ЖЫНДЫ** *з.е.* lunatic; madman; ♦ *с.е.* insane; nutty; ♦ *з.е.* ~лық madness; lunacy; *ауыс.* wild/extravagant behaviour.
- ЖЫНДЫХАНА** *з.е.* lunatic asylum; asylum.
- ЖЫНЫС I** *з.е.* (*АНАТ*) gender; sex; ~ бездері genital gland; ♦ *с.е.* ~тық sexual; ~сыз asexual (*breeding*); neutral (*flower*).
- ЖЫНЫС II** *з.е.* (*ГЕОЛ*) rock.
- ЖЫНЫС III** *з.е.* thicket (*dense forest*); ~ты dense; thick (*forest*); ♦ *em.* ~тану to become dense; to become thick.
- ЖЫҢҒЫЛ** *з.е.* (*БОТ*) tamarisk; dense thickets; jungle; ♦ *с.е.* ~ды covered with tamarisk.
- ЖЫҢҒЫЛБАС** *з.е.* (*БОТ*) dog's tail.
- ЖЫП елікт.:** ~-~ very quickly; very fast; ~ беру to slip away quickly.
- ЖЫПСЫҚ** *с.е.* narrow (*eyes*).
- ЖЫПЫҚ** *с.е.* blinking; ~ көз with blinking eyes; ~-~ ету to blink; ♦ *em.* ~тау to blink; to flicker (*light*).
- ЖЫПЫЛДА//у** *em.* to chatter; to jabber; to move fast.
- ЖЫПЫЛЫҚ** *з.е.* blinking; flicker; ♦ *em.* ~тату to bat; ~тау to blink.
- ЖЫПЫҢДА//у** *em.* to fawn (upon).
- ЖЫПЫРЛАТ//у** *em.* to make smth. in quantity.
- ЖЫПЫРЛА//у** *em.* to be in abundance.
- ЖЫР** *з.е.* song; epos; epic; бесік ~ы lullaby; ~-аңыз poetical legends; ♦ *em.* ~лау to make verses; to praise in song; *ауыс.* біреудің ~ын ~лау to dance to smb's tune; to support smb; ♦ *з.е.* ~лаушы poet; the one who praises in song; ♦ *em.* ~лану to be praised in song; ~лату to ask smb. make verses; to make smb. praise in song; ♦ *з.е.* ~шы narrator of epic stories.
- ЖЫРА** *з.е.* dike; қай rut; groove; ~шық gully.
- ЖЫРАҚ үсм.** far; ♦ *з.е.* ~тық remoteness; distance; ♦ *em.* ~тау to move

- away; *ауыс.* to become estranged; to drift apart; **тану** to move away; *ауыс.* to become estranged; to drift apart; **тату** to keep away; *ауыс.* to estrange; to alienate.
- жырау** *з.е.* zhyrau (*representative of Kazakh historical poetical genre*); ♦ *с.е.* **лық** characteristic of zhyrau (*talent*).
- жырбақай** *з.е.* *ауыз-еки.* frivolous person.
- жырбақтау** *em.* to chuckle inappropriately.
- жырбыңдау** *em.* to chuckle inappropriately.
- жырғаллу** *em.* to dawdle; to mess about long.
- жырғалу** *em.* to enjoy; to be in bliss.
- жырқ** *еликт.:* **жырқ ету** to burst out laughing; **жырқу** to laugh inappropriately.
- жырқылдау** *em.* to laugh inappropriately.
- жырма** *с.е.* slit (*hem*); ♦ *em.* **лау** to tear up; to use sparingly; **лану** to be torn up; to be used sparingly.
- жыртақы** frivolous person; ♦ *em.* **лану** to be frivolous; to be flippanant.
- жыртитлу** *em.* to screw up (*eyes*); to narrow.
- жыртқызу** *em.* to make smb. tear; to make smb. plough up (*land*).
- жыртқыш** *з.е.* predator (*animal*); cannibal; ♦ *с.е.* hawkish; predatory; **жыртқыш** bird of prey; ♦ *з.е.* **тық** predatoriness.
- жыртлу I** *em.* to tear.
- жыртлу II** to plough up (*land*); ♦ *с.е.* **жыртқыш** ploughing; digging; **жыртқыш** snow plow; snow-breaker.
- жырттық** *з.е.* tear; hole; **жырттық** жамау to patch up; ♦ *с.е.* torn; **жырттық** torn; ragged.
- жырттыс** *з.е.* (*ЭТН*) pieces of cloth for distribution to the people at the funeral; (*ЭТН*) cuts of cloth (as gifts of the groom) for the woman relatives of the bride at their first acquaintance.
- жырттыллу I** *em.* to be torn; ♦ *с.е.* **жырттыл** torn; **жырттыл** easily torn; ♦ *фр.* **жырттыл** айырылу to abound; to be rich in.
- жырттыллу II** *em.* to be ploughed up (*land*); ♦ *с.е.* ploughed up.
- жырттыңдалу** *em.* to chuckle inappropriately.
- жырлу** *em.* to tear; to scratch; ♦ *с.е.* **жыр** torn; **жыр** ерін cleft lip.
- жырыллу** *em.* to be torn; to be separated; to get detached.
- жырым** *з.е.* short belt (*flat weavi*), attached to the saddle for tightening girth.
- жырым-жырым** *с.е.* ragged (*clothes*).
- жырымдалу** *em.* to cut into ribbons; to tear to pieces.
- жырымдалу** to be cut into ribbons; to be torn to pieces.
- жырынды** *с.е.* experienced; sophisticated; ♦ *з.е.* **жырынды**лық dexterity; experience.
- жытқыр** *с.е.* dexterous; nimble; ♦ *з.е.* **жытқыр**лық dexterity; adroitness.
- жыттырлу** *em.* to make smb. run away.
- жытлу** *em.* to run away quickly; to make off.
- жытырлу** *em.* to hide.
- жібек** *з.е.* silk; silky; *ауыс.* soft; **Жібек Жолы** Silk Road.
- жіберлу** *em.* to post; to send for; to let go; to make (*mistake*); **жіберлу** алу to miss; ♦ *з.е.* **жіберлу**ші sender; shipper.
- жіберіллу** *em.* to be sent; to be allowed to go.
- жіблу** *em.* to become softer; to thaw; to melt.
- жібіту** *em.* to soften; to let thaw out.
- жігер** *з.е.* ardour; energy; **жігер**сіздік weak will; ♦ *с.е.* **жігер**лі spirited; spry; **жігер**сіз weak-willed.

- жігерлендір//у** *em.* to encourage; to fill with enthusiasm; ♦ *c.e.* ~уші reassuring.
- жігерлен//у** *em.* to be filled with enthusiasm; to liven up.
- жігіт** *z.e.* young man; *ауыз-еки.* fellow; *гуу;* ~-желең youth; young people; ~тік youth (*period*); courage; ♦ *em.* ~сіну to pretend to be a fine young man.
- жік** *z.e.* joint; junction; group; ~-~ joints; junctions; groups; ~-~ке бөліну to be divided into groups; ♦ *c.e.* ~шіл clanish; cliquish; ♦ *z.e.* ~шілдік clanishness; cliquishness; ~тік personal (*ending*).
- жіктел//у** *em.* to be categorized; to be classified; (*ЛИНГ*) to conjugate.
- жіктел//у** *em.* to categorize; to classify; (*ЛИНГ*) to conjugate; ♦ *z.e.* conjugation.
- жілік** *z.e.* tubular tibial bone; *кәрі* ~ radial bone; ~тің майы marrow (*bone*); ♦ *em.* ~теу to divide the carcass into several parts (*meat*).
- жіліншік** *z.e.* ankle
- жініг//у** *em.* to be ridden too hard (*horse*); to get spoiled (*meat*).
- жініктір//у** *em.* to ride too hard (*horse*); to let spoil (*meat*).
- жіңішке** *c.e.* thin; narrow (*road*); high (*voice*); high-pitched; soft (*consonant*); front (*vowel*); жіп-~ very thin; ♦ *z.e.* ~лік thinness; ♦ *em.* ~леу to make thin; to speak cautiously; ~рту to make thin; ~ру to grow thin.
- жіп** *z.e.* thread; ~ арқан twine; ♦ *c.e.* ~сіз without thread; ~-шу ropes; string; ~ сабақтау to thread; ♦ *фр.* жібі түзу адам a decent person.
- жіпс//у** *em.* to thaw a little (*snow*); to sweat a little.
- жіпсіт//у** *em.* to let thaw a little; to sweat a little.
- жіптестір//у** *em.* to continue the conversation; to reconcile.
- жіптік** string; ♦ *c.e.* ~тей slim.
- жіпше** *z.e.* cilium.
- жіт//у** *em.* көнер. to disappear.
- жіті** *c.e.* sharp-sighted; active; energetic; ~ көретін long-sighted; ♦ *z.e.* ~лік keen vision; vitality; activity.

3, 3

- 3; з** *the eleventh letter of the Kazakh alphabet.*
- Загреб** *z.e.* Zagreb.
- зағара** *z.e.* *дуал.* cornflour.
- зағип** *z.e.* disable; crippled; blind man; ~тық disability; maimedness; blindness; ♦ *em.* ~тану to become disabled.
- Заир** *z.e.* Zaire; ♦ *c.e.* ~лық Zairean.
- зайып** *z.e.* wife; spouse; ♦ *c.e.* ~тық matrimony.
- зайырлы** *c.e.* secular (*state*); *дуал.* wise.
- зақпы** *z.e.* *дуал.* catapult (*БРИТ*); sling-shot (*АМЕР*).
- зақым** *z.e.* injury; wound; harm; damage; ~дық the state if the injury; ♦ *c.e.* ~ды injured; damaged; ♦ *em.* ~дау to injure; to damage; ~далу to be injured; to be damaged; ~дану to be injured; to be damaged.
- зал** *z.e.* hall; reception room; оқу ~ы reading hall.
- залал** *z.e.* damage; loss; ~ келтіру to cause damage; ~ тарту to suffer damage; ♦ *c.e.* ~ды harmful; detrimental; ~сыз harmless; inoffensive; ♦ *z.e.* ~сыздық harmlessness.

ЗАЛЫМ

- залым** *c.e.* insidious; perfidious; ♦ *з.е.* ~дық insidiousness; perfidy; ♦ *em.* ~дану to become insidious.
- заман** *з.е.* era; epoch; time; біздің ~ымыз (б.з.) Anno Domini (A.D.); біздің ~ымызға дейін (б.з.д.) Before Christ (B.C.); ақыр ~ the end of the world; баяғы ~ long-ago; ~ ағыны the stream of time.
- замана** *з.е.* (ӘДЕБ) time; age; ~ екпіні the spirit of the times; ♦ *c.e.* ~лық (ӘДЕБ) epochal.
- замандас** *з.е.* contemporary.
- замат** *з.е.* moment; сол ~та at that moment; ♦ *үст* ~та in time; ол айтқан ~та келді he came at the appointed time; ~ында in time.
- Замбия** *з.е.* Zambia; ♦ *c.e.* ~лық Zambian.
- замға//у** *em.* to rush along.
- замыр** *c.e.* malicious; spiteful; ~сыз in-offensive.
- заң** *з.е.* law; азаматтық ~ civil statute; ~ жобасы law in draft; bill; ~ға тәуелді акт by-law; ~гер lawyer; ~дық law; regularity; ~дылық lawfulness; legality; ~сыздық illegality; lawlessness; unlawful act; ~қой *one who keeps to the letter of the law*; ~қойлық *keeping to the letter of the law*; ♦ *c.e.* ~ды legitimate; lawful; legal; valid; predictable; natural (*phenomenon*); legitimate; ~ды неке lawful wedlock; ~ды тұлға body corporate; ~сыз illegal; unlawful; ~сыз тұтқындау illegal arrest.
- заңнама** *з.е.* legislation; ♦ *c.e.* ~лық legislative.
- заңғар** *c.e.* high; lofty (*mountains*); outstanding; prominent (*writer*).
- заңдас//у** *em.* to consult the law; ~тыру to legalize; to legitimate.
- запас** *з.е.* reserve (ӘСК); ~қа шығу to be transferred to the reserve.
- запон** *з.е.* *дуал.* apron.
- запыран** *з.е.* bile; melancholy; depression.
- запырангүл** *з.е.* (БОТ) saffron.
- зар I** *з.е.* sorrow; grief; ~лық grief; sorrow; unfortunate creature (*person*); ♦ *c.e.* ~лы mournful; plaintive; ♦ *фр.* ~ жылау/еңіреу to weep bitterly; ~ илеу to grieve; ~ қақсау to grieve; to repeat again and again; to weep; to suffer.
- зар II** *з.е.* want; need; ♦ *em.* бірдеңеге ~ болу to be in extreme need of smth; to badly need *or* want smth.
- заразап** *з.е.* tiresomeness; boring; ~ болу to be tired; to get bored; ~ қылу to pester; to bore.
- зарар** *з.е.* damage; loss; ♦ *c.e.* ~лы harmful; detrimental; ~сыз harmless; ♦ *з.е.* ~сыздық harmlessness; ♦ *em.* ~сыздану to be sterilized; to be disinfected; ~сыздандыру to sterilize; to disinfect.
- зардап** *з.е.* consequence (*grave*); ~ шегу to suffer; to bear losses; ♦ *c.e.* ~ты serious; having grave consequences; ~сыз having no consequences; ♦ *em.* ~тану to suffer from consequences.
- заржақ** *c.e.* crybaby; sniveller.
- зарла//у** *em.* to lament; ♦ *c.e.* ~уық crybaby; sniveller.
- зарлан//у** *em.* to lament.
- зарлат//у** *em.* to make lament.
- зарпы** *з.е.* grave consequences; hardships.
- зарығ//у** *em.* to be weary of waiting; to be in extreme need of smth.
- зарықтыр//у** *em.* to keep dangling.
- заряд** *з.е.* charge; ♦ *em.* ~тау (*battery*) to charge; to load; ~талу to be charged; ♦ *c.e.* ~ты charged; ~ты бөлшек charged particle.
- застава** *з.е.* frontier post.

- зат** *з.е.* thing; object; matter; substance; essence; gist; **әйел** ~ы womenfolk; ~ **есім** noun; **бұл не ~?** what is it?; ~ **алмасу** metabolism; ~**тылық** thingness; ♦ *с.е.* ~**тық** material (*evidence*); subject; ♦ *ет.* ~**тану** to materialize; (**ЛИНГ**) to substantivize; ~**тандыру** to objectify.
- заттаңба** *з.е.* label.
- зауал I** *з.е.* midday heat; sunset; setting; ♦ *с.е.* ~ **уақыт** sunset time.
- зауал II** *з.е.* retribution; punishment; decline; misfortune; hardship; ~**сыздық** impunity; ♦ *с.е.* ~**ды** reckoning; hard.
- зауза** *з.е. көне.* May; Gemini (*constellation*); may-bug; tree-beetle.
- зауқайым** *үст.* suddenly.
- заула//у** *ет.* to rush; *ауыс.* to speak quickly without error.
- заулат//у** *ет.* to rush; to rush along.
- зау(ы)қ** *з.е.* wish; inclination; **бірдеңе істеуге ~ы соқпай** not to feel like doing smth; ♦ *с.е.* ~**ты** willing; ~**сыз** reluctant; ♦ *үст.* ~**сыз** unwillingly; reluctantly; ♦ *з.е.* ~**сыздық** unwillingness; reluctance.
- зауылда//у** *ет.* to rush along.
- зауыт** *з.е.* factory; plant.
- заһар** *з.е.* poison; *ауыс.* venom; ♦ *с.е.* ~**лы** poisonous.
- зая** *үст.* for nothing; to no purpose; ♦ *с.е.* vain; fruitless; blank; idle; ~ **кету** to go to waste; to be wasted.
- зәбір** *з.е.* oppression; violence; ~ **көру** to be oppressed; ~ **көрсету** to oppress; ~**лік** oppression; violence; ~**леуші** offender; ♦ *с.е.* ~**сіз** inoffensive; ♦ *ет.* ~**леу** to oppress; ~**лену** to be oppressed.
- зәйтүн** *з.е.* olive; ~ **майы** olive oil.
- зәкір** *з.е.* anchor.
- зәм-зәм** *з.е.:* ~ **суы** *holy water from the well in Месса*; *ауыс.* healing water.
- зәнталақ** *з.е. көне.* scoundrel; villain.
- зәр** *з.е.* urine; poison; *ауыс.* venom; ~ **шығару** urinary excretion; ~ **шашу** to fly into a passion; ~**лілік** poisonousness; toxicity; *ауыс.* malice; spite; ♦ *с.е.* ~**лі** poisonous; *ауыс.* venomous; malignant; ~**сіз** non-poisonous; *ауыс.* inoffensive; ♦ *ет.* ~**лену** to fly into a passion.
- зәрағар** *з.е. (МЕД)* ureter.
- зәре** *з.е.* fear; ~**құт**; fright; ♦ *фр.* ~**сі ұшу/кету** to be frightened; **біреудің ~сін ұшыру/алу** to frighten.
- зәредей** *с.е.* trifling.
- зәржаба** *з.е.* parsley.
- зәру** *с.е.* wanting; needy; **бірдеңеге ~ болу** to be in extreme need of smth; ♦ *з.е.* ~**лік** need; want.
- зәу** *с.е. диал.* high.
- зәузат** *з.е.* family; posterity.
- зәулім** *с.е.* high; lofty (*palace*); ♦ *з.е.* ~**дік** high; loftiness.
- зебра** *з.е.* zebra; zebra crossing.
- зебу** *з.е. (ЗООЛ)* zebu.
- зейнет I** *з.е.* decoration; ~**теу** *ет.* to decorate; ~**телу** to be decorated.
- зейнет II** *з.е.* result; fruit; ~**ақы** pension; ~**кер** pensioner; ♦ *с.е.* ~**керлік** pensionary; ~**керлік кітапша** pension book; ~**алды** preretirement.
- зейін** *з.е.* attention; ~ **қойып тыңдау** to listen attentively; ~**зерде** quick-wittedness; ~**ділік** attentiveness; quick-wittedness; ~**сіздік** inattention; slow-wittedness; ♦ *с.е.* ~**ді** attentive; quick-witted; smart; ~**сіз** inattentive; slow-witted.
- зекет** *з.е. (ДИН)* zeket (*tribute paid by Muslims according to Shariat at the rate of 1/40 of property*); ~**ші** zeket collector; ♦ *с.е.* ~**тік** intended for zeket.
- зеккі** *з.е.* swearword.
- зек//у** *ет.* to scold; to shout (*prohibition*).

- зекір//у** *em.* to shout; to scold.
- зембіл** *з.е.* stretcher.
- зенит** *з.е.* zenith; ~ қашықтығы zenith distance; ~ші anti-aircraft gunner; ♦ *с.е.* ~ті (ӘСК) anti-aircraft; ~ті артиллерия anti-aircraft artillery.
- зең** *з.е.* mould; ~ басы to be mouldy.
- зеңбірек** *з.е.* gun; cannon; ~ші gunner.
- зеңгібаба** *з.е.* (МИФ) tutelary saint of cows (*patron of cows*).
- зеңгір** *с.е.* lofty; high (*sky*); azure; blue; ♦ *з.е.* ~лік azure; blue.
- зең//у** *em.* to go aimlessly; басы ~у to have a splitting headache.
- зер I** *з.е.* galloon; braid; gold or silver thread; embroidered; ♦ *с.е.* ~лі embroidered; ~барақ: ~барақ кілем *carpet with thick pile and golden fringe*; ♦ *em.* ~леу to embroider.
- зер II** *з.е.* attention; бірдеңеге ~ салу to focus attention on smth.
- зергер** *з.е.* jeweler; goldsmith; ♦ *с.е.* ~лік jewellery; ~лік бұйымдар jewelry.
- зерде** *з.е.* mind; memory; ~лілік reasonableness; deliberateness; ~сіздік unreasonableness; ♦ *с.е.* ~лі reasonable; deliberate; ~сіз unreasonable; ♦ *em.* ~леу to scrutinize; to consider carefully.
- зере I** *з.е.* round wooden bowl for dairy products.
- зере II** *з.е.* prop; support.
- зере III** *з.е.* ring worn in a nostril.
- зерек I** *з.е.* (БОТ) barberry.
- зерек II** *с.е.* bright; quick-witted (*person*); ♦ *з.е.* ~тік quick-wittedness.
- зерен** *з.е.* (ЗООЛ) dzeren; black-tailed gazelle.
- зерең** *з.е.* round wooden bowl for dairy products.
- зерқоңыз** *з.е.* (ЗООЛ) borer; buprestid beetle.
- зерттелу** *em.* to research; to investigate; ғылыми~у институты research institute; ~лу to be researched; to be investigated; ♦ *з.е.* research; investigation ~ушілік ability to do a research work; ~уші researcher; investigator; ~ме development; designing.
- зертхана** *з.е.* laboratory; ♦ *с.е.* ~лық laboratory; ~лық жұмыс laboratory work.
- зеріг//у** *em.* to be bored; to be tired; ♦ *з.е.* ~(г-к)кендік boredom; tedium; ♦ *с.е.* ~(г-к)кіш melancholic.
- зеріктіру** *em.* to bore; to annoy;
- зина** *з.е.* libertinism; lechery; ~қорлық libertinism; lechery; ~қор libertine; profligate.
- зират** *з.е.* cemetery; grave.
- зире** *з.е.* (БОТ) caraway; cumin.
- зиялы** *с.е.* educated; intelligent; well-bred; ~ қауым intelligent people; academic circle; ♦ *з.е.* ~лық intelligence; good manners.
- зиян** *з.е.* harm; damage; ~ келтіру to cause damage; ~дық harmfulness; ~кес (БОТ) pest; vermin; wrecker (*person*); ~кестік harmfulness; wrecking; ♦ *с.е.* ~ды harmful; ~ды әдет bad habit; ~ды әсер negative influence; ~сыз harmless; inoffensive; ♦ *з.е.* ~сыздық harmlessness; ♦ *em.* ~дау to do harm; to cause damage; ~сыздану to become harmless.
- зияпат** *з.е.* honour; pompousness; banquet; ~пен қарсы алу to receive with honour; ♦ *em.* ~тау to give honour.
- зиярат** *з.е.* pilgrimage (*to the holy places except Mecca*); worship of the holy places; ~ қылу to make a pilgrimage; ~шы pilgrim.
- зобалаң** *з.е.* hardships; adversity; commotion; turmoil; оның басына ~ туды he/she has faced adversity; ~дық hardships; adversity.

- зодиак** *з.е.* zodiac.
- зомбылық** *з.е.* violence; outrage.
- зона** *з.е.* zone; ♦ *с.е.* ~лық zone.
- зонд** *з.е.* (TEX) probe; ♦ *em.* ~ылау to probe.
- зоолог** *з.е.* zoologist.
- зоология** *з.е.* zoology; ♦ *с.е.* ~лық zoological.
- зоотехник** *з.е.* animal geneticist.
- зоотехника** *з.е.* zootechnics; ♦ *с.е.* ~лық zootechnical.
- зор** *с.е.* enormous; huge; *ауыс.* great (*work, result*); arrogant; proud; ~ байлық immense wealth; ~ құрмет көрсету to give great respect; бұл істің маңызы орасан ~ this affair is of great importance; ~ көкірек arrogant; proud person; ♦ *em.* ~аю to be increased; to become large; to become stronger; to grow louder (*sound*); ~айту to increase; to enlarge; to exaggerate; to overstate; ♦ *з.е.* ~айтқыш (TEX) amplifier.
- зораң** *с.е. диал.* big; lusty.
- зорға** *үст.* hardly; оның дауысы ~ шықты he/she could hardly be heard.
- зорла//у** *em.* to force; to rape; ♦ *з.е.* ~ушы rapist; violator.
- зорлық I** *з.е.* hugeness; enormity.
- зорлық II** *з.е.* violence; rape; ~ көрсету to use violence; ~-зомбылық violence; outrage; ~шы rapist; violator; ♦ *с.е.* ~шыл violating.
- зорман** *з.е.* (ЗООЛ) large-toothed soulik.
- зорығ//у** *em.* to be exhausted; to overstrain oneself; to be driven too hard (*horse*).
- зорықтыр//у** *em.* to exhaust; to fatigue; to ride too hard (*horse*).
- зу** *елікт.:* ~ ету to flash by; to whistle (*bullet*); to swish; to miss a beat (*heart*); ♦ *em.* ~лау to flash by; (*оқ*) to whistle; to swish; to fly (*time*); to rush along (*car*).
- зубр** *з.е.* (ЗООЛ) bison.
- зуыл** *з.е.* hum; noise (from the fast movement); ♦ *с.е.* ~дақ chatterbox; magpie; windbag; ♦ *em.* ~дау to whistle (*bullet*); to swish; to howl (*wind*); to fly (*time*); to rush along.
- зұлмат** *з.е.* darkness; gloom; disaster; calamity; ~тық disaster; calamity; ♦ *с.е.* dark; gloomy; disastrous.
- зұлым** *с.е.* insidious; mean tyrant; despot; ~дық tyranny; despotism; insidiousness; meanness.
- зүбәржат** *з.е.* chrysolite.
- зүмірет** *з.е.* emerald.
- зығыр I** *з.е.* (БОТ) flax; ~ майы flaxseed oil; linseed oil.
- зығыр II** *з.е.* anger; fury; ♦ *em.* ~лану to boil with anger; to fly into a temper; ♦ *фр.* ~ы қайнау to rage.
- зығырдан** *з.е.* anger; fury; ~ы қайнау to boil with anger.
- зым-зия** *үст.* completely; without a trace; ~ жоқ болу to disappear into thin air.
- зымиян** *с.е.* insidious; mean; ♦ *з.е.* ~дық insidiousness; meanness; ♦ *em.* ~дану to become insidious; mean.
- зымп** *елікт.:* ~ беру to do smth very fast.
- зымыран** *з.е.* halcyon; kingfisher; rocket; missile.
- зымырал//у** *em.* to flash by; to fly (*time*); to rush along; ♦ *с.е.* ~уық swift; impetuous.
- зындан** *з.е.* dungeon (*prison in the form of a deep waterless well*).
- зыңыл** *з.е.* ringing; clanging (*metal*); ♦ *em.* ~дау to clank; to clink; to ache (*head*).
- зып** *елікт.:* ~ беру to do smth very fast; ~ беріп шығып кету to slip out; ♦ *em.* ~ылдау to chatter; to rattle; to gossip; ♦ *с.е.* ~ылдақ garrulous.

ЗЫР

- зыр** *елікт.*: ~жүгіру to fuss around; ~ету to buzz; to chatter; to rattle; ♦ *em.* ~ғу to rush along.
- зырқ** *елікт.*: ~ету to miss a beat; шекем ~етеді blood hammers in the temples; ♦ *em.* ~ырау to rush along; to ache.
- зырқыл** *з.е.* (*heart, head*) hammering; ♦ *em.* ~дау (*head*) to hammer.
- зырлалы** *em.* to fly (*time*); to rush along; ~ту to do smth very fast.
- зырыл** *з.е.* buzzing; ♦ *em.* ~дау to do smth very fast; to chatter; to rattle; ♦ *з.е.* ~дауық whirling; spinning top.
- зытлы** *em.* to take off; to take flight.
- зікір** *з.е.* (*ДИН*) zikir; working of devishes into a religious frenzy; (*shaman*) exorcism; invocation; ~ші derwish; exorcist.
- зіл** *з.е.* heaviness; weight; hardships; reproach; rebuke; оның дауысында ~бар reproach is felt in his/her voice; ~батпан weight; burden; ♦ *с.е.* ~дей heavy; weighty; зіп~дей heaviest; ~ді sharp (*word*); ~сіз harmless; inoffensive (*joke*); ♦ *em.* ~дену to have a threatening look.
- зілзала** *з.е.* earthquake; disaster.
- зілмауыр** *с.е.* heavy; weighty.
- зімпара** *з.е.* emery.
- зіңгіт** *с.е.* big; huge; ~тей robust (*young man*).
- зіркіл** *з.е.* shouting; screech; ♦ *em.* ~деу to shout (at); to raise one's voice (at); to screech.

И, и

- И, и** *the twelfth letter of the Kazakh alphabet.*
- и I** *з.е.* tanning; dressing (*skin, leather*); ~і қану to be well dressed (*skin*).
- и II** *од.* oh (*dissatisfaction*).
- иә** *көм.с.* yes; ♦ *шыл.* or; ♦ *од.* well.
- иба** *з.е.* respectfulness; civility; ~лық respectfulness; ~сыздық disrespect; ♦ *с.е.* ~лы respectful; civil; ~сыз ill-mannered; uncivil.
- игер//у** *em.* to master; to cope (with); to cultivate (*land*); to use (*money*); ♦ *з.е.* ~уші a person mastering smth; тың ~уші cultivator of virgin lands; ~ушілік mastering; cultivation; drawing; ♦ *с.е.* ~усіз undeveloped; unasimilated; uncultivated (*land*).
- игерт//у** *em.* to help smb. master; to make smb. cultivate.
- игеріл//у** *em.* to be mastered; to be coped (with); to be cultivated; (*land*); to be drawn (*money*).
- игеріс//у** *em.* to help master.
- игі** *с.е.* good (*deed*); sincere; open-hearted (*wish*); тезірек келсе ~ еді I wish he came soon; ♦ *з.е.* ~лік good deed; benefit; result; fruit; ♦ *с.е.* ~лікті noble; useful.
- игіз//у** *em.* to make bend; ауыс. to subdue.
- идеалист** *з.е.* idealist; ♦ *с.е.* ~ік idealist; idealistic.
- идеография** *з.е.* ideography; ♦ *с.е.* ~лық ideographic.
- идеолог** *з.е.* ideologist.
- идеология** *з.е.* ideology; ♦ *с.е.* ~лық ideological.
- идея** *з.е.* idea; ♦ *с.е.* ~лық ideological; ~сыз devoid of ideology; devoid of a message; ♦ *з.е.* ~сыздық lack of ideology.
- идиома** *з.е.* idiom; ♦ *с.е.* ~лық idiomatic.
- идиоматика** *з.е.* study of idioms.

идірі//у *em.* to make bend; *ауыс.* to subdue.

ие *з.е.* master; owner; ghost; spirit; **Жаратқан** ~м Creator; ~лік ownership; proprietorship; ~гер owner; holder; ~сымақ person pretending to be the owner; ♦ *с.е.* ~лі owned; ~сіз ownerless; ♦ *з.е.* ~сіздік ownerlessness; ♦ *em.* ~лену/~мдену to appropriate; ♦ *з.е.* ~мденуші owner; ~ленушілік owning; ♦ *фр.* аузына ~ болу to keep one's mouth shut.

иек I *з.е.* chin; ♦ *с.е.* ~ті with a protruding chin; **біреуге** ~ арту to rely on smb; to depend upon smb; ~ тіреу to rely on someone; ♦ *em.* ~теу to approach; to court; to coax; ~тесу to rely on each other.

иек II *з.е.* edge of the coast; **өзен** ~ (к-г)інен асты the river overflowed its banks.

иекартпа *з.е.* pass; short distance.

иен I *с.е.* ownerless; deserted; unattended.

иен II *с.е.* enormous; ~ байлық great wealth; ~тегін boundless; measureless.

иена *з.е.* yen (*currency in Japan*).

иерархия *з.е.* hierarchy; ♦ *с.е.* ~лық hierarchical.

иероглиф *з.е.* hieroglyph (hieroglyphics); ♦ *с.е.* ~тік hieroglyphic.

Иерусалим *з.е.* Jerusalem.

изектел//у / **изелл//у** *em.* to nod (*head*); ~п-~п to nod several times.

изектет//у / **изелт//у** *em.* to make nod.

изел//у *em.* to be nodded.

изен *з.е.* (*BOT*) kochia; ♦ *с.е.* ~ді rich in kochia.

изең *елік.*: ~~~ slow; waddling (*walk*); ♦ *с.е.* slow walking (*camel*); ♦ *em.* ~деу to walk slowly.

Израиль *з.е.* Israel.

(*skin, leather*) dressed; hardened; kneaded (*dough*); ~уціз undressed; raw (*skin, leather*).

икем *з.е.* skill; knack; inclination (to); bent (for); ~дік/~ділік inclination; ability; inclination (to); bent (for); ♦ *с.е.* ~ді capable (of); deft; ~шіл adaptable; yielding; ~сіз awkward; unskillful; ♦ *з.е.* ~сіздік awkwardness; unskillfulness; ♦ *em.* ~деу to adapt; to adjust; ~делу to adapt oneself (to); to adjust oneself (to); ♦ *с.е.* ~делгіш adaptable; yielding; ♦ *em.* ~сіздену to become awkward; to become unskillful.

иқы-жиқы *үсм.* higgledy-piggledy; helter-skelter.

илан//у *em.* to believe; ♦ *з.е.* ~ым belief; faith; ~ушы believer; ~ғыштық trustfulness; credulity; ♦ *с.е.* ~ғыш trustful; credulous; ~ымды convincing; persuasive.

иландыр//у *em.* to make believe.

илек *з.е.* trials and tribulations (life); ♦ *em.* ~теу to rumple; to crumple; ~телу to be rumpled; to be crumpled.

илен//у *em.* (*skin, leather*) to be dressed; to be hardened; to be kneaded (*dough*); to be rumpled (*clothes*); to be crushed.

илет//у *em.* to make smb. dress (*skin, leather*); to make smb. harden; to make smb. knead (*dough*);

илелл//у I *em.* to dress (*skin, leather*); to harden; to knead (*dough*); to rumple; to crush (*clothes*); ♦ *з.е.* ~уші tanner (*skin, leather*); fur dresser; ♦ *с.е.* ~улі

илеу II *з.е.* anthill.

иліг//у *em.* to bend; *ауыс.* to yield; to agree.

имам *з.е.* (*ДИН*) imam; ~дық imam status.

иман *з.е.* faith; belief (in God); decency; honesty; convictions; ♦ *с.е.* ~ды pious; religious; decent; honest; ~сыз unbelieving; irreligious; indecent; dishonest; ♦ *з.е.* ~дылық (*ДИН*)

- prayer-book; **~сыздық** disbelief; irreligion; indecency; dishonesty; **~дай** (*сенім; шындық*) honest; sincere.
- иманжапырақ** з.е. (БОТ) plantain.
- иманшарт** з.е. (ДИН) prayer-book.
- иманшөп** з.е. (БОТ) buckthorn plantain.
- имек** с.е. arched; bow-shaped; **~** arched; bow-shaped; **◆** з.е. **~тік** curvedness; **◆** ет. **~телу** to become bow-shaped; to curve.
- имен//у** ет. to feel shy; to be rather afraid; **◆** з.е. **~ушілік** awe; uncertainty; shyness; diffidence; **◆** с.е. **~шек** timid; timorous; shy; diffident; **◆** ет. **~шектеу** to feel shy; to be rather afraid.
- имендір//у** ет. to make shy; to strike with awe;
- именде//у** ет. to stoop; *ауыс.* to fawn (upon).
- имидж** з.е. image; **~мейкер** image-maker.
- ими//ю** ет. to stoop; **◆** с.е. **~ген** stooped; hunched; **~ген арық адам** thin stooped man.
- имит//у** to make stoop.
- иммигрант** з.е. immigrant.
- иммиграция** з.е. immigration.
- иммунитет** з.е. immunity.
- иммунология** з.е. immunology.
- император** з.е. emperor; **◆** с.е. **~лық** imperial.
- империализм** з.е. imperialism.
- империя** з.е. empire; **◆** с.е. **~лық** imperial; **~листік** imperialistic.
- импичмент** з.е. (САЯС) impeachment.
- имплантат** з.е. (МЕД) implant.
- имплантация** з.е. (МЕД) implantation.
- импорт** з.е. importation; imports; **◆** с.е. **~тық** imported; **◆** ет. **~тау** to import; **~талу** to be imported.
- импортер** з.е. importer.
- импотент** з.е. impotent male.
- импотенция** (МЕД) impotence.
- импресарио** з.е. impresario.
- импрессионизм** з.е. impressionism.
- импрессионист** з.е. impressionist; **◆** с.е. **~ік** impressionist.
- импульс** з.е. (ФИЗ) impulse.
- импульсивті** с.е. impulsive.
- инабат** з.е. courtesy; respectfulness; **◆** с.е. **~ты** courteous; polite; **~сыз** discourteous; impolite; **◆** з.е. **~тылық** courtesy; respectfulness; **~сыздық** discourtesy; impoliteness.
- инверсия** з.е. (ЛИНГ) inversion.
- инвестиция** з.е. investment; **◆** с.е. **~лық** investment.
- инвестор** з.е. investor.
- ингалятор** з.е. (МЕД) inhaler.
- ингаляция** з.е. (МЕД) inhalation.
- ингуш** з.е. Ingush.
- Ингушетия** з.е. Ingushetia.
- индекс** з.е. index (indexes); post (БРИТ); zip (АМЕР) code.
- Индонезия** з.е. Indonesia.
- индукция** з.е. (ФИЗ) induction; **◆** с.е. **~лық** induction; inductive.
- индуизм** з.е. Hinduism.
- индус** з.е. Hindu.
- индустрия** з.е. industry; **◆** с.е. **~лық** industrial; **◆** ет. **~ландыру** to industrialize.
- ине** з.е. needle; **хирургиялық ~** suture needle; **~нің көзі** the eye of a needle; **~жіп** thread and needle (*things necessary for the needlework*); **◆** с.е. **~дей** as a needle; **~лі** with a needle; covered with needles; **◆** фр. **~ шаншар жер жоқ** there is no room to move; **~мен құдық қазғандай** painstaking; laborious.
- инебалық** з.е. needlefish.
- инекер** з.е. (БОТ) bur grass.
- инелік** з.е. dragonfly; **◆** с.е. **~тей** as a dragonfly; *ауыс.* thin; skinny.
- инертті** с.е. inert (gas).

- инерция** з.е. (*ФИЗ*) inertia.
- инженер** з.е. engineer; ♦ с.е. ~лік engineering.
- инкассатор** з.е. security guard (*employed to collect and deliver money*).
- инкубатор** з.е. incubator.
- инспектор** з.е. inspector; ♦ с.е. ~лық inspectorial.
- инспекция** з.е. inspection; inspectorate.
- институт** з.е. institute.
- инсулин** з.е. (*МЕД*) insulin.
- интеграл** з.е. (*МАТ*) integral; ♦ с.е. ~дық integral; ~дық есептеу integral calculus.
- интеграция** з.е. integration; ♦ ет. ~лау to integrate.
- интеллект** з.е. intellect; ♦ с.е. ~уалдық intellectual.
- интервент** з.е. interventionist.
- интервенция** з.е. intervention; с.е. ~лық interventional.
- интервью** з.е. interview.
- интерлюдия** з.е. (*МУЗ*) interlude.
- интермедия** з.е. (*ТЕАТР*) interlude.
- интерн** з.е. (*МЕД*) houseman (*БРИТ*) (housemen); intern (*АМЕР*).
- интернат** з.е. boarding school.
- интернатура** з.е. (*МЕД*) housemanship (*БРИТ*); internship (*АМЕР*).
- интернационал** з.е. (*ТАР*) the International; ♦ с.е. ~дық international.
- интернет** з.е. Internet.
- Интерпол** з.е. Interpol (*International Criminal Police Organization*).
- интерфейс** з.е. (*КОМП*) interface.
- инфаркт** з.е. heart attack.
- инфекция** з.е. infection.
- инфинитив** з.е. infinitive.
- инфляция** з.е. inflation.
- информатика** з.е. information technology.
- инфрақызыл** с.е. infrared.
- инфрақұрылым** з.е. infrastructure.
- иншалла** з.е. inshallah (*God grant, please God*).
- ион** з.е. ion.
- Иордания** з.е. Jordan.
- ипотека** з.е. mortgage; ♦ с.е. ~лық mortgage.
- ипподром** з.е. racecourse (*БРИТ*); racetrack (*АМЕР*).
- Ирак** з.е. Iraq; ~тық Iraqi.
- Иран** з.е. Iran; ~дық Iranian.
- иранбақ** з.е. paradisiacal garden.
- ирек** з.е. curve; ♦ с.е. curvy; ~ті wavy; ♦ ет. ~теу to draw curved lines; to zigzag.
- ирелең** с.е. curvy; wavy; ♦ ет. ~деу to wind (*road, river*); to wriggle (*snake*); ~дету to wind; to twist.
- ирең** з.е. bend; meander (*road, river*); ♦ ет. ~деу to wind; to twist.
- Ирландия** з.е. Ireland.
- Исландия** з.е. Iceland.
- ислам** з.е. Islam.
- испан** с.е. Spanish; ♦ з.е. ~дық Spanishard.
- Испания** з.е. Spain.
- исі** есімд. all.
- ит** з.е. dog; ~күс vermin; attacking livestock; ~аяқ dog's bowl; ~тік mean trick; low-down trick; ~шілік meanness; beastliness; ~шошқа scoundrel; villain (*curse*); ♦ с.е. like a dog; ~тей болу to suffer humiliation; ~ті with a dog; ♦ ет. ~шілеу to live a dog's life; ♦ фр. ~ өлген жер faraway place; ~пен мысық сияқты like cat and dog; ~-рәсуа болу to go down the drain.
- италақаз** з.е. shelduck.
- итақай** з.е. puppy; ♦ фр. иттің ~ы any idiot; everyone and his wife.
- Италия** з.е. Italy.
- итальян** с.е. Italian; ♦ з.е. итальяндық Italian.
- итарқы** с.е. hard (*work*); exhausting.

ИТАРШЫ

- итаршы** з.е. pug (*dog*); ауыс. toady; bootlicker; ~лық toadying; bootlicking; ♦ *em.* ~лану to toady (to); to cringe (to).
- итбалық** з.е. seal.
- итбүлдірген** з.е. (*БОТ*) cowberry; foxberry.
- итауру** з.е. (*МЕД*) rachitis; rickets.
- ителгі** з.е. (*ЗООЛ*) saker falcon (*Falco cherrug*).
- итең** з.е. slow riding (*horse*); jogging; ♦ *em.* ~деу to walk slowly; to waddle (*horse*); ~дету to make walk slowly; to make waddle (*horse*).
- итер//у** *em.* to push; to shove; ауыс. to incite (to); to instigate (to); ♦ *c.e.* ~гіш pusher; thrower; жүк ~гіш машина cargo tank; ♦ *em.* ~гіштеу to push repeatedly; ♦ *c.e.* ~ме pushing; shoving; ауыс. reason; grounds; ♦ *em.* ~мелеу to push; to shove; ауыс. to incite (to); to instigate (to); ~меші motivating; provocative.
- итеріл//у** to be pushed; to be shoved.
- итеріс//у** to push one another; to help to push.
- итжанды** *c.e.* viable; tenacious; ♦ з.е. ~лық vitality; tenacity.
- итжеккен** з.е. exile place (*usually of Siberia*).
- итжидек** з.е. (*БОТ*) belladonna; deadly nightshade.
- ити//ю** *em.* to grow thin; to stoop.
- итқонақ** з.е. (*БОТ*) foxtail (*Setaria*).
- итқызғалдақ** з.е. (*БОТ*) cop-rose.
- итмұрын** з.е. (*БОТ*) dog rose.
- итошаған** з.е. (*БОТ*) beggar-ticks.
- итпаз** з.е. dog breeder; ~дық dog breeding.
- иттікен** з.е. (*БОТ*) burdock.
- итшомырт** з.е. (*БОТ*) alder buckthorn.
- итін//у** *em.* to move forward; to advance; ♦ *c.e.* ~шек jibbing (*camel*); restive; ♦ *em.* ~шектеу to jib; to be restive.
- ишара** з.е. sign; gesture; ♦ *em.* ~лай to give a sign.
- иық** з.е. shoulder; ♦ *c.e.* ~ты broad-shouldered; ~сыз narrow-shouldered; ~тас of the same height; ♦ з.е. ~тылық broad shoulders; ауыс. power; strength; ♦ *em.* ~тай to lean (against); to shoulder one's way; to subordinate; to subdue; ~тасу to become equal; ~тану to tower (above).
- иіл//у** *em.* to bend; to subordinate; ~інбүгілу to bow; ♦ з.е. ~іс bend; fold; ♦ *c.e.* ~іңкі bent; curved; ~гіш flexible; ♦ з.е. ~гіштік flexibility.
- иілдір//у / иілдірт//у** to bend; to curve.
- иін** з.е. shoulder; armhole (*clothes*); elbow (*river, road*); meander; ~ағаш yoke; ~ тіресу to stand shoulder to shoulder.
- иір I** *c.e.* curvy (*road*); ~-- curvy; ♦ з.е. ~лік curvedness.
- иір II** з.е. (*БОТ*) sweet flag.
- иіржапырақ** (*БОТ*) nettle.
- иір//у I** *em.* to spin (*thread*); ~ілу to be spun (*thread*); ♦ з.е. ~уші spinner; ♦ *c.e.* ~улі twisted (*thread*);
- иір//у II** *em.* to gather (*sheep*); to stanch (*water*); ~ілу to be gathered (*sheep*); to wriggle (*snake*); to accumulate (*water*); ~мелеу to gather together (*horse*); ♦ з.е. ~ілім elbow (*river*); meander.
- иірім** з.е. whirlpool; dimple (*cheek*); ~дей тарту to whirl; ♦ *em.* ~дену to meander (*river*).
- иіс** з.е. smell; ~-қоңыс different smells; бірдеңенің ~ін сезу to smell sth; ауыс. to suspect of smth; ♦ *c.e.* ~ті fragrant (*flower*); sweet-smelling; ~шіл keen-nosed; sensitive to scents; ♦ з.е. ~шілдік fine sense of smell; good nose; ♦ *em.* ~тену to smell bad; to get spoilt.

иіскелу *em.* to smell.
иіскелелу *em.* to sniff (at).
иіскету *em.* to allow to smell.
иісмай *з.е.* cream (cosmetics).
иіссабын *з.е.* toilet soap.
иіссу *з.е.* perfume; scent.

и//ю I *em.* to bend; ағашты ~ю to bend the tree; ~ю-қию hubble-bubble. ♦ *с.е.* ~ме bent; ~іңкі slightly bent; slightly curved.
и//ю II *em.* to let down (milk); сиыр ~іді the cow began to give milk.

Й, й

Й, й (*әріп*) the thirteenth letter of the Kazakh alphabet.
Йемен *з.е.* Yemen.
йог *з.е.* yogi.
йога *з.е.* yoga; йогамен айналысу to do yoga.

йогурт *з.е.* yoghurt.
йод *з.е.* iodine.
Йорк *з.е.* York.
Йоханнесбург *з.е.* Johannesburg.

К, к

К, к the fourteenth letter of the Kazakh alphabet.
кабель *з.е.* cable; ♦ *с.е.* ~дік cable; теледидар cable television.
кабина *з.е.* cage; cabin.
кабинет *з.е.* study; parlor; cabinet; Министрлер ~і Ministry; cabinet; ♦ *с.е.* ~тік cabinet; ~тік үй жиһаздары cabinet furniture.
Кабул *з.е.* Kabul.
кавалерия *з.е.* cavalry; жеңіл ~ light horse; ~ полкі cavalry regiment.
Кавказ *з.е.* Caucasus; ♦ *с.е.* ~дық Caucasian.
кадет *з.е.* cadet; Constitutional Democrat; Cadet; ~ корпусы military school.
кадр I *з.е.* exposure; frame; image; ~дан тыс дауыс voice-over; ~ды қайталау action replay.
кадр II *з.е.* personnel; specialist; ~лар басшылығы personnel management; ~лар бөлімі personnel department; ~лар даярлау training of specialists.

казак *з.е.* Cossack; Дон ~тары Don Cossacks.
казарма *з.е.* barracks; quarter; ♦ *с.е.* ~лық barrack; barrack-like.
казино *з.е.* casino.
Каир *з.е.* Cairo.
какао *з.е.* cacao; ~ ағашы cacao-tree.
кактус *з.е.* cactus.
каламбур *з.е.* pun; ♦ *с.е.* ~лық punning; ~лық сөздер punning words.
каламин *з.е.* calamine; ~ лосьоны calamine lotion.
калейдоскоп *з.е.* kaleidoscope.
календар//ь *з.е.* calendar; Григориан ~ы Gregorian calendar; Юлиан ~ы the Julian calendar; ♦ *с.е.* ~лық calendar; ~лық жоспар calendar plan.
калибр *з.е.* caliber; gauge; ♦ *em.* ~леу to calibrate.
калий *з.е.* (ХИМ) potassium; бромды ~ sodium potassium.
каллиграфия *з.е.* calligraphy; ♦ *с.е.* ~лық calligraphic; ~лық қолтаңба copybook hand.

КАЛОРИЯ

- калория** *з.е.* calorie; ~сы төмен low-calorie; ♦ *с.е.* ~лы caloric; calorific; calorigenic; ~лы тамақ food rich in calories; fattening food(s); ~лық calorie content; caloricity; caloric value; тамақтың ~лығы caloric content of food.
- калош** *з.е.* galosh; rubbers.
- калька** *з.е.* tracing paper; (*ЛИНГ*) loan translation; calque.
- калькулятор** *з.е.* calculator.
- калькуляция** *з.е.* calculation; cost breakdown; accounting; calculation.
- кальций** *з.е.* (*ХИМ*) calcium; хлорлы ~ calcium chloride; ~ карбонаты calcium carbonate; ♦ *с.е.* ~лі (*ХИМ*) calcic; calcium.
- кальцит** *з.е.* calcite.
- камбала** *з.е.* plaice.
- камера I** *з.е.* inner tube (*wheel*); ~сыз tubeless; (*ТЕХ*) жану ~сы combustion chamber; ♦ *с.е.* ~лы музыка chamber music.
- камера II** *з.е.* room; place; жүк сақтайтын ~ luggage storage; түрме ~сы prison cell.
- камертон** *з.е.* tuning fork.
- канал** *з.е.* canal; channel.
- канализация** *з.е.* sewerage; sewage system; ~ құбыры sewer; ~лық тазарту жұмысы sewage works.
- кандидат** *з.е.* candidate; applicant; филология ғылымының ~ы Candidate of Philology; ♦ *с.е.* ~тық candidate; ~тық минимум qualifying; comprehensive examinations for the Candidate's degree; ~тық диссертация Candidate's dissertation.
- кандидатура** *з.е.* candidacy.
- каникул** *з.е.* holiday; vacation; ~да on holiday; парламенттік ~ recess.
- канистра** *з.е.* canister; jerry can.
- кантата** *з.е.* (*МУЗ*) cantata.
- каноз** *з.е.* canoe; ~мен есу canoeing.
- кантри** *з.е.* (*МУЗ*) country and western.
- канцелярия** *з.е.* chancellery; office; ~ жұмысы desk job; ~ скрепкасы paperclip.
- канцерогенді** *с.е.* (*ХИМ*) carcinogenic; ~ заттар carcinogenic substances; ♦ *с.е.* ~к carcinogenic.
- канцлер** *з.е.* chancellor.
- капелла** *з.е.* (*МУЗ*) capella; choir; chapel.
- капельмейстер** *з.е.* bandmaster; conductor.
- капилляр** *з.е.* capillary; ♦ *с.е.* ~лық capillaceous; capillary.
- капитал** *з.е.* capital; ~ қабылдауға бейім capital-intensive; ~ қозғалысының балансы capital account; ~ салу to invest in; ~ тауарлары capital goods; ~ға айналдыру to capitalize; ~ды аудару салығы capital transfer tax; ♦ *ет.* ~дандыру to capitalize; capitalization.
- капиталист** *з.е.* capitalist.
- капитализм** *з.е.* capitalism.
- капиталистік** *с.е.* capitalistic.
- капитан** *з.е.* captain; skipper; ~ болу to captain; to skipper; ~ көпірі bridge.
- капот** *з.е.* bonnet; hood.
- капрон** *з.е.* caprone; kapron; fosta nylon.
- капсула** *з.е.* capsule.
- капуста** *з.е.* cabbage.
- капюшон** *з.е.* hood; ~ді куртка anorak.
- карамель** *з.е.* caramel.
- карантин** *з.е.* quarantine.
- караоке** *з.е.* karaoke.
- карат** *з.е.* carat.
- каратэ** *з.е.* karate.
- карбид** *з.е.* (*ХИМ*) carbide; ~ шамы carbide lamp.
- карбол** *с.е.* carbolic; (*ХИМ*) ~ қышқылы carbolic acid.
- карбонат** *з.е.* (*ХИМ*) carbonate.
- карбюратор** *з.е.* carburetor.

- кардинал** *з.е.* cardinal.
кардиограмма *з.е.* (МЕД) cardiogram.
кардиография *з.е.* (МЕД) cardiography.
кардиограф *з.е.* (МЕД) cardiograph.
кардиолог *з.е.* (МЕД) heart specialist.
кардиология *з.е.* (МЕД) cardiology;
 ♦ *с.е.* ~лық cardiac.
кариес *з.е.* (МЕД) caries.
кариатура *з.е.* caricature; cartoon;
 ~шы cartoonist.
картель *з.е.* cartel (*monopoly*).
картограф *з.е.* cartographer.
картон *з.е.* paperboard; ~ жәшік cardboard box.
каркас *з.е.* shell; skeleton.
карнавал *з.е.* carnival; ♦ *с.е.* ~дық carnival.
карниз *з.е.* sill.
каротин *з.е.* carotene; carotin.
карта *з.е.* map; hand; ~ ойыны card game; ~ның түсі suit; ~ға қою wager.
картография *з.е.* cartography.
картоп *з.е.* potato; ~ аршығыш potato peeler; ~ ботқасы mashed potatoes; ~ ұны potato flour; ~-фри chip.
картотека *з.е.* card index; file; ~лық шкаф filing cabinet; ~лық карточка index card.
карточка *з.е.* card.
картридж *з.е.* cartridge.
карусель *з.е.* carousel.
карьер *з.е.* pit; quarry.
каскад *з.е.* cascade.
каскадер *з.е.* stuntman.
Каспий теңізі *з.е.* Caspian Sea.
каста *з.е.* caste; ~ жүйесі the caste system.
кастор *з.е.* castor; ~ майы castor oil.
касса *з.е.* cash desk; ~ аппараты cash register; ~ кітабы cash-book; ~ қоры cash reserves; ~ны сақтауға арналған жәшік cash box.
кассация *з.е.* cassation; reversal.
кассета *з.е.* cartridge; tape; ~лы плейер cassette player; ~лық магнитофон tape deck; ~ны қосу to load; ~ декасы cassette deck.
кассир *з.е.* cashier; teller.
кастрөл *з.е.* saucepan.
Катар *з.е.* Qatar.
катаклизм *з.е.* cataclysm.
катализ *з.е.* (ХИМ) catalysis.
катализатор *з.е.* catalyst.
каталог *з.е.* catalogue; index; алфавиттік ~ alphabetical catalogue; жұлдыздардың ~ы star catalog.
категория *з.е.* category; грамматикалық ~ grammatical category.
катод *з.е.* (ФИЗ) cathode; доғалы ~ arc cathode; сынапты ~ mercury pool cathode; термоэлектрондық ~ thermionic cathode; hot cathode; ♦ *с.е.* ~ты cathode; cathodal; cathodic.
каток *з.е.* roller.
католик *з.е.* Catholic; Roman Catholic; ~ діні Catholic faith; ~ шіркеуі Catholic Church.
каторга *з.е.* hard labour; convict prison; state prison; ♦ *с.е.* ~лық very hard; backbreaking; unbearable; ~лық жұмыс penal servitude.
каучук *з.е.* rubber; caoutchouc; masterbatch; rubber resin.
кафе *з.е.* café; coffee house; ~-автомат automat.
кафедра *з.е.* lectern; department; chair; ~ меңгерушісі the head of the chair.
кафель *з.е.* Dutch tile; stone tile; dalle; Dutchware; ~ плиткасы glazed tile.
кафетерий *з.е.* cafeteria.
кафтан *з.е.* kaftan.
кашемир *з.е.* cashmere.
Кашмир *з.е.* Kashmir.
каюта *з.е.* berth; cabin.
каyak *з.е.* kayak.
кәбиса жыл *з.е.* leap year.

- кәде** *з.е.* ceremonial rituals; custom; ~ге жарату to use; ♦ *с.е.* ~лі legacy; conventional; traditional; ritual; ceremonial.
- кәді** *з.е.* zucchini; marrow.
- кәдімгі** *с.е.* normal; natural; usual; ~акциялар ordinary shares; ♦ *үст.* ~дей properly; as it becomes/befits one; олар ~дей дем алды they rested properly; біз ~дей тоңа бастадық we really started to get cold; күн ~дей ұзарды the days became much longer; ол ~дей қартайып қалыпты he became a little old; ~ше as usual.
- кәдіш** *з.е.* eggplant.
- кәжең** *з.е.* puffball; raincoat.
- кәзекей** *з.е.* kazakin.
- кәззәп** *з.е.* base man; scoundrel; ♦ *з.е.* ~тік meanness; trick.
- кәкпір** *з.е.* skimmer; perforated spoon.
- кәкір** *з.е.* defect; bug; flaw; ~-шүкір trifle; ~-шүкірді сөз қылу to say the trifle; ♦ *с.е.* small-minded; petty; mean-spirited.
- кәлендер** *з.е.* (ДІН) wanderer; palmer; wayfaring man.
- кәллә** *з.е.* head.
- кәмелет** *з.е.* legal adulthood; adult age; full age; ~тік ripeness; maturity; coming of age; ~тік жас age of consent; ~ке толған consenting adult; ~ке толмаған қылмыскерлерді түзету колониясы borstal; ~тік жасқа толмаған балалардың қылмыс жасауы juvenile elinquency; ~тік жасқа толмаған құқық бұзушы delinquent; juvenile delinquent; ~тік жасқа толмағандар соты juvenile court.
- кәмпит** *з.е.* candy; sweet.
- кәмшат** *з.е.* otter.
- кәміл** *үст.* perfectly; sweet; ♦ *з.е.* ~дік perfection.
- кәмшат** *з.е.* otter.
- кәрзеңке** *з.е.* tray.
- кәр** *з.е.* anger; wrath; rage; ~лік anger; ferocity; ♦ *с.е.* ~лі severe; stern; angry; furious; ~лі қыс severe winter.
- кәрі** *с.е.* old; aged; worn; ancient; ~мылжың fuddy-duddy; ~ қақпас crock; ~ қыз old maid; spinster; ♦ *з.е.* ~лік senility; old age; senium; ~лікке дейін зейнетақы old age pension; ~лікке тән сырқаттар ills incidental to old age; ♦ *ет.* ~сінү to consider smb. old.
- кәріс I** *з.е.* Korean.
- кәріс II** *с.е.* woollen; worsted.
- кән** *з.е.* broiler; heater; oven; stove.
- кәпір** *з.е.* adherent of a different faith/creed; ~лік different faith/creed.
- кәркесте** *с.е.* worldly-wise; experienced; habitual.
- кәрлен** *з.е.* china; porcelain.
- кәртеміш** *с.е.* old-looking.
- кәріп** *с.е.* helpless; feeble; pitiful; miserable; ~қасер unfortunate; hapless; ♦ *з.е.* ~тік helplessness; feebleness.
- кәс** *з.е.* flag; grass.
- кәсіби** *с.е.* professional; ~-техникалық білім Further Education; ~-техникалық училище technology; technical college; ~ бағыт бойынша кеңесші careers officer; ~ биші professional dancer; ~ дайындық Employment Training; ~ емес жұмысшы labourer; ~ емес amateurish; unprofessional; ~ этиканы бұзу professional misconduct.
- кәсіп** *з.е.* trade; skill; job; ~кер entrepreneur; ~кер әйел businesswoman; ~кер мен кәсіподақ арасындағы жұмысшы еңбегінің ақысын төлеу жөніндегі келіссөздер collective bargaining; ~кер мен жұмысшы арасында делдалдық қызмет көрсету Federal Mediation and Conciliation Services. ~керлік entrepreneurial; ~ші artificer; artisan; craftsman; handi-

- craftsman; mechanic; tinker; tradesman; handicraft worker; engaged in trade; ♦ *c.e.* ~қой vocational; ~қой боксшы prize-fighter; professional boxer; ~тік professional; ~тік бағдар кеңесі vocational guidance.
- кәсіподақ** *з.е.* trade union; ~ мүшесі trade union member; ~қа мүше болуға қатыссыз жұмысшыларды жұмысқа алатын кәсіпорын open shop.
- кәсіпорын** *з.е.* enterprise; business; undertaking; ~ бағасы the price ex works.
- кәтел** *з.е.* bowler.
- кәусар** *з.е.* life-giving; vivifying.
- квадрат** *з.е.* square; ~ түбір square root; ♦ *em.* ~тау to square; squaring.
- квакер** *з.е.* Quaker.
- кварк** *з.е.* quark.
- кварта** *з.е.* quart.
- квартердек** *з.е.* quarterdeck.
- квартирмейстер** *з.е.* quartermaster.
- кварц** *з.е.* quartz; ♦ *c.e.* ~тық quartz.
- Квебек** *з.е.* Quebec.
- квинтет** *з.е.* quintet(te).
- квота** *з.е.* quota.
- кванттық** *c.e.* quantum; quantal; ~ механика quantum mechanics.
- квартал** *з.е.* block; quarter; square.
- квартет** *з.е.* quartet(te).
- квас** *з.е.* kvass.
- квитанция** *з.е.* docket; receipt.
- кворум** *з.е.* quorum.
- кебеже** *з.е.* wooden chest for storing food, dishes or a box for carrying loads on a camel.
- кебек** *з.е.* bran; huskchaff (millet); ♦ *em.* ~теу to separate the husk from the grain (millet, barley).
- кебенек I** *з.е.* men's outer wear made of felt.
- кебенек II** *з.е.* blind-staggers.
- кеберсily** *em.* to dry (the soil, ground); dry out (lips, mouth).
- кебily** *em.* to shrivel; to wither; to dry; *ауыс.* to boast; to brag about; ♦ *c.e.* ~iңki dryish; ~ip dried-up; dry.
- кебiн** *з.е.* shroud; grave-clothes; ~ киген deceased.
- кебиc** *з.е.* brogue.
- кегельбан** *з.е.* bowling; bowling alley.
- кегли** *з.е.* skittle; tenpin bowling.
- кедей** *c.e.* needy; underprivileged; deprived; poor; ~кепшiк the poor; ♦ *з.е.* ~лiк poverty; ♦ *em.* ~лену to be impoverished.
- кеден** *з.е.* customs; ~шi customs officer.
- кедергi** *з.е.* obstacle; barrier; handicap; impediment.
- кедр** *з.е.* cedar.
- кежер** *з.е.* drake.
- кезбе** *з.е.* vagrant; ♦ *c.e.* wandering; ubiquitous; ~ музыканттар wandering musicians; ~лiк vagrancy.
- кездейсоқ** *c.e.* accidental; fortuitous; casually; random; ♦ *з.е.* ~тық accident; chance; happenstance.
- кездеме** *з.е.* cloth; жұмсақ ~ soft cloth.
- кездесily** *em.* to meet; ♦ *з.е.* ~у meeting; appointment.
- кездiк I** *з.е.* a small narrow knife; ~тей thin; slim.
- кездiк II** *з.е.* arshin (old Russian measure = 71 cm); ұзындығы бес ~ five arshins long.
- кезек** *з.е.* turn; queue; line; line-up; ♦ *c.e.* ~тi regular; scheduled; ~тi отырыс regular meeting; ♦ *з.е.* ~тiлiк progression; ~шi on duty; ~шiлiк тiзiмi roster; ♦ *em.* ~тесу to alternate; to take turns.
- кезең** *з.е.* moment; period; point.
- кезелily** *em.* to point (gun).
- кезқұйрық** *з.е.* (ЗООЛ) kite (Miil-vus)
- кезily** *em.* to wander; to travel; тәңiректi ~у wander about.

кезінде *ұст.* at the time; in the past.

кейбір *есімд.* some.

кейбіреу *есімд.* someone; ~лер some people.

кейде *ұст.* sometimes; **кей-**~ from time to time; occasionally.

кейкең: **басын ~ еткізу** to shake one's head (*expressing discontent, surprise, etc.*); ♦ *ет.* ~**деу** to throw back (*head*).

кейін *шыл.* then; behind; backward; after; **әрі-беріден ~** a after some time; ♦ *с.е.* ~**гі** following; next; subsequent; ♦ *ұст.* ~**нен** thereafter; subsequently; ~**ірек** later; afterwards; ♦ *ет.* ~**дету** leave doing smth. for later; ~**деу** to lag; to be behind; ~**шектөу** to lag behind.

кейіпкер *з.е.* hero; character; **бас ~** main character; **романның ~і** hero of the novel.

кек *з.е.* revenge.

кекс *з.е.* muffin; scone; cake.

кекіл *з.е.* bangs; fringe.

кекірік *з.е.* burp.

келбет *з.е.* effigy; exterior; look; posture.

келдек *з.е.* blackjack.

келешек *з.е.* future; ~**те мүмкін болатын** prospective; ~**те** in the long term.

келсап *з.е.* pestle.

кел/у *ет.* to come; ♦ *з.е.* ~**ші** comer; caller; ~**лерді қабылдау бөлімі** reception desk.

келін *з.е.* daughter-in-law; bride.

келіс/у *ет.* to agree; ♦ *з.е.* ~**ім** consent; agreement; ~**ім беру** permission; ~**ім-шарттары мен талаптары басталатын позиция** bargaining position.

келіспел/у *ет.* to disagree; ♦ *з.е.* ~**ушілік** contention; difference; disagreement; division.

Кёльн *з.е.* Cologne.

кельт *з.е.* Celt; ~ **тілі** Celtic language.

келья *з.е.* cell.

Кембридж *з.е.* Cambridge.

кеме *з.е.* marine; ship; craft; boat; vessel; ~ **апатқа ұшырады** the ship is in distress; ~ **апаты** shipwreck; wreck; ~ **иесі** shipowner.

кемел *с.е.* attainment of perfection; ♦ *з.е.* ~ **шақ** flush; adulthood; ♦ *ет.* ~**дену** to be perfected/improved.

кемпинг *з.е.* camp site; camping.

кемпір *з.е.* old woman.

кемпірауыз *з.е.* pincers.

кемпірқосақ *з.е.* rainbow.

кемшілік *з.е.* defect; failing; drawback; inadequacy.

кеміргіш *з.е.* rodent.

кемістік *з.е.* shortcoming; blank.

кен *з.е.* ore; ~**ші** mine-worker; miner.

кенгуру *з.е.* kangaroo.

кене *з.е.* tick; crampon.

кенеп *з.е.* tarpaulin; canvas.

кенет *с.е.* abrupt; covert; sudden; ♦ *ұст.* ~**тен** dramatically; suddenly; abruptly; ~**тен басталу** to blow up; ~**тен күрт салқындау** a cold snap; ~**тен қондыру** emergency landing; ~**тен тоқтау** emergency stop.

Кения *з.е.* Kenya; ~**лық** Kenyan.

кең *с.е.* wide; airy; broad; full; vast; ~**ауқымды** wide-ranging; ~ **байтақ** immense; ~ **балақ шалбар** flared trousers; ~ **етек** flare; ~ **бұрышты линза** wide-angle lens; ~ **қолданыстағы сөз** buzz word; ♦ *з.е.* ~**дік** wideness.

кеңес *з.е.* tip; advice; council; hint; ~ **беруші фирма** consultancy; ~ **Одағы** the Soviet Union; ♦ *с.е.* ~**тік** Soviet; consultative; ~**ші** *з.е.* consultant; adviser; counsellor; ♦ *з.е.* ~**шілік** advisory.

кеңпейіл *с.е.* complacent; forgiving; magnanimous; ♦ *з.е.* ~**ділік** complacency.

кеңсе *з.е.* office; ~ **бастығы** office manager; ~ **бұйымдары** stationery; ~

- жабдықтары** office supplies; ~ **қызметшісі** office worker; ~ **тауарлары дүкені** stationer's shop; ~ **тауарларын сатушы** stationer; ~**шілдік** bureaucracy; ♦ *c.e.* ~**шіл** bureaucrat; bureau-cratic; ~**лік** clerical.
- кеңістік** *z.e.* space; elbowroom; sky-line; tract.
- кепка** *z.e.* cap.
- кептер** *z.e.* dove.
- кептір//у** *em.* to dry; ~**ілген** desiccated; seasoned; ~**ілген жеміс** dried fruit; ~**ілген нан** rusk; ♦ *z.e.* ~**гіш** plate rack; dryer.
- кепіл** *z.e.* guarantee; security; surety; ~**дік** bail; safeguard; warranty; ~**дік хат** certified letter; ~**дік беруші** sponsor; guarantor; ~ **төлем** deposit.
- керамика** *z.e.* ceramics; pottery; ~**лық бұйым** a piece of pottery; ♦ *c.e.* ~**лық** ceramic.
- кербез** *c.e.* blasé; elegant; dandy; ♦ *z.e.* ~**дік** panache; elegance; ♦ *em.* ~**дену** to be beautiful; to be graceful; ~**сіну** stand in beauty/splendour.
- кереге** *z.e.* wooden lattice forming round walls of a yurt; wall; ~**сін қалай** lay a wall (*brick*); ♦ *фр.* ~**сін қирату** to crush.
- керек** necessary; need; ~-**жарақ** clobber; gear; ♦ *c.e.* ~**сіз** unwanted; ~**сіз қағаздарға арналған кәрзеңке** waste-paper basket.
- керемет** *c.e.* magnificent; fine; ~ **жақсы** damngood; ~ **мүмкіндік** the chance of a lifetime; ~ **нәрсе** hot stuff.
- керең** *c.e.* out-of-the-way; deaf; ♦ *z.e.* ~-**мылқау** deaf-mute; deaf-and-dumb; ~-**мылқауларға арналған әліпби** deaf-and-dumb alphabet; ~**дік** deafness.
- кереует** *z.e.* cot; berth; bed; ~**тің аяғы** bedpost.
- кер//у** *em.* to pull; to stretch; ♦ *z.e.* ~**гіш** stretching frame.
- керік** *z.e.* rhinoceros.
- керіл//у** *em.* to be pulled; to be stretched; ♦ *c.e.* ~**ген** outstretched; ~**ген арқан** tightrope.
- керілдес//у** *em.* to argue (with); to wrangle (with).
- керімсал** *z.e.* poseur.
- керіс** *z.e.* altercation; quarrel; wrangle.
- керісінше** *үст.* vice versa; on the contrary; opposite.
- кесапат** *z.e.* trouble; misfortune; bad luck; harm; ~**тық** maleficence; malignancy; ~**ты** harmful.
- кесе** *z.e.* piala (*large faience cup without handle*); ~-**аяқ** tea-things.
- кермеағаш** *z.e.* slingshot.
- кермек I** *z.e.* (*БОТ*) leadwort.
- кермек II** *c.e.* sour; sourish; bitter-sour; ♦ *em.* ~**тену** to become sour.
- кернел//у I** *em.* to overfill; **залды ~ген халық** hall full of people; **қуаныш ~ген** overflowing with joy.
- кернеу II** *z.e.* (*ФИЗ*) voltage.
- кертартпа** *c.e.* conservative.
- кертік** *z.e.* nick; notch.
- керуен** *z.e.* caravan; ~ **басы** man leading caravan; ~ **сарай** (*ТАР*) inn for caravan for some days.
- кесек** *z.e.* lump; slice; ~ **қар** snowball; ~ **тартылған ұн** wheatmeal; ~-~ large pieces; ♦ *em.* ~**теу** to cut into large pieces (*meat*).
- кесене** *z.e.* mausoleum.
- кесік** *z.e.* section; nick; snip.
- кесім** *z.e.* conclusion; decision; ♦ *c.e.* ~**ді** agreed; decisive; piece-rate; ~**ді жұмыс** piecework.
- кесінді** *z.e.* segment; scrap; piece; tenderloin.
- кесіртке** *z.e.* lizard.
- кескіле//у** *em.* to cut into pieces; *ауыс.* to come to grips; to engage in mortal combat.
- кескін** *z.e.* image; feature; outline; ~-**келбет** facial features; ♦ *c.e.* ~**сіз**

- ugly; ♦ *em.* ~**деу** describe smb.'s appearance; to depict; ~**деме** pictorial art.
- кеспе** *z.e.* noodles; paving stone; ♦ *em.* ~**леу** to cut into slices.
- кеспелтек** *c.e.* stocky; squat (*person*).
- кес//у** *em.* to cut; to cut off; to saw; to cut down; **ағаш ~у** to chop wood; **бас ~у** to cut off the head; **кіндік ~у** clip to cut umbilical cord; **метал ~у** to cut metal; **тұсауын ~у (ЭТН)** to cut the fetters (*thread, which is previously tied the legs of the child makes his first steps, so he walked well*); **сөзін ~іп тастау** to answer rudely; **жерді ~іп беру** to allocate a piece of land; **өлім жазасына ~у** to pass a death sentence; **баға ~у** to set a price; **алдын ~у** to stand across the smb.'s way; **жол ~у** to block the way.
- кесте** *z.e.* embroidered pattern; embroidery; table; graph; schedule; ~ **тігу** to embroider; **сабақ ~сі** timetable; **көбейту ~сі (МАТ)** multiplication table; **пойыздардың жүру ~сі** train schedule; ~**ші** embroideress; ♦ *c.e.* ~**лі** embroidered; ♦ *em.* ~**леу** to embroider.
- кетчуп** *z.e.* catsup; ketchup.
- кеуде** *z.e.* bosom; breast; trunk; ~ **куысы** chest measurement; chest; stuck-up; ~**ше** cardigan; jacket; ~**лік (person's character)** conceit; the front part of the garment (to the waist); ~**сіне басу** to cradle; ♦ *c.e.* **ауыс. бос** ~ inept; powerless (*man*); **бітеу** ~ cruel man; ruthless people; **зор** ~ proud; conceited man; **құр** ~ stupid (*man*); fool; **қуыс** ~ the smug braggart; arrogant bouncer; **өр** ~ arrogant man; ~**лі** broad-chested; **ауыс. imperious**; overbearing; ~**сін бастырмау** to be disobedient; ~ **көрсету** to be presumptuous.
- кеудемсоқ** *c.e.* conceited; swaggering; ♦ *em.* ~**тану** to boast; to swagger.
- кеуек** *z.e.* hollow; empty; ~**бас** empty-headed.
- кеу-кеу** *z.e.* a lot of noise; ♦ *c.e.* noisy; bustling; ♦ *em.* ~**леу** to make noise; to clamor.
- кеш I** *z.e.* evening; night; party; get-together; ~**кілік** evening time; ♦ *үсм.* ~**кел/кісін** in the evening; ~**кі** evening; ~**құрым** by the evening; ♦ *em.* ~**тету** to do smth. in the evening.
- кеш II** *c.e.* late; ~ **көктем** late spring; ♦ *үсм.* late; ~ **келу** to come late.
- кеш//у I** *em.* to forgive.
- кеш//у II** *em.* to wade; to ford; to cross the river (*through water, sand, snow*); to overstep.
- кеш//у III** *em.* to go through (*difficulty*); ♦ *фр.* **бастан ~у** to experience; **жаннан ~у** to stop enjoy life; **баз ~у** to renounce; lose hope.
- кеше** *үсм.* yesterday; ~ **желді болды** it was very windy yesterday; ~ **күні бойы** all day yesterday.
- кешегі** *c.e.* yesterday; past; bygone. ~**дей** as yesterday; as before.
- кешен** *z.e.* complex; hang-up.
- кешіг//у** *em.* to be late; to be delay.
- кешіктір//у** *em.* to delay; **ол жауабын ~мей берді** he responded without delay.
- кешір//у I** *em.* to forgive; to excuse; to apologize; ♦ *z.e.* ~**ім** forgiveness; apology; (**ЗАҢ**) pardon; amnesty; ♦ *c.e.* ~**імді** condescending; forgivable; venial (*act*); ~**імсіз** unforgivable; ~**імшіл** forgiving (*person*).
- кешір//у II** *em.* to survive (*difficulty*); to experience (*feeling*).
- кешью** *z.e.* cashew.
- кел//ю** *em.* to be displeased (with smb.); to be unsatisfied.

- киббуц** з.е. kibbutz.
- кибернетика** з.е. cybernetics; ♦ с.е. ~лық cybernetic.
- киви** з.е. kiwi.
- Киев** з.е. Kiev.
- кие** з.е. (ДНИИ) shrine; sanctity (МИФ) (divine) protection; з.е. ~лік priesthood; sanctity; ♦ с.е. ~лі sacred; saint.
- кикілжің** з.е. a misunderstanding; incomprehension; disagreement; quarrel.
- кило** з.е. kilo.
- килобайт** з.е. kilobyte.
- киловатт** з.е. kilowatt.
- килограмм** з.е. kilogram.
- килігіл/у** I *em.* to intervene in (the affairs of others); to interfere in (other people's conversations).
- кимелел/у** *em.* to jostle; to push apart (making the way through a crowd); to interrupt smb..
- кимоно** з.е. kimono.
- кинематография** з.е. cinema.
- кино** з.е. film; pictures; ~оператор cameraman; ~байқау screen test; ~камера cine camera; camera; ~механик projectionist; ~жұлдызы film star.
- кинотеатр** з.е. cinema; ~да жақсы фильм болып жатыр there's a good film on at the cinema.
- Кипр** з.е. Cyprus.
- кит** з.е. whale; ~ аулайтын кеме whaler; ~ аулау whaling.
- киіз** з.е. felt; large felt mat; ақ ~ white (new) felt (for special cases); өре ~ smooth felt mat (large size without ornaments); ~ байпақ felt footwear; ~ қалпақ felt hat; ♦ *em.* ~дену to become entangled (wool, hair).
- киік** з.е. (ЗООЛ) saiga (*Saigamagica*) (an Asian antelope that has a distinctive convex snout with the nostrils opening downward, living in herds on the cold steppes).
- киім** з.е. clothes; wear; garment; rigout; ~ ауыстыратын бөлме dressing room; ~ бөліктері items of clothing; ~ индустриясы rag trade; ~-кешек all kinds of clothes; ~ ілгіш hanger; ♦ с.е. ~ді having clothes; ~сіз undressed; unclothed; ~шең dressed; in clothes.
- киндіріл/у** *em.* to dress smb..
- киінл/у** *em.* to dress; to wear (clothes).
- кип-жарл/у** *em.* to make one's way; to push apart.
- киіт** з.е. (ЭТН) gifts of matchmakers to each other in the form of clothes (during matchmaking or after it); ~тік things for gifts to matchmakers.
- кил/ю** *em.* to put on smth. (shoes, headwear).
- класс** з.е. form; species.
- классик** з.е. classic.
- классикалық** с.е. classical.
- кластас** з.е. classmate.
- клиент** з.е. client; regular; ~тердің киімін күтетін қызмет valet service.
- климат** з.е. climate.
- клиника** з.е. clinic; ♦ с.е. ~лық clinical.
- клуб** з.е. billow; club.
- коалиция** з.е. coalition.
- код** з.е. code; combination; dialing code; ~тау to encode.
- кодекс** з.е. code; codex.
- кокос** з.е. coconut.
- коктейль** з.е. cocktail.
- колибри** з.е. humming bird.
- колледж** з.е. college; ~ жоғарғы курсы senior high school.
- коллекция** з.е. collection.
- колхоз** (ТАР) kolkhoz; collective farm; ~шы collective farmer; ♦ с.е. ~дық belonging to collective farm; ~дық меншік collective farm property; ~дандыру to collectivize farms.
- команда** з.е. command; team; ♦ с.е. ~лық ойындар team games; ~лық

КОМАНДИР

- экономика** *command economy*; ~ құрамы *line-up*.
- командир** *z.e. commander*; *commanding officer*; *captain*.
- комбайн** *z.e. harvester*; *combine*.
- комбинация** *z.e. sequence*.
- комбинезон** *z.e. boiler suit*; *smock*.
- комедия** *z.e. charade*; *comedy*.
- комикс** *z.e. comicstrip*; *comic*; *cartoon*.
- комиссия** *z.e. commission*; *panel*.
- комитет** *z.e. board*; *committee*.
- комментарий** *z.e. comment*; *commentary*.
- комментатор** *z.e. commentator*.
- коммивояжёр** *z.e. travelling salesman*; *commercial traveler*.
- коммуна** *z.e. commune*.
- коммунизм** *z.e. communism*.
- коммунист** *z.e. communist*; ♦ *c.e. ~ік communist*.
- коммутатор** *z.e. exchange*; *switchboard*.
- комо́д** *z.e. bureau*; *dresser*; *chest of drawers*.
- компания** *z.e. crew*; *company*; *gang*; ~ның акцияларын сату *flotation*; ~ның осал жақтарын тексеріп жүруге жауапты адам *troubleshooter*.
- комплект** *z.e. kit*; *font*; *set*; ~ке кірмейтін әйел киімдері *separates*.
- комплимент** *z.e. compliment*.
- композитор** *z.e. composer*.
- композиция** *z.e. composition*.
- компонент** *z.e. component*; *constituent*.
- компресс** *z.e. compress*.
- компьютер** *z.e. computer*; ~ ойыны *computer game*; ~де жұмыс істеу *computing*; ~лік ойындарды басқару панелі *games console*.
- конвенция** *z.e. convention*.
- конверт** *z.e. envelope*.
- конгресс** *z.e. congress*.
- кондитер** *z.e. confectioner*; ~лік дүкен *candy store*.
- конкурсант** *z.e. competitor*.
- консистенция** *z.e. consistency*; *body*; ~сы пластилин сияқты синтетикалық жарылғыш зат *plastic explosive*.
- конспект** *z.e. précis*; *script*.
- конституция** *z.e. constitution*; ~лық *c.e. constitutional*; ~лық емес *unconstitutional*; ~лық монархия *constitutional monarchy*.
- конструктор** *z.e. designer*.
- конструкция** *z.e. construction*.
- консул** *z.e. consul*.
- консультация** *z.e. consultation*.
- контейнер** *z.e. container*.
- контекст** *z.e. context*.
- континент** *z.e. continent*; ♦ *c.e. ~аралық intercontinental*; ~аралық баллистикалық ракета *intercontinental ballistic missile*.
- контрабанда** *z.e. smuggling*; *contraband*; ~ және есірткі тасуды тексеретін кеден *boardingparty*.
- контрабас** *z.e. contrabass*; *double bass*.
- конус** *z.e. cone*.
- конфедерация** *z.e. confederation*.
- конференция** *z.e. conference*; *convention*; ~да сөз сөйлеу *to speak at a conference*; ~ның телекөрсетілімі *television coverage of the conference*.
- конфирмация** *z.e. confirmation*.
- концепция** *z.e. conception*.
- концерт** *z.e. concert*; *gig*; ~ залы *concert hall*; ~те халық көп болды *there was a lot of people at the concert*.
- коньки** *z.e. skates*; ~ тебу *skating*.
- коньяк** *z.e. cognac*; *brandy*.
- кооператив** *z.e. cooperative*; ~ті көп пәтерлі үй *condominium*.
- коридор** *z.e. hall*.
- король** *z.e. king*; ~дің орынбасары *viceroy*; ♦ *z.e. ~дік kingdom*; ♦ *c.e. royal*; ~дік жанұя мүшелері *royalty*; ~дік автомобиль клубы *Royal Auto-*

- mobile Club; ~дік регалиялар crown jewels; ~дік сот crown court.
- корпорация** *з.е.* corporation; ~ның клиенттеріне көрсететін ерекше қызметі мен жеңілдіктері corporate hospitality.
- корпус** *з.е.* shell; housing; body; corps.
- косметика** *з.е.* make-up; cosmetics; ♦ *с.е.* ~лық cosmetic; ~лық хирургия cosmetic surgery; ~лық қорапша (косметичка) make-up bag.
- костюм** *з.е.* costume; kit; suit.
- котлет** *з.е.* cutlet; rissole.
- коттедж** *з.е.* cottage; chalet.
- кофе** *з.е.* coffee; ~ дәндері coffee beans; ~ қайнататын шәйнек coffee pot; ~ қайнатқыш percolator; ~ түйіршегі coffee bean; ~ ұнтақтағыш grinder; ~ үстелі coffee table; ~ шыны-аяғы coffee cup.
- көбейту** *em.* to increase quantitatively; (*MAT*) to multiply; ♦ *с.е.* ~кіш multiplying; ♦ *з.е.* (*MAT*) multiplier; ~інді (*MAT*) product; екі санның ~індісі product of two numbers.
- көбелек** *з.е.* butterfly; moth.
- көбейю** *em.* to become numerous; to increase; to breed (*animals*).
- көбік** *з.е.* froth; foam; scum; ♦ *с.е.* ~ті frothy; foamy; ♦ *em.* ~тену to foam; covered with foam (*milk*).
- көгал** *з.е.* lawn; ~ды аймақ prairie; ♦ *em.* ~дану to become green (*plant*); ~дандыру to plant greenery.
- көген** *з.е.* long rope with short loops for sheep, lambs, goatlings; ♦ *em.* ~деу to tie to long rope with short loops for cattle; ~ көздер *фр.* helpless, humble eyes.
- көгеру** *em.* to become blue (*cold*); to grow green (*plant*); to be covered with mold (*bread*); to prosper; to improve (*life*).
- көгершін** *з.е.* pigeon.
- көже** *з.е.* broth; chowder.
- көжек** *з.е.* young hare; leveret.
- көз I** *з.е.* eye; ~ алдына елестету fancy; ~ алмасы eyeball; ~ бояйтын қарындаш eyeliner; ~ бояушылық eyewash; hocus-pocus; ~ бояуы eye shadow.
- көз II** *з.е.* source; ақпарат ~і source of information; бұлақ ~і spring-water source.
- көз III** *з.е.* hole; иненің ~і eye of a needle.
- көз IV** *з.е.* ring/earring stone.
- көздеу** *em.* to aim; to aim at the target; to have a goal; to strive for smth.; бостандықты ~у to strive for freedom; ол ~ген мақсатына жетті he achieved his goal; оның ~п жүрген қызы the girl he likes.
- көзше** *з.е.* peephole.
- көзілдірік** *з.е.* glasses; spectacles; ~ке арналған қорап spectacle case.
- көйлек** *з.е.* frock; dress; gown; shirt; ~көншекте кептіруге арналған кептіргіш tumble dryer.
- көк I** *з.е.* sky; heaven; ~ жүзі welkin; ~те қалықтау to soar in the sky (*bird*); ~ке көтеру to praise to the skies; ~пен таласқан very tall.
- көк II** *с.е.* blue; ash grey; grey (*wool; plumage; colour of horse*) green; unripe (*plants; fruits*); young grass; vegetables.
- көк III** *з.е.* the place (*link*) in the kerege (*walls of a yurt*), which is fastened with braid.
- көкжиек** *з.е.* horizon.
- көкжөтел** *з.е.* whooping cough; ~күл ауруына қарсы сіреспе вакцинасы diphtheria DPT; pertussis; tetanus.
- көкнәр** *з.е.* poppy.
- көктем** *з.е.* spring; ~гі кезең springtime.
- көл** *з.е.* lake; loch; ♦ *с.е.* ~ді lacustrine; lake; ~ді аймақ lake district.
- көлбеу** *з.е.* sloping; oblique.

көлем *з.е.* volume; size.

көлеңке *з.е.* shadow; flicker; shade;
~ кабинет shadow cabinet.

көмек *з.е.* aid; assistance; help; ~ші helper; assistant aide; ♦ *с.е.* (ЛИНГ) auxiliary; ~ші етістік auxiliary verb.

көмескі *с.е.* dim; indistinct; uncertain;
♦ *з.е.* ~лік obscurity; dimness.

көмір *з.е.* coal; charcoal; ~дің шелегі scuttle.

көмірсу *з.е.* (ХИМ) carbohydrate.

көміртегі *з.е.* (ХИМ) carbon.

көне *с.е.* ancient; ~ заман ескерткіші ancient monument; ~ зат antiques;
♦ *з.е.* ~лік antiquity.

көң *з.е.* droppings; litter; ~қоқыс rot; decay; mould; жертөлениң іші ~қоқыстанып кетіпті the cellar has become mouldy; ~қорда dump.

көңіл *з.е.* mood; humour; desire; frame of mind; attitude; sentiment; ~і көтеріңкі болу to be in a good or cheerful mood; ~ айту condolences; ~ аудару to pay attention to; ~күй mood; spirits; көтеріңкі ~күй highspirits; ~көтеру hilarity; mirth; entertainment;
♦ *с.е.* ~ді happy; gleeful; breezy (*manner*); jolly; cheerful; merry; perky; ~сіз sad; cheerless; unhappy; moodily; dreary; blue; boring; somber; deadly; gloomily; sadly; ~шек compassionate; tenderhearted; softhearted; flabby; ♦ *з.е.* ~ділік cheerfulness; glee; liveliness; ~сіздік dreary; boredom; gloom; ~шектік tenderheartedness; compassion; lack of character; flabbiness; ♦ *em.* ~дену to frolic; to have a rollicking time; to amuse; to have fun; to brighten; to cheer up; to liven up; ~сіздену to be in no mood;
♦ *үст.* ~дегідей successfully; well-way; you want.

көңілдес *з.е.* sympathizing; feeling sympathy; confederate lover; ~тік friendly relationship; intimacy.

көп *с.е.* many; numerous; ♦ *үст.* much; far; widely a lot of; lots of; plenty of; ~ бөлігі the best part of; ~ жағдайда mostin most cases; in manyinstances; in many cases; ~ пәтерлі үй apartment building; block of flats; ♦ *үст.* ~-тен in plenty; in large numbers; in large quantities; ~көрім very good; quite beautiful; ♦ *с.е.* ~шіл sociable; companionable; ~ше plural; ~ше түр plural form; ~қабатты multistory; ~қырлы multilateral; ~мағыналы polysemantic; multivalued; ~мәнді meaningful; polysemantic; ~санды multiple; ~сөзді long-winded; voluble; wordy; verbose; ~томды voluminous; ~түсті multicoloured; ~бұрышты (МАТ) polygonal; multiangular; ~жақты (МАТ) polyhedral; many-sided; multifaceted; versatile; ~ұлтты multinational; multiracial; ♦ *з.е.* ~шілдік sociability; sociableness; ~бейнелілік variety; diversity; multiformity; ~мағыналылық polysemy; ~некелілік polygamy; ~бұрыш (МАТ) polygon; ~тік great number; multitude; plural; ~тік жалғау (ЛИНГ) plural form; ♦ *үст.* ~теген many; plenty; lots of; a host of; ~теп in plenty; in large numbers; in large quantities.

көпсі//у *em.* to swell; to distend.

көпсін//у *em.* to consider it superfluous; to consider it excessive.

көпсіт//у *em.* to plump up.

көпе-көрнеу *үст.* evidently; obviously; manifestly; patently; purposely; on purpose.

көпене *з.е.* mop; stook; ~ шөп haycock.

көпес *з.е.* merchant.

көпжылдық *з.е.* (БОТ) perennial;
♦ *с.е.* perennial.

көптен *үст.* long ago; for a long time;
♦ *с.е.* ~гі old; long-standing; ~гі таныс адам old acquaintance.

- көптір//у** *em.* to exaggerate; to overstate; ♦ *з.е.* ~ме exaggeration; overstatement.
- көпшік** *з.е.* pillow; cushion.
- көпшілік** *з.е.* multiplicity; multitude; majority; ~ алдында in the public eye; publicly; ~ әлеумет general public; ~ке жариялау to make public; ~ке танымал болу to gain recognition; ~ке таныту to popularize.
- көпір** *з.е.* bridge; ~ше little bridge; foot bridge; ~ші bridge builder.
- көпір//у** *em.* to foam; to froth; to talk boastfully; to talk braggartly; ♦ *с.е.* ~гіш effervescent; foaming; ♦ *з.е.* ~ме idle talker; windbag; twaddler.
- көпірт//у** *em.* to make it foam; to make it froth; to make smb talk boastfully; to cause smb to talk braggartly; ♦ *с.е.* ~кіш (TEX) beating machine; foamer; foaming machine; frother.
- көпірш//у** *em.* to blister; to bubble.
- көпіршік** *з.е.* blister; bubble; ♦ *с.е.* ~ті bubbly; ♦ *em.* ~тену to effervesce; to blister; to bubble.
- көр I** *з.е.* grave.
- көр II** *з.е.* blind.
- көрбақ** *з.е.* vampire; (ДИН) evil angel; angel of darkness.
- көрбала** *з.е.* silly fellow; little silly; silly little thing; silly-billy (*appeal*).
- көргенді** *с.е.* well-bred; well-brought-up; well-mannered; ♦ *з.е.* ~лік good breeding; mannerliness.
- көргенс//у** *em.* to seem to see.
- көргенсіз** *с.е.* discourteous; impolite; uncivilized; ♦ *з.е.* ~дік discourtesy; impoliteness; incivility.
- көргіш** *з.е.* sharp-sighted; vigilant; ~ көз an alert eye; ~тік vigilance; foresight; prescience; алыстан ~тік (МЕД) farsightedness; longsightedness; жақыннан ~тік (БРИТ) shortsightedness; (АМЕР) nearsightedness.
- көреген** *с.е.* astute; ♦ *з.е.* ~дік providence.
- көрермен** *з.е.* spectator; onlooker; viewer.
- көресі** *з.е.* hardship; sorrow.
- көр-жер** *з.е.* all sorts of things; any nonsense.
- көркейт//у** *em.* to make smth get prettier; to develop.
- көркем** *с.е.* picturesque; artistic; ~ әдебиет fiction; ~ бұйым artifact; ~ фильм feature film; ~дік artistry; ♦ *с.е.* artistic; ~дік жетекші artistic director; ♦ *em.* ~деу to adorn; to beautify; to decorate; to ornament; to describe vividly; to paint a vivid picture of smth; ♦ *з.е.* ~деуші a person, who decorates or adorns.
- көркемөнер** *з.е.* art; ~ туындысы work of art; ~ училищесі art school; ~паз participant of amateur art activities; ~паздар үйірмесі amateur talent groups.
- көркемсурет** *з.е.* art; ~ академиясы Academy of Arts.
- көрме I** *з.е.* exhibition; show; display; showground; ~ залы showroom; ~ге қою to display; to exhibit; ♦ *с.е.* ~лік display; ~лік жарнама display advertising.
- көрме II** *з.е.:* бір ~ге at the first sight; for the first sight.
- көрмел//у** *em.* not to see; ауыс. to be blind to smth.
- көрнек** *з.е.* showcase; showpiece.
- көрнекті** *с.е.* colourful; pre-eminent; revealing; ~ қайраткер a pillar of society; ♦ *з.е.* ~лік imposing appearance; impressive presence.
- көрнекі** *с.е.* ostentatious; ~ құрал visual aid; ~ мысал ретінде for illustrative purposes; ♦ *з.е.* ~лік clearness; obviousness.
- көрпе I** *з.е.* counterpane; blanket; quilt; rug; құрақ ~ patchwork quilt; ~-жас-

- тық bedding; ~қап sleeping bag; ~төсек bedding; ~ше little blanket.
- көрпе II** *z.e.* the last-born child.
- көрсет//y** *em.* to demonstrate; to exercise (*strength*); to indicate; to parade; to exhibit; to display; to project; to stick out; to point to; to model; ♦ *z.e.* ~кіш index; indicator; pointer; ~ілім show; showing; performance (*theatre*).
- көртышқан** *z.e.* (ЗООЛ) mole; ~ іні molehill.
- көр//y** *em.* to see; to watch; to look at; ♦ *z.e.* eyesight; sight; vision; visibility; preview; ♦ *z.e.* ~уші spectator; onlooker; viewer; audience; (ТЕАТР) house.
- көршиқан** *z.e.* (МЕД) furunculosis.
- көрші** *z.e.* neighbour; (АМЕР) neighbor; ~қолаң neighbors; ♦ *c.e.* ~лес neighbouring; next; ♦ *z.e.* ~лестік neighbourhood.
- көрік I** *z.e.* bellows; ~ші blacksmith; farrier.
- көрік II** *z.e.* beauty; charms; ♦ *c.e.* ~ті pretty; nice-looking; handsome (*man*); beautiful; ~сіз unattractive; plain; not beautiful; not good-looking; ♦ *z.e.* ~тілік prettiness; beauty; ♦ *em.* ~тену to become attractive; to get beautiful; ~сіздену to lose one's beauty; to become unattractive; to get unsightly; ~сіздендіру to deface.
- көрінген** *z.e.* anybody and everybody; every Tom; Dick and Harry.
- көріне** *үсм.* openly; ~ сөйлеу to speak openly.
- көрің//y** *em.* to look; to outcrop; to show to tell; to peep out; to swank; to appear; to seem; ~ер~бес barely perceptible; barely visible.
- көрініс** *z.e.* (ӨНЕР) perspective; (ТЕАТР) routine; scene; sight; spectacle; view.
- көріпкел** *z.e.* clairvoyant; fortune-teller.
- көріс//y** *em.* to meet with each other; to see each other; to say hello to; to say hi to; to greet; ~кенше! see you!
- көсе** *z.e.* beardless.
- көсел//y** *em.* to poke; ~у poker.
- көсем** *z.e.* leader; captain; chief (*tribal*); ~дік everything inherent in leader or chief.
- көсемсөз** *z.e.* social and political journalism; ~ші writer of political essays.
- көсемше** *z.e.* (ЛИНГ) adverbial participle; gerund.
- көстек** *z.e.* pole; beanpole; lamppost.
- көс//y** *em.* to rake up; to draw; to ladle out.
- көтерем** *z.e.* nag.
- көтер//y** *em.* to elevate; to lift up; to heave; to sound (*alarm*); to mark up; to push up; to put up to; hoist (*mechanism*); to raise; to increase; to pick up; to turn up (*clothing collar*); мәселені ~у to raise the issue; иықты ~у to shrug; ♦ *c.e.* ~гіш lifting; ~гіш кран crane; jenny; ~гіш механизм lifting gear; ~мелі lifting; ~мелі көпір draw-bridge; ~ме сауда wholesale.
- көтеріл//y** *em.* to climb; to rise; to revolt; to rebel; (ЭКОН) to upbeat; to upturn; to surge; to advance; to stand; ♦ *z.e.* ~іс rising; uprising; revolt; insurrection; қарулы ~іс armed revolt; rising in arms; халық ~ісі popular uprising; ~ісші rebel.
- көтеріңкі** *c.e.* vibrant; lofty; ~ көңіл күй elation; high spirits; ~ көңіл күйде болу to be elated.
- көткеншектел//y** *em.* to move backward(s); to jib (*horse*).
- көш** *z.e.* roaming from place to place; nomads' camp; territory; where nomads roam; ~і-қон migration; ♦ *үсм.*

- ~жөнекей in passing; on one's way; ♦ з.е. ~басы guide of nomads' camp; leader in nomads' roaming from place to place; ~басшы leader; courier.
- көше** з.е. street; ~ шамы streetlamp; ~сымақ lane; back street; ♦ с.е. ~дей extensive; vast; ~лес living in the same street.
- көшелі** с.е. staid; sedate.
- көшет** з.е. seedling; ♦ *em.* ~теу to plant; to lay out.
- көшір//у** *em.* to copy; to duplicate; to cheat; to scan; to rewrite; (КОМП) to overwrite; to rehouse; ♦ з.е. ~ме copy; counterpart; replica; duplicate; (МЕД) scan; ~ме машина duplicating machine; duplicator.
- көш//у** *em.* to revert; to move; to migrate; ♦ з.е. ~кін avalanche; ♦ с.е. ~пелі nomadic; travelling; wandering;
- көшпенді/көшпелі** з.е. nomad; ~лік/~лік nomadism.
- краб** з.е. (ЗООЛ) crab.
- кратер** з.е. (ФИЗ) crater.
- крахмал** з.е. starch; ♦ с.е. ~ды starchy; ♦ *em.* ~дау to starch.
- крем** з.е. cream.
- крематорий** з.е. crematorium.
- кремация** з.е. (ТЕХ) cremation; ♦ *em.* ~лау (ТЕХ) to cremate.
- кремль** з.е. the Kremlin.
- кремний** з.е. (ХИМ) silicon; аморфтық ~ amorphous silicon; ♦ с.е. ~лі silicic; siliceous; silicon.
- кресло** з.е. armchair; chair.
- крест** з.е. (ДИН) cross; ~ жорығы crusade.
- крестгүлділер** з.е. (БОТ) cruciferous.
- крикет** з.е. (СПОРТ) cricket.
- криминалистика** з.е. (ЗАҢ) criminalistics; forensic science; ♦ с.е. ~лық forensic; ~лық лаборатория forensic laboratory.
- кристалл** з.е. (ХИМ) crystal; ♦ *em.* ~дану (ХИМ) to crystallize.
- кросс** з.е. (СПОРТ) cross-country race.
- круиз** з.е. cruise.
- ксерокс** з.е. photocopier.
- куә** з.е. eyewitness; witness; (ЗАҢ) witness; айыптаушы жақтың ~сі witness for the prosecution; ~гер witness; bystander witness; бақытты шақтың ~гері болу to be a witness of halcyon days; тілсіз ~гер mute.
- куәландыр//у** *em.* to witness; to testify; to certify; to attest; to notarize; көшірмесін ~у to attest a copy.
- куәлік** з.е. (ЗАҢ) evidence; testimony; evidence; illustration; certificate; авторлық ~certificate of authorship; ~беру to attest; ~ету to testify; туу туралы ~ birth certificate.
- куб** з.е. (ГЕОМ) cube; ♦ с.е. ~тық (МАТ) cubic; ~тық дюймдер cubic inches; ~тық көлем cubic capacity; ~тық метр cubic metre; ~ық сантиметр cubic centimeter.
- Куба** з.е. Cuba; ~лық Cuban.
- кубок** з.е. cup; ~ ойындарының финалы cup final.
- Кувейт** з.е. Kuwait; ~тік Kuwaiti.
- кульминация** з.е. climax; ♦ с.е. ~лық culminating; climactic.
- культиватор** з.е. cultivator.
- культивация** з.е. cultivation.
- купе** з.е. compartment.
- курант** з.е. chiming clock; chimes.
- куратор** з.е. supervising professor; professor in charge of a student group.
- курорт** з.е. health resort; spa; ♦ с.е. ~ты health resort; ~ты аймақ health-resort zone; ~ты мезгіл holiday season; ♦ з.е. ~шы health-resort visitor; holiday-maker.
- курс** з.е. course; year; ағылшын тілі ~ына жазылу to register for the English course; ~тас coursemate; student of the same year.

- курсант** *з.е.* cadet.
- курсив** *з.е.* italics; ~ті қаріппен in italic type.
- курьер** *з.е.* messenger.
- күбі** *з.е.* high wooden vessel with a whisk for stirring kumys, shubat; barrel.
- күбіжіктелу** *em.* to mumble; to hum and haw; to drawl.
- күбін//у** *em.* to be puffed up; to puff up.
- күбір I** *з.е.* speech in an undertone; speech in a low voice; ~-жыбыр gossip; tittle-tattle; ♦ *em.* ~леу to mutter; to mumble.
- күбір II** *з.е.* drymilledung.
- күбіртке** *з.е.* (МЕД) panaritium; felon; whitlow.
- күдері** *з.е.* chamois; deerskin; suede.
- күдік** *з.е.* doubt; misgivings; ~ тудырмау to be in the clear; ♦ *с.е.* ~ті rum; suspect; equivocal; questionable; alleged; suspected; ~сіз indubitable; unquestionable; ~шіл incredulous; ♦ *үсм.* above suspicion; ♦ *з.е.* ~тілік doubtfulness; ~шілдік istrustfulness; suspiciousness; ♦ *em.* ~тену to doubt; to suspect.
- күдір** *з.е.* hillock; knoll; mound; ♦ *с.е.* uneven; hilly.
- күдіре//ю** *em.* to become dishevelled.
- күжіл** *з.е.* low tough voice; ♦ *em.* ~деу to speak in a deep voice; ♦ *с.е.* ~дек deep-voiced.
- күз** *з.е.* autumn; (АМЕР) fall; ♦ *с.е.* ~гі autumnal; ~дік autumn; meat; prepared for autumn; ~дік жайылым autumnpasture; ♦ *үсм.* ~дігүні in autumn.
- күзел//у** *em.* to cut; to clip; to mow.
- күзек I** *з.е.* autumn season of clipping.
- күзек II** *з.е.* autumn pasture.
- күзем** *з.е.* autumn shearing of sheep.
- күзен** *з.е.* ferret.
- күзет** *з.е.* guard; watch; protection; ~ші guard; security guard; ranger; ~шілік job of guard; ♦ *em.* ~у to guard; to watch; to protect.
- күй I** *з.е.* kyui; the Kazakh national musical composition; ♦ *с.е.* ~лі melodious; tuneful.
- күй II** *з.е.* mood; condition; state; care; ♦ *с.е.* ~лі well-to-do; prosperous; ~лі-қуатты strong; robust; sound; ~сіз scant; scanty; poor; difficult; embarrassing.
- күйбектелу** *em.* to shirk; to elude.
- күйбелең** *з.е.* everyday care.
- күйбең** *з.е.* fuss; bustle.
- күйгелек** *с.е.* irritable; jittery; jumpy; ♦ *з.е.* ~тік nervousness; ♦ *em.* ~тену to be or feel nervous.
- күйдіргі** *з.е.* (МЕД) anthrax; misfortune; distress.
- күйдіргіш** *с.е.* caustic.
- күйдір//у** *em.* to char; to burn; to singe; to beat down; (МЕД) to cauterize; to parch; ауыс. to hurt.
- күйе I** *з.е.* soot; grime; smut.
- күйе II** *з.е.* moth (clothes); ~ жеген moth-eaten.
- күйез** *з.е.* (МЕД) myositis; myitis; initis; sarcitis; іріңді ~ purulent myositis.
- күйек** *з.е.* coupling period of sheep.
- күйеу** *з.е.* husband; spouse; ~ бала son-in-law; brother-in-law; ~ жігіт fiancé; ~ жолдас best man.
- күй-жай** *з.е.* life; existence; living conditions.
- күйзел//у** *em.* to suffer from; to be tormented with.
- күйзеліс** *з.е.* ауыс. jolt; shock (emotional); trepidation.
- күйме** *з.е.* carriage; coach; ♦ *с.е.* ~лі with covered top; ~лі арба covered wagon.
- күйре//у** *em.* to collapse; to fall apart; to break down; ♦ *с.е.* ~уік gear for pessimism; subject to sorrow; ♦ *з.е.* ~уіктік pessimism.

- күйрет//у** *em.* to destroy; to demolish; to ruin.
- күйреуік** *з.е.* (БОТ) glasswort.
- күйсандық** *з.е.* piano.
- күйтабақ** *з.е.* gramophone record; gramophone disc; ~ ойнатқыш gramophone.
- күйші** *з.е.* musician that plays *dombra*, Kazakh national instrument.
- күйік** *з.е.* burn; sting; ~тен тазарту to decarbonizes; ♦ *с.е.* ~ті sad; mournful; doleful; wistful.
- күйінді** *з.е.* dross; ~ тау slag heap.
- күйін//у** *em.* to be vexed; to be annoyed (with); to be moan; to bewail; ♦ *з.е.* ~іш vexation; annoyance; chagrin; grief; sorrow; ♦ *с.е.* ~ішті sad; mournful; doleful; wistful; ~гіш neurotic.
- күкірт** *з.е.* (ХИМ) sulphur; (АМЕР) sulfur; ~ қышқылы sulphuric acid; ~ қостотығы sulphur dioxide; ♦ *с.е.* ~ті sulfuric; sulfurous; sulfury.
- күл I** *з.е.* ash; cinders; ~ талқанын шығару to shatter; ~қоқыр (БРИТ) rubbish; (АМЕР) garbage; trash; debris; ~-талқаны шашқан broken in pieces; ~ше қыз Cinderella.
- күл II** *з.е.* (МЕД) diphtheria; diphteritis.
- күләпара** *з.е.* hood.
- күлбілте** *з.е.* hidden motive; underlying reason.
- күлбірек** *с.е.:* ~ бөртпе (МЕД) pemphigus; blebs; ~ жара (МЕД) aphthae.
- күлгін** *с.е.* violet.
- күлгіш** *з.е.* scoffer; mocker.
- күлдір//у** *em.* to make smb. laugh; ♦ *с.е.* ~гі comic; ~гі әртіс comedian; ~гіш humorous; playful.
- күлегеш** *з.е.* merry fellow; ♦ *em.* ~тену to be risible; to be much given to laughter; to be easily amused.
- күлкілде//у** *em.* to swell; to be swollen; to become dropsical.
- күлкі** *з.е.* laugh; laughter; ~ болу to be the laughing stock of; ~-мазақ mockery; sneer; gibe; ♦ *с.е.* ~лі funny; hilarious; comical; laughable; ludicrous; grotesque; ridiculous.
- күллі** *есімд.* all; the whole of.
- күлсауыт** *з.е.* ashtray.
- күл//у** *em.* to laugh; to jeer at; to mock; to scoff; ~ін-ойнау to enjoy oneself; to make merry.
- күлімсі** *с.е.* stinking; fetid.
- күлімсіре//у** *em.* to smile.
- күмән** *з.е.* doubt; uncertainty; qualm; suspicion; ~ келтіру to impugn; ♦ *em.* ~дану to doubt; to mistrust; to query; ♦ *с.е.* ~ді doubtful; dubious; suspicious; unlikely; improbable; ~сіз undoubted; certain; ♦ *үсм.* easily; undoubtedly; certainly; doubtedly; dubiously; suspiciously; ♦ *з.е.* ~сіздік certainty; inevitability.
- күмбез** *з.е.* cupola; dome; vault.
- күмбір** *з.е.* ringing; sound of *dombra*, the Kazakh stringed folk instrument.
- күмп** *елікт.* boom!; flop!; thud.
- күміс** *з.е.* silver; ♦ *с.е.* silver; silvery; ~ той silver wedding; ~ бұйым silverware; ♦ *em.* ~теу to silver; to silver-plate.
- күн** *з.е.* sun; date; ♦ *с.е.* solar; ~ астында in the sun; ~ батареясы solar panel; ~ жүйесі solar system; ~ қуаты solar power; ~нің күркіреуі thunder; ~ сәулесі sunbeam; ~ тәртібі daily routine; agenda; ~бе-~ daily; every day; ♦ *үсм.* ~нен-~ге day by day; day after day; day in and day out; from day to day; ~дердің ~інде before; previously; in the past; ~імен all day long; ~і-түні whole days and nights; ♦ *с.е.* ~дік daily.
- күнә** *з.е.* fault; guilt; (ДИН) sin; trespass; wrongdoing; ~ істеу to sin; ~кар (ДИН) sinner; a sinful human; trespasser; wrongdoer; ♦ *с.е.* guilty; ~лі guilty; sinful; ~сіз infallible; innocent; guiltless; ♦ *em.* ~лау to blame

- smb for smth; to blame on smth; to accuse of smth; ♦ *з.е.* ~сіздік infallibility; innocence; guiltlessness.
- күнбағыс** *з.е.* sunflower; ~ майы sunflower oil.
- күнбатыс** *з.е.* west.
- күнгей** *з.е.* sunny side; place facing sun.
- күнделік** *з.е.* diary; journal; personal organizer; ~ жазу to keep a diary; ♦ *үсм.* ~ті daily; everyday; casual; ordinary; routine.
- күндес** *з.е.* envious person.
- күндіз** *з.е.* day; daylight; daytime; ♦ *үсм.* by day; in the afternoon; ~-түні twenty-four hours; whole days and nights; all day; ♦ *с.е.* ~гі day; full-time; ~гі ауысым day shift; ~гі бөлімде full-time; ~гі сеанс matinée.
- күнелт//у** *em.* to vegetate.
- күнжара** *з.е.* oilcake.
- күнжіт** *з.е.* (БОТ) sesame.
- күнкелді** *з.е.* (БОТ) globeflower; trolflower.
- күнкөріс** *з.е.* subsistence.
- күнқағар** *з.е.* cap peak; canopy.
- күнсұлу** *з.е.* (БОТ) Hemerocallis.
- күнтимес** *з.е.* (БОТ) Paris herb.
- күнту** *з.е.* (БОТ) sunrose.
- күнтізбе** *з.е.* calendar; ♦ *с.е.* ~лік calendar; ~лік ай calendar month.
- күншам** *з.е.* spotlight.
- күншуақта//у** *em.* to bask in the sun.
- күншығыс** *з.е.* east; ~ жаққа easterly.
- күншіл** *с.е.* envious.
- күң** *з.е.* female slave; ~дік servitude; bondage; thralldom.
- күңгірт** *с.е.* lacklustre; shadowy; dim; dark; dimly; ♦ *з.е.* ~тік obscurity.
- күңкіл** *з.е.* clamour; ♦ *em.* ~деу to snarl; to gripe; to grunt.
- күптігей** *с.е.* perturbing; disturbing.
- күптілік** *з.е.* alarm; anxiety; uneasiness.
- күрделен//у** *em.* to get more complex; to become sophisticated; to be complicated; ♦ *em.* ~діру to mystify; to complicate.
- күрделі** *с.е.* complex; complicated; (МАТ) composite; intricate; thorny; hard; tricky; (ЛИНГ) compound; ~лік *з.е.* complexity; intricacy.
- күрек** *з.е.* spade; shovel; ~тей (БОТ) large.
- күрең** *с.е.* tan.
- күрес** *з.е.* fight; combat; struggle; race; strife; (СПОРТ) wrestling; contest; ~-тартыс rivalry; conflict; skirmish; ♦ *em.* ~у (СПОРТ) to wrestle; to battle; to combat; to contend; to contest; to struggle; to fight; ♦ *з.е.* ~кер fighter; бейбітшілік үшін ~кер fighters for peace; ~керлік fighting; ~керлік қасиеттер fighting qualities.
- күретамыр** *з.е.* (АНАТ) artery; ♦ *з.е.* ~лық (АНАТ) arterial.
- күрей//у** *em.* to shovel.
- күрке** *з.е.* hovel; hut; shanty; shack; shelter; cover; тауық ~сі hen coop; киіз ~ felt hut; ~шік small hovel; small hut.
- күркетауық** *з.е.* (ЗООЛ) turkey.
- күркіл** *з.е.* dry cough.
- күркірей//у** *em.* to thunder.
- күрс** *еликм.* sound of falling of a heavy object; ~ ету! splash!; ♦ *em.* ~ілдеу to rumble; to breathe heavily; ~ілдету to rattle; to rumble.
- күрсін//у** *em.* to conk out; to gasp; to give a sigh; to groan; ♦ *з.е.* ~іс roan; sigh.
- күрт** *үсм.* drastically; ~ көтерілу to jump; to leap; to rocket; ~ өсу to explode; ~ төмендету to slash; ~ төмендеу to slump; ~ түсу to slump; to plunge.
- күртік** *з.е.* snowdrift.
- күршек** *з.е.* hook; ~ті ағыту to unhook.
- күрілде//у** *em.* to rumble.
- күріш** *з.е.* rice; ~ алқабы paddy field; ~ пудинг rice pudding; ~ші rice grower;

- ♦ *c.e.* ~тей radiantly white; ~ті rice; ~ті дала rice field.
- күс** *з.е.* corn; callosity.
- күстана** *з.е.* delinquent; defaulter.
- күткіз//ю** *em.* to make smb wait; to make smb hang on; to make smb anticipate; to make smb await; to make smb expect; to force smb to look after; to have smb to nurse; to make smb to receive.
- күт//ю** *em.* to wait; to hang on; to anticipate; to await; to expect; to look after; to nurse; to receive; ~е тұрыңыз! wait a minute! ~у залы waiting room; lounge; ♦ *з.е.* ~уші nursemaid; ♦ *c.e.* expectant.
- күтім** *з.е.* attention; care; nursing; upkeep; ♦ *c.e.* ~ді trim; well-groomed; well-kept; ~сіз desolate; abandoned; ~сіз қалу to be leftunattended.
- күтін//ю** *em.* to take care of oneself.
- күтір** *з.е.* crunch; crackle; ♦ *c.e.* ~лек crispy; crunchy; ♦ *em.* ~леу to crunch; to crackle; тіспен ~леу to crunch in the teeth.
- күш** *з.е.* power; potency; might; force; violence; strength; traction; vigour; ~-жігер energy; enthusiasm; strength; ~-қайрат force; power; punch; ♦ *c.e.* ~сіз weak; feeble; ♦ *з.е.* ~сіздік weakness; feebleness; ♦ *em.* ~теу to overpower; to bully; ♦ *c.e.* ~теуші forcible; ♦ *үст.* ~теп forcibly; ~теп тамақтандыру to force-feed.
- күшала** *з.е.* (БОТ) aconite; monkshood; wolfsbane.
- күшейт//ю** *em.* to tighten; to strengthen; to amplify; to intensify; to step up; to heighten; to reinforce; to back up; to underpin; to magnify; ♦ *з.е.* ~кіш (TEX) amplifier; booster.
- күшен//ю** *em.* to exert oneself; to make an effort; to strain oneself; to bear down.
- күше//ю** *em.* to sharpen; to rise; to swell; to grow out of; ♦ *з.е.* ~йгендік intensity.
- күшөлшеуіш** *з.е.* dynamometer; (TEX) force balance.
- күшті** *c.e.* powerful; vigorous; intense; persistent; potent; stiff; strong; robust; effective; intensely; sturdily; ♦ *з.е.* ~лік strength.
- күшіген** *з.е.* (ЗООЛ) vulture.
- күшік** *з.е.* pup; puppy; whelp; cub; ~күйеу henpecked husband; ♦ *em.* ~теу to pup; to whelp; to cub.
- күл//ю** *em.* ~йіп-жану to be burned down; to burn out; ауыс. to burn with; to burn with fever; to be feverish; ~йіп-пісу to be excited; to be nervous; to be worried.
- кібіртік** *з.е.* sluggishness; ♦ *em.* ~теу to be slow; to vacillate.
- кібісе** *c.e.:* ~ жыл leap year.
- кідір//ю** *em.* to delay; to linger; to be late; ♦ *з.е.* ~іс stop; delay; hitch; ~іссіздік immediacy; ♦ *үст.* ~местен immediately.
- кідірт//ю** *em.* to delay; to stall; to stop; to suspend;
- кіжікте//ю** *em.* to fume.
- кіжініс** *з.е.* indignation; malice.
- кілегей** *з.е.* cream; ♦ *em.* ~лену to carpet; to skim; to wash.
- кілем** *з.е.* carpet; ~ше doormat; mat; rug; ~ші carpet-maker.
- кілең** *үст.* nothing but...
- кілт I** *з.е.* key; (МУЗ) clef; ♦ *em.* ~теу to lock; ♦ *c.e.* ~теулі locked; ~теусіз open; unlocked.
- кілт II** *үст.* sharply; unexpectedly; suddenly.
- кілтең** *з.е.* bitterness.
- кілти//ю** *em.* to sulk; to pout; to be in the sulks.
- кілтипан** *з.е.* snag.
- кім** *есімд.* who; ~ болсаң да бері шық! come out; whoever you are! ~ге

- whom; ~ді whom; ~нің whose; ~де-~ anyone.
- кінә** *з.е.* blame; guilt; reproach; ~сін жуып шаю to make up for; ♦ *с.е.* ~лі culpable; apologetic; contrite; hang-dog; ~сіз innocent; naive; blameless; ♦ *з.е.* ~сіздік innocence; naivety; ♦ *em.* ~лау to denounce; to indict; to judge; to reproof; to upbraid.
- кіндік** *з.е.* navel; bellybutton; (*АНАТ*) umbilical cord; ~ шеше godmother; ~ бала goddaughter; godson; ♦ *с.е.* ~теc uterine.
- кір I** *з.е.* mess; grime; dirty linen; washing; ♦ *с.е.* dirty; grimy; grubby; ~ сабын dish soap; ~қожалақ dirty-faced; smudgy; ~қоқыс junk; rubbish; trash; lumber; ~қолаң washings; ~қоң washings; ~шең easily soiled.
- кір II** *з.е.* scales.
- кіртас** *з.е.* weight.
- кірбелең** *з.е.* offence; resentment.
- кірбең** *з.е.* disappointment.
- кіргіз//у** *em.* to lead into; to let in.
- кіре** *з.е.* mowing; haymaking.
- кіреберіс** *з.е.* hall; hallway; porch; sill.
- кірекей** *з.е.* female bear.
- кіреуке** *з.е.* armour; cuirass.
- кірле//у** *em.* to become dirty.
- кірме** *с.е.* borrowing; ~ сөздер borrowed words.
- кірпияз** *с.е.* fastidious; finical; finicky; squeamish; ♦ *em.* ~дану to provoke.
- кірпі** *з.е.* hedgehog; ~дей жиырылу to bristle.
- кірпік** *з.е.* eyelash; lash; ~ қағу to wink.
- кірпіш** *з.е.* brick; ~ қалаушы stonemason.
- кірт** *з.е.* crunch; crackle.
- кірти//ю** *em.* to look tired.
- кіртілде//у** *em.* to crunch; to crackle; ♦ *с.е.* ~к crispy; crunchy.
- кір//у** *em.* to come in; to come into; to enter; to go in; (*КОМП*) to input; to log into; to join (*organization*); ~у ақысы entrance fee; ~у тегін free admission; ~уге рұқсат жоқ no entry; ~уге тыйым салынады no trespassing.
- кіршік** *з.е.* speck of dust; ♦ *с.е.* ~сіз pure; honest; frank; faithful.
- кіршіл** *с.е.* easily get dirty.
- кіріг//у** *em.* to barge in; to chip in to interrupt; to muck in.
- кіріңкі** *с.е.* concave.
- кіріптар** *с.е.* dependent; ♦ *з.е.* ~лық bondage; dependence; servitude.
- кіріс I** *з.е.* profits; gain; income; revenue.
- кіріс II** *з.е.* bow string.
- кіріспе** *з.е.* introduction; ♦ *с.е.* inaugural; introductory; opening.
- кірістір//у** *em.* to insert; to involve; to concern.
- кіріс//у I** *em.* to interfere; to step in.
- кіріс//у II** *em.* to commence; to come in; to enter into; to set about.
- кіс** *з.е.* (*ЗООЛ*) ermine; stoat.
- кісе** *з.е.* leatherbelt.
- кісен** *з.е.* handcuffs; irons; ♦ *em.* ~деу to fetter (*horse*); to handcuff (*captive*); ♦ *с.е.* ~деулі chained; fettered.
- кісі** *з.е.* man; person; individual; visitor; guest; ~қолаң crowd; throng; ~лік nobleness; nobility; ♦ *em.* ~мсу to boast of; to plume oneself on.
- кісікиік** *з.е.* unsociable person; ♦ *em.* ~тену to be unsociable; to avoid the world.
- кісіне//у** *em.* to neigh.
- кітаби** *с.е.* bookish.
- кітап** *з.е.* book; ~ дүкені bookshop; ~ сәресі bookshelf; еңбек ~шасы work record card; ♦ *с.е.* ~құмар bibliophile; book lover; glutton of books; ♦ *з.е.* ~құмарлық being a bibliophile; being a book lover; being a glutton of books; ~тану bibliology; ♦ *с.е.* ~шыл a book lover; ♦ *em.* ~шылау to speak the bookish language.

кітапхана з.е. library; ~шы з.е. librarian.

кішкене с.е. a little; few; ♦ үсм. slightly; a bit of; a little bit.

кішкентай с.е. small; little; young; ♦ з.е. ~лық smallness (in volume, age); trifle.

кіші з.е. junior; little; younger; ~ Азия Asia Minor; ♦ с.е. ~гірім little; insignificant; ~к modest; good-natured.

кішірейт//у ем. to lessen; to belittle.

кішіре//ю ем. to decrease; to become lower; to narrow; to concede.

Қ, қ

Қ, қ the fifteenth letter of the Kazakh alphabet.

қаба с.е. thick; hairy; ~ сақалды bearded; ~ жал thick mane; ~ тұяқ firm hoof; ♦ с.е. ~дай thick; hairy; құйрық-жалы ~дай ат the horse with thick mane and tail; ♦ ем. ~лану to grow thick; сақал-мұрты ~ланған with thick beard and moustache.

қабаған с.е. savage; ~ ит biting dog; ♦ з.е. ~дық rage, anger.

қабақ I з.е. eyelid; ай ~ with superciliary arch; ауыс. mood; ~(қ-ғ)ын түю to knit one's brows; қырғи~ соғыс cold war; ♦ с.е. ~ты with overhanging eyelids; ♦ фр. ~(қ-ғ)ы қатыңқы gloomy; жылы ~ таныту to show friendliness to sb.; ~(қ-ғ)ын кірбің шалу to be sad; қырын ~ at odds with smb.;

қабақ II з.е. the edge of breakaway; жар ~ steep slope; өзеннің жар ~(қ-ғ)ы steep-to a river; ♦ с.е. ~ты steep-to a.

қабақ III з.е. (БОТ) edible pumpkin; ~ қосқан тары ботқа millet gruel with pumpkin; ♦ с.е. ~тай big (as a pumpkin).

қабан з.е. wild boar; ~ қанжар a big dagger; ♦ с.е. ~дай қорсылдау to grunt as a boar; ~ды full of boars.

қабат I з.е. layer, sheet; үйдің үшінші ~ы the third floor; екі ~ үй two-storied house; екі ~жіп double thread; ~ша layer; ♦ с.е. ~~~ multy-layer;

~~ үйлер many-storied houses; ~ты flaky; жердің ~ты қыртысы foliated soil; екі ~ты two-storied; ♦ үсм. ~~~ киіну to put some clothes; ♦ ем. ~тай to lay one on another; теңді ~тай to put package; ~талу to lay up; to interweave; to accumulate; ~тасу to break into; ♦ з.е. ~тасушылық meddling in; орынсыз ~тасушылық inappropriate interference.

қабат II з.е. time; бірнеше ~ some times; at the same time; ♦ үсм. қат~~ many times, repeatedly.

қаб//у ем. to quilt; көрпенің ~уы сөгіліпті the blanket's stitch was ripped up; ♦ с.е. ~ылмалы quilted.

қаб//у ем. to bite; ит ~(б-п)ты the dog has bitten; grasp, catch (with teeth).

қабық з.е. cortex; ағаштың ~(қ-ғ)ы rind of the tree; апельсиннің ~(қ-ғ)ы orange-peel; жұмыртқаның ~(қ-ғ)ы egg-shell; шемішкенің ~(қ-ғ)ы seed husk; (АНАТ) көздің тор ~(қ-ғ)ы retina; ұрықтың ~(қ-ғ)ы membrane; ♦ с.е. ~ты with rind; қызыл ~ты тал willow; ♦ ем. ♦ ~тай to tear off; талды ~тай to bark a willow; to litter.

қабыл з.е. consent; ♦ ем. ~ алу to agree; тілегі ~ болды wish was fulfilled; ~ алмай to refuse.

қабылан з.е. (ЗООЛ) a kind of panther; ♦ с.е. ~дай қайратты brave as leopard; ♦ з.е. ~дық bravery, courage.

- қабылда//у** *em.* to receive; университетке ~ау to admit to the university; шешім ~у to take a decision; ем ~у to receive treatment; тілегін ~у to approve the request; жаңалықты тез ~у quick responding to the news; ♦ *c.e.* ~ғыш sensitive; ♦ *з.е.* ~ғыш receiver; радио ~ғыш radio set; ~ушы examiner; пікірді ~ушы approving opinion.
- қабын//у** *em.* (МЕД) to be inflamed; өкпесі ~у pneumonia; жүрегі ~у to gasp for breath; ауыс. to be angry.
- қабында//у** *em.* to spread; ♦ *c.e.* ~ған көп халық a lot of people.
- қабырға I** *з.е.* (АНАТ) rib; ♦ *c.e.* ~лас ағайын distant relative; ♦ *фр.* ~сы қатпаған not mature aged; ~сы сөгілу to be sore; ~сын қаусату to beat smb. within an inch of his life.
- қабырға II** *з.е.* wall; ~ газеті wallpaper; үшбұрыштың ~лары the edges of triangle; ♦ *c.e.* ~лы have walls; ауыс. strong; биік ~лы ашық қора an open enclosure with high walls; well-fed; ~лас adjoining; ~лас бөлме neighbouring room; ♦ *em.* ~лау to go along; тауды ~лай жүру to go along the mountain; ~ласу to come alongside; ~ластыру to make adjoining.
- қабыршақ** *з.е.* crust; scale (fish); (ГЕОЛ) coquina, shell rock; ♦ *c.e.* ~тай thin; ~тай жұп-жұқа thin as crust; ♦ *em.* ~тау to clear scale; ~тану жараның аузы ~танды the wound has closed.
- қабыршы** *з.е.* grave-digger.
- қабыс//у** *em.* to become flat; to join; ауыс. to meet, to come together.
- қағаберіс** *c.e.* the place on the side, sideways; away from smth.; sheltered place; imperceptibly; in a flash.
- қағажу** *з.е.* away from smth., outside; ♦ *c.e.* ~сыз freely unimpeded; without false interpretations; ♦ *em.* ~лау to push aside, dismiss; ~ қалу to be behind; ~ көру to be content with little.
- қағаз** *з.е.* paper; any written document; ~ ақша paper money; ♦ *c.e.* ~шыл a person used to red tape; ~дай white as a paper; thin as a paper; ауыс. tender, elegant; ~басты a person used to red tape; ♦ *з.е.* ~бастылық red tape.
- қаған** *з.е.* the head of state; ежелгі түрік ~ы ancient Turkic state.
- қағас** *үсм.* away from smth., outside of smth..
- қағба** *з.е.* Muslim temple in Mecca where the stone, the object of worship (pilgrimage) is kept.
- қағида I** *з.е.* rule; principle; establishment.
- қағида II** *з.е.* theory; ғылыми ~ scientific theory; ♦ *c.e.* ~лы theoretical; ♦ *em.* ~лау sum up, conclude.
- қағу** *c.e.* dry, dried up; dry firewood; lightly windy day.
- қағ//у II** *em.* to knock; есік ~у to knock at the door, hammer in; shake out; қанат ~у to flap (wings); to slap; ~ып-соғу to shake out; ауыс. to hurt, offend smb; ~ып-сілку to clean by shaking out; ♦ *c.e.* ~усыз unconstrained; free; spoiled (child); ♦ *үсм.* ~а-маға pushing, nudging.
- қағын//у I** *em.* to shake down; ауыс. to play about; to get irritated, to be exhausted; ♦ *з.е.* ~ғыр woman's joking address to younger men; ♦ *c.e.* ~ған idle, streetwalker; ~ды reminder; shaken out flour in the sack.
- қағын//у II** *em.* to become complicated, inflamed (wound); ♦ *з.е.* ~ды (МЕД) inflammation.
- қағыс I** *з.е.* sheltered place; mistake; ~ сөз unpleasant conversation; out of sight; away from sth., outside.
- қағыс II** *з.е.* movement of fingers while playing on stringed instrument.

- қағыс//у** *em.* to help to hammer in, to shake out; *ауыс.* to quarrel.
- қағыт//у** *em.* to sting by taunts, to tease; ♦ *з.е.* ~қыш joker, scoffer; ~па joke.
- қагілез** *c.е.* quick, expeditious; adroit; *ауыс.* restless.
- қада** *з.е.* long stake; (*ТАР*) dibber; pin; dowel; tether (for horse); (*ГЕОЛ*) pile.
- қада//у** *em.* to stick (into), to plunge; to sew on; *ауыс.* көзін ~у to fix one's gaze; to step firmly; ~ғыштау to stick (into), to plunge; to gaze continually.
- қадағала//у** *em.* to follow; to control; ♦ *з.е.* ~ушы inspector, ticket-collector.
- қадақ I** *з.е. көнер.* pound (*Russian measure of weight, equivalent to 409.5 grams*).
- қадақ II** *з.е. (МЕД)* lobar pneumonia.
- қадақ III** *c.е.* rare/rarely.
- қадам** *з.е.* step; *ауыс.* direction; құтты ~ good undertaking; ♦ *c.е.* қадамды successful, prosperous; ♦ *em.* ~дау to step; to measure by walking;
- қадаңда//у** *em.* to go with firm step; *ауыс.* to be rude.
- қадарлы** *ec.* some, approximately.
- қадары** *з.е.* шамасының келген ~ as far as possible; ♦ *үст.* ~нша as far as possible.
- қадім** *c.е.* ancient; usual, habitual; *көнер.* old Kazakh script on the basis of Arabic script; ~гі ancient; ~гі заман ancient times.
- қадір I** *з.е.* respect, honour; authority; ~ тұту to have a profound respect for sb.; ~қасиет dignity; reputation; ~қасиетін сақтау to keep dignity; ~құрмет honour, respect; ~құрмет көрсету to do honour; ♦ *c.е.* ~лі respectable, honourable; authoritative; dear; ~лес people who have mutual respect; ~сіз lacking in authority, not respectable; of little value; ♦ *з.е.* ~лілік honour-ability; authoritativeness; ~лестік mutual respect; ♦ *em.* ~леу to respect; to do honour; to appreciate; ~сіздену to become lack in authority, to become not respectable; to become of little value.
- қадір II** *з.е. (ДИН)* (of God) Almighty.
- қажал//у** *em.* to rub sore; to jam, to foul; *ауыс.* to chaff; ♦ *з.е.* ~ғыш thing which rubs sore; part which jams; a person who teases; ~лыс friction, rubbing.
- қажат//у** *em.* to have smth. rubbed.
- қажет** *c.е.* necessary, essential; ~сіз needless, not necessary; ♦ *з.е.* ~тілік necessity, need; ~сіздік absence of necessity, need; ♦ *em.* ~сіну need, to feel a need for smth; ♦ *үст.* ~інше on account of necessity; ~інше ала бер take as much as you need.
- қаж//у** *em.* to get tired; to grow weaker; ~ып-талу to get tired; grow weaker; ♦ *үст.* ~ымай-талмай tirelessly, diligently; ♦ *c.е.* ~ымас tireless.
- қажыт//у** *em.* to tire; ұзақ әңгіме мені ~ытты long story tired me.
- қажы** *з.е.* Hadji (*title of Mohammedan pilgrim who has been to Mecca*); a person who has been to Mecca to get the title of Mohammedan pilgrim.
- қажыр** *з.е.* strength; energy; ~лық persistence; firmness; ♦ *c.е.* ~лы persistent; energetic; strong; ~сыз weak, sluggish; *ауыс.* irresolute; shy; ♦ *з.е.* ~сыздық weakness; indecision.
- қаз** *з.е.* goose; ата ~ gander; жабайы ~ wild-goose; ~ еті goose-flesh; ♦ *c.е.* ~бауыр бұлттар downy clouds; ♦ *үст.* ~ша as a goose; ~ша тізілу in single file.
- қаз** *з.е.* death; decease; қайғылы ~ tragic death; ауыр ~ bereavement; ~нама obituary; notification about death; ♦ *c.е.* ~лы the late, dead; ~лы үй mourning house.

- қазақ** *з.е.* Kazakh; ~ халқы Kazakh people; ~ тілі Kazakh language; ~ өнері Kazakh art; ~шылық set of national traditions peculiar to Kazakh; ~уар representative of other nationality who cherish kindly feelings for Kazakh way of life, traditions and languages; ♦ *с.е.* ~тық peculiar to Kazakh; ~ы peculiar to Kazakh; ~ы мінез Kazakh character; done in Kazakh way; ~ы ер Kazakh saddle; differing with Kazakh behaviour; keeping Kazakh traditions; ~шыл devoted to Kazakh traditions and customs; differing with patriotic devotion to Kazakh people; ♦ *үсм.* ~ша in Kazakh; in Kazakh way; ~ша сөйлеу to speak Kazakh; мен ~ша оқып жаза аламын I can read and write in Kazakh; ~ша амандасу to greet as Kazakh does; ♦ *ет.* ~ылану to obtain some behaviour peculiar to Kazakh; to adapt oneself to Kazakh surroundings; ~шалау to speak Kazakh; in Kazakh.
- Қазақстан** *з.е.* Kazakhstan ~ республикасы (*the Republic of Kazakhstan, Turkic speaking state in Central Asia, Kazakh people are indigenous population*); ♦ *с.е.* ~дық Kazakhstani; ~дық ғалымдар scientists of Kazakhstan; ~дық азамат citizen of Kazakhstan.
- қазалы** *с.е.* place in pond where there are many fish-traps.
- қазан** I *з.е.* cauldron; тай ~ voluminous cauldron; шойын ~ cast iron cauldron; ~-аяқ pots and pans, ~-ошақ pots and pans (*household belongings necessary for cooking*); ~ шұңқыр (*ГЕОГ*) hollow, cavity; ~дық fireplace for cauldron, kitchen; *ауыс.* not very fat but proper enough meat; ~ша a small cauldron; ~шы a cook, copper-smith; ♦ *фр.* ~ көтеру to prepare meal (*meat*); ~ы оттан түспеу to be hospitable; ~-аяғы бөлек independent family.
- қазан** II *з.е.* October; ~ туа күзгі суық та түседі cold weather of autumn begins in October.
- қазанат** *з.е.* thoroughbred racehorse for riding; ♦ *с.е.* slender; well-fed but seems skinny (*cattle*).
- қаз-қаз** *елікт.* interjection said to a little child while teaching to go; ~ басу to step; ♦ *үсм.* ~ тұрғызу to put a child on his feet.
- қаз-қалпы** *үсм.* without change; as it was before; ~-қалпында as before, as usual without changes.
- қаз-қатар** *үсм.* in straight row, keep order; ~ тұру to stand in a line, in single file.
- қаз//у** *ет.* to dig; ~ып алу to dig up/out; *ауыс.* mining; ♦ *с.е.* ~улы dug, dug grave; ♦ *з.е.* ~ушы navy, digger.
- қазы** I *з.е.* abdominal and costal horse grease (*delicious dish*); сүр ~ dried and smoked; қос ~ with two opposite ribs.
- қазы** II *з.е.* (*ДИН*) judge, cadi / kadee ecclesiastic in Moslem as a judge, arbiter, *ауыс.* square shooter.
- қазық** *з.е.* stake; tether (*for horse*); *ауыс.* support.
- қазымыр** *с.е.* captious (*person*); importunate; tiresome; ♦ *з.е.* ~лық fault-finding; importunity.
- қазына** *з.е.* wealth; goods; plenty of stocks of material and capital equipment; money; мәдени ~ property of culture; асыл ~ treasure; көнер. property of state (*money and stocks*); ~-мүлік property and stocks of material and capital equipment; wealth collect; ~шы keeper of wealth and money of state; treasurer; cashier. ♦ *с.е.* ~лы rich; ~лы ел rich country; ~лы өңір rich land.
- қазір** *үсм.* now; at present; nowadays; today; ~ге for the present; in the

- meanwhile; not for a while yet; ~ше for the time being; meanwhile; ~гіше modernly; in a new fashion; ~гі present, modern, today's; ~гі кезде nowadays.
- қазірет** з.е. (ДИН) title of high rank Moslem ecclesiastic; көнер. majesty.
- қай** ес. which; what; ~ жер what place; ~ жақ which side; ~ халық болса да any nationality; whatever, whichever; ~-қайсысы every, any, whoever it may be.
- қайбір** ес. as far as, so far as; менің жағдайым ~ оңып тұр дейсің my condition is not so far better as yours; once; ~де once; sometimes; ~еу someone.
- қайғы** з.е. grief, sorrow; sadness; ~-дерт emotional experience; mental derangement; ~-мұң grief; despondency; ♦ с.е. ~лы grieved; sad; mournful; ~сыз careless; unconcern; ♦ ет. ~ру to grieve; to mourn; ~лану to grieve; to mourn; ♦ фр. ~дан қан жұту with grief.
- қайда** ес. where; ~ барасың? where are you going?; сен ~сың where are you?
- қайдағы** ес. trifle; nonsense; really, is that so; ~ жас isn't (he) young; ~ бір адам someone; ♦ з.е. ~ -жайдағы trifle; nonsense; crowd of casual people.
- қайдам** қыст. expressing doubt about smth.; goodness knows.
- қайдан** ес. where from; ~ көрдің? where have you seen?; how; ~ білдің? how did you know?; ~ тез болсын he is unlikely to be quick.
- қайқаң I** с.е. bent, curved; бөлі ~ ат horse with arched back.
- қайқаң II** з.е. (ГЕОГ) col, not deep pit between two mountain heights.
- қайқаң III** с.е. self-satisfied; arrogant; proud.
- қайқы** с.е. arcuated; bent; ~ қылыш curved sabre.
- қайла** з.е. pick hammer; hack iron; ~шы (coal)-miner.
- қаймақ** з.е. sour cream, skin; ~(қ-ғ)ы алынбаған сүт whole milk; ауыс. the best part of people; ♦ с.е. ~тай elegant (lips); thin; tiny; ерні ~тай with miniature lips; ♦ ет. ~талу to thicken; ♦ фр. ~(қ-ғ)ы бұзылмаған untouched.
- қайналу** ет. to boil; жұмыс ~п жатыр the work is in full swing; ~п-пiсу to be boiling, to be cooking; тамақ ~п-пiсті food is cooked; ауыс. be tempered; ♦ с.е. ~улы boiled, cooked.
- қайнатлу** ет. to boil; су ~ту to boil water; ♦ з.е. ~тқыш heater, boiler.
- қайнар** з.е. spring (water), source; ауыс. beginning, origin.
- қайрақ** з.е. whetstone, rub; ♦ с.е. ~ты the place where there is rock for using as whetstone.
- қайран I** с.е. it's a pity, alas (expressing regret); арманда кеткен ~ ер I wish he hadn't died so early; ~ басым my poor head.
- қайран II** үст. surprised, astonished; ~ қалу to be surprised.
- қайран III** з.е. help, assistance; еш ~ қыла алмаймын I can do nothing; ~сыздық helplessness, weakness.
- қайраң I** з.е. hard sandy soil at the bottom of water, shoal; ♦ үст. ~да aground; ♦ ет. ~дау to run aground; stick in; ауыс. to get into trouble.
- қайраң II** з.е. sand-dune, barkhan.
- қайрат** з.е. strength; power; energy; қажымас ~ inexhaustible energy; effort; ~жігер will; energy; ~керлік activity, work; ~керлігімен көзге түсті he was remarkable for his work; ♦ с.е. ~ты strong; energetic; ~ты шаш wiry hair; ауыс. strong-willed; brave; ~сыз weak; feeble; weak-willed; helpless; unenterprising; ♦ з.е. ~тылық powerfulness, energy; ~сыздық weak will;

- helplessness; inability; ♦ *em.* ~тану to gain strength; to be inspired.
- қайсар** *c.e.* strong-willed; firm; ~ мінез strong character; brave; ♦ *em.* ~лану to hold one's ground; to persist; to show resoluteness.
- қайт//у I** *em.* to return, come back; пікірінен ~у change one's mind; күші ~у lose strength; су ~ты water went down; ♦ *c.e.* ~пас brave; strong-willed; permanent; irretrievable; ауыс. ~пас сапарға аттанды he died; дүниеден ~у to die; ♦ *фр.* беті ~у be disappointed; есесі ~у reparation of expended; жүзі ~ты become blunt.
- қайт//у II** *em.* to do, to act; енді ~емін what to do; how to do; ♦ *үст.* ~кенде at any price; how to behave.
- қайта** *үст.* again; once more; the other way; repeatedly; ~-repeatedly; time and again; ~дан again; once more; ♦ *з.е.* ~лама regenerative, repeated; ~лаушылық repetition; ♦ *em.* ~лау to repeat, do once again.
- қайтар//у** *em.* to return, give back; send back; take revenge.
- қайтым** *з.е.* calming, pacification; ♦ *c.e.* ~ды not touchy; ♦ *з.е.* ~дылық thawing, coming to oneself.
- қайшы I** *з.е.* scissors; ♦ *em.* ~лау to cut up (*scissors*); to fold one's arms; to jerk up eyebrows; to move ears (*horse*).
- қайшы II** *c.e.* contradictory; ♦ *з.е.* ~лық contradiction; gap; ♦ *c.e.* ~лықты contradictory; ~лықсыз consistent; without contradiction; ♦ *em.* ~лану to be crossing; to be closing up; ~ласу to come across; to scurry about; to contradict.
- қайызғақ** *з.е.* dandruff; ♦ *c.e.* ~ты with dandruff (*hair*).
- қайық** *з.е.* boat; ~ спорты boating; моторлы ~ motor boat; ~ша a small boat; ~шы boatman; ferryman; ♦ *c.e.* ~ты a boating person.
- қайын** *з.е.* (ЭТН) husband or wife's relatives; ~ аға brother-in-law (*husband or wife's elder brother or relatives*); ~ ата father-in-law (*husband or wife's father*); ~бике sister-in-law (*husband or wife's elder sister or relatives (women)*); ~ ене mother-in-law (*husband or wife's mother*); ~ сіңлі sister-in-law (*husband's younger sister*); ♦ *c.e.* ~сақ son-in-law devoted and obliging to his wife's relatives; ♦ *em.* ~дау to visit husband or wife's native place and relatives.
- қайың** *з.е.* birch; ~ тоғай birch grove; slender, slim; ♦ *c.e.* ~ды birch; ~ды орман birch wood.
- қайыр I** *з.е.* good; blessing; use; мерсу; ~-қош good bye! all the best!
- қайыр II** *з.е.* alms, charity; ~-зекет (ДИН) alms, charity directed by sharyat in poor people's favour; ~садақа expiatory sacrifice; alms, charity; ~шы beggar, cadger; ~шылық beggary, mendicancy; ♦ *em.* ~шылау to go begging; ~шыландыру to bring smb. to abject poverty; ~шылану to become beggar, to grow poor; ~ сұрау to beg.
- қайыр//у I** *em.* to bend; to unbend; to roll up; to turn aside; to twist (*hands*); ♦ *c.e.* ~малы folding; ~малы орындық convertible seat; folding chair.
- қайыр//у II** *em.* to bring in (*livestock*); ♦ *з.е.* ~ушы a person looks after cattle; ~ым bringing in (*cattle*).
- қайырма I** *з.е.* lapel, refrain.
- қайырма II** *з.е.* breech mechanism; ~лы *c.e.* with breech mechanism (*gun*).
- қайырыл//у** *em.* to be bent; to be rolled up; to turn; to help.
- қайырым** *з.е.* kindness, tenderness; ~дылық benevolence, kindness;

- ◆ *c.e.* ~ды kindhearted, merciful; ~сыз heartless, callous; ~шыл responsive, benevolent.
- қайыс//у I** *em.* to stitch.
- қайыс//у II** *em.* to bent (down); ауыр жүктен белі ~у to bend under heavy load; ауыс. to express sympathy; ◆ *c.e.* ~нас enduring; strong-willed; firm.
- қақпа** *з.е.* gate; (СПОРТ) goal; arch; салтанатты ~ triumphal arch; ~шы көнер. doorkeeper of cities or palaces; goalkeeper.
- қақпай** *з.е.* neglect; шет ~ set aside; теріс~ joke.
- қақпан** *з.е.* tramp; ~ға түсіру to tramp; ~шы trapper, hunter.
- қақса//у** *em.* to ache; тісім ~п тұр I have a toothache; ауыс. to babble on and on; to repeat; to try to persuade; ◆ *c.e.* ~уық talkative, grumbler.
- қақс//у** *em.* to dry up; formation of cracks from drying.
- қақта//у I** *em.* to dry, jerk meat for storing up; to roast; to cut meat for salting and jerking; to press dung; ◆ *з.е.* ~ма диал. thin flat cookie; pancake; thin flat pressed dung; heat; sultriness.
- қақта//у II** *em.* to milk thoroughly (cow); to suck to the last (child).
- қақта//у III** *em.* to make jewelry; ◆ *c.e.* ~ған ақ күмістей as white cast silver.
- қақтал//у I** *em.* to be cut for salting and jerking; to be pressed (dung); to be jerked (meat); to be roasted; to become sunburnt.
- қақтал//у II** *em.* to be milked thoroughly (cow).
- қақтығ//у** *em.* to crush; to clash; ~ып-соқтығу to push each other; to touch smb. while moving; ауыс. to offend smb..
- қақтығыс//у** *em.* to collide (with); to push each other in a crush; ауыс. to quarrel; ◆ *з.е.* ~ыс collision (about car); crush (people); ауыс. quarrel; conflict.
- қақтыр//у I** *em.* to make smb shake up carpet.
- қақтыр//у II** *em.* (ЭТН) to treat ill person sweating out goat's lungs by a quack doctor.
- қақш//у** *em.* to be quick on the uptake; ауыс. assignation.
- қақшаң елікт.:** ◆ *em.* ~дау to move standing out smth.; жыланның басы ~дап саңылаудан шыға келді snake crawled out of the chink pulling out the head; to be too active (about old people); to grumble; ~ ету to move out one's head abruptly; ~-~ ету to fuss, to bustle; ауыс. to poke one's nose into other people's affairs; ~ қағу to show needless bustling, hustle.
- қақши//ю** *em.* to stand as stock-still; to stick around; ауыс. to become heartless.
- қақы I** *з.е.* right; duty, responsibility; азамат ~ civic duty; дауыс беру ~сы suffrage; ◆ *c.e.* ~лы competent; өз мүддесін қорғауға ~лы eligible to stand for his interests.
- қақы II** *з.е.* price; ~ қанша? how much does it cost?.
- қақылда//у** *em.* to croak (rook); to quack (duck); to cackle (hen); to gaggle (goose); idle talk; ◆ *c.e.* ~қ croaking; ~қ қарға croaking rook; ауыс. chatterbox.
- қақында** *шыл.* about; concerning; бұл ~ не айта аласың? what can you say about it?.
- қақыр//у** *em.* to expectorate, to spit; қан ~у to spit blood; ◆ *з.е.* ~ық phlegm; ~ық тастау evolve phlegm; ~ғыш cuspidor, spittoon; ◆ *c.e.* ~ықты with phlegm; moist cough.
- қақыра//у** *em.* to become a beastly cold; күн ~п тұр it's bitter cold; ◆ *c.e.* ~ған аяз a hard frost; beastly cold.

- қақыралу** *em.* unrip stitches; to be rip off (*boots*); to disintegrate.
- қақырынлу** *em.* to have a slight cough.
- ~жан** caressing address to young girls;
~м my dear.
- қал** *з.е.* birthmark, mole; ♦ *с.е.* **~ды** with mole, birthmark.
- қала** *з.е.* town, city; **~ тұрғыны** city-dweller; *көнер.* fortress; general outline; **~дала** everywhere; **~лық** city-dweller; **~шы** a visitor of trade fair from other places for sale or buying goods; **~шық** small town; ♦ *с.е.* **~лы** urban; **~лық аймақ** urban area; **~аралық** inter-city; **~аралық телефон** trunk-line; **~шыл** a person who is fond of city, who often visits city.
- қалалу I** *em.* to put, to lay; **кірпіш ~у** to lay bricks; **үй ~у** to build a house; to erect; to lay together; *ауыс.* **негізін ~у** to establish; ♦ *з.е.* **~ушы** specialist in laying bricks or stones, layer; **~ушылық** work of laying bricks or stones; ♦ *с.е.* **~улы** laid together (bricks, stones); elevated.
- қалалу II** *em.* to wish; (*ЭТН*) to choose what he wishes in honour of joyful event like birth of child, ceremony of circumcision; **~уын тапса қар жанады** if you wish you can move mountains; ♦ *с.е.* **~улы** selected, chosen; **халық ~улылары** elected representative of the people.
- қалай** *ес.* how, in what way; **қалың ~?** how are you?; **~ болса солай** anyhow; ♦ *үсм.* **~да** but, however; nevertheless.
- қалайы** *с.е.* tin; **~ қасық** tin spoon; ♦ *em.* **~лау** to tin; **~лану** to become tinned; ♦ *с.е.* **~ланған қасық** tinned spoon; **~лы** with a touch of tin.
- қалақ I** *з.е.* skimmer; dustpan; small shovel; trowel; vane of (mill); **~ша** palette-knife; ♦ *с.е.* **~тай** small; lean; weak.
- қалақ II** *з.е.* paddle.
- қалақ III** *с.е.* flat, plain; **~бас ер** flat pommel; ♦ *em.* **~тану** to become flat; **ұшы ~танып қалған таяқ** a stick with flat end.
- қалақай** *з.е.* (*БОТ*) nettle; **~ көбелегі** nettle butterfly; ♦ *с.е.* **~дай** bitter as nettle; caustic; *ауыс.* sneer.
- қалақтау** *em.* to ladle out; to plaster.
- қалам** *з.е.* pen; **автомат ~** automatic pen; **~ тарту** write works; **~сап** pen for writing with crow gull; **~ұш** pen for writing; **~гер** writer; **Абай – қазақтың ұлы ~гері** Abai is an honoured kazakh writer; **~герлік** writer's work; **~дас** pen-friend; writer's or journalist's colleague; **~дық** four-sided sharp end of the stick for yurt (kazakh's house) .`
- қалампыр** *з.е.* (*БОТ*) carnation; **~ майы** oil cloves; **~гүл** carnation (*flower*); ♦ *с.е.* **~лы** flavoured with carnation (*tea*); ♦ *em.* **~лау** to flavour with carnation (*tea*), rub with carnation;
- қаламша** *з.е.* (*БОТ*) cutting, graft. ♦ *em.* **~лау** to water fruit trees with stalk.
- қаланлу** *em.* to be laid together; to be erected; to be established.
- қалаңқа** *з.е.* temporal light erection made of cane.
- қалас** *үсм.* needless; enough.
- қалас:** **~ болу** *em.* to get rid (of); to be finished; **әңгіме ~ болды** the story was finished; **~ қалу** to step aside, to move away to abstain from.
- қалаш** *з.е.* small padlock-shaped white loaf.
- қалбақ** *елікт.:* ♦ *em.* **~ қағу** to toss about; *ауыс.* to rejoice, be glad; to oblige smb.; **~тау** to sway; to swing; to fuss; toss about; to oblige sb.

- қалбыр** з.е. can; диал. sieve; ~ша tin jar; ♦ с.е. ~лы canned, tinned; ~лық for jar; ~лық қаңылтыр tin for jar.
- қалғ//у** em. to drowse, to be half asleep; ~ып-мүлгу to drowse, being half asleep.
- қалдыр//у** em. to leave, to omit; ауыс. із ~у to leave a trace; кейінге ~у to lay/put aside; қайран ~у to be surprised.
- қалжа I** з.е. (ЭТН) hot meal prepared of fresh meat for a woman in childbirth; ♦ em. ~лау to give fresh meal to a woman in childbirth slaughtering a sheep.
- қалжа II** з.е. overall dimensions; appearance; size.
- қалжақта//у** em. to joke, to jest; to mock at smb.; to play a trick; to be in jest.
- қалжау:** з.е. ~ ету to have something eatable, to be content with inferior food.
- қалжың** з.е. joke, fun; ♦ с.е. ~ды playful, humorous; ~қой a person who loves joking; ~бас wag, joker; ♦ з.е. ~бастық jocosity, waggery; ♦ em. ~дау to joke, to jest; to play a trick; ~дасу to jest with each other; ~бастану to become joker.
- қалжыра//у** em. to be tired, exhausted.
- қалжырат//у** em. to exhaust, to tire.
- қалқа I** з.е. cover, shelter; ♦ em. ~лау to cover, to hide; to enclose.
- қалқа II** з.е. dear (caressing address);
- қалқа//ю** em. to stick up.
- қалқайт//у** em. to stick out; to erect, to raise.
- қалқақтал//у** em. to stagger, to reel; to pitch.
- қалқан I** з.е. body of the wagon.
- қалқан II** з.е. shield; ♦ с.е. ~ құлақ stick out, bulged ears; ~дай huge, tremendous.
- қалқантүмсық:** з.е. ~ жылан (ЗООЛ) kind of poisonous snake.
- қалқанша:** з.е. ~ без thyroid gland.
- қалқ//у** em. to float to the surface; to skim (broth); to cream off (milk); to soar; көкте ~у to live in the clouds; ♦ з.е. ~ыма something floating to the surface of water (or other liquid); ♦ с.е. ~ыма мұз floating ice; ~ымалы floating, pontoon-bridge.
- қалқыңқы** с.е. taller (height); бойы сенен аз-ақ ~ a little taller than you.
- қалмақ** з.е. Kalmak; ~ халқы Kalmak people; ♦ с.е. ~ы in Kalmak way; ♦ үст. ~ша in Kalmak (language); as Kalmak people do; ♦ em. ~шалау to speak Kalmak.
- қалпақ** з.е. cap, felt hat; шамның ~(қ-ғ)ы lamp-shade; ♦ үст. ~тай түсу to fall instantly; ауыс. to fall ill all of a sudden.
- қалт** үст. instantly, suddenly; ~ тоқтау stop at once; ~ етпей not moving; ~ еткенде at leisure; ~ жіберме be attentive; халық айтса, ~ айтпайды if people say they say not in vain.
- қалта** з.е. pocket; жан ~ side pocket; a small sack; ауыс. ~сы қалың rich; ~ға түсу to steal; ~лас fellow worker by earnings; ~шық small pocket; ♦ с.е. ~лы with pocket (clothes); (ЗООЛ) marsupial; ~лы адам a rich man; ~лық assigned for pocket; ♦ em. ~лану to stretch, to lose the form (clothes).
- қалтақ** с.е. quaking; ~-құлтақ niddle-noddle; quaking; ауыс. with difficulty; ♦ em. ~тай to tremble, to shake; ауыс. to live with difficulty; to rock, to swing; ~тату to shake; басын ~тату to shake one's head (old person).
- қалтар//у** em. to stop at a loss; ауыс. to conceal, to hide; ♦ з.е. ~ыс turning; alleyway; undercover place; covering force; ♦ с.е. ~ыссыз sincere, frank.
- қалти//ю** em. to stand motionless.

қалт-құлт *елікт.* niddle-noddle, quaking; *ауыс.* with difficulty.

қалтқы I *з.е.* fishing float; *с.е.* ~лы with fishing float; ~сыз without fishing float.

қалтқы II *з.е.* insincerity, hidden motive; ♦ *үст. ауыс.* ~сыз sincerely.

қалтылдау *em.* to tremble, shiver; *ауыс.* to be stingy.

қалтырау *em.* to tremble/shiver; fever; ~п-дірілдеу to tremble; to be afraid; ♦ *с.е.* ~қ trembling; *ауыс.* greedy; ~уық sensitive to cold; ♦ *em.* ~қтау to tremble, shiver; to be afraid; ~қтату to make tremble; *ауыс.* to frighten.

қал//у *em.* to stay; to lag; үйде ~у to stay at home; артта ~у to be left behind; subsidiary verb ауырып ~у to fall ill; to be deprived (of); отыра ~у to take one's seat; жұмыстан ~у to backlog of work; ~у-қалмау to stay or not; ♦ *з.е.* ~дық remains; *ауыс.* survival; garbage; (MAT) reminder; waste; ~ушылық being behind hand; ~ған-құтқан reminder; garbage; leavings; ♦ *фр.* бәлеге ~у to get into trouble; қапы ~у to miss the opportunity; бір-біріне көңілі ~у they were offended with each other.

қалшадай *с.е.:* ♦ *em.* ~ қату to freeze; *ауыс.* to stiffen.

қалши//ю *em.* to stand motionless; *ауыс.* to persist (in); ♦ *з.е.* ~ыс standing motionless.

қалшит//у *em.* to make smb. stand motionless.

қалш-қалш *елікт.* tremble/shiver (with cold, fear).

қалшыл *з.е.* trembling, quivering; *ауыс.* excitement; ♦ *em.* ~дау to tremble/shiver (with cold).

қалы *с.е.:* ~ кілем large expensive carpet with a thick pile.

қалықтау *em.* to soar; көкте ~у to live in the clouds.

қалың I *с.е.* thick; *ауыс.* numerous, dense; ♦ *з.е.* thicket; қарсақ жортпас ~ thick bush; ~дық thickness (book, ice); density; ♦ *с.е.* ~ды-жұқалы of different thickness; ♦ *em.* ~дау to become thicker; қалтасы ~дау to become richer.

қалың II *з.е.* (ЭТН) bride-money (*ransom for the bride*).

қалыңдық *з.е.* (ЭТН) fiancée, proposed girl; ♦ *с.е.* ~ты a man who has fiancée whose bride-money is paid.

қалыңқы *с.е.* remaining a little behind.

қалып I *з.е.* form, model; етік ~(п-б)ы boot-tree; ~ша small lock; ~шы form maker, shaper; ♦ *с.е.* ~тас the same; similar; ~тық block; ~тық ағаш timber for preparing blocks; ~сыз shapeless, formless; *ауыс.* ill-bred; impolite; ~сыз өскен жігіт ill-bred fellow; ♦ *з.е.* ~сыздық impoliteness, indelicacy; ~сыздық таныту to allow rudeness, non stability; ♦ *em.* ~тау to model; to give form; қорғасын ~тайтын цех department of making a mould of lead.

қалып/қалпы II *з.е.* condition, state; сол ~нда as in the old days, without changes; күннің жауатын ~ бар perhaps it will rain; ♦ *с.е.* ~ты *ауыс.* usual; habitual; ~ты күй usual state; steady, stable; ~ты жағдай stable situation; бір ~ты мінез steady character; *ауыс.* considerate; ~тылық заңы the law of optimum; ♦ *үст.* ~ша as usual; ~ша ісін істеп жүре берді he continued working as usual.

қалыс I *с.е.* neutral; ~ адам neutral person; кім ~? who is abstained?; stranger, outsider; ~ ағайын distant relative; ~ қалмау not to remain indifferent; мүлдем ~ қалған forgotten.

қалыс II *үст.* behind; ол ~ келеді she's coming behind; ол елден ~ she's behind of all people; ♦ *ет.* ~у to fall/lag behind; одан ол да ~атын емес he will not give in him over.

қам I *з.е.* care (for); халық ~ы concern for people's well-being; күн көріс ~ы concern for the way one lives; келешек ~ы care for future; қара бастың ~ы care for his own skin; ~ жасау to be prepared for smth.; ~-жай care; халықтың жағдайын жақсартудың ~-жайы concern for people's well-being; ~дық carefulness; ~-қарекет care; болашақ туралы ~ қарекет care about the future; ~-қарекет қылу undertake smth.; ♦ *с.е.* ~-қарекетсіз адам careless person; activities for useful things; ~ды considerate, solicitous; ~сыз careless, light-hearted; ~шыл careful, considerate; ~шыл адам careful person; ♦ *з.е.* ~сыздық carelessness; light-heartedness; ♦ *ет.* ~дану prepare; be prepared; ~сыздандыру to insure; мемлекеттік ~сыздандыру state insurance; ~сыздау to provide; to supply with; to protect; to guarantee; төлемді ~сыздау to guarantee payment.

қам II *з.е.* raw, uncooked; raw meat; unripe; ~ алма unripe apple; not manufactured; ~ тері raw, leather; *ауыс.* unfinished; flabby.

қам III *з.е.* grief, sorrow; ~ болма don't be sad; ♦ *с.е.* ~ көңіл sorrowful; mournful; ~ жүз sorrowful face; ~ көңіл ана mournful mother.

қамал/у *ет.* to surround; жауды жан жақтан ~ to encircle the enemy; round up; жылқыны қораға ~ to round up a horse into the shed; құсты торға ~ cage a bird; arrest.

қамал/у *ет.* to be round up; to be arrested; қылмыскер түрмеге ~ды

criminal was put under arrest; to be encircled; crowd in; *ауыс.* to be in desperate situation.

қамалт/у *ет.* to imprison; бұзақылығы үшін он бес тәулікке ~ты to arrest for fifteen days for hooliganism.

қамал *з.е.* (ӘСК) fortress; siege; encirclement; тас ~ fortress wall; ~ бұзу break fortress up.

қамба *з.е.* barn; storehouse; trap; *ауыс.* wealth; resources; ~шы storekeeper.

қамбар: *з.е.* (МИФ) ~ ата the protector of herds.

қамдал/у *ет.* to prepare; түскі асты ~у to prepare dinner; store; қысқа отын ~у slay in firewood for winter; ♦ *с.е.* ~улы stored in; көкөніс ~улы lay in vegetables; ready; ♦ *з.е.* ~ушы a person who prepares or lays in.

қамдан/у *ет.* to be prepared; қысқа ~ну to lay in for winter.

қамзол *з.е.* woman's outerwear without collar and sleeves made of plush or velvet which is put on over the dress; ♦ *с.е.* ~ды dressed in outerwear without collar and sleeves made of plush or velvet; ~дық material for making woman's outerwear without collar and sleeves; ♦ *үст.* ~шаң without overcoats only on outerwear without collar and sleeves.

қамқа I *з.е.* brocade.

қамқа II *с.е.:* ~дай қара black as beaver; ~дай қара шаш black-haired.

қамқор *с.е.* careful, considerate; ~ болу to show concern for sb.; protector; ♦ *з.е.* ~лық carefulness; ~лық жасау to show concern for smb.; ~лыққа алу to take smb under one's protection; ♦ *с.е.* ~сыз defenseless; ♦ *з.е.* ~сыздық carelessness; homelessness; балалардың ~сыздығы homelessness of children; ~шы protector; ♦ *ет.* ~лау to care for smb.; атам мені көр-

- пемен ~лай қымтады grandpa covered me carefully; ~су to show concern for smb..
- қампа//ю** *em.* to swell; *ауыс.* to show off; to swank.
- қамтамасыз** *s.e.* supplied; ♦ *em.* ~ ету to provide; supply with; керек-жарақпен ~ етілді supplied with necessary things; ~дану to be supplied.
- қамт//у** *em.* to cover; to seize; малырақ ~ып қалу to grab; *ауыс.* take in; қоғамдық қозғалыс зиялыларды түгел ~ыды social movement drew all the intelligentsia in; *ауыс.* extend in.
- қамшы** *z.e.* whip, lash; дойыр ~ thick whip; қорғасын ~ lead whip; ~ның астына алу lash; ~гер the master of lashing; ~герлік skill, mastery of lashing; ♦ *s.e.* ~дай as a whip, lash; ~дай қатқан жарау ат trained horse for the races; *ауыс.* scraggy; ailing; ~дай қатқан бала ailing boy; ♦ *em.* ~лау to lash, whip; ~лану to lash, whip; атын ~лана түсті he lashes his horse more and more; ~лана шауып келеді rush lashing his horse; ~ласу to lash, whip each other; екеуі ойда жоқта шартта-шұрт ~ласып қалды suddenly these two stared lashing each other; ~лату to whiplash; ~латқан жүйріктің жүйріктікке себі жоқ whipped up racer isn't a racer; ♦ *s.e.* ~лы a person with a whip, lash; ~лық for a whip, lash; ~лық сап a stick for a handle of whip; ♦ *фр.* ~ үйіру threaten smb. with a lash.
- қамығ//у** *em.* to be sad; to be disappointed; to worry.
- қамыр** *z.e.* dough; ашыған ~leavened dough; тұщы ~unleavened dough; ~ ашыту to leaven dough; ~ илеу to mix dough; ~ жаю roll; *ауыс.* unripe; ♦ *s.e.* ~дай like dough; ~дай илеу to rout completely.
- қамыс** *z.e.* rush, reed; балауса ~ lush reed; көк ~ young growth of rush; ~ақ growth of rush.
- қамысторғай** *z.e.* a small bird of passage of sparrow's order.
- қамыт** *z.e.* horse collar; былғары ~ horse collar trimmed with leather; киіз ~ horse collar trimmed with felt; ~бау strap; ~бауды қаттырақ тарту to stretch strap tight; ~баулық қайыс raw-hide for strap; ~-сайман necessary things for harness; ат жегуге ~-сайманды әзірлеу to prepare necessary things for harness; ♦ *s.e.* ~ аяқ bandy-legged; ~ басты obedient; ♦ *em.* ~тау harness a horse; ♦ *фр.* мойнына ~ кию obey.
- қан** *z.e.* blood; қызыл ~ red blood; ақ қан leukemia; ~ тамырлары blood vessel; ~ айналымы circulation of blood; ~ы тыйылу to stop bleeding; қан-жын sewage (*in entrails*); ~-сөл juice; sap distinguished from fresh meat; *ауыс.* to turn pale; бетінің ~-сөлі қашқан pale; ~ төгіс bloodshed; ~қорлық bloodthirstiness, cruelty; ~дастық relationship; ~шылдық patriotism, feeling of love to one's people; *ауыс.* ~ы бір close relatives; ♦ *s.e.* ~ қызыл scarlet; ~жылым slightly warm; ~-~ bloody, blood-stained; бет-ауызы ~-~ bloody face. ~қор bloodthirsty; ~ішер blood-sucker; ~ базар bustling, noisy, crowded market; noisy group; ~дас close relatives; ~шыл person who loves his native people, patriot; ~ды bloody; blood-stained; таза ~ды thoroughbred; қызу ~ды hot-tempered; салқын ~ды cold-blooded; ~ды айқас bloody battle; ~ды балақ the strongest eagle, experienced; ~ды балақ ұры professional thief; ~ды кек blood feud; ~ды көйлек дос brother soldier; ~ жоса ochre; *ауыс.* brutal bloodshed;

- қазан төңкерісі ~жоса қырғынмен аяқталды October revolution ended with brutal bloodshed; ♦ *em.* ~дау to stain with blood; to pour blood over; to murder; ~дану get dirty with blood; ~данған киім blood-stained clothes; ~талау to redden, internal bruise; to become bloodshot (*eyes*); *ауыс.* ~дасу to fight; to have a battle; ♦ *фр.* ~ға ~ blood feud; қанжығасын ~дау to kill animals while hunting; кіндік ~ы тамған жер native place.
- қанағат** *з.е.* satisfaction; plain; бар тамақты ~ қылу be content with little food; *ауыс.* be satisfied, enjoy; ~шылдық being plain, satisfied, content with little; ♦ *с.е.* ~шыл satisfied, plain, content with little; ~сыз insatiable; greedy; selfish; өзі тойса да көзі тоймайтын ~сыз адам insatiable person; ♦ *з.е.* ~сыздық insatiability; greediness; ♦ *em.* ~тандыру to satisfy; ♦ *з.е.* ~танарлық satisfactory; ♦ *фр.* ~ қарын тойғызады if you are content with very little you will be sated.
- қанар** *з.е.* sack; ♦ *с.е.* ~-~many sacks of smth.; ♦ *em.* ~лау to put smth. into sack; to bag; ~лану to be bagged.
- қанат** *з.е.* wing; ~ қағу to flap wings; ~құйрық support; ~тастық neighbourhood; ♦ *с.е.* ~ты winged, feathered; *ауыс.* width; алты ~ты үй yurtla with six width; *ауыс.* ~ты қиял winged fantasy; ~ты сөз winged words; ~сыз without wings; ~тас neighbouring; adjoining; side by side; ♦ *em.* ~тану to acquire wings; ~тандыру to elate smb., to inspirit smb.; ~тастыру join.
- қаналы I** *em.* to bleed; ♦ *с.е.* ~ағыш inclined to bleed.
- қаналы II** *em.* to exploit, oppress; ♦ *з.е.* ~шы exploiter; oppressor; ~шылық exploitation, oppression; ~лушы ор-
- pressed; ♦ *с.е.* ~ғыш exploiter; oppressor.
- қанат//у** *em.* to bring to bleeding; *ауыс.* to slaughter; ♦ *фр.* тышқан мұрнын ~пау being thrifty.
- қандай** *ec.* what kind/sort of; ~кітап what kind of book?; ~ жұмыс what job?; ~сұмдық what a misfortune. ~лық what? whatever; білімі ~лық деңгейде екенін айта алмаймын I can't say how well his knowledge is; whatever.
- қанден** *з.е.* general name of small, undersized dog.
- қандыр//у** *em.* to quench; ол бізді шайға ~ды he gave us some tea; *ауыс.* to enjoy to one's heart's content; ұйқысын ~у to have a good sleep; құмарын ~у to satisfy his wishes.
- қанжар** *з.е.* dagger; қынынан ~ын суырды to draw one's dagger; ♦ *с.е.* ~лы with a dagger; ~лы қарақшы robber with a dagger; ~дай as a dagger; ~дай қадалу to go into as a dagger; ♦ *em.* ~лау to blow with a dagger; ~лап өлтіру to kill with a dagger; ~ласу to fight with a dagger.
- қанжыға** *з.е.* strap of saddle; ♦ *с.е.* ~лас brother soldier; equal; жасы менімен ~лас we are the same age; ~лы with strap; ~лы ер saddle with strap; ♦ *em.* ~лау to strap down prey to saddle; ~ласу horseman's dressing on while galloping; stranger's interference with.
- қант** *з.е.* sugar; шақпақ ~ slump-sugar; ~ қызылшасы sugar-beet; ~ сауыт sugar-bowl; ~шай tea with sweet; ~тылық saccharinness; ~тылығын көтеру to raise saccharine; ♦ *с.е.* ~ты sweet; ~ты шай tea with sugar; ~шайлық money only for buying the necessary products; ♦ *em.* ~тану to be sugared; to be crystal-

- lized; тосап ~танып кетіпті the jam has sugered.
- қанталапай** з.е. (ЭТН) children's game snatching up strewed bones; ауыс.waste; plundering.
- қан//у** ет. to drink one's will; шөлі ~у to quench; to eat one's will; ауыс. feel satisfaction; ұйқысы ~у have a good sleep; ♦ фр. құлақ құрышы ~у enjoy listening.
- қанша** ес. how many/much?; уақыт ~? what time is it?; ~ жыл how many years; ~ тұрады? how much is it?; ~ жылқың бар? how many horses have you got?; many/much; бұл үшін мен қанша ~ жұмсадым I spent a lot of money for this; at any rate, at all events; why, what for; саған оның керегі ~? why do you need it?; ~лық as far as, how much; how many times; ~лық тырысып көрсек те how many times I tried; why, what for.
- қаншық** з.е. bitch, female of dog family; ~ тазы female of hounds; ~ қасқыр she-wolf; ауыс. word to abuse women.
- қаңбақ** з.е. (БОТ) tumble-weed; ~ шал kazakh fairy-tale personage an old tumble-weed man; ♦ с.е. ~тай so light as a tumble-weed; ~тай rush; жел айдаған ~тай as a passed away tumble-weed; ♦ үст. ~ша as a tumble-weed.
- қаңғалақта//у** ет. being fidgetly; behaving too restless.
- қаңғ//у** ет. to tramp, to wander; ♦ з.е. ~бас tramp, homeless, beggar; wanderer; ~бастық vagrancy, wandering; roaming; ♦ ет. ~бастану to become vagrant, wanderer; to become roamer.
- қаңқа** з.е. skeleton; пілдің ~сы skeleton of an elephant; ауыс. framework.
- қаңқи//ю** ет. to stick up, to protrude; ♦ с.е. ~ған бөлме empty room, ~ған үй uninhabited house; үйдің тек ~ған төрт қабырғасы қалыпты only walls of the house stick out; to become empty.
- қаңқу** с.е. gossip; ~сөз gossip; inveterate gossip; ♦ ет. ~лау to gossip.
- қаңқылда//у** ет. to cackle (goose); көлде қаздар ~дайды geese are cackling on the lake.
- қаңс//у** ет. to dry up, shrink; күбі ~ып қалыпты the barrel has dried up; ауыс.to be parched, be dry; ауыс. lack of smth; судан ~у lack of water; ауыс. smell rotten.
- қаңтар** з.е. January; ~дың сақылдаған сары аязы strident, fierce frost of January.
- қаңтар//у** ет. to tether a horse; ауыс. not to feed; not to give work.
- қаңтарыл//у** ет. to be tethered to the bow of the saddle; ауыс.to be inactive forcedly; ♦ с.е. ~улы tethered.
- қаңылтыр** з.е. tin; ~шы tinsmith, tinman; ♦ с.е. ~пеш tin stove; ~қалбыр tin; ~шатырлы үй house with iron roof; ~лы covered with sheet-iron; ~лы шатыр roof covered with sheet-iron; ♦ ет. ~лау to cover with tin, with sheet-iron.
- қаңыра//у** ет. to be empty, uninhabited; үйі ~п тұр house is deserted; ауыс. remaining without owner; ♦ с.е. ~ған қу дала desert steppe.
- қаңыра//ю** ет. to become empty/deserted.
- қаңырат//у** ет. атом полигоны қазақ даласын ~ып кетті atomic range devastated Kazakh steppe.
- қап I** з.е. sack; бір ~ толы астық a sack of grain; бір ~ қант a sack of sugar; кенеп ~ standard sack; anchor, garter; ~шық a small sack; (АНАТ) өттің ~(п-б)ы gall bladder; мидың ~(п-б)ы meninx; ♦ с.е. ~~~ sacks of, bags of;

~~ астық sacks of grain; ♦ *үст.* ~-қабымен sacks of, bags of; ♦ *ет.* ~шықтау to pour smth into the sack; ~тау to sew round, to bind, fetter; қаңылтырмен ~тау to bind with tin; бидай ~тау pour grain into the sack; measure with sack; кітапты ~тау to wrap up the book; *ауыс.* to cover; аспанды қара бұлт ~тады dark clouds covered the sky.

қап II *од.* exclamation, regret, threat; ~, сені ме I'll show you!; ~, бүгін кешігіп қалғанымды-ай! I wish I hadn't been late.

қап III *с.е.* part of the words begin with: ~-қара so black; ~-қара түнек darkness; ~-қатты very hard; ~-қалың so thick; ~-қалың дәптер very thick copy-book.

қапа I *з.е.* sadness; sorrow; grief; ♦ *с.е.* ~лы mournful, unfortunate; жүзі ~лы sorrowful face; ~сыз careless; ~сыз өмір careless life.

қапа II *с.е.* stuffy.

қапас *з.е.* cage; *ауыс.* темір ~prison; *ауыс.* sultriness, heat; *ауыс.* hard conditions; ~та күн кешу suffer; ~тық prison; ~тыққа ұшыраған ел suffered people; *ауыс.* trouble, sadness; көңілінде ~тығы бар he's sad; ♦ *с.е.* ~ты fortified with grating wall; ~ты түрме prison with firm wall.

қапелімде *үст.* unexpectedly, instantly; ~ жауап бере алмай қалды he couldn't answer at once; ~ жау келіп қалды enemies appeared unexpectedly.

қапеп *з.е.* consciousness, attention, care; ~іне кірмеу not to expect; ~іне алмай not to think; ~сіздік carelessness, light-heartedness; ♦ *с.е.* ~сіз careless, light-hearted; бұлай ~сіз жатуға болмас you mustn't be so careless; ♦ *үст.* қаннен~сіз carelessly.

қапияда *үст.* unexpectedly, by chance; ~ кездесу to meet unexpectedly; ~ қолдан шығарып алу to lose by chance.

қапқыш *з.е.* capable to peck.

қапсағай *с.е.* big, tall, lean; ~ қара жігіт tall, lean and dark fellow; ~лы tall, lean; ~лы қара шал a tall, lean dark old man; ♦ *ет.* ~лану to become tall, big; бойы өсіп ~лана бастапты he became bigger and taller.

қапсиган *с.е.* plain, uncomely; ~ қара шал uncomely dark old man.

қапсыр//у *ет.* to hold firmly, embrace; ~ып құшақтау embrace; ~а ұстау hold firmly.

қаптally *ет.* to gather round, movement of big mass; су ~ды water spouted; *ауыс.* many, much; ♦ *с.е.* ~ған өсек much gossip.

қапталғы *с.е.* parallel; ~ көшемен келеді they go along parallel streets.

қапталдалу *ет.* to come from one side, alongside; салт атты бұларды ~й шоқытып келеді horseman skipped alongside

қапы I *үст.* unexpectedly, instantly; ~ қалу to be taken by surprise; ~да unexpectedly, by accident; олар ~да қоршауда қалды they are encircled by accident; ~да жау қолына түсті he was captured unexpectedly; ~да айрылып қалдым I lost accidentally; ~дан unexpectedly, by accident; ♦ *з.е.* ~лық unexpectedness; carelessness; ~лыс unexpectedness; vanity, running about; өмір ~лысқа толы life is full of unexpectedness; ♦ *үст.* ~лыста in a hurry; ~лыста есімнен шығып кетіпті I forgot in a hurry; ~сызда suddenly, unexpectedly.

қапы II *з.е.* suitable case; ~ жібермеу not to let pass profitable case; ~ қалып жүрмеңіз be careful; ~лық жібермеу

- not to let carelessness; **~сын табу** to find suitable moment; **~сыздық** carelessness; **~сыздық қажет** carelessness is necessary; irreproachability.
- қапыл** *үст.* unexpectedly; **~ғұпыл** in a hurry, hasten; **~ғұпыл киіну** to dress in a hurry .
- қапырық** *с.е.* sultriness, heat; **үйдің іші ~** it's hot in the house; *ауыс.* boredom, painful mood; **◆ с.е.** **~ты** stuffy; hot; **~ты күн** hot day; **◆ ет.** **~тану** to become sultriness, hot; **күн ~танып тұр** it's hot in the street; *ауыс.* to be sad.
- қар** *з.е.* snow; **ақша ~** newly-fallen snow; **ұлпа ~** downy snow; **омбы ~** snowdrift; **қасат ~** crust; **~ жыртқыш** snow plow; **◆ с.е.** **~дай** as snow; **~дай борау** to fire on continually; **~лы** snowy, covered with snow; **~лы жаңбыр** snowy rain; **~сыз** snowless.
- қара I** *с.е.* black; *ауыс.* strong, powerful; *ауыс.* plain; **◆ з.е.** **~лық** blackness; *ауыс.* malice; dishonesty.
- қара II** *з.е.* silhouette; shelter; size; support; **~йған** silhouette; **~құра** dim outline of far creatures; some sheep and goats or horned cattle; **◆ с.е.** **көзінің ағы мен ~сындай** the dearest, beloved.
- қара III** *з.е.* cattle (*horse, cow*).
- қара IV** *з.е.* mourning; **~ жамылу** to be in mourning.
- қара V** (*ЭТН*) common people.
- қаралы** *ет.* to look at; to look for; to depend on; to try.
- қарабайыр** *з.е.* hybrid of purebred horse and mare of kazakh breed; plain simple **~ шаруа** simple farmer; **◆ ет.** **~лану** become primitive; degenerate; become worth breed.
- қарабидай** *з.е.* (*БОТ*) rye; **~ наны** rye-bread; **~ ұны** rye flour.
- қарабұрыш** *з.е.* black pepper.
- қарағай** *з.е.* (*БОТ*) pine-tree (*pinux*), **ну ~** pin thicket; **сібір ~ы** pine cembra; **~шы** lumberman, woodcutter; forest warden; **◆ с.е.** **~дай:** **мүйізі ~дай** strong, powerful; **~лы** rich in pine-tree; place with pine-tree; **~лы орман** pine-forest.
- қарағаш** *з.е.* elm; **◆ с.е.** **~ты** with elm, elm-covered.
- қарағұс** *з.е.* (*АНАТ*) occipital bone.
- қарағым** *з.е.* sweet; lovable; dear; (*addressing to younger person tenderly*).
- қаражат** *з.е.* money; capital; finance; expense; **өндіріс ~ы** production expense; **~қаржы** material and financial means; **~қаржы жетіспеу** lack of money; **~сыздық** lack of material and financial means; **~тық** expenses; **~тылық** being provided (with); sufficiency.
- қарай** *үст.* in the direction (of); accordingly; depending (on); **жағдайға ~** depending on the circumstances; to, towards, by; **жаңа жылға ~** by New Year.
- қарайлалы** *ет.* to wait (for); to stay waiting for smb.; to look round; to act carefully.
- қарайласлы** *ет.* to help; to take care of smb.; **◆ з.е.** **~қыш** kind, ready to help people; **~тық** similarity; identity.
- қарайластырлы** *ет.* to compare.
- қарайтлы** *ет.* to make smth. blacken\darken; *ауыс.* to build a house; **◆ з.е.** **~қыш** black colouring.
- қарайтыңқыралы** to make smth. more black; to lay it on thick.
- қарайыңқыралы** *ет.* to become slightly dark; to burn slightly; *ауыс.* to break of the habit of writing and reading.
- қаракеуімденлы** *ет.* to get dark; to become twilight time.
- қаракөл** *з.е.* astrakhan (*fur*), skin of new

- born lambs; ~ ішік fur coat made of astrakhan fur; ♦ *c.e.* ~ше astrakhan (*fur*), skin of new born lambs; ~ше ішік fur coat made of astrakhan fur.
- қарақағаз** *з.е.* funeral, notification about the death of a serviceman.
- қарақалпақ** *з.е.* people of Karakalpakya, state, situated in Uzbekistan having Turkic language; ~ша in Karakalpak language; ♦ *em.* ~шалау to speak Karakalpak language; to translate into Karakalpak language.
- қарақан:** ~ басы *c.e.* single; lonely.
- қарақат** *з.е.* (*БИОЛ*) currant, currant bush; қызыл ~ redcurrants; қара ~ blackcurrants; ♦ *c.e.* ~тай very small; ~ көз eyes as black as a currant; ~ты the place overgrown with currant bush; ♦ *үст.* ~ша as a currant; көзі ~ жаудырайды eyes shining as a currant.
- қарақоңыз** *з.е.* (*ЗООЛ*) a kind of beetle.
- қарақұйрық** *з.е.* (*ЗООЛ*) a kind of gazelle.
- қарақұмық** *з.е.* (*БОТ*) buckwheat.
- қарақұрт** *з.е.* poisonous spider; ♦ *c.e.* ауыс. ~тай innumerable; ~тай қайнаған халық innumerable crowds of people.
- қарақұрым** *c.e.* a great number, mass; ауыс. innumerable.
- қарақшы I** *з.е.* finish, the final point in horse-race or the sign of finish (*a big spear or flag*); ♦ *c.e.* ~лы signed with boundary-strip.
- қарақшы II** *з.е.* scarecrow; boundary between the plots of land; lighthouse, beacon; signal.
- қарақшы III** *з.е.* robber; теңіз ~сы pirate; Жеті ~ the Great Bear (*Ursa Major*); ~лық robbery; brutality.
- қаралас** *c.e.* almost identical; оның жасы бізбен ~ we are of the same age.
- қарала/у** *em.* to defame; to blame undeservedly; slander; ♦ *з.е.* ~ушы a person who slanders smb.; ~нушы slandered; ~ушылық slandering.
- қаралтым** *c.e.* black, dark; indistinct.
- қарал/у** *em.* to considerate a case; дәрігерге ~у to be examined by the doctor.
- қаралы I** *c.e.* funeral, mournful; ~ жиын funeral meeting; ♦ *з.е.* ~лық grief.
- қаралы II** *c.e.* having some horned cattle.
- қаралық** *з.е.* cost, value of horned cattle; бір ~ білезік a bracelet to a value of one horned cattle.
- қаралы III** *үст.* about; жүз ~ кісі about hundred people; almost identical.
- қарамағы** *з.е.* managing; be in charge of; charge; баланы өз ~ма аламын the child will be in my charge.
- қарамай** *з.е.* tar; ~шы a ferryman of tar; ♦ *em.* ~лау to oil with tar; арбаның дөңгелегін ~лау to oil the wheels of the wagon with tar; ♦ *c.e.* ~лы oiled with tar.
- қарама-қайшы** *c.e.* contradictory, conflicting; ~ көзқарас contradictory opinions; ♦ *з.е.* ~лық contradictoriness.
- қарамы** *з.е.* volume; size; quantity; ~ елу-алпыстай жылқы үйірі a herd of about fifty-sixty horses.
- қарамық I** *з.е.* weed that belongs to the buckwheat family; a berry, a fruit of a prickly shrub.
- қарамық II** *з.е.* an unclear, very small outline of a moving object far away; ♦ *c.e.* ~тай infinitesimal; tiny; ♦ *em.* ~тану to be discernible.
- қараң** *з.е.* misfortune; disaster; ♦ *фр.* ~ қалу to crash down.
- қараңғы** *c.e.* dark; ауыс. illiterate; ♦ *em.* ~лану getting dark; ~лау to darken; ♦ *з.е.* ~лық darkness; ауыс. illiteracy.
- қараң** *c.e.* dark; ~-~ barely perceptible, hardly visible; ♦ *em.* ~дау dim outline of far creatures.

ҚАРАПАЙЫМ

- қарапайым** *c.e.* plain, common; ♦ *em.* ~далу to become primitive, to be simplified; ♦ *з.е.* ~дылық simplicity.
- қарар I** *з.е.* decision, resolution.
- қарар II** *з.е.* firmness, constancy.
- қарасу** *em.* to exchange glances with; to look for smth. together. ♦ *em.* ~лану to show dishonesty, swindle; ♦ *з.е.* ~лық dishonesty, swindle.
- қарай-қарай** *үсм.* turning; looking round; waiting for smb..
- қаран//у** *em.* look around.
- қараптан-қарап** *үсм.* for nothing.
- қарасан** *з.е.* (BET) anthrax (*gangreana emphysematosa*).
- қарасты** *c.e.* subordinate to, within the jurisdiction of.
- қарастыр//у** *em.* to search for, look for.
- қарасыра//у** *em.* to be afraid of loneliness.
- қарат//у** *em.* to make look; to see; to subdue.
- қаратыл//у** *em.* to be faced; көшеге ~тылу to face the street.
- қарау** *c.e.* dishonest, swindling;
- қарал//у** *em.* to look, to watch; ~ғыштау to look round; *ауыс.* to act carefully; ♦ *c.e.* ~усыз without supervision; ~ғысыз to be in pitiful condition; кісі ~ғысыз ету to put smb. in an awkward, shameful position; ~ғыш circumspect; *ауыс.* greedy; ♦ *з.е.* ~усыздық neglect, abandonment; ~ушы observer, supervisor.
- қарауыл I** *з.е.* guard; ~да тұру to be on guard; ~хана (ӘСК) observation post; ~шы guard; guardsman; watchman; ~шылық work of a watchman; guard service; ♦ *c.e.* ~дық guard; sentry; ~сыз without guard; careless; ♦ *em.* ~дай to guard; espial; to track; ~дасу to guard sth. together with smb..
- қарауыл II** *з.е.* foresight of gun.
- қарауыт//у** *em.* to appear; to be seen; getting dark; оның көзі ~ты everything went dark before his eyes.
- қараша I** *з.е.* November.
- қараша II** *з.е.* man of the common people.
- қарашай** *з.е.* Karachai; people of Karachai; ~черкес Karachai-Circassian; ♦ *үсм.* ~ша in Karachai; ~ша киінген dressed as Karachai.
- қарашекпенді** *з.е.* farmer-migrant; Russian landowner in Kazakhstan before the revolution.
- қарашы** *з.е.* көнер. dependent; servant; man of the common people.
- қарашық I** *з.е.* apple of one's eye; ; caressing address to children; ~(қ-ғ)ым менің my dear (*apple of my eye*).
- қарашық II** *з.е.* grain of fidget (*of weed*); ♦ *c.e.* ~тай very small, tiny.
- қарал//ю** *em.* to darken; to grow dim; to be seen; *ауыс.* to break the habit of doing smth.; ♦ *c.e.* ~йған көңіл to be upset/depressed; қас ~ю to get dark.
- қарбалас** *з.е.* fuss; ~тық bustling; hurry; ♦ *үсм.* ~та in a hurry; ♦ *em.* ~у to fuss; to rush about.
- қарбыз** *з.е.* water melon.
- қарбыт//у** *em.* to eat big pieces.
- қарға I** *з.е.* (ЗООЛ) raven; қара ~ карion-crow; ~ адым жер very short distance; ~ тұмсық taper; ~-құзғын carrion-crows; birds of prey; ♦ *c.e.* ~дай the little one; baby; as a raven; ~дайынан from childhood; ~дай шуылдау make a noise; ~м (caressing address to younger people) my dear; рақмет, ~м! Thanks, darling!.
- қарға II** *з.е.* spades (*card playing*).
- қарғал//у** *em.* to curse; to abuse; ~п-сілеу to curse; to abuse.
- қарғал//у** *em.* to be cursed.
- қарған//у** *em.* to swear; to vow smth.; ~нып-сіленіп swearing and abusing.

- қарғы** *з.е.* collar (for dogs); **~бау** small strap for hound's collar; (*ЭТН*) the present of fiancé's parents to fiancée's parents before the wedding.
- қарғ//у** *em.* to jump up; to jump over; **атқа ~ып міну** to jump on the horse; **ордан ~ып өту** to jump over the ditch; **~ыту** to make sb. jump up/over sth..
- қарғыс** *з.е.* damnation; **~ айту** damn/curse; **~ тиген** damned/cursed; **~ атсын!** damn/curse him!; ♦ *с.е.* **~шыл** a person who constantly curses.
- қарекет** *з.е.* action; act; movement; ♦ *с.е.* **~шіл** enterprising; active; **~сіз** inactive; without action.
- қаржы** *з.е.* finance; funds; **~ бөлу** appropriate funds; **~сыздық** *з.е.* lack of money; ♦ *em.* **~лау** appropriate funds; **~ландыру** to assign means for smth.; **~лану** to be financed; ♦ *үст.* **~лай** with money; ♦ *с.е.* **~лы** financed, well-to-do.
- қария** *з.е.* old/aged man; **~лық** old age.
- қарқ** *елікт.* croaking; **~~** loud laughter; roar.
- қарқыл** *з.е.* croaking of crow; ♦ *с.е.* **~дақ** croaking, roaring; ♦ *em.* **~дау** to croak, to roar; **~дасу** croaking of many crows, roaring of some people.
- қарқын** *з.е.* up-tempo, power; ♦ *em.* **~дану** to accelerate; **~дау** to accelerate; ♦ *с.е.* **~ды** rapidly, accelerated.
- қарла//у I** *em.* to snow, to eat snow; **қарла//у II** *em.* to dissipate.
- қарлан//у** *em.* to be covered with snow.
- қарлығаш** *з.е.* swallow; **~ша** as a swallow.
- қарлық I** *с.е.* snowy, covered with snow.
- қарлық II** *з.е.* criminality, dishonourableness.
- қарлығ//у** *em.* to speak hoarsely.
- қарма//у** *em.* to hold, to catch; ♦ *з.е.* **~ушы** holding, catching.
- қарма//у** *em.* to snatch at, to touch.
- қармақ** *з.е.* fishing rod; **~ салу** to cast the line; **~қа түсу** to be caught; **~шы** fisherman; ♦ *с.е.* **~тай** as a fishing rod, exhausted; **~ты** with a fishing-rod; ♦ *em.* **~тау** to fish.
- қармал//у** *em.* to be snatched, to be caught.
- қармалан//у** *em.* to touch, to rummage (in, about).
- қармаландыр//у** *em.* to make touch, rummage (in, about).
- қармаластыр//у** *em.* to make touch, rummage (in, about).
- қарман//у** *em.* to feel, touch looking for support.
- қармандыр//у** *em.* to make touch, rummage (in, about).
- қармас//у** *em.* to grapple with.
- қарп//у I** *em.* to catch.
- қарп//у II** *em.* to felt; **киіз ~у** to felt large felt mat.
- қарс** *елікт.* crack; **ағашты ~ айыру** to crash to chop firewood with crack.
- қарсақ** *з.е.* corsac fox; ♦ *с.е.* **~ты** corsac fox's; ♦ *үст.* **~ша** as a corsac fox.
- қарсаң I** *з.е.* eve; **жаңа жыл ~ы** New Year's Eve.
- қарсаң II** *з.е.* slope, rise.
- қарсы** *с.е.* against; opposite; contrary; **қарама~** opposite; **қарама~ бағытта** in the opposite direction; ♦ *з.е.* **~лық** opposition, contrast; **~лас** enemy; opponent, rival; **~ластық** animosity; confrontation; **қарама~лық** opposition, contrast; ♦ *с.е.* **~лықсыз** without contradiction; ♦ *үст.* **~дағы** opposite; *em.* **~ алу** to meet; **оны жылы шыраймен ~ алды** he was met warmly; **~ласу** to resist/ oppose; to contradict; **~ластыру** to make resist.
- қарт** *з.е.* old/aged man; **~кемпір** aged woman; **~қария** old men, old people; **~тық** old age, declining years; ♦ *с.е.* **~амыс** elderly/aged **~амыс**

- тартты grew old; ~амыстау oldish; ~амыстау әйел elderly woman; ~аң oldish; senescent; ~аңдау oldish; senescent; ~сымақ old-looking; ♦ *з.е.* ~аңдық middle age; ~амыстық middle age; ♦ *ет.* ~сыну to consider sb. older for him; ♦ *үст.* ~ша as an old man, the way old people do.
- қарта I** *з.е.* flaky fat intestine of the horse (considered to be tasty dish); ♦ *с.е.* ~лы fat; plump; ♦ *ет.* ~лану to grow fat/stout; *ауыс.* to be covered with folds; ~ланған құм төбе sand-dune.
- қарта II** *з.е.* map (geographical); playing-cards; ~аштыру tell fortunes by cards; ~шы/~шыл gambler; card-player.
- қарта//ю** *ет.* to grow old; жасына жетпей ~ю premature aging; ~йыңқырау to grow old; ~ңсу to consider smb. older.
- қартайт//у** *ет.* to bring to aging; уайым ~ады grief makes old.
- қар//у** *ет.* to freeze; to frostbite; to burn down; аяз бетті ~иды frost bites face;
- қару I** *з.е.* weapon, arm; *ауыс.* tool, instrument; ~лас brother-in arms, brother soldier; ♦ *с.е.* ~лы armed; strong; ~лы күш armed force; *ауыс.* ~лы кісі a strong man; ~лы қолдар strong hands; ~сыз unarmed; *ауыс.* not strong; ♦ *з.е.* ~лылық armament, strength; ~сыздық unarmedness; *ауыс.* weakness; ♦ *ет.* ~лану to arm, to be equipped with arm; ~ласу to resist, to fight; ~ландыру to promote armament; ~сыздану to be disarmed; ~сыздандыру to disarm; ~сыздандырылу to be disarmed.
- қару II** *з.е.* retribution; repayment; ~ын қайтару pay back.
- қарш** *з.е.* crunch, crackle; ~-~ *елікт.* crunch, crackle; аязда ~-~ етеді crunch from frost.
- қарша I** *з.е.* without a break; оқты ~ бо-рату to fire away.
- қарша II** *с.е.* көнер. little; ~бойлы short person; ~дай *с.е.* little one; ~дай бала one infant.
- қаршақыз** *з.е.* snowflake; ~бен аяз ата snowflake and Grandfather Frost.
- қаршыға** *з.е.* hawk; ~көз observant eyes; ~төс broadchested; *үст.* ~ша as a hawk.
- қаршылда//у** *ет.* to crunch, to crackle.
- қаршылдат//у** *ет.* to bite with crunch; ауыздығын ~ту to bite the bit with crunch; ~қызу to make bite with crunch.
- қары I** *з.е.* part of the arm from elbows to shoulders.
- қары II** *з.е.* dissolute; robber; ұры мен ~дан сақтану to be beware of robbers.
- қары III** *з.е.* көнер. relative.
- қарығ//у** *ет.* to be dazzled; көзі ~у to have a pain in the eyes.
- қарыз** *з.е.* debt; ~ақша loan (money); ~беру to loan; ~ға бату to run into debt; *ауыс.* duty; аналық ~ maternal duty; ~дар debtor; ~дар болу to oblige duty; ♦ *ет.* ~дану to tick, to be in debt; ~дандыру to make be in debt.
- қарық** *з.е.* irrigation ditch; plenty, abundance.
- қарым I** *з.е.* patrimonial relations; strength; sweep; ~ы кең broad sweeping; ~дылық strength, power; ♦ *с.е.* ~ды strong, powerful; gifted; ~дылау stronger, more powerful.
- қарым II** *з.е.* reciprocal blow; ~ын қай-тару recompense, revenge; ~та reciprocal blow; ~қайтару to revenge, recompense; ~шабуыл counterattack; ♦ *с.е.* ~шыл inclined to retribution.
- қарын** *з.е.* stomach, paunch; ~ы ашу to be hungry; stomach of cow or ship as a container for butter; *ауыс.* ~ы қа-

- бақтай** fat; ♦ *сан ес.* ~-~ containers made of stomach of cow or ship for keeping butter; ♦ *с.е.* ~ды paunchy, pot-bellied; ~дай as a stomach; үрген ~дай as a swollen paunch; ~бай niggard; stingy person; ♦ *ет.* ~байлану to be niggardly; to be greedy; ~байлық excessive greediness.
- қарындас** *з.е.* little sister or cousin (*concerning only brothers*); polite addressing of men to younger girls; ~тық relationship, kinship; ♦ *с.е.* ~тай as a little sister, in place of a sister.
- қарындаш** *з.е.* pencil; ~пен жазу to write with a pencil.
- қарыс** *с.е.* span, inch; ~ маңдай broad forehead; sharp-toothed; ♦ *ет.* ~тау to measure in inch.
- қарыс//у** *ет.* to cramp; қолы ~қан cramped hands; ♦ *с.е.* ~қақ obstinate, stubborn; ~па obstinate, stubborn; ~па қарт obstinate old man.
- қарыстыр//у** *ет.* to arise convulsion/spasm; жағын ~у to make keep silent; to let be obstinate.
- қарыт//у** *ет.* to frostbite; бетін аязға ~ыту to get one's face frostbitten.
- қарышта//у** *ет.* to step, stride; ~п басы to walk with vigorous strides; to prosper; flourish; *ауыс.* to live in style.
- қарышты** *с.е.* high, up-tempo; ~ қадammen даму to develop up-tempo.
- қаріп** *з.е.* poor fellow, wretched; ~тік homelessness, misery.
- қас I** *з.е.* eyebrow; қалың ~ bushy eyebrows; ~ы-көзі (*eyebrows and eyes*) / ~-қабақ face; ~ы-көзі қиылған/~-қабағы келіскен beautiful face; ♦ *с.е.* ~ты with thick eyebrows; қара ~ты dark-browd; ♦ *фр.* ~ қағым moment; ~ пен көздің арасында in a twinkling; ~-қабағы келіспеу to be in bad mood; ~-қабағына қарау to try to please smb..
- қас II** *з.е.* pommel; қазақы ~ты ер saddle with pommel; pattern on the felt of yurta.
- қас III** *з.е.* enemy; ~ адам hostile person, with evil intensions; ~ дұшпан implacable enemy; жаны ~ can't bear; ~тық enmity, misdeed; ~тық қылу to commit villainy; ~көй wrecker, plotter; ~күнем wrecker, plotter; ~күнем жау implacable enemy; ~тандық attempt (at), encroachment (on); ♦ *ет.* ~тасу to be at enmity (with), to be at odds (with); ~тану to be at enmity (with), to be at odds (with); *үст.* ~ша as an enemy.
- қас IV** *с.е.* real, genuine; ~ батыр real hero; ~ сұлу real beauty.
- қас V:** ~ қараю *ет.* to get/grow dark.
- қасақана** *үст.* purposely, with malicious intent; ~ кетіп қалу to go to spite smb.; ♦ *з.е.* ~лық malignancy.
- қасақы** *с.е.* malicious, harmful
- қасаң** *с.е.* hard, rough; ~ тері raw-hide leather; *ауыс.* strict; ~ байтал old arid mare; ~дау harder, rougher; *ауыс.* stricter; ~дау дауыс coarse voice; ♦ *з.е.* ~дық harshness, rigidity.
- қасап** *з.е.* butcher's; ~шы butcher; ~шылық butcher's work; ~хана slaughterhouse; ♦ *ет.* ~тау to slaughter cattle, to dress meat and sell it; ~тасу to help to dress and sell meat; ~тату to order to slaughter cattle and sell it.
- қасар//у** *ет.* to be obstinate; ол алғашында ~ып отырып алды at first he persisted; ~ушылық obstinacy, stubbornness; ♦ *с.е.* ~ғыш obstinate; ~ма intractable, obstinate.
- қасарыс//у** *ет.* to be obstinate; ~тыру to bring sb. to obstinacy; ♦ *з.е.* ~па obstinacy, stubbornness.
- қасас** *с.е.* with the feeling of animosity; ~ болу to be in feud; ♦ *з.е.* ~тық enmity, ill intension.

- қасиет** *з.е.* property; merit; **басты** ~ the main advantage; ♦ *с.е.* ~ті holy, saint; noble; ~сіз worthless; ♦ *з.е.* ~сіздік nonentity; turpitude; ♦ *ем.* ~теу to do honour, to sanctify; **ананы** ~теу to honour mother.
- қасқа I** *с.е.* white mark on forehead; with a white forehead (*livestock*); **қара** ~ **ат** *dark chestnut horse with white star on the forehead*; ~ **бас** bald; *ауыс.* ~ жол straight road.
- қасқа II** *з.е.* unlucky; poor; **қара** ~ **кедей** the most unhappy poor man.
- қасқайт//у** *ем.* to give to be noticeable; to be determined
- қасқалдақ** *з.е.* (*ЗООЛ*) bald-coot (*bird*); ♦ *фр.* ~тың қанындай very valuable.
- қасқан** *з.е.* device for cooking in the form of sieve on a dixie with water.
- қасқар//у** *ем.* to step bravely; **боранда** ~у to go against the snowstorm.
- қасқарт//у** *ем.* to make step bravely.
- қасқал//ю** *ем.* to be noticeable, determined.
- қасқыр** *з.е.* wolf; **арлан** ~ male wolf; **қорқау** ~ jackal; **қаншық** ~ she-wolf; *ауыс.* brave; ~ **жидек** spurge-flax; ~лық peculiar to wolf; ~ ~лығын қоймайды the wolf never stops being a wolf; ♦ *с.е.* ~дай as a wolf; **аш** ~дай voracious appetite; ♦ *үст.* ~ша as a wolf, as wolves do.
- қаспақ** *з.е.* scale at the bottom of the dish; ♦ *с.е.* ~-- dirty-faced; ~ты with scales or retained food stuck to the bottom of dixie; ♦ *ем.* ~тану to become dirty-faced; to be burnt (*meals*); ~тандыру to allow to be dirty-faced.
- қас//у** *ем.* to scratch; **басын** ~у to scratch one's head.
- қастер** *з.е.* virtue, merit; dignity; ♦ *с.е.* ~лі authoritative, adorable; ♦ *ем.* ~леу to value; to protect.
- қасы** *көм.с.* near, about; ~ма кел come to me; ~нда тұру to stand next to; жоқтың ~ insignificantly.
- қасық** *з.е.* spoon; **шай** ~ tea-spoon; **ас** ~ table-spoon; ♦ *үст.* ~тай like a spoon; ♦ *ем.* ~тау to take with spoon; ♦ *фр.* ~тап жиғанды шөміштеп төгу to squander what was gathered little by little; ~тай қаны қалғанша to fight to the last.
- қасын//у** *ем.* to scratch oneself; ~ысу to scratch each other; **жылқылар** ~ысады horses scratch each other with teeth.
- қасыс//у** *ем.* to help to scratch.
- қасыт//у** *ем.* to make scratch.
- қасірет** *з.е.* heart-break, sorrow; **айықпас** ~ disconsolate grief; ~ **шегу** to grieve; ♦ *с.е.* ~сіз without grief; ~ті mournful, sorrowful; ♦ *ем.* ~тендіру to allow to grieve; ~тену to grieve, mourn; ~тенген қарт mournful old man.
- қат I** *з.е.* layer; row; ♦ *үст.* ~-- one on another; ~қабат bedding, in several layers; one on another; ~қабат үйілген отын stack of wood; **жұмыстың бәрі** ~қабат келу to come in for much work at the same time; ~тама bun, puff cookie; **етті** ~тама meat loaf; ♦ *с.е.* ~тамалы puff, in layers; ~тамалы қамыр flaky pastry; ♦ *ем.* ~қаттау to lay one on another; ~тау to make in layers; ~талу to be put in layers, to be packed up; ~тану to be in layers.
- қат II** *з.е.* acute need; deficit; **жанаржағар май** ~ shortage of oil products; ~тық shortage of smth., lack of smth.; ~шылық need of smth., lack of smth..
- қатайт//у** *ем.* to strengthen, to consolidate; **темірді** ~у to make iron firmer; ~ылу to become stronger, to grow hard.

қатал *c.e.* strict; ~ талап exacting requirements; *ауыс.* unfavourable; ~ қыс severe winter; ~ заң drastic law; ♦ *з.е.* ~дық strictness, severity; ♦ *ет.* ~дану to become strict, exacting; ~дандыру to make smb. be strict, exacting.

қаталал/у *ет.* to be exhausted with thirst; ~ту to make smb. be exhausted with thirst.

қатаң *c.e.* strict, severe; ~ бұйрық explicit order; ~ шарт rigid requirements; hardish; half-cooked; (*ЛИИГ*) ~ дауыссыздар unvoiced consonants; ♦ *з.е.* ~дық strictness, severity; ♦ *ет.* ~дану to become strict, severe; to harden; ~дандыру to make smth. become strict, severe.

қатар *з.е.* row, line; ~ отыру to sit next to; екі күн ~ through two days; сонымен ~ along with; екі ~ double row; ~ өсу to grow up together; ♦ *үст.* ~-~ in rows, one after another; in line; ♦ *ет.* ~лау to put in line; to locate in ranks; ~лану to stand beside, to line up; ~ласу to line up, to align oneself (with); ~ласа жүру to go side by side; ~ластыру to make line up, align oneself; ~лату to make line up to arrange in ranks; ♦ *c.e.* ~лас standing beside; ~лас екі жол two parallel roads; equal; of the same age; ~лы with some lines; *ауыс.* on a level with; ел ~лы as other people; алдыңғы ~лы жұмысшы advanced worker; ~лық relating to line; ♦ *з.е.* ~ластық relating to line; being coeval; ♦ *үст.* ~ынан simultaneously, at one time; ~ында on a level with, among them; ♦ *фр.* ~ынан қалмай to be not worse than others.

қатар/у *ет.* to tuck, fold; ♦ *з.е.* ~ма plicate, folded.

қате *з.е.* mistake, fault; ~ пікір mistaken opinion; емле ~сі misspelling; ~сін

түзеу to rectify a error; ~ менде it's my fault; ~лік falseness, fault; ♦ *c.e.* ~сіз accurately, without mistakes; ~лескіш inclined to make mistake; ♦ *ет.* ~лесу to make a mistake, to err; ~лестіру to mislead, to deceive.

қатер *з.е.* danger, threat; басын ~ге тігу to run the risk; ~ төндіру to represent a danger (to); ♦ *c.e.* ~лі dangerous, risky; ~сіз safe, secure; ♦ *ет.* ~лену to fear, to be afraid of; ~лендіру to give raise to fear.

қатқақ *c.e.* frozen, ice crusted ground; ♦ *ет.* ~тау to freeze.

қатқыл *c.e.* turfy; ~ жер solid land; ~ қар thick snow; *ауыс.* strict (*character*); severe; ~дау frozen, consolidated; *ауыс.* strict; ♦ *ет.* ~дану to become hard; to freeze.

қатпа I *з.е.* cachetic, skinny person.

қатпа II *з.е.* (*МЕД*) constipation.

қатпар *з.е.* fold, layer; goffer (*dress*); ruffled; wrinkle; ♦ *c.e.* ~-~ plicate, folded; ~-~ жер қыртысы the earth's plicate crust; ~лы plicate, wrinkled; ♦ *ет.* ~лану to become plicate, wrinkled; маңдайы ~лана түсті forehead is covered with wrinkles.

қаттам *c.e.* plicate; ~ жер қыртысы the earth's plicate crust.

қаттал/у *ет.* to list, to put on the list.

қаттал/у *ет.* to be put on the list, to be registered.

қатты *c.e.* hard, firm; sharp; ~ боран strong snowstorm; ~ дауыс loud voice; *ауыс.* severe; ~ жаза harsh punishment; *ауыс.* hard boiled; miser; ~лық hardness, harshness; *ауыс.* severity; *ауыс.* stinginess; ♦ *c.e.* ~рақ harder; *ауыс.* faster, stronger; ♦ *ет.* ~лау to make hard, firm; ~лану to harden, to become strong.

қат/у I *ет.* to freeze, harden; to grow numb; *ауыс.* to become hardened; to

- solidify, harden; аштан ~у to die of starvation; буыны ~у to become mature; ~ып-сему to freeze, to become emaciated; ~ып-семген арық адам exhausted lean person; ~ып-семдіру to make freeze, to be exhausted; ♦ *c.e.* ~улы frozen; өзен ~улы river is frozen; angry; ~ыңқы consolidated; *ауыс.* frowning; ~қан нан stale bread; *ауыс.* to turn to stone, to petrify; to grow stronger; *ауыс.* to be exquisite; ~қан қара lean; (*person*) cachetic, skinny.
- қат//у II:** тіл ~у *em.* to say, utter; сөз ~пау not to say a word; үн ~пай stilly; түн ~у to go all night.
- қату III** *c.e.* strict, exacting; ~лық hardness, harshness; *ауыс.* severity; ♦ *em.* ~лану to be strict, harsh.
- қату IV** *c.e.* prepared, ready for contest; ~ ат trained horse.
- қатыгез** *c.e.* harsh, fierce; merciless; ♦ *em.* ~дену to become harsh, fierce; merciless; *з.е.* ~дік harshness; hostility.
- қатық** *з.е.* heavy sour milk; ~ сүзу filtering heavy sour milk, seasoning to fluid diet as sour milk or cut meat; ~ қатыру to flavour with curdled milk; ♦ *c.e.* ~сыз without seasoning; ~сыз қара көже soup without meat.
- қатыл//у** *em.* to be seasoned, flavoured with sour cream.
- қатын** *з.е.* married woman; жесір ~ widow; *ауыз-екі.* wife; көп ~ алушылық polygamy; ~дық peculiar to women; ~дық қылу to act as a woman; ~қалаш young and old women, household; ~қыз women and girls; ♦ *c.e.* ~ды married; ~ды болу to get married; ~жанды ladies' man. ~басша womanlike, a man interfering with woman's business;
- қатына//у** *em.* to go or to drive somewhere; to go there and back; жиі ~у to go often; бес рет ~у to drive five times; ~ту to allow to come and to go.
- қатынас** *з.е.* participation; connection; communication; еш ~ы болмау not to concern; ~ құралдары communication facilities; қарым-~ relations, contact; қарым-~ орнату to establish communication; жақсы қарым-~та болу to be in friendly terms; ♦ *em.* ~у to take part; to communicate; to attend; ~тыру to make sb. participate; сайлауға ~тыру to get sb. to take part in elections; ♦ *з.е.* ~ушы participant; белсене ~ушы active participant.
- қатыр** *елікт.* crunch; ~-құтыр crackle; ~-құтыр шайнау to chew with crunch; ♦ *з.е.* ~лақ crisp, dried up; ~лақ тоқаш crisp biscuit; ♦ *em.* ~лау to crunch, to crackle; ~лату to chew with crunch.
- қатыр//у** *em.* to freeze smth.; to expose to cold; to solidify; нан ~у to bake cookies; *ауыс.* swindle; ~малау to starch; жағаны ~малау to starch collar; ♦ *з.е.* ~ма thin bread cookie; cardboard; parchment; starched; ♦ *з.е.* ~ғы dryer for drying skin; ♦ *фр.* бас ~у to puzzle.
- қатыс** *з.е.* ratio; participation; ~ы болмау not to be concerned; relationship; рулық ~ clan relations; ♦ *c.e.* ~ты concerning; comparative; ~тық relative; (*ЛИНГ*) ~тық есімдік relative pronoun; ♦ *үст.* comparatively; relating to; toward(s); ~ты болу refer to; ~ы бар pertaining; ♦ *em.* ~у to join in; to attend; to sit in on; to participate; to contribute; to be involved; go in for; ~удан бас тарту (*БРИТ*) to contract out; ♦ *з.е.* ~ушы entrant participant; жарысқа ~ушы contestant; ~ушылар құрамы line-up; present; ~ушылар саны entry.

- қатыстыр//у** *em.* to make participate, be involved in.
- қау** *з.е.* not mowed down dried up grass; **қалың** ~ thick grass.
- қауға** *з.е.* bucket; **брезент** ~ canvas bucket; ~ **бас** large head; ~ **тарту** to draw water with bucket; ♦ *em.* ~**лау** to get water with bucket; ~**ласу** to help to pour out water with bucket; ~**лату** to order to get water with bucket.
- қаудан** *з.е.* thick field grass; ~**ды шабу** to mow down thick grass.
- қауесет** *з.е.* rumour, talks; ~ **хабар** fame; ~**ке ілігу** to hear rumour; ♦ *с.е.* ~**ті** alarming, troubled;.
- қажал//у** *em.* to chew with difficulty; *ауыс.* to touch smb. with words; ~**лау** to chew with difficulty.
- қажанда//у** *em.* to cheer up, to quicken; to chew with difficulty (*without teeth*); ~**су** to cheer up.
- қажат//у** *em.* to force to chew with difficulty.
- қаузал//у** *em.* to stoke (*fire*); to do smth. restively.
- қауқалақтал//у** *em.* to fuss obligingly; **шал** ~**п қалды** the old man began to bustle.
- қауқанда//у** *em.* to be bustling, fussy; ~**су** to be bustling together, fussy.
- қауқар** *з.е.* strength; *ауыс.* ability; condition; ♦ *с.е.* ~**лы** strong, sturdy; ~**сыз** weak, unable; feeble; ♦ *з.е.* ~**сыздық** weakness; fragility.
- қау-қау** *елікт.* surrounding and bearing up; ~**ға алу** to surround clamouring; ♦ *em.* ~**лау** to invigorate; **жан-жақтан** ~**лау** to shout invigorating.
- қауқылдал//у** *em.* to speak loudly and quickly; to be servile.
- қаулал//у** *em.* to grow rapidly; to grow thick; to breed; to blaze; to spread.
- қаулат//у** *em.* to enable to grow rapidly.
- қаулы** *з.е.* decree; (**ЗАН**) resolution; ~**шығару** to issue an edict.
- қаумалал//у** *em.* to surround, to round up.
- қаумет** *з.е.* strength; *ауыс.* ability; condition.
- қаусал//у** *em.* to crack; to loosen; *ауыс.* to become enfeebled; to go broke.
- қаусыр//у** *em.* to wrap up; to embrace; *ауыс.* to grip in a vice; ♦ *с.е.* ~**ма** wrapping up; ~**ма жаға** turn-down collar; ~**ма киім** clothes without fastener.
- қауым** *з.е.* community; ~**дар палатасы** (**БРИТ**) house of commons; ~**дас** people of community; ♦ *с.е.* ~**шыл** community loving sociable; ~**дық** communal; **алғашқы** ~**дық қоғам** primitive communal society; ♦ *em.* ~**дану** to unite; ~**дасу** to co-operate, team up.
- қауын** *з.е.* melon; **піскен** ~ ripe melon; ~**қақ** dried pieces of melon; ~**қарбыз** melons and grounds; ♦ *с.е.* ~**дай** like a melon.
- қауырсын** *з.е.* feather, plume; ~**ын тазалау** to preen; ♦ *em.* ~**дану** to be overgrown with feather; to be covered with feather.
- қауырт** *с.е.* urgent, emergency; ~ **жұмыс** emergency job; ♦ *з.е.* ~**тық** instance, urgency.
- қауыс** *з.е.* the name of the ninth month of solar year; (**АСТР**) Sagittarius; ♦ *em.* ~**у** to come together ally.
- қауіп** *з.е.* danger; hazard; threat ~**і бар**; there is a danger of; ~ **төну** to be under threat; ~**қатер** danger; ~**қатерге ұшырату** endanger; ~**қатердің жоғары деңгейі** a considerable degree of risk; ♦ *с.е.* ~**қатерлі** dangerous, perilous; ~**қатерлі сапар** dangerous tour; ~**ті** dangerous; detrimental to; fateful hazardous; unsafe; threatening; ~**ті аймақ** danger zone; ~**ті жағдайда** at risk; ~**ті жер** blind spot; ~**ті сезіну**

- to wake up to danger; ~сіз safe; secure; harmless; ~сіз аймақ safe haven; ~сіз жағдайда болу to be safe; ~сіз жол safe passage; ~сіз іс safe bet; ~тілеу more dangerous quite perilous; ~шіл fearful; accessible to fear; ♦ *з.е.* ~сіздік safety; security; ~сіздік белбеуі safety belt; ~сіздік кеңесі security council; ~сіздік күштері security forces; ~сіздікті арттыру to increase security; ♦ *em.* ~сіну to fear; to worry; балаң үшін ~тенбе don't worry about your child; ~тену to fear; to beware; ~сіздену to be out of danger.
- қаһан** *з.е.* the head of state; khan.
- қаһар** *з.е.* rage; disfavour; malice; ~ына міну to be in a rage; ♦ *em.* ~лану to be furious, to fly into a rage; ~ландыру to infuriate; ♦ *с.е.* ~лы furious; ferocious; fierce; baleful; ~лы қыс severe winter.
- қаһарман** *з.е.* hero; ~ халық heroic people personage; романның ~ы the hero of the novel; ~дық courage heroism; ~дық көрсету to show courage; ~дық жыр heroic poem.
- қаш//у I** *em.* to escape; to run away; to rush; *ауыс.* to evade; to keep off; to avoid; ~у жобасы escape route; ~ыппысу to go into hiding, to escape; ♦ *з.е.* ~қын outlaw; defector; fugitive; ~қынды қуу in chase of jail-breaker.
- қаш//у II** *em.* to become incalver; ~қан сиыр cow with calf; ♦ *с.е.* ~аған animal which aims at running away; ~аған бие restive mare; ♦ *з.е.* ~ағандық inclined to flight from herd.
- қаша** *з.е.* roundup; paddock; pen.
- қашал/у** *em.* chisel; ағашты ~у to plane; тас ~у to peck stone.
- қашақтал/у** *em.* to evade; to keep off; to avoid.
- қашан** *ec.* when; ~ болсын ever; ~ келесің? when will you come?; ~нан бері since when?.
- қашанғы** *үсм.* long time; since earliest times; бұл оның ~ғы әдеті it's his long time habit.
- қашанда** *үсм.* at any time, whenever; ~ осылай that's typical;
- қашаннан** *үсм.* at all times, long since; ~ бері since when.
- қашаң** *с.е.* farther; алтыбақан ~ жерде swing is in the distance ~дау farther, rather far off; біреуден ~дау жүру to keep one's distance from; ♦ *em.* ~дау to move away from; көлден ~дау keep away from the lake;
- қашар** *з.е.* two-year-old heifer.
- қашқақ** *с.е.* fleeing; ♦ *em.* ~тау to evade; to keep off; to avoid; ~тату to enable, to evade.
- қашық** *с.е.* distant, far; *ауыс.* aside жаман нәрседен ~ болу to keep one's distance from bad things; ♦ *з.е.* ~тық distance, length; ~тыққа жүгіру mileage; ~тықта ұстау keep back; ~тықтан басқару remote control; ♦ *em.* ~тау to be distant, alienated; ~тату to alienate; бір-бірінен ~татпау not to let them alienate; ~сыну to consider to be far for oneself; ол бұл жолды ~сынды he thought this road to be far for him.
- қаяу** *з.е.* grief; sadness to cover with wounds, defect; ~лық grief, sorrow; ♦ *с.е.* ~лы sad, grieved; *ауыс.* with defect; ~сыз careless, griefless; *ауыс.* without defect; ♦ *з.е.* ~сыздық insouciance, carelessness.
- қи** *з.е.* pressed dung.
- қи//ю** *em.* to cut down to cut obliquely; неке ~ю to marry; ♦ *фр.* алдынан ~я өтпеу to respect; желкесін ~ю to kill; көзі ~мау to grudge.
- қибыжық** *з.е.* uneasiness; ♦ *em.* ~тау to feel embarrassed; to hesitate; to fidget; ♦ *с.е.* ~таған адам restless person.
- қиғаш** *с.е.* crooked; ~ қас with curved eyebrows; жолдан ~ кету to go askew;

- ауыс*. to frown up on smb.; ♦ *em.* ~**тау** obliquely slantwise, to fold the kerchief three-angled; ~**тату** to make put smth. obliquely; ~**тап бүктеу** curved triangle fold; slantwise.
- қиғыла//у** *em.* to cut with scissors repeatedly.
- қиғылық** *z.e.* scandal; ~ **салу** to make a row.
- қидала//у** *em.* to cut with smth. blunt/with difficulty; **тісімен ~у** to cut with teeth; **қағазды ~у** to cut paper to pieces.
- қиқ** *елікт.* squeak; ~ **ету** to give a squeak.
- қиқылда//у** *em.* to be hoarse to chuckle; ~**п-шиқылдау** to breathe with difficulty and hoarsely; ♦ *z.e.* ~**қ** honker; ~**қ қаз** honking goose.
- қиқақта//у** *em.* to dodge deviate (from).
- қиқақ** *z.e.* subterfuge; evasion; ~**тық** capriciousness; twisting; deviation; ~**тықты қою** to stop grimacing; ~**сыз** without evasions; ♦ *em.* ~**тау** to dodge.
- қиқала//у** *em.* to cut to pieces to cut with sth. blunt; **етті ~у** to cut meat anyhow.
- қиқаң** *z.e.* prevarication deviation; ~ **мінезді адам** evasive person; ~**дық** evasion, deviation; ♦ *c.e.* ~-~ evasive; ♦ *em.* ~**дау** to dodge, to evade; ~**дап тура жауаптан жалтару** to avoid giving a direct answer.
- қиқар** *c.e.* obstinate capricious; ~ **бала** naughty child; ♦ *em.* ~**лану** to be obstinate; ~**ланып тұру** to begin to obstinate; ~**су** to be obstinate.
- қиқа//ю** *em.* to grimace, to be capricious.
- қиқу** *z.e.* calling; whoop, hubbub; **тырнаның ~ы** calling of cranes; ~ **салу** to whoop; ♦ *em.* ~**лау** to call; to whoop; ~**лап тырналар ұшады** cranes fly calling; **жылқыны ~лап жинау** to gather horses whooping; to frighten animals whooping.
- қиқы-жиқы** *үсм.* mess; ~ **етіп салу** to put at random; ~ **соқпақ** meandering way;
- қиқым** *z.e.* crumbs (*bread*); ~-**сиқым** small off-cuts; ♦ *em.* ~**дау** to crumble, to cut to pieces.
- қилы** *c.e.* different various; ~ **кезең** the year of hardships; ~-~ variety; ~-~ **оқиға** varied events.
- қимас** *c.e.* invaluable, close; ~ **дос** close friend; ♦ *үсм.* ~**тай** as very invaluable, close.
- қимыл** *z.e.* movement; ~**ға келтіру** to set in motion; action; **ұрыс ~ы** military operations to act; ~-**әрекет** activities; ~-**әрекет жасау** to make an attempt to work; ♦ *c.e.* ~**дағыш** fast moving; ~**ды** mobile, active; **шапшаң ~ды** lively; ♦ *em.* ~**дау** to move; **батыл ~дау** to act fearlessly; **тез ~дау** to make haste; ~**дасу** to begin to move; to potter (about); ~**дату** to move to set in motion; **бармағын ~дату** to stir a finger.
- қина//у** *em.* to torture, to torment; **жанын ~у** to pain emotionally; to drive smb. into difficulties; to compel; **атты ~у** to drive a horse too hard; ~**п-қыс-тау** to torture.
- қинал//у** *em.* to suffer; **аурудан ~у** to suffer from illness; to be at a loss; to be in need; ~**ып-қысталу** to feel a need; ♦ *z.e.* ~**ыс** suffering trouble; ♦ *үсм.* ~**а-~а** with difficulty unwillingly; ~**а-~а беру** to give smth. reluctantly; ~**а-қыстала** with difficulty.
- қиналт//у** *em.* to torture; to make difficulties.
- қиपाқ** *z.e.* trick; cunning (*deceptive attempts to find a way out of the created predicament*); ~-**сипақ** prevarication; ~-**сипағы көп болу** to have many tricks; ♦ *c.e.* ~**сыз** without tricks, without ruse; ♦ *em.* ~**тау** to worry to be embarrassed.

- қирал/у** *em.* to be ruined; to collapse; to break up; ♦ *c.e.* ~ған жау smashed enemy; to be wrecked.
- қиралаң** *з.е.* lopsided; ~ ету to be slightly lame; ♦ *em.* ~дау to limp slightly; to hobble; ~дап жүру to walk limping.
- қират/у** *em.* to ruin; to destroy; to smash up; to ravage; жұмысты ~ып істеу to work properly; ~ылу to be ruined; to be collapsed.
- қиса//ю** *em.* to become crooked/contorted; ~йып жату to lie sideways; ~йған шеті a bevelled edge; ауыс. to take a nap; ауыс. to resist.
- қисайт/у** *em.* to bent; аузын ~у to twist one's mouth; малақайын ~ып кию to put a cap aslant.
- қисалаң** *елікт.:* ♦ *em.* ~ ету to bend sideways to toddle; ~дау to fidget; to be lopsided; to grimace, to be capricious.
- қисаң** *елікт.:* ~ ету to bend sideways; ~дау to toddle; ~-~ ету to stagger.
- қисап** *з.е.* account; calculus; есеп~ accounting; ♦ *c.e.* ~сыз innumerable; ~сыз көп countless.
- қисса** *з.е.* (ӘДЕБ) epic poem, saga; ~шы narrator of epic poems.
- қисық** *c.e.* crooked; sidelong; ~ аяқ bow-legged; ~ сызықты жазу squiggle; ~ айна distorting mirror; ауыс. gnarled; ~-қыңыр obstinate, capricious.
- қисын** *з.е.* reason; cause; good opportunity; ~ы жоқ жерде ұрысу to swear without cause; ~ы келіп қалды it just happened to come up; ~сыздық groundlessness; illogicality; absurd; ♦ *c.e.* ~ды logical; ~ды әңгіме probable story; ~сыз illogical; absurd; incongruous; ♦ *em.* ~дау to prove, to substantiate.
- қит:** үст. ~ етсе at every trifle; ол ~ етсе атын мақтайды he praised his horse on the least occasion.
- қитұрқы** *c.e.* cunning; dodge; ~ адам shifty fellow; ♦ *з.е.* ~лық cunning; smartness; ♦ *em.* ~лану to be cunning; to be dodge.
- қиық** *з.е.* cutting (cloth); flaps; cut-set; көздің ~(қ-ғ)ымен қарау to look askew; ♦ *em.* ~тау to cut into sections; to cut obliquely; ~тап бүктеу to fold slantwise; ♦ *фр.* көз ~(қ-ғ)ын салу to look after oblique incision.
- қиылыс** *з.е.* crossroads, intersection; ♦ *em.* ~у to cross to intersect; жолдар ~ады the roads intersect.
- қиын** *c.e.* difficult hard; ~ жағдай predicament; ~ бала unmanageable child; ~ға айналу to become complicated; ~-қыстау grave condition; ~-қыстау күн кешу to withstand hard days; ♦ *з.е.* ~дық difficulty trouble; жағдайдың ~дығы predicament; ~дықты жеңу to overcome difficulties; ~дықтан қашу to be afraid of difficulties; ♦ *c.e.* ~дықсыз without difficulty/obstacle, easily.
- қиынды** *з.е.* little cuttings; қағаз ~лары the cuttings of paper; газет ~сы press cutting.
- қиыр** *з.е.* distance; ~ шет a great distance; ~ шығыс the Far East; ~шиыр meandering; disorderly; pell-mell; ♦ *em.* ~лау to move off; үйден ~лап кету to move away home; to trample down.
- қиыршық** *з.е.* hoar-frost; small hail; ~ қар snowflake; ~ құм gravel; ~ тас crushed stone; ♦ *em.* ~тау to drizzle, to crumble.
- қиыс** *c.e.* crooked; bent; ~ қылыш curve saber; күннің ~ сәулесі slanting beam of light.
- қи//ю I** *em.* to cut; to cut down (scissors); неке ~ю to perform a wedding ceremony.
- қи//ю II** *em.* not to pity; sacrifice; жанын ~ю to sacrifice one's life.

- қию** *з.е.* edging; method; ~ы келді to appear opportune moment; ~ын табу harmonize (with).
- қия I** *з.е.* hill-side; *ауыс.* horizon.
- қия II** *с.е.* far distance; ~ға самғай to rise high up; аяғын ~ баспау not to move forward.
- қия III** *з.е.* aslant; meandering mountain road; алдынан ~ өтпеу to respect.
- қиял** *з.е.* dream fantasy; көркемдік ~ science fiction; бос ~ idle fancy; imagination; ~и dreamer; insane; ♦ *с.е.* ~ғажайып magic; ~ғажайып ертегілері fairy tales; ~шыл dreamy; sensitive; ♦ *ет.* ~дау to dream, to fancy.
- қиямет** *з.е.* the other world hell; *ауыс.* arduous conditions; suffering; ~қайым the other world; great difficulties; ♦ *с.е.* ~тей very difficult; ~тік eternal; ~тік дос real friend.
- қиянат** *з.е.* evil; harm; crime; ~ көру to suffer from violence; ~ көрсету to perpetrate violence; *ауыс.* to tell tall stories; қылдай ~ы жоқ болу to be inoffensive; ~көрлік malevolence; criminality; harmlessness; ♦ *с.е.* ~шыл violator.
- қиянкес** *з.е.* bully, trouble-maker.
- қиянкескі** *с.е.* pitiless violent.
- қияңқы** *с.е.* cocky; obstinate; ~ бала naughty child; ♦ *з.е.* ~лық aggressiveness obstinacy; ♦ *ет.* ~лану to be obstinate; to be cocky.
- қияпат I** *з.е.* look, appearance; ~ы тәуір attractive; ~ы келіскен good figure; *ауыс.* character; ~ына түсу to take off smb.; ♦ *с.е.* ~ты good-looking, slender; ~ты жігіт handsome young man; ~сыз not good-looking, not attractive; *ауыс.* ungrounded; ♦ *ет.* ~тану to become attractive, slim; ~сыздану to become unattractive/ugly.
- қияпат II** *з.е.* offence, insult; ~ қылық көрсету to use violence; ~ көру to suffer offence; ~ сөздер inappropriate words; ~тық evil intent.
- қияр** *з.е.* cucumber; ~ егу to plant cucumber; ~ тұздау to pickle cucumber.
- қияс** *с.е.* bent; half-turned; roundabout; *ауыс.* obstinate; ~ қарау to look askance; ~тау a bit curved; *ауыс.* a little obstinate; ♦ *з.е.* ~тық crookedness; *ауыс.* obstinacy; ♦ *ет.* ~тау to go along the hill-side; to avoid; ~тату to move along hill-side; to avoid; ~тану to be extravagant; to disagree.
- қобалақ** *с.е.* clumsy, awkward.
- қобалж/у** *ет.* to worry, to trouble; оған ~уға болмайды he mustn't be emotional; жұрттың ~уы mass discontent; ~ыту to worry, to trouble; ♦ *з.е.* ~ушылық anxiety, worried state.
- қобди** *з.е.* casket; ~ша small chest; ♦ *ет.* ~лану to take the form of casket.
- қобыз** *з.е.* kobyz, *stringed musical instrument*; ~ тарту to play the kobyz; ~шы musician who plays the kobyz.
- қобырал/у** *ет.* to become tousled; шашы ~п кетіпті hair became dishevelled; үй-іші ~п жатыр the house is littered.
- қоға** *з.е.* (БОТ) a small sort of reed mace; қара ~ black reed-mace; ~дай жапырылу to be bended as reed-mace; ~лы place overgrown with reed-mace.
- қоғажай** *з.е.* (БОТ) a small sort of reed mace.
- қоғам** *з.е.* society feudal society; community; ~ға қарсы antisocial; ~ға қауіпті a public menace; ~да танымал адам socialite; ~тану social science; ♦ *с.е.* ~дық/~и social; ~дық жұмыс public work; ~дық ғылымдар social sciences; ~дық пікір public opinion; ~шыл public man; ♦ *з.е.* ~шылдық disposed towards public work; ♦ *ет.* ~дасу to unite to join; ~дасқан шаруа collectivized farming; ~дастырылу to be socialized.

- қодаң** *з.е.* threat bluff; ~-~ ету to pick a fight; ♦ *em.* ~дау to threaten; to get on one's high horse.
- қодас** *з.е.* yak.
- қоди//ю** *em.* to put on airs; ~лану to show oneself.
- қодыға** *з.е.* deer-cub.
- қодық** *з.е.* foal of dziggetai; ♦ *em.* ~тау to foal.
- қодыра//ю** *em.* to bristle; оның бөркінің үсті ~йып кеткен the top of his cap puffed up; ауыс. to intimidate.
- қодырайт//ю** *em.* to puff up.
- қодыраң** *з.е.* uncontrollability; ungovernability; ♦ *em.* ~дау to be cocky; ~дасу to show off; to get one's high horse.
- қожа I** *з.е.* khodzha descendant of the first caliphs; ~-молда Moslem clergy; ~лық position of khodzha.
- қожа II** *з.е.* master; үй ~сы master of the house; proprietor; наубайхана ~сы owner of the bakery; ~лық ownership; farm; ~лық ету to manage a household; ♦ *em.* ~мсыну to make oneself out to be the master.
- қожайын** *з.е.* boss, master; ♦ *em.* ~су to make oneself out to be the master; ~сыту to set up for the master.
- қожалақ** *с.е.* dirty, grubby; ~-~ dirty-faced; ♦ *em.* ~тану to become dirty; ~тау to make dirty.
- қожанасыр** *з.е.* (ФОЛЬК) Hodja Nasreddin; naïve; simpleton; ♦ *з.е.* ~лық naivety; simple-mindedness.
- қожанда//ю** *em.* to jump on smb.; to intend to command.
- қож-қож** *елікт.* rough; uneven.
- қожылда//ю** *em.* to grumble; to rumble.
- қожыр** *с.е.* rough; uneven; ~-~ бет rock-marked face; ♦ *em.* ~лану to become rough, gnarled; ~лау to make rough, gnarled.
- қожыра//ю** *em.* to lose interest; to live in poverty; ауыс .to become emaciated.
- қожырайт//ю** *em.* to protrude.
- қоз** *з.е.* ash with smouldering coal; ошақта ~ жылтырайды there is a light of ablaze coal in the fireplace.
- қозба** *з.е.* attack; оның ~ ауруы бар he suffers from attack; безгек ~сы febrile attack; жүрек ~сы heart attack. ♦ *з.е.* ~қыш engine; ұшақ ~қышы engine of plane.
- қозғал//ю** *em.* to move; қолын ~у to move one's hands; сөз ~у to start a conversation; іс ~у to bring an action against smb.; ♦ *з.е.* ~ғыш/~ушы motive; ~ушы күш motive power; ~ғыштық impellent; (АНАТ) motor (nerve).
- қозғал//ю** *em.* to move; to shift; ~ақтау to sit stirring incessantly; ♦ *з.е.* ~ыс movement; shift; үздіксіз ~ыс continuous movement; mass discontent; revolt; ұлт-азаттық ~ыс national liberation movement; ♦ *с.е.* ~ғыш mobile; ~ғыш протоплазма movable protoplasm; ~малы movable; ~малы мүлік moveable property; ♦ *з.е.* ~ғыштық mobility; инфузорияның ~ғыштығы movement of infusorium.
- қозғалт//ю** *em.* to move; to stir up; ~қыш mover; engine; ~қыштың істен шығуы engine failure.
- қозғастыр//ю** *em.* to stir; to move apart; to poke; отты ~у to stoke fire-box.
- қоздал//ю I** *em.* to lamb; қой ~й бастады the sheep started to lamb.
- қоздал//ю II** *em.* to flare up without fire; ауыс. to rise; әңгіме ~й түсті the conversation grew.
- қоздан//ю** *em.* to begin inflaming; ауыс. to become excited; ~а сөйлеу to speak heatedly.
- қоздыр//ю** *em.* to excite; to irritate; ♦ *с.е.* ~ушы stimulus; жұқпалы ау-

- руларды ~ушы микробтар stimulant microbes of infectious disease.
- ҚОЗ//у** *em.* to become excited; to become irritated; to quicken; to intensify; ауруы ~ды his illness recommenced; ♦ *s.e.* ~ғыш nervous; жүйкесі тез ~у very nervous; ♦ *з.е.* ~ғыштық excitability.
- ҚОЗЫ** *з.е.* lamb; ~ көш жер a short distance; егіз ~дай alike; тойған ~дай calm; ~шы shepherd of lambs.
- ҚОЗЫ** *з.е.* lamb; ~қарын small paunch; ~жаурын arrow-head.
- ҚОЙ I** *з.е.* sheep, ram; қазақы ~ local sheep with coarse fleece and fat; қаракөл ~ы caracul; ~ еті mutton; ~ өсіру sheep farming; ~ терісі lamb-skin; ~дың жүні fleece; ~-ешкі small cattle as sheep and goats; ~-қозы sheep and lambs; ~шы sheep farmer; ~шы-қолаң sheep farmers and other servicing people of the riches; ~шылық work of a sheep farmer; ♦ *s.e.* ~лы having sheep; бұл ауылда ~лы адамдар бар there are many people in the village who have sheep; ~лық the price equal to one sheep; мың ~лық қора barn for a thousand sheep.
- ҚОЙ II** *көм.с.* you see, is it not?; ол жас ~ he is young, isn't he.
- ҚОЙҒЫЛА//у** *em.* to hit over and over again, to beat.
- ҚОЙҒЫЛАС//у** *em.* to hit each other; ♦ *з.е.* ~ fight, scuffle.
- ҚОЙДЫР//у** *em.* to make stop; жанжалды ~у to stop scandal; шай ~у to make tea.
- ҚОЙҚАҢ** *s.e.* awkward, sweeping gait; ♦ *em.* ~дау to walk awkwardly; to stagger awkwardly.
- ҚОЙ-ҚОЙЛА//у** *em.* to ask to stop doing sth..
- ҚОЙМА** *з.е.* storehouse, storage; су ~сы water reservoir; ~шы store keeper.
- ҚОЙМАЛЖЫҢ** *s.e.* thick, not liquid; ♦ *em.* ~дау to be concentrated, thicken; кеспе ~дап кетіпті noodles thickened.
- ҚОЙНАУ** *з.е.* shallow gully; орман ~ы thicket the depth of the forest.
- ҚОЙТҰЯҚ** *з.е.* a bar of silver or gold in the form of hoof.
- ҚОЙЫЛ//у** *em.* to be placed to be thickened; ~ып кету to be condensed.
- ҚОЙЫЛТ//у** *em.* to thicken to condense; ♦ *з.е.* ~қыш thickener.
- ҚОЙЫЛЫМ** *з.е.* (TEATP) staging, show.
- ҚОЙЫН** *з.е.* (АНАТ) sinus, bosom; ~ кітапша pocketbook; ~ қалта inside pocket; ~ына алу to embrace; ~-қоныш inside clothes; ~-қонышына тығу to hide in the clothes; ~-қонышы ақшаға толы full of money; ♦ *em.* ~дасу to lie embracing; ♦ *үст.* ~-қолтық arms cross-wise; ~-қолтығына кіру to warm oneself into sb.'s confidence.
- ҚОЙЫРТПАҚ** *з.е.* thick brew; medley; ♦ *em.* ~тай to mix up without distinction; to write absurd.
- ҚОҚА//ю** *em.* to stick out; ~йып отыру to sit jutting out.
- ҚОҚАЙТ//у** *em.* to make prominent.
- ҚОҚАҚ** *з.е.* threat; ♦ *em.* ~тай to threaten.
- ҚОҚАЛАҚТА//у** *em.* to move the body, not to stand still.
- ҚОҚАН-ЛОҚҚЫ** *з.е.* meaningless threat; ~лық intentional threat; ~ көрсету to bluff.
- ҚОҚАНДА//у** *em.* to jump up while riding; ауыс. to get into a passion.
- ҚОҚИ-ҚАЗ** *з.е.* (ЗООЛ) flamingo.
- ҚОҚИЛАН//у** *em.* to pick a fight/quarrel.
- ҚОҚИ//ю** *em.* to stick up.
- ҚОҚС//у** *em.* to be scattered, to be disorderly.
- ҚОҚСЫҚ** *з.е.* ~ rubbish, trash.
- ҚОҚСЫТ//у** *em.* to scatter; ауыс. to start unimportant conversation.

- ҚОҚТАЛ/у** *em.* to be littered up to be clogged.
- ҚОҚТЫ** *з.е.* water-meadow.
- ҚОҚТЫҚ** *з.е.* garbage.
- ҚОҚШИ//ю** *em.* to be stuck up.
- ҚОҚЫМ** *з.е.* speck of dust; **шөптің ~ы** hay-dust; **~-соқым** *з.е.* all kinds of rubbish; **♦ em.** **~дау** to litter, to make dirty.
- ҚОҚЫР I** *з.е.* rags, scraps; **~-соқыр** lumber, old things; **~шы** garbage collector.
- ҚОҚЫР II** *з.е.* head-dress of khans with gilded patterns.
- ҚОҚЫРАҚ** *з.е.* arrogance, boastfulness; **♦ em.** **~тау** to swagger.
- ҚОҚЫРА//ю** *em.* to protrude; to stick out; **♦ з.е.** **~йма** a warm head-dress with stuck up top; important.
- ҚОҚЫС** *з.е.* rubbish, trash; **~ жәшігі** garbage can; **~ жинайтын машина** garbage truck; **~ тастайтын жер** rubbish dump; **♦ em.** **~тау** to litter; to pollute.
- ҚОЛ I** *з.е.* hand; handwriting; signature; **~ еңбегі** hand work; **~ алысу** handshake; **~ астында** at hand; **~ жетерлік** available; **~-аяқ** hands and legs; **~-аяғы бүтін** hands and legs are safe and sound; **~-ы-басы сау** hands and head are safe and sound; **♦ үст.** **~дан-~ға** from hand to hand; **♦ с.е.** **~ды** necessary, wanted; **ашық ~ды адам** lavish person; **~ды-аяқтай** light in weight; industrious; quick; **♦ фр.** **~-аяғы жерге тимеу** to be agoing; **~ды-аяққа тұрмау** to be lively; to be quick; **~ды-аяққа тигізбеу** to snatch away at once; **~ды болу** to be stolen.
- ҚОЛ II** *з.е.* army, forces; **қаптаған ~** innumerable forces; **~ жинау** to assemble troops; **~басы** military leader; **~басылық** leadership; **~басшы** commander, military leader; **~басшылық** leadership; **♦ с.е.** **~ды** having army;
- қалың ~ды жау** the enemy with innumerable troops.
- ҚОЛ III** *з.е.* something comfortable; **бұл жер оның ~ы** this place is convenient for him.
- ҚОЛ IV** *з.е.* river-bed.
- ҚОЛА** *з.е.* bronze; **батырдың мүсіні ~дан құйылған** the hero's bust is made of bronze; **~ дәуірі** the bronze age; **♦ em.** **~лау** to bronze; **~лату** to cover with bronze.
- ҚОЛАЙ** *з.е.* convenient moment, opportunity; **♦ з.е.** **~лылық** convenience; **~сыздық** inconvenience, irrelevance; **♦ с.е.** **~лы** appropriate, favourable; **~лы жағдайлар** amenities; reasonable; **~лы сәт таңдау** to gauge the right moment; **~сыз** inappropriate; inconvenient; **~сыз бөлме** uncomfortable room; **♦ em.** **~лау** to fit (to); **бөлмені ~лау** to prepare the room; **~сыздану** to feel inconvenient/ uncomfortable.
- ҚОЛАҚПАНДАЙ** *с.е.* weighty, heavy.
- ҚОЛАҚЫ** *з.е.* (ЭТН) wage.
- ҚОЛАМТА** *з.е.* hot ashes.
- ҚОЛАҢ:** *с.е.* **~ шаш** long thick hair; **~ шашты ару** the girl with long thick hair.
- ҚОЛАҢСА** *з.е.* smell of sweat, odor nuisance.
- ҚОЛАПАЙСЫЗ** *с.е.* awkward, clumsy. **♦ з.е.** **~дық** awkwardness, clumsiness.
- ҚОЛБАҢ** *з.е.* awkwardness, clumsiness; **♦ em.** **~дау** to move awkwardly, clumsily.
- ҚОЛБЫРА//у** *em.* to hang down; *ауыс.* to become sluggish.
- ҚОЛҒАБЫС** *з.е.* help; **~ ету** to give a helping hand.
- ҚОЛҒАНАТ** *з.е.* helper; **ата-анасына ~ болу** to help parents.
- ҚОЛҒАП** *з.е.* gloves, mitten; **тері ~** leather gloves; **тоқыма ~** knitted gloves.

- қолдан//у** *em.* to use, to apply; тамаққа ~у to use for food; күш ~у to use violence; ♦ *з.е.* ~ыс use, application; ~ушы user; ~ушылық use, application; ♦ *с.е.* ~балы applied; ~балы ғылымдар applied sciences; ~балы бағдарлама жиынтығы applications package.
- қолданыл//у** *em.* to be used, to be applied.
- қолдас//у** *em.* to join hands; ~ып амандасу to shake hands.
- қолдал//у** *em.* to support; to approve; to patronize; ♦ *з.е.* ~у support, approval.
- қолдырал//у** *em.* to be covered with blister.
- қолеткі** *з.е.* handcuffs; қолға ~ салу to handcuff.
- қолжазба** *з.е.* manuscript.
- қолжуғыш** *з.е.* wash-stand.
- қолқ** *елікт.:* ~ ету to flop on wearing loose-lifting clothes.
- қолқа I** *з.е.* (АНАТ) aorta; ~сы үзілу break of aorta; ~ны алу to find difficulty in breathing.
- қолқа II** *з.е.* cherished request, wish; ~ салу to entreat; ~лық the thing which is asked; ~наз coquettish request; ~лаушы a person who asks, petitioner; ♦ *em.* ~лау to obtain by request, to keep asking.
- қолқ-қолқ** *елікт.* movement while riding; аттың ~ жүрісі jerky movement of horse.
- қолқылдал//у/қолпылда//у** *em.* to hang down; not to be one's size; пальто ~п түр the coat is rather large; оның костюмі ~п түр his jacket is rather large for him.
- қолма-қол** *үсм.* immediately, at once; ~ сауда cash sale; ~ төлем cash transaction.
- қолөнер** *з.е.* craft, needlework; ~ші craftsman, handicraftman; ~шілік craftsmanship.
- қолпаш** *з.е.* praise, extolling; ♦ *em.* ~тау to praise, to extol.
- қолтаңба** *з.е.* autograph author's peculiarity; *ауыс.* mark; дәуір ~сы trace of the time.
- қолтума** *з.е.* home-bred original; ~ шығарма original work.
- қолтық** *з.е.* armpit; бір ~ шөп bottle of hay; *ауыс.* ravine; кең ~ kindly; ~(қ-ғ)ының астында болу to be under one's protection; ♦ *em.* ~тау to bring smth. under armpit; ~тасу to link one's arm through smb's arm.
- қолтырауын** *з.е.* crocodile, alligator.
- қолтырмаш** *з.е.* gusset; ♦ *em.* ~тау to fix the load in the back with rope.
- қолхат** *з.е.* receipt.
- қолшатыр** *з.е.* umbrella; parasol.
- қом** *з.е.* spinal fat; түйеде ~ қалмады spinal fat of camel vanished; pack-saddle of camel; ~ салу to saddle camel; ~дық the place on body bottom of camel's hump; ♦ *с.е.* ~ды fat, saddled.
- қомағай** *с.е.* gluttonous; ол аш қасқырдай ~ he is ravenous; *ауыс.* greedy; ♦ *з.е.* ~лық gluttony, insatiability; ♦ *em.* ~лану to become insatiable; *ауыс.* to hunger for.
- қомақ** *з.е.* volume, size; ♦ *с.е.* ~ты voluminous, significant; ♦ *з.е.* ~тылық voluminosity, significance; ♦ *em.* ~тау to increase in size to enlarge; ~талу to be increase in size.
- қомдал//у** *em.* to saddle; түйелерін ~й бастау to start saddling camels; *ауыс.* иығын ~у to lift shoulder.
- қомдал//у** *em.* to be saddled; түйелер түгел ~ды all the camels were saddled.
- қомдан//у** *em.* to grow fat; to get ready to fly.
- қомпа//ю** *em.* to fill out; *ауыс.* to be puffed up; ~йту to fill with smth.; қоржынын ~йту to pack the bag with.

ҚОМПАҢ

- ҚОМПАҢ** *еликт.*: ♦ *em.* ~~ ету to fidget restless; ~дау to move awkwardly.
- ҚОМПИ//Ю** *em.* to swell out; *ауыс.* to writhe.
- ҚОМСЫН//У** *em.* to ignore/scorn.
- ҚОМЫТ** *з.е.* shabby, old clothes.
- ҚОН//У** *em.* to land; to spend the night; to mount; to be the right size.
- ҚОНАҒА** *үсм.* at this time of night; overnight stop.
- ҚОНАҒУАР** *с.е.* hospitable.
- ҚОНАҚ** *з.е.* guest; **СЫЙЛЫ** ~ honourable guest; **ҚУДАЙЫ** ~ random visitor; ~асы guest-night; ~үй hotel; ♦ *em.* ~су to pose as a guest; ~сырау to miss guests; ~шылау to be on a visit; ♦ *с.е.* ~шыл a person who loves being on a visit; ~жай hospitable; ~жайлы kindly; ♦ *з.е.* ~жайлылық hospitality.
- ҚОНАҚТА//У I** *em.* to be on a visit.
- ҚОНАҚТА//У II** *em.* to sit on the roost; тауықтар орындарына ~ды hens sat on the roost.
- ҚОНАЛҚА** *з.е.* place for overnight stop; ~лық place convenient for overnight stop; екі ~лық жер two overnight stop distance.
- ҚОНДЫР//У I** *em.* to let spend the night; to let (bird) land; ұшақты ~у to land the plane.
- ҚОНДЫР//У II** *em.* to establish; to install; to set; ♦ *з.е.* ~ғы installation; арнайы ~ғы special setting; ~ма superstructure; ♦ *с.е.* ~малы setting; ~малы бұранда setscrew.
- ҚОНЖИ//Ю** *em.* to take a sit grandly; ~ту to let seat; to strike.
- ҚОНЖЫҚ** *з.е.* bear-cub; қамыт аяқ ~ intoed bear-cub; ♦ *em.* ~тау to bear.
- ҚОНТАЙШЫ** *з.е.* the head of social judgement in dzungarian khanate.
- ҚОНЫМ** *з.е.* adequacy; үстіндегі киімінің ~ы жақсы his clothes sit well on him; ♦ *с.е.* ~ды the right size; suitable; intelligible; ~ды сөз easy to understand words; ~сыз unsuitable unintelligible; ~сыз тігілген киім incompatibly sewed clothes; ♦ *з.е.* ~дылық being the right size; simplicity; ~сыздық inadequacy unsuitableness.
- ҚОНЫС** *з.е.* location; residence; ~ аудару to evict; ата ~ native place; ~жай refuge, shelter; ~танушы settler; ~той house-warming party; ♦ *с.е.* ~тас neighbouring; ~тас ауылдар neighbouring villages; ~тық appropriate for location; ♦ *з.е.* ~тастық neighbourhood; ♦ *em.* ~тану to settle down in, to inhabit; ~майлау food during moving on the new place; house-warming party.
- ҚОНЫШ** *з.е.* bootleg; бітеу ~ cast bootleg; жуан ~ well-to-do; қысқа ~ poor; ♦ *с.е.* ~ты having bootleg; ~ты етік boots with bootlegs; ♦ *em.* ~тау to put new bootleg.
- ҚОҢ** *з.е.* (АНАТ) groin; ~ ет flesh of the leg; fatness (of cattle); ~ алу to grow fat; ♦ *с.е.* ~ды fat; rich; ~дық (АНАТ) inguinal; perineum; ~сыз skinny; мал қазір ~сыз now the cattle is ill-conditioned; ♦ *з.е.* ~дылық fatness; ♦ *em.* ~аю to grow fat; *ауыс.* to get right.
- ҚОҢҚА//Ю** *em.* to stick up; to rise above; ♦ *с.е.* ~йма upturned; ~қ curved; ~қ мұрын aquiline nose.
- ҚОҢҚЫЛДА//У** *em.* to be beside oneself with worry; *ауыс.* to mumble. ♦ *з.е.* ~қ grumber, gabbler.
- ҚОҢСЫ** *з.е.* neighbour; poor neighbour; ~қолаң neighbours; ~лық *з.е.* neighbourhood; ♦ *с.е.* ~лас neighbouring.
- ҚОҢС//У** *em.* to smell of burning; ♦ *з.е.* ~ық stinking the smell of rot.
- ҚОҢЫРС//У** *em.* to smell of burning; ♦ *з.е.* ~ық the smell of burning.
- ҚОҢЫРСЫТ//У** *em.* to make the smell of burning; to touch upon an unpleasant theme.

- қоңтарыс** *c.e.* ruined; exhausted.
- қоңыз** *z.e.* beetle; **сасық** ~ dung beetle;
♦ *фр.* ~ **теріп кету** to go begging.
- қоңылтақ** *c.e.* wearing only overcoat;
~ **бөлме** empty room; **көңілі** ~ depressed;
♦ *em.* ~**су** to feel chilly; to feel depressed.
- қоңылтаяқ** *c.e.* barefooted; **етігін** ~ **кию** to wear boots on one's bare feet.
- қоңыр** *c.e.* brown; swarthy; ~ **көздер** hazel eyes; ~ **шаш** light brown hair; ~ **тірлік** ordinary life; ~ **күз** late autumn; ~ **салқын** pleasant coolness.
- қоңырау** *z.e.* bell; ~ **соғу** to strike the bell;
♦ *c.e.* ~**лы** with the bell; ~**шы** bell ringer;
♦ *em.* ~**лау** to strike the bell; to put a little bell on the neck; to utter low pleasant sound; ~**лату** to ring, to jingle.
- қоңыраугүл** *z.e.* (*БОТ*) bluebell, bell-flower.
- қоңыржай** *c.e.* gently cool; ~ **белдеу** temperate zone.
- қоңырқай** *c.e.* taupe; smoky; ~ **бұлттар** dark clouds; ~ **киім** ordinary clothes;
♦ *em.* ~**лану** to become swarthy, smoky.
- қопа** *z.e.* reeds of rush; ♦ *c.e.* ~**лы** rushy.
- қопалақ** *c.e.* sluggish.
- қопаң** *елікт.:* ♦ *em.* ~ **ету** to jump up; ~-~ **ету** to jump up involuntarily while riding; ~**дау** to fidget; ~**дап отыра алмай** not to be able to keep one's place.
- қопар//у** *em.* to turn round; **түбірімен** ~**у** to pull up by the roots; *ауыс.* to turn over;
♦ *z.e.* ~**ынды** heap; pile; ♦ *c.e.* ~**ғыш** explosives; stubbing machine.
- қопарыл//у** *em.* to be unfolded; to be pulled up by the roots; ♦ *z.e.* ~**ылыс** explosion;
♦ *c.e.* ~**ылғыш** explosive; ~**ылған топырақ** distended soil.
- қопс//у** *em.* to be loosened; to fall to pieces.
- қопсыт//у** *em.* to loosen, make light (*soil*); to hoe; ♦ *z.e.* ~**қыш** cultivator.
- қор I** *z.e.* ferment for mare's milk.
- қор II** *z.e.* hot ashes.
- қор III** *z.e.* stock; reserve; **сарқылмас** ~ inexhaustible resources; **айналмалы** ~ circulating fund.
- қор IV** *c.e.* aggrieved; ~ **адам** humble person; ~ **болу** to be hapless; ~ **қылу** to squander; ~**лықты** humiliating;
♦ *z.e.* ~**лық** humiliation, disgrace; ~**лық көрсету** to humiliate; ~**шылық** humility, humbleness; ~**лық-зорлық** humiliation, violation;
♦ *em.* ~**сыту** to treat smb. contemptuously.
- қор V:** ~ **қызы** *z.e.* (*МИФ*) girl of paradise, picture of beauty.
- қор VI** *елікт.:* ♦ *em.* ~ **ете қалу** *em.* to fall asleep at once.
- қора** *z.e.* enclosure; **үйдің** ~**сы** courtyard; **бір** ~ **адам** many people; ~**қопсы** enclosure and other domesticity buildings; ~**жай** cattle-shed with all buildings; ~**шы** yard-keeper, street-cleaner;
♦ *c.e.* ~**жайлы** with cattle-shed and courtyard; ~**лас** neighbouring of enclosures, yardmate; ~**лы** having courtyard, enclosure; *ауыс.* many; ♦ *үст.* ~-~ many; ♦ *em.* ~**лану** to be circled; to be exhausted to shed.
- қораба** *z.e.* abundance; wealth; ♦ *c.e.* ~**лы** prosperous, well-to-do; ♦ *em.* ~**лану** to abound (in); to be rich (in).
- қораз** *z.e.* cock; ♦ *em.* ~**дану** to get on one's high horse, to be cocky.
- қорам** *z.e.* outline; silhouette; ♦ *c.e.* ~**ды** voluminous; ~**ды үйлер** bulky houses.
- қорамсақ** *z.e.* quiver.
- қорап** *z.e.* box; **сіріңке** ~(**п-б**)ы box of matches; (*TEX*) body; **жүк мәшинесінің** ~(**п-б**)ы truck body; ~**ша** small box casing packet; ♦ *c.e.* ~**ты** with the body; ~**ты арба** wagon body; ♦ *em.* ~**тау** to install body.

ҚОРАСАН

- қорасан** *з.е.* smallpox; **~ға қой айту** to sacrifice a sheep to the spirit of smallpox.
- қораш** *с.е.* plain; undistinguished; **сырты ~** plain by sight; ♦ *з.е.* **~тық** homeliness; **қимылдың ~тығы** irrelevance of movement; ♦ *ет.* **~сыну** to consider beneath one's dignity; to ignore; **~тану** to become unenviable, unattractive; **оның өмірі ~танған** his life became unenviable.
- қорғалы** *ет.* to protect, to guard; to defend; **отанды ~у** to defend motherland; **диплом ~у** to defend a thesis; **жас ұрпақты ~у** to protect new generation; **~п-қоршау** to patronize; **~уыл** person on duty, watch; ♦ *с.е.* **~ғыш** able to defend, protective; **~мпаз** defence, protective; **~уыш** protective, safety; **~уыш көзілдірік** protective eyeglasses; **~усыз** without protection, without maintenance.
- қорғаллы** *ет.* to be protected, to be guarded.
- қорғалалы** *ет.* to seek protection; to seek shelter; **жауыннан ~у** to escape the rain.
- қорған** *з.е.* consolidation; fortification; burial mound; *ауыс.* support; ♦ *с.е.* **~ды** walled in; **~ды алаң** protected square; ♦ *ет.* **~дау** to build consolidation; **баудың айналасын ~дады** the garden was walled in.
- қорғанлы** *ет.* to protect, to guard oneself; ♦ *з.е.* **~ушы** defender, protector; adherent; advocate; (*СПОРТ*) full-back; **~ушылық** patronage; intercession; **~ыш** defence; support; **~ыштық** defence, protective; **адамның ~ыш тапшылығын қоздырғыш** human immunodeficiency virus (HIV); **жұқтырылған ~ыш тапшылығының белгісі** acquired immune deficiency syndrome (AIDS); ♦ *с.е.* **~сыз** defenceless; ♦ *з.е.* **~сыздық** defencelessness; **~шақ** timid; **~шақ кісі** fearful person; ♦ *ет.* **~шақтау** to act faint-heartedly.
- қорғаныс** *з.е.* defence; **~ комитеті** defence committee; **~ шебі** defence zone; ♦ *з.е.* **~тық** defence, protective.
- қорғасын** *з.е.* lead ♦ *с.е.* leaden; **~ оқ** lead bullet; **~дай ауыр** heavy like lead; **~дай балқу** to be in a state of bliss; ♦ *ет.* **~дау** to leaden, solder with lead.
- қорғашталы** *ет.* to try to defend; **біреуді ~у** to show concern for smb..
- қорда** *з.е.* detritus, fire-fanged dung; *ауыс.* prosperity; ♦ *с.е.* **~лы** having detritus; *ауыс.* well-to-do.
- қорек** *з.е.* food, feed; *ауыс.* raw materials; **~тілік** sustenance; ♦ *с.е.* **~ті** nutritious, feeding; **сүт ~тілер** mammals; **өсімдік ~тілер** herbivorous; **~тік** for food, nutritive; **~сіз** without food; ♦ *ет.* **~тену** to feed; **~тендіру** to feed up, to fertilize; ♦ *с.е.* **~тендіргіш** feeding, fertilizing.
- қоржын** *з.е.* көнер. weathercock; ♦ *ет.* **~дау** to put into weathercock; **~дату** to have or to take some weathercocks.
- қорқ** *елікт.* squelch; **~ ету** to squelch; **мұрнын ~ еткізу** to sniff.
- қорқақ** *с.е.* coward; **~ кісі** faint-hearted person; ♦ *з.е.* **~тық** cowardice; **~тық көрсету** to show the white feather; ♦ *ет.* **~тау** to be timid; **бірдеңеден ~тау** to have a dread of smth..
- қорқау** *з.е.* (*ЗООЛ*) hyena; *ауыс.* grasping person; ♦ *з.е.* **~лық** blood-thirstiness; ♦ *ет.* **~лану** to be insatiable; greedy.
- қорқор** *з.е.* hookah; **~ тартушы** the smoker of hookah.
- қор-қор:** *елікт.*: **~ ету** to snore.
- қорқыралы** *ет.* to wheeze.
- қорқыл** *з.е.* champing; grunting; ♦ *ет.* **~дау** to squelch, to splash through the water.

- қорқ//у** *em.* to be afraid (of); ~ыңқырау to be rather afraid (of).
- қорқыныш** *з.е.* fear; danger; ~ туғызу to jeopardize; ♦ *с.е.* ~ты fearful; dangerous; ~сыз fearless; safe; ♦ *з.е.* ~сыздық fearlessness; safety.
- қорқыт** *з.е.* (ФОЛЫК) *mythological hero who escaped the death all his life.*
- қорлан//у I** *em.* to abase oneself, to feel insulted.
- қорлан//у II** *em.* to accumulate, to save up.
- қорла//у** *em.* to insult, to outrage; ♦ *з.е.* ~ушы one who abuses; ~ушылық violation, humiliation.
- қорлат//у** *em.* to let smb. Insult.
- қорсыл** *з.е.* grunting; шошқаның ~ы grunting of pig; ♦ *em.* ~дау to grunt; *ауыс.* to sob.
- қортаң** *елікт.* : ♦ *em.* ~ ету to take offence; ~дау to take offence; to be sulky (with).
- қорти//ю** *em.* to be dumpling, to be a stout man.
- қортық** *с.е.* squab, dwarf.
- қоршал//у** *em.* to enclose; жан-жағынан ~у to surround; айнала ~у to encircle; ♦ *с.е.* ~ған орта environment.
- қоршал//у** *з.е.* fence; wall; (ЭТН) accommodation for sitting on camel for women and children; ♦ *em.* ~улау to enclose; to fence in.
- қор//у** *em.* to guard; to defend; to watch; қызғыштай ~у to protect with all one's heart; ~уылдау to guard, to watch; ♦ *з.е.* ~ушы guardian, keeper; ♦ *em.* ~уыштау to protect carefully; ~ығыштау to try to defend; біреуді ~ығыштау to show concern for sb..
- қорық I** *з.е.* meadow forbidden for cattle; ~шы mounted patrol, hunter; ~шылық work of mounted patrol, hunter.
- қорық II** *з.е.* reserve, preserve.
- қорық III** *з.е.* pise-walled.
- қорықтық** *з.е.* (ЭТН) falk remedy where boiled milk is poured out to the heated stone.
- қорыл** *з.е.* snore; ♦ *с.е.* ~дақ snoring person; *ауыс.* (ТЕХ) ratchet; ♦ *em.* ~дау to snore; to rumble.
- қорым I** *з.е.* pile of small stones from rocks; (ГЕОЛ) placer.
- қорым II** *з.е.* grave.
- қорын//у** *em.* to protect oneself; to drift away; to feel awkwardness; ♦ *с.е.* ~шақ careful of sth.; ♦ *em.* ~шақтау to be careful, to keep (of);
- қорыс** *з.е.* undergrowth.
- қорыт//у I** *em.* to summarize, to conclude; ♦ *з.е.* ~ушы including, concluding.
- қорыт//у II** *em.* to melt; ♦ *з.е.* ~ушы founder, smelter; ~па (МЕТ) alloy; ~қыш (ТЕХ) smelting; ~пеш smelting furnace.
- қорытынды** *з.е.* conclusion; ♦ *с.е.* concluding; ~ шығару to draw a conclusion; ~ сөз concluding remarks; ♦ *em.* ~лау to conclude to sum up.
- қос I** *з.е.* dwelling during the work of seasonal nature, camp to pitch.
- қос II** *з.е.* plough-land.
- қос III** *з.е.* pair; ♦ *с.е.* paired; ~ есік double door; ~ қабат two-ply; ~ тілді bilingual; (ЗООЛ) ~ мекенділер amphibia.
- қоса** *үсм.* in addition to; оған ~ at the same time; ~ ала кету to take with smb.; ~-қабат simultaneously, together.
- қосағасы** *з.е.* senior of camp.
- қосақ** *з.е.* sheep tied to each other by necks; *ауыс.* wife; ♦ *с.е.* ~ты attached, paired; ♦ *em.* ~тау to tie to each other; ~талу to be tied to each other; *ауыс.* to go together; ~тасу to walk in couples; ♦ *с.е.* ~таулы tied to each other.

ҚОСАЛҚЫ

- ҚОСАЛҚЫ** *c.e.* subsidiary; auxiliary; secondary; ♦ *em.* ~лау to couple; to double.
- ҚОСАР** *з.е.* outrunner, in addition; ♦ *em.* ~лау to couple; to double.
- ҚОСБАСШЫ** *з.е.* the leader of camp.
- ҚОС-ҚОС** *үст.* in pairs, in couples.
- ҚОСҚЫШ** *з.е.* (ЭЛЕК) switch.
- ҚОСПА I** *з.е.* mixture, admixture; joint, intersection; біртекті ~ uniform mixture; *ауыс.* lie; ~ жем mixed fodder; рельстің ~сы crossing; ♦ *c.e.* ~сыз without mixture; ~сыз таза нәрсе unsophisticated thing; ♦ *em.* ~лау to mix up; ♦ *з.е.* ~лауыш mixer.
- ҚОСПА II** *з.е.* boiled dusty dry tapioca with melted butter and sugar.
- ҚОСПАҚ** *з.е.* hybrid of Arabian camel and Bactrian camel; ♦ *em.* ~тау to couple, to tie in pairs.
- ҚОСПАЛЫ** *c.e.* with a touch (of).
- ҚОСТА//у** *em.* to approve; to support; ♦ *з.е.* ~ушы approving, supporting person; ♦ *em.* ~ғансу to pretend approving; supporting.
- ҚОСТІЛДІЛІК** *з.е.* bilingualism.
- ҚОС//у** *em.* to add; to join; to connect; to switch on; to harness; to marry; үлес ~у to make one's contribution on smth..
- ҚОСШЫ** *з.е.* convoy, guide; plowman; ~лық the work of convoy.
- ҚОСЫЛ//у** *em.* to join; to be added; mix; ♦ *з.е.* ~ыс confluence, joining; химиялық ~ыс chemical compound; ~ғыш (МАТ) item.
- ҚОСЫМША** *з.е.* addition; ♦ *c.e.* additional; жалақыға ~ a pay rise; ~ табыс extra pay; (ЛИНГ) ending, affix; сөз тудырғыш ~ formative affix; ♦ *em.* ~лау to supplement, to add.
- ҚОСЫН** *з.е.* көнер. army, forces.
- ҚОСЫНДЫ** *з.е.* joining; (ХИМ) compound; (МАТ) combination; ♦ *c.e.* ~сыз without mixture; unsophisticated.
- ҚОТАН** *з.е.* night's place for sheep; ♦ *c.e.* ~ды full of enclosure; ~ды қой sheep full of enclosure; ~дас neighbouring of villages with their cattle; ♦ *em.* ~дасу to help to place sheep for night; ~дау to place sheep for night.
- ҚОТАР//у** *em.* to pour from one dish to another.
- ҚОТЫР** *з.е.* (МЕД) scab, tetter; ~ сөз caustic remark; ♦ *c.e.* ~-~ rough, horny; ♦ *em.* ~лау to be taken ill with scab.
- ҚОШ I** farewell, goodbye; ♦ *em.* ~тасу to say goodbye; ~тастыру to allow to say good-bye.
- ҚОШ II** *c.e.* elated, cheers of approval; ~уақ cheerful, satisfied; ~ келіпсіздер! welcome!; ♦ *з.е.* ~тық inspiration; көңіл ~тығы exultant.
- ҚОШАҚАН** *з.е.* lambkin; *ауыс.* caressing address to a baby.
- ҚОШЕМЕТ** *з.е.* respect, honour; *ауыс.* compliment; ~ көрсету to do honour; ~ші flatterer; toady; ♦ *c.e.* ~шіл inclined to flattering; ~кей flatterer; toady; ♦ *em.* ~теу to respect, to honour; to flatter.
- ҚОШҚАР** *з.е.* ram-sire; асыл тұқымды ~ breeder; ~ тұмсық aquiline nose; ~мүйіз (ЭТН) sheep's horn; ~ мүйіз ою ornamental pattern like sheep's horn.
- ҚОШҚЫЛ** *c.e.* deep-brown; ~ түтін red fume; ~дау deep-brown tint; brownish; ~тым deep-brown tint; brownish; ♦ *em.* ~дану to become deep-brown.
- ҚОШТА//у** *em.* to approve; to support.
- ҚОЮ** *c.e.* thick; dense; clot; bushy; ~шай strong tea; ♦ *з.е.* ~лық thickness; density; ♦ *em.* ~лау to thicken, to condense; ~лап шай әзірлеу to prepare strong tea; ~лану to thicken, to con-

- dense; бұлттар ~ланды clouds became thick.
- қол/ю I** *em.* to put; to set; to perform (*a play*); еденге ~ю to put on the floor; беттен ~йып жіберу to strike in the face; ♦ *з.е.* ~юшы stage manager; ~юшы-режиссер producer.
- қол/ю II** *em.* to stop; to give up; to cease; ~ярда-~ймау to pursue, to have one's will.
- қол/ю III** *em.* to bury; өлікті ертең ~яды the dead man is buried tomorrow.
- қол/ю IV** *көм. em. auxiliary verb that gives a shade of amplification, unexpectedness or premeditation*; жеп ~ to eat up; ♦ *фр.* құлақ ~ to listen attentively.
- қоя** *з.е.* all kinds of remainders of food in eagle's or dog's stomach; ~сын ашу to bring out into the open; ♦ *em.* ~лау accumulation of remainders of food in eagle's or dog's stomach; ~лату to clean eagle's or dog's stomach from the remainders.
- қоян** *з.е.* hare; rabbit; ~ ерін harelip; ~ жүрек faint-hearted; ор ~ brown hare; ♦ *с.е.* ~ды the place rich in hares;
- қоян-қолтық** *үст.* hand in hand; ~ араласу to communicate closely.
- қояншық** *з.е.* epilepsy, falling sickness *ауыс.* silly ~(қ-ғ)ы ұстау to become hysterical.
- қу I** *з.е.* swan; жабайы ақ~ hooper.
- қу II** *с.е.* sly; crafty; ♦ *з.е.* ~лық cunning; pretense; ~лығын асыру to outwit; ~лық-сұмдық cunning and craft; ♦ *em.* ~лану to be cunning/crafty; *ауыс.* to contrive; ~сыну to pretend to be cunning.
- қу III** *с.е.* parched; dry; ~ ағаш deadwood; ~ сирақ the poor; beggar; ~ сүйек bag of bones.
- қу IV** *с.е.* pale, colourless; құп~ very dry; pale; шашы аппақ ~ болу to be grey-haired.
- қуақы** *с.е.* joker; ~ адам cheery fellow; ♦ *з.е.* ~лық archness; ♦ *em.* ~лану to scoff, to mock.
- қуала/у** *em.* to turn out, to pursue; ♦ *з.е.* ~ушылық pursuit, persecution.
- қуан/у** *em.* to be glad, to be happy; ~ыш gladness, joy; ♦ *с.е.* ~ышты joyful; ~ышты күн happy day; ~ышты хабар good news; сізді көргеніме өте ~ыштымын I'm very glad to see you; ~тарлық pleasing; good news; ♦ *үст.* ~а~а with pleasure.
- қуант/у** *em.* to gladden, to please.
- қуаныс/у** *em.* to be happy together.
- қуаң** *с.е.* yellowish; ~ шөп dried up grass; *ауыс.* pale; ~қы palish; faded; ♦ *з.е.* ~дық yellowness; aridity; paleness; ~шылық drought; ♦ *em.* ~дау to turn yellow; to become pale.
- қуар/у** *em.* to turn yellow; to wither; to become pale; *аурудан өңі ~у* to grow pale from illness; ♦ *с.е.* ~ыңқы withered a little, palish; ♦ *em.* ~ыңқырай to wither a little; жапырақтар ~ыңқырай бастады the leaves start to fade.
- қуат** *з.е.* power; energy; атом ~ы atomic energy; calorie content; strength; ~ы қайту to lose one's strength; ♦ *с.е.* ~ты powerful, high-calorie; ~сыз powerless; ~сыз адам weak person; low calorie; ♦ *з.е.* ~тылық power; calorie content; ~сыздық weakness; ♦ *em.* ~тау to charge; ~талу to be charged; ~тану to become powerful; to cheer up; to fortify oneself; ♦ *з.е.* ~таушы charging, follower.
- қуғын** *з.е.* pursuit; *ауыс.* exile; ~ көру to be persecuted; ~да болу to live in exile; ~-сүргін repressions; exile; ~дық exile; ~шы pursuer; persecutor; ♦ *em.* ~дау to turn out, to pursue; *ауыс.* to persecute.
- қудала/у** *em.* to turn out, to pursue; *ауыс.* to persecute.

ҚУДАЛАНУ

- қудалан//у** *em.* to be pursued, to be persecuted.
- қузал//у** *em.* to move; to stoke (fire); to put in order smth.; to give no rest.
- қуқыл** *c.e.* pale, palish; ♦ *em.* ~дану to become pale.
- қулық** *z.e.* young mare foaling for the first time.
- қума** *c.e.* connecting, through; бөлмелері ~ болу to be through-passage rooms; ~ жел draught; ~ метр running meter.
- қунақ** *c.e.* sprightly, quickness; ♦ *үсм.* cheerfully, quickly; құп-~ sprightly; қарт әлі ~ екен the old man is hale and hearty; ♦ *z.e.* ~тық vivacity quickness.
- қуна//у** *em.* to have/take a rest; to grow stronger.
- қурай** *z.e.* stalk of high grassy plants; кара ~ hemp; қуыс ~ burdock; шай ~ St.-John's wort; ♦ *em.* ~лану to be overgrown with grassy plants.
- қурал//у** *em.* to get dry; to become impoverished; ~ған кедей very poor; ~п отыру to be out-of-pocket.
- қусыр//у** *em.* to corrugate; to twist; ♦ *фр.* қол ~ып отыру to do nothing.
- қутың** *z.e.* cunningly nimble action; ~ қағу to dodge; ♦ *em.* ~дау to contrive to wriggle.
- қул//у** *em.* to turn out, to pursue; to fire out; тұқым ~у to inherit; (ЭТН) қыз ~у *falk equestrian sport game where young man is to catch up the girl*; ♦ *z.e.* ~ыс pursuit; ~ушы pursuer; plaintiff; ~ыспақ children's game where they overtake each other.
- қуши//ю** *em.* to be constricted; to become smaller.
- қушық** *c.e.* narrow; ~ шеке having a narrow forehead; ~тай narrow; беті ~тай small face; ♦ *z.e.* ~тық narrowness; ♦ *em.* ~тау to constrict to diminish.
- қуық** *z.e.* (АНАТ) urinary bladder; ~ бас small head; ♦ *c.e.* ~тай narrow; ~тай бөлме small room.
- қуыл//у** *em.* to be banished; елден ~у to be expatriated.
- қуын//у** *em.* to appeal, to lodge a complaint.
- қуыр//у** *em.* to fry, to roast; to pinch; ауыс. to tire out; ♦ *z.e.* ~ғыш stirring rod; ~ма fried, roast.
- қуырдақ** *z.e.* meat course from fried lungs, liver, heart etc.; ~дақ қуыру to prepare roast meat; ♦ *c.e.* ~дақтық meat destined for preparing roast meat.
- қуыршақ** *z.e.* doll; ~ ойнау to play with a doll puppet show; ауыс. marionette; жанды ~ person who can't do anything; ♦ *c.e.* ~тай elegant, miniature.
- қуыс** *z.e.* emptiness, niche; еденнің ~ы chink of floor; тау ~ы mountain gorges; ауыз ~ы oral cavity; ♦ *c.e.* ~-~ hollowed; ♦ *em.* ~тау to do hollow, to make niche; ♦ *фр.* ~ кеуде muddle-headed.
- қуыстан//у** *em.* to feel guilty; to feel inconveniently.
- құба** *c.e.* fallow, red; ~ айғыр sorrel horse; tow-head; ~ кісі blond man; ~ дала faded steppe; ~қай blond; tow-head; ♦ *em.* ~лану to become blond; to fade.
- құбақан** *c.e.* pale, with a pale face; ~ тірлік ordinary life.
- құбыжық** *z.e.* monster fright; ~ көру to fear; ~тық fright horror; ♦ *em.* ~тану to become fright.
- құбыла** *z.e.* the direction of Mecca where Moslems turn to during their prayer; ♦ *фр.* төрт ~сы түгел everything is all right.
- құбылнама** *z.e.* compass.
- құбылғақ** *z.e.* chameleon.
- құбылж//у** *em.* to change rapidly.

- құбылтас** *з.е.* alexandrite, precious stone of emerald green colour.
- құбыл//у** *em.* to change; to take a different form; reincarnate; to be unstable; to play (*colours*); **қырық ~у** to be inconstant; ♦ *с.е.* ~малы changeable; inconstant; ~малы ауа райы changeable weather; ~ғыш changeable; inconstant; ♦ *з.е.* ~малық changeableness; inconstancy; ~ғыштық changeableness; inconstancy.
- құбылыс** *з.е.* phenomenon; табиғи ~ natural phenomenon; change.
- құбыр** *з.е.* pipe; conduit; мұнай ~ы pipe line.
- құда** *з.е.* matchmaker; ~лық matchmaking; ~жегжат relatives-matchmakers; ~андалық relationship between matchmakers; ♦ *с.е.* ~андалы relatives matchmakers; ♦ *em.* ~ласу to ask in marriage; *the fathers promising in marriage their children from the cradle.*
- құдағи** *з.е.* mother of the son-in-law or the daughter-in-law.
- құдаша** *з.е.* younger sister of bridegroom or bride.
- құдай** *з.е.* God, Allah; lord; ~ ақы by Heaven!; ~ы offering; sacrifice; alms; ~ ату goddamned; ~ға қараған honest-minded; ~ сақтасын God forbid!; ~ға шүкір thank goodness; ~лық peculiar to God; ♦ *с.е.* ~сыз atheist; ~дай like god, the most honourable; ~шыл pious; ~шыл адам devotee; ♦ *з.е.* ~сыздық atheism, godlessness; ~шылдық prayer, pilgrimage; ~шылық honesty, truth; ~шылығын айту to tell the truth; ♦ *em.* ~лау to say "oh God!"; ~су to put on airs, to make oneself out to be God; ~сыту to let smb. put on airs, make oneself out to be God.
- құдды** *em.* exactly the same; as if; to a hair's breadth.
- құди//ю** *em.* to look down on smb., to dive like a shot.
- құдық** *з.е.* draw-well; ашық ~ open well; терең ~ deep well; ♦ *с.е.* ~ты place with the well.
- құдірет** *з.е.* god; creator; power; құдайдың ~і omnipotence of Allah; ♦ *с.е.* ~ті powerful; ♦ *з.е.* ~тілік might, power; ♦ *em.* ~тену to get inspired.
- құжат** *з.е.* document; official paper; ~ын көрсету to show one's papers/documents.
- құж-құж I** *с.е.* very rough, shaggy; ~ тастар rough stones.
- құж-құж II** *еликт.* innumerable, countless; ~ қайнау to swarm (with).
- құж//у** *em.* to swarm (with).
- құжылда//у** *em.* to buzz; ауыс. to clamour;
- құжылдас//у** *em.* to talk animatedly.
- құжына//у** *em.* to be overcrowded; құмырсқадай ~у to swarm with as ants.
- құжыр** *з.е.* anger; ~ы қайнау to boil with anger; ♦ *em.* ~лану to be embittered; to be angry, to be annoyed.
- құжыраңда//у** *em.* to wriggle; to play up.
- құжыра//ю** *em.* to stoop.
- құз** *з.е.* steep rock; abyss; ~қия rocks, mountains; ♦ *с.е.* ~ды rocky, cliffy.
- құзар** *з.е.* top, alp; ♦ *em.* ~лау to soar upwards.
- құзғын** *з.е.* raven; ауыс. unpleasant man; carrion-crow; ~дық gluttony, greediness.
- құзыр** *з.е.* submission; ~ында болу to be under conduct; ~лық authority, conducting.
- құйғ//у** *em.* to dart/rush; ~ыту to start galloping.
- құйғын** *з.е.* high-speed; ♦ *em.* ~дату to rush, to gallop.
- құйқа** *з.е.* head skin parched head of sheep; turf; ~сы шымырлау formi-

ҚҰЙҚЫЛЖУ

- cation; ♦ *c.e.* ~лы with parched head of sheep; ♦ *em.* ~лау to singe; сойған қойды ~лау to singe the carcass of the sheep; ~лану to become turf; жер ~ланып қалды the land became fertile.
- құйқылж//у** *em.* to modulate, to pour out one's song.
- құйма** *z.e.* mouldings, foundry; the mouth of the river; cob wall; ~ алтын cast gold; ♦ *c.e.* ~лы cast; ~лы үзеңгі cast stirrup.
- құймақ** *z.e.* thick pancakes pancake; ~хана pancake shop.
- құйрық** *z.e.* tail; back; buttocks; аттың ~(қ-ғ)ы horse-tail; ~ май fatty tail; ~бауыр ritual eating made of fatty tail and liver as atoken of matchmaking; ~жал tail and mane of horse; ♦ *em.* ~тау to seize by the tail; ♦ *фр.* ~(қ-ғ)ын қарға шаншу to bring to shame; бұлаң ~ cunning; ~(қ-ғ)ын жалау to be obsequious.
- құйттай** *c.e.* tiny, very small.
- құйтымдай** *c.e.* tiny, very small.
- құйтыңда//у** *em.* to grumble boringly.
- құйымшақ** *z.e.* coccyx bone.
- құйын** *z.e.* whirlwind; *ауыс.* quick; ♦ *em.* ~дау to whirl; *ауыс.* to rush at all speed.
- құйыршық** *z.e.* tail; *ауыс.* henchman; ~тық servility, henchman's behavior; ♦ *em.* ~тану to be obliging, henchman.
- құқық** *z.e.* right; дауыс беру ~(қ-ғ)ы the right to vote.
- құл** *z.e.* slave, dependent; құдайдың ~ы God's slave; ~ иелену slave-owning; ~-құтан slaves and servants, rabble; ~дық slavery; *ауыс.* slavish obedience; ~дық ұру to show obedience; ♦ *em.* ~дану to turn to slavery.
- құла** *c.e.* light-brown with black mane and tale.
- құлағдар** *z.e.* informed, conversant.
- құлаз//у** *em.* to be empty, to become lifeless; ~ыған қу дала lifeless steppe.
- құлазыт//у** *em.* to make lifeless, exhausted.
- құлақ I** *z.e.* ear, the pin of string instrument; the tab (*boiler*); handle (*bucket*); trigger (*gun*); құйма ~ retentive; ~ салу to obey; ~-мұрын ears and nose; ~қап ear-flaps; ♦ *c.e.* ~ты having ears, bowl with lugs; ~ты адам person with large ears; *ауыс.* quick-witted, clever; ♦ *фр.* ұзын~ rumour.
- құлақ II** *z.e.* (*TAP*) rich peasant – owner.
- құлаққағыс** *z.e.* allusion, hint; ~ қылу to remind in passing.
- құлақта//у** *em.* to grasp sb. by the ears; домбыраны ~у to set pin of dombra (instrument).
- құлақтан//у** *em.* to be notified; to be informed.
- құлақтандыр//у** *em.* to notify; to inform; жұртты ~у to inform people.
- құлақтас** *c.e.* informed; ~ болу to be conversant with smb..
- құлақша** *z.e.* eyelet, label; костюмнің ~сы жоқ the costume without labe.
- құлақшын** *z.e.* cap with ear-flaps; елтірі ~ lambskin cap.
- құлама** *z.e.* slope; таудың ~ беті mountainside; waterfall; fall; (*MAT*) ~ бұрышы hade; ♦ *c.e.* ~лы sloping; steep; ~ жар steep precipice.
- құлан** *z.e.* onager; ~ аяқ beautiful legs; ♦ *c.e.* ~ды place inhabited by onagres.
- құланиек** *z.e.* daybreak; таң ~ беру to begin to get light; *em.* ~теу/~тену to dawn; таң ~тенді day is just beginning to break.
- құлантаза** *z.e.* crystal-clear, purity; ~ айығу to recover from illness completely.
- құла//у** *em.* to fall, drop to go down; *ауыс.* to fail.

- құлаш** *з.е.* sweep; measure of length equal to distance between elongated hands to both sides; **сала** ~ very long; **құлаш**~ long-length; ~~ **орамалдар** long-length towels; ♦ *em.* ~**тау** to measure with measure of length equal to 2 metres and 13 centimeters; ~**тап лақтыру** to throw with all one's might; ~ **ұру** to aspire to.
- құлдалу** *em.* to go down along the slope.
- құлди** *з.е.* steepness; steep descent; ♦ *em.* ~**лау** to move down along steep slope; *ауыс.* to fall down.
- құлдыраң** *елікт.:* ♦ *em.* ~ **қағу** to run hand over fist; ~**дау** to move hand over fist.
- құлжа** *з.е.* he-argali; pastern of argali's cannon bone.
- құлқ** *елікт.:* ♦ *em.* ~ **ету** to imitate swallowing, gurgling; ~ **еткізу** to swallow gurgling.
- құлқын** *з.е.* (*АНАТ*) gullet, throat; ♦ *фр.* ~ **сәрі** daybreak; ~**ның құлы** greedy; ~**ы жаман** gluttonous; ~**құмар** mad after easy money.
- құлмақ** *з.е.* (*БОТ*) hop.
- құлпырма** *з.е.* chatoyant; ~ **тас** mother-of-pearl.
- құлпыр//у** *em.* to shimmer; to grow prettier; to become beautiful; blooming.
- құлпытас** *з.е.* tomb/grave stone.
- құлшын//у** *em.* to be feel inspired, to be filled with enthusiasm.
- құлық I** *з.е.* disposition; ~**ы жаман** with malicious intent; *ауыс.* intention; ~**ы соқпау** to have no special liking; ♦ *с.е.* ~**ты** steady; enterprising; zealous; ~**сыз** flabby; ~**сыз адам** weak-willed person; indifferent; ~**сыз оқушы** listless pupil; ♦ *з.е.* ~**сыздық** flabbiness; negligence.
- құлық II** *з.е.* ear-wax; ♦ *em.* ~**тау** to cleanse ears from ear-wax; ~**тану** formation of ear-wax.
- құлық III** *з.е.* disease (*sheep*). swelling of the intercumulus glands
- құлын** *з.е.* foal, caressing address to little children; ~ **байлау** to tie the fowl to milk the mare; ~**ды** having foal; ~**ды үйір** herd with foals; ~-**тай** horse cubs ~**шақ** little foal; caressing address to little children; ♦ *em.* ~**дау** to foal; ♦ *фр.* ~ **мүшесі бұзылмаған** to keep graceful figure.
- құлып** *з.е.* lock; **есіке** ~ **салы** to lock the door; ♦ *em.* ~**тау** to padlock; ~**талу/тану** to be locked; **есіктер танған** the doors are locked; ♦ *с.е.* ~**таулы** locked; **есік таулы** the door is locked; ~**ты** with lock; ~**ты сандық** chest with lock.
- құм** *з.е.* sand; **сусыма** ~ quicksands; ~ **сағат** sand-glass; ~**шекер** granulated sugar; ♦ *с.е.* ~**ды** sandy; ~**ды шөл** sandy desert; ♦ *em.* ~**дау** to sand; ♦ *фр.* **аузына** ~ **құйылу** to become silent.
- құмай** *з.е.* griffin; greyhound or foxhound.
- құмайт** *з.е.* sandy soil; ~**ты** sandy steppe.
- құмалақ** *з.е.* pellet (*sheep's dung*); round pebbles for fortune-telling; **тоғыз** ~ national table game with pellets; ~**шы** fortune-teller with pellets; ♦ *em.* ~**тау** to drop pellets.
- құман** *з.е.* metal jug with handle and spout; **ақ** ~ china teapot.
- құмар I** *з.е.* gambling game.
- құмар II** *з.е.* passion; **біреуді көруге** ~ **болу** to be crazy about seeing smb.; ~**ы тарқау** to content oneself; **жаны** ~ passionate; ~**лық** passion for smth.; **музыкаға деген** ~**лық** love for music; ♦ *em.* ~**ту** to gape for smth., to feel drawn to smth.; ~**лану** to develop passion for smth..

құмарпаз *з.е.* lover of gambling games; **аңшылыққа** ~ keen on hunting; **~дық** lover for gambling games.

құмдақ *з.е.* sandy land; **өзен түбі** ~ sandy bottom; ♦ *с.е.* **~ты** sandy.

құмдауыт *з.е.* sandy land; ~ **жер** sand-hill; ♦ *с.е.* **~ты** sandy; **~ты топырақ** sandy soil.

құмық I *з.е.* (БОТ) sorghum; **қара-** buckwheat.

құмық II *з.е.* nationality (Turkic).

құмыра *з.е.* earthenware pitcher; **~шы** potter.

құмырсқа *з.е.* ant; ~ **жеріш** ant-eater; ~ **қышқылы** formic acid; *ауыс.* ~ **бел** slender waist; ♦ *фр.* **~дай құжынау** to swarm like ants.

құмыты *з.е.* midge, mosquito.

құн *з.е.* payment, ransom; price, cost; ~ **алу** to take revenge for the killed; *ауыс.* dignity; authority; ♦ *с.е.* **~ды** valuable; **~ды сыйлық** costly present; important; **~ды қағаздар** securities; **~сыз** not valuable; insignificant; *ауыс.* priceless; ♦ *з.е.* **~дылық** value, valuables; importance; **~сыздық** cheapness, low prices; unworthlessness; ♦ *ет.* **~сыздану** to depreciate; decrease in value.

құнажын *з.е.* heifer.

құнай *з.е.* otter-calf.

құнан *з.е.* colt, three-year-old foal; ~ **бәйге** race of three-year-old horses; ~**ша** three-year-old camel or bull-calf.

құнар *з.е.* fertility; **~ын арттыру** to raise fertility; sustenance; *ауыс.* richness of content; ♦ *с.е.* **~лы** fertile, fruitful; nutritious; **~лы шөп** green grass; *ауыс.* substantial; **~сыз** infertile; innutritious; **~сыз топырақ** badlands; *ауыс.* meaningless; ♦ *з.е.* **~лылық** fertility; **~лылығын арттыру** to raise fertility; sustenance; **~сыздық** infertility, poorness of the soil; *ауыс.* meaningless-

ness; ♦ *ет.* **~лану** to become fertile; **~сыздану** to become infertile; innutritious.

құнда//у *ет.* to value; to advance a claim.

құндақ *з.е.* swaddling clothes; rifle butt; ♦ *ет.* **~тау** to swaddle.

құндыз *з.е.* (ЗООЛ) beaver ♦ *с.е.* beaver's; ~ **бөрік** beaver cap; ♦ *з.е.* **~дық** joining of hoof with skin in horses; ♦ *ет.* **~дау** to trim with beaver.

құнжи//ю *ет.* to sit stooping; to sit writhing; **~ту** to hit with all one's might.

құнжың *елікт.*: ~ **қағу** to shrink and go quickly, to do smth. rejoicing; **~ету** to go stooping; ♦ *ет.* **~дау** to go stooping.

құнт *з.е.* attentiveness; exactness; assiduity; thrift; ♦ *с.е.* **~ты** accurate; assiduous; circumspect; **~сыз** inaccurate; not assiduous; careless; ♦ *з.е.* **~тылық** attentiveness; exactness; assiduity; thrift; **~сыздық** inattention; carelessness; inaccuracy; ♦ *ет.* **~тау** to demonstrate attentiveness; exactness; assiduity; thrift.

құнтаң *елікт.*: ~ **қағу** to frisk; to kick; ♦ *ет.* **~дау** to frisk; to move restlessly.

құнти//ю *ет.* to be curtailed.

құнтит//у *ет.* to make curtailed; **құлағын кесіп ~ты** cutting the ears off made him curtailed.

құнығ//у *ет.* to develop passion for sth..

құныкер *з.е.* person who must pay wergild for murder; **~лік** materially responsibility for murder or inflicted damage.

құныс *с.е.* hunchback; ~ **балық** hunchback salmon.

құныс//у *ет.* to stoop; to shrink.

құп *үст.* well; all right; agreed; **құба-** very well; all right; (ӘСК) ~ **болады**, **мырза** yes, sir; ♦ *ет.* **~тау** to maintain; to agree.

- құпия** *з.е.* secret; ~лық secrecy; ~ны сақтау to keep a secret; мемлекеттік ~ state secret; әскери ~ military secret; ♦ *с.е.* confidential; ~ сөз secret conversation; ~лы secret; mysterious; ♦ *em.* ~лау to keep back, to classify as secret; ~лап айту to say in secret; ~лану to be classified as secret; to be in hiding.
- құр I** *з.е.* (ЗООЛ) black grouse; ~дың қоразы black-cock; саңырау ~ carpenter-cailye.
- құр II** *з.е.* woolen band for fastening joints of trellis of yurta.
- құр III** *с.е.* dried up; ~ өзек dried up valley.
- құр IV** *с.е.* empty; ♦ *үсм.* in vain, for nothing; уақытты ~ жібермеу not to spend time to no purpose; ~ сөз mere words; ~дан~ causeless, in vein.
- құр V** only, just; ~ шай only tea.
- құр VI** *еликт.* exclamation while calling up or to stop the foul.
- құрағыт//у** *em.* to be directed towards smth..
- құрақ I** *з.е.* piece of material made of different rags; қырық ~ a lot of patches; ~ құрау to sew from pieces of material; ♦ *с.е.* ~-~ consisted of many rags.
- құрақ II** *з.е.* young growth of reeds; ~ ұшу to look after the guests as best as one can.
- құрал** *з.е.* instrument, device; көрнекі ~дар visual aids; өндіріс ~дары means of production; ~-жабдық equipment; ~-сайман toolset; ♦ *с.е.* ~ды equipped, armed; ~сыз without implement; unarmed; ♦ *з.е.* ~сыздық absence of tools; ♦ *em.* ~дану to be equipped to be armed; ~сыздану to disarm.
- құралай** *з.е.* (ЗООЛ) gazelle's calf; ~ көз beautiful eyes.
- құралпы** *с.е.* of the same age.
- құрам** *з.е.* composition, structure; сөздік ~ vocabulary; ♦ *с.е.* ~ды combined; compound; ~дас constituent; халықтың ~дас бөлігі integral part of people.
- құрамай:** *em.* ~ қабу to get nothing.
- құран** *з.е.* the Koran basic principles of Islam; ♦ *em.* ~дасу to swear on the Koran.
- құрастыр//у** *em.* to form, to constitute; ♦ *з.е.* ~ушы compiler, author; collector; ♦ *с.е.* ~малы combined; ~малы үйлер prefabricated houses.
- құрал/у** *em.* to form, to compose; to put together; to constitute; ~лу to be formed; to be accumulated; ♦ *з.е.* ~лым forming; әскери ~лым military formation; ♦ *с.е.* ~у~у consisted of many rugs; ~ма combined; ~ма үйлер prefabricated houses; united; Америка ~ма штаттары United States of America; (ЛИНГ) ~ма баяндауыш compound predicate; ♦ *em.* ~п-сұрау to gather from everywhere.
- құрбан** *з.е.* victim, sacrifice; ~ шалу to sacrifice; ~ болу to perish; ~дық sacrifice.
- құрбашы** *з.е.* ringleader of home guard.
- құрбы** *з.е.* coeval; ~-құрдас coeval, of the same age; ~лық friendly relations of coevals; ♦ *с.е.* ~лас coeval, of the same age.
- құрғал/у** *em.* to dry up; ағаштар ~п барады the trees are getting dry.
- құрғат//у** *em.* wither; to drain; ♦ *з.е.* ~қыш drying apparatus, dryer.
- құрғатыл//у** *em.* to be dried up; астық ~тылды the grain got dry.
- құрғақ** *с.е.* dry, dried up mainland; ~ отын dry firewood; құп~ very dry; ауыс.useless; ~ сөз unavailing word; ♦ *з.е.* ~тық dryness, aridity; ~шылық

ҚҰРДАЙ

- drought, aridity; ♦ *em.* ~су to become dry; ~тау to dry, to dry out; ♦ *үсм.* ~тай dry; нанды ~тай жеу to eat bread without anything;
- құрдай:** ~ жорғалау to be obsequious.
- құрдас** *з.е.* of the same age; түйдей ~ born at one time (one year, one month, one day); ~тық peculiar to coevals.
- құрдым** *з.е.* abyss; ~ға кету to fall into abyss.
- құрқұлақ** *з.е.* (МЕД) scurvy; қымыз ~тан сақтайды koumiss (*mare's milk*) protects from scurvy.
- құр-құр** *еликт.* exclamation for calming down horses; ♦ *em.* ~лау to calm down horses.
- құрқылда//у** *em.* to cackle.
- құрқылтай** *з.е.* (Remiz) penduline tit.
- құрлы** *с.е.* as, like; шыбын шаққан ~ көрмеу he does not care a straw.
- құрлық** *з.е.* continent, mainland; ~тық continental.
- құрма I** *з.е.* date (*fruit*); ♦ *с.е.* date; ~ ағашы date palm.
- құрма II** *с.е.* fixed; ~ ау fixed net; ~ қармақ spoon-bait.
- құрмалас** *с.е.* adjoining; ~ сөйлем composite sentence; салалас ~ сөйлем complex sentence; сабақтас ~ сөйлем compound sentence; ♦ *em.* ~у to do jointly.
- құрмала//у** *em.* to enclose.
- құрмет** *з.е.* respect, honour ♦ *с.е.* honorary; ~ грамотасы diploma; ~ тақтасы honorary board; ~ тұту to respect; ♦ *с.е.* ~ті respected, honourable; ~сіз disrespectful; ♦ *з.е.* ~сіздік disrespect, lack of respect; ♦ *em.* ~теу to honour, to revere; ~телу to be respected.
- құрсақ** *з.е.* stomach, womb; ~ көтеру to be pregnant; аш ~ hungry; ♦ *с.е.* ~тас half; ~тас бауырлар half-brothers; ~ты paunchy; *ауыс.* pregnant.
- құрсал//у** *em.* to strike off, to lay/put round; ~улау to put on hoop; *ауыс.* to grip in a vice.
- құрт I** *з.е.* worm, intestinal worm; ~ ауруы tuberculosis; жердің ~ы tiny tapeworm; ~құмырсқа insects; ♦ *с.е.* ~тай tiny, wee; ♦ *em.* ~тау to become worm-eaten; қойды ~тау to clear sheep from worms; ~талу to be cleared from worms; ♦ *з.е.* ~тауыш device for removing worms; ♦ *фр.* көздің ~ы болу to attract; ~тай құжынау to swarm (with).
- құрт II** *з.е.* dried curd in the form of small balls; ~ қайнату to boil curds; сықпа ~ compressed curds; ~-май dairy products.
- құртқа** *з.е.* burbot (*fish*).
- құртпа** *з.е.* beluga.
- құрт//у** *em.* to destroy; to liquidate; to squander.
- құртыс//у** *em.* to destroy together; to liquidate together.
- құр** *од.* shout for calming horses; ♦ *em.* ~-~лау saying repeatedly to calm horses; ~улау to cry to call horses.
- құрулы** *с.е.* delivered, straddling; ~ қазан fireplace and cauldron.
- құр//у I** *em.* to erect; to establish, to create; to install; to set; әңгіме-дүкен ~у to carry on the conversation; қақпан ~у to set a trap; сауық ~у to have fun; тұрмыс ~у to marry; ~ғызду to order to set smth.; ол кондиционер ~ғызды he ordered to set air-conditioner.
- құр//у II** *em.* to disappear; to perish; *ауыс.* to fail; жабайы түйелер ~ыды wild camels died out; дымы ~у to get lost; ♦ *с.е.* ~ыған ill-fated, hapless; dissolute; ♦ *з.е.* ~ығыр *ауыз* - екі. damn it all!, the devil take him; ♦ *үсм.* ~ығанда at least, at any case.
- құрық** *з.е.* pole with lasso for catching grazer horses; ~(қ-ғ)ы ұзын have

- power; ~ көрмеген self-willed; ~ша short pole with lasso for herder; ~шы herder who can operate with pole with lasso guttural; ♦ *c.e.* ~тай too long; ♦ *em.* ~тай to throw pole with lasso over horse's neck; *ауыс.* to bridle.
- құрыл** *з.е.* guttural sound; croaking (*frog*); іштің ~ы gurgling; ♦ *em.* ~дай to croak (*frog*); to call (*crane*); to gurgle (*stomach*).
- құрыл/у** *em.* to be built; ♦ *з.е.* ~ғы device; equipment; labor-saving device.
- құрылтай** *з.е.* constituent assembly. ~шы founder, constitutor.
- құрылым** *з.е.* structure; әскери ~дар military units.
- құрылыс** *з.е.* construction, building; тілдің грамматикалық ~ы grammatical structure; ~шы builder, constructor; ♦ *c.e.* ~тық building; ~тық материалдар building materials.
- құрым I** *з.е.* soot; ~данған covered with soot; (*TEX*) calx; қара ~ халық mass of people; ♦ *em.* ~дай to blacken, soot; ~дану to be covered with soot.
- құрым II** *з.е.* shining black colour; ~етік boxcalf boots.
- құрыс** *з.е.* constraint in body; joint stiffness; ♦ *c.e.* ~қақ in a chafe; shrinking; ♦ *em.* ~у to shrink, to tighten; ~ыптұрысу to wreath, to shrink.
- құрыш** *з.е.* steel ♦ *c.e.* steel; ~қанжар steel dagger; thickened part of stomach; ~тай strong as steel; ♦ *em.* ~талу to be tempered; to get accustomed; ~тану to turn into steel.
- құс** *з.е.* bird; ~жолы the Milky Way; ~көрпе eider-down; ~тың сүті pigeon's milk; қиял ~ы lifelong dream; түйе~ostrich; ~шы hunter with a hunting bird; ♦ *c.e.* ~тай as a bird; ~тай ұшу to fly as a bird.
- құса** *з.е.* yearning; grief; ~лық sadness; suffering; ♦ *c.e.* ~лы wistful; sore; pained; ♦ *em.* ~лану to be sad; to miss.
- құсал/у** *em.* to be like; жұрт ~п өмір сүру to live as other people live.
- құсағаш** *з.е.* roost.
- құсбегі** *з.е.* hawk; ~лік hawk's work, training hunting birds.
- құстыр/у** *em.* to induce vomiting.
- құс/у** *em.* to belch; to vomit; *ауыс.* to return forcedly; ♦ *з.е.* ~ық spew, vomiting.
- құсхана** *з.е.* poultry-house, poultry-yard.
- құт** *з.е.* wealth; халықтың ~ы the common property of the people; blessing; ~ы кету to be frightened; ~ы қашу to look awful; ♦ *c.e.* ~ты beneficial; ~ты мекен land of plenty; қызын ~ты жерге қондыру to marry off a daughter; ~ты қонақ guest who brings luck; ~сыз unfortunate wretch; good-for-nothing; ♦ *em.* ~аю to strengthen.
- құтан** *з.е.* heron; ақ ~ egret.
- құтқар/у** *em.* to save, to help; ~ысу to help to save; ♦ *з.е.* ~ушы saviour, redeemer.
- құтпа** *з.е.* sermon of imam in mosque on Fridays.
- құтпан** *з.е.* evening prayer.
- құттықтал/у** *em.* to congratulate to greet; ~су to congratulate each other.
- құтхана** *з.е.* home, native place.
- құты** *з.е.* flask, small bottle.
- құтыл/у** *em.* to get rid of, to be saved from; қашып ~у to escape.
- құтыр/у** *em.* to go mad; be taken ill with hydrophobia; ♦ *з.е.* ~ма impulsive insanity.
- құтырт/у** *em.* to enrage; *ауыс.* to incite.
- құтырын/у** *em.* to go mad; to play the fool.
- құш/у** *em.* to embrace; аяғын ~у to bow down to smb..
- құшақ** *з.е.* embrace; ~(қ-ғ)ына алу to embrace; ~ жая қарсы алу to receive with open/outstretched arms; ♦ *c.e.*

- ~~ some bundles of; ~~ шөп some bottles of hay; ♦ *em.* ~**тау** to embrace, to throw one's arms around smth.; ~**тасу** to embrace, to throw one's arms around smth..
- құштар** *c.e.* passionate, keen on; **біреуге ~ болу** to be in love with smb.; ♦ *з.е.* ~**лық** amorousness, keenness on; ♦ *em.* ~**лану** to develop passion for; ~**ландыру** to desire ardently.
- құштыр//у** *em.* to let embrace; **жер ~у** to kill.
- құшыр** *з.е.* tax equal to one tenth of harvest; ~**лық** natural tax equal to one tenth of harvest.
- құшырлан//у** *em.* to store up fresh energy; **жұмысты ~ып істеу** to work with fresh energy; ~**а сөйлеу** to speak through clenched teeth.
- құ//ю** *em.* to pour to spill; to flow (into); **ініне су ~ю** to destroy; ~**йыну** to have a shower-bath; **кірпіш ~ю** to make bricks; ♦ *з.е.* ~**йғыш** funnel; ~**юшы** founder, smelter; **болат ~юшы** steel founder; ~**ылыс** flowing into, mouth; ~**ған** the mouth (river); ♦ *фр.* ~**йып қойғандай** exactly.
- құяң** *з.е.* (МЕД) sciatica.
- қыбы** *з.е.* occasion, chance; ~ **келді** chance occurred; ~**н табу** to find tactful approach.
- қыбыжық** *з.е.* nervousness; ~ **қағу** to fuss, to bustle; ♦ *em.* ~**тау** to fuss, to bustle; to be bewildered.
- қыбыр** *з.е.* faint sound, rustle; ~ **етпе!** don't move!; ~ **етпей тыңдау** to listen tremulously; ~ **жүріс** slow movement; ~ **тірлік** monotonous life; ~**жыбыр** *з.е.* tedious bustle; ~**жыбыр сөз** gossip; ♦ *c.e.* ~**сыз** motionless; ~**сыз қалу** to be motionless; ♦ *em.* ~**лау** to move incessantly, dawdle over; ~**лап жүріп алу** potter about; to stir; ~**лату** to move unwillingly; **ернін ~лату** to move one's lips unwillingly.
- қыди//ю** *em.* to be sulky with sb.; **ол маған ~ып жүр** he is in a huff with me.
- қыдың:** *з.е.* threat, reproach; ~ **ету** to threaten, to reproach; ♦ *em.* ~**дау** to get on one's high horse.
- қыдыр//у** *em.* to go for a walk; to make merry; **біреумен ~у** to go with smb.; ~**ып келу** to visit smb.; ♦ *з.е.* ~**ыс** walk; **таңертеңгі ~ыс** morning walk; ♦ *em.* ~**ыстау** to walk; **таза ауада ~ыстау** to walk in the fresh air; ♦ *c.e.* ~**ма** uninvited guest; wanderer; ~**ма музыканттар** wandering musicians; ~**ымпаз** reveler, person who loves visiting others; shirker; ♦ *з.е.* ~**ымпаздық** habit of idling about to be keen on idleness.
- қыдырт//у** *em.* to take smb. to walk; **қонақтарды ~у** to accompany guests; **көзін ~ып қарау** to take a view of;
- қыдыр** *з.е.* (МИФ) prophet who brings happiness and luck to people; ~ **дарыған адам** successful person; ~ **жолдасың болсын!** to wish good luck.
- қыж I** *з.е.* heat; **үйдің іші ~ қайнап тұр** it's very hot in the house.
- қыж II** *з.е.* anger, irritation; **іші ~ қайнау** to become angry with; fermentation; **жүрегі ~ ету** to have heartburn.
- қыжыл** *з.е.* heartburn; *ауыс.* offence; anger; **біреуге ~ы болу** to take offence at smb.; ♦ *em.* ~**дау** to ferment, to have heartburn; to become angry; ~**дату** to give rise to heartburn; to produce fermentation; ~**датқызу** to give rise to heartburn; to produce ferment.
- қыжым** *з.е.* plush ♦ *c.e.* plush; ~ **бешпен** plush suit.
- қыжыр** *з.е.* offence; anger ~**ы қайнау** to be in a chafe; ♦ *em.* ~**у** to reproach, to blame.
- қыжыра** *з.е.* (ДИН) Mohammedan calendar.

- ҚЫЖЫРА//ю** *em.* to look askance at; болмашы нәрсеге ~ю to be irritated for nothing.
- ҚЫЗ** *з.е.* girl; кәрі ~ spinster; ~ ұзату give the girl in marriage to smb.; біреудің ~ы daughter; ~ алып қашу to abduct the girl; ~ мінез obliging; хор ~ы the girl with fantastic beauty; ~-бозбала youth; ♦ *с.е.* ~дай like a girl; мінезі ~дай жігіт young man with obliging character; ~дай сызылған shy as a girl; ♦ *үсм.* ~ша as a girl; ~ша киіну to dress as a girl.
- ҚЫЗА-ҚЫЗА** *үсм.* heating up, in a burst of smth..
- ҚЫЗАЛАҚ** *з.е.* cissy, girlie.
- ҚЫЗАМЫҚ** *з.е.* cowberry, red whortleberry; (МЕД) measles, scarlet fever; ♦ *em.* ~тану to be covered with red rash; to turn red.
- ҚЫЗАР//у** *em.* to blush, to turn red; күннің ~уы to glow; ♦ *з.е.* ~ған menstruation; ~ған біліну occurrence of menstruation.
- ҚЫЗАРАҚТА//у** *em.* to blush; to fly into a passion.
- ҚЫЗАРАНДА//у** *em.* to become blushed.
- ҚЫЗАРАНДАС//у** *em.* to argue with each other.
- ҚЫЗАРТ//у** *em.* to reduce, to redness; to fry; ұялтып ~ту to make smb. blush; ~ыңқырау to tint; шайды ~ыңқырап құю to pour strong tea.
- ҚЫЗБА** *с.е.* hot-tempered, energetic; ~ ауруы fever; (ТЕХ) heat; ♦ *з.е.* ~лық hot temper; impulsiveness; ~лық көрсету to show intemperance; ♦ *em.* ~лану to fly into a passion; ~лаңқырау to get into a passion.
- ҚЫЗҒАЛДАҚ** *з.е.* tulip; ~тай құлпыру to look beautiful; ♦ *с.е.* ~ты place rich in tulip.
- ҚЫЗҒАН//у** *em.* to be jealous; to grudge; to envy; ♦ *з.е.* ~ыш jealousy; envy; ♦ *с.е.* ~шақ jealous, envious; avid; ~шақтау a bit jealous, envious; ♦ *з.е.* ~шақтық jealousy; envy.
- ҚЫЗҒЫЛТ** *с.е.* reddish; ~ тарту to turn pink; ♦ *em.* ~тану to turn red; ♦ *з.е.* ~тық redness; бетінің ~тығы ruddiness of one's face.
- ҚЫЗҒЫЛЫҚТЫ** *с.е.* interesting.
- ҚЫЗҒЫШ** *з.е.* lapwing; ~тай қоры to protect.
- ҚЫЗДЫ-ҚЫЗДЫ** *үсм.* gradually increasing; ~мен артық сөйлеу to say too much in a burst of smth.anger.
- ҚЫЗДЫР//у** *em.* to warm; to enliven; тойды ~у to cheer audience; ♦ *з.е.* ~ғыш (ТЕХ) heater; ~ғыш компресс hot compress; ♦ *с.е.* ~ма heating; ~ма сөз instigating word; ♦ *em.* ~малау to intensify; әңгімені ~малату to hold a conversation skilfully.
- ҚЫЗ//у** *em.* to heat up, become heated; ~ып тұрған кез at its height; еті ~у to flare up; ~ып алу to be drunk; ~ысу to get into a passion; to get dead drunk; ♦ *з.е.* temperature ~уы болу have a temperature; ~улық heat; hot temper; intoxication; ♦ *с.е.* ~улы hot, strong; ~усыз warmless; ~усыз пеш not heated oven; ~усыз тірлік uninteresting life; ~усыз әйел cold woman; ~ғын with enthusiasm; ~ғын жұмыс in the heat of the work.
- ҚЫЗЫҒ//у** *em.* to be interested; to be keen on; to be tempted; to envy.
- ҚЫЗЫҚ** *з.е.* amusement; ~ жұмыс interesting work; ~ үшін for fun; өмірдің ~(қ-ғ)ы pleasure of life; ~-думан merriment, fun; ~-шыжық joy and sorrow; ~тық amusement, fun; ~шыл fun-lover; ♦ *с.е.* ~ты interesting; ~ты физика interesting physics; ~ты физика; ~тырғыш attraction; ♦ *үсм.* уақытты ~ты өткізу to spend time with interest; түрлі ~-~ кітаптар dif-

- ferent interesting books; ♦ *c.e.* ~сыз uninteresting; ~қыш interested keen on; ♦ *z.e.* ~қыштық concernment, interest; ♦ *em.* ~тау to admire, to be interested; ~тыру to awake sb.'s interest, to tempt; көзді ~тыру to delight one's eyes.
- ҚЫЗЫЛ** *c.e.* red; ашық ~ scarlet; қан ~ crimson; қып~ very red; ~дай unripe, green; young animals; ~ шырай ruddiness; *ауыс.* animal's meat; ~ы жоқ skinny; wine; ~ көз пәле scrapper; ~ сөз eloquence; ~ іңір early twilight ~ кітап The Red Book; ~ды-жасылды colourful; ~ жоса red; ~ жоса қан covered with blood; ~шыл meat-lover; қазақтардың көбісі ~шыл most of Kazakh people love meat; vermin; ♦ *em.* ~дау to redden; to eat meat; ~дану to redden; to put on the weight; ~сырау to want meat; to be out for blood.
- ҚЫЗЫЛҚАТ** *z.e.* wild strawberry; red currant.
- ҚЫЗЫЛБАС** *z.e.* (ФОЛЬК) Persian.
- ҚЫЗЫЛША I** *z.e.* beet; қант ~сы sugar-beet; ~шы sugar-beet grower.
- ҚЫЗЫЛША II** *z.e.* (МЕД) measles.
- ҚЫЗЫЛШЫ** *z.e.* pathfinder.
- ҚЫЗЫН//у** *em.* to heat; *ауыс.* to get all excited; ~ынып алған топ red-hot crowd;
- ҚЫЛ** *z.e.* hair; ~ арқан hair lasso; bristle; ~ өтпес достық fast friendship; ~-қыбыр rubbish; ♦ *c.e.* ~дай thin as a hair; белі ~дай slender waist; ~ды with a hair; ~ды арқан lasso with hair; ~ды мең mole with a hair; ♦ *em.* ~дау to add horse's hair to wool; ♦ *фр.* ~үстінде тұру to hang by a thread; қара ~ды қақ жарған just; ~дан таю to be mistaken.
- ҚЫЛ//у** *em.* to do; сауда ~у to deal; ақымақ ~у to make a fool; аяқ асты ~у to disregard; қор ~у to humiliate; мезі қылу to bother; қызмет ~у to serve.
- ҚЫЛАМЫҚ** *z.e.* newly-fallen snow; ♦ *em.* ~тау to snow a little; ~тану to be covered with newly-fallen snow.
- ҚЫЛАҢ** *c.e.* light-brown with black mane and tale; ~ ету to flash by; таң ~ беру to begin to get light; ♦ *em.* ~дану to begin to get light; ~дау to appear white; таң ~дап келеді it is dawning; to flash by; to flirt with.
- ҚЫЛАП** *z.e.* injustice; infringement; accurate.
- ҚЫЛАУ** *z.e.* snowflake; hoar-frost; ~ түспеген quite new; бір де ~ жоқ clean; ~ түсу appearance of grey hair; ♦ *c.e.* ~дай not in the least; ~дай да әсер етпейді doesn't influence a bit; ♦ *em.* ~лау to snow slowly; шашы ~лана бастады his hair turned grey.
- ҚЫЛҒ//у** *em.* to gulp.
- ҚЫЛҒЫТ//у** *em.* to swallow.
- ҚЫЛҒЫН//у** *em.* to have asthma; ашудан ~у to feel spasm from anger.
- ҚЫЛҒЫНДЫР//у** *em.* to throttle; ~ып байлау to fasten tightly.
- ҚЫЛДЫРЫҚ** *z.e.* thin hair; ♦ *c.e.* ~тай thin as a hair; белі ~тай slender waist.
- ҚЫЛЖАҚ** *z.e.* mockery; ~ адам joker; ~ қылу to mock; ~бас joker, jester; ~бастық buffoonery, foolery; ♦ *em.* ~тау to play the fool, to joke.
- ҚЫЛЖАЛАҚТА//у** *em.* to trifle; to talk nonsense.
- ҚЫЛЖАҢ** *z.e.* joke; орынсыз ~ inappropriate joke; ♦ *em.* ~дау to trifle; to talk nonsense; ~дап жүру to stagger.
- ҚЫЛЖИ//ю** *em.* to fall down anyhow.
- ҚЫЛЖЫР** *c.e.* obstinate, stubborn; ♦ *em.* ~ау to be lop-sided.
- ҚЫЛИ** *c.e.* squint-eyed; бір көзі ~ to have a squint in one eye; ♦ *z.e.* ~лық squint; ~лық емделеді strabismus is recovered; ♦ *em.* ~лану to become squint-eyed; ~ландыру to make squint-eyed.

- ҚЫЛКӨПІР** *з.е. (ДИН)* bridge laid between hell and heaven; *ауыс.* danger when life hangs by a thread.
- ҚЫЛҚ** *елікт.* sound of swallowing.
- ҚЫЛҚЫЛДА//у** *em.* to gurgle, to swallow slurping.
- ҚЫЛҚАЛАМ** *з.е.* paintbrush; ~ шеберлері masters of paintbrush.
- ҚЫЛҚАН** *з.е.* thorn, pine-needle; tendril; fish-bone; ♦ *с.е.* ~ды barbate; ~ды балық bony fish; coniferous; ~дай very young.
- ҚЫЛҚАНДА//у** *em.* to appear for a moment.
- ҚЫЛҚИ//ю** *em.* to be lean; to be scrawny; to intrude; to be visible.
- ҚЫЛ-ҚЫБЫР** *з.е.* garbage, strand of wool.
- ҚЫЛМИ//ю** *em.* to flaunt; to coquet.
- ҚЫЛМОЙЫН** *с.е.* with thin neck and large head.
- ҚЫЛМЫҢ:** ~ қағу to behave with false modesty; to behave affectedly playful eyes; to fawn; ♦ *em.* ~дау to make eyes; to coquet.
- ҚЫЛМЫС** *з.е.* crime; ~ жасау to commit a crime; қызмет бабындағы ~ malfeasance in office; ~тық criminality; ~кер criminal; ~керді ұстау to arrest a criminal; ~керлік crime; ♦ *с.е.* ~ты criminal; ~ты әрекеттер criminal operation; guilty; criminal ~тық құқық criminal law; ~тық іс criminal offence.
- ҚЫЛПЫҢДА//у** *em.* to be cunning; to ingratiate oneself.
- ҚЫЛП//у:** ~ып тұру to sharpen; ұстара ~ып тұр razor is very sharp.
- ҚЫЛПЫҚ** *з.е.* downy, thin layer of newly-fallen snow.
- ҚЫЛПЫЛДА//у** *em.* to fuss, to bustle; to become very sharp; to prick up one's ears.
- ҚЫЛТ:** ~ ету to flash by; ~ етіп ашулана қалу to get angry suddenly.
- ҚЫЛТА I** *з.е.* gorge; hollow.
- ҚЫЛТА II** *з.е.* isthmus.
- ҚЫЛТАМАҚ** *з.е.* gullet cancer.
- ҚЫЛТАНАҚ** *з.е.* a blade of grass; a hair; fish-bone.
- ҚЫЛТАНАҚТА//у I** *em.* to scale; to choke with fish-bone.
- ҚЫЛТАНАҚТА//у II** *em.* to come out barely; шөп қар астынан ~п шығып келе жатты grass came out from under snow; мұрты ~п шығып келе жатты moustache began to come out to steal a look.
- ҚЫЛТИ//ю I** *em.* to lean out for a moment; to come out barely; ♦ *с.е.* ~ма touchy.
- ҚЫЛТИ//ю II** *em.* to be capricious; take offence.
- ҚЫЛТЫҚ** *з.е.* a hair; thorn; ♦ *с.е.* қылықты with hair.
- ҚЫЛТЫЛДА//у** *em.* to be seen scarcely; to lean out.
- ҚЫЛТЫҢ I** *з.е.* caprice; ~-сылтың grimace, gesture; ~даған адам playful person.
- ҚЫЛТЫҢ II** *з.е.* ~ ету flash by; ~ етіп шыға келу to appear unexpectedly; ♦ *em.* ~дау to protrude.
- ҚЫЛША** *с.е.* thin; ~ мойын susceptibilities of neck; ~ мойным талша expressing repentance.
- ҚЫЛША** *з.е. (БОТ)* ephedra.
- ҚЫЛШАН** *з.е.* quiver; ~дағы оқ an arrow in the quiver.
- ҚЫЛШЫҚ** *з.е.* coarse/wiry hair; ♦ *с.е.* ~ты barbate; ♦ *em.* ~тау to clean hair off.
- ҚЫЛШЫЛДА//у** *em.* to be sharpened; *ауыс.* freezing cold; *ауыс.* energetic; ♦ *с.е.* ~ған жастар energetic youth.
- ҚЫЛЫҚ** *з.е.* deed, behaviour; баланың тәтті ~тары childish pranks; жаман ~ indecent behaviour.
- ҚЫЛЫМС//у** *em.* to make faces, to grimace.

ҚЫЛЫШ

- ҚЫЛЫШ** *з.е.* sabre; **~кер** *з.е.* warrior with sabre; ♦ *em.* **~тай** to sabre; ♦ *с.е.* **~ты** armed with sabre.
- ҚЫЛЫШБАЛЫҚ** *з.е.* (ЗООЛ) cutlass fish.
- ҚЫМ I** *з.е.* point of the spear.
- ҚЫМ II** *з.е.* mess; turmoil; **~қиғаш** confusion, mess; turmoil.
- ҚЫМБАТ** *с.е.* expensive; valuable; **~баға** high price; **удай** ~ very expensive; **~ты** dear; ♦ *з.е.* **~тым** my dear/darling; **~шылық** high prices, expensiveness. ♦ *em.* **~сыну** to find expensive; **~тай** to rise in price.
- ҚЫМҚА** *с.е.* just a little, slightly.
- ҚЫМҚАП** *з.е.* brocade; aureate silk cloth.
- ҚЫМҚЫР//у** *em.* to bend; *ауыс.* to steal; ♦ *з.е.* **~ма** having inclination to theft.
- ҚЫМС:** **~етсе** at every trifle, on the least occasion.
- ҚЫМСЫН//у** *em.* to be embarrassed, to feel awkward.
- ҚЫМТА//у** *em.* to wrap up, to lay/put round; *ауыс.* to keep back.
- ҚЫМТАЛ//у** *em.* to be wrapped up.
- ҚЫМТЫЛ//у** *em.* to feel shy, to be embarrassed.
- ҚЫМТЫР//у** *em.* to steal; to conceal.
- ҚЫМЫЗ** *з.е.* koumiss, drink made from mare's milk; **жұмсақ** ~ weak koumiss; **~қор** a person who loves koumiss; **~хана** koumisshouse; **~шы** a person preparing and distributing koumiss; ♦ *с.е.* **~ды** rich in koumiss; ♦ *em.* **~шылау** to visit villages in search of koumiss.
- ҚЫМЫЗДЫҚ** *з.е.* sorrel.
- ҚЫН** *з.е.* sheath; **қылыштың ~ы** sabre scabbard; **~дық** material assigned for sheath; ♦ *с.е.* **~ды** with sheath.
- ҚЫНА I** *з.е.* henna (*paint*); **~гүл** balsam; ♦ *фр.* **сүйегіне ~ шығу** to be destructed (*өлген адам туралы*).
- ҚЫНА II** *з.е.* moss; ♦ *с.е.* **~лы** with moss; **~лы тас** stone covered with moss.
- ҚЫНАП** *з.е.* sheath.
- ҚЫНА//у** *em.* to gird tightly; **~малау** to sew sth. close-fitting; **~малап тірілген камзол** jerkin; ♦ *с.е.* **~ма** slim line; close-fitting;
- ҚЫНЖЫЛ//у** *em.* to be distressed; ♦ *з.е.* **~ыс** distress; disappointment.
- ҚЫНЖЫЛТ//у** *em.* to cause discontent; to grieve.
- ҚЫҢҚЫЛ** *з.е.* whimpering *ауыс.* complaint; **~сыңқыл** whimpering; ♦ *с.е.* **~дақ** whimpering; ♦ *em.* **~дау** to whimper *ауыс.* to complain.
- ҚЫҢСЫЛ** *з.е.* scream; yelp (*dog*); ♦ *em.* **~ау** to squeal; to yelp.
- ҚЫҢЫР** *с.е.* rickety; *ауыс.* obstinate; **~лық** obstinacy, stubbornness; **~жақ** concealed pretension; ♦ *em.* **~аю** to look sideways; to become lop-sided; *ауыс.* to be obstinate.
- ҚЫП:** **~ету** momentary action; to move instantly.
- ҚЫПША:** *с.е.* **~бел** slender waist.
- ҚЫПЫҚ** *с.е.* browbeaten; timid; ♦ *em.* **~тай** to worry; to sit restlessly; to blink often.
- ҚЫПЫЛДА//у** *em.* to worry; to sit restlessly.
- ҚЫПЫЛЫҚТА//у** *em.* to fidget; to blink often.
- ҚЫР I** *з.е.* mountain range; **~лық** not high mountain range; ♦ *em.* **~лау** to move along mountain range.
- ҚЫР II** *з.е.* side; crease (*clothes*); **пышақтың ~ы** knife head; **көздің ~ы** the corner of one's eye; ♦ *с.е.* **~лы** faceted; **сегіз ~лы** octahedral; *ауыс.* jack-of-all-trades; **~лы-~лы** having some facet, many-sided; ♦ *з.е.* **~лылық** having some facet, many-sidedness; ♦ *үст.* **~ынан** edgeways, sidelong; **мәселені ~ынан қою** to pose a problem; ♦ *фр.* **~көрсету** to threaten.

- қырағатталу** *em.* to pronounce with a singing accent; to do thoroughly.
- қырағы** *c.e.* vigilant, watchful; ~ көз sharp-sighted; ♦ *з.е.* ~лық vigilance, watchfulness; ♦ *em.* ~лану to become vigilant, watchful.
- қыран** *з.е.* bird of prey; *ауыс.* adroit; courage; ~дық adroitness; *ауыс.* courage.
- қыран-топан:** *c.e.* ~ күлкі noisy laughter.
- қырат** *з.е.* (ГЕОГ) upland; ♦ *c.e.* ~ты hilly.
- қырау** *з.е.* hoar-frost; *ауыс.* gray hair; ♦ *c.e.* ~лы with hoar-frost; frosty; ♦ *em.* ~лау to be covered with hoar-frost; ~лату to cover with hoar-frost; ~ыту to be covered with hoar-frost.
- қырбай** *з.е.* tension; ~лық quarrel, tension.
- қырбақ** *c.e.* newly-fallen snow; ~ сақал thin beard; ~ жүнді қой short-haired sheep.
- қырбықталу** *em.* to snow slowly.
- қырғауыл** *з.е.* pheasant.
- қырғи** *з.е.* red-footed falcon, sparrow-hawk; ♦ *з.е.* ~лық peculiar to sparrow-hawk; *ауыс.* bravery.
- қырғи-қабак:** ~-қабак болу to be at enmity; ~-қабак соғыс cold war.
- қырғы** *з.е.* drawing-knife, scraper.
- қырғыз** *з.е.* Kyrgyz; ♦ *үст.* ~ша in Kyrgyz; ♦ *em.* ~шалау to speak Kyrgyz.
- қырғын** *c.e.* pestilence, slaughter; ~ соғыс war of annihilation; *ауыс.* rigid; crowded; ~ды destructive; ♦ *з.е.* ~шылық battle, slaughter; ♦ *em.* ~дау to expose to destruction.
- қырғыш** *з.е.* curry-comb; ♦ *em.* ~тау to clean with curry-comb.
- қыржи//ю** *em.* to knit one's brow; *ауыс.* to make faces; to complain.
- қыржық** *c.e.* shortish; *ауыс.* obstinate.
- қыржыңдалу** *em.* to be dissatisfied; to lose one's temper.
- қырқ/у** *em.* to cut; to shear (*sheep*); ♦ *з.е.* ~ушы shearer; қой ~ушы машина shearing machine; ~ым shearing; ~ым кез time of shearing sheep; ♦ *фр.* ат құйрығын ~у to break a tie.
- қырқыл/у** *em.* to be sheared; ♦ *c.e.* ~ған sheared; тілің ~ғыр curse that tongue of yours!.
- қырқа** *з.е.* (ГЕОГ) mountain range; *ауыс.* limit border; ~сын not high mountain range; ♦ *c.e.* ~лы жер high place; ♦ *em.* ~лау to cross height.
- қырқай** *з.е.* one and all, every single one.
- қырқылдалу** *em.* to wheeze, to gasp; to cackle.
- қырқылжың** *c.e.* talkative old man; quarrelling; ♦ *з.е.* ~дық garrulity.
- қырқыралу** *em.* to rattle.
- қырқыс** *з.е.* pitiless, bloody battle; *ауыс.* squabble; ~ушылық squabble, discord; ♦ *em.* ~у to come to blows with smb., to be at enmity; ~тыру to incite to aggravation of interrelation between people.
- қырма** *з.е.* low steppe plant; ~ сақал clipped beard.
- қырмалалу** *em.* to scrape off repeatedly.
- қырман** *з.е.* threshing-floor; ~шы worker of threshing-floor.
- қырмызы** *c.e.* red; ~дай saturated red; ~-қызыл ruby; *ауыс.* blooming; ♦ *з.е.* red silk of best quality; ~ қыз girl in the full bloom of youth.
- қырналу** *em.* to scrape; тамағын ~у to clear one's throat.
- қырп/у** *em.* to addice, to polish.
- қырпық:** *c.e.* ~ қар newly-fallen snow.
- қырсалу** *em.* to polish; ~улау to polish; ~улату to make polish.

- қырсау** *c.e.* lazy, idle; ♦ *з.е.* ~лық idleness; sluggishness; ♦ *em.* ~лану to become lazy, idle; ♦ *з.е.* ~ланыс becoming lazy, idle.
- қырсығ/у** *em.* to be obstinate; to impede.
- қырсыз** *c.e.* without facet; *ауыс.* incapable; ♦ *em.* ~дану to be incapable of doing smth.; to idle.
- қырсық** *з.е.* misfortune; hindrance; bad luck; ~қа ұшырау to fall on evil days; whim ~(қ-ғ)ын тигізу to do harm; *c.e.* ~ты unlucky person; obstinate; ~шыл obstinate, harmful person; ~сыз without trouble; harmless; ♦ *em.* ~тану to be obstinate/capricious.
- қыр-сыры** *з.е.* peculiarity, specific character.
- қырт I** *з.е.* chatterer; windbag; ~тық garrulity, talkativeness; ♦ *em.* ~у to jabber away; to talk nonsense.
- қырт II** *елікт.* crunch; белі ~ ете қалды his waist crunched and hurts; ~-~ шайнау to crunch; ♦ *c.e.* ~ылдақ crimp, crisp; ♦ *em.* ~ылдау to crunch, to eat sth. with crunch.
- қырти//ю** *em.* to take offence; to be sulky with smb.; ~ту to let offend smb.; ♦ *c.e.* ~ма touchy, easily offended.
- қыртыс** *з.е.* crust; жер ~ы the earth's crust; rumples; wrinkle; ♦ *c.e.* ~сыз not rumped; ~ты foliated; ~ты жер unbroken soil; ♦ *em.* ~талу to be skimmed, to be stripped; ~тану to be covered with hard layer; to become creased; to knit one's brow; ~тау to skim, to strip.
- қыр/у I** *em.* to destroy; to annihilate; to wipe out; ~ып-жою to annihilate, to destroy.
- қыр/у II** *em.* to scrape; to shave; to scrape off; тамақты ~у to have a slight cough.
- қыруар** *сан ес.* great number, a large amount; *көнер.* measure of weight equal to three center.
- қырш** *елікт.* crunch, creak; ~ еткізу to bite with crunch.
- қыршаңқы** *c.e.* scabby; *ауыс.* biting; ~ тілді адам person with poignant sarcasm; ♦ *з.е.* ~лық causticity, acidity; ♦ *em.* ~лану to speak maliciously; to say sarcastically.
- қырш** *елікт.* crunch, creak; ~-~ еткізу to bite with crunch; ♦ *em.* ~у to bite off; бармағын ~ып алу to bite one's finger; ~ылу to be bitten; to be shabby/worn; ~ылдау to crunch, to creak.
- қыршын I** *c.e.* young; ~ кезі youth age; ~ынан қиылу to die in one's youth.
- қыршын II** *з.е.* (БОТ) head of bushes.
- қырық** *сан ес.* forty; ~ жылғы long-standing; ~тай/~таған/~ шақты about forty; within forty; ♦ *фр.* ~ қадам жер close at hand; ~ құбылу to hesitate; ~ жамау киім patched clothes; ~ пышақ болу be at deadly feud with.
- қырықаяқ** *з.е.* (ЗООЛ) centipede.
- қырықбуын** *з.е.* (БОТ) horse-tail, trailer.
- қырыққұлақ** *з.е.* (БОТ) fern.
- қырыққыш** *з.е.* secateurs, garden pruner.
- қырықпа** *c.e.* sheared, short-haired.
- қырықтық** *з.е.* place of shearing; scissors for shearing; ~шы shearer.
- қырықтыр//у** *em.* to make sb. shear.
- қырыл** *з.е.* wheeze, rattle.
- қырыл//у I** *em.* to be scraped off.
- қырыл//у II** *em.* to die out, become extinct; ~ғыр *есімі.* to abuse sb.; ~ғыр! begone!
- қырыл** *з.е.* hoarseness; ♦ *em.* ~дау to be hoarse, to wheeze; ~дап сөйлеу to speak hoarsely; ~дату to make be hoarse; ♦ *c.e.* ~дақ hoarse; ~дақ дауыс hoarse voice.

- ҚЫРЫЛЫС** *з.е.* vehement strife, slaughter; *ауыс.* quarrel!; ♦ *em.* ~у to annihilate each other; to quarrel; ~тыру to encourage to annihilate; *ауыс.* to cause a quarrel between.
- ҚЫРЫМ I** *з.е.* a great distance; Crimea; ~дық people of the Crimea.
- ҚЫРЫМ II** *с.е.* scraped; ~ еті жоқ skinny.
- ҚЫРЫМПАЗ** *з.е.* who shaves very often, dandy; ~дық dandyism; ♦ *em.* ~дану to play the dandy, to show off.
- ҚЫРЫН** *үсм.* askance, slantwise; slightly turning; ~ кету to be past; ~ қабақ dissatisfaction; ~ қарау to be unfriendly.
- ҚЫРЫН//у** *em.* to get shaved.
- ҚЫРЫНДЫР//у** *em.* to make shave.
- ҚЫРЫНДА//у** *em.* to sit or stand side-long; *ауыс.* to turn away; *ауыс.* to court; ♦ *з.е.* ~ушы ladies' man; admirer.
- ҚЫРЫНДЫ I** *з.е.* scrapings; метал ~сы filings.
- ҚЫРЫНДЫ II** *з.е.* a horse that plays under the rider.
- ҚЫРЫНДЫҚ** *с.е.* prancing, caracoling (*horse*).
- ҚЫРЫС** *с.е.* contracted, shrunken; *ауыс.* touchy; intractable; ~-тырыс crease; киімнің ~-тырысын жазу to crease; ♦ *em.* ~тай to frown; to be sulky; to be intractable; ♦ *з.е.* ~тық obstinacy; touchiness.
- ҚЫС** *з.е.* winter; қатаң ~ severe winter; ~қа төзімді winter-hardy; ♦ *с.е.* winter; ~қы спорт түрлері winter sports; ~қы winter; ~қы тұрақ wintering; ~тық киімдер winter clothes; ♦ *үсм.* ~тай within a winter; ~ы-жазы all the year round; ~тыгүні in winter.
- ҚЫСА** *з.е.* mounting, frame.
- ҚЫСАҒА** *з.е.* itch (camels).
- ҚЫСАЛАҢ** *с.е.* arduous, critical; ~ уақыт hard times.
- ҚЫСАЛАҚ** *з.е.* bottle-neck.
- ҚЫСАС** *з.е.* revenge; ~ын қайтару to take revenge; ~тық malice; біреуге ~тық жасау to do much harm to sb.; ~тық көрсету to be at enmity; ♦ *em.* ~у to to be at enmity scrapings ~тану to take revenge; to be at enmity.
- ҚЫСА//у** *em.* to entreat; to force.
- ҚЫСҚА** *с.е.* short, brief; ~ жол short cut; ~рақ shorter; ~ша short, concise; ~ша баяндама summary; ~метражды фильм short film; ~рғыш diminishing, contractile; ♦ *з.е.* ~лық shortness; ♦ *үсм.* briefly; ~сы in one word, in short; ~сын айтқанда in short; ♦ *фр.* қолы ~ болу not to be in one's power to help.
- ҚЫСҚАР//у** *em.* to shorten; to decrease; ♦ *с.е.* ~ған жұмыс күні half day; ~ған сөз contracted word.
- ҚЫСҚАРТЫЛ//у** *em.* to shorten; to be decreased.
- ҚЫСҚАРТ//у** *em.* to shorten; to decrease; қылмысты істі ~у close a case.
- ҚЫСҚАШ** *з.е.* tongs; шаш бұйралайтын ~ circling-irons; pliers.
- ҚЫСПА** *з.е.* (МЕД) heart-disease.
- ҚЫСПАҚ** *з.е.* grip; ~қа қысу to grip in a vice; constraint; ~қа алу to drive into a corner; ♦ *em.* ~тай to grip in a vice; constrain; ~талу to be oppressed.
- ҚЫСТА//у I** *em.* to spend the winter; ♦ *з.е.* ~у wintering; winter cut; ~улас neighbors by winter hut; ~ушы winterer.
- ҚЫСТА//у II** *em.* to entreat; to force.
- ҚЫСТАЛА//у** *em.* to force.
- ҚЫСТАТ//у** *em.* to let stay for winter; to make entreat.
- ҚЫСТАҚ** *з.е.* settlement; мал ~ғы winter hut for cattle.
- ҚЫСТАЛАҢ** *с.е.* difficult; ~ жағдай predicament; ♦ *з.е.* ~дық difficulty.
- ҚЫСТЫР//у** *em.* to pinch to squeeze; to stick into; to pull into; сөз ~у to inter-

- polate; сөзді құлағына ~мау to turn a deaf ear to; ♦ *c.e.* ~ма insertable; (ЛИНГ) ~ма сөз parenthetical word.
- ҚЫС//у** *em.* to press, to squeeze; қолын ~у to shake hands; көкірегіне ~у to clasp to one's bosom; ашу ~у to be transported with rage; ♦ *з.е.* ~қыш clamp; шаш ~қыш hair clip; хирургиялық ~ forceps.
- ҚЫСЫҚ** *c.e.* narrow; ~ көз small eyes.
- ҚЫСЫЛ//у** *em.* to be condensed; to get into difficulties; to feel constrained; ~ып жату to be in terminal state; ~ып-қымтырылу to feel embarrassed; to experience difficulties; ♦ *c.e.* ~ыңқы slightly constrained.
- ҚЫСЫЛЫС//у** *em.* to feel embarrassed; to sit squashed up.
- ҚЫСЫЛТАЯҢ** *c.e.* haste, fuss; pressing; ~ кез hard times.
- ҚЫСЫЛШАҢ** *c.e.* difficult; ~ жағдай predicament.
- ҚЫСЫМ** *з.е.* pressure; ~ көрсету to pressurize; ауа ~ы atmosphere pressure; (МЕД) қан ~ы blood pressure; жоғары қан ~ы high pressure; ~дылық pressure; ауа ~дылығы atmosphere pressure; ~дылық жасау to put pressure upon; ~шылық oppression.
- ҚЫСЫҢҚЫ** *c.e.* rather narrow, narrowish; ♦ *em.* ~рай to compress, to squeeze slightly; көзді ~рай to screw up one's eyes.
- ҚЫСЫР** *c.e.* not in-foal, barren; ~ сиыр dry cow; ~ әңгіме good-for-nothing talks; ♦ *em.* ~ай to be barren, not in-foal.
- ҚЫСЫРАҚ** *з.е.* young mare.
- Қытай** *з.е.* Chinese; ~ зерттеушісі sinologist; ~ тілі Chinese; ~ фарфоры China porcelain; ♦ *з.е.* ~лық Chinese; ♦ *үсм.* ~ша in Chinese, as Chinese; ♦ *em.* ~шалау to speak Chinese.
- ҚЫТҚЫЛДА//у** *em.* to cackle (*hen*); to scream (*birds*).
- ҚЫТ-ҚЫТ** *еликт.* cackle; ♦ *em.* ~тау to cackle (*hen*); ~тасу to cackle together.
- ҚЫТЫҚ** *з.е.* tickling; ~(қ-ғ)ы келу it tickles him; ♦ *c.e.* ~ты ticklish; ауыс. touch smb. on the raw; ~ты сөз caustic remark; ~шыл ticklish; ♦ *em.* ~тау to tickle; ауыс. touch; ♦ *з.е.* ~таушы person who tickles; ~тағыш thing for of tickling; having love of tickling (*wood-goblin*); ♦ *фр.* біреудің ~(қ-ғ)ына тию to touch smb. on the raw.
- ҚЫТЫМ** *сан ес.* pinch; бір ~ шай pinch of tea; ауыс. avaricious.
- ҚЫТЫМЫР** *c.e.* irritable, fastidious; severe; ~ қыс severe winter; ауыс. avaricious; ♦ *em.* ~лану to be angry; to be stubborn.
- ҚЫТЫР** *еликт.* crunch; ~-~ шайнау to crunch; ♦ *c.e.* ~лақ crispy; dried up; ~лы crispy; ♦ *em.* ~лау to crunch.
- ҚЫШ** *з.е.* brick; baked brick; ~ құмыра jug made of fire-clay; ~кер person who makes bricks.
- ҚЫШАУ** *em.* to adhere to smb. to know the truth.
- ҚЫШҚЫЛ** *c.e.* sour; ~ дәмді to taste sour; ♦ *з.е.* (ХИМ) acid; азот ~ы nitric acid; бор ~ы boric acid; күкірт ~ы sulphuric acid; ~дық acidity; ♦ *c.e.* ~дау sourish; ~ды with oxide; ~т sourish; ~тым sourish; ♦ *em.* ~дану to acidify, oxidize; тағам ~данып кетті food turned sour; ~дандыру to oxidize, to acidify.
- ҚЫШҚЫР//у** *em.* to cry out; бар даусымен ~у to shout oneself hoarse.
- ҚЫШҚЫРТ//у** *em.* to make smb. cry out.
- ҚЫШЛАҚ** *з.е.* village in Central Asia.
- ҚЫШТА//у** *em.* to entreat.
- ҚЫШ//у** *em.* to itch; қолы ~ыды fingers are itching; ♦ *з.е.* ~ыма (МЕД) scab, mange; ♦ *c.e.* ~ымалы scabby, mangy; ♦ *фр.* тілі ~у to wish to talk without knowing how and without

- having anything to say, and when you should not talk.*
- қышын//у** *em.* to scratch oneself.
- қышындыр//у** *em.* to make scratch oneself.
- қышыт//у** *em.* to make itch; ♦ *фр.* тілімді ~па менің! don't let me say what I shouldn't say!.
- қышырлал//у** *em.* to creak; *тісі ~у* to grit one's teeth.

Л, л

- Л, л** *the sixteenth letter of the Kazakh alphabet.*
- лабаз** *з.е.* labaz (*special place for storing and selling flour and grain*); *~шы* a person who is in charge of labaz.
- лабиалдық** *с.е.* (ЛИНГ) labial.
- лабиринт** *з.е.* maze; *ауыс.* labyrinth.
- лаборант** *з.е.* lab technician; secretary; ♦ *с.е.* *~тық* connected to lab technician or secretary.
- лаборатория** *з.е.* laboratory; ♦ *с.е.* *~лық* laboratory; *~лық жұмыс* laboratory work.
- лава** *з.е.* lava; *~ тасқыны* lava-stream.
- лаваш** *з.е.* lavash (*Caucasian flat bread*).
- лавр** *з.е.* laurel; *~ жапырағы* bay leaf.
- лавсан** *з.е.* lavsan (*synthetic polyester fibre or fabric*).
- лагерь** *з.е.* camp.
- лағман** *з.е.* lagman (*Dungan national dish*).
- лағ//у** *em.* to wander; to roam; *ауыс.* to stray from the subject.
- лағыл** *з.е.* ruby.
- лағынет** *з.е.* damnation; perdition; *~ айту* to curse; to damn; ♦ *em.* *~теу* to curse; to damn.
- ладья** *з.е.* rook (*chess*); castle.
- лаж** *з.е.* way out; *~ын табу* to find the way out; *~ы бар ма!* it can't be helped!; ♦ *em.* *~дау* to try to find the way out of difficult situation; ♦ *с.е.* *~сыз* desperate; hopeless; ♦ *з.е.* *~сыздық* despair; hopelessness.
- лазер** *з.е.* (ФИЗ) laser.
- лазурит** *з.е.* (МИН) lapis lazuli.
- лазым** *көм.с.* necessary; better; *сөзді ұзартпаған ~* it would be better to cut a long story short.
- лай** *з.е.* mud; clay mortar; *~ су* turoid water; *шипалы/емдік ~* therapeutic muds; *~саң* mud; slush; *ауыс.* unrest; ♦ *с.е.* *~лы* muddy; *~сыз* clean; pure; ♦ *em.* *~лау* to muddle; *~лану* to grow turbid.
- лайнер** *з.е.* (ТЕХ) liner.
- лайық** *с.е.* acceptable; suitable; appropriate (*word*); worthy (of); deserving (of); *~ты* deserving (of); *~сыз* unacceptable; unsuitable; inappropriate; unworthy (of); ♦ *em.* *~тау* to adapt; to mean; to fit; to adjust; *~талу* to adapt oneself (to).
- лайым** *көм.с.* always; all the time; *~ солай болғай* let it always be so.
- лак** *з.е.* varnish; lacquer (*hair*); *түссіз ~* clear/transparent lacquer; ♦ *em.* *~тау* to lacquer; to patent.
- лакмус** *з.е.* (ХИМ) litmus; lacmus.
- лаконизм** *з.е.* succinctness.
- лактоза** *з.е.* lactose.
- лактометр** *з.е.* lactometer.
- лактоскоп** *з.е.* lactoscope.
- лакуна** *з.е.* (ЛИНГ) lacuna; gap.
- лақ I** *з.е.* kid; ♦ *em.* *~тау* to drop; to breed.
- лақ II** *елікт.*: *~ еткізу* to pour out; *ауыс.* to blurt out.
- лақа** *з.е.* burbot; eel-pot (*fish*).

- лақап** *з.е.* rumors; ~ ат pseudonym; assumed name.
- лақпа** *с.е.:* ~ кісі bladder; rattle.
- лақтыр//у** *em.* to throw; to fling; ♦ *з.е.* ~ушы thrower.
- лақтырыл//у** *em.* to be thrown.
- лақылда//у** *em.* to gurgle; to be splashed out.
- лалагүл** *з.е.* lily.
- лама I** *з.е.* (ЗООЛ) lama.
- лама II** *з.е.* (ДИН) lama; (priest-monk of Buddhists).
- ламаизм** *з.е.* (ДИН) lamaism;
- ламаист** *з.е.* (ДИН) lamaist.
- лангет** *з.е.* fillet steak.
- лангуст** (ЗООЛ) *з.е.* crayfish.
- ландшафт** *з.е.* (ГЕОГ) landscape.
- ландыш** *з.е.* (БОТ) (*Convallaria*) lily of the valley.
- ланолин** *з.е.* (ФАРМ) lanolin.
- ланцет** *з.е.* (МЕД) lancet.
- лаң I** *з.е.* epizootic disease.
- лаң II** *з.е.* scandal; row; ~шы trouble-maker; ♦ *em.* ~дау to make a row;
- лап** *елікт.:* ~ қою to attack; to come at; ~ беру to pour (*people*); to burst into flame; ~-~ жану to flare; ♦ *em.* ~ылдау to flare; to be on fire; ауыс. to have a fever.
- лапас** *з.е.* shed.
- лапыз** *з.е.* (БОТ) colchicum; meadow saffron.
- ларингит** *з.е.* (МЕД) laryngitis.
- ларинголог** *з.е.* (МЕД) laryngologist.
- ларингология** *з.е.* (МЕД) laryngology.
- ларингоскоп** *з.е.* (МЕД) laryngoscope.
- лас** *с.е.* dirty; muddy; ♦ *з.е.* ~тық pollution; ♦ *em.* ~тау to dirty; to soil; (ЭКОЛ) to pollute; ~тану to become dirty; судың ~тануы water pollution.
- лат** *з.е.* lat (*Latvian currency unit*).
- латунь** *з.е.* brass.
- латын** *с.е.* Latin.
- латыш** *з.е.* Latvian.
- лау** *елікт.:* ~ ету to flare up; ♦ *em.* ~лау to flare up (*fire*); ~лату to blow up.
- лауазым** *з.е.* post; office; ♦ *с.е.* ~ды official; ~ды адам official; office-holder.
- лауреат** *з.е.* winner (*of an award*).
- лаушы** *з.е.* carter; carrier; the Waggoner (*constellation*).
- лафет** *з.е.* (ӘСК) gun-carriage.
- лашық** *з.е.* hovel.
- лашын** *з.е.* a kind of a falcon.
- ләббай** *од.* at your service.
- ләззат** *з.е.* pleasure; bliss; бірдеңеден ~ алу to get pleasure from smth; ♦ *с.е.* ~ты sweet; delightful; ♦ *em.* ~тану to get pleasure; to enjoy.
- ләйлек** *з.е.* (ЗООЛ) stork.
- ләйл//у** *em.* to idle; to do nothing; to get drunk; ана жігіт тағы ~іп жүр that guy is again hacking around; ~іту to intoxicate.
- ләм үст.:** ~ деместен without saying a word; ~-мим демеу not to utter a word.
- ләңгі** *з.е.* lyanga (*outdoor game*).
- лебіз** *з.е.* word; wish; hint; жылы ~ warm regards; ♦ *em.* ~десу to converse; to talk.
- леген** *з.е.* wash-basin.
- легион** *з.е.* (ӘСК) көне. legion.
- легислатура** *з.е.* (ЗАҢ) legislature.
- легитимация** (ЗАҢ) *з.е.* legitimation.
- леди** *з.е.* lady.
- лез** *з.е.* moment; instant; ~дік momentary; instantaneous; ♦ *үст.* ~де in a moment; in an instant; леп-~де in no time; in a flash; ♦ *з.е.* ~деме brief meeting.
- лейб-гвардия** *з.е.* (ӘСК) Life Guards.
- лейборист** *з.е.* (САЯС) ~ік Labour.
- лейкемия** *з.е.* (МЕД) leukaemia.
- лейкоз** *з.е.* (МЕД) leukaemia.

- лейкопластырь** з.е. (БРИТ) sticking plaster; (АМЕР) adhesive tape.
- лейкоцит** з.е. (БИОЛ) leucocyte.
- лейтенант** з.е. (ӘСК) lieutenant; аға ~ senior lieutenant; кіші ~ junior lieutenant.
- лейтмотив** з.е. (ӘДЕБ) leitmotif.
- лек** з.е. crowd; torrent; stream; line; rank; ♦ ұст. ~-(к-г)імен in torrents; in crowds.
- лекало** з.е. (ТЕХ) mould; template.
- лексема** з.е. (ЛИНГ) lexeme.
- лексика** з.е. (ЛИНГ) vocabulary; ~-грамматикалық lexico-grammatical; ♦ с.е. ~лық lexical.
- лексикограф** з.е. (ЛИНГ) lexicographer.
- лексикография** з.е. (ЛИНГ) lexicography.
- лексиколог** з.е. (ЛИНГ) lexicologist;
- лексикология** з.е. (ЛИНГ) lexicology.
- лексикон** з.е. (ЛИНГ) vocabulary.
- лектор** з.е. lecturer; speaker; ♦ с.е. ~лық lecturer's.
- лекция** з.е. lecture; ♦ с.е. ~лық lecture.
- лек//у** em. to rush; to be cooled; to be aired.
- лекілде//у** em. to be very curious in; to amble (horse); to pace.
- лемма** (МАТ) lemma.
- Ленинград** з.е. Leningrad.
- ленинизм** з.е. Leninism.
- лента** з.е. ribbon; tape; film.
- леп** з.е. breath; puff; force; trend; tendency; ~ белгісі exclamation mark; ♦ с.е. ~ті gusty; exclamatory.
- лепес** з.е. good news; kind regards.
- лептілік** з.е. ardour; pathos.
- лепілдек** с.е. flippancy; frivolous.
- лепілде//у** em. to be excited; to be in a hurry.
- лепір//у** em. to speak excitedly; ~ме сөз stilted speech; ♦ з.е. ~мелік stilted style; inflation.
- летаргия** з.е. lethargy; ♦ с.е. ~лық lethargic.
- лиана** з.е. (БОТ) liana.
- либерал** з.е. liberal; ♦ с.е. ~шыл liberal; ♦ з.е. ~изм liberalism; tolerance.
- либретто** з.е. libretto; ~шы librettist.
- Ливерпуль** з.е. Liverpool.
- лигатура** з.е. (МЕД) ligature.
- лизинг** з.е. leasing.
- ликер** з.е. liqueur.
- лилипут** з.е. midget.
- лимит** з.е. quota; limit; ♦ с.е. ~ті limited; ♦ em. ~теу to limit.
- лимон** з.е. lemon.
- лимонад** з.е. lemonade; fizzy drink.
- лимузин** з.е. limousine.
- лимфа** з.е. lymph; ~ безі lymphatic gland.
- лингфон** з.е.: ~ кабинеті language laboratory.
- лингвист** з.е. linguist.
- лингвистика** з.е. linguistics; ♦ с.е. ~лық linguistics.
- линза** з.е. lens.
- линкор** з.е. (ӘСК) destroyer.
- линолеум** з.е. linoleum.
- линотип** з.е. linotype.
- лира** з.е. the Lyra (constellation); (МУЗ) lyre; lira (money).
- лирик** з.е. lyric poet.
- лирика** з.е. lyric poetry; ♦ с.е. ~лық lyrical.
- лит** з.е. lit (Lithuanian currency unit).
- литавра** з.е. kettledrum; ~шы kettledrum-player.
- Литва** з.е. Lithuania; ~лық Lithuanian.
- литера** з.е. (ТИПОГ) type.
- литий** з.е. lithium.
- литография** з.е. (ӨНЕР) lithograph; (ТИПОГ) lithography.
- литосфера** з.е. lithosphere.
- литр** з.е. (БРИТ) litre; (АМЕР) liter; ♦ с.е. ~лік on one litre capacity; ♦ em. ~леу to measure in litres.
- литраж** з.е. capacity.

ЛИФТ

лифт з.е. lift; ~ер lift operator.
лицеист з.е. lycee pupil; secondary school pupil.
лицей з.е. lycee; secondary school.
лицензия з.е. (БРИТ) licence; (АМЕР) license.
лобия з.е. (БОТ) beans.
лобл/у ет. to vomit; to feel sick; ауыс. to hesitate; жүрегім ~ып тұр I feel sick.
логарифм з.е. logarithm; ♦ ет. ~деу to take a logarithm.
логика з.е. logic; ♦ с.е. ~лық logical.
логометр з.е. logometer.
логопед з.е. logopedist.
логопедия з.е. logopedia; logopedics.
лоджия з.е. loggia.
ложа з.е. box.
локатор з.е. locator.
локаут з.е. lockout.
локомобиль з.е. portable engine.
локомотив з.е. locomotive.
лоқ елікт.: ~ ету to gush out; to pour; ♦ ет. ~су to vomit.
лоқы з.е. festering wound (horse).
лоқылдал/у з.е. to trot (horse).
ломбард з.е. pawnshop; ~қа салу to pawn smth.
Лондон з.е. London; с.е. ~дық Londoner.
лорд з.е. lord.
лосьон з.е. lotion.
лотерея з.е. lottery.

лото з.е. lotto.
лотос з.е. lotus.
лоцман з.е. pilot (on ship).
лупа з.е. magnifying glass.
лүп елікт.: жүрегім ~ ете қалды heart sank.
лүпіл з.е. heartbeat; ♦ ет. ~деу to throb (heart).
ЛЫҚ үст.: ~ тою to stuff oneself; to eat one's fill; ~ толу to be jammed; to be cram-ful; ♦ ет. ~иту to jam; to fill to capacity; ~ию to stuff oneself; to eat one's fill.
ЛЫҚ үст.: ~-~ ету to be full; ♦ ет. ~ылдау to be full to capacity.
ЛЫҚС/у ет. to move slightly in no time.
ЛЫП үст.: ~ ету to do smth. instantaneously; ол ~ етіп атқа мінді he/she backed a horse at a jump.
ЛЫП/у ет.: ~ып тұру to be quick at doing sth; to be sharp (knife).
ЛЫПЫЛ үст.: ~ қағу to be quick at doing sth; ♦ ет. ~дау to fuss; to bustle (person); to be sharp (knife); to glow (lamp).
ЛЫПЫҢ үст.: ~ қағу to fuss; to bustle.
ЛЮК з.е. hatch (tank, plane); manhole (road); trap door (stage).
ЛЮКС з.е. first-class carriage; first-class cabin; біз ~та тұрамыз we've got a luxury suite.
Люксембург з.е. Luxemburg.
люстра з.е. chandelier.

М, м

М, м the seventeenth letter of the Kazakh alphabet.
м метр m (БРИТ) metre (АМЕР) meter.
ма шыл. phonetic variant of interrogative particle (ма, ме, ба, бе, на, не); сенде кітап бар ~? have you got a book? қыз ба, ұл ~? is it a girl or a boy?

магистр з.е. master; holder of a master's degree.
магистратура з.е. Masters degree.
магистраль з.е. main line; arterial road; main waterway; ♦ с.е. ~дық main.
магиялық с.е. magic.

магма *з.е.* magma; ♦ *с.е.* ~лық magma.
магнат *з.е.* magnate.
магнезия *з.е.* magnesia; ♦ *с.е.* ~лы magnesia.
магнетизм *з.е.* magnetism.
магний *з.е.* magnesium.
магнит *з.е.* magnet; ♦ *с.е.* ~ті magnetized; ~тік magnetic; ♦ *em.* ~теу magnetize.
магнитола *з.е.* radio cassette player.
магнитофон *з.е.* tape recorder; tape/cassette recorder.
маған *ес.* to me; ~ ештеңенің де қажеті жоқ I don't need anything.
мағлұм *с.е.* known.
мағлұмат *з.е.* information; біреуге бірдеңе жөнінде ~ беру to inform smb. of smth.; ~сыздық ignorance; lack of information; unawareness; ♦ *с.е.* ~ты informed; well-informed.
мағына *з.е.* meaning; point; sense; сөздің тура/ауыспалы ~сы the literal/figurative sense of a word; ♦ *с.е.* ~лас synonymous; ~лы informative; thoughtful; profound; sensible; ~сыз senseless; meaningless; ♦ *з.е.* ~лылық semantic; ~сыздық meaninglessness; nonsense.
Мадагаскар *з.е.* Madagascar.
мадақ *з.е.* praise; *em.* ~талу to be praised; ~тану to be proud to be proud; of one's merits; ~тау to praise; ♦ *з.е.* ~таушы praiser.
мадам *з.е.* madame.
мадемуазель *з.е.* mademoiselle.
мадонна *з.е.* madonna.
Мадрид *з.е.* Madrid.
мадьяр *з.е.* magyar.
Мажарстан *з.е.* Hungary.
мажор *з.е.* (МУЗ) major key.
мажыралу *em.* to shine.
маза *з.е.* rest; calm; ~ бермеу to give no rest; ~ кету to know no rest.
мазақ *з.е.* mockery; біреуді ~ қылу to mock at smb.; біреуге ~ болу to be

come the mockery of smb.; ~тағыш *з.е.* joker; jester; ~шыл joker; mocker; ♦ *em.* ~тау to mock; to jeer.
маза peace; calmness; ♦ *с.е.* ~лы calm; ~сыз restless; anxious; ♦ *з.е.* ~сыздық anxiety; uneasiness; ♦ *em.* ~сыздану to be anxious; to worry; ~лау to disturb, to bother.
мазар *з.е.* cemetery; monument; crypt.
маздақ *з.е.* fire, bonfire.
маздау *em.* to blaze (fire); ~ту to kindle (fire).
мазмұн *з.е.* contents; point; ~дама composition; communicate; ♦ *с.е.* ~ды informative; thoughtful; profound; ♦ *em.* ~дау to give an account; to state.
май *з.е.* butter; oil; fat; fuel; өсімдік ~ы vegetable oil; ~лық hand towel; work clothes; ~соқта dish made of meat and wheat with fat; ауыс. food in abundance; ~лаушы greaser; oiler; ♦ *с.е.* ~лы fat; fatty; ~сыз fat-free; non-fat; skim; lean (meat); meager; lentin; unlubricated; ~~~ oily; greasy; ~лаусыз unlubricated; ♦ *em.* ~лау to grease; to oil; to lubricate; ~лану to be greased; to be oiled; to be lubricated; ~сыздану to be degreased; to be deprived of fat; ♦ *фр.* ~дай еру to melt; ~дай жағу to give pleasure; ~ын тамызып сөйлеу to be eloquent; to talk a good game;
майда *с.е.* small; fine (sand); ауыс. polite; ~ ақша small change; ♦ *з.е.* ~шүйде little things; small items; ♦ *с.е.* мап-~fine; сөзі мап-~ very polite; ♦ *em.* ~лау to make smaller; ақшаны ~лау to change money; ~лану to become smaller; to be changed; ♦ *фр.* ~лап сөйлеу; to be civil-spoken; тілі ~ eloquent; smoothtongued.
майдагер *з.е.* handicraftsman; ♦ *с.е.* ~лік homecraft; cottage craft; ~лік өндіріс cottage industry.

МАЙДАН

- майдан** з.е. front; қан ~ battlefield; ~гер front line soldier; war veteran; ♦ с.е. ~дас front; front-line; ~дас достар front-line comrades/pals; ~дық; front; front-line; ♦ ет. ~дасу to fight; to battle.
- майкене** з.е. (ЗООЛ) tick; (МЕД) Demodicidae.
- майқарағай** з.е. (БОТ) silver fir.
- майқоға** з.е. (БОТ) sugar-cane.
- майқұлақ** з.е. annulated/yellow boletus (edible mushroom).
- маймақ** с.е. pigeon-toed; in-toed; ауыс. clumsy; awkward; ♦ ет. ~тану to become pigeon-toed; ауыс. to be clumsy.
- маймаң** с.е. fidgety and complaisant; ♦ ет. ~дау to hobble; to stump; ауыс. to flatter; ♦ фр. ~қағу to be obsequious with smb..
- маймөңке** с.е. obsequious; ♦ ет. ~леу to be obsequious.
- маймыл** з.е. monkey; ape; ауыс. mimic; сорушат; ~дық aping; to imitating; ♦ үст. ~ша like a monkey; ♦ ет. ~дану to ape; to imitate
- майонез** з.е. mayonnaise.
- майор** з.е. (ӘСК) major; ♦ с.е. ~лық major's; ~лық атақ majority.
- майпаз** с.е. flattering; smooth-tongued; ♦ ет. ~дау to flatter; to be crafty.
- майпалау** з.е. porridge (rice or millet).
- майпаң** с.е. flattering; fawning; ~басу to waddle; ♦ ет. ~дау to waddle; to mince; біреудің алдында ~дау to fawn on smb.; to cringe before smb..
- майса** з.е. new grass; ♦ с.е. ~лы grassy; ауыс. tender; pleasant.
- майтабан** с.е. (МЕД) planus.
- майталман** с.е. strong; skilful; leading; ♦ з.е. ~дық skill; artifice.
- майтамыр** з.е. (БОТ) comfrey; woundwort.
- майшабақ** з.е. herring.
- майыс//у** ет. to bend; ауыс. to pose; to mince; ♦ с.е. ~қақ flexible; elastic; supple (small waist); coquettish; ~қыш flexible; ♦ з.е. ~қақтық flexibility; resilience; ♦ ет. ~тыру to bend; to curve.
- мак** з.е. poppy; poppy seeds.
- Македония** з.е. Macedonia; ♦ с.е. ~лық Macedonian.
- макияж** з.е. make-up.
- макраме** з.е. macrame.
- макрэкономика** з.е. macroeconomics.
- максималдық** с.е. maximum.
- максимализм** з.е. maximality.
- максимум** з.е. maximum.
- макулатура** з.е. wastepaper (for recycling).
- мақал** з.е. proverb; ♦ ет. ~дау to use proverbs in speech; ♦ с.е. ~шыл a person who likes to use proverbs in speech; ♦ з.е. ~шылдық disposition towards using proverbs in speech.
- мақала** з.е. article.
- мақам** з.е. melody; tune; manner; way; ♦ с.е. ~ды melodious; ~шыл a performer of religious texts; ♦ ет. ~дау to select a tune.
- мақар** с.е. stunted; dwarf; ♦ з.е. ~лық stunt; dwarfism.
- мақау** с.е. deaf and dumb; dull; stupid; ♦ ет. ~лану to pretend to be deaf and dumb; ауыс. to pretend to be dull.
- мақпал** з.е. velvet; plush; black; ауыс. pleasant; tender; ♦ с.е. ~дай like velvet; like plush.
- мақрұм:** ~қалу to be left with nothing.
- мақсат** з.е. aim; goal; ~қа жету to achieve a goal; ~тылық purpose; ♦ с.е. ~тас confederate; like-minded; ~тас адам like-minded person; associate; ~ты purposeful; goal-oriented; ~шыл purposeful.
- мақта** з.е. cotton; (БРИТ) cottonwool; (АМЕР) cotton; ~жинаушы cotton

- picker; ~шы cotton picker; ~шылық cotton industry ~ майы cottonseed oil; ♦ *c.e.* ~лы cotton; (*МЕД*) cotton wool; ~лы шапан quilted jacket; ~лы көрпе quilt.
- мақталу** *em.* to praise; ~лу to be praised; ~ғансу to pretend to praise; ♦ *c.e.* ~улы celebrated.
- мақтан** *z.e.* boasting; bragging; *ауыс.* object of pride; ~ыш pride; ~шақтық boasting; ♦ *c.e.* ~шақ boastful; ♦ *em.* ~у to boast.
- мақұл** all right; OK; ♦ *em.* ~дау to approve; ~дану to be approved; ~дасу to approve jointly; ~дату to make approve.
- мақұлық** *z.e.* creature; *ауыс.* ignomus; ~тық ignorance.
- мал** *z.e.* cattle; ірі қара ~ cattle; neat; ~бағу to graze cattle; ~ басы cattle head; cattle stock; ~ дәрігері veterinary; vet; ~ шаруашылығы cattle-breeding; ~шы stock keeper; cattleman; ~шы-жалшы hired workers; ~шылық cattle-breeding; ~жан household; ~жан аман ба? how are things?; ~-мүлік property; belongings; ~-пұл wealth; income; ♦ *c.e.* ~жанды careful; provident; greedy of gain; ~қор/~құмар *person who loves cattle*; greedy of gain (*cattle*); ~құмарлық greed for gain (*cattle*); ~сақ *a person who takes good care of cattle*; ♦ *z.e.* ~сақтық care for cattle.
- мала** *z.e.* көнер. harrow.
- малави** *z.e.* Malawi.
- малай** *z.e.* bond slave; serf; farm-hand; hired man; servant; ~лық the condition of a slave; ~шылық hard lot of a slave.
- Малайзия** *z.e.* Malaysia; ♦ *c.e.* ~лық Malaysian.
- малақай** *z.e.* man's fur-cap.
- малғұн** *z.e.* traitor; betrayer; damned; cursed; ~дық treachery; betrayal.
- малдан//у I** *em.* to get cattle.
- малдан//у II** *em.* to believe; to make use of.
- малдас** *z.e.:* ~ құрып отыру to sit crossing legs under oneself.
- малжаңдалу** *em.* to munch; to chew; masticate.
- Мали** *z.e.* Mali.
- малма** *z.e.* ferment for tanning leather; ♦ *em.* ~лау to ferment.
- малмандай** *c.e.* wet through; soaked to the skin; үсті-басың ~ су you got wet through.
- малт//у** *em.* to swim; сен ~и аласың ба? can you swim?; ~ығу to get stuck; to sink; ♦ *z.e.* ~ымпаз good swimmer; water-dog.
- малта** *z.e.* remains of kurt that hasn't dissolved in broth; *ауыс.* pebble; ~тас pebble; ♦ *em.* ~лау to dissolve; to pound.
- мал//у** *em.* to dip; to plunge; ♦ *фр.* екі қолын жылы суға ~у to be well-to-do; to be in easy circumstances.
- малшын//у** *em.* to get wet through.
- малын//у** *em.* to be covered with; ~ып киіну to be dressed up; ~дыру to dress up.
- Мальдив** *z.e.:* Мальдив аралдары Maldives; Maldivian Islands.
- Мальта** *z.e.* Malta.
- мама** *z.e.* (*БРИТ*) mummy; (*АМЕР*) mommy; breast; мама қаз goose (*female*); ♦ *em.* ~лау to cry calling mummy.
- маман** *z.e.* specialist; expert; ~даным specification; ~дық profession; speciality; ол ~дығы бойынша заңгер he/she is a lawyer by profession; ♦ *em.* ~дандыру to specialize; ~дану to specialize.
- мамық** *z.e.* fluff; down; ~тық softness; ♦ *c.e.* down; downy; *ауыс.* downy; fluffy; ~тай fluffy; ♦ *em.* ~тау to fluff; ~тану to be covered with down.

МАМЫҚШӨП

- мамықшөп** *з.е. (БОТ) richoporum.*
- мамыр I** *з.е. May; бүгін ~дың он төрті today is the fourteenth of May.*
- мамыр II** *з.е. wild fowl; gamebird; ♦ с.е. fat; heavy; ♦ з.е. ~лық obesity; corpulence; ♦ ем. ~лау to walk slowly; to fatten; to grow fat (birds, animals).*
- мамыра** *с.е. warm; serene; ~жай күндер warm and clear days.*
- мана** *үсм. recently; lately; ~дан since then; from then on.*
- манағы** *үсм. that; then; ~дан since then; from then on.*
- манап** *з.е. noble man (Kazakh or Kirghiz).*
- манар** *с.е.: ~ тау white mountain.*
- манарт//у** *ем. to turn red; to blush.*
- манат** *з.е. velvet; expensive cloth.*
- манаурал/у** *ем. to feel languor.*
- манго** *з.е. mango.*
- мандам** *з.е. (МЕД) glanders; ауыс. pain; pest.*
- мандарин** *з.е. tangerine; mandarin.*
- мандат** *з.е. mandate; ♦ с.е. ~тық mandatory.*
- мандолина** *з.е. mandoline.*
- манд//у** *ем. to work quickly and qualitatively (mostly in negative sentences); ол ештеңені де ~ытпады he couldn't do anything.*
- мандым** *з.е. rate; pace; ауыс. enthusiasm; ♦ с.е. ~сыз insufficient; ~ды sufficient; enough.*
- манеж** *з.е. manege; ring (circus); playpen.*
- маникюр** *з.е. manicure.*
- манифест** *з.е. manifesto.*
- манифестант** *з.е. manifesto.*
- манифестация** *з.е. demonstration.*
- манометр** *з.е. manometer.*
- мансап** *з.е. career; top position; ~қор careerist; ~қорлық careerism.*
- мансұқ** *з.е.: ~ ету to deny strongly; ♦ ем. ~тау to deny.*
- манто** *з.е. ladies' fur coat.*
- манты** *з.е. manty (dish, second course in the East).*
- мануфактура** *з.е. (ТАР) mill (textile).*
- Манчестер** *з.е. Manchester.*
- Маньчжурия** *з.е. Manchuria.*
- маң I** *з.е. neighbourhood; vicinity; ол қала ~ын аралауға шықты he/she went out to see the outskirts.*
- маң II** *үсм. quietly; slowly; ~-~басу to walk in a stately manner.*
- маңай** *з.е. neighbourhood; vicinity. ♦ с.е. ~лас near; next to; бір-бірімен ~лас жеті үй отыр seven families live next to each other; ♦ ем. ~ласу to approach; to come up (to); ~лату to allow to approach; to allow to come near; ~лау to approach; to come up (to).*
- маңғаз** *с.е. grand; haughty; ♦ з.е. ~дық self-importance; ♦ ем. ~дану to put on airs; ~сыну to put on airs.*
- маңдай** *з.е. forehead; жазық ~ large forehead; ашық ~ open forehead; ~лық cap peak; visor; ~ша stop bead; ♦ с.е. ~лы.: кең ~лы bluff; with large forehead; ♦ фр. ~ алды leading; advanced.*
- маңқа** *з.е. snot; snivel; snot nose; milk-sop.*
- маңқи//ю** *ем. to be indifferent; to look indifferent.*
- маңқ:** *~ ~ ету to prate; to bark; ♦ ем. ~ылдау to prate; to bark.*
- маңыз** *з.е. clot; importance; significance; бұл қаулының ~ы өте зор the significance of this decree is great; ♦ с.е. ~ды important; significant; ол ~ы ештеңе айтпады he/she didn't say anything important; ~сыз unimportant; insignificant; ♦ з.е. ~дылық importance; significance; ~сыздық unimportance; insignificance; ♦ ем. ~дану to become substantial; to put on airs.*

- маңыралуу** *em.* to bleat; ♦ *c.e.* ~ық bleating constantly.
- марал** *z.e.* Siberian deer; ~шы *a person rearing Siberian deer*; ♦ *c.e.* ~дай stately; кер ~дай керілген stately; beautiful; ~ды *where a lot of Siberian deer live.*
- марапат** *z.e.* reward; award; respect; honour; ♦ *em.* ~тау to award; to praise.
- марафон** *z.e.* marathon; ~шы marathon runner.
- марганец** *z.e.* manganese.
- марганцовка** *z.e.* potassium permanganate.
- маргарин** *z.e.* margarine.
- марғау** *c.e.* dilatory; slow; indifferent; ♦ *z.e.* ~лық sloth; slowness; indifference; ♦ *em.* ~лану to be slow-moving.
- мардамс/лу** *em.* to put on airs.
- мард/лу** *em.* to be productive; to go well; алғашқы кезде жұмыс аса ~ымады at the very beginning the work didn't go well.
- мардым** *z.e.* efficiency; productivity; ♦ *c.e.* ~ды efficient; productive; ~сыз unproductive; scanty; ♦ *z.e.* ~дылық efficiency; productivity; ♦ *em.* ~су to put on airs; to get a swelled head.
- маржан** *z.e.* coral; coral beads; ~аралы coral-island.
- марка** *z.e.* stamp; brand; make; trademark; mark; ~лаушы marker; ♦ *c.e.* ~лы branded; vintage; ♦ *em.* ~лау to trademark.
- маркетинг** *z.e.* marketing.
- марксизм** *z.e.* Marxism.
- марксист** *z.e.* Marxist.
- марқа** *z.e.* early breed; early fall; ~қозы lamb of early fall; ♦ *em.* ~ю to grow up; ~йту to raise.
- марқабат** *z.e.* favour; kindness; blessing; ♦ *c.e.* ~ты gracious; kind; ♦ *z.e.* ~тылық favour; kindness.
- марқұм** *c.e.* deceased.
- Марокко** *z.e.* Morocco.
- марс** *z.e.* Mars.
- марсель** *z.e.* Marseilles.
- маршал** *z.e.* marshal.
- мас** *c.e.* drunk; drunken; удай ~dead drunk; ~болу to get drunk; ~аң drunk; drunken; ♦ *z.e.* ~тық drinking; being drunk; ~күнем drunkard; ~күнемдік drunkenness; hard drinking; ♦ *em.* ~аю to get drunk; ~тану to get drunk; ауыс. to put on airs; ~аңдау drunk; tipsy; ~аңсу to pretend to be drunk.
- маса** *z.e.* mosquito; безгек ~сы malaria mosquito; ~хана mosquito net.
- масайралуу** *em.* to be triumphant; to rejoice; ауыс. to get a swelled head; ~ту to rejoice; to please.
- масақ** *z.e.* ear; ~теру to glean; ~шы gleaner; ear-picker.
- масала/лу** *em.* to escape from mosquitoes (*horse*).
- масат I** *z.e.* pride; self-satisfaction; ~тық triumph; ♦ *em.* ~тану to rejoice; to exult.
- масат II** *z.e.* spring (*water*).
- масаты** *z.e.* silk.
- масқара** *z.e.* shame; disgrace; ~болу to be disgraced; ~-ай! what a scandal; бұл жерде масалар ~көп there are a lot of mosquitoes in this place; ~лық shame; disgrace; ♦ *em.* ~лану to be disgraced; ~лау to disgrace; to dishonour.
- масон** *z.e.* Freemason; Mason; ♦ *c.e.* ~дық Masonic.
- массаж** *z.e.* massage; ~ист masseur.
- мастит** *z.e.* mastitis.
- масығ/лу** *em.* to put on airs.
- масыл** *z.e.* burden; parasite; өз отбасыма ~болғым келмейді I don't want to become a burden to my family; ~дық burden; ♦ *em.* ~дану to become a burden.
- мат** *z.e.* checkmate.

- мата** *з.е.* fabric; cloth.
- матадор** *з.е.* matador.
- мата//у** *em.* to tie together; to bind; ~лу to be tied; to be bound; ♦ *с.е.* ~улы tied; bound; ~усыз untied; unbound.
- математик** *з.е.* mathematician.
- математика** *з.е.* mathematics; ♦ *с.е.* ~лық mathematical.
- материал** *з.е.* material; document; ♦ *с.е.* ~дық material; financial; material; ~дық көмек financial assistance.
- материализм** *з.е.* materialism.
- материалист** *з.е.* materialist.
- матрас** *з.е.* mattress.
- матриархат** *з.е.* (ТАР) matriarchy; ♦ *с.е.* ~тық matriarchal.
- матрица** *з.е.* matrix.
- матрос** *з.е.* sailor.
- матч** *з.е.* (СПОРТ) match.
- матыр//у** *em.* to dip; to submerge; ~ылу to be dipped; to be submerged.
- маубас** *з.е.* sleepyhead; *ауыс.* sluggish; inert; ♦ *з.е.* ~тық sluggishness; inertness; ♦ *em.* ~тану to become sluggish; inert.
- маужыр** *с.е.* drowsy; ♦ *em.* ~ау to doze (off); to drowse; ~ау to feel pleasant languor; to doze.
- мауқы** *з.е.* satisfaction; ~ын басы to calm down.
- маусым I** *з.е.* June.
- маусым II** *з.е.* season; ~дылық seasonality; ♦ *с.е.* ~дық seasonal; ♦ *em.* ~дау to act according to season.
- мауық** *з.е.* desire; appetency; ~ басы to satisfy desire; to mate; ♦ *с.е.* ~қыш lustful; ♦ *em.* ~тыру to excite sexual desire.
- мауын** *з.е.* (БОТ) valerian.
- мауыты** *з.е.* cloth; broadcloth.
- мафиози** *з.е.* mafioso.
- мафия** *з.е.* the Mafia; ♦ *с.е.* ~лық mafia.
- махаббат** *з.е.* love; ана ~ы maternal love.
- махфуз** *з.е.* fate; destiny.
- махшар** *з.е.* Judgement Day.
- маш** *з.е.* lentil.
- машақат** *з.е.* fuss; trouble; бұл істің ~ы көп this will give a lot of trouble; ♦ *с.е.* ~сыз without trouble; ♦ *em.* ~тандыру to make smb. take trouble; ~тану to take trouble in vain.
- машина** *з.е.* machine; car; ~ жасау mechanical engineering; ~ жасау зауыты engineering plant; machine works; ♦ *с.е.* ~лық machine; ~лық аударма machine translation; ♦ *em.* ~ландыру to mechanize; шаруашылықты ~ландыру to mechanize farming.
- машинажазба** *з.е.* typewriting; typescript.
- машинка** *з.е.* machine; жазу ~сы typewriter.
- машық** *з.е.* habit; skill; ~тық skill; practice; ♦ *с.е.* ~ты habitual; usual; ♦ *em.* ~тану to acquire a habit; to practice.
- мая I** *з.е.* female camel.
- мая II** *з.е.* stack (hay); rick; ~шық small stack; ~-~ a lot of stacks; ♦ *с.е.* ~лы stacked; ♦ *em.* ~лау to stack; to rick; ♦ *з.е.* ~лаушы the person holding the stacking.
- мә** *од.* there, here you are; -, ал да кет! here you are, take this and go away!.
- мәдени** *с.е.* cultural; ~мұра cultural heritage; ~ орталық cultural centre; ~-ағарту cultural-educational.
- мәдениет** *з.е.* culture; ~ сарайы palace of culture; ♦ *с.е.* ~ті cultured; ~сіз uncultured; ♦ *з.е.* ~сіздік lack of culture; roughness; ~тілік civilization; ♦ *em.* ~тену to become cultured; civilized.
- мәжбүр** *с.е.* forced; ♦ *з.е.* ~лік need; necessity; ♦ *em.* ~леу to force; to compel; ~ болу to be obliged; have to; to be forced; ~ ету to force.
- мәжнүн** *с.е.* mad; obsessed; *ауыс.* booby.

- мәжусилік** *з.е.* barbarism; paganism.
- мәжіліс** *з.е.* sitting; conference; mazhilis (*the lower house in the Parliament of Kazakhstan*); ~хана hall; floor.
- мәз** *с.е.* glad; pleased; ол ~he/she is very glad; жағдай ~ емес things look bad; ~-мейрам joyful; ♦ *em.* ~-мейрам болу to be delighted; to laugh; ~-мейрам ету to make laugh; to make happy; ~болу to be delighted.
- мәзір** *з.е.:* бар ~ sufficiency; prosperity; ас ~i menu.
- мәймөңке** *з.е.* servility; ♦ *em.* ~леу to insinuate; to flatter.
- мәйекті** *с.е.:* ~ азық succulent feed.
- мәйіт** *з.е.* corpse; ~хана mortuary.
- мәлік** *з.е.* (МЕД) cattle-plague.
- мәлім** *с.е.* known; ~сіз unknown; оның сыры ~ болды his/her secret became known; ♦ *з.е.* ~деме statement; declaration; ~деме жасау to make a statement; ~деуші informer; ~ділік publicity; ~сіздік suspense; uncertainty; ♦ *em.* ~деу to inform; to notify.
- мәлімет** *з.е.* intelligence; data; information; ~ші informer.
- мәміле** *з.е.* bargain; deal; agreement; ~ге келу to come to an agreement; ~гер peacemaker; conciliator; diplomat; ♦ *с.е.* ~шіл conciliatory; ♦ *з.е.* ~шілдік readiness to conciliation; ♦ *em.* ~лесу to come to an agreement.
- мән** *з.е.* essence; point; sense; purport; бірдеңеге ~бермеу to make no reckoning of smth.; ~-мағына meaning; significance; ~-мағынасы жоқ сөз meaningless speech; ~-жай state of affairs; істің ~-жайын түсіндіру to acquaint with an affair; ♦ *с.е.* ~дес synonymous; ~ді essential; significant; informative; ~дірек more significant; ~сіз meaningless; dull; ♦ *з.е.* ~сіздік dullness; senselessness; ~ділік significance; essentiality; ♦ *em.* ~сіздену to become meaningless.
- мәнер** *з.е.* ornament; manner; ♦ *с.е.* ~лі ornamented; expressive; mannered; ♦ *з.е.* ~лілік expressiveness; ♦ *em.* ~леу to ornament; ~леп оқу to recite; ~леп сырғанау figure skating; ~леп ұшу acrobatic flight.
- мәнмәтін** *з.е.* (ЛИНГ) context; ♦ *с.е.* ~дік contextual.
- мәңгүрт** *с.е.* mad; insane; ♦ *em.* ~тену to be in oblivion.
- мәңгі I** *с.е.* eternal; ~лік мұз eternal ice; ♦ *үсм.* eternally; forever; ~ есте сақтау to remember forever; ~-бақи eternally; forever; біз ~-бақи оны ұмытпаймыз he will be remembered forever.
- мәңгі I** *em.* to lose self-control.
- мәңгі III** *с.е.* crazy.
- мәңгі/у** *em.* to lose one's presence of mind.
- мәңгір/у** *em.* to fall in to a deep stupor; ауыс. to become sluggish.
- мәпе** *з.е.* care; looking after; ♦ *с.е.* ~лі well-cared for; ♦ *em.* ~леу to care; to pamper.
- мәре** *з.е.* finish; ауыс. target; ~сіне жету to come to an end; ~-сәре joy; ♦ *em.* ~-сәре болу to rejoice; ♦ *с.е.* ~лі marked; planned (*time*).
- мәрмәр** *з.е.* marble; ♦ *с.е.* ~лі marble; ♦ *em.* ~леу to decorate with marble.
- мәрт** *с.е.* brave; courageous; generous; ♦ *з.е.* ~тік bravery; courage; generosity.
- мәрте** *з.е.* time; үш ~ three times.
- мәртебе I** *з.е.* authority; prestige; жоғары ~ high prestige; ~сі көтерілу to gain authority; ♦ *с.е.* ~лі authoritative; noble; ♦ *з.е.* ұлы ~лім Your Majesty; ~лілік highness; nobleness.
- мәртебе II** *з.е.* time; мың ~ алғыс many thanks.
- мәселе** *з.е.* problem; issue; өзекті ~ pressing problem; ~ні ашық қалдыру to remain the issue open.

- мәселен** *қыст.* for example; ~ки for example; for instance.
- Мәскеу** *з.е.* Moscow; ~лік Muscovite.
- мәслихат** *з.е.* conference; meeting; ~ шақыру to convene a conference; ~тас like-minded person; associate; ♦ *em.* ~тасу to consult; to deliberate.
- мәссаған** *од.* a pretty business this! well; how do you like it!.
- мәстек** *з.е.* jade; (*horse*) ауыс. dwarf; midget.
- мәсі** *з.е.* boots with no heels and soft sole; ♦ *с.е.* ~лі wearing boots with no heels and soft sole; ~сіз without boots with no heels and soft sole; ~шең wearing only boots with no heels and soft sole.
- мәтел** *з.е.* saying; ♦ *em.* ~деу to speak eloquently using lots of sayings.
- мәтін** *з.е.* text; ~ші lyricist; ~таным textual study; textual criticism; ♦ *с.е.* ~дік textual.
- мәуе** *з.е.* fruit; yield; ♦ *с.е.* ~лі fruitful; fruit-bearing; ауыс. fruitful; ~сіз fruitless; ♦ *em.* ~лену to be bearing; to become fertile; ~леу to fruit; to bear.
- мәшһүр** *с.е.* well-known; popular; ♦ *з.е.* ~лік fame; popularity.
- мегабайт** *з.е.* megabyte.
- мегаватт** *з.е.* megawatt.
- мегафон** *з.е.* megaphone.
- мегзелу** *em.* to indicate; to point to; мен бала ~ген жерге бардым I went to the place where the boy had pointed to; ~ту to make point to.
- медалист** *з.е.* (БРИТ) medallist; (АМЕР) medalist.
- медаль** *з.е.* medal.
- медальон** *з.е.* medallion.
- медбике** *з.е.* nurse.
- медеу** *з.е.* help; support; ♦ *em.* ~ болу to provide the support; to become a support.
- медик** *з.е.* medic.
- медикамент** *з.е.* medicine.
- медицина** *з.е.* medicine; ♦ *с.е.* ~лық medical.
- медпункт** *з.е.* (медициналық пункт) first-aid post.
- медресе** *з.е.* medrese (*Muslim theological school*); ♦ *с.е.* ~лік medrese.
- медуза** *з.е.* jellyfish.
- меже** *з.е.* boundary; ♦ *с.е.* ~лі scheduled; boundary; ~лі міндет scheduled task; ~лік landmark; boundary; ♦ *em.* ~леу to demarcate; to survey; ~лесу to make point to.
- мегзелу** *em.* to suppose; to hint at.
- мезгіл** *з.е.* season; time; period; жыл ~і season; ~-~ from time to time; ♦ *с.е.* ~дес simultaneous; ~ді marked; ~дік temporary; seasonal; ~сіз untimely; unwelcome; uninvited; ~сіз келу to come at the wrong time; ♦ *з.е.* ~сіздік untimeliness.
- мезет** *з.е.* moment; instant; сол ~те at that moment; бір ~те suddenly; ♦ *с.е.* ~тік momentary; instantaneous.
- мезозой** *з.е.* Age of Reptiles.
- мезолит** *з.е.* mesolite.
- мезі** *ұст.:* бірденеден ~ болу to be tired of smth.; ~ қылу to bore; to bother.
- мезірет** *з.е.* kindness.
- мейлі** *шыл.* let him; all right; ~, келсін all right, let him/her come; ~, өзің біл all right, have it your way; ~, солай болсын so be it.
- мейлінше** *ұст.* very; too; to one's heart's content; to (a) surfeit; ~ көп too much; ~ тою to eat one's fill.
- мейман** *з.е.* guest; ♦ *с.е.* ~дос hospitable.
- мейрам** *з.е.* public holiday; festival; holiday; ♦ *с.е.* ~дық celebratory; festive; ~шыл idle.
- мейіз** *з.е.* raisins; seedless grapes; ♦ *em.* ~дену to harden; to become hard.
- мейіл** *з.е.* wish; will.

- мейір** *з.е.* love; favour; ~і қану to be fully satisfied; ~ін төгу to do smth to smb's benefit; біреуге ~і түсу to take a liking to smb.; ~шапағат goodwill; kindness; ~бандық charity; kindness; ♦ *с.е.* ~лі gracious; kind; ~сіз merciless; ~бан gracious; ♦ *ет.* ~бандану to become gracious; ~лену to become gracious.
- мейірім** *з.е.* kindness; mercy; kind; ~ділік charity; kindness; ~сіздік hard-heartedness; cruelty; ♦ *с.е.* ~ді gracious; kind; ~сіз merciless; cruel; ♦ *ет.* ~дену to be touched; ~сіздену to become merciless.
- мекеме** *з.е.* institution; ғылыми ~ scientific institution; ♦ *с.е.* ~аралық interagency.
- мекен** *з.е.* place; residence; abode; тұрақты ~ permanent residence; елді ~ populated area; ~деуші inhabitant; resident; ~жай dwelling; estate; (ЛИНГ) ~ пысықтауышы adverbial modifier of place; ♦ *с.е.* ~сіз having no dwelling; ♦ *ет.* ~деу to live; to inhabit.
- мекер** *с.е.* crafty; insidious; ♦ *ет.* ~лену to be crafty.
- мекиен** *з.е.* hen (*female bird*).
- Мекке** *з.е.* Мекка.
- Мексика** *з.е.* Mexico; ~ндық Mexican; ♦ *с.е.* Mexican.
- мектеп** *з.е.* school; жоғары ~higher education; бастауыш ~ (БРИТ) primary; (АМЕР) elementary school; орта ~ (БРИТ) secondary; (АМЕР) high school; ~-интернат boarding school; ~тес schoolmate; ♦ *с.е.* ~алды pre-school.
- меланхолик** *з.е.* melancholic.
- меланхолия** *з.е.* melancholy.
- мелиоратор** *з.е.* improver; irrigator.
- мелиоративтік** *с.е.* reclamation.
- мелиорация** *з.е.* soil improvement.
- мелодия** *з.е.* tune; melody.
- мелодрама** *з.е.* melodrama.
- Мельбурн** *з.е.* Melbourne.
- мельхиор** *з.е.* nickel silver.
- мелши//ю** *ет.* to stand stock-still; to stand like a stuffed dummy.
- мембрана** *з.е.* (TEX) diaphragm.
- мемлекет** *з.е.* state; ~тілік statehood; ♦ *с.е.* ~тік state; ~тік тіл official language; ~тік емтихан State exam.
- меморандум** *з.е.* memorandum.
- мемориал** *з.е.* memorial.
- мемуар** *з.е.* memoirs; ~шы *з.е.* author of memoirs.
- мен I** *ес.* I; ~ің my; ~ікі mine; ~і me; ~нен from me; ~імен with me; ~де бұл жұмысқа қажеттің бәрі бар I have everything necessary for this work; бұл қалам – ~ікі this pen is mine; ол бұл кітапты ~нен алған he/she has taken this book from me; ~ің еш кінәм жоқ that's not my fault. ~дегі that I have ...; ~дегі затыңды ал take your thing which is at my place; ~дік mine; ~дік бол be mine; ~сіз without me; онда ~сіз бара берулеріңе болады you can go there without me; ♦ *үст.* ~ше like me; as I; халқыңды ~ше сүй love your people as I do.
- мен II** *шыл.* and (*phonetic variant of coordinating conjunction мен, бен, пен*); әке ~ бала father and son.
- менеджер** *з.е.* manager.
- менеджмент** *з.е.* management.
- мензурка** *з.е.* measuring glass.
- менингит** *з.е.* meningitis.
- менмен** *с.е.* haughty; arrogant; ~шіл selfish; ♦ *з.е.* ~дік haughtiness; arrogance; ♦ *ет.* ~деу to cheek up; ~су to put on airs.
- менсін//у** *ет.* to regard as equal; ~беу to neglect; to scorn; ♦ *з.е.* ~беушілік neglect; ignoring.
- ментол** *з.е.* menthol.

- меншік** *з.е.* property; жеке ~ private property; қоғамдық ~ community property; ~теуші owner; ♦ *с.е.* ~ті private; personal; ~ті тілші own correspondent; ~ті салмақ (ФИЗ) specific gravity; ~тік *з.е.*: жеке ~тік private property; ~сіз having no property; ~шіл proprietary; ♦ *ет.* ~теу to become the owner of sth; ~телу to become the ownership of *smb.*
- меніңше** *қыст.* in my opinion.
- меньшевик** *з.е.* (ТАР) Menshevik.
- меню** *з.е.* menu.
- мең** *з.е.* birthmark; mole; ♦ *с.е.* ~ді having a birthmark; ~сіз having no birthmark.
- меңгер//у** *ет.* to be in charge; to master; ♦ *з.е.* ~уші manager; head; ~ушілік management; mastering.
- меңгерт//у** *ет.* to teach.
- меңгеріл//у** *ет.* to be managed; to be mastered.
- меңдел//у** *ет.* to exhaust (*illness*); to seize (*thoughts, sleep*).
- меңдет//у** *ет.* to allow to exhaust.
- меңдуана** *з.е.* (БОТ) henbane; ~ жегеннен саумысың? have you gone crazy?.
- меңзем** *з.е.* synecdoche.
- мең-зең** *үст.*: ~ болу to be worn-out.
- меңзес** *с.е.* like; similar.
- меңзел//у** *ет.* to point; ол есік жаққа ~ді he pointed to the door.
- меңз//у** *ет.* to be worn-out.
- меңіре//ю** *ет.* to grow numb; to become dumb.
- меңіреу** *с.е.* speechless; *ауыс.* block-head; ~ түн the dead of night; ~ адамша үндемеу to keep silent as a deaf-mute person; ♦ *з.е.* ~лік silence; languor; ♦ *ет.* ~су to pretend to be dumb.
- мерген** *з.е.* good shot; marksman; sniper; ~дік sniper; ♦ *ет.* ~сіну to pretend to be a marksman.
- мердігер** *з.е.* contractor; бас ~ general contractor; ~лік contract; ♦ *с.е.*: ~лік шарт works contract.
- мерез** *з.е.* syphilis.
- мерей** *з.е.* fame; recognition; ~гер *person celebrating his jubilee*; ~той anniversary; jubilee; ~той иесі person whose anniversary is celebrated; ♦ *с.е.* ~лі glorious; ♦ *ет.* ~лену to rejoice.
- мереке** *з.е.* holiday; ~ңіз құтты болсын! happy holiday!; congratulations!; ♦ *с.е.* ~лі celebratory; festive; ~лік celebratory; festive; ~лі күн holiday; ♦ *ет.* ~леу to celebrate.
- мерзім** *з.е.* term; period; season; ~інен бұрын ahead of schedule; ♦ *с.е.* ~ді fixed; seasonal; ~ді басылым periodical; ~ді баспасөз the periodical press; ~сіз termless; permanent.
- меридиан** *з.е.* meridian; ♦ *с.е.* ~дық meridian.
- меринос** *з.е.* merino (*sheep*).
- Меркурий** *з.е.* Mercury.
- мерт** *үст.*: ~ болу to die; to be killed; ♦ *ет.* ~ігу to be crippled; ~іктігу to cripple.
- меруерт** *з.е.* pearls; ~ моншақ pearl necklace; ♦ *с.е.* ~ті pearl.
- меруертгүл** *з.е.* lily of the valley.
- мес** *з.е.* water-skin for storing kumiss; ♦ *с.е.* *ауыс.* fat; obese; ~ қарын pot-bellied.
- месел** *з.е.*: ~ін қайтару to refuse.
- металл** *з.е.* metal; ♦ *с.е.* ~ды metalliferous.
- металлист** *з.е.* metal-worker; (МУЗ) heavy metallist.
- металлург** *з.е.* metallurgist.
- металлургия** *з.е.* metallurgy; ♦ *с.е.* ~лық metallurgic(al).
- метаморфоза** *з.е.* metamorphosis.
- метан** *з.е.* methane.
- метатеза** *з.е.* (ЛИНГ) metathesis.

- метафизик** *з.е.* metaphysician.
- метафизика** *з.е.* metaphysics; ♦ *с.е.* ~лық metaphysical.
- метафора** *з.е.* metaphor.
- метеор** *з.е.* meteor.
- метеорит** *з.е.* meteorite.
- метеоролог** *з.е.* meteorologist.
- метеорология** *з.е.* meteorology; ♦ *с.е.* ~лық meteorological.
- метеостанция** *з.е.* weather station.
- метил** *з.е.* methyl.
- методология** *з.е.* methodology; ♦ *с.е.* ~лық methodology.
- метонимия** *з.е.* metonymy.
- метр** *з.е.* (БРИТ) metre; (АМЕР) meter; measure; ♦ *ет.* ~леу to measure in metres; ♦ *с.е.* ~лік: екі ~лік two metres long.
- метраж** *з.е.* area (*metric*); length.
- метрика** *з.е.* birth certificate; ♦ *с.е.* ~лық metric.
- метро** *з.е.* metro; (БРИТ) tube.
- метрополитен** *з.е.* underground; (БРИТ) tube; (АМЕР) subway.
- метрополия** *з.е.* mother country; parent state.
- механизатор** *з.е.* machine operator.
- механизация** *з.е.* mechanization.
- механизм** *з.е.* mechanism; *ауыс.* machinery.
- механик** *з.е.* mechanic.
- механика** *з.е.* mechanics; ♦ *с.е.* ~лық mechanical; machine; ♦ *ет.* ~ландыру to mechanize; ~лану to be mechanized.
- мехнат** *з.е.* suffering; torture; ~ болмай, рақат болмас no pains, no gains; ♦ *с.е.* ~ты painful; ~сыз without any efforts; ♦ *ет.* ~тану to suffer; to take pains.
- меценат** *з.е.* patron; contributor; ~тық; patronage (*of literature, arts*).
- мешел** *з.е.* (МЕД) rickets; ~дік being rachitic; *ауыс.* retardation.
- мешеу** *с.е.* retarded; ♦ *з.е.* ~лік (МЕД) disability; *ауыс.* retardation ♦ *ет.* ~леу to be retarded; ~лену (МЕД) to become crippled; *ауыс.* to remain behind.
- мешкей** *с.е.* glutton; *ауыс.* greedy; ♦ *з.е.* ~лік (МЕД) bulimia.
- мешін** *з.е.* monkey; *аре.*
- мешіт** *з.е.* mosque.
- ми I** *з.е.* brain; ~ қыртысы cerebral cortex; ол ~ға кірмейді it's beyond all understanding; ~ым айналып кетті thought are in a whirl; ~ым жетпейді it's beyond me; біреудің ~ын ашыту/жеу to make smb's head spin; ♦ *с.е.* су ~ blockhead; ~лы brainy; ~лау stupid; ~сыз brainless; ♦ *з.е.* ~сыздық stupidity; ~шық cerebellum; ♦ *ет.* ~сыздану to grow stupid.
- ми II** *з.е.* bog; marsh; ~ батпақ mud; slush.
- миграция** *з.е.* migration; ♦ *с.е.* ~лық migration.
- миғұла** *з.е.* dunce; blockhead; ~лық stupidity.
- мидай** *с.е.* bare; ~ дала bare steppe; ~ араласу to mix completely.
- мизам** *з.е.* көне. September; cobweb.
- мизан** *з.е.* Libra (*constellation*); fly (*insect*).
- мизантроп** *з.е.* misanthrope.
- микеще** *с.е.* dull; stupid.
- микроавтобус** *з.е.* minibus.
- микроампер** *з.е.* microampere.
- микроб** *з.е.* microbe.
- микробиолог** *з.е.* microbiologist.
- микробиология** *з.е.* microbiology.
- микроклимат** *з.е.* microclimate; *ауыс.* atmosphere.
- микрометр** *з.е.* (БРИТ) micrometer; (АМЕР) micrometer.
- микрон** *з.е.* micron.
- микроорганизм** *з.е.* microorganism.
- микروпроцессор** *з.е.* microprocessor.

МИКРОСКОП

- микроскоп** з.е. microscope; ♦ с.е. ~тық microscopic.
- микроскопия** з.е. microscopy.
- микросхема** з.е. (micro)chip.
- микрофильм** з.е. microfilm.
- микрофиша** з.е. microfiche.
- микрофлора** з.е. microflora.
- микрофон** з.е. microphone.
- микрофотография** з.е. microphotography.
- микрохирургия** з.е. microsurgery; ♦ с.е. ~лық microsurgical.
- микрoэкономика** з.е. microeconomics.
- микрoэлектроника** з.е. microelectronics.
- микрoэлемент** з.е. microelement.
- миксер** з.е. mixer.
- миқи//ю** em. to shrink away.
- Милан** з.е. Milan.
- милитаризм** з.е. militarism.
- милитарист** з.е. militarist; ♦ с.е. ~ік militaristic.
- милитарландыру** з.е. militarization.
- милиционер** з.е. policeman (in the USSR).
- милиция** з.е. police (in the USSR).
- миллиард** сан.е. billion.
- миллиардер** з.е. billionaire.
- милливольт** з.е. millivolt.
- миллиграмм** з.е. milligram(me).
- миллилитр** з.е. millilitre.
- миллиметр** з.е. (БРИТ) millimetre; (АМЕР) millimeter.
- миллиметровка** з.е. graph paper.
- миллион** сан.е. million; ~даған millions of; ♦ з.е. ~ер millionaire.
- миль** з.е. mile; теңіздік ~ nautical mile.
- мим** з.е. mime (artist).
- мимика** з.е. expression.
- мимоза** з.е. (БОТ) mimosa.
- мимырт** с.е. slow; sluggish; ♦ em. ~тай to move slowly.
- мина** з.е. (ӘСК) mine; ~шы person who lays mines; ♦ с.е. ~лы mine; ~ жер minefield; ♦ em. ~лау to mine;
- миндаль** з.е. almond.
- минерал** з.е. mineral; ♦ с.е. ~ды mineral; ~ды су mineral water; ♦ em. ~дандыру to mineralize.
- минералка** з.е. mineral water.
- минералогия** з.е. mineralogy; ♦ с.е. ~лық mineralogical.
- мини** з.е. mini; ~юбка miniskirt.
- миниатюра** з.е. miniature.
- минимум** з.е. minimum.
- минисериал** з.е. mini-series.
- министр** з.е. (САЯС) minister; ~лік ministry; сыртқы істер ~лігі (БРИТ) the Foreign Office; (АМЕР) the State Department; ♦ с.е. ministerial.
- миномет** з.е. mortar; ~шы mortar man.
- минор** з.е. minor key.
- минус** з.е. minus.
- минут** з.е. minute; ♦ с.е. ~тық minute; brief.
- миокардит** з.е. (МЕД) myocarditis.
- миома** з.е. (МЕД) myoma.
- миопия** з.е. (МЕД) myopia.
- мипаз** с.е. cleanly; ♦ em. ~дану to clean oneself; to clear up; ~дау to clean; to put in order.
- мипалау** з.е. dish of brains.
- мирас** з.е. heritage; legacy; ~қор heir; ауыс. successor.
- мисс** з.е. Miss.
- миссионер** з.е. missionary; ♦ с.е. ~лік missionary.
- миссис** з.е. Mrs.
- Миссисипи** з.е. Mississippi.
- миссия** з.е. mission.
- мистер** з.е. Mr.
- мистерия** з.е. mystery.
- мистика** з.е. mysticism; mystery; ♦ с.е. ~лық mystical.
- мистицизм** з.е. mysticism.

- МИТИНГ** з.е. mass meeting; rally; ♦ *em.* ~леу to hold a mass meeting.
- МИТРОПОЛИТ** з.е. (ДИН) metropolitan.
- МИТЫҢ** з.е. snail's pace; ♦ *em.* ~дау to walk at a snail's pace.
- МИУА** з.е. fruit; ~ағаштар orchard; ♦ *c.e.* ~лы fruit-bearing; ♦ *em.* ~лау to bear fruit.
- МИФ** з.е. myth; ~тік *c.e.* mythical.
- МИФОЛОГИЯ** з.е. mythology; ♦ *c.e.* ~лық mythological.
- МИЫҚ** з.е. moustache.
- МИЯТ** з.е. supporter.
- МИЯУ** з.е. miaow (cat); ♦ *em.* ~лау to miaow; to mew.
- МОБИЛЬДІК** *c.e.* mobile.
- МОДА** з.е. fashion; ♦ *c.e.* ~лы fashionable; ~шыл snappy dresser.
- МОДАЛЬДЫ** *c.e.* modal; ♦ з.е. ~лық modality.
- МОДЕЛЬ** з.е. model; ♦ *em.* ~деу to model.
- МОДЕЛЬЕР** з.е. fashion designer.
- МОДЕМ** з.е. modem.
- МОДЕРН** з.е. modern; art nouveau.
- МОДЕРНИЗАЦИЯ** з.е. modernization.
- МОДЕРНИЗМ** з.е. modernism.
- МОДИФИКАЦИЯ** з.е. modification; ♦ *c.e.* ~лық modification.
- МОДУЛЬ** з.е. module; ♦ *em.* ~деу to modulate.
- МОДУЛЯЦИЯ** з.е. modulation.
- МОЖАНТОПАЙ** *c.e.* humble; submissive.
- МОЗАИКА** з.е. mosaic; mosaic work; ♦ *c.e.* ~лық mosaic.
- МОЗАМБИК** з.е. Mosambique.
- МОЙНАҚ** з.е. isthmus; neck (of land); Карель ~ (қ-ғ)ы Karelian Isthmus.
- МОЙЫЛ** з.е. bird cherry; ♦ *c.e.* ~ды covered with bird cherry trees.
- МОЙЫН** з.е. neck; ~ омыртқа neckbone; біреудің ~ына міну/отыру to be a burden to smb.; to live at smb.'s expense; кінәні өз ~ына алу to take the blame upon oneself; бұл жұмыс менің ~ымда I am responsible for this work; ♦ *c.e.* ~ды with a long neck.
- МОЙЫНАҒАШ** з.е. yoke.
- МОЙЫНДАЛҒУ** *em.* to acknowledge; to admit; өз кінәсін ~у to admit one's guilt; ♦ *em.* ~лу to be acknowledged; to be admitted; ~ту to make smb. acknowledge; to make smb. admit; ♦ з.е. ~ушылық acknowledgement.
- МОЙЫНСҰНЛҒУ** *em.* to obey; to submit.
- МОЙЫНТҰМАР** з.е. pendant on a chain; medicine; charm (*spell written on a piece of paper that people wear on their necks*).
- МОЙЫТЛҒУ** *em.* to dishearten; to depress.
- МОЛ** *c.e.* abundant; plentiful; ♦ з.е. ~дық abundance; plenty; ~шылық sufficiency; prosperity; ♦ *em.* ~ығу to be in abundance.
- МОЛА** з.е. grave; graveyard; ♦ *c.e.* ~лы grave.
- МОЛАЛҒУ** *em.* to increase.
- МОЛАЙТЛҒУ** *em.* to increase.
- МОЛАЙТЫЛҒУ** *em.* to be increased.
- МОЛДА** з.е. mullah; ауыс. humble; meek.
- Молдова** з.е. Moldova; ~н Moldavian; ♦ *c.e.* Moldavian.
- МОЛЕКУЛА** з.е. molecule; ♦ *c.e.* ~лық molecular.
- МОЛИБДЕН** з.е. molybdenum.
- МОЛЛЮСК** з.е. mollusc.
- МОЛЬБЕРТ** з.е. easel.
- МОМАҚАН** *c.e.* humble; meek; моп-~ too quiet; very meek; ♦ з.е. ~дық humbleness; meekness; ♦ *em.* ~су to pretend to be meek.
- МОМЫН** *c.e.* shy; meek; ♦ з.е. ~дық shyness; meekness; ♦ *em.* ~сыну to pretend to be meek.
- Монако** з.е. Monaco.
- МОНАРХ** з.е. monarch.
- МОНАРХИСТІК** *c.e.* monarchical.

МОНАРХИЯ

- монархия** з.е. monarchy; ♦ с.е. ~лық monarchical; ~шыл monarchist.
- монастырь** з.е. monastery; convent.
- монах** з.е. monk.
- Монблан** з.е. Mont Blank.
- монитор** з.е. monitor.
- мониторинг** з.е. monitoring.
- моногамия** з.е. monogamy.
- монограмма** з.е. monogram.
- монография** з.е. monograph.
- монолит** з.е. monolith.
- монолог** з.е. monologue.
- моноплан** з.е. monoplane.
- монополизация** з.е. monopolization; ♦ *em.* ~лау to monopolize.
- монополизм** з.е. monopolism.
- монополист** з.е. monopolist; ♦ с.е. ~тік monopolistic.
- монополия** з.е. monopoly; ♦ с.е. ~лық monopoly; ♦ *em.* ~лау to monopolize.
- монотеизм** з.е. monotheism.
- монофтонг** з.е. monophthong.
- Монреаль** з.е. Montreal.
- монтаж** з.е. erection; mounting; assembly; editing (*film*); ~шы rigger; fitter; ♦ *em.* ~дау to assemble; to edit; ~далу to be assembled; to be edited.
- монтаны** с.е. feigned; hypocritical; insincere; ♦ *em.* ~су to pretend to be quiet; calm or peaceful.
- монтаң** с.е.: ~қағу to be complaisant.
- Монте-карло** з.е. Monte-Carlo.
- монтер** з.е. fitter; electrician.
- монти//ю** *em.* to be quiet.
- монумент** з.е. monument; ♦ с.е. ~тік monumental.
- монша** з.е. bathhouse; ~шы bathhouse attendant.
- моншақ** з.е. beads; ♦ *em.* ~тау to string; to thread; *ауыс.* to drop; to fall in drops (*sweat, tears*); ♦ *фр.* бет ~(қ-ғ) ы үзілу to be embarrassed.
- мопед** з.е. moped (*with movable pedals*).
- моралист** з.е. moralist.
- мораль** з.е. morals; ethics; ♦ с.е. ~дық moral.
- мораторий** з.е. moratorium.
- мордвин** з.е. Mordvin; ♦ с.е. Mordvin.
- Мордвия** з.е. Mordvia.
- морж** з.е. walrus; *ауыс.* wintertime open-air bather.
- морзе** з.е. Morse.
- морс** з.е. drink (*fruit*).
- морт** с.е. fragile; *ауыс.* stern; abrupt (*character*); ♦ з.е. ~тық fragility; ~сыну to break (*at once without bending*).
- морфема** з.е. morpheme.
- морфий** з.е. morphine; morphia.
- морфология** з.е. morphology; ♦ с.е. ~лық morphological.
- мосқал** с.е. elderly; ~дау oldish; ♦ з.е. ~дық elderly age; ♦ *em.* ~дану to advance in age.
- мотель** з.е. motel.
- мотокросс** з.е. moto-cross; scramble.
- мотор** з.е. motor; engine; ♦ с.е. ~лы motor; ~лы қайық motorboat.
- моторист** з.е. motor mechanic.
- мотороллер** з.е. (motor) scooter.
- мотоспорт** з.е. motorcycle racing.
- мо//ю** *em.* to lose heart; ешқашан ~йыма! never lose heart! ♦ с.е. ~ығыш weak-willed.
- мотоцикл** з.е. motorcycle; ~ші motocyclist.
- мөлдір** с.е. clear; transparent; *ауыс.* pure (*love*); sincere; мөп~ absolutely clear; ♦ *em.* ~еу to be clear; transparent; *ауыс.* to be beautiful; ~лену to become transparent; ~лету to make transparent.
- мөли//ю** *em.* to have a pleading look.
- мөлтек** с.е.: ~ аудан catchment area (*administrative subdivision of urban region in Kazakhstan*).

МӨЛТ-МӨЛТ *еликт.*: ~ ету to shine (*sweat, tears*); to flash.

мөлтенделу *em.* to pretend to be helpless.

мөлтілделу *em.* to shine; ♦ *c.e.* ~к transparent; clear.

мөлтілдету *em.* to make shiny.

мөлшер *z.e.* size; (*MAT*) quantity; dose (*medicine*); жас ~і approximate age; жұмыс ~і work content; көз ~імен алғанда approximately; by eye; орта ~ average; ~ден тыс surplus; ~легіш measuring hopper; ~леуіш measuring; ~леуіш шанақ measuring bin; ♦ *c.e.* ~лес proportional; equable; ~лі fixed; definite; ~сіз immeasurable; boundless; ♦ *em.* ~леу to estimate; to suppose.

мөңке *z.e.* crucian (carp).

мөңк/у *em.* to rear up (*horse*); to prance; *ауыс.* to be obstinate (*person*); *ауыс.* to storm (*sea*); ♦ *c.e.* ~іріш (*horse*) restive; mean; *ауыс.* un governable (*character*); restive.

мөңкіт/у *em.* to make rear up; *ауыс.* to make smb. angry.

мөңіре/у *em.* to moo (*cow*); to bellow; ♦ *c.e.* ~уік (*cow*) that moos all the time.

мөр *z.e.* seal; stamp; елтаңбалы ~ official stamp/seal; ~ басу to affix a seal; to stamp; ♦ *c.e.* ~лі with a seal; ~лік for a seal; ♦ *em.* ~леу to seal (up).

мөртабан *z.e.* stamp.

мөрқалып *z.e.* stamp; пошта ~(п-б) ы postmark; ~ соғу to postmark; to stamp.

мөржүзік *z.e.* signet ring.

муза *z.e.* muse.

музыка *z.e.* music; ♦ *c.e.* ~лық musical.

музыкант *z.e.* musician.

мулат *z.e.* mulatto.

мультимиллионер *z.e.* multimillionaire.

мультипликатор *z.e.* animator.

мультипликация *z.e.* cartoon.

мультифильм *z.e.* cartoon; animation film.

муляж *z.e.* cast; model.

мумие *z.e.*

мумификация *z.e.* mummification.

мумия *z.e.* mummy.

мундир *z.e.* uniform.

муниципализация *z.e.* municipaliza-tion; ♦ *em.* ~лау to municipalize.

муниципалитет *z.e.* municipality; city council.

мускат *z.e.* nutmeg; (*grapes*) muscat; muscat(el).

мусс *z.e.* mousse.

муссон *z.e.* monsoon.

муфта *z.e.* (*TEX*) sleeve.

мушкет *z.e.* musket.

мушкетер *z.e.* musketeer.

мұғалима *z.e.* teacher (*woman*).

мұғалім *z.e.* teacher; ♦ *c.e.* ~дік қызмет teacher's work.

мұз *z.e.* ice; жылжыма ~ drift-ice; мөңгілік ~ eternal ice; ~ болып қатып қалу to freeze; ~ дәуірі ice age; біреуді ~ға отырғызып кету to leave *smb.* with nothing; ~ айдыны skating rink; ♦ *c.e.* ~ды ice; icy; Солтүстік ~ды мұхит Arctic Ocean; ~дай ice; icy; ~дай су ice water; completely; entirely; *ауыс.* ~дай киіну to look as if one had just come out of a bandbox; ~дай қарулану to be armed to the teeth; мұп-~дай ice; icy.

мұзарт *z.e.* block of ice; glacier; ♦ *c.e.* ~ты glacial.

мұзбалақ *z.e.* mountain eagle.

мұздақ *z.e.* ice-crusted ground; small hail.

мұзда/у *em.* to be cold; *ауыс.* to grow cold; ~ту to freeze; ~ ттыру to make freeze.

мұздатқыш *z.e.* freezer; ~ камера freezing room; freezing chamber.

МҰЗДЫҚ

МҰЗДЫҚ *z.e.* glacier.

МҰЖАРҒЫШ *z.e.* ice-breaker; ~ кеме ice-breaker.

МҰЗОЙНАҚ *z.e.* mass skating.

МҰЗҚАТҚЫ *z.e.* freeze-up.

МҰЗҚЫРҚА *z.e.* ice-hummock.

МҰЗТАУ *z.e.* iceberg.

МҰЗХАНА *z.e.* ice storage.

МҰҚАБА *z.e.* binding (*book*); cover; folder; paper-case; ~шы bookbinder; ♦ *c.e.* ~лы bound (*book*); ~лық binding; ~лық қағаз binder's paper; board paper; ~лық қатырма binder board; ~лау-кітапшалау book bindery; ♦ *em.* ~лау (*book*) to bind; ~лану to be bound.

МҰҚАЛ/У *em.* to mock (at); to sneer (at).

МҰҚАЛ/У *em.* to be tired; to blunt; to take the edge.

МҰҚАТ/У *em.* to mock (at); to sneer (at); ♦ *c.e.* ~қыш a sarcastic person.

МҰҚИЯТ *үст.* attentively; thoroughly; carefully; ♦ *c.e.* ~ты neat; careful; ~сыз inattentive; careless; ♦ *z.e.* ~тылық neatness; attentiveness; ~сыздық inattention; carelessness; ♦ *em.* ~тау to do smth. carefully; ~тану to be careful.

МҰҚТАЖ *c.e.* needy; бірдеңеге ~ болу to be in need of smth.; ~сыз having no hardships; ♦ *z.e.* ~дық need; ~дық көру to suffer privations.

МҰҚЫЛ *c.e.* poll; hornless (*cow, goat*).

МҰҚЫМ *c.e.* all; whole; ~ жұрт all the people.

МҰНАЙ *z.e.* oil; ~ құбыры oil pipeline; ~ өнімдері oil products; ~шы *worker in the oil industry*; ♦ *c.e.* ~лы oil-bearing.

МҰНАР *z.e.* mist; haze; ♦ *c.e.* ~лы hazy; misty; ♦ *em.* ~лау/~лану to be hazy; to be misty; ~ тарту to mist over; ~ту to be hazy; to be misty; to blear (*eyes*).

МҰНАРА *z.e.* tower; minaret; ♦ *c.e.* ~лы having a tower; minaret.

МҰНДА *ec.* here; мен ~мын I am here; ~ кел come here; ♦ *em.* ~лау: мен ~лау to make one's presence known.

МҰНДАҒЫ *c.e.* local; here.

МҰНДАЙ *ec.* such; so; ~ болса in this case; ~ болатынын біз білмедік we didn't know it would be so; ~лық so; to such an extent.

МҰНТАЗДАЙ *c.e.* clean (*room*); neat; very tidy; neat.

МҰНША *ec.* so much; so many; ~ кісі келді деп күтпеп едік we didn't expect so many people would come; ~ма so much; so many; ~ма уақыт қайда жүрсің? where have you been for so much time?.

МҰНЫ *ec.* this; мен ~ көрдім I have seen this; ~мен қатар at the same time.

МҰҢ I *z.e.* grief; sorrow; complaint; thoughts; *ауыс.* problem; ~дық sadness; sorrow; ~-зар sadness and sorrow; ~-мұқтаж needs; ~-мүдде dreams and wishes; ~-нала sorrow; distress; ~-шер sadness and sorrow; ♦ *c.e.* ~ды sad; dreary; ~ды-зарлы sad; sorrowful; ~шыл sad; sorrowful; ~сыз careless; carefree; ~дас sympathizer; ♦ *em.* ~аю to lose heart; to be sad; ~айту to grieve; to sadden ♦ *фр.* ~ын шағу to unburden one's heart; ~ болу to be a problem.

МҰҢ II: ~ екен one has only; scarcely; аузын ашуы ~ екен, олар бас салды as he had only to open his mouth they attacked him.

МҰРА *z.e.* heritage; legacy; ~гер heir; successor; ~герлік heirdom; inheritance; ♦ *c.e.* hereditary; ~герлік құқығы heirship; right of succession; ~лық hereditary; ♦ *em.* ~лау to become an heir.

МҰРАҒАТ *z.e.* archives; мемлекеттік ~ State Archives; ~ қоймасы archival

- depository; ~-мұражай archival museum; ~шы archivist.
- мұражай** *з.е.* museum; ~тану museum management studies.
- мұрат** *з.е.* aim; goal; ~ына жету to achieve one's aim; ♦ *с.е.* ~шыл romantic.
- мұржа** *з.е.* chimney; flue.
- мұрсат** *з.е.* permission; opportunity; ♦ *з.е.* ~ана compensatory leave; overtime leave.
- мұрт** *з.е.* moustache; ♦ *с.е.* ~ты moustached (*person*); ~ қою to grow a moustache; ♦ *em.* ~тану (*БИОЛ*) to sprout up; to bud; ♦ *з.е.* ~ша shoot (*plant*); sprout; feeler (*insect*); horn; ♦ *фр.* ~ын балта шаппау to live in clover; ~тай ұшу to be ready to drop.
- мұрша** *з.е.* strength; менің тұруға ~м жоқ I cannot stand up; бірдеңені істеуге ~сы келмей to be uncapable of doing smth..
- мұрын** *з.е.* nose; қыр ~ straight nose; біреудің ~ын бұзу to give *smb.* a bloody nose; ~ынан сөйлеу to speak through one's nose; ♦ *с.е.* ~ды big-nosed; ♦ *фр.* ~ын тыржиту to make a wry face; ~ын шүйіру to turn up one's nose; ~ымды кесіп берейін! I'll eat my hat!; ~ын көкке көтеру to put on airs; ~ына су жетпей to be very busy; ~ына иісі келмей to have no slightest idea of smth; ~ынан шаншылу to overwork.
- мұрынбоқ** *з.е.* snot; snivel; snot nose.
- мұрындық** *з.е.*: бірдеңеге ~ болу to be initiator of smth.; ♦ *с.е.* ~сыз *ауыс.* unruly; uncontrollable; ♦ *em.* ~тау *ауыс.* to bridle; to control.
- мұсатыр** *з.е.* sal ammoniac; ammonium chloride; ~ спирті liquid ammonia.
- мұсылман** *з.е.* Muslim; ~дық Islam; ~шылық typical of Muslim; ~ша by Muslim tradition.
- мұхит** *з.е.* ocean; ♦ *үст.* ~ша like ocean.
- мұбарак** *с.е.* kind; merciful; Айт ~ болсын! Congratulations on Ait (*Muslim holiday*).
- мүгедек** *з.е.* disabled person; cripple; соғыс ~(к-г)і disabled veteran; ~тік disability; ~тігіне байланысты зейнетақы disablement benefit.
- мүдде** *з.е.* interest; біреудің ~сін қорғау to protect one's interests; ♦ *с.е.* ~лі interested; ~лі тараптар interested parties; ~лес having joint interest; ♦ *з.е.* ~лестік interest; ~лілік interest.
- мүдір** *з.е.* headmaster; ~іс stumbling; pause; ♦ *em.* ~у to falter; to stammer; ~іңкіреу to slightly hesitate; ♦ *үст.* ~мей оқу to read fluently; барлық сыннан ~мей өту to pass all the tests confidently.
- мүж//у** *em.* to pick; to crunch; to eat away; *ауыс.* to torment; ~ілу to be picked; to be crunched; to be eaten away.
- мүйіз I** *з.е.* horn; ~ көзілдірік horn spectacles; ♦ *с.е.* ~ді horned.
- мүйіз II** *з.е.* callosity; corn; ~гек callosity; corn; ♦ *em.* ~гектену to become callous.
- мүйіздел//у** *em.* to grow horns; butt; ~дену to grow horns; to become callous.
- мүйізкөк** *з.е.* vaginitis.
- мүйізтұмсық** *з.е.* rhinoceros; rhino.
- мүйіс** *з.е.* (*ГЕОГ*) cape.
- мүк** *з.е.* moss; шым ~(к-г)і bog moss; ♦ *с.е.* ~ті mossy; moss-grown; ~ басу to become moss-grown.
- мүкжидек** *з.е.* cranberry.
- мүкіс** *з.е.* defect; құлағының ~і бар he is dull of hearing; ♦ *с.е.* ~теу slightly defective; ♦ *em.* ~тену to have defect.
- мүкі-тақы** *с.е.* scanty; poor.
- мүләйім** *с.е.* hypocritical; insincere; ♦ *з.е.* ~дік hypocrisy; insincerity; ♦ *em.* ~су to pretend to be meek.

- мүлг//у** *em.* to doze; to drowse; қалғып-~у to doze; to drowse; ~іген тыныштық dozing silence.
- мүлгіт//у** *em.* to cause drowsiness.
- мүлдем** *үсм.* completely; at all; қазір ол ~ өзгерді he has completely changed; ~ басқа quite different.
- мүлт** *з.е.* miss; blunder; slip; ~ кету to miss; to make a blunder.
- мүлтік** *з.е.* defect; blunder; slip; ♦ *с.е.* ~сіз irreproachable; meticulous; ~сіз орындау to execute meticulously.
- мүлік** *з.е.* property; жылжымайтын ~ real estate; immovables; жылжымалы ~ movable property; movables; ~басы commodity expert; goods manager; ♦ *с.е.* ~тік property; ~ті wealthy.
- мүмкін** *с.е.* possible; probable; бұл ~ емес it is impossible; ♦ *з.е.* ~дік possibility; opportunity; менің ~дігім жоқ I have no possibility; ~дік беру to give a chance; ~дікке қарай as far as possible; ~шілік possibility; opportunity; ♦ *үсм.* ~дігінше as far as possible.
- мүңк//у** *em.* to stink; to reek; ~ ету to stink; to reek.
- мүңсік** *з.е.* stench; stink.
- мүрде** *з.е.* grave; corpse; ~ші grave-digger.
- мүсәпір** *с.е.* helpless; feeble; homeless; miserable; ♦ *з.е.* ~лік helplessness; misery; ♦ *em.* ~лену to become helpless; to become miserable; ~су to pretend to be helpless.
- мүскін** *с.е.* helpless; miserable.
- мүсін** *з.е.* figure; body-build; sculpture; statue; ~ші sculptor; statuary; ~хана sculptor's studio; ♦ *с.е.* ~ді slim; stately; ♦ *em.* ~деу to make slim.
- мүсіркел//у** *em.* to sympathize (with); to feel sorry (for); ♦ *с.е.* ~гіш sympathetic.
- мүттайым** *з.е.* scoundrel; rascal.
- мүфти** *з.е.* (ДИН) mufti.
- мүшәйра** *з.е.* art contest.
- мүше** *з.е.* part of the body; body-organ; member; сезім ~лері organs of sense; тыныс ~лері respiratory apparatus; ♦ *с.е.* ~лік membership; ~лік жарна membership dues; ~ленген carved (meat); dressed; ♦ *em.* ~леу to divide into parts (meat); to carve.
- мүшел** *з.е.* ancient calculation of age according to twelve year cycle 13, 25, 37 etc.; ол әйелінен бір ~ үлкен he is twelve years older than his wife; ~ той anniversary; jubilee.
- мүшкіл** *с.е.* critical (ill); difficult; painful (state); ♦ *з.е.* ~дік difficult situation.
- мүштік** *з.е.* cigarette holder.
- мығым** *с.е.* strong (body); firm (speech); confident; ♦ *з.е.* ~дық strength; firmness; confidence; ♦ *em.* ~дау to strengthen; ~дану to become stronger; ~сыну to pretend to be strong; ~су to pretend to be strong.
- мыжғылал//у** *em.* to crumple.
- мыжыл//у** *em.* to be rumpled.
- мыжғылан//у** *em.* to be crumpled.
- мыжғылат//у** *em.* to make crumple.
- мыж-мыж** *с.е.* rumpled (cloth); wrinkled.
- мыж//у I** *em.* to rumple.
- мыж//у II** *em.* to drag out; ♦ *с.е.* ~ыма great talker; ~ың grumbler; ♦ *em.* ~ыңдау to grumble;
- мыжырайт//у** *em.* to distort; to twist.
- мыжыра//ю** *em.* to be distorted; ♦ *с.е.* ~йған worn out (boots); wrinkled; warped (house).
- мызғ//у** *em.* to take a nap; ~май not to take a nap; to be inviolable; ♦ *с.е.* ~мас inviolable; strong (friendship); fast; ♦ *з.е.* ~мастық inviolability; indestructibility.
- мық** *с.е.:* ~ шеге small nails.

- МЫҚИ//Ю** *em.* to bow down; ~ту *em.* to bow smth down.
- МЫҚТАЛ/У** *em.* to strengthen; ~п ұстау to hold tightly; *ауыс.* ~п тойып алу to eat one's fill.
- МЫҚТЫ** *c.e.* strong; durable; ♦ *з.е.* ~лық strength; ♦ *em.* ~мсу/~мсыну to pretend to be strong.
- МЫҚШИ//Ю** *em.* to bow down.
- МЫҚШИТ//У** *em.* to bow smb. down.
- МЫҚШЫҢДАЛ/У** *em.* to strain; to take pains.
- МЫҚЫН** *з.е.* thigh; hip; ♦ *c.e.* ~ды broad in the beam.
- МЫҚЫР** *c.e.* short.
- МЫЛЖА** *з.е.* mash; ~-сын шығару to be crushed into a mash; ♦ *em.* ~лау to mash up; ~лану to be mashed; ~лату to make mash.
- МЫЛЖЫҢ** *c.e.* idle; meaningless; talkative (*person*); garrulous; ♦ *з.е.* ~бай talker; rattle; ~дық talkativeness; ♦ *em.* ~дау to babble on and on; ~дасу to babble on and on together; ~дату to make smb. babble on and on.
- МЫЛҚАУ** *c.e.* dumb; deathly; pitch; elemental; natural; ♦ *з.е.* ~лық dumbness; muteness; ♦ *үст.* ~ша as dumb; ♦ *em.* ~лану to become dumb; ~су to pretend to be dumb.
- МЫЛТЫҚ** *з.е.* gun; rifle; ~ ату to let off a gun; to fire a gun; ~ты оқтау to shot a gun; қосауыз ~ double-barrelled gun; ♦ *c.e.* ~ты armed; ~сыз unarmed; ♦ *үст.* ~ша as a gun.
- МЫНА** *ec.* this; these; ~дан бастау керек you have to begin with this; ~ кітаптарды ал take these books; ~лар қайдан келді? where did these people come from?.
- МЫНАДАЙ** *ec.* such; менде ~ ұсыныс бар I have such a proposal; ~ жағдай туып отыр there is such a situation.
- МЫНАУ** *ec.* this; ~ не? what is this?; ~ кім? who is this?; ~ менікі this is mine.
- МЫҢ** *сан.ес.* thousand; екі ~ two thousand; ~ бір түн the Thousand and One Nights; Arabian Nights; ~сан countless; ~ мәрте a thousand times; ~ да бір алғыс/рақмет! a thousand thanks!; ~ жаса I wish you long life; ~ жерден айт, ол тыңдамайды! whatever you say he won't listen!; ~даған thousands of; ~дай about one thousand; ~дап in thousands; by thousands; ~-дап thousands of; ~-миллион millions of; ~ыншы thousandth.
- МЫҢБАСЫ** *з.е. көнер.* the head of thousand (*army*).
- МЫҢҒЫР//У** *em.* to become wealthy; ♦ *c.e.* ~ған overwhelming; innumerable; countless; ~ған байлық immeasurable wealth.
- МЫҢҚЫЛ** *з.е.* mumble; ♦ *c.e.* ~дақ mumbling; ♦ *em.* ~дау to mumble;
- МЫҢҚ:** ~-~ ету to mumble; ~ етпеу to make no sound; *ауыс.* to remain calm.
- МЫҢТАМЫР** *з.е.* plantain.
- МЫРЖИ//Ю** *em.* to make a wry face.
- МЫРЖЫҚ** *c.e.* ugly.
- МЫРЗА** *з.е.* mister; gentleman; ♦ *c.e.* generous; ханымдар мен ~лар ladies and gentlemen; ~лық generosity; kindness; ~сымақ *person, who pretends to be generous*; ♦ *em.* ~сыну to pretend to be generous.
- МЫРС:** ~ ету *em.* to grin; to chuckle; ~-күлу to chuckle; to giggle; ♦ *з.е.* ~ыл chuckle; ♦ *em.* ~ылдау to chuckle; to giggle.
- МЫРТИ//Ю** *em.* to be stumpy; ♦ *c.e.* ~ған stumpy.
- МЫРТЫҚ** *c.e.* stumpy; ~тау slightly stumpy.
- МЫРТЫҢДАЛ/У** *em.* to puff; to pant.
- МЫРЫШ** *з.е.* zink.
- МЫС** *з.е.* copper; ~шы coppersmith; ♦ *c.e.* ~ты rich in copper.

МЫСАЛ

- МЫСАЛ** *з.е.* example; fable; ~ келтіру to give an example; ~ы for example; ~шы writer of fables; ♦ *с.е.* ~шыл *a person who likes to speak allegorically*; ♦ *em.* ~дау *to speak giving a lot of examples*.
- МЫСҚАЛ** *з.е.* measure of weight equivalent to 1.12 grams used in eastern countries in the Middle Age; ♦ *с.е.* ~дай light in weight; ♦ *em.* ~дау *ауыс. to move little by little*; ауру батпандап кіріп, ~дап шығады it is easy to fall ill, but it is difficult to recover.
- МЫСҚЫЛ** *з.е.* mockery; sneer; ~шы humorist; ♦ *с.е.* ~ды sarcastic; ~сыз not sarcastic; ~шыл sarcastic *em.* ~дау to mock; ♦ *з.е.* ~даушы mocker.
- МЫСТАН** *з.е.* witch; hag; ~ кемпір *mystan kempyr (old witch in Kazakh folk-tales)*; ~дық cunning; craftiness.
- МЫСЫҚ** *з.е.* cat; ♦ *үсм.* ~ша like a cat.
- МЫСЫҚҚҰЙРЫҚ** *з.е.* wheat-grass.
- МЫСЫҚТОРҒАЙ** *з.е.* oriole.
- Мысыр** *з.е.* Egypt; ~лық Egyptian; ~тану Egyptology; ~танушы Egyptologist.
- МЫТ/ly** *em.* to pinch; to squeeze.
- МЫШ** *з.е.:* ~тай болу to become quiet.
- МІЗ:** ~ бақпау not to bat an eyelid; to ignore.
- МІН** *з.е.* defect; flaw; ~ жоқ flawless; ♦ *с.е.* ~ді deficient; faulty; ~сіз flawless; irreproachable; ♦ *с.е.* ~шіл fault-finding; critical; ♦ *з.е.* ~сіздік flawlessness; perfection; ~шілдік fastidiousness.
- мінажат** *з.е.* (ДИН) prayer; devotion.
- мінбе** *з.е.* platform; rostrum; ~ге көтерілу to mount the rostrum.
- мінбелел/ly** *em.* to push.
- мінгес/ly** *em.* to mount a horse behind a rider; ~тіру to let smb. mount a horse behind a rider.
- міндет** *з.е.* objective; task; duty; obligation; ~кер obligator; ~керлік obligation; ~тілік duty; responsibility; ♦ *с.е.* ~ті obliged; сіз бұл жұмысты уақытында бітіруге ~тісіз you must finish this work in time; ~шіл exacting; demanding; ♦ *em.* ~теу to oblige; ~тену to undertake an obligation; ~телу to consider oneself obliged; ♦ *з.е.* ~теме obligation; ♦ *em.* ~тендіру to oblige; ~су to consider smb. obliged; to put on airs; ~сіну to consider smb. obliged.
- мінез** *з.е.* disposition; temper; ~кұлық behaviour; біреуге ~ін көрсету to show some muscle to smb.; ~і ауыр адам a person with a difficult nature; ~і жақсы адам good-natured person; ♦ *с.е.* ~дес with similar disposition; ~ді strong-willed; ~сіз weak-willed; characterless; ♦ *з.е.* ~ділік good temper; ~сіздік weak character; ♦ *em.* ~деу to describe; to characterize; ♦ *з.е.* ~деме testimonial; reference.
- мінел/ly** *em.* to criticize; to find faults; ♦ *з.е.* ~уші faultfinder; critic; ♦ *с.е.* ~гіш fault-finding; critical.
- мін/ly** *em.* to mount; to get on; to board (train).
- мінгіз/ly** *em.* to help to mount (horse).
- МІНІС** *з.е.* horse-riding; ~ көрмеген at unbroken horse; ~кер master; skilled workman; ~кер *с.е.* riding (horse); ♦ *з.е.* ~керлік mastery; skill.
- міңгір** *з.е.* mumble; ♦ *em.* ~леу to mumble; ~лесу to mumble together; ~лету to make mumble.
- мір** *з.е.:* ~дің оғындай sharp (speech).
- місе** *з.е.:* ~ қылу to be satisfied; ~ тұтпау not to be satisfied.
- міскін** *с.е.* miserable; ♦ *з.е.* ~дік misery.
- МЮЗИКЛ** *з.е.* musical; ~-холл musical-hall.
- Мюнхен** *з.е.* Munich.

Н, н

Н, н *the eighteenth letter of the Kazakh alphabet.*

навигатор *з.е. navigator.*

навигация *з.е. navigation; ♦ с.е. ~лық navigation(al).*

наган *з.е. revolver.*

нағашы *з.е. cognate (relative by one's mother's side); ~ аға maternal uncle; ~ жұрт mother's kin; ♦ з.е. ~лық cognation; ♦ ем. ~лау to visit relatives by one's mother's side.*

нағыз *с.е. true; real; complete; absolute; real; exact.*

нағылет *з.е. curse.*

нағыра *з.е. көнер. kettledrum; ~шы kettledrummer.*

надан *з.е. ignoramus; ♦ с.е. ignorant; ♦ з.е. ~дық ignorance; illiteracy; narrowness.*

нажағай *з.е. lightning.*

наз *з.е. coquetry; caprice; ~дық coquetry; mincing manners; ♦ с.е. ~ды mincing; coquettish; tender; lovely; ~шыл mincing; coquettish; ♦ ем. ~дану to coquet(te); to flirt; to mince.*

назырқал/у *ем. to be upset; to become sad.*

наза *з.е. grief; despair; ~ болу to be upset; ♦ с.е. ~лы sad; offended; ♦ ем. ~лану to be upset.*

назар *з.е. look; gaze; attention; бір-деңеге ~ аудару to pay attention to smth.*

най *з.е. musical instrument like flute; cigarette holder; chibouk.*

найза *з.е. spear; bayonet; ~ лақтыру javelin throwing; ♦ з.е. ~гер spearman; ~шы spearman; ~герлік complete mastery of a spear; ♦ с.е. ~лы armed with a spear; ♦ ем. ~ласу to*

tilt; to joust; ~лау to spear; ♦ үсм. ~ша like a spear.

найзағай *з.е. lightning; ~ жарқ етті lightning flashes; ♦ с.е. ~лы thundery; ~лы бұлт storm cloud; thundercloud; ♦ үсм. ~ша like a lightning.*

найқал/у *ем. to sway; to linger; to be slow.*

найсап *с.е. mean; vile; base; ♦ з.е. ~тық meanness; base trick; ♦ ем. ~тану to be mean; to act in a mean way.*

нақ *үсм. exactly; ~ солай exactly so; ♦ с.е. ~ты concrete; specific; active; real; ~ты құқық specific right; ~тылы ауыз-екі concrete; specific; ~тырақ more exact; more specific; ♦ з.е. ~тылық exactness; ♦ ем. ~тылау to specify; to make more exact.*

нақақ *с.е. innocent; guiltless; wrongful; unfair; ~тан~ guiltlessly.*

нақсүйер *з.е. sweetheart; beloved.*

нақұрыс *з.е. idiot; blockhead; ~тық idiocy; ♦ с.е. ~тай dull; rather stupid; ♦ ем. ~тану to go off one's head; to get stupid.*

нақыл *з.е. aphorism; edification; ~сөз word of wisdom; ~шы a person using aphorisms in his speech; ♦ ем. ~дау to talk using aphorisms.*

нақыш I *з.е. carving; pattern; ~шы engraver; carver; ♦ с.е. ~ты patterned; ornamented; melodious; ♦ з.е. ~тылық beauty; refinement.*

нақыш II *з.е. melody; tune; ♦ ем. ~тай to paint; to perform skillfully.*

нала *з.е. grief; sorrow.*

налу *ем. to be sad; to grieve.*

налыңқы *с.е. sorrowful; sad.*

налыс *з.е. lamentation; annoyance.*

намаз *з.е. namaz (Muslim prayer); ~ оқу to perform namaz; ~дыгер namaz*

before sunset; twilight; ~шам namaz before sunset; twilight; ~шы *a person performing namaz*; ♦ *c.e.* ~гөй devout; prayful; ~шыл devout; prayful.

НАМЫС *z.e.* honour; pride; жалған ~ false pride; бірдеңені ~ көру to consider smth beneath one's dignity; біреудің ~ына тию to wound smb's pride; ~қа тырысу to try not to lose one's face; ♦ *c.e.* ~кер proud; touchy; ♦ *z.e.* ~керлік dignity; self-respect; ~қойлық dignity; self-respect; ~қорлық dignity; self-respect; ♦ *c.e.* ~сыз weak-willed; spineless; ♦ *z.e.* ~сыздық weakness of will; spinelessness; ♦ *c.e.* ~ты proud; ♦ *z.e.* ~тылық dignity; self-respect; ♦ *c.e.* ~шыл proud; ♦ *z.e.* ~шылдық dignity; self-respect; ♦ *em.* ~тану to be ashamed; to consider sth beneath one's dignity; ~танқырай to be slightly ashamed.

НАН *z.e.* bread; dough; ақ ~ white bread; кара ~brown bread; rye bread; қатқан ~stale bread; ~ илеу to knead a dough; ~ын тауып жеу to make one's bread; to earn one's living; ~ ұрсын! I swear!; ~-пан bread and the like; ♦ *c.e.* ~сыз without bread; ♦ *z.e.* ~сыздық lack of bread.

Нанай *z.e.* Nanay; Nanai.

нан/у *em.* to believe; ♦ *z.e.* ~ым belief; conviction; (ДИН) belief; faith; prejudice; ♦ *c.e.* ~ымды convincing; reliable; ~ымсыз unconvincing; improbable; ♦ *z.e.* ~ымдылық convincingness; reliability; ♦ *c.e.* ~ар-бас doubting; hesitant; ~арлық convincing; persuasive; ~ғысыз incredible; unbelievable; ~ғыш trustful; credulous; ♦ *z.e.* ~ғыштық trustfulness; credulity.

нандыр/у *em.* to convince; to make believe; ♦ *c.e.* ~арлық convincing; persuasive.

нар *z.e.* Arabian camel; dromedary; ~тәуекелге бел байлау to stake everything; ♦ *c.e.* ~дай strapping; strong (*as a camel*); ♦ *z.e.* ~кескен broadsword; ~қоспақ *cross between single-humped and two-humped camels*; ~лық ауыс. courage; nobleness.

наразы *c.e.* dissatisfied; malcontent; ♦ *c.e.* ~лау slightly dissatisfied; ♦ *z.e.* ~лық dissatisfaction; unrest; protest; ~лық білдіру to make a protest; ♦ *em.* ~лану to be dissatisfied; to be malcontent.

нарзан *z.e.* narzan (*mineral water*).

наркобизнес *z.e.* drug dealing.

наркоз *z.e.* narcosis; anaesthesia.

нарколог *z.e.* (МЕД) expert in narcotics.

наркологиялық *c.e.* narcological; ~диспансер drug-abuse clinic.

нарт *z.e.* pomegranate juice; pomegranate; ~ қызыл scarlet; garnet red; ♦ *z.e.* (БРИТ) sledge; (АМЕР) sled (*drawn by reindeer or dogs*); ♦ *c.e.* ~тай scarlet; garnet red; ~тай қызару to flush; ♦ *em.* ~тану to flush; to redden.

нарцисс *z.e.* narcissus.

нарық *z.e.* market; price; ~нама price list; ♦ *c.e.* ~сыз off little value; ауыс. senseless; ~тық market; ~тық экономика market economy; ♦ *z.e.* ~сыздық loss of value; depreciation; ♦ *em.* ~тау to establish a price; ауыс. to assess; to value.

нарын *z.e.* pieces of unleavened dough boiled in bouillon, broth.

наряд *z.e.* directive; order; (ӘСК) division; assignment.

нас *c.e.* slovenly; untidy; ~ адам sloven; ~ әйел slattern; ~тау a bit slovenly; ♦ *z.e.* ~тық slovenliness.

насар *z.e.* silk.

насааттан/у *em.* to be proud (of); to take pride (in).

- набатты** *c.e.* joyful; cheerful.
- насихат** *з.е.* propaganda; ~шы propagandist; ♦ *em.* ~тау to propagandize; to promote.
- насос** *з.е.* pump.
- насыбай** *з.е.* snuff tobacco; ~ ату to take snuff; ♦ *з.е.* ~шы a person that takes snuff; ♦ *c.e.* ~шыл used to take snuff.
- насыр** *з.е.:* ~ға шабу to go wrong; ic ~ға шапты things went wrong.
- НАТО** *з.е.* North Atlantic Treaty Organization.
- натрий** *з.е.* sodium.
- натурал** *c.e.* (MAT) actual; natural; ~ды natural; ♦ *з.е.* ~изм naturalism; ~ист naturalist; ♦ *c.e.* ~истік naturalist(ic).
- натурфилософия** *з.е.* natural philosophy.
- натюрморт** *з.е.* still life.
- науа** *з.е.* trough; (TEX) chute; су ағызатын ~ water gutter; eaves trough; ~ша little trough; (TEX) gutter; channel; ~шық little drinking trough.
- науат** *з.е.* a kind of a fruit drop.
- наубай** *з.е.* stove for baking bread; ~хана bakery; bakehouse; ~шы baker.
- науқан** *з.е.* campaign; астық жинау ~ы harvesting campaign; егіс ~ы sowing campaign; сайлау ~ы election campaign; ♦ *з.е.* ~шы campaigner; ♦ *c.e.* ~ды busy; emergency; ♦ *з.е.* ~шылдық short-lived campaign.
- науқас** *з.е.* illness; sick man; patient; ♦ *c.e.* sick; ♦ *з.е.* ~тық sickliness; ♦ *c.e.* ~шаң sickly; ♦ *em.* ~тану to fall ill; to be ill.
- наурыз** *з.е.* March; ~ мейрамы Nauryz holiday (22 of March – the first day of the New Year); ~ көже special dish made of seven ingredients cooked for Nauryz holiday.
- наурызгүл** *з.е.* primula; primrose.
- науша** *c.e.* tall and slim; ♦ *з.е.* ~лық slenderness.
- нафталин** *з.е.* naphthalene; ♦ *em.* ~деу to naphthalize.
- нацизм** *з.е.* Nazism.
- национализация** *з.е.* nationalization; ♦ *em.* ~лау to nationalize.
- нацист** *з.е.* Nazi.
- наша** *з.е.* drug; narcotic; grass; pot; ~шы ауыз-еки pot smoker; ~қор drug addict/abuse; ~қорлық drug addiction.
- нашар** *c.e.* bad; poor; weak; lax; slack; ♦ *з.е.* ~лық badness; poor quality; ♦ *c.e.* ~лау bad; poor; ♦ *em.* to become worse; to deteriorate; оның денсаулығы ~лап кетті his health has become worse; ~су to pretend to be weak; ~сыну to disparage.
- нашатыр** *з.е.* ауыз-еки liquid ammonia; salammoniac.
- нәби** *з.е.* (ДИН) prophet.
- нәжіс** *з.е.* excrements; faeces
- нәзік** *c.e.* tender; graceful; soft; weak; ♦ *з.е.* ~тік tenderness; grace; slenderness; slimness; weakness; ♦ *em.* ~тендіру to pamper; to overprotect.
- НӘК** *з.е.* pear; nectar.
- нәл** *з.е.* tip (on a heel of a shoe); ♦ *c.e.* ~ді heeltapped; ♦ *em.* ~деу to heeltap.
- нәлет** *з.е.* curse; ♦ *em.* ~теу to curse.
- нән** *c.e.* big (sheep); strong; ♦ *з.е.* ~дік hugeness; proof; strength; firmness.
- нәпақа** *з.е.* provisions; supplies; means of subsistence.
- нәпсі** *з.е.* lust; carnality; ~қорлық lust; lewdness; ~құмарлық lust; lewdness; ♦ *c.e.* ~қор lustful; lewd; ~құмар lustful; voluptuous.
- нәр** *з.е.* food; ~ татпау not to touch a single crumb of food; ♦ *c.e.* ~лі nourishing; nutritious; ~сіз innutritious; ~сіздеу rather innutritious; ауыс. rather empty; insipid; empty; insipid;

- ◆ *з.е.* ~**лілік** nutritiousness; *ауыс.* substantiveness; ~**сіздік** low nutritional value; *ауыс.* emptiness; insipidity;
- ◆ *ет.* ~**леу** to have a meal; *ауыс.* to decorate; to make more interesting; ~**лену** to be full; to be satiated; to become nutritious; ~**лендіру** to satiate (with); to sate (with); to make nutritious; to saturate; ~**сіздену** to become innutritious; *ауыс.* to become empty; insipid.
- нәресте** *з.е.* baby; infant; ~**лік** babyhood; infancy; ◆ *с.е.* infantile; ~**лі** having a baby; ◆ *з.е.* ~**хана** infants' home.
- нәркес** *с.е.:* ~ **көз** beautiful eye; ◆ *з.е.* ~**тік** beauty; elegance; ◆ *ет.* ~**тену** to become beautiful.
- нәрсе** *з.е.* thing; **бір** ~ something; anything; **еш** ~ nothing.
- нәсіл** *з.е.* race; **ақ** ~ the Caucasoid race; **қара** ~ the Negroid race; **сары** ~ the Mongoloid race; ~**шілдік** racism; racialism; ◆ *с.е.* ~**дес** of the same race; ~**ді:** **ақ** ~**ді** Caucasian; Caucasoid; **қара** ~**ді** Negroid; **сары** ~**ді** Mongoloid; ~**сіз** without kith or kin; rootless; ~**шіл** racist; racialist.
- нәтиже** *з.е.* result; conclusion; consequence; **ешбір** ~ **шығармай** to be unsuccessful; ~ **беру** to produce some result; to be successful; **соның** ~**сінде** as a result; consequently; ~**лілік** effectiveness; ~**сіздік** ineffectiveness; futility; ◆ *с.е.* ~**лі** effective; productive; ~**сіз** ineffective; futile.
- нәубет I** *з.е.* good; blessing.
- нәубет II** *з.е.* distress; misfortune.
- не I** *есімд.* what; ~ **болды?** what's happened?; **саған** ~ **керек?** what do you want?; ~ **үшін?** what for? why?; **кино** ~**мен бітті?** what did the film end with?; **мынау** ~? what's this?; ~ **себепті?** for what reason?; ~ **жұмысың** **бар?** want to make smth of it? what business is it of yours?; **оны оған** ~ **бетіммен айтамын?** how shall I dare tell him this?; ~ **жаздым?** how am I to blame? what have I done wrong?; **сонша** ~ **көрінді?** what have you come down to?; ~ **болса, сол болсын** come what may; ~ **деген сұмдық!** how terrible!; **теңіз жағалауында демалғанға** ~ **жетсін!** what can be better than holidays at the seaside!.
- не II** *шыл.* or; ~... ~ either...or; (*negative*) neither ... nor; ~ **бүгін, ~ ертең кел** you can come either today or tomorrow.
- Неаполь** *з.е.* Naples.
- неаполитандық** *с.е.* Neapolitan.
- небір** *ес.* different; all kinds of; ~ **қиындықтарға тап болдық** we have experienced all kinds of difficulties.
- невралгия** *з.е.* neuralgia.
- неврит** *з.е.* (*МЕД*) neuritis.
- невроз** *з.е.* neurosis.
- невролог** *з.е.* neurologist.
- неврология** *з.е.* neurology
- невропотолог** *з.е.* neurologist.
- негатив** *з.е.* negative (*photo*).
- неге** *есімд.* why; **сен** ~ **келдің?** why have you come?; ~ **екені белгісіз** it is not known why.
- негр** *з.е.* black man.
- негіз** *з.е.* foundation; basis; (*ЛИНГ*) stem; **бірдеңенің** ~**ін салу** or **қалау** to found; to establish; ~**ін салушы** or **қалаушы** founder; **физика** ~**дері** fundamentals or principles of physics; ~**деме** foundation; justification; substantiation report; ~**деуші** founder; ~**сіздік** groundlessness; baselessness; ◆ *с.е.* ~**гі** basic; main; **шығарманың** ~**гі ойы** the message of the work; ~**гі себеп** principal cause; ~**демелік:** ~**демелік келісім** framework agreement; ~**дес** kindred; related; ~**ді**

- founded; reasonable; ~сіз groundless; unfounded; ♦ *ет.* ~деу to ground; to substantiate; ~делу to be well-founded; to be well-grounded; *қыст.* ~інде/-інен basically; generally.
- неғайбіл** *ұст.* unknown; doubtful; оның келу келмеуі ~ it is not known whether he will come or not.
- неғұрлым** *шыл.*: ~ ..., соғұрлым the... the; ~ көп оқысаң, соғұрлым көп білесің the more you read, the more you know.
- нейлон** *з.е.* nylon.
- нейрохирург** *з.е.* neurosurgeon.
- нейрохирургия** *з.е.* neurosurgery.
- нейтрон** *з.е.* neutron.
- неке** *з.е.* marriage; (*ЭТН*) wedding by Muslim traditions in the mosque; ~ні бұзу to dissolve marriage; ~ жүзігі wedding ring; ~ куәлігі marriage certificate; ~сін қию to marry; ~ сарайы wedding palace; ~қияр payment to mullah for wedding; ~леу to solemnize a marriage; ♦ *с.е.* ~лі married; ~лік conjugal; ~сіз unmarried; ~сіз туған бала natural child.
- некен** *ұст.* alone; ~-саяқ on rare occasions; rarely.
- некес** *с.е.* dishonourable; ~тік dishonourableness.
- нектар** *з.е.* nectar.
- неліктен** *ес.* why.
- немене I** *ес.* what.
- немене II** *з.е.* great-great-grandson.
- немере** *з.е.* grandson; granddaughter (by one's father's side); ~ аға (first) cousin; ~шөбере grandchildren and great-grandchildren; ♦ *с.е.* ~лес second cousin (paternal); ~лі having a grandchild; ол ~лі болды he has a new grandchild.
- немесе** *шыл.* or.
- немкетті** *с.е.* indifferent; ♦ *з.е.* ~лік indifference.
- немқұрайлы** *с.е.* negligent; ~лау negligent; ♦ *з.е.* ~лық negligence; carelessness.
- неміс** *с.е.* German; ♦ *ұст.* ~ше in German; ~ше сөйлеу to speak German.
- нендей** *есімд.* what; what kind of; ♦ *с.е.* ~лік any; any kind of.
- неоколониализм** *з.е.* neocolonialism.
- неолит** *з.е.* Neolithic.
- неологизм** *з.е.* neologism.
- неон** *з.е.* (*XИМ*) neon.
- неонацизм** *з.е.* Neo-Nazism.
- Нептун** *з.е.* Neptune.
- нерв** *з.е.* nerve.
- нерпа** *з.е.* seal; phoca.
- несеп** *з.е.* urine; ~ айдағыш diuretic; ~ жолы ureter; uretha.
- несие** *з.е.* credit; loan.
- несібе** *з.е.* blessing; ~сіздік bad luck; ♦ *с.е.* ~лі lucky; fortunate; ~сіз unlucky; unfortunate.
- нетто** *с.е.* net.
- нефрит** *з.е.* (*МЕД*) nephritis; nephrite; jade.
- неше** *есімд.* how many; жасыңыз ~де? how old are you; ~ рет айттым саған, есікті жауып жүр! I've told you any number of times to keep the door shut!; сағат ~? what time is it?; ~де келесің? when will you come?; пәтерің ~ бөлмелі? how many rooms are there in your flat?; ~ түрлі адамдар different kinds of people.
- нешеу** *есімд.* how many; кісі басына ~? how many for each person?.
- нешінші** *есімд.* what; which.
- Нигерия** *з.е.* Nigeria; ♦ *с.е.* ~лық Nigerian.
- нигилизм** *з.е.* nihilism.
- нигилист** *з.е.* nihilist.
- Нидерланды** *з.е.* the Netherlands.
- ниет** *з.е.* intention; ~і түзу loyal; well-meaning; ~і жаман ill-intentioned; ~ білдіру to signify one's

- intent; ~-мақсат goals; aspirations; ~тестік solidarity; ~тілік intention: ақ ~тілік loyalty; қара ~тілік evil intent; ♦ *c.e.* ~теc like-minded; with the same views; ♦ *em.* ~тену to intend; to mean.
- Никарагуа** *z.e.* Nicaragua; ♦ *c.e.* ~лық Nicaraguan.
- никель** *z.e.* (ХИМ) nickel; ♦ *c.e.* ~ді nickel-plated; ♦ *em.* ~деу to plate with nickel; to nickel.
- никотин** *z.e.* nicotine.
- ниобий** *z.e.* (ХИМ) niobium.
- нитрат** *z.e.* nitrate.
- нитроглицерин** *z.e.* nitroglycerin(e).
- Ницца** *z.e.* Nice.
- нобай** *z.e.* outline; draft; ♦ *em.* ~лау to outline; to draft.
- новелла** *z.e.* novella.
- новелист** *z.e.* writer of novellas.
- новокаин** *z.e.* (МЕД) Novocaine.
- ноғай** *z.e.* Nogai; ♦ *үcm.* ~ша in Nogai.
- ноғала** *z.e.* walleye; (МЕД) keratitis.
- нойыс** *c.e.* coarse; ~тау slightly coarse; ♦ *z.e.* ~тық coarseness; vulgarity; ♦ *em.* ~тану to become coarse.
- нокаут** *z.e.* knockout.
- нокдаун** *z.e.* knockdown.
- ноктюрн** *z.e.* nocturne.
- ноқай** *c.e.* ignorant; silly; ~лау ignorant; silly; ♦ *z.e.* ~лық ignorance; stupidity; ♦ *em.* ~лану to become ignorant; silly.
- ноқат** *z.e.* spot.
- ноқта** *z.e.* halter; атқа ~ салу to halter a horse; ♦ *c.e.* ~лы bridled; ~сыз unbridled; *ауыс.* unbridled; insolent; ♦ *em.* ~лану to be haltered; ~лату to make halter; ~лау to halter; *ауыс.* to subdue.
- номенклатура** *z.e.* norm.
- номинал** *z.e.* (ЭКОН) face value ♦ *c.e.* nominal; rated.
- Норвегия** *z.e.* Norway; ♦ *c.e.* ~лық Norwegian.
- норма** *z.e.* standard; norm; ~лаушы rate-fixer; standardizer; ♦ *c.e.* ~лық standardized; ♦ *em.* ~лау to standardize.
- Нормандия** *z.e.* Normandy.
- норматив** *z.e.* norm; ♦ *c.e.* ~тік normative; ~тік акт regulatory act.
- нота** *z.e.* note.
- нотариалдық** *c.e.* notarial; ~ кеңсе notarial office.
- нотариус** *z.e.* notary (*public*).
- ноян** *z.e.* noyan (*feudal lord in Mongolia in the XI-XII centuries*).
- нөкер** *z.e.* noker (*retinue, retainer attending an important person*); ♦ *c.e.* ~лік noker.
- нөл** *z.e.* (МАТ) zero; nought; ~ бүтін оннан бес, 0.5 zero/nought point five; сағат он ~-де at exactly ten o'clock; ♦ *c.e.* ~дік zero; null; ~дік температура temperature of zero; ~дік меридиан zero/first meridian.
- нөмір** *z.e.* number; issue; ♦ *em.* ~леу to number.
- нөпір** *z.e.* crowd.
- нөсер** *z.e.* shower (*heavy*); ♦ *em.* ~леу to pour.
- ну** *c.e.* dense; thick; ~лы dense; impenetrable; ♦ *em.* ~ға айналу to grow dense; thick.
- нумизмат** *z.e.* numismatist.
- нумизматика** *z.e.* numismatics.
- нұқсан** *z.e.* harm; ~ келтіру to do harm.
- нұқ/у** *em.* to jab; to push.
- нұр** *z.e.* light; *ауыс.* radiance; күннің ~ы sunlight; ♦ *c.e.* ~лы radiant; ~сыз faded; clouded; ♦ *em.* ~лану to shine brightly; *ауыс.* to be radiant; ~сыздану to become faded; clouded.
- нұсқа** *z.e.* draft; variant; version; ~лылық variance.
- нұсқа/у** *em.* to indicate; to point; ♦ *z.e.* ~у хат instruction; ~ушы instructor.

- нүкте** *з.е.* point; dot; (*ЛИНГ*) (*БРИТ*) full stop; (*АМЕР*) period; қиылысу ~сі point of intersection; көп ~ dots; қос ~ colon; ♦ *с.е.* ~лі үтір semicolon.
- нығайт//у** *em.* to strengthen; to reinforce.
- ныға//ю** *em.* to become stronger.
- нығыз** *с.е.* dense; tight; ♦ *з.е.* ~дық density; compactness; ♦ *em.* ~дау to ram; to press; ~даңқырау to ram; to press.
- нық** *с.е.* firm; steady; аяғын ~ басу to be steady on one's legs; нып~ firmly; strictly?; ♦ *з.е.* ~тық steadiness; firmness; ♦ *em.* ~тау: to seal tightly; ~тап жасау to make smth steady; сен ~тап ескерттің бе? have you warned.
- нысан** *з.е.* object; facility; property.
- нысана** *з.е.* target; ~ға дәл тию to hit a target; ♦ *с.е.* ~лы target; goal-oriented; ♦ *em.* ~лау to take aim.
- нысапсыз** *с.е.* insatiable; ~ты temperate; modest; ♦ *з.е.* ~сыздық insatiability; ~тылық temperance; frugality.
- ныспы** *з.е.* name.
- нышан** *з.е.* sign; symptom; omen; ~алы *с.е.* extraordinary; ~асыз ordinary; ♦ *з.е.* ~асыздық ordinariness.
- ніл I** *з.е.* juice of green grass or leaves; bluing (*paint*); ♦ *em.* ~деу to paint smth. in blue color; to blue; ♦ *фр.* ~дей бұзылу to change the decision suddenly; to change mind.
- Ніл II** *з.е.* the Nile.
- Нью-Йорк** *з.е.* New York.
- нюанс** *з.е.* nuance.
- Нюрнберг** *з.е.* Nuremberg.

О, о

- О, о** *the twentieth letter of the Kazakh alphabet.*
- о** *одағ.* interjection expressing surprise, regret, approval; oh; ~, бәрекелді! bravo!; ~, ғажап! wonderful!; ~, дариға! oh God;
- оазис** *з.е.* oasis.
- оба I** *з.е.* burial mound; tumulus; ~тас the hill of stones; gravestone; ~шық a small hill of stones; ♦ *с.е.* ~дай huge; tremendous.
- оба II** *з.е.* (*МЕД*) plague; black death; ♦ *с.е.* ~дай like plague.
- обал I** *з.е.* (*ДИН*) sin; ~ жасау to ail; ~-сауап sin and blessing; ~-сауабы саған you are responsible for this.
- обал II** *з.е.* pity; ~ ғой it is a pity after all; ~ жоқ so be it; ♦ *em.* ~сыну to take pity on; to have pity on.
- обер-офицер** *з.е.* (*ӘСК*) chief-officer.
- обер-прокурор** *з.е.* chief-prosecutor.
- обертон** *з.е.* (*ФИЗ*) overtone.
- облигация** *з.е.* bond; мемлекеттік заемның ~сы public bond.
- облыс** *з.е.* region; area; астықты ~тар grain growing regions; ♦ *с.е.* ~тық regional; ~тық мекемелер regional institutions; ~аралық inter-regional; ~аралық бірлестік inter-regional union.
- обсерватория** *з.е.* observatory; ♦ *с.е.* ~лық observatory.
- обскурант** *з.е.* obscurant; obscurantist.
- обструкционизм** *з.е.* obstructionism.
- обструкционист** *з.е.* filibuster; obstructionist.
- обструкция** *з.е.* obstruction; ♦ *с.е.* ~лық obstructive.
- объект** *з.е.* object; establishment (*building*); құрылыс ~ісі construction project.

ОБЪЕКТИВ

- объектив** *з.е. (ФИЗ)* object-glass; фотоаппарат ~и camera lens; ♦ *с.е.* ~ти objective; unbiased; ~ти түрде fairly; impartially.
- объективизм** *з.е. (ФИЛОС)* objectivism.
- обыр/ly** *em.* to glut oneself; to guzzle; to get hungry.
- обыр I** *с.е.* glutton; ~ мал hungry cattle; ♦ *з.е.* ~лық gluttony; insatiability; ♦ *em.* ~лану to show gluttony; voracity.
- обыр II** *з.е.* cancer; ~дан қайтыс болу to die of cancer.
- овация** *з.е.* ovation.
- овизм** *з.е.* ovism.
- овист** *з.е.* ovist.
- оволецитин** *з.е.* ovolectithin.
- овоскоп** *з.е.* eggtester; ovoscope.
- овчарка** *з.е.* sheep dog.
- огам** *з.е.* ogham; ancient Irish and Celtic alphabet.
- одограф** *з.е.* odograph; (*ТЕХ*) odometer.
- одонтит** *з.е. (МЕД)* pulpitis; odontitis.
- одонтология** *з.е. (МЕД)* odontology.
- одоратор** *з.е.* odorizer.
- отшашқыш** *з.е.* flame thrower.
- оған** *есімд.* to him; her; it; ~ кірсін деңізші would you ask him to come in.
- оғаш** *с.е.* strange; odd; ~ мінез көрсету to behave absurdly; ~ көру to consider smth. odd; ♦ *з.е.* ~тық singularity; isolation; ♦ *em.* ~тану to seem to be strange; to stand apart.
- ода** *з.е. (ӘДЕБ)* ode.
- одағай I** *з.е. (ЛИНГ)* interjection; ♦ *em.* ~лау to separate; to divide.
- одағай II** *с.е.* strange; odd; ~ мінез rude; ♦ *з.е.* ~лық abnormality; rudeness.
- одақ** *з.е.* union; alliance; ~ құру to enter into an alliance; ♦ *з.е.* ~тық allied; union; ♦ *с.е.* ~тас ally; associate; ~тас республикалар allied republics; ♦ *em.* ~тасу to form alliance.
- одан** *есімд.*; that; ~ кейін whereupon; ~ басқа besides; ~ бұрын heretofore; ♦ *үст.* ~-бұдан from everywhere.
- одеял** *з.е.* blanket; woollen blanket; ~ жамылу to wrap oneself with blanket.
- одонтология** *з.е. (МЕД)* odontology; ♦ *с.е.* ~лық odontologic.
- одыр** *с.е.* impudent; quarrelsome; ♦ *з.е.* ~лық impudence; rudeness; ♦ *em.* ~айту to prick up one's ears; ~айысу to look each other arrogantly.
- одыраң** *үст.:* ~-~ absurdly; lubberly; ~-~ ету to swagger.
- одыра//ю** *em.* to stare at; бөркін ~йтып кию to wear the cap erect.
- ожар** *с.е.* unceremonious; impudent; ♦ *з.е.* ~лық unceremonious; rudeness; ♦ *em.* ~лану to become rude; unceremonious.
- ожауқабак** *з.е.* calabash.
- ожау** *з.е.* scoop; тесік ~; skimmer; эксковатор ~ы excavator bucket; ~ша a small scoop; ♦ *em.* ~лау to take water with ladle.
- озаң** *з.е.* cry; shout.
- озат** *с.е.* progressive; pace-maker; ~ техника up-to-date machinery.
- озбыр** *з.е.* violator; tyrant; ~лық encroachment; usurpation; ♦ *em.* ~лану to become oppressor.
- ОЗМЫШ:** *з.е.* жазмыштан ~ жоқ there is no escaping fate.
- озон** *з.е. (ХИМ)* ozone; ~атор ozonizer.
- оз//у** *em.* to pass ahead; to overtake; ♦ *с.е.* ~ыңқы advance; high-level.
- ОЗЫҚ** *с.е.* leading; progressive; ~ техника up-to-date machinery; ~тық forestalling; progress.
- ой I** *з.е.* thought; idea; менің ~ымша in my opinion; ~ға келу to occur; ~дан шығып кету to slip one's memory; ~ы бөліну to look aside; ~-арман thought and dream; ~-өріс mental outlook; ~-өрісі кең broad-minded;

- ~**пікір** thought and idea; ♦ *c.e.* ~**дағы** forethought; imaginary; (*МАТ*) mental; ♦ *үсм.* ~**дағыдай** as it should be; successfully; ~**ша** mentally; in one's mind; ♦ *c.e.* ~**лы** clever; wise; ~**лы жүзбен қарау** to look thoughtfully; **екі ~лы** to be irresolute; hilly; bumpy; ~**сыз** thoughtless; insouciant; ~**шыл** thinker; inclined to thoughts; ~**шаң** judicious; wise; ♦ *з.е.* ~**лылық** judiciousness; reasonableness; ~**сыздық** recklessness.
- ой II** *з.е.* hollow; lowland; ~**шұқыр** pits and hollows; ♦ *c.e.* ~**лы-қырлы** hilly; bumpy; ~**дағы-қырдағы** from different places; ♦ *үсм.* ~**да-қырда** everywhere; ~**дан-қырдан** from different places; ~**дан-қырдан қашқан** different ragtag and bobtail.
- ой III** *одағ.* interjection oh!; ouch; ow.
- ойбай!** *одағ.* oh! ouch!; *interjection* expressing surprise, fear, pain; ♦ *c.e.* ~**шыл** shouter; roarer; ♦ *em.* ~**лау** to groan; to make a noise.
- ойғыш** *з.е.* skilled in cutting out or engraving.
- ойдым** *c.e.* bumpy; (*МЕД*) eye socket; ♦ *үсм.* ~-~ here and there; in some places.
- ойқасталы** *em.* to frolic; to romp (*animals*); to pass smth. by.
- ойқы** *c.e.:* ~-шойқы uneven; rough.
- ойқыл** *з.е.* rut; pot-hole; ♦ *em.* ~**дану** to become rut; pot-hole.
- ойланлы** *em.* to reflect; ~**ып айту** to meditate to say deliberately; ~**дыру** to puzzle; to perplex; ~**дырып қою** to make sb. think about; ♦ *үсм.* ~**бастан** thoughtlessly.
- ойласлы** *em.* to think together.
- ойластырлы** *em.* to intend; to mean.
- ойлалы** *em.* to think; to believe; ~**п-пішу** to consider; to think over. ~**п табу** to think out; ♦ *з.е.* ~**мпаз** thinker; ♦ *үсм.* ~**маған жерден** unexpectedly.
- ойма** *з.е.* cut; notch; ♦ *c.e.* ~**лы** decorated with pattern; ornamental.
- оймақ** *з.е.* thimble; ~**ауыз** small mouth; ♦ *c.e.* ~**тай** small as a thimble.
- оймақгүл** *з.е.* (*БОТ*) bluebell; bell-flower.
- оймақша** *з.е.* (*БОТ*) moss-cap.
- оймыш** *з.е.* ornament; (*МЕД*) funnel; ♦ *c.e.* ~**ты** ornamental; decorated with pattern.
- ойнақ** *з.е.* place for entertainment; crowd of demons; ♦ *em.* ~**тау** to frolic; to frisk; ~**шу** to frolic; to frisk.
- ойнақы** *c.e.* playful; skittish; ♦ *em.* ~**лану** to be playful; skittish.
- ойналлы** *em.* to frolic; to frisk; to joke; to play (*games, musical instrument*); to perform, to act (*role*); sparkle; shine; to be reflected (*mirror, water*); *ауыс.* to pipe up; to appear suddenly (*about clouds*); **бұлт ~п шыға келді** suddenly a cloud appeared; ♦ *em.* ~**п-күлу** to amuse oneself; to have fun; ~**п-айту** to tell a joke; ♦ *c.e.* ~**малы** movable; sliding; ~**малы буын** movable joints; ~**мпаз** play loving; skillful player; ♦ *з.е.* ~**мпаздық** ability to play skillfully.
- ойналлы** *em.* to be played; to be performed.
- ойнатлы** *em.* to amuse; to entertain; to start (*tape*); **баланы ~у** to amuse the child.
- ойнас** *з.е.* licentiousness; lover; ♦ *c.e.* ~**қор** lascivious; ♦ *з.е.* ~**қорлық** licentiousness.
- ойпаң** *з.е.* cavity; hollow; ♦ *c.e.* ~-т-~ hugger-mugger; chaotic.
- ойпат** *з.е.* (*ГЕОГ*) lowland; plain; ♦ *c.e.* ~**ты** lower; ♦ *em.* ~**тану** to become cavity; hollow.
- ойпыл-тойпыл** *c.e.* hugger-mugger; chaotic.
- ойпырым-ай** *одағ.* expressing surprise; amazement.

- ойран** *з.е.* destruction; ~ салу to shatter; ~-топыр upside-down; mess; ♦ *үсм.* ~-асыр upside-down; topsy-turvy; ♦ *ет.* ~дау to break; to defeat; ~далу to be broken; ~дату to destruct; to break; ♦ *з.е.* ~даушы pogrom-maker; harrier.
- ойрат** *з.е.* oirat (*Kalmyks*).
- ойсылқара** *з.е.* (*МИФ*) the protector of camels.
- ойсырал/у** *ет.* to be ruined; to be destroyed.
- ойт** *одағ.*: ~ дерсің! great!.
- ойық** *з.е.* ice-hole; embrasure.
- ойын** *з.е.* game; олимпиадалық ~дар Olympic games; joke; ~-сауық merriment; fun; ~-той feast; ~шы player; ~паз merry; cheery fellow; ~паздық love for play and fun; ♦ *с.е.* ~шыл mischievous; playful.
- ойыншық** *з.е.* toy; plaything; ♦ *үсм.* ~ша as a toy.
- ойыңқы** *с.е.* slightly deep place.
- ойыс** *з.е.* concave; cavity; ~-дөңес concave-convex; ♦ *з.е.* ~тық (*МАТ*) concavity.
- ойыс/у** *ет.* to turn into; to cross.
- Ока** *з.е.* the Oka.
- окапи** *з.е.* (*ЗООЛ*) okapi.
- океанограф** *з.е.* oceanograph.
- океанография** *з.е.* oceanography.
- океанолог** *з.е.* oceanologist.
- океанология** *з.е.* oceanology.
- окультизм** *з.е.* occultism.
- окультист** *з.е.* occultist.
- окупант** *з.е.* invader; occupier.
- окупация** *з.е.* occupation; ♦ *ет.* ~лау to occupy; ♦ *з.е.* ~лаушы invader; occupant; ~лық occupation; occupying.
- окоп** *з.е.* trench; entrenchment.
- округ** *з.е.* district; region; сайлау ~і electoral district.
- оксигеометр** *з.е.* oximeter.
- округтік** *с.е.* district; ~ сот circuit court.
- оксалис** *з.е.* (*БОТ*) oxalis.
- оксид** *з.е.* oxide.
- оксиликвит** *з.е.* (*ХИМ*) oxyliquit.
- оксиметр** *з.е.* (*МЕД*) oximeter.
- оксифония** *з.е.* oxyphonia.
- Оксфорд** *з.е.* Oxford.
- оксюморон** *з.е.* oxymoron.
- октава** *з.е.* (*МУЗ*) octave.
- октада** *з.е.* octad.
- октант** *з.е.* octant; angular instrument.
- октаэдр** *з.е.* octahedron.
- октет** *з.е.* octette.
- окулист** *з.е.* (*МЕД*) oculist.
- оқ** *з.е.* arrow; bullet; shell; ~-дәрі ammunition; ~шы arrow maker; bullet make; ~тық smth. destined for shot (*for a bullet, for an arrow*); ♦ *с.е.* ~тай like an arrow; as a bullet; ~тай түзу straight as an arrow; ~ты loaded (*gun*); ♦ *фр.* ~ты көзбен қарау to look angrily.
- оқа I** *з.е.* galloon; braid; ~шы galloon maker; ♦ *с.е.* ~лы embroidered with galloon; ♦ *ет.* ~лау to embroider with galloon.
- оқа II** *қыст.с.* nothing; ~сы жоқ all right! never mind!.
- оқалақтал/у** *ет.* to run about like a possessed.
- оқиға** *з.е.* event; occurrence.
- оқпан** *з.е.* pit; trunk (*firearms*); ♦ *с.е.* ~ды with pits; ♦ *ет.* ~дау to dig.
- оқтал/у** *ет.* to make up one's mind; to be going to do smth.; ♦ *з.е.* ~ыс aspiration.
- оқта-теkte** *үсм.* sometimes; now and then.
- оқтал/у I** *ет.* to load a gun; ♦ *с.е.* ~лы loaded (*gun*).
- оқтау II** *з.е.* rolling-pin; ♦ *с.е.* ~дай like a rolling-pin; ♦ *ет.* ~лау to roll down with a rolling-pin.
- оқтын-оқтын** *үсм.* periodically; at regular intervals.

- оқ//у** *em.* to read; to study; to learn; **дауыстап ~у** to read aloud; **іштен ~у** to read to oneself to study; **сырттай ~у** to study by correspondence; ♦ *з.е.* ~у reading; training; **өндірістік ~у** industrial training; **~у-ағарту** enlightenment; education; **~у-білім** studies and knowledge; **~у-тәрбие** teaching and educational; ♦ *с.е.* ~у жылы academic year; **~у орны** educational institution; ♦ *с.е.* ~ыған educated; widely-read; **мен ~ ~ыған кітап** the book I have read; ♦ *з.е.* ~ығандық education; erudition; ♦ *с.е.* ~ығыш book-lover; ♦ *з.е.* ~ығыштық love for reading; ~ылым reading.
- оқулық** *з.е.* textbook.
- оқушы** *з.е.* schoolboy; pupil; ♦ *с.е.* ~лық кезең school period.
- оқшантай** *з.е.* (ЭТН) pouch; cartridge/ammunition belt.
- оқшау** *с.е.* apart; aloof; ♦ *з.е.* ~лық isolation.
- оқшима** *с.е.* sharp-pointed.
- оқшырайт//у** *em.* to put the hat on one side; cocked.
- оқшыра//ю** *em.* to look at sb. angrily; look askance at.
- оқымысты** *з.е.* scientist; scholar; ~лық learning; erudition.
- оқыра** *з.е.* larvae of gadfly; ox botfly; ♦ *em.* ~қтау to jump unexpectedly (cow).
- оқыра//ю** *em.* to neigh quietly.
- оқырман** *з.е.* reader.
- оқыс** *с.е.* sudden; unexpected; steep; ♦ *з.е.* ~тық rashness; unexpectedness; ♦ *үст.* ~тан unexpectedly; suddenly.
- оқыт//у** *em.* to teach; ♦ *з.е.* ~ушы teacher; instructor; ~ушылық work of teacher; teaching.
- ол** *есімд.* he/she/it; ~ар they; ~ адам that person; *з.е.* ~-пұл some things; small things.
- олай** *үст.* if, this way; ~ болса if that's the case; ~ емес not the case; ~-бұлай but and then; ~-бұлай болып кету to die.
- олақ** *с.е.* unskilful; awkward; ♦ *з.е.* ~тық inability; awkwardness.
- олеандр** *з.е.* (БОТ) oleander.
- олеум** *з.е.* (ТЕХ) oleum.
- олжа** *з.е.* prey; trophy; ~ байлау to present the prey; ~шыл hunter; ♦ *с.е.* ~лас accomplice in preying; ♦ *em.* ~лау to seize by way of prey; ~лану to benefit from smth..
- олигарх** *з.е.* oligarch.
- олигархия** *з.е.* oligarchy; **финанс ~сы** financial oligarchy.
- Олимп** *з.е.* Olympus.
- олимпиада** *з.е.* Olympiad; ♦ *с.е.* ~лық Olympic; ~лық ойындар Olympic games.
- олиф** *з.е.* drying oil; *em.* ~теу to cover with drying oil.
- олқы** *с.е.* weak; badly; ~лы-толқылы indefinite; twofold; ♦ *з.е.* ~лық defect; weak point; ♦ *em.* ~лану to grow weaker; ~сыну not to content oneself with smth..
- олла-біллә** *одағ.* upon my word! honestly!.
- олпы-солпы** *с.е.* ungainly; baggy (clothes); ♦ *з.е.* ~лық awkwardness; bagginess (clothes); shortcomings.
- ом** *з.е.* (ФИЗ) ohm.
- ома:** *em.* ~ қабу to perish; to die.
- омақас//у** *em.* to fall head over heels; *ауыс.* to come off second-best.
- омал//у** *em.* to sit without doing anything.
- омарта** *з.е.* beehive; bee-garden; ~шы bee-keeper; bee-master; ~шылық bee-keeper's work.
- омбы** *з.е.* snowdrift; bank; ♦ *em.* ~лау to sink in snowdrift.
- омега** *з.е.* omega.

- омлет** *з.е.* omelette; fried eggs mixed with milk and flour.
- омметр** *з.е.* (ФИЗ) ohmmeter.
- омограф** *з.е.* (ЛИНГ) homograph.
- омоним** *з.е.* (ЛИНГ) homonym.
- омофон** *з.е.* (ЛИНГ) homophone.
- омсыра//ю** *ет.* to become empty.
- омырау** *з.е.* breast; bodice; ~ын оққа төсеу to defend bravely; ♦ *ет.* ~лау to force one's way; to push one's way through; ♦ *с.е.* ~лы busty; with broad chest; ~сыз with hollow breast; ~ша apron; bib.
- омыртқа** *з.е.* vertebra; бел ~ lumbar vertebra; ♦ *с.е.* ~лы with vertebral column; ♦ *з.е.* ~лылар (ЗООЛ) vertebrates; ~сыздар invertebrates.
- омыр//у** *ет.* to break with effort; to break out; to crumb; ♦ *з.е.* ~ылым (ТЕХ) fracture; break; ♦ *с.е.* ~малы folding; collapsible; ~ылғыш fragile; brittle; ♦ *з.е.* ~ылғыштық fragility; frailness.
- он** *сан.ес.* ten; ~ жасар бала a ten-year-old child; ~ шақты about ten; ~даған tens of; ~дағы ten-year; decennial; ~дағы бала ten-year-old child; ~дық (МАТ) tens; dozens; ~дық бөлшек decimal fraction; ~ыншы tenth; ♦ *з.е.* ~күндік ten-day period; decade; ♦ *с.е.* ~жылдық мектеп ten-year secondary school; ♦ *үст.* ~-нан ten by ten; ten at a time; ♦ *фр.* ~ саусағынан өнер тамған jack-of-all-trades; ~ саусағындай білу to know beyond doubt.
- онда** *есімд.* there; ~ не бар? what is there?; in that case; of that place; ♦ *үст.* ~-мұнда here and there; but and ben; ~ғы адамдар the local inhabitants; ♦ *с.е.* ~ғы-мұндағы this and that; different.
- ондай** *есімд.* such; so; ~ болғанда in that case; ~-мұндай something; ~-мұндай бола қалса if something happens.
- ондатр** *з.е.* (ЗООЛ) musk-rat; ♦ *с.е.* musquash.
- оникс** *з.е.* (МИН) onyx.
- онколог** *з.е.* (МЕД) oncologist.
- онкология** *з.е.* (МЕД) oncology; ♦ *с.е.* ~лық oncological.
- ономастика** *з.е.* (ЛИНГ) science of naming; onomasiology; ♦ *с.е.* ~лық onomasiological; names.
- онтология** *з.е.* (ФИЛОС) ontology; ♦ *с.е.* ~лық ontological.
- онша** *үст.* not very; not so; ~ алыс емес not very far; ♦ *с.е.* ~-мұнша insignificant; slight; ♦ *үст.* ~лық not so much; not so many.
- оны** *есімд.* him; her; it; ~ қайдан білесің? how do you know him?.
- оның** *есімд.* his; her; its; ~ айтқанына қарағанда judging by his words.
- онымен** *есімд.* by that; ~ не айтпақсың? what do you mean by that?; ~ қалай кездестің? how do you meet him?.
- оң** *с.е.* right; right-hand; ~ іс just cause; ~ бата benediction; ~-терісі right or wrong; ♦ *үст.* ~ды-солды but and ben; ~ы-солынан from the right and left; ♦ *з.е.* ~шыл (САЯС) the Right; ~шылдық right-wing deviation; ♦ *фр.* ~ қабағын беру to be highly; ісі ~ға басы to be succeed.
- оңазалық** *з.е.* gluttony; voracity.
- оңай** *с.е.* easy; light; ♦ *з.е.* ~лық lightness; easiness; ♦ *ет.* ~лану to become easier; simplified; ~лату to make easier; to simplify.
- оңал//у** *ет.* to recover from sth.; to be improved.
- оңаша** *с.е.* secluded; solitary; ~да қалу to stay alone; tete-a-tete; ♦ *з.е.* ~лық seclusion; isolation; ♦ *ет.* ~лау to draw aside; to take aside; ~лану to be alone; to stand apart.

- оңбалуу** *em.* not to recover; not to improve; ♦ *қыст.* ~ғыр damn him!; ♦ *с.е.* ~ған scoundrel; ♦ *з.е.* ~ғандық abomination; meanness.
- оңғарлуу** *em.* to go right; to go smoothly; *ісіміз* ~ды our things went smoothly.
- оңғарыллуу** *em.* to be adjusted; to recover.
- оңдалуу** *em.* to fix; to correct; to repair; to adjust; ~ту to repair; to fix.
- оңдырлуу** *em.* to act effectually; ~май to do smth. ineffectually; ♦ *үст.* ~май strongly; ~май ұру to beat ruthlessly.
- оңқа** *үст.* vertical position of the assyk (*knee bone of a sheep or goat*); ~ш~болу to fall head over heels.
- оңсынлуу** *em.* to consider to be true.
- оңтай** *з.е.* convenient moment; ~ы келгенде at the appropriate time; ♦ *с.е.* ~лы appropriate; ~сыз awkward; clumsy; ♦ *з.е.* ~лық agility; convenience; knack; ~сыздық awkwardness; clumsiness.
- оңтүстік** *з.е.* south; ♦ *с.е.* southern; ~Полюс South Pole; ~батыс southwest; ~шығыс south-east.
- оңлуу I** *em.* to be improved; to get better; ♦ *с.е.* ~ды good; proper.
- оңлуу II** *em.* to fade; to lose colour; ♦ *с.е.* ~ғақ moulting; ♦ *з.е.* ~ғақтық easy moulting (*cloth*).
- оп** *з.е.* deep precipice; ~қа түсу to be entrapped.
- оплуу** *em.* to eat up.
- опа I** *з.е.* faithfulness; good; ~сы жоқ changeful; ~таппай to have no use; powder; ♦ *с.е.* ~сыз traitor; betrayer; transitory; deceptive; ♦ *з.е.* ~сыздық faithlessness; betrayal; delusiveness.
- опа II** *з.е.* powder (*face*); ~далап powder and lipstick; ♦ *em.* ~лау to powder face.
- опай-топай** *з.е.* disorder; mess.
- опақ** *с.е.:* отырса ~, тұрса сопақ hard to please, not to satisfy.
- опалубка** *з.е.* curb; dome.
- опат** *з.е.* death.
- опера** *з.е.* (МУЗ) opera; ♦ *с.е.* ~лық operatic; ~лық әнші opera singer.
- оператор** *з.е.* operator; дыбыс ~ы; ♦ *с.е.* ~лық operator's work.
- операция** *з.е.* operation; ~жасау to perform an operation; пластикалық ~ plastic operation; action; кіргізу ~сы input operation; ♦ *с.е.* ~лық (МЕД) operating; (ТЕХ) operational.
- оперетта** *з.е.* (МУЗ) musical comedy; operetta; ♦ *с.е.* ~лық operetta.
- оппа** *з.е.* snowdrift; bank; ♦ *с.е.* ~лы with deep snowdrift.
- оппозиционер** *з.е.* (САЯС) oppositionist.
- оппозиция** *з.е.* (САЯС) opposition; ~да болу to be in opposition; ♦ *с.е.* ~лық opposition.
- оппонент** *з.е.* opponent.
- оппортунизм** *з.е.* (САЯС) opportunism; timeserving.
- оппортунист** *з.е.* (САЯС) opportunist; ♦ *с.е.* ~ік opportunistic.
- оптик** *з.е.* (ФИЗ) optician; optometrist.
- оптика** *з.е.* (ФИЗ) optics; ♦ *с.е.* ~лық optic; optical.
- оптималды** *с.е.* optimum; optimal.
- оптимизм** *з.е.* optimism.
- оптимист** *з.е.* optimist; ♦ *с.е.* ~ік optimistic.
- оптығлуу** *em.* to get tired; to strain oneself to breaking point.
- опық** *з.е.* regret; annoyance; ~жеу to be whipping the cat.
- опыр** *үст.:* ~топыр turmoil; fuss.
- опырлуу** *em.* to pull off; ♦ *с.е.* ~ық toothless.
- опыраңдалуу** *em.* to be clumsy; to swagger.
- опырма** *с.е.:* ~мылтық folding gun.

- опырыл//у** *em.* to fail; crash down;
 ♦ *c.e.* ~ғыш fragile; ♦ *з.е.* ~ғыштық fragility.
- ор I** *з.е.* ditch; pit; ~ қазу to dig a hole.
- ор II** *c.e.* auburn; brown; ~ қоян European brown hare; ~ жылан large snake.
- Орал** *з.е.:* ~ таулары Ural Mountains.
- орағыт//у** *em.* to pass around; to make hints.
- орал//у** *em.* to wrap up; to excel; алдын ~у to pass around; алды-артын ~у to put obstacles in the way.
- ораза** *з.е.* (ДИН) Moslem fast during a month; ~ ұстау to keep the fast.
- оразды** *c.e.* happy; successful.
- орай I** *з.е.* chance; opportunity; осыған ~ in this connection; requital; recompense; ♦ *c.e.* ~сыз inappropriate; ~лас analogous; ♦ *з.е.* ~сыздық irrelevance; ~ластық conformity; ♦ *em.* ~лау to adjust; ~лану to adjust oneself.
- орай II** repayment; retaliation; ~ын қайтару to pay back.
- орай III** *з.е.* curl of hair (*on person's top*); ♦ *c.e.* ~сыз without curl.
- орай IV** *з.е.:* көк ~ шалғын green meadow.
- орақ** *з.е.* sickle; reaping-hook; harvest; ~ қанаттылар hook-tips; ~балға sickle and hammer; ~шы reaper; hay-maker; ~шылық reaper's; hay-maker's work; ♦ *c.e.* ~тай like a sickle; falcate; ♦ *em.* ~тану to become falcate; ♦ *үсм.* ~ша as a sickle; ♦ *фр.* ~тілді sharp tongue.
- орал//у** *em.* to return; to tangle (*rope*).
- оралғы** *з.е.* obstacle; ~ болу to put obstacles in the way; return; compensation.
- оралым I** *з.е.* adroitness; resourcefulness; ♦ *c.e.* ~ды nimble; convenient; ♦ *з.е.* ~дылық turning ability; convenience; ~сыздық awkwardness; discrepancy.
- оралым II** *з.е.* circle; round.
- орам I** *з.е.* syllable; тілі ~ға келмеу not to be able to speak; wrapper; cover.
- орам II** *з.е.* wrap; hank; winding; ~ жіп skein.
- орама:** *з.е.* roll; ~ білезік bracelet; bangle.
- орамал** *з.е.* kerchief; towel; түкті ~ bath towel; ♦ *c.e.* ~ды with a kerchief round one's head; ~дық *з.е.* for towel.
- орангутан** *з.е.* (ЗООЛ) red ape; orang-utang.
- оранжерея** *з.е.* greenhouse; hothouse.
- оран//у** *em.* to wrap up; ~ып-қымтану to wrap oneself up; ♦ *з.е.* ~ыш cover; wrapper.
- ораң** *em.:* ~ ету to move lubberly.
- орасан** *c.e.* very; extremely; ~ зор huge.
- оратория** *з.е.* (МУЗ) oratorio.
- орал//у** *em.* to wrap; to envelop; twine round; ~п-қымтау to wrap up; ♦ *c.e.* ~улы packaged; wrapped up; ♦ *з.е.* ~уыш cover; envelope.
- орбита** *з.е.* (АСТР) orbit.
- орган** *з.е.* organ.
- организм** *з.е.* organism.
- органикалық** *c.e.* organic; ~ қосылыс organic compound.
- орғ//у** *em.* to vault; to gallop.
- орда** *з.е.* horde; palace; swarm; мәдениет ~сы cultural center; ♦ *c.e.* ~лы having horde; crowd of.
- ордаң** *c.e.* haughty; scandalous; ~ ету to jump lubberly; ♦ *em.* ~дау to move; jump lubberly; ♦ *з.е.* ~даушылық jumping lubberly.
- орден** *з.е.* order; ♦ *c.e.* ~ді order-bearer.
- ордер** *з.е.* warrant; order.
- ординаршы** *з.е.* (ӘСК) orderly.
- ординатор** *з.е.* (МЕД) attending physician; registrar; ♦ *з.е.* ~лық staffroom.
- ординатура** *з.е.* (МЕД) residency.

- оркестр** *з.е. (МУЗ)* orchestra; симфония *~і* philharmonic orchestra; ♦ *с.е.* *~лік* orchestral.
- оркестрант** *з.е.* bandsman; musician.
- орлал/у** *em.* to dig a hole.
- орман** *з.е.* forest; woods; *~тоғай* forest and grove; ♦ *с.е.* *~тоғайлы* wooded; woody; *~ды* foresty; *~ды дала* forest-steppe; ♦ *з.е.* *~ша* small wood; *~шы* forester; forest-guard; *~шылық* forestry; ♦ *em.* *~дану* to be covered with forest.
- орналастыр//у** *em.* to place; to accommodate; ♦ *з.е.* *~ушы* organizer.
- орналас//у** *em.* to settle; жұмысқа *~у* to get fixed up in a job.
- орнат//у** *em.* to erect; to construct; ♦ *з.е.* *~ушы* constitutive.
- орнал/у** *em.* to be raised; to set in.
- орнитолог** *з.е.* ornithologist.
- орнитология** *з.е.* ornithology; ♦ *с.е.* *~лық* ornithological.
- орнығ//у** *em.* to settle down; *~(ғ-қ)тыру* to strengthen; to fix; ♦ *с.е.* *~(ғ-қ)ты* firm; steady; *~(ғ-қ)сыз* unstable; unsteady; ♦ *з.е.* *~(ғ-қ)тылық* steadiness; strength; *~(ғ-қ)сыздық* instability; unsteadiness.
- орография** *з.е.* orography; ♦ *с.е.* *~лық* orographic.
- орта I** *с.е.* middle; midst; түн *~сы* midnight; ♦ *em.* *~лау* to come up to the middle; *~лану* to be reduced by one half; ♦ *үсм.* *~сында* in the middle; among; *~ңғы* intermediate; middle.
- орта II** *з.е.* surroundings; sphere; қоршаған *~* environment.
- орта//ю** *em.* to diminish; to decrease.
- ортақ** *з.е.* common; joint; *~тас* accomplice; participator; ♦ *em.* *~тасу* to become accomplice; participator; ♦ *з.е.* *~шыл* compassionate; sympathetic; *~шылдық* compassionateness; *~тастық* complicity; participation; *~тасушылық* complicity; participation.
- орталық** *з.е.* centre; сауда *~(қ-ғ)ы* centre of trade; ♦ *с.е.* central; *~комитет* central committee; ♦ *em.* *~тандыру* to centralize; *~тандырылу* to be centralized.
- ортан** *с.е.* middle; *~жілік* thigh-bone; *~қолды* selected; ♦ *с.е.* *~шы* middle.
- орташа** *с.е. (ТАР)* peasant of average means; *~жылдамдық* average speed; ♦ *с.е.* *~лау* so-so; middling; ♦ *em.* *~лану* to become peasant of average means.
- ортеке** *з.е.* wooden statuette of an ibex tied to the dombra (Kazakh national instrument) which moves while playing.
- ортодокс** *з.е.* orthodox; *~ия* orthodoxy; ♦ *с.е.* *~альды* orthodox; generally used.
- ортодромия** *з.е.* great circle.
- ортопед** *з.е. (МЕД)* orthopaedist.
- ортопедия** *з.е. (МЕД)* orthopaedy; ♦ *с.е.* *~лық* orthopaedic.
- ор//у** *em.* to mow; to cut; ♦ *з.е.* *~ушы* mower; hay-maker; ♦ *с.е.* *~улы* cut; gathered; *~ғыш* mowing; *~ғыш машина* mowing machine; ♦ *з.е.* *~ғыштық* mowing well.
- орфограмма** *з.е. (ЛИНГ)* orthography.
- орфография** *з.е. (ЛИНГ)* spelling; orthography.
- орфографиялық** *с.е. (ЛИНГ)* orthographical; spelling.
- орфоэпия** *з.е.* orthoepy.
- орхидея** *з.е. (БОТ)* orchid.
- орхон:** *з.е. (ТАР)* *~жазуы* Orkhon; ancient written language.
- орым** *з.е.* a quantity of cutting.
- орын** *з.е.* place; position; *~ы* толмайтын irreplaceable; оқу *~ы* educational institution; *~ын басу* to take smb.'s

ОРЫНБАСАР

- place; ~-орнымен one after another; ♦ *c.e.* ~ды appropriate; ~сыз inappropriate; ♦ *z.e.* ~дылық appropriateness; expediency; ~сыздық irrelevance.
- орынбасар** *z.e.* substitute; assistant; директордың ~ы deputy director; ♦ *z.e.* ~лық substitution.
- орындал//у** *em.* to be carried out; to be executed.
- орында//у** *em.* to carry out; fulfill; бұйрықты ~у to execute a command; әнді ~у to perform a song; тілекті ~у to comply with a request; ♦ *z.e.* ~ушы executor; performer; ~ушылық execution; performance.
- орындық** *z.e.* chair; seat.
- орынша** *үст.* as before.
- орыс** *z.e.* Russian; ~ тілі the Russian language; ~ша in Russian; ♦ *em.* ~шалау to speak Russian.
- орытқ//у** *em.* to jump up; to leap.
- ос//у** *em.* to lash; to whip.
- осал** *c.e.* weak; ♦ *z.e.* ~дық weakness; lack of strength; ♦ *em.* ~дау to become weaker; ~дану to grow weak.
- осетин** *z.e.* Ossetin.
- осқыла//у** *em.* to lash; to whip.
- осқыр//у** *em.* to snort.
- осма** *z.e.* hair-dye; kohl.
- осмий** *z.e.* (МИН) osmium.
- оспадар** *c.e.* rude; impudent; ♦ *z.e.* ~лық rudeness; tactlessness; ♦ *em.* ~лану to become rude; impudent.
- оспақ** *z.e.* hidden motive; әзіл~ joke with a gentle hint; ♦ *em.* ~тау to speak in a roundabout way; to beat around the bush; ♦ *c.e.* ~шыл insinuatingly speaker; ♦ *z.e.* ~шылдық passion for hints.
- остеология** *z.e.* (БИОЛ) osteology.
- остеомиелит** *z.e.* (МЕД) osteomyelitis.
- осциллограф** *z.e.* oscillograph.
- осциллография** *z.e.* oscillography.
- осы** *есімд.* this; that given.
- осылай** *үст.* so; in this way; ~ айту to say so; ~ша thus; in that way.
- осында** *үст.* here; in this place; ♦ *c.e.* ~ғы local; of this place.
- осындай** *есімд.* such; so; similar; ♦ *үст.* ~да in that case.
- осынша** *есімд.* so much; ~ма so much; ~ма әдемі so beautiful.
- от I** *z.e.* fire; ~ жағу to light a fire; ~жалын fire and flame; ~жігер heat; energy; ~тық ashpit; fire-bar; cigarette lighter; match; ♦ *c.e.* ~ты fiery; ♦ *z.e.* ~тылық ardour; hot temper; ♦ *фр.* ~пен ойнау to play with fire.
- от II** *z.e.* grass (for livestock feed); ~тық feeding-rack; manger; ♦ *c.e.* ~ты grassy; ~сыз-сусыз dried up; ♦ *em.* ~тау to graze; pasture; ~ығу to graze (animals).
- отағасы** *z.e.* master of the house.
- отал//ю** *em.* to be covered with thick grass.
- отан** *z.e.* native land; motherland; ~дас compatriot; fellow countryman; ♦ *c.e.* ~шыл patriotic; ~дық native; home; ~сыз without motherland; ♦ *z.e.* ~шылдық patriotism; ♦ *em.* ~дасу to live jointly; together.
- отар I** *z.e.* shepherd; flock; ♦ *c.e.* ~лас from one herd.
- отар II** *z.e.* colony; ♦ *c.e.* ~ елдер colonial countries; ~лы outrun; having colony; ♦ *em.* ~лау to divide sheep into herds; to colonize; ♦ *z.e.* ~лаушы colonizer; colonialist; ~шылдық colonialism; ~ланушы colonized.
- отарба** *z.e.* steam locomotive.
- отас//у** *em.* to get along together; to live in harmony.
- отал//у I** *em.* to weed; to destroy; ♦ *z.e.* ~ушы grubber.
- отау II** *z.e.* (ЭТН) nest; young family; holes in the national game toguzkum-

- alak*; ~ құру to marry; to build a family.
- оташы** *з.е.* bone-setter; ~лық profession of bone-setter.
- отряд** *з.е.* detachment; group.
- отталу** *em.* to talk nonsense.
- оттегі** *з.е.* (ХИМ) oxygen.
- оттиск** *з.е.* print.
- отыз** *сан.ес.* thirty; ~дай about thirty; ~қырық thirty-forty; ~ыншы thirtieth.
- отын** *з.е.* firewood; fuel; ~-су firewood and other things for preparing meals; ~шы lumberman; woodcutter; ♦ *с.е.* ~дық for firewood; fuel.
- отыр//у** *em.* to sit down; to have a seat; ♦ *з.е.* ~ыс seat; meeting; ~ыс-тұрыс behaviour; ~ғыш stool; bench; ♦ *үст.* ~ар-~мастан as soon as he sat; no sooner he sat.
- отырғыз//у** *em.* to plant; ағаш ~у to plant trees; ~ушы *з.е.* person who plants.
- отырықшы** *с.е.* settled; ~ ел settled population; ♦ *з.е.* ~лық settlement; ♦ *em.* ~лану to become settled.
- оу** *одағ.* addressing to call up smb.; hey!; *interjection expressing surprise.*
- офицер** *з.е.* officer; ♦ *с.е.* ~лік officer's.
- очерк** *з.е.* sketch; essay; ~ші essayist; ♦ *с.е.* ~тік for sketch; ~тік материал materials for essay.
- ошақ** *з.е.* trivet; fireside; family; ~шы person who makes fireplace.
- ошар//у** *em.* to gather the crowd.
- ошарыл//у** *em.* to crowd together.
- ошарлы:** *с.е.* ~лы жан the whole family.
- ол//ю I** *em.* to hollow out; to cut off.
- ою II** *з.е.* ornament; ~-өрнек kinds of ornaments and patterns; ~шы master of ornament; ~лық ornamentation; ♦ *с.е.* ~лы decorated with ornament; ♦ *em.* ~лау to ornament; to decorate with ornament.
- ояз I** *з.е.* uyezd (district); chief of uyezd; ~дық uyezd; county.
- ояз II** *с.е.* thin; skinny; ♦ *з.е.* ~дық leanness; thinness.
- оян//у** *em.* to wake up.
- оят//у** *em.* to wake; сезімді ~у to give rise to feelings; ♦ *з.е.* ~ушы person who wakes; ~қыш alarm clock.
- ояу** *с.е.* awake; sleepless.

Ө, ө

- Ө, ө** *the twenty first letter of the Kazakh alphabet.*
- өб//у** *em.* to kiss.
- өгей** *с.е.* non-native; not blood related; ~ әке stepfather; ~ шеше stepmother; ~ бала stepson; өгей қыз stepdaughter; ~ өлке foreign land.
- өгейшөп** *з.е.* foalfoot.
- өгіз** *з.е.* bullock.
- өжет** *с.е.* lively; bold; thrust; desperate; ♦ *з.е.* ~тік bravery; ~тілік glibness; courage; desperation; ~тілік жинау to pluck up courage.
- өз** *есімд. possessive case; есімд. reflexive pronoun; own; personal; ~ жерін қорғаушы* defender of his/her land; ~ алаңындағы матч home match; ~ бетімен arbitrary; accord of its own; ~ бетімен жіберу to let things drift; ~ негізінде fundamentally; мен ~м myself; (all) by myself; сен ~ң yourself; ол ~ himself/herself; біз ~міз ourselves; сендер ~дерің yourselves; олар ~дері themselves; ~-~іне сенімді self-opinionated; ~-~іне мүмкіндік беру to give himself a chance;

- ~--іне сенбеу not to trust himself/herself;
- өзара** *c.e.* interdependent; mutual; mutually; ~ тәуелділік interdependence; ~ көмек mutual aid; ~ түсінісу mutual understanding; ~ тиімді mutually beneficial; ♦ *з.е.* ~лық mutuality; reciprocity.
- өзбек** *з.е.* Uzbek; ~стан Uzbekistan.
- өзге** *есімд.* other.
- өзгерт//у** *em.* to alter; to colour; to change; to convert; to overrule; ~улер енгізу to make modifications.
- өзгер//у** *em.* to change; ♦ *c.e.* ~мелі changeable; ~ген changed; ~гіш mercurial; ♦ *з.е.* ~іс change; alteration; ♦ *c.e.* ~іссіз immovable; ~іссіз жағдайда болу in a state of flux.
- өзгеше** *c.e.* distinct (from); individual; distinctive; ♦ *з.е.* ~лік oddity; difference; peculiarity; *em.* ~лену to differ (from).
- өздік** *c.e.* (ЛИИГ) reflexive; ~ есімдік reflexive pronoun; ~(к-г)інен on his/her own; by oneself; high-handed (*decision*); ~(к-г)інен бастау initiative.
- өзек** *з.е.* (АНАТ) duct; core; heart (*leaf*); ♦ *c.e.* ~ті relevant; burning; actual; ♦ *з.е.* ~тілік relevance.
- өзен** *з.е.* river; ~ алабы glen; ~ арнасы riverbed; ~ бойымен жоғары/төмен up/down river; ~ жағалау riverside; ~ жағалауы riverbank; ~ шаяны crayfish.
- өзімшіл** *з.е.* egoist; ♦ *c.e.* egoistic; narcissistic; ♦ *з.е.* ~дік egoism.
- өзіндік** *c.e.* original; inherent; peculiar; ~ ерекшелік characteristic feature; ~ құн cost price.
- өзінше** *c.e.* pally; ~ жігіт dishy bloke.
- өйткені** *шыл.* because; for.
- өкпе** *з.е.* lung; ~ коллапсы a collapsed lung; ~ рак ауруы lung cancer; ~ ту-
беркулезі consumption; ~нің қабынуы pneumonia; ♦ *c.e.* ~шіл petulant.
- өктем** *c.e.* overbearing; peremptory; dominant; commanding; imperative; ♦ *з.е.* ~дік predominance; ~дік ету to have dominion over; ♦ *c.e.* ~шіл heavy-handed.
- өкше** *з.е.* heel; ~ні жерге кіргізу to grind one's heel into the ground; ~лес of the same age; ~лік backdrop; ♦ *c.e.* ~лі with heels; ~сіз without heels; not having heels; ♦ *em.* ~леу to keep up; ~лету to pursue.
- өкіл** *з.е.* representative; ~дер палатасы HR House of Representatives; ~ ретінде жіберу to delegate; ~і болу to represent; ~дік representation; ~дік дауыс беру block vote; ~етті plenipotentiary; ~еттік authority; power; ~еттігі болу to have the authority to do.
- өкім** *з.е.* power (*authority*); sentence; verdict.
- өкімет** *з.е.* power; authority; ~ ісіне қатысу to be in power.
- өкін//у** *em.* to regret; өткен іске ~бе do not regret about the past; ♦ *c.e.* ~етін penitent.
- өкініш** *з.е.* ~ penitence; repentance; regret; ~ ішін күйдіру pang of regret; ~ке орай unfortunately; ~ке орай regretfully; ~ке толы remorseful; ♦ *c.e.* ~ті rueful; annoying; ~ті-ақ! pity what a pity!; ~тісі notorious.
- өкір//у** *em.* to roar; weep bitterly; ~ін жылау to howl.
- өлексе** *з.е.* carrion.
- өлекшін** *з.е.* tigress.
- өлең** *з.е.* poem; rhyme; ~ айту to sing a song; ~ оқу to recite poetry; ~ шығару to poetize.
- өлке** *з.е.* region; country; ♦ *c.e.* ~лік regional.

- өлтір//у** *em.* to kill; to dispatch; to execute; to put down; homicide; ~**уге әрекет жасау** attempted murder; ~**етін** fatal; deadly (*weapon*); ♦ *c.e.* ~**етін жүрек талмасы** fatal heart attack; ♦ *з.е.* ~**уші** killer.
- өл//у** *em.* to perish; to die; ~**іп қала жаздау** to be within an inch of one's life; ♦ *c.e.* ~**ген** dead; extinct; ~**геннен кейін** posthumously; ~**гені туралы анықтама** death certificate; ~**гелі жатқан** dying; ~**етін жер** deathtrap; ~**мейтін** immortal.
- өлшем** *з.е.* dimension; ~**і бойынша** in order of size; ~**і үлкен киімдер** outsize clothes.
- өлшен//у** *em.* to measure; to weigh; ♦ *c.e.* ~**етін** measurable; quantifiable; ~**бейтін** immeasurable.
- өлшел//у** *em.* to mete out; to try on (*clothes*); to measure; ~**у орны** fitting room (*shop*); ♦ *c.e.* ~**үсіз** immeasurable; immoderate; ♦ *з.е.* ~**уіш** measurer; ~**уіш аспап** measuring device; gauge.
- өлі** *c.e.* dead; deathly; ~**уақыт** dead season; ~**теңіз** the Dead Sea.
- өлік** *з.е.* dead man; corpse.
- өлім** *з.е.* death; murder; ~**жазасы** capital punishment; death penalty; ~**жазасына кету** to sentence to death; ~**аузында болу** to be on one's deathbed.
- өлімсіре//у** *em.* to be weak; ♦ *c.e.* ~**ген** lassy (*eyes*); peaky.
- өлімтік** *з.е.* carion.
- өмір** *з.е.* life; lifetime ~**құны** cost of living; ~**салты** mode of life; ~**сүру** to live; ~**сүру деңгейі** living standards; ~**сүру стилі** lifestyle; ~**сүрудің төменгі деңгейі** living wage; ~**ұзақтығы** life expectancy; life span; ~**шындығы** fact; ~**ге керек зат** lifeline; ~**ге қауіпті** murderous; ~**ге оралту** to resuscitate; ~**ге оралу** resuscitation; ~**ден кейінгі** ~ afterlife; ~**ді қамтамасыз ету жүйесі** life-support system; ~**ді сақтандыру** life insurance; ~**і біткен** moribund; ♦ *c.e.* ~**лік** vital; lifelong ~**лік дос** lifelong friend; ~**сіз** lifeless.
- өмірбаян** *з.е.* autobiography; curriculum vitae; memoir; ♦ *c.e.* ~**дық** autobiographical; biographic(al); ~**дық мәліметтер** personal details; ~**дық фильм** biopic; ♦ *з.е.* ~**шы** biographer.
- өндір//у** *em.* to produce; to fabricate; ♦ *з.е.* ~**уші** producer.
- өндіріс** *з.е.* production; fabrication; ~**енгізу** to put into production; ~**тен босатып оқыту** off-the-job training; ~**тің қажеттілігі** the needs of industry; ♦ *c.e.* ~**ті** productive; ~**тік** production; industrial; ~**тік бірлестік** production association; ~**тік әрекеттен келетін кіріс** operating profit.
- өнеге** *з.е.* morality; ~**болу** to be an example; ♦ *c.e.* ~**лі** moral; ~**сіз** amoral.
- өнез** *з.е.* mildew.
- өнер** *з.е.* art; ~**ді/музыканы сүйіп тыңдаушы** a lover of art/music; ~**қамқоршысы** patron of the art; ~**магистры** Master of Fine Arts; ~**сүйер** art lover.
- өнеркәсіп** *з.е.* industry; ~**тегі келеңсіз жағдай** industrial accident; ~**тегі келіспеушілікті қарастырушы сот** industrial tribunal; ~**және сауда министрлігі** Department of Trade and Industry; ~**қожасы** industrialist; ~**тауарлары** manufactured goods; ♦ *em.* ~**тендіру** to industrialize; ♦ *c.e.* ~**тік** industrial; ~**тік қарым-қатынастар** industrial relations; ~**тік кешен** industrial estate; ~**тік әрлендіру** industrial design.
- өнерпаз** *з.е.* craftsman; ♦ *c.e.* artistic; skilled; ~**адам** an artistic person.
- өнертабыс** *з.е.* brainchild invention.
- өнертапқыш** *з.е.* inventor; ♦ *c.e.* inventive; ♦ *з.е.* ~**тық** inventiveness.

- өн//у** *em.* to grow; to germinate; to be multiplied.
- өнім** *з.е.* product; crop; **~ді таратудың үлестік келісімі** production agreement; **~нің пісуі** gestation; **жалпы ішкі ~** gross domestic product (GDP); ♦ *с.е.* **~ді** productive; intensive; **~сіз** barren (*land*); inefficient; nonproductive; ♦ *з.е.* **~ділік** productivity; **~сіздік** unproductiveness; inefficiency.
- өңдел//у** *em.* to be remade; to be processed; to be cultivated; ♦ *с.е.* **~ген** finished; **~меген** raw.
- өңде//у** *em.* to remake; to process; **жерді ~у** cultivate the land.
- өңез** *з.е.* slimy coating (*of dairy products on the inner walls of leather ware*).
- өңеш** *з.е.* oesophagus.
- өң I** *з.е.* face; shade; colors; front side of fabric or clothes; **~і қашу** to grow/turn pale; **~і түскен** discoloured; **~і түсу** to fade away; **~ін айналдыру** to turn inside out; ♦ *с.е.* **~сіз** unsightly; colorless; uncomely.
- өң II** *з.е.* reality; **~ім бе, түсім бе?** reality or a dream?.
- өңір I** *з.е.* surroundings; neighborhood; ♦ *с.е.* **~лік** regional; **~лік даму** regional development.
- өңір II** *з.е.* coat-breast; lapel.
- өрбіт//у** *em.* to multiply; to breed; to spread.
- өрескел** *үсм.* rudely; ♦ *с.е.* gross; vulgar; **~ қылық** impudent act; **~ сөйлеу** to speak roughly; **~ қателік** howler; ♦ *з.е.* **~дік** clanger; roughness.
- өркенде//у** *em.* to flourish; to develop; **~ген өлке** flourishing land; **~п, қанат жаю** to blossom into; ♦ *с.е.* **~уші** developing; **~уші ел** developing country.
- өркениет** *з.е.* civilization; ♦ *с.е.* **~ті** civilized.
- өркөкірек** *с.е.* presumptuous; ♦ *з.е.* **~тік** arrogance; conceit.
- өркеш** *з.е.* hump; hunch.
- өркөңіл** *з.е.* proud.
- өрле//у** *em.* to move ahead; to climb up; **~у жылдамдығы** ascent.
- өрме** *з.е.* matting.
- өрмекші** *з.е.* spider; **~нің өрмегі** cobweb; **~нің торы** gossamer.
- өрмеле//у** *em.* to climb; **~п шығу** to ascent.
- өрнек** *з.е.* engraving; ornament; ♦ *с.е.* **~ті** patterned; ♦ *em.* **~теу** to engrave.
- өрт** *з.е.* fire; **~ дабылы** fire alarm; **~ жағдайына жаттығу** fire drill; **~ жағдайына қарсы сақтандыру** fire insurance; **~ қауіпсіздігі ережелері** fire regulations; **~ сөндіруші** fireman; **~ шығу** to catch fire; to burst into flames; ♦ *em.* **~еу** to set fire; to burn; to incinerate; ♦ *з.е.* **~егіш** firebug; arsonist; ♦ *с.е.* **~егіш бомба** incendiary bomb; ♦ *em.* **~ену** to burn out.
- өр//у** *em.* to plait.
- өршелен//у** *em.* to fester; to rage (*wind, debate*); **~ген** raging.
- өрш//у** *em.* to increase; to multiply; to grow; to worsen.
- өршіт//у** *em.* to aggravate; to inflate; increase; multiply; to lash out at .
- өрік** *з.е.* apricot; greengage.
- өріс** *з.е.* reach; field.
- өсек** *з.е.* chatter; gossip; **~ айту** to gossip; **~ші** chatterbox.
- өсиет** *з.е.* (*ДИН*) testament; **~ етіп қалдыру** to bequeath.
- өскін** *з.е.* sprout.
- өс//у** *em.* to grow; **~ін-өну** to grow; develop; **~ін-өрбу** to breed; **~ін кету** to outgrow; **~ін кеткен** (*garden*) overgrown; **~ін шығу** to germinate; ♦ *с.е.* **~кен** full-grown; **~кен тырнақ** in-growing toenail; **~пелі** rising (*price*).
- өсім** *з.е.* growth; increase; **өсімқор** *з.е.* moneylender; pawnbroker; **~қорлық** usury.
- өсімдік** *з.е.* plant.

- өсір//у** *em.* to grow; to nurture; to breed; to cultivate; to inflate.
- өсіріл//у** *em.* to be grown; ~ген inflated (*price*).
- өт** *з.е.* bile; ~ қалтасы gall bladder; ~ тасы gallstone.
- өте** *үсм.* really; very; ~ сирек occasionally; ~ ұзақ indefinitely; ~ ыстық piping hot; ~-мөте absolutely.
- өтем** *з.е.* redress; recompense.
- өтел//у** *em.* to cover; to redeem (*debt*); ♦ *з.е.* refund; atonement.
- өткел** *з.е.* ford (*river*); crossing.
- өткізгіш** *з.е.* conductor; ♦ *з.е.* ~тік conductivity.
- өткінші** *с.е.* passing; ~ жаңбыр pouring rain.
- өткір** *с.е.* grating; sharp; brassy (*sound*); harsh; piercing; ~ сын diatribe; ♦ *з.е.* ~лік acuity; harshness.
- өтпелі** *с.е.* transitional; passing.
- өт//у** *em.* to come through; to go by; to elapse; to be sold; ~у құқығы right of way; ~етін negotiable; ~етін жол aisle; approach road; ~етін тесік loop-hole; ~пейтін crass blunt; ~іп кету to leak; to blow over.
- өткен** *с.е.* past.
- өткен-кеткен II** *з.е.* every passer-by.
- өткен-кеткен II** *з.е.* long past; hang-over.
- өткенде** *үсм.* previously.
- өтімді** *с.е.* saleable.
- өтін//у** *em.* to ask; to request; ♦ *з.е.* ~уші applicant;
- өтінім** *з.е.* request; bid; ~ бойынша by request; ~ жасау to put in a claim for.
- өтініш** *з.е.* application; request; ~і бойынша at the request of; ~ түрі form of address; ~ бланкі claim form; ~ беруші claimant; ~ беру to put in for.
- өтірік** *з.е.* deception; falsehood; imaginary; ~ сылтаумен under false pretences; ~ айту to tell lies; ~ әрекет ету to pretend that; ~ детекторы lie detector polygraph; ~ қимыл жасау (*СПОРТ*) to dodge; ~ші liar.
- өш** *с.е.* hostile; ~ алу to avenge; ♦ *з.е.* ~тік hostility; ~тікпен adversarial; ~пенділік animosity; hostilit.
- өш//у** *em.* to flake out; to die (*light*); to recede; ~іп жану to flicker; ~іп қалу to fade.
- өшіг//у** *em.* bear malice; ~іп қарау to glare.
- өшіктір//у** *em.* to anger; to brutalize; итті ~у to tease the dog.
- өшір//у** *em.* to cancel; to switch off; to extinguish; to put out to blur (*difference*); ~меу leave on; ~ үніңді! shut up!; ♦ *з.е.* ~гіш elastic; rubber.

П, п

П, п *the twenty second letter of the Kazakh alphabet.*

па I *phonetic variant of interrogative particle (ма, ме, ба, бе); Бүгін күн суық ~? It's cold today?.*

па II *одағ. ah; oh; how (express triumph or surprise); ~, мына қыздың сұлуын-ай! Oh, how beautiful this girl is!.*

па III *з.е. pas; step (dance).*

павильон *з.е. pavilion; hall; film studio; көрме ~ы exhibition pavilion.*

пада *з.е. herd (cow); flock (cattle);*

падашы herder; herdsman; shepherd; cowboy.

падиша *з.е. padishah; сұлулық пен махаббат ~сы genius of beauty and love.*

- паек** з.е. ration; allowance; dietary (*in prison*).
- пай** з.е. share; pay; quota; ~ төлеу to pay a share.
- пайғамбар** з.е. (ДИН) prophet; ~дың үмбеті prophet Muhammad's follower; ~лық prophecy; ♦ с.е. ~дай as a prophet; әкесін ~дай сыйлау to honor one's father as prophet; ~лық құдірет power of prophecy.
- пайда** з.е. benefit; use; profit; ~ға асу to be beneficial; ~ болу to appear; көлшік орнына шалшық ~ болу instead of lake there is appeared the puddle; жер бетінде тіршіліктің ~ болуы the appearance of life on Earth; ♦ с.е. ~лы useful; helpful; good for smth.; health-giving; effective; ~сыз useless; vain; ♦ з.е. ~лылық profit; utility; ~сыздық otioseness; vainness; ~қор profit-seeker; mercenary-minded person; ♦ с.е. ~күнем self-interested; mercenary-minded; ~күнем адам mercenary person; ♦ з.е. ~күнемдік self-interest; greed; mercenariness.
- пайдалан//у** *em.* to use; to utilize; ♦ з.е. ~ушылық use; utilization.
- пайдаланыл//у** *em.* to be used.
- пайза** з.е. көнер. sign given by Mongolian khans as a certificate and permit.
- пай-пай** одағ. wow! oh! (*express the admiration*).
- пайшы** з.е. soldierer.
- пайы** з.е. silk; ~ камзол man's sleeveless silk jacket.
- пайыз I** з.е. percent; percentage.
- пайыз II** з.е. (ЗООЛ) a sort of small sparrow.
- пайыз III:** *фр.* ~ таппау to move impatiently.
- пайым** з.е. common sense; good sense; ♦ с.е. ~ды sharp; quick-witted; ~ды адам bright man; ~сыз injudicious; unwise; ill-advised; ~сыз сөз foolish word; ♦ з.е. ~дылық quickness of wit; quick-wittedness; бұл іске ~дылық керек it is necessary the quickness of wit for this work; ~сыздық unreasonableness; ♦ *em.* ~дау to consider; to think over; to weigh the pros and the cons (of); бұған ~дап қараған жөн think over it.
- пакет** з.е. packet; ♦ *em.* ~теу to pile; to stack; ~телу to be piled; to be stacked.
- Пакистан** з.е. Pakistan; ~дық Pakistani.
- пакт** з.е. pact; бейбітшілік ~і *the Treaty of Peace*.
- пақыр** з.е. poor; ~ адам poor man; ~лық beggary.
- палас** з.е. carpet; carpeting.
- палата** з.е. chamber; hall; ♦ с.е. ~лы chamber of parliament; екі ~лы парламент parliament of two chambers.
- палатализация** з.е. palatalization.
- палау** з.е. pilau; pilaw.
- палеограф** з.е. palaeographer.
- палеография** з.е. palaeography; ♦ с.е. ~лық palaeographical.
- палеозавр** з.е. palaeosaurus.
- палеозой** з.е. (ГЕОЛ) palaeozoic; ♦ с.е. ~лық palaeozoic.
- палеолит** з.е. palaeolith.
- палеонтолог** з.е. palaeontologist.
- палеонтология** з.е. palaeontology.
- Палестина** з.е. Palestine; ~лық Palestinian.
- палиндром** з.е. palindrome.
- палитра** з.е. palette.
- палладий** з.е. (ХИМ) palladium.
- паллиатив** з.е. palliative.
- палуан** з.е. wrestler; strong man; athlete.
- палуба** з.е. deck.
- пальма** (БОТ) з.е. palm.
- пальто** з.е. coat; overcoat; ♦ с.е. ~лы in (with) overcoat; ~лық coating.
- памдат** з.е. a kind of prayer.

- памфлет** *з.е. (ӘДЕБ)* lampoon; pamphlet; **~ші** pamphleteer; **◆ с.е. ~тік** pamphlet;
- пан** *з.е.* gentleman.
- пана** *з.е.* roof; shelter; **жылқышы ағаштың астын ~лады** horse herd wrangler roofed the tree; **◆ с.е. ~лы** protected; secure; **~сыз** neglected; **◆ з.е. ~сыздық** the absence of roof; neglect; **◆ et. ~лау** to be under the shelter; to be under cover; **~лату** to roof; to give shelter.
- Панама I** *з.е.* Panama; **~лық** Panamanian.
- панама II** *з.е.* panama hat.
- панамериканизм** *з.е.* Pan-Americanism.
- панбарқыт** *з.е.* panne velvet.
- панель** *з.е.* panel; **◆ с.е. ~ді** panel.
- панисламизм** *з.е.* Pan-Islamism.
- панисламшы** *з.е.* Pan-Islam.
- панно** *з.е.* picture.
- панорама** *з.е.* panorama; **◆ с.е. ~лы** panoramic.
- паноптикум** *з.е.* waxworks exhibition.
- пансион** *з.е.* boarding school; **◆ с.е. ~дық** boarding housed.
- пансионат** boarding house.
- панславизм** *з.е.* Pan-Slavism.
- пантеизм** *з.е. (ФИЛОС)* pantheism.
- пантера** *з.е. (ЗООЛ)* panther; leopard.
- пантеон** *з.е.* pantheon.
- пантограф** *з.е.* pantograph.
- пантомима** *з.е.* pantomime; mime; dumb show.
- пантюркизм** *з.е.* Pan-Turkism.
- паң** *с.е.* proud; majestic; **◆ з.е. ~дық** haughtiness; arrogance; **◆ et. ~дану** to be insolent; **~су** to put on airs; to be haughty; **~сыну** to be arrogant.
- папа** *з.е.* Pope; **Рим ~сы** the Patriarch of Rome.
- папайя** *з.е.* papaia; pawpaw.
- папах** *з.е.* papakha; calpac.
- папизм** *з.е.* papistry.
- папирология** *з.е.* papyrology.
- папирос** *з.е.* cigarette.
- папирус** *з.е.* papyrus.
- папка** *з.е.* folder.
- папоротник** *з.е. (БОТ)* fern.
- папуас** *з.е.* Papuan.
- пар** *з.е.* pair; couple; **◆ с.е. ~лы** under steam; **◆ et. ~лау** to match; to choose by/in pairs; **~лану** to be in pairs.
- пара** *з.е.* bribe; pay-off; **◆ с.е. ~шыл** bribetaker; **◆ з.е. ~қор** bribe-taker; grafter; **~қорлық** bribery; bribe-taking; **~шылдық** bribery.
- парабеллум** *з.е.* automatic (*pistol*).
- парабола** *з.е.* parabola.
- Парагвай** *з.е.* Paraguay; **~лық** Paraguayan.
- параграф** *з.е.* paragraph; section; item.
- парад** *з.е.* parade; **◆ с.е. ~тық** main; for show; front; **~тық киім** full dress (*uniform*).
- парадигма** *з.е.* paradigm.
- парадокс** *з.е.* paradox; **◆ с.е. ~алды** paradoxical.
- паразит** *з.е. (БИОЛ)* parasites; **◆ с.е. ~ті/~тік** parasitic.
- парақ** *з.е.* leaf of paper; **◆ et. ~тау** to turn over the pages of; to leaf over/through.
- паралал/у** *et.* to tear the leaves.
- паралич (МЕД)** *з.е.* paralysis.
- параллелизм** *з.е.* parallelism.
- параллелипипед (МАТ)** *з.е.* parallelepiped.
- параллелограм (МАТ)** *з.е.* parallelogram.
- параллель (ГЕОГ)** *з.е.* parallel.
- паралогизм** *з.е.* paralogism.
- парамагнетизм** *з.е.* paramagnetism.
- параметр** *з.е.* parameter.
- паранжы** *з.е.* yashmak; **◆ с.е. ~лы** in yashmak.
- пара-пар** *с.е.* equal; identical; **◆ з.е. ~лық** equality; parity.

ПАРА-ПАРА

- пара-пара** *c.e.* to be in flock.
парапет *z.e.* parapet; barrier wall.
парасат *z.e.* good sense; judiciousness;
~тық good sense; judiciousness; ♦ *c.e.*
~ты reasonable; sober-minded; ~сыз
without good sense; ♦ *z.e.* ~тылық
good sense; judiciousness; ~сыздық
reckless negligence.
парафраза *z.e.* paraphrase.
парафин wax; paraffin; ♦ *c.e.* ~ді par-
affined; ♦ *em.* ~деу to paraffin.
парашют *z.e.* parachute; ~ші parachut-
ist; ♦ *c.e.* ~ті parachuted.
Париж *z.e.* Paris; ♦ *c.e.* ~дік Parisian.
парик *z.e.* wig.
паритет *z.e.* parity.
парк *z.e.* park.
паркет *z.e.* parquet; ♦ *c.e.* ~ті parquet;
♦ *em.* ~теу to lay a parquet floor;
~телу to be covered by parquet.
парламент *z.e.* parliament; ~ші par-
liamentarian; ~арий parliamentarian;
~аризм parliamentarism; ♦ *c.e.* ~ті
parliamentary; ~тік parliamentarian;
~арлық parliamentary.
парник *z.e.* hotbed; forcing frame; ~
өсімдіктері hothouse plants.
паравоз *z.e.* steam locomotive.
пародия *z.e.* parody; ♦ *c.e.* ~лы mock.
пароксизм *z.e.* paroxysm; fit.
пароль *z.e.* password.
паром *z.e.* ferryboat; ♦ *z.e.* ~шы ferry-
man.
пар-пар *z.e.* in pairs; two and/by two; ♦
em. ~лау to pair.
парсы *z.e.* Persian; ~ша in Persian; ~ша
сөйлеу to speak the Persian language.
парта *z.e.* school desk.
партбилет *z.e.* membership card.
партбюро *z.e.* party bureau.
партер *z.e.* (ТЕАТР) the stalls; the pit.
партизан *z.e.* partisan; guerrilla; ♦ *c.e.*
~дық partisan; guerrilla.
партикуляризм *z.e.* particularism.
партитура *z.e.* (МУЗ) score.
партия *z.e.* (САЯС) party; ~лас people
of the same party; ♦ *c.e.* ~лық par-
ty; ~сыз nonparty; outside the party;
~шыл follower; ♦ *em.* ~ласу to divide
into group; ♦ *z.e.* ~сыздық nonparti-
san democracy; ~шылдық loyal to the
party line.
партсъезд *z.e.* party congress.
парфюмер *z.e.* perfumer.
парфюмерия *z.e.* perfumery; ♦ *c.e.*
~лық perfumery.
парцелляция *z.e.* parcelling.
парша I *z.e.* brocade; ♦ *c.e.* ~ көйлек
dress made of brocade.
парша II *z.e.* piece; lump; ~~~ flocks;
♦ *em.* ~лау to tear; to asunder; to dig
up.
парыз *z.e.* duty; obligation.
парық *z.e.* distinction; ♦ *c.e.* ~ты sen-
sible; knowledgeable; ~сыз mud-
dle-headed; stupid; ♦ *z.e.* ~сыздық
muddle-headedness; stupidity; ♦ *em.*
~тау to fix/set a price (for); ~талу to
be analysed; ~сыздану to be mud-
dle-headed; to become stupid.
парылдау *em.* to be heard.
пас *z.e.* (СПОРТ) pass.
паспорт *z.e.* passport; registration cer-
tificate; ~шы man who works with
passports; ♦ *em.* ~тау to issue pas-
ports.
пассаж *z.e.* (МУЗ) passage; arcade.
пассат *z.e.* trade-wind.
пассив *z.e.* (БУХГ) liabilities; ♦ *c.e.*
~тік passive.
паста *z.e.* paste; ink.
пастеризация *z.e.* pasteurization;
♦ *em.* ~лау to pasteurize; ~лану to be
pasteurized.
пастор (ДИН) *z.e.* minister; pastor.
пасха (ДИН) *z.e.* Easter.
пасық *c.e.* abominable; hateful; vile;
♦ *z.e.* ~тық infamy; vileness.

- пасьянс** з.е. patience; solitaire (*cards*).
- пат** з.е. stalemate.
- Патагония** з.е. Patagonia.
- патент** з.е. patent; letters patent; ♦ с.е. ~ті patented; ♦ *em.* ~теу to patent (for, on).
- патетика** з.е. pathetic element.
- патефон** з.е. gramophone.
- патиссон** з.е. (*БОТ*) custard marrow; cymbling.
- патиха** з.е. (*ДИН*) blessing; parting wishes; *the name of the first surah of Koran.*
- патогендік** з.е. pathogen; ♦ с.е. pathogenic.
- патолог** з.е. (*МЕД*) pathologist.
- патология** з.е. (*МЕД*) pathology; ♦ с.е. ~лық pathological.
- патриарх** з.е. patriarch; ~ат patriarchy; ♦ с.е. ~аттық patriarchal; ~алдық patriarchal.
- патриот** з.е. patriot; ♦ с.е. ~тық patriotic.
- патрон** з.е. boss; (*ТЕХ*) cartridge; ~таш bandolier; ammunition belt.
- патруль** з.е. patrol; ♦ с.е. ~дік patrol.
- патсайы** з.е. taffeta; ~ көрпе taffeta blanket; ♦ с.е. ~дай like taffeta.
- патша** з.е. ruler; sovereign; ♦ с.е. ~лы imperial; ♦ з.е. ~лық imperial; ~зада prince.
- патыр** *елікт.* rackling; ~-пұтыр crash; crack; crackle; ♦ *em.* ~лау to rattle.
- пау** *одағ.* wow; ah; oh; (*exclamation of admiration, surprise and sometimes regret*); ~, қандай жақсы өлең! oh, what a lovely song!
- пауза** з.е. (*МУЗ*) pause; interval.
- пауперизм** з.е. pauperism; poverty; extreme poverty.
- пафос** з.е. emotion; enthusiasm; pathos; ♦ с.е. ~ты pathos.
- пах** *одағ.*: ~~~ expressing admiration, delight; ah!; oh!
- пациент** з.е. (*МЕД*) patient.
- пацифизм** з.е. pacifism.
- пацифист** з.е. pacifist.
- паш** с.е. famous.
- паша** з.е. dignitary; high official.
- пашақ** с.е. seed of water-melon or melon; water-melon or melon rind.
- пашақ-пашақ** з.е. blocks.
- паштет** з.е. paste; pâté.
- пая** з.е. stalk; stem.
- пәк** с.е. chaste; immaculate; pure; ♦ з.е. ~тік chastity; immaculacy; purity.
- пәкене** с.е. squab; dumpy short person.
- пәкиза** с.е. refined; elegant; ♦ з.е. ~лық elegance; gracefulness.
- пәл** с.е. vain glorious; arrogant.
- пәлден//у** *em.* to wriggle; to give oneself airs; to be affected.
- пәле** с.е. cunning; smart; ♦ з.е. ~жала calumny; denigration; scandal; ♦ с.е. ~қор slanderer; calumniator; ~қор адам person causing trouble to others; ♦ з.е. ~қорлық falsehood.
- пәлек** з.е. stalk; *leafy tops of root vegetables*; ~ жинаушы машина haulm gatherer.
- пәлен** *есімд.* such and such; ♦ с.е. ~бай a lot of; numerous; ♦ з.е. ~ше somebody; some people.
- пәлсапа** з.е. philosophy; ♦ с.е. ~лық philosophy.
- пәлі** *одағ.* Wow!; Oh, my!; Sakes alive!; ~, мынау мен іздеген адам ғой! wow, this is the person I was looking for!
- пән** з.е. discipline; branch of learning; ♦ с.е. ~дік subject; ~аралық intersubject.
- пәнер** з.е. veneer.
- пәни** з.е. (*ДИН*) perishable; inconstant.
- пәрамаш** з.е. patty with meat; pasty.
- пәре-пәре** с.е. torn to shreds.
- пәрмен** з.е. power; might; ♦ с.е. ~ді powerful; ~сіз weak; feeble; ♦ з.е. ~сіздік lack of effect; nonoperativeness; ♦ *em.* ~деу to operate with the force.

ПӘРУАЙ

- пәруай** з.е. attention; ♦ с.е. ~сыз reckless; imprudent; foolhardy; ♦ з.е. ~сыздық unconcern.
- пәруана** з.е. moth; butterfly.
- пәруар** з.е. teacher; tutor; ~дігер the Creator; the Maker.
- пәрім** з.е. (ЗООЛ) falcon.
- пәс** з.е. price; cost; ~тік undersized; shortness; ♦ ет. ~ею to lessen; to diminish.
- пәт** з.е. powerful pace; tempo.
- пәтер** з.е. apartment; ~ші lodgerm tenant; ~лес housemate neighbour; ♦ с.е. ~лі domestic.
- пәтуа** з.е. agreement; pact; ♦ с.е. ~лы a man of his word; ~сыз twaddler; prattler; ~сыздық inanity; ♦ ет. ~ласу to agree; to come to terms.
- пәтшағар** з.е. scoundrel; villain.
- пәтір** з.е. thin round cake; cookie.
- пәуеске** з.е. phaeton; ♦ ет. ~лету to travel by phaeton.
- педагог** з.е. teacher; pedagogue; ♦ с.е. ~тік pedagogical; educational.
- педагогика** з.е. pedagogy; pedagogics; ♦ с.е. ~лық pedagogical; pedagogic.
- педаль** з.е. pedal.
- педант** з.е. pedant; prig; ♦ с.е. ~тық pedant; prig.
- педиатор** з.е. paediatrician; children's doctor.
- педиатрия** з.е. paediatrics; ♦ с.е. ~лық paediatrics.
- пединститут** з.е. teacher's training college.
- педогамия** з.е. pedogamy.
- педометр** з.е. pedometer.
- пейзаж** з.е. view; scenery; landscape; ~шы landscape painter; ♦ с.е. ~ды landscape; ~дық landscape.
- пейіл** з.е. polite; courteous; amiable; ~ділік politeness; ♦ с.е. ~дес like-minded person; associate; confederate; ~ді polite; ~сіз impolite; ♦ ет. ~дену to be polite; ♦ з.е. ~сіздік impoliteness.
- пейіш** з.е. paradise.
- Пекин** з.е. Beijing; Peking.
- пемза** з.е. pumice-stone.
- пен** шыл. and; жігіт ~ қыз young man and girl.
- пенал** з.е. penal.
- пенде** з.е. human; man; people; ~лік humanity; ♦ үст. ~ше as human.
- Пенджаб** з.е. Punjab; state of India.
- пенжек** з.е. jacket.
- пенициллин** з.е. penicillin.
- пенни** з.е. penny.
- пенсне** з.е. pince-nez; eyeglasses.
- пентаметр** з.е. pentameter.
- пеон** з.е. peon.
- пепсин** з.е. pepsin.
- пептон** з.е. peptone.
- пергамент** з.е. parchment; ♦ с.е. ~ті parchment.
- пергидроль** з.е. (ХИМ) perhydrol
- перғауын** з.е. Pharaoh.
- пердоминант** з.е. perdominant.
- перде** з.е. curtain; ♦ с.е. ~лі curtained; ♦ ет. ~леу to curtain.
- перзент** з.е. a child; ♦ с.е. ~сіз childless; ♦ з.е. ~хана maternity hospital.
- перизат** з.е. fairy.
- периметр** з.е. perimeter.
- периостеотомия** з.е. periosteotomy.
- перипатетик** з.е. peripatetic.
- перипетия** з.е. peripeteia.
- периплазма** з.е. periplasm.
- перипласт** з.е. periplast.
- периптер** з.е. (АРХ) periptery.
- перисистола** з.е. perisystole.
- перископ** з.е. periscope.
- перкуссия** з.е. percussion.
- Перл-Харбор** з.е. Perl Harbour.
- перм** з.е. perm.
- перманенттік** с.е. permanent.
- перне** з.е. (МУЗ) modes; ♦ ет. ~леу (МУЗ) to string; to stretch fret.

- перозис *з.е.* (МЕД) perosis.
 пероксид *з.е.* peroxide.
 перпендикуляр *з.е.* perpendicular.
 перрон *з.е.* platform.
 Перу *з.е.* Peru; ~лік Peruvian.
 перфокарта *з.е.* punched card; punch card.
 перфоратор *з.е.* paper tape; punch perforator; ♦ *с.е.* ~лық perforating.
 перфорация *з.е.* perforation; ♦ *с.е.* ~лық perforated.
 пері *з.е.* fairy.
 періште *з.е.* angel; ~лік innocence; ♦ *ет.* ~сіну to pretend to be an angel.
 пессимизм *з.е.* pessimism.
 пессимист *з.е.* pessimist.
 песір *з.е.* clerk; ♦ *с.е.* ~лік clerical.
 петит *з.е.* brevier.
 петиция *з.е.* petition.
 печенье *з.е.* pastry; biscuit.
 пешене *з.е.* destiny; fortune.
 пеш *з.е.* stove; ~ші stove-maker.
 пианино *з.е.* piano; ~шы pianist.
 пигмент *з.е.* pigment; ♦ *с.е.* ~ті pigmentary; ♦ *ет.* ~тену to pigment.
 пиғыл *з.е.* contemplation; intention; ♦ *с.е.* ~ды contemplated; intended.
 пида *ет.*: жанын ~ ету to donate life.
 пижама *з.е.* pyjamas.
 пикет *з.е.* picket; piquet.
 пиктография *з.е.* pictography.
 пилот *з.е.* pilot; ♦ *с.е.* ~тық pilot.
 пилотаж *з.е.* flying; pilotage.
 пилотка *з.е.* field; forage cap.
 пима *з.е.* felt boot; *traditional winter footwear in rural areas.*
 пингвин *з.е.* penguin.
 пинг-понг *з.е.* ping-pong; table tennis.
 пинцет *з.е.* tweezers; pincers.
 пионер *з.е.* Pioneer; ♦ *с.е.* ~лік pioneer.
 пипетка *з.е.* pipette; medicine dropper.
 пирамида *з.е.* pyramid; ♦ *с.е.* ~лық pyramidal.
 пирамидон *з.е.* (МЕД) pyramidon; amidopyrine.
 пират *з.е.* pirate.
 пистолет *з.е.* pistol; gun.
 пистон *з.е.* percussion cap.
 питон *з.е.* python.
 пияз *з.е.* onion.
 пияла *з.е.* a cap.
 плагиат *з.е.* plagiarism; ♦ *с.е.* ~тық plagiarist.
 плазма *з.е.* plasma.
 плакат *з.е.* placard; poster; ♦ *с.е.* ~ты with placard; poster.
 планета *з.е.* planet; ♦ *с.е.* ~аралық interplanetary.
 планетарий *з.е.* planetarium.
 планер *з.е.* glider; ~ші glider pilot.
 планктон *з.е.* (БИОЛ) plankton.
 плантатор *з.е.* planter.
 плантация *з.е.* plantation.
 пластик *з.е.* plastic;
 пластика *з.е.* plastic arts; ♦ *с.е.* ~лық plastic.
 пластилин *з.е.* plasticine.
 пластинка *з.е.* plate.
 пластмасса *з.е.* plastic.
 платина *з.е.* platinum.
 Платон *з.е.* Plato.
 платформа *з.е.* platform.
 плаун *з.е.* (БОТ) moss.
 плацдарм *з.е.* (ӘСК) place of arms; jumping-off ground.
 плацкарт *з.е.* reserved seat ticket; berth; ♦ *с.е.* ~ты with reserved seats.
 плащ *з.е.* cloak; ~-палатка waterproof cape-tent; groundsheet.
 плебисцит *з.е.* (ӘСК) plebiscite.
 плеврит *з.е.* (МЕД) pleurisy.
 плеер *з.е.* player.
 пленарлық *с.е.* plenary.
 пленум *з.е.* plenum; plenary session.
 пленка *з.е.* film; ♦ *с.е.* ~лы pellicle.
 плеоназм *з.е.* (ӘДЕБ) pleonasm.
 плинтус *з.е.* plinth.
 плита *з.е.* plate; flagstone range; cooker.

ПЛОМБА

- пломба** з.е. filling; ♦ *em.* ~**лау** to fill.
плутократ з.е. plutocrat; ♦ *c.e.* ~**тық** plutocratic.
плутоний (ХИМ) з.е. plutonium.
плюмаж з.е. plume.
плюрализм з.е. pluralism.
плюралистік с.е. pluralistic.
пневматик з.е. pneumatic tyre; ♦ *c.e.* ~**алық** compressed-air; pneumatic.
пневмония з.е. (МЕД) pneumonia.
повесть з.е. narrative story.
погон з.е. shoulder strap.
подполковник з.е. lieutenant colonel.
подпоручик з.е. second lieutenant.
подшипник з.е. bearing.
подъезд з.е. entrance; front door.
позитив з.е. positive; ♦ *c.e.* ~**ті** positive.
позитрон з.е. (ФИЗ) positron.
позиция з.е. position; stand.
пойкилобласт з.е. poikiloblast.
пойкилоцит з.е. poikilocyte.
пойша з.е. poisha; coin of Bangladesh.
пойыз з.е. train.
полемика з.е. polemics; controversy.
полемист з.е. contradictor; polemicist.
полиада з.е. polyad.
полиаденит з.е. polyadenitis.
полиалломер з.е. polyallomer.
полиамид з.е. nylon plastic; polyamide.
полианит з.е. (МИН) polianite.
полиартрит з.е. (МЕД) polyarthritis.
поливитамин з.е. polyvitamin.
полигалит з.е. (МИН) polyhalite.
полигамия з.е. polygamy.
полигенез з.е. polygenesis.
полигибрид з.е. polyhybrid.
полиглот з.е. polyglot; linguist.
полигон з.е. firing ground/range; ordnance yard.
полиграф з.е. polygraph.
полиграфия з.е. graphic arts; ♦ *c.e.* ~**лық** graphical arts.
полимер з.е. (ХИМ) polymer.
полиметалл з.е. metal.
Полинезия з.е. Polynesia.
полиомиелит з.е. (ХИМ) poliomyelitis.
полис з.е. insurance policy; city state.
полисемия з.е. (ЛИНГ) polysemy.
политехника з.е. polytechnic.
политэкономия з.е. political economy.
полифония з.е. (МУЗ) polyphony.
полицей з.е. policeman.
полиция з.е. police.
полиэтилен з.е. (ТЕХ) polyethylene.
полк з.е. regiment; ~**тес** brother-soldier.
полковник з.е. colonel.
поллютант з.е. pollutant.
полтергейст з.е. poltergeist.
полька з.е. Czechic national dance.
Польша з.е. Poland.
полюс з.е. pole.
поляк з.е. Pole; ♦ *үст.* ~**ша** in Polish.
поляр з.е. polar; ♦ *c.e.* ~**лық** polar.
помада з.е. lipstick.
помещик з.е. landowner; lord of the manor.
поп з.е. Orthodox priest; ~**арт** pop-art.
популизм з.е. populism.
популист з.е. populist.
попурри (МУЗ) з.е. potpourri.
поролон з.е. foam rubber.
порт з.е. port; harbour port; ~**ер** porter; stout.
портмоне з.е. purse.
портал з.е. (АРХ) portal; (ТЕХ) gantry.
портрет з.е. portrait; ~**ші** portrait painter; portraitist.
портсигар з.е. cigarette case; cigar case.
португал з.е. Portuguese; the Portuguese.
Португалия з.е. Portugal.
портфель з.е. briefcase; bag.
порфирина з.е. (ХИМ) porphyrin.
портъё з.е. porter; doorman.

- поршень** з.е. (ӘСК) piston; plunger.
поселке з.е. settlement.
постулат з.е. (ФИЛОС) postulate.
посылка з.е. sending; dispatching premise.
потенциал з.е. potential; ♦ с.е. ~ды potential; ~ды энергия potential energy.
почта з.е. post; head post office; ~шы postman; mail carrier.
поштабай з.е. көнер. orderly office worker during districts administration.
пошым з.е. appearance; ♦ с.е. ~дас resembling; alike.
поэзия з.е. poetry; ♦ с.е. ~лық poetical.
поэма з.е. poem.
поэтика з.е. poetics; theory of poetry; ♦ с.е. ~лық poetical.
Прага з.е. Prague.
прагматизм з.е. (ФИЛОС) pragmatism.
прагматика з.е. (ЛИНГ) pragmatics; ♦ с.е. ~лық pragmatic.
практика з.е. practice.
практика з.е. person undergoing practical training.
практик з.е. practical man; expert.
прапорщик з.е. warrant; officer.
предикат з.е. (ЛИНГ) predicate.
предикатив з.е. (ЛИНГ) predicate noun.
предлог з.е. preposition.
презентация з.е. presentation.
президент з.е. president; ♦ с.е. ~тік presidential.
президиум з.е. presidium.
прейскурант з.е. price list.
премия з.е. bonus; premium.
премьер з.е. prime minister; premier; ~-министр prime minister; premier.
преьера з.е. first/opening night; première.
препарат з.е. preparation.
пресс з.е. press; ~-конференция press-conference; ~-орталық press-centre.
престелу em. to press.
префектура з.е. prefecture.
преферанс з.е. preference.
префикс з.е. prefix.
преформизм з.е. preformation theory.
прецедент з.е. precedent.
прецирроз з.е. precirrhosis.
призма з.е. (МАТ) prism; ♦ с.е. ~лы prismatic.
прима з.е. (МУЗ) tonic.
примат з.е. (ФИЛОС) primacy.
примитивизм з.е. primitivism.
примитивті с.е. primitive.
примус з.е. primus stove.
принтер з.е. printer.
принц з.е. prince.
принцесса з.е. princess.
принцип з.е. principle; ♦ с.е. ~ті principled; ♦ з.е. ~тілік principles; ~сіздік without any principles.
пристав з.е. police officer.
пробирка з.е. test tube.
проблема з.е. problem; ♦ с.е. ~лық problematic.
провинция з.е. province; ♦ с.е. ~лық provincial.
прогресс з.е. progress.
прогрессивті с.е. progressive.
прогрессия з.е. (МАТ) progression.
продуктивті с.е. productive.
проект з.е. project; plan.
проектор з.е. projector; projection apparatus.
прожектор з.е. searchlight.
проза з.е. prose; ~шы prosaic; ♦ с.е. ~лық prosaic.
прокат з.е. hire; rent.
проктография з.е. proctography.
прокуратура з.е. Office of Public Prosecutor.
прокурор з.е. prosecutor; counsel for prosecution; ♦ с.е. ~лық curatorial.

- пролетар** з.е. proletarian; ♦ с.е. ~лық proletarian.
- пролетариат** з.е. proletarian.
- пролог** з.е. prologue.
- пропеллер** з.е. propeller.
- пропорция** з.е. proportion.
- пропорционал** с.е. proportional.
- прораб** з.е. work superintendent; manager of the works.
- проректор** з.е. pro-rector; vice-chancellor; ♦ с.е. ~лық pro-hancellor.
- проспект** з.е. prospect.
- простатит** з.е. prostatitis.
- протез** з.е. prosthetic device; ♦ ет. ~деу to make a prosthetic appliance.
- протестант** з.е. (ДИН) Protestant.
- противогаз** з.е. respirator.
- протон** з.е. (ФИЗ) proton.
- протоплазма** з.е. (БИОЛ) protoplasm.
- прототип** з.е. prototype.
- профаза** з.е. (БИОЛ) prophase.
- профессор** з.е. professor; ♦ с.е. ~лық professorial; ♦ з.е. professorship.
- профилактика** з.е. preventive measures.
- профилакторий** з.е. preventorium.
- профиль** з.е. profile.
- процент** з.е. percentage; жоғары ~ high rate; ♦ с.е. ~ті percentage; interest-bearing; ~сіз without charge for interest; bearing no interest; ♦ ет. ~теу to calculate interest; to work out the interest.
- процесс** з.е. process; (ЗАН) legal process.
- психиатр** з.е. psychiatrist.
- психика** з.е. mind; psyche; ♦ с.е. ~лық mental; psychical.
- психоаналитик** з.е. psychoanalyst.
- психоз** з.е. psychosis; mental illness.
- психолог** з.е. psychologist.
- психология** з.е. psychology; педагогтық ~ educational psychology; ♦ с.е. ~лық psychological; ~лық бөгет psychological barrier; ~лық тест psychological test.
- психоневроз** з.е. (МЕД) psychoneurosis.
- психоневролог** з.е. (МЕД) psychoneurologist.
- психономика** з.е. psychonomy.
- психотерапевт** з.е. (МЕД) psychotherapist.
- психотерапия** з.е. (МЕД) psychotherapy.
- психофизика** з.е. psychophysic.
- публицист** з.е. publicist; commentator.
- публицистика** з.е. publicism; journalism; ♦ с.е. ~лық publicistic; ~лық жанр journalistic genre.
- пудинг** з.е. pudding.
- пулемет** з.е. machine-gun; ~ші machine gunner.
- пульверизатор** з.е. sprayer; atomizer.
- пульс** з.е. pulse.
- пульт** з.е. desk; stand; басқару ~і operating console; дирижер ~і conductor's stand.
- пункт** з.е. point; item (*paragraph*); бақылау ~і array station.
- пунктир** з.е. dotted line; ♦ с.е. dotted ~ сызық dotted line.
- пунктуация** з.е. punctuation.
- пуризм** з.е. (ЛИНГ) purism.
- пурист** з.е. purist; ♦ с.е. ~ік puristic.
- пуритан** з.е. Puritan.
- пурамицин** з.е. puromycin.
- Пуэрто-Рико** з.е. Puerto Rico.
- пушту** з.е. Afghan; ~ тілі Pushtu.
- пұл** з.е. money; ~ын төлеу to pay money; ♦ с.е. ~ды valuable; important; ~ды сөз valuable words.
- пұрсат** з.е. the target date; ~ беру to give a chance.
- пұт I** з.е. idol; ~қа табыну idolater.
- пұт II** үсм. pood; Russian measure of weight equal to 16,38 kg; ♦ с.е. ~тық equal to pood; ♦ ет. ~тау to weigh in pood.

- пұшайман** *c.e.* suffering; repentant;
 ♦ *з.е.* ~дық emotional experience; regret.
- пұшайт-пұшайт** *еликт.* exclamation to call sheep.
- пұшпақ I** *з.е.* skin on forefoot of animals; ~(қ-ғ)ынан сабылу to be exhausted; ~(қ-ғ)ына татымайды not worth a pin; ♦ *em.* ~тау to sew smth. from forefoot skin; to cut off.
- пұшпақ II** *з.е.* edge; border.
- пұшпақтай** *c.e.* little; small; ~ жер plot of land.
- пұшти//ю** *em.* to be turned up (nose); мұрны ~ған turned up nose.
- пұшық** *c.e.* snub-nosed; pug-nosed; ~ құмған kettle with broken spout.
- пүліш** *з.е.* plush; ♦ *c.e.* ~ камзол plush camisole; man's sleeveless jacket.
- пыр** *еликт.* the sound of flushing, flying up birds; ~-~ ету to snort; құстар ~-~ етіп ұшты the birds flushed; ♦ *em.* ~пырлау to flush; to fly up.
- пырақ** *з.е.* fabulous winged horse.
- пырт** *еликт.* crack; crash.
- пырыл** *з.е.* snore; snoring; ♦ *em.* ~дау to snore; to purr (cat); the sound of wings; ♦ *з.е.* ~дақ person who snores while sleeping; ~дауық a kind of Kazakh music wind instrument.
- пысқыр//у** *em.* to sniff (horse); to snort.
- пыстан** *з.е.* small strap with metallic adornments encircling the saddle.
- пыстыр//у:** *em.* іш ~у to bore; to pester.
- пыс//у** *em.* қорқып-~у to be frightened; іші ~у to be bored.
- пысық** *c.e.* smart; business-like; ~тық business-like manner; efficiency; ~ай dodger; ♦ *з.е.* ~сымақ person with ostentatious business-like character; ♦ *em.* ~тау to repeat over and over again; to review; ~су to manifest ostentatious business-like character.
- пысықтауыш** *з.е.* (ЛИИГ) adverbial modifier.
- пысыл** *з.е.* quiet puffing; ~дақ person who puffs; ♦ *em.* ~дау to wheeze; to puff.
- пысына//у** *em.* to fug up.
- пышақ** *з.е.* knife; шаппа ~ penknife; ♦ *em.* ~тау to wound with a knife; ~тасу to pull a knife on each other.
- пыш-пыш:** *еликт.* ~ сөздер whispering; ♦ *em.* ~тау to gossip; ~тасу to whisper; to exchange whispered secrets.
- пышыл** *з.е.* hissing; spitting; ~дақ person who puffs; ♦ *em.* ~дау to wheeze; to sizzle.
- пышыра//у** *em.* to fall into decay; to fall into confusion; ~ту to lose the train of thought.
- підия** *з.е.* (ДИН) expiatory sacrifice.
- пікір** *з.е.* opinion; comment; ♦ *c.e.* ~лі of certain opinion; ~лес like-minded person; associate; ♦ *em.* ~лесу to exchange opinions; to consult; ♦ *з.е.* ~сайыс discussion; debate; ~талас dispute; disputation.
- піл** *з.е.* elephant; ~ сүйегі ivory; ♦ *c.e.* ~дей huge; enormous.
- піллә** *з.е.* silk cocoon.
- пір** *з.е.* confessor; spiritual director; protector; ~лік holiness; twirling stick sanctity.
- пірәдар** *c.e.* sacred; saint.
- пісміллә** *одағ.* God forbid!; Lord forbid!.
- піспек I** *з.е.* twirling stick; (ТЕХ) sucker; plunger.
- піспек II** *з.е.* sting.
- піс//у I** *em.* to be boiling; to ripen; ауыс. to mature; ♦ *c.e.* ~кен мәселе inevitable problem; ~улі cooked; boiled.
- піс//у II** *em.* to put into; to prick.
- піс//у III** *em.* to shake up with twirling stick; to stir up; ♦ *c.e.* ~улі shaken up; stirred up.

ПІСТЕ

- пісте** *з.е.* pistachio; ~ ағашы pistachio-tree; ~ мұрын fine-moulded nose; ♦ *ет.* ~лену to become sharpened; to become fine-moulded.
- пісти//ю** *ет.* to become pointed; sharp.
- пісі** *с.е.* cooked; ~лі-шикілі half-baked; half-done.
- пісір//у** *ет.* to cook; to boil; (*ТЕХ*) to weld; ~уші person who cooks; welder; ♦ *үст.* бір ~ім ет meat for cooking once; ет ~ім уақыт time spent for preparing meat.
- пісіріл//у** *ет.* to be cooked; to be boiled.
- пітір** *з.е.* (*ДИН*) alms gathered at the end of Moslem fast; ~-садақа alms; charity.
- пішен** *з.е.* hay; бір құшақ ~ bottle of hay; ~дік mowing; meadow; ~ші mower; hay-maker.
- пішендеме** *з.е.* silo; silage.
- піштір//у** *ет.* to castrate.
- піштіріл//у** *ет.* to be castrated.
- піш//у I** *ет.* to cut; to cut out; *ауыс.* ~іп-кесу to think over and decide beforehand.
- піш//у II** *ет.* to castrate; to emasculate; ♦ *з.е.* ~ім cutting; sawing.
- пішін** *з.е.* form; figure; ♦ *с.е.* ~дес similar in form; figure; ~ді good-looking; slim; ~сіз plain; unattractive; ♦ *ет.* ~деу to model; to sculpture; ♦ *з.е.* ~сіздік homeliness; unattractiveness.
- пьеса** *з.е.* (*ТЕАТР*) play; performance.

Р, р

- Р, р** *the twenty third letter of the Kazakh alphabet.*
- рабай** *з.е.* size; slenderness (*person*); proportion (*building*); ♦ *с.е.* ~сыз disproportionate; chunky; ♦ *з.е.* ~дық disparity; disproportion; ♦ *үст.* ~да rarely; infrequently.
- раввин** *з.е.* rabbi.
- рагу** *з.е.* ragout.
- радар/радиолокатор** *з.е.* radar.
- раджа** *з.е.* rajah.
- радиал** *с.е.* radial.
- радиатор** *з.е.* radiator; ~ қақпағы radiator cap; ~ торы grille; (*АМЕР*) grid.
- радиация** *з.е.* radiation; инфрақызыл ~ infrared radiation; қысқа толқынды ~ Earth-reflected radiation; өткіш ~ penetrating radiation; ~ әсерінде болу to exposure to radiation; ♦ *с.е.* ~лық radiation; ~лық әсер radiative effect.
- радий** *з.е.* radium.
- радикал** *з.е.* militant; radical; (*МАТ, ХИМ*) radical; қышқыл ~ acid radical.
- радикулит** *з.е.* (*МЕД*) radiculitis.
- радио** *з.е.* (*БРИТ*) wireless; radio; ~ арқылы байланысу to radio; ~ арқылы беру, трансляциялау to broadcast; ~ бойынша on the radio; ~ хабарын тарататын станция broadcast(ing) station; ~ландырылған такси radio taxi; ~локациялық тұзақ radar trap.
- радиоактивті** *с.е.* radioactive; ~ етіп жасау (*ФИЗ*) to activate; ~ жауын-шашын fallout; ~ жауын-шашыннан пана fallout shelter; ~ элемент radioelement; ♦ *з.е.* ~лік radioactivity.
- радиобайланыс** *з.е.* radio communication.
- радиограмма** *з.е.* radiogram.
- радиожурнал** *з.е.* radio feature; ~ист radio journalist;
- радиокомментатор** *з.е.* radio announcer.

- радиокомитет** *з.е.* committee.
- радиоқабылдағыш** *з.е.* receiver; radio.
- радиоқұрылғы** *з.е.* radio set.
- радиомаяк** *з.е.* radio beacon.
- радиоорталық** *з.е.* radio centre; broadcasting centre.
- радиорепортаж** *з.е.* radio report.
- радиосигнал** beam; radio signal; ~дар арқылы басқарылатын radio-controlled.
- радиоскопия** *з.е.* radioscopy.
- радиостанса** *з.е.* radio station; broadcasting station.
- радиотелескоп** *з.е.* radio telescope.
- радиотелефон** *з.е.* car phone; radio-telephone.
- радиотерапевт** *з.е.* radiotherapist.
- радиотерапия** *з.е.* radiotherapy.
- радиотехника** *з.е.* radio engineering; radiotechnology; ♦ *с.е.* ~лық wireless; ~лық құрылғы wireless device.
- радиотолқын** *з.е.* radio wave.
- радиоторап** *з.е.* radio net; broadcasting/radio center/centre; (БРИТ) radio relay center.
- радиотрансляция** *з.е.* radio broadcasts.
- радиотыңдарман** *з.е.* listener (*radio*).
- радиохабар** *з.е.* broadcast; ~лағыш radio; broadcaster.
- радист** *з.е.* radio/wireless operator.
- радиус** *з.е.* radius; ~ түрінде сәулелену to radiate.
- радон** *з.е.* radon; radium emanation; ♦ *с.е.* ~ды radon; ~ды су radon water.
- разряд** *з.е.* class; classification (*category*); discharge; ~шы (ФИЗ) aerial fuse; air gap; protector; discharge switch; ♦ *с.е.* ~ты bit; discharge; ♦ *em.* ~тау to defuse; to discharge.
- разъезд** *з.е.* siding; passing-track; double-track section; stopping point.
- разы** *с.е.* thankful (for); contented; satisfied (with); ♦ *үсм.* contentedly; ~ болып, қанағаттанып contentedly; ♦ *з.е.* ~лық satisfaction; gratification; content.
- рай** *з.е.* intention; design; purpose; state; (ЛИНГ) mode; mood; күн ~ы weather; ауа ~ы climate; шартты ~ conditional mood; бұйрық ~ imperative mode; ♦ *с.е.* ~лы elated; elevated; exultant; ♦ *em.* ~лану to be in good temper; ♦ *з.е.* ~ластық harmony.
- райхан** *з.е.* red flower.
- райыс** *з.е.* bliss; beatitude; felicity; chairman; ~ табу to enjoy felicity; to be in bliss; to be in a state of bliss; to be blissfully happy.
- рак** *з.е.* (МЕД) cancer; ~пен ауыратын адам cancer patient.
- ракета** *з.е.* (ӘСК) missile; rocket; ~ жіберу қондырғысы missile launcher; ~ұстағыш launch vehicle; carrier rocket; ♦ *с.е.* ~лық missile; rocket-powered; ~лық база missile base; ~лық қондырғы gantry for rocket.
- ракетбол** *з.е.* (СПОРТ) racquetball.
- ракетка** *з.е.* (СПОРТ) (БРИТ) bat; (АМЕР) paddle; racquet; racket.
- рақат/рахат** *з.е.* pleasure; enjoyment; amusement; bliss; beatitude; felicity; ~ өмір life of ease; ♦ *с.е.* ~ты/~ты blissful; ~ты тұрмыс blissful life; blessed; ♦ *em.* ~тану/~тану to luxuriate; to savour; to enjoy; to relish; ~тандыру/~тандыру to give pleasure; to afford pleasure; ♦ *үсм.* ~тана with gusto (*eating*); with pleasure.
- рақмет/рахмет** *з.е.* thanks; thank you; ~і жоқ thankless; ~ін білдіру сөзі word of thanks.
- рақым** *з.е.* mercy; charity; favo(u)r; good deed; ~ы жоқ кісі ruthless man; ♦ *с.е.* ~ды charitable; merciful; humane; ~сыз ruthless; pitiless; ~шыл

- charitable; merciful; humane;
 ♦ *з.е.* ~дылық humanity; humane-
 ness; ~сыздық ruthlessness; cruelty;
 ~шылық amnesty; mercy; ~шылық
 жариялау to grant an amnesty to.
- ралли** *з.е. (СПОРТ)* rally.
- рамазан** *з.е.* Ramaddan.
- рампа** *з.е.* footlights; ramp; ~ оты foot-
 lights.
- ранг** *з.е.* grade; rank; class.
- ранчо** *з.е.* ranch; ~ жұмысшысы ranch-
 er; ~ иесі rancher.
- раң** *з.е. (БОТ)* sedge.
- рапира** *з.е. (СПОРТ)* foil; rapier.
- рапорт** *з.е.* report.
- рапс** *з.е. (БОТ)* rape; oilseed rape; ~
 майы rape(seed) oil.
- рапсодия** *з.е. (МУЗ)* rhapsody.
- рас** *з.е.* truth; сөздің ~ын айту to tell
 the truth; ♦ *с.е.* true; ~ сөз true word;
 ♦ *қыст.* ~ында in fact; in actual fact;
 actually; indeed; ~ында, ол кел-
 меген еді indeed, he did not come;
 ♦ *үст.* ~ымен really; admittedly;
 ~ымен айтқанда to tell the truth; say
 the truth.
- растал/у** *em.* to witness (*document*);
 to affirm; to confirm (*fact, event*); to
 verify; ♦ *з.е.* ~ушылық confirmation;
 affirmation; ~ма confirmation; verifi-
 cation; дәрігерлік ~ма medical confir-
 mation.
- растал/у** *em.* to be confirmed; to be
 corroborated; to be endorsed; to be
 verified; ~маған unsubstantiated.
- расул** *з.е. (ДИН)* messenger.
- расытхана** *з.е.* observatory.
- ратификация** *з.е.* ratification; ♦ *em.*
 ~лау to ratify; ♦ *с.е.* ~лаушы (*ЗАҢ*)
 confirmatory; ~лық ratification; ~лық
 грамота instrument of ratification.
- рауан** *з.е.* dawn; таң ~ы біліне баста-
 ды it is already (day)light; ♦ *с.е.* ~ды
 light; bright; ♦ *em.* ~дау to dawn.
- рауаят** *з.е.* admonition; precept; exhor-
 tation; ол ~тар оқыды he preached.
- рауғаш** *з.е. (БОТ)* rhubarb.
- раунд** *з.е. (СПОРТ)* round.
- раушангүл** *з.е. (БОТ)* rose; ~ бүршігі
 rosebud; ~ бұтасы rosebush; ~ гүлза-
 ры rosebed.
- рафинад** *з.е.* lump sugar; *em.* ~тау to
 refine (*sugar*); ♦ *с.е.* ~талған refined
 (*sugar*); ~талмаған unrefined.
- рафия** *з.е.* raffia.
- рахат-лукум** *з.е.* rahat lakoum; Turk-
 ish delight.
- рахит** *з.е. (МЕД)* rickets.
- рация** *з.е.* portable radio transmitter.
- рәпат** *з.е.* face; image.
- рәсуа** *з.е.* waste; ♦ *em.* ~лау to waste.
- рәсім** *з.е.* procedure; ceremony: неке ~і
 (*ЗАҢ*) solemnization of marriage; rit-
 ual: ~ді сақтауды талап ету to stand
 on ceremony; ♦ *с.е.* ~дік ceremonial;
 procedural; ♦ *em.* ~деу to draw; to
 process (*document*).
- ре** *з.е. (МУЗ)* D.
- реактив** *з.е.* chemical (*lab*); (*ХИМ*) re-
 agent.
- реактивті** *с.е.* jet-propelled; reactive; ~
 азробус jumbo; ~ қозғалтқыш jet en-
 gine; ~ ұшақ jet.
- реактор** *з.е.* reactor; ~-көбейткіш
 (*ФИЗ*) breeder; ♦ *с.е.* ~лық reactor;
 ~лық құрылғы reactor facility.
- реакция** *з.е. (ХИМ)* reaction; (*МЕД*)
 reaction (to/against); response; тізбек
 ~ chain reaction; ~ға түсу (*ХИМ*) to
 react with; ♦ *с.е.* ~лық/~шыл reac-
 tionary; ~шыл үкімет reactionary
 government.
- реализм** *з.е.* realism.
- реалист** *з.е.* realist; ♦ *с.е.* ~ік realistic.
- реаниматолог** *з.е. (МЕД)* expert in re-
 suscitation.
- реанимация** *з.е. (МЕД)* resuscitation;
 revivification; reanimation; нәресте-

- лер ~сы neonatal resuscitation; өлі туған нәрестелер ~сы transanimation; жүрек және өкпе ~сы cardiopulmonary resuscitation; ♦ *c.e.* ~лық (МЕД) resuscitation; reanimation; ~лық бөлім resuscitation department; resuscitation unit; ~лық аппарат resuscitator.
- ребус** *з.е.* rebus; puzzle.
- ревальвация** *з.е.* (*currency*) revaluation.
- реверанс** *з.е.* curts(e)y; ~ жасап илү to curts(e)y.
- реверстелу** *em.* to reverse; to backspace.
- реверсті** *c.e.* reversible; bidirectional.
- ревизия** *з.е.* (ЭКОН) audit; (ТАР) census; inspection.
- ревизор** *з.е.* auditor; inspector.
- ревматизм** *з.е.* rheumatism; ~нен мүгедек болған crippled with rheumatism.
- ревматикалық** *c.e.* rheumatic.
- револьвер** *з.е.* revolver.
- революционер** *з.е.* revolutionary; revolutionist.
- революция** *з.е.* revolution; мәдени ~ cultural revolution; өндірістік ~ industrial revolution; ~ жасау to revolutionize; ♦ *c.e.* ~лық revolutionary; ~шыл revolutionist.
- ревю** *з.е.* revue.
- регалиялар** *з.е.* regalia.
- регата** *з.е.* regatta.
- регби** *з.е.* rugby (football); (БРИТ) ruggier.
- регенератор** *з.е.* (ТЕХ) regenerator; reclamer; recuperator.
- регенерация** *з.е.* (МЕД) regeneration; recuperation; repair; refreshing; regeneration; reactivation; reprocessing; сүйек ~сы repair of bone; патологиялық ~ pathological regeneration; ♦ *c.e.* ~лық regeneration; ~лық газ regeneration gas; ~лық пеш regenerator recovery; ~лық инсталляция recovery installation; (МЕД) restoratory; ~лық гипертрофия restoratory hypertrophy.
- регент** *з.е.* regent; ~тік regency.
- регистр** *з.е.* (МУЗ) register; list; ♦ *c.e.* ~лік register; ~лік клавиша shift key; ~лік тонна ton (*register*).
- регламент** *з.е.* order; regulations; time-limit; ~ті анықтаушы комиссия steering committee.
- регресс** *з.е.* retrogression; regress; (ЗАН) recourse; (МЕД) regression.
- регрессивті** *c.e.* ~ regressive; ~ метаплазия (МЕД) regressive metaplasia; ~к regression; regressive; retrogressive; ~к анализ (КОМП) regression analysis.
- регулятор** *з.е.* regulator; (КОМП) governor; (ТЕХ) regulating apparatus; control device; controller; corrector; температура ~ы attemperator; temperature control.
- редактор** *з.е.* editor; ~ көмекшісі/орынбасары sub-editor; ♦ *c.e.* ~лық editing; editorial; ~лық белгі editing symbol; ~лық мақала the editorial column.
- редакция** *з.е.* editorial staff; the editors; edition; version; editorship; ♦ *c.e.* ~лық editorial; ♦ *em.* ~лау to edit; to redact; to be editor (of); ~лану to be edited; to be redacted.
- редукция** *з.е.* (ТЕХ) reduction; ♦ *em.* ~лану to reduce.
- режим** *з.е.* (КОМП) mode; regime.
- режиссер** *з.е.* director; қоюшы ~ production director; ♦ *c.e.* ~лік production; shooting; ~лік сценарий production book; shooting script; stage (*theatre*).
- резеңке** *з.е.* rubber; (БРИТ) elastic; ♦ *c.e.* elastic; ~ бас киім swimming

- cap; ~ етік wellingtons; wellington boots; (БРИТ) gumboots; ~лі rubbery; ~лі оқ rubber bullet.
- резерв** з.е. backlog (goods); reserve; ~те in reserve; ~тегі stand-by; ~ист (ӘСК) reservist; ♦ с.е. ~ті reserve; (ТЕХ) backup; duplicate; off-duty; redundant; spare; standby; ~ті валюта reserve currency; ~ті ауа (МЕД) reserve air; ~ті файл backup file; ~ті генератор (ТЕХ) standby generator; ♦ ет. ~теу to back up (computer); reserve; keep in reserve.
- резервация** з.е. reservation.
- резервуар** з.е. reservoir; (КОМП) vessel.
- резидент** з.е. (КОМП) resident; операциялық жүйе ~і executive resident; ♦ с.е. ~тік resident; ~тік вирус memory-resident virus.
- резиденция** з.е. residence; seat (government).
- резонанс** з.е. (ТЕХ) resonance; фаза ~ы phase resonance; velocity resonance; reverberation; ♦ с.е. ~ты resonant; resonance; ~ты зорайтқыш resonance amplifier; tuned amplifier; ~тық resonant; ~тық режим resonant mode.
- резонатор** з.е. (ТЕХ) resonator; ♦ с.е. ~лы cavity; resonator; ~лы байланыс cavity coupling.
- резус** з.е. (МЕД) rhesus; ~-фактор rhesus-factor.
- резюме** з.е. summary; resume.
- рейд** з.е. (ӘСК) raid; unannounced investigation; road (stead); ~ жасау to raid.
- Рейкьявик** з.е. Reykjavik.
- Рейн** з.е. the Rhine.
- рейс** з.е. flight; voyage; passage; trip; run.
- рейсшина** з.е. (ТЕХ) T-square.
- рейтинг** з.е. rating.
- реквием** з.е. (МУЗ) requiem.
- реквизит** з.е. (ТЕАТР) properties; (ЗАҢ) essential element; essential; requisite; entry (computer); құжат ~і document entry.
- реквизиция** з.е. impressment; requisition; seizure; мүлік ~сы seizure of property; ♦ ет. ~лау to requisition; to commandeer.
- рекомендация** з.е. recommendation; advice.
- реконструкция** з.е. reconstruction; ♦ ет. ~лау to reconstruct; to rebuild; to redevelop; to revamp.
- рекорд** з.е. (СПОРТ) record; ~шы record holder; ♦ с.е. ~тық record; ~тық уақытта in record time.
- ректор** з.е. (АМЕР) president (school); principal (university); (БРИТ) provost (university); (БРИТ) warden (college).
- рельеф** з.е. (ГЕОГ) relief; pattern; projection; бассейн ~і drainage-basin topography; ♦ с.е. ~тік embossed (design); relief; raised; ~тік бейне glyph; ~тік карта relief map; ~тік аты-жөнімен embossed with his initials.
- рельс** з.е. rail; track; ~тен шығып кету derailment; to be derailed.
- ремарка** з.е. (ӘДЕБ) remark.
- ремиссия** з.е. (МЕД) remission; remittance: толық ~ complete remission.
- ренегат** з.е. renegade; (САЯС) turncoat.
- ренессанс** з.е. renaissance.
- ренж/у** ет. to become disillusioned (with); to take umbrage (at); to become angry; to take exception to; to take offence at; ♦ с.е. ~улі disturbed (person); embittered; miffed; pained; hurt; ~іріш touchy; susceptible; quick to take offence; sensitive; ♦ з.е. ~ушілік disillusionment; umbrage; offence; resentment; injury; wrong; ~іріштік touchiness; sensitiveness.

- ренжіс//у** *em.* to abuse one another; to swear at each other; to be offended at each other.
- ренжіт//у** *em.* to disillusion; to give offence to; to vex; to afflict; to grieve; to hurt; to offend; to spite; ♦ *c.e.* ~етін hurtful; offensive; insulting; slighting (*word, behavior, action*).
- рента** *з.е.* rent; annuity.
- рентабельді** *c.e.* profitable; paying; commercial; ♦ *з.е.* ~к efficiency; prove-in performance; ~к графиги breakeven chart.
- рентген** *з.е.* roentgen; X-ray; roentgen; X-ray; ~ бөлмесі X-ray room; ~ сәулесі X-ray beam; ♦ *c.e.* ~дік roentgen; X-ray; ~дік астрономия X-ray astronomy; ~дік дерматит (*МЕД*) roentgen dermatitis.
- рентгенограмма** *з.е.* X-ray (diffraction) pattern; X-ray photograph; X-ray picture; radiogram; radiograph; X-rayogram;
- рентгенография** *з.е.* radiography; radiologic imaging; roentgenography; X-ray study; X-ray filming; өкпе ~сы pneumonography; бас сүйек ~сы craniography; ұрық ~сы fetography; embryography.
- рентгенолог** *з.е.* radiologist; roentgenologist; radiographer; ~ия radiology; roentgenology; стоматологиялық ~ия dental radiography; radiodontics.
- реніш** *з.е.* falling out; injury; wrong; offence; resentment; (*АМЕР*) spat; ♦ *c.e.* ~ті offended; resentful; hurt.
- рең** *з.е.* shade; complexion; ♦ *em.* ~дену to take shade; to get shade; ♦ *c.e.* ~дес like; resembling; similar to; equal; identical with; the same as; ~ді florid; nice; ~сіз unattractive; unsightly; ~сіз әйел unattractive woman; wan; ауыс. insipid; flat; tame; ~сіз сөз tame speech; ♦ *з.е.* ~сіздік unattractiveness.
- реңк** *з.е.* tinge; tint; colour; қызыл ~і бар with reddish tinge.
- Реомюр шкаласы** *з.е.* Réaumur scale.
- репатриация** *з.е.* repatriation; ♦ *em.* ~лау to repatriate; ~лану to be repatriated.
- репеллент** *з.е.* (*МЕД*) repellent.
- репертуар** *з.е.* repertoire; repertory; ♦ *c.e.* ~лық repertoire; repertory; ~лық театр repertory theatre.
- репетитор** *з.е.* tutor; coach.
- репетиция** *з.е.* rehearsal; ~сыз unrehearsed; ♦ *em.* ~лау to rehearse; to coach.
- реплика** *з.е.* aside; (*ТЕАТР*) cue; remark; retort; rejoinder.
- репортаж** *з.е.* commentary; reporting; report; account.
- репортер** *з.е.* reporter; ~лық фотоаппарат press camera.
- репродуктивті** *c.e.* reproductive; (*МЕД*) reproductive; genital; ~ мүшелер genital (reproductive) organs; ~ жас childbearing age.
- репродуктор** *з.е.* tannoy; loud(-speaker); ~ арқылы over the tannoy.
- репродукция** *з.е.* reproduction; ♦ *em.* ~лау to reproduce; ♦ *c.e.* ~лық репродукция reproduction; ~лық фотосурет process-camera photography; reproduction photography.
- Ресей** *з.е.* Russia; ~ Федерациясы the Russian Federation; ~лік Russian.
- ресми** *c.e.* official; formal; (*ЗАҢ*) solemn; ~ ереуіл official strike; ~ өкіл official; ~ келісім formal agreement; ~ заңдылық formality; technicality; қажетсіз ~ заңдылық mere formality; ♦ *үст.* officially; formally; ~ түрде officially; formally; ~ шақыру алу to be formally invited; ~ түрде мақұлдау to give smth one's seal of approval.

республика *з.е.* republic; Қытай халық ~сы Chinese People's Republic; ♦ *с.е.* ~лық republican; ~лық басқару формасы republican government; ~шыл (*САЯС*) republican.

рессор *з.е.* (*ТЕХ*) spring; ~ комплекті spring group; ♦ *с.е.* ~лы spring; sprung; ~лы шойын laminated spring steel.

реставратор *з.е.* (*ӨНЕП*) restorer; перфокарт ~ы card reconditioner.

реставрация *з.е.* renovation; (*ТЕХ*) restoration; ♦ *ет.* ~лау to restore.

ресторан *з.е.* restaurant; ~дату to visit a restaurant.

ресурс *з.е.* resource; life; budgets; газ ~тары gas resources; мұнай ~тары oil resources; оттегі ~тары oxygen resources; желі ~тары network budgets.

рет I *з.е.* turn; ~імен in order; step by step; ~-~імен in order; step by step; ♦ *с.е.* ~тік current; ordinal; ~тік сан есім ordinal number; ~ті appropriate; relevant; timely; well-timed; ~сіз inappropriate; irrelevant; inadmissible; disorderly; untidy; slovenly; disorganised; slap-dash; indiscriminate; ♦ *з.е.* ~тілік order; sequence; ~сіздік disorder; confusion; mess; irrelevance; ♦ *үст.* mistakenly; untimely; out of turn; out of order.

рет II *з.е.* way out; cause; reason; ground; good opportunity; ~ін табу to find a way out; to get out of a tight spot; ақша сұраудың ~і жоқ there is no reason to beg money; ~і келсе, оқысын let him study, if he has good opportunity;

рет III *з.е.* occasion; (*MAT*) time; бес ~ five times.

ретроспективті *с.е.* retrospective; ~ кадр flashback.

ретроспекция *з.е.* retrospect; ~да in retrospect.

реттелу *ет.* to collate; to put in order/sequence/sort; to fold (*clothes, paper*); to adjust; to readjust; to formulate; to marshal; to smarten up; to regulate; to patch up; to focus on; to settle (*conflict*); to serve out; ♦ *з.е.* ~уші (*ТЕХ*) adjuster; customer engineer; fettle; maintenance man; setup man; start-up man; experienced operator; serviceman; skilled technician; ~уіш regulator; ылғалдылықты ~уіш humidity control instrument; (*КОМП*) governor; ~гіш regulator; governor; dial (*radio*); ♦ *с.е.* ~улі ordered; ~ушілік adjustment; collating; ordering; ranking; sort.

реттелу *ет.* to be collated; to be put in order/sequence/sort to be folded; to be adjusted; to be readjusted; to be formulated; to be marshaled; to be smartened up; to be regulated; to be patched up; to be focused (on) (*camera*); to be settled (*conflict*); to be served out; ♦ *с.е.* ~ген cosmic; well-ordered; orderly; ~етін adjustable; regulating; regulatory.

реттесу *ет.* to put smth. in order/sequence/sort together with smb; to help smb to collate.

ретінде *көм.с.* in the form of; as; by way of; негіз ~ as a basis; біреуді жетекші ~ тағайындау to nominate smb as supervisor.

реферат *з.е.* abstract; report; paper; essay.

референдум *з.е.* referendum.

рефери *з.е.* (*СПОРТ*) referee.

рефлекс *з.е.* knee-jerk; (*МЕД*) reflex; шартты ~ conditioned (trained, behavior) reflex; шартсыз ~ unconditioned (innate, instinctive) reflex; ♦ *с.е.* ~ті reflexive; ~ті қатынас reflexive relation; ~тік reflex; ~тік күшейткіш reflex amplifier; ~тік сызбанұсқа reflex circuit.

- рефлектор** *з.е.* reflector; ♦ *с.е.* ~лық reflex; ~лық механизм reflex mechanism; reflectory; ~лық орталық (МЕД) reflectory center.
- рефляция** *з.е.* reflation; ♦ *с.е.* ~лық reflationary; ♦ *em.* ~лау to reflate; экономиканы ~лау to reflate the economy.
- реформа** *з.е.* reform (*law, system*); ~ жасауға барлық негіз бар there's a strong case for reform; ~тор reformer; ~шыл reformist; ♦ *em.* ~лау to reform.
- реформация** *з.е.* reformation.
- реформинг** *з.е.* (ХИМ) reforming; ~бензин reformed gasoline.
- реформистік** *с.е.* reformist.
- рецензент** *з.е.* reviewer; critic; reader (*written works*).
- рецензия** *з.е.* write-up; review (*book, film, etc.*); (ТЕАТР) notice; ♦ *em.* ~лау to review; to criticize; to read; ♦ *з.е.* ~лаушы reviewer; critic; reader.
- рецепт** *з.е.* recipe; (МЕД) prescription.
- рецептор** *з.е.* (ТЕХ) receptor; (МЕД) ceptor; receptor; сыртқы ~ exteroceptor; жүйке ~ы nerve receptor.
- рецидив** *з.е.* set-back; recurrence; (МЕД) relapse; ~ист recidivist; old offender; repeater; lag.
- Рига** *з.е.* Riga.
- риза** *с.е.* satisfied; pleased; content(ed); ~ болу to cheer; ~ ету to satisfy; to comply with; ~ етіп жіберу to comply with a request; ♦ *з.е.* ~лық contentment; satisfaction; gratification; ♦ *үст.* ~лықпен gratefully; with pleasure; with satisfaction.
- ризық** *з.е.* daily bread; hog and hominy; *ауыс.* lifeblood; lot; fate.
- рикша** *з.е.* rickshaw.
- Рим** *з.е.* Rome; ~ Папасы (ДИН) pontiff; the Pope; ♦ *с.е.* ~дік Roman; ~дік сан Roman numeral; ~дік католик Roman Catholic.
- ринг** *з.е.* (ТЕХ) ring; (СПОРТ) boxing ring.
- Рио-де-Жанейро** *з.е.* Rio (de Janeiro).
- риторика** *з.е.* rhetoric; ♦ *с.е.* ~лық rhetorical; ~лық предикат rhetorical predicate.
- риф** *з.е.* reef.
- рия** *з.е.* hypocrisy; dissimulation; duplicity; ♦ *с.е.* ~лы double-faced; two-faced; double-dealing; hypocritical; ~лы күлкі hypocritical smile; ~сыз unselfish; disinterested; sincere; frank; candid; ♦ *з.е.* ~сыздық unselfishness; sincereness.
- робот** *з.е.* robot; ~ техникасы robotics.
- Родезия** *з.е.* Rhodesia; ~лық Rhodesian.
- родео** *з.е.* rodeo.
- рододендрон** *з.е.* rhododendron.
- Родос** *з.е.* Rhodes.
- Рождество** *з.е.* Christmas; ~ күні Christmas Day; ~ қарсаңы Christmas Eve; ~ құтты болсын! Happy Christmas! Merry Christmas!; ♦ *с.е.* ~лық Christmas; ~лық ашық хат Christmas card; ~лық шырша Christmas tree.
- розетка** *з.е.* (АМЕР) wall outlet; (БРИТ) socket; rosette: ~ға қосу to plug in.
- розмарин** *з.е.* rosemary.
- рок** *з.е.* rock.
- рок-н-ролл** *з.е.* rock and roll.
- ролик** *з.е.* roller; castor; skate: ~ коньки roller skates; ~ тақтайшасы skateboard.
- ром** *з.е.* rum.
- роман** *з.е.* novel; Latin; ~ желісі set; romance; ~ тілдері the Latin languages;
- романист** *з.е.* novelist; Romanist; *specialist in Romance philology*; Romance philologist; ♦ *с.е.* ~дық Romanesque.
- романс** *з.е.* (МУЗ) romance.

РОМАНТИЗМ

- романтизм** *з.е.* romanticism.
романтика *з.е.* romance; romantic appeal; ♦ *с.е.* ~лық romantic.
ромб *з.е.* (MAT) rhomb(us); diamond formation; box of four (*aviation*); (КОМП) jewel box; diamond; lozenge.
ромбалы *с.е.* diamond-shaped; rhombic; ~ курсор diamond cursor; ~ құрылым rhombic structure.
Рона *з.е.* Rhone.
рондо *з.е.* rondo.
рота *з.е.* (ӘСК) company; ~ командирі company commander; ♦ *с.е.* ~лық company.
ротанг *з.е.* rattan.
ротатор *з.е.* duplicator; duplicating machine; (TEX) mimeograph.
ротация *з.е.* (МЕД) rotation; ішкі ~ internal (inward) rotation; ♦ *с.е.* ~лы rotary; ~лы желдеткіш rotary blower.
Роттердам *з.е.* Rotterdam.
рояль *з.е.* (grand) piano.
роялист *з.е.* royalist.
рөл *з.е.* (ТЕАТР) role; impersonation; part; lines; rudder; steering wheel; handle bar; басты ~ leading role; title role; эпизодтық ~ bit part; ♦ *с.е.* ~дік role; ~дік ойын role play.
ру *з.е.* kin; clan; tribe; ~ластық kindred; kinship; ♦ *с.е.* ~лы tribal; clan; ancestral.
рубль *з.е.* rouble; (АМЕР) ruble.
рулетка *з.е.* roulette.
румпель *з.е.* rudder arm; helm; helmstock; tiller.
Румыния *з.е.* Romania; румыниялы Romanian.
рупия *з.е.* rupee; rupiah.
рупор *з.е.* megaphone; speaking-trumpet; (БРИТ) loud-hailer.
рух *з.е.* spirit; ~ күні Whit Monday.
рухани *с.е.* spiritual; ecclesiastic(al); ~ дүние morale; ~ көмек moral support; ~ ұстаз guru; ~ мықтылық moral courage.
рухтан//у *em.* to be inspired; to feel inspired; to get inspired (by, with).
рухтандыр//у *em.* to inspire; to fill with enthusiasm; to hearten; to inspire it; ♦ *с.е.* ~ғыш inspiring; ♦ *з.е.* ~ушы inspirer.
рұқсат *з.е.* pass; permission; permit; clearance; permit; authorization; licence; еңбек етуге ~ labour pass; сіздің ~ыңыз бойынша with your permission; ұшақтың ұшу алаңынан аттануына ~ takeoff clearance; шетелге кіру ~ы entry permit (*visa*); қаруға иелік етуге ~ armorial bearing licence; ~нама *visa*; pass; permit; ♦ *с.е.* ~ты permitted; permissible; legal; licit; ~сыз insoluble; without permission;
рынок *з.е.* market; (ЭКОН) market; ет ~(к-г)ы meat market; жылжымайтын мүлік ~(к-г)ы housing market; облигациялар ~(к-г)ы bond market.
рыцарь *з.е.* knight; ♦ *с.е.* ~лық knightly; chivalrous.
рюкзак *з.е.* rucksack; knapsack.
рюмка *з.е.* small liqueur glass; pony; nip; ♦ *em.* ~лау to drink a glass.

С, с

С, с *the twenty fourth letter of the Kazakh alphabet.*

саба *з.е.* saba, a big smoked horse leathered water-skin for preparing

and keeping kumiss; алты қарыс ~ saba with bottom in six span; кең ~ a wide saba; үлкен қара ~ a big black saba; ысталған ~ smoked saba; ~ май-

- лар the first spring kumiss; (*ЭТН*) ~ сарқыт the last kumiss of the season; өзен ~сына түсті the river has taken its course; ♦ *c.e.* ~дай a big an udder of animal; желіні ~дай сиыр a cow with a big udder; ~лы having saba; ~ қарын paunchy; pot-bellied; ♦ *фр.* бес биенің ~сындай stout; corpulent ~сынан асты to come out of framework; ~сына сыймай get angry (with).
- сабаз** *з.е.* daring; well done! (*surprise*); debonnaire; brave person (*mockery*); hero; жігіт-ақ екен ~! a real fellow! Well done!; ♦ *з.е.* ~дық daring; ~дықпен көзге түсу to be remarkable for his daring.
- сабақ I** *з.е.* lessons; studies; classes; қазақ тілі ~(қ-ғ)ы the lesson of Kazakh language; ~ алу to get a lesson; to study; ~қа дайындалу to prepare for the lessons; ~ оқу to do the lesson; ~қа қатысу to attend the lessons; ~ беру to teach; ~ оқыту to teach (at school); ♦ *з.е.* ~тас classmate; ~тас қыз classmate.
- сабақ II** *з.е.* stalk; өсімдік ~(қ-ғ)ы stalk of flower; ~ты қырқу to clothespin; stem қауынның ~ы stem of melon; ♦ *з.е.* ~ша a little stalk; көктемгі ~шалар spring stalks; ♦ *c.e.* ~ты with the stem (*stalk*); көп ~ты өсімдік multistalked flower; ~ты бидай a sprout wheat; ♦ *em.* ~тану to sprout; ~тана бастау to sprout; бидай ~танды wheat has sprouted.
- сабақ III** *з.е.* thread (*to thread a needle*); ноқтаның ~(қ-ғ)ы rein of knot; ♦ *em.* ~тау to thread a needle; to fasten the rein; ноқтаны ~тау to fasten knot; to continue (*talk, conversation*); сөзді ~тау to continue talking; ~талу to be thread (*a needle*); to be continued; ~тату to thread a needle; әжесі немересіне ине ~татты grandmother asked grandson to thread a needle.
- сабақтас//y I** *em.* to interconnect; табиғи құбылыстар бір-бірімен ~ады natural phenomena are interconnected with each other; ♦ *c.e.* ~ (*ЛИНГ*) intransitive; ♦ *з.е.* ~тық continuity.
- сабақтас//y II** *em.* to continue; әңгіме былай ~а берді conversation continued in this way;
- сабалақ** *c.e.* shaggy (*wool*); matted; ~жүнді кой sheep with shaggy wool; ♦ *c.e.* ~-~ very shaggy wool; ♦ *em.* ~тау ruffle; disarrange; rumple.
- сабан** *з.е.* straw; ~нан жасалған thatched; ~ бас киім boater; ~той shindig; ~шы ploughman.
- сабо** *з.е.* clog.
- саботаж** *з.е.* sabotage; ~ жасау to sabotage; ~шы saboteur.
- сабал//y** *em.* to beat; to lash; аямай ~у to whip unmercifully; белбеумен ~у to lash with belt; ~п тастау beat up; beat unmercifully; көк ала қойдай қып ~у beat up smb. losing his consciousness.
- сабал//y** *em.* to beat; ♦ *c.e.* лған жүн beaten wool.
- сабалал//y** *em.* to lash down(rain); қанатымен су ~у to slap with wings on the water; жаралы аққу қанатымен су ~ды injured swan slapped with the wings on the water;
- сабауқұйрық** *з.е.* rat.
- сабыл//y** *em.* to go back and forth (*in the crowd*); to be very tired (*of useless action*); мен әбден ~дым I am very tired; ♦ *з.е.* ~ыс walking; tiredness from hollow.
- сабылт//y** *em.* to go in confusion/disorder.
- сабын** *з.е.* soap; ~ көбірі soapsuds; ~салатын жәшік soapbox; ~ ұнтақ soap powder; ~ үлпектері soap flakes; ~ көбік lather; ♦ *c.e.* ~ды soap; ♦ *үсм.* ~ша as a soup; ~ша бұзылу to change

САБЫНКӨК

- abruptly; to be spoiled sharply; ♦ *em.* ~дану to lather; ~дау to lather.
- сабынкөк** *з.е. (БОТ)* fig-wort;
- сабынтамыр** *з.е. (БОТ)* soaproot.
- сабыр** *з.е.* patience; ♦ *з.е.* ~лық patience; ~лылық *з.е.* patience; ♦ *с.е.* ~лы patient; ~сыз impatient; ♦ *em.* ~сыздану to lost a patience; to show lack of restraint; ~су to calm down; ~ету to stand; to tolerate; ~ етіңіз! Calm down!.
- саға** *з.е.* river outlet; батпақты ~ waterlogged river outlet.
- сағал** *с.е.* buff; hazel; ~ көзді bright-eyed; ~ сары адам red person; ~ дақ smudge; ~-~ smudge; ~дану to be dirty, soiled; ~дау to soil smth.
- сағалат//у** *em.* to drive in.
- сағала//у** *em.* to take shelter.
- саған** *ec.* to you; ~ келдім I have come to you.
- сағана** *з.е.* mausoleum; tomb; ескі ~ old mausoleum; ~ны жаңарт to restore the tomb.
- сағанақ** *з.е.* side-end wall.
- сағат** *з.е.* clock; hour; ~ты қою to set alarm; ~тың ширегі a quarter; a quarter of an hour; ~ бауы watchband; watchstrap; ~ тілі pendulum; hand (of clock); ~ неше? what time is it?; ~ сайын hourly; each hour; ~ төртке таман by four o'clock; ~ тілімен clockwise; ~ екіден үшке дейін from two o'clock to three; ~ына 60 километр жылдамдықпен at a rate of 60 kilometers an hour; ~-табель time-clock; ♦ *з.е.* ~шы watchmaker; ♦ *с.е.* ~таған part-time (*work*); ~тық hour; екі ~тық жол the way of two hour's journey; сегіз ~тық жұмыс күні eight hour's working day; ~тық белдеу time zone; ~тық механизм timing device; ~тық механизмді бомба time bomb; ♦ *үст.* ~тар бойы for hours; ~тап for hours; ~тап жұмыс істеу to work for hours; ~тап істейтін жұмыс to work part-time; ~тап істейтін жұмысшы part-timer; part-time worker.
- сағы:** ♦ *фр.* ~ сыну to be dissatisfied; to loose wish.
- сағыз** *з.е.* chewing gum; ~ шайнау to chew the cud; ~ өсімдік rubber plant; ♦ *с.е.* ~ды саoutchouc; rubber; rubber-bearing; ~ды өсімдіктер rubber-bearing plant; ♦ *үст.* ~ша as masticatory sulphur; as chewing gum; ♦ *em.* ~дану to thicken; to gum; дәмі ~дана бастады the corn has reached to wax stage of ripeness.
- сағым** *з.е.* mirage; ♦ *em.* ~дану to be covered haze; to wrap up mirage.
- сағын//у** *em.* to pine for; to languish (*person*); to miss for smb.; мен сені ~дым I miss you; ♦ *з.е.* ~ыш languor; pine for smb.; ~ыш әні languor song; ~ыш сезімі sense of pine; туған жерін ~у to be homesick; ♦ *с.е.* ~ған languid; ~дыру *em.* to make miss smb. ; ~ышты anguish; missing.
- садаға** *з.е.* sacrifice; offering; жаудан аман қалсам, қара орман-малым ~ If I were alive in the battle with enemy, I would make sacrifice all my riches.
- садақ** *з.е.* bow; quiver; ~(қ-ғ)ы толы сай кез оқ quiver, full of arrow; қайың ~ birch bow; қанатты ~ long bow; ~ ату (тарту) to shoot a bow; ♦ *з.е.* ~шы (СПОРТ) archer; асқан ~шы excellent archer; ~шылар жарысы competition of archers.
- садақа** *з.е.* charity; collection (for charity); (ЭТН) piece offering by tradition of people; қайыршыға ~ беру to give almz to beggar; ~ сұрау to beg; to go begging.
- садақбоз** *з.е. (БОТ)* mat-grass.
- садыра** *з.е.* liquid manure; қора іші тізеден ~ liquid manure is up to knees in stockyard.

садизм *з.е.* sadism.

садист *з.е.* sadist; ♦ *с.е.* ~тік sadistic.

сажын *з.е.* sazhen (2,13 metres); үш ~ бөрене the log-tree in three sazhen.

саз I *з.е.* clay; жабысқақ ~ viscid clay; ~ балшық clay; ~ топырақ clayey soil; ~ балшық mud; ~ балшықпен емдеу; to treat with mud; ауыл ~ға қонды village was located on meadow; ~ жапалағы marsh owl; ♦ *em.* ~дау to become waterlogged; to turn into swamp; топырақ ~дап жатыр the soil became waterlogged; ~дану to become clayey; жаңбыр жауған сайын топырақ ~дана түседі every day the soil becomes clayey after rain; ~дандыру to make clayey; ♦ *с.е.* ~дауыт clay; ~дауыт топырақ clay loam; ♦ *з.е.* ~дылық clayiness; *ауыс.* ~бет адам shameless; impudent man; ♦ *фр.* ~ға отырғызып кету to let down.

саз II *з.е.* melody; tune; song; әнді ~бен айту to sing rightly; ♦ *з.е.* ~гер-ақын songwriter-melodist.

саз III *з.е.* tailored; harmonious; ол аз жазса да, ~ жазады he writes sparsely, but well.

саз IV *з.е.* saz, musical instrument in Central Asia; ♦ *с.е.* ~ды musical; tuneful; ♦ *з.е.* ~дылық melodiousness; tunefulness; songfulness; ♦ *em.* ~дау (МУЗ) to tune up the instruments; домбыраны ~даймын tune up the dombra.

саз V: *з.е.* таң ~ берді a sunrise began to gleam.

сазай *з.е.* punishment; retribution; ♦ *em.* ~ын беру to punish; ~ын тарту to get one's comeuppance; to forfeit.

сазан *з.е.* (ЗООЛ) European carp; ~ аулай to catch an European carp; ♦ *с.е.* ~дай wonderful; оның ақ ~дай алты ұлы бар he has six handsome sons.

сазар//у *em.* bear malice (towards); to have malicious looks (*person*); ~ып отыру to seat with dismal looks; speechless; *ауыс.* алдымызда ~ып шөл дала жатыр in front of us there is gloomy and mute desert; ♦ *с.е.* ~ған (*person*) stiff; sullen; surly.

сазқұндыз *з.е.* (ЗООЛ) nutria; coypu.

сай I *з.е.* ravine; draft; gorge; gully; narrow; hollow; ауылдың жаны терең ~ a deep draft near the village.

сай II *с.е.* suitable; right; сап~ appropriate; just right; оның пальтосы өзіне сап~ coat is just right to him; ~ келу be convenient; appropriate; бір-біріне ~ жұбайлар spouses suitable to each other.

сай III *с.е.* ready (for); prepared (for); жұмысқа ~ тұру to be ready to begin the work.

сайгон *з.е.* Saigon.

сайгүлік *з.е.* fast horse; racer; ~тер жарысқа дайын the horses are ready to horse race.

сайғақ I *с.е.* long pole; the pole; which stick in grave; ♦ *em.* ~тау to cane.

сайғақ II *з.е.* saiga.

сайғау *с.е.* dry (*tree, leaf*); dead; withered.

сайдақ *з.е.* soldier; fighting man; warrior; ♦ *em.* ~тау to choose; to select; to pick out; ~талу to be sort out; to be picked out.

сайдақы *с.е.* sly; cunning person; sly-boots; ~ кісі cunning man; ~ түлкі sly fox.

сайдауыт *с.е.* select; exclusive; ~ жігіттер selected (skilful) horsemen; ♦ *с.е.* ~тай selected; superior.

сайқал *с.е.* wanton; promiscuous; ~ әйел streetwalker; strumpet; trollop; *ауыс.* deceptive; delusive; ~ саясат delusive politics; ♦ *з.е.* ~дық deceitfully behavior; ♦ *em.* ~дану to become

САЙҚЫМАЗАҚ

- wanton; to behave oneself insincerely; ~**су** to be cunning; to be insincere; to stretch the truth; ~**сып күлу** laugh slyly.
- сайқымазақ** *з.е.* clown; buffoon; jester; ~ **кісі** mocker; ♦ *з.е.* ~**тық** irony; derisiveness; ♦ *em.* ~**тау** to mock (at) smb..
- сайқын I** *с.е.* wide; spacious; ~ **дала** wide steppe.
- сайқын II** *с.е.* a variety of wind.
- сайлам** *з.е.* election period екі ~ **арасындағы мерзім** the term between two elections.
- сайлалу** *em.* to choose; to elect; **депутат** ~**у** to choose deputy; ♦ *з.е.* ~**у бюллетені (БРИТ)** ballot paper; voting paper; ~**у кампаниясы** election campaign; ~**у күні (БРИТ)** polling day; ~**ушы** elector; voter; ~**ушылар тізімі** register; electoral register; ~**ушылар** electorate; ~**уалды** pre-election; ~**уалды жиналыстар** pre-election meetings (*БРИТ*) hustings; ~**уалды үгіт-насихат** canvassing.
- сайланлу** *em.* to be elected; **депутаттар** ~**ды** deputies were elected; ♦ *з.е.* ~**ушы** elected person; ♦ *с.е.* ~**ған** elected; ~**балы** elective; ~**балы лауазым** elective office.
- сайлатлу** *em.* to favour to choose smb.; to favor the election.
- сайлаулы** *с.е.* ready (for); prepared (for); **той жабдығы** ~ all necessities for toi are ready.
- сайлауыт** *с.е.* abounding in ravines; gullied; **осы жер** ~ there is gullied place.
- сайлы** *с.е.* selected; chosen; picked; **жорыққа** ~ **аттар** horses selected for journey.
- сайман** *з.е.* tool; utensil; accessory; ~ **салатын жәшік** tool box; ♦ *em.* ~**дау** to equip the horse with everything necessary.
- сайма-сай** *с.е.* appropriate; **мазмұн мен түрдің** ~ **келістігі** appropriate harmony of content and forms.
- сайрампаз** *з.е.* talker; chatterer.
- сайран** *з.е.* merriment; fun; spaciousness; free space; ♦ *с.е.* ~**шыл** merriment lover; ~**шыл жігіт** merriment loving man; ♦ *em.* ~**дау** to make merry; to take pleasure free and untrammelled life; ~ **салу** to make merry.
- сайралу** *em.* to trill; to sing (*birds*); ♦ *с.е.* ~**уық** singing; ~**уық құс** singing bird; songbird.
- сай-сала** *з.е.* gully; beam; **таудың** ~**лары** mountain gully and beam.
- сайтан** *з.е.* devil; ~ **алғыр!** Bother!; ~**ды аластай** to exorcize; ♦ *з.е.* ~**дық** devilry; diabolism; *ауыс.* suspicious affair; trickery; knavery; ♦ *em.* ~**су** to pretend; to cheat.
- сайыз** *с.е.* small; shallow; ~ **көл** shallow lake; *ауыс.* ~ **білім** superficial knowledge; smattering; ♦ *em.* ~**дану** to become shallow (*lake, river*); ~**дау** to become shallow; to become smaller.
- сайыл** *з.е.* approach to end.
- сайын I** *с.е.* ~ **дала** wide steppe.
- сайын II** *үст.* every; **жыл** ~ every year; **апта** ~ every week.
- сайыпкер** *з.е.* horseman; rider; ♦ *з.е.* ~**лік** horsemanship.
- сайыпқыран** *с.е.* real hero; brave.
- сайыс** *з.е.* tournament; ~**қа қатысушылар** field the competitors; entrants; ♦ *з.е.* ~**шы** fighter; participant; competitor; fencer; ♦ *em.* ~**у** to fight; compete (with in); contend (with for); ~**тыру** to arrange contest; to organize competition.
- саквояж** *з.е.* valise.
- саксофон** *з.е.* saxophone.
- сақ I** *с.е.* alert; cautious; ♦ *em.* ~**сыну** to beware (of); to be careful; ~ **болу** to be on the alert. ♦ *з.е.* ~**тық** foresight;

- cautiousness; **~тық алмастыру құны** replacement value; **~тық комитеті** vigilance committee.
- сақ II** *c.e.* guarded.
- сақ III:** **~ ету** *em.* to bump against.
- сақа I** *з.е. (СПОРТ)* bat made of assyk (*knee bone of a sheep or goat*); **қорғасын** ~ leaden assyk; ♦ *c.e.* **~дай** selected; picked; the best; **~дай жігіттер** the best men.
- сақа II** *c.e.* mature; grown up; ♦ *em.* **~лану** to become grown up; mature; to come to man's estate.
- сақар** *з.е.* potash; chink.
- сақал** *з.е.* beard; **~мұрт** beard and moustache; **~шаш** beard and hair; ♦ *c.e.* **~ды** with beard.
- сақалтай** *з.е.* bearded man; greybeard.
- сақау** *з.е.* dumb; **~лар мектебі** the school for dumb; stammerer; stutterer; **~лық** dumbness; muteness; ♦ *em.* **~лану** to stammer; to stutter.
- сақауат** *з.е.* charity; alms; donation; **мешітке ~ қылу** to bring donation for mosque.
- сақина I** *з.е.* ring; ringlet; **~ саусақ** ring finger; ♦ *c.e.* **~лы** with ring; **алтын ~лы келіншек** lady with gold ring; **~лы жібек көбелегі** ringed silkworm; ♦ *em. ауыс.* **~лау** to bewitch; to enchant.
- сақина II** *з.е. (МЕД)* hemicrany.
- сақи//ю** *em.* to harden; to freeze.
- сақпан** *з.е.* sling.
- сақси//ю** *em.* to grin; **~ту** to grin; **тісін ~ту** show one's teeth.
- сақсыр** *з.е. көнер.* trouser leg.
- сақтал//у** *em.* to protect; to store; **ақшаны жинақ банкінде ~у** to keep one's money in a bank; **есте ~у** to remember; **~п қою** to reserve; ♦ *c.e.* **~улы** kept; safe; **~йтын** preservative; **~у камерасы** checkroom; left-luggage.
- сақтал//у** *em.* to be enshrined in keep; to be safe; **~у мерзімі** shelf life; **~ып қалу** to survive; ♦ *з.е.* **~ушы** guardian; curator (*museum*); repository; ♦ *c.e.* **~ған** imprinted; remaining.
- сақтан//у** *em.* to be chary of; to be wary about doing; to watch out; **~бау** not to be careful; to be unguarded; **~ушы** the insured.
- сақтандыр//у** *em.* to warn (against); to caution (against); secure against; ♦ *з.е.* **~ғыш** fuse; safety catch; **~ушы** insurer; ♦ *c.e.* **~арлық** precautionary; **~атын** fail-safe; **~у делдалы** insurance broker; **~у агенті** broker; insurance agent; **~у полисі** insurance policy; **~ылмаған** unsecured; **~ылмаған кредитор** unsecured creditor.
- сақылдат//у** *em.* to chatter (*teeth*).
- сақтиян** *з.е.* haughty; arrogant; supercilious.
- сақшы** *з.е.* guard; watch; watchman; ♦ *з.е.* **~лық** vigilance; watchfulness.
- сақыр-сақыр** *елікт.* bubble.
- сақыр-сұқыр** *елікт.:* ♦ *em.* **~ қайнау** to boil.
- сал I** *з.е.* raft; **өзеннен ~мен өту** to cross the river by raft.
- сал II** *c.e. (МЕД)* spastic; paralyzed; paralysis; palsy; ♦ *em.* **~дану** to be paralyzed; **жарты денесі ~данып қалды** his half body is paralyzed.
- сал III** *з.е. (ЭТН)* sal (*a person who is a poet, songwriter singer*); dandy; fop; **~сері** various creative person; **Біржанның аты халқына ~ болып шықты** Birzhan became famous as sal in public; **~ жігіт** dandy boy.
- сал-сал:** ♦ *em.* **~ болу** to get tired; fatigued.
- сала** *з.е.* branching; area; sphere; length (*finger*); **ғылым ~сы** branch of science; **~ құлаш арқан** rope in the length of outstretched arms.
- сала** *з.е.* field; sphere; area; **~ластық** branching; ♦ *c.e.* **~лы** branching;

- ramification; ~лық sectoral; trade; branch-wise; ~лас equal; identical; same; ~аралық inter-branch; interindustry; intersectorial; ♦ *em.* ~лану to be classified; to cluster.
- салақ** *c.e.* distracted (*dream*); negligently; slovenly; neglectful; untidy; sloppy; unkempt; ♦ *з.е.* ~тық carelessness; neglect; untidiness.
- салақталу** *em.* to overhang; to sag.
- салалалу** *em.* to classify; сақалын ~у to comb one's beard with his fingers.
- саламат:** *з.е.* ~ бол! god bless you!; ♦ *з.е.* ~тық prosperity; wellbeing; health.
- салаң:** *үсм.* suddenly; unexpectedly; ♦ *em.* ~ өту to appear unexpectedly.
- салауат** oblivion (*prayer*); forgetting offenses; ♦ *c.e.* ~ты deserving; worth; imposing; ~ты кісі imposing man; ♦ *з.е.* ~тық reliability; seriousness; gravity.
- салат** *з.е.* salad; ~ ас қатығы salad dressing; ~ қоспасы vinaigrette; salad dressing; ~ тұздығы salad cream; (*БРИТ*) ~ ыдысы salad bowl.
- салбаңдалу** *em.* to dangle; to hang loosely (*clothes*).
- салбауыр** *c.e.* tired; weary; passive; ~ кісі weak man.
- салбыр** *c.e.* hang down; droop; trail; ~ құлақ ит lop-eared dog.
- салбыралу** *em.* to overhang; to sag; to sink; to fall; to dangle; to hang loosely (*clothes*); *ауыс.* басы ~у to hang one's head; to wilt (*plant*); ~қ overhanging; projected; ~ған slack (*trousers*); ~ңқы overhanging; beetling; imminent; ~ңқы қас beetling brows; ~ңқы бет droopy/flabby cheeks.
- салбурын** (*ЭТН*) salburyn; hunting collectively for many days.
- салғаннан** *үсм.* at once; ол кісіні ~ таниды he recognizes people at once.
- салғастыр//у** *em.* to collate; to juxtapose; to contrast; жаңа тізімді ескі тізіммен ~у to collate new lists with old ones.
- салғыз//у** *em.* to make sb. build; жаңа қонысқа үй ~у to force sb. to build a house in new ground.
- салғылас//у** *em.* to quarrel with sb.; to abuse each other; олар ұзақ ~ты they abuse each other a long time.
- салғырт** *c.e.* inert; ♦ *з.е.* ~тық indifference; carelessness; ~тыққа салыну to show negligence; ♦ *үсм.* indifferently; carelessly; negligently; ~ көңіл күйде болу to be sulky; ♦ *em.* ~су to treat negligently to smth; to be nonchalant to sth.; ~тану to be indifferent to sth..
- салғыш** *з.е.* күл ~ ashtray; қант ~ sugar bowl; ол сурет ~ he is a good painter (*ability*).
- салдақы** *c.e.* fallen (*woman*); ♦ *з.е.* ~лық moral lapse.
- салдама** *c.e.* wear out; worn-out; threadbare; shabby; ~ арба old cart; ~ киім threadbare clothes; ♦ *з.е.* ~лық decrepitude; dilapidation; рухани ~лық spiritual dilapidation.
- салдар** *з.е.* ramification; consequence; aftermath inquiry.
- салдарлы** *c.e.* imposing; serious; ~ кісі imposing person.
- салдау** *з.е.* pole; barge pole; ~лар майысып тұр poles bend.
- салдуар I** *c.e.* idler; lazybones; ~ бала a spoiled child; ♦ *з.е.* ~лық idleness.
- салдуар II** *з.е.* plummet; lead; sinker; ~ байлау to tie a plummet.
- салдыр** *з.е.* crash; din; шелектердің ~ы din of bucket; ♦ *em.* ~ау to rumble; to make a noise; *ауыс.* to speak loudly; ~лау to tinkle; ыдыс-аяқ ~лады the dishes tinkled; ~лап өту to thunder past (*train*); ♦ *c.e.* ~лақ thunder; rum-

- ble; roll; *ауыс.* simple; ingenuous (*character*); ~лақ адам simpleton; ~-салақ slovenly; neglectful; untidy; ♦ *з.е.* ~-салақтық carelessness; neglect; ♦ *еликт.* ~-гүлдір crash; din; ~-гүлдір ету to rattle.
- салқын** *с.е.* chilling; breezy (*weather*); inhospitable; cool (*temperature*); сап-~ chilly; rather cold; бүгін күн ~ today is rather cold; ~ жеңіл тағамдар a cold collation; ♦ *з.е.* ~датқыш cooler; refrigerator; ~дық chill; coolness; *ауыс.* indifference; (*TEX*) water-cooled; ол ~дық білдірді he shows indifference; ♦ *em.* ~дату to cool; to chill; ~дататын сусындар (*БРИТ*) soft drinks; minerals; ~дану to become cool; to be chilly; ~дау to freshen (*air*); to cool down; ~су to treat indifferently to smth.
- салқынқанды** *с.е.* cold-blooded; with equanimity; cool; ♦ *з.е.* ~лық coolness; equanimity; ~лық сақтау to keep one's cool; ~лықпен in cold blood.
- салма** *з.е.* noodles; түскі асқа ~ ішу to have noodles for lunch.
- салма I** *з.е.* noodles for soup.
- салма II** *з.е.* small branch canal; iron bracket to the door lock.
- салмай** *үсм.* at a glance, unmistakably; мен оны ~ таныдым I recognized him at a glance.
- салмақ** *з.е.* load; weight; ~ қосу to put on weight; жалпы ~(қ-ғ)ы gross weight; таза ~(қ-ғ)ы net weight; ~(қ-ғ)ы басып кету to outweigh; ~(қ-ғ)ы арқылы сатылу to be sold by weight; ♦ *с.е.* ~сыз weightless imponderable; unweighted; ~ты heavy; weighty; serious (*character*); balanced; сап-~ты heavyish; rather heavy; *ауыс.* imposing; ~ты жүк heavy load; ~ты күлкі demure; ♦ *з.е.* ~тылық seriousness; (*ФИЗ*) gravity; ~сыздық weightlessness; ♦ *em.* ~су to show yourself grave; to pretend imposing; ~сып сөйлеу to say imposing; ~тану to become serious; to increase in weight.
- салон** *з.е.* saloon; salon.
- салпыншақ** *с.е.* hanging trinkets; ~ мұздар icicle.
- салт I** *з.е.* ritual; customs; өмір ~ы mode of life; ~-дәстүр customs and traditions; ~-машық custom rite; ceremony; ~-сана moral valuable; morals and manners; жағымсыз ~-санаға қарсы күресу struggle against bad morals and manners; ♦ *с.е.* ~тық ritual.
- салт II** *з.е.* horseback; ♦ *з.е.* ~ты horseman; horsemen; алыстан бір ~ты көрінді horseman appeared from far away; ~ атты horseman; ~ атты әйел horsewoman.
- салтанат** *з.е.* magnificence; ceremony; triumph; ~мейстер Master of Ceremonies; ♦ *с.е.* ~ты solemn; formal; triumphal; ~ты сөз oration; ~ты костюм "black/white tie"; ♦ *з.е.* ~тылық formality; ♦ *үсм.* ~ты түрде triumphantly.
- салпақта/у** *em.* to become flabby.
- салпаң** *с.е.* flabby; sagging; ♦ *с.е.* ~бай scatterbrain (*person*); daydreamer; clumsy; ♦ *em.* ~дау to hang; to droop; to sag.
- салпи//ю** *em.* to droop; оның астыңғы ерні ~ып кетіпті his lower lip was drooped.
- салпы** *с.е.* droopy; ~ ерін droopy lip.
- салтақ** *с.е.* mud; dirty; ~ бет dirty face; ~-~ muddy; dirty; ~-~ киім dirty clothes; ♦ *em.* ~тану to soil; to dirty.
- салтаң** *с.е.* unmarried; single; ~ жігіт single man.
- салтқы** *з.е.* a wooden lock for gate.
- сал//у** *em.* to lay down; to put down; атқа шөп ~у to put down the hay to

- horse; зынданға ~у to put into dungeon; үй ~у to build a house; ескерткіш ~у to raise/erect a monument; хат ~у to send a letter; ақша ~у to send money; ерін ~у to sow the grain; көрпе ~у to make the bed; ауыс. жұдырықпен ~ып жіберу to hit by fist; жиналысқа осы мәселені ~у to put a question on meeting; ♦ з.е. ~ушы builder; depositor; property developer.
- салық** з.е. income tax; tribute; ~ жеңілдігі tax concession; ~ жинаушы tax collector; ~ төлеуші taxpayer; ~тан жалтару tax evasion; ♦ с.е. ~тық tax; ~тық декларация tax return; ~тық жеңілдік tax relief; allowance; ~тық сақтау tax shelter.
- салым I** з.е. apportionment; deposit; ұзақ мерзімді ~ long-term deposit.
- салым II** з.е. salym, national game like *kokpar*; ~ салу take part in salym.
- салым III** з.е. luck; good fortune; аузының ~ы бар адам lucky man; ♦ с.е. ~ды lucky; successful; ~ды кісі lucky man; ~сыз luckless; unlucky.
- салым IV** з.е. to; by; жазға ~ by summer; күзге ~ by autumn.
- салым V** з.е. бір ~ тұз pinch of salt; бір ~ шай pinch of tea.
- салынқы** с.е. droopy; loose; hanging; омырауы ~ ат droopy breasted horse.
- салын//у** em. to be put; екі қабат үй ~ды two storeyed house was built; ауыс. ішкілікке ~у to drink hard; ♦ з.е. ~ды sediment load; alluvion; drift.
- салыстыр//у** em. to compare; ~ғанда compared with or to; ♦ з.е. ~ма simile; ~маға төтеп беру to bear comparison with; ~у кестесі league table; ~уға болатын comparable; ♦ с.е. ~атын comparable; ~малы comparative; ~малы түрде ұту to compare favourably with; ~малы түрде against compared to; ~майтын disparate; ~ылмайтын unparallelled.
- Сальвадор** з.е. El Salvador.
- сальто** з.е. somersault (air).
- салют** з.е. salute.
- сама** з.е. extract; by boiling tea; шайдың ~сын төгіп тастау to pour out dregs of tea.
- самай** з.е. temple; ~ шашы the hair on the temples; ~лық half of kimeshek (young woman's hat) closing temple.
- самал** з.е. breeze; gentle; ♦ с.е. ~дау кеш evening with nice breeze; ~ды gusty.
- самаладай** с.е. bright; blinding; dazzling; көше ~ жарқырайды street floods with light.
- саман** з.е. saman; ~ қалып saman block.
- самарқау** с.е. aloof; ♦ з.е. ~лық aloofness; ♦ em. ~лану to get in apathetic; indifferent conditions; to lose desire to sth..
- самаритян** з.е. the Samaritan.
- самаурын** з.е. samovar; tea urn.
- самбыр** з.е. a loud voice while talking; ♦ с.е. ~күмбір. incomprehensible; loud voice; ~күмбір дауыс шықты a loud voice was heard; ♦ em. ~ласу to speak loudly; жұмысшылар ~ласып кеңесіп отыр the workers take counsels loudly; ~лату to raise the voice of smth.; радионы ~латып қою to switch on the radio loudly.
- самғал/у** em. to glide (bird); ♦ с.е. ~уық soaring at a height; ~уық бүркіт soaring eagle.
- самдағай** с.е. quick; evasive; agile; ~ спортшы agile sportsman; ♦ з.е. ~лық quickness; rapidity; балуанның ~лығы craft wrestler.
- самиян I** з.е. an iron rod for fastening yoke; мойынтұрықтың ~ын босату take off an iron rod from yoke.
- самиян II** с.е. fresh; cool; chilly; ~ самал chilly breeze.

- самиян III** *c.e.* spacious; roomy; ~ сары дала immense steppe.
- самп** *елікт.*: ♦ *em.* ~ ету to cry out.
- сампылдау** *em.* to speak loudly and without a break; ~п сөйлеу to speak loudly and continuously; ♦ *em.* ~су to speak to each other loudly and continuously.
- самса** *з.е.* pie; meat pasty; ~хана *snack bar serving patties.*
- самсалу** *em.* to be formulated in row; ~ту to put out smth in big number; ♦ *c.e.* ~ған әсем үйлер beautiful houses in row.
- самсоз** *з.е.* numbness; stupor; worry; anxiety.
- самтыр** *c.e.* tousled; tattered.
- самұрық** *з.е.* (МИФ) semiurg; fantastic eagle; ~ аспанға атты Semiurg rises high into the air.
- сан I** *з.е.* number; amount; quantity; ~ы жағынан басым болу outnumber; ♦ *үст.* ~даған innumerable; countless; осы жерде ~даған жыл жұмыс істедім I work countless year in this place; ♦ *c.e.* ~ды numbered; ~дық quantitative; ♦ *үст.* ~сыз innumerable; oceans of.; ♦ *з.е.* ~сыздық innumerable amount; countless multitude.
- сан II** *з.е.* haunch; thigh; leg; ~ сүйек thighbone.
- сана I** *з.е.* consciousness; қоғамдық ~ social consciousness.
- сана II** *з.е.* anxiety; concern; uneasiness.
- сана III** *з.е.* conscious; ~-сезім consciousness; ♦ *c.e.* ~лы prudent (*clever*); rational; deliberate conscious; ~сыз unconscious; ~лы түрде consciously; ♦ *з.е.* ~лылық prudence; ~сыздық unconscientiousness; nonsense; өрескел ~сыздық a very foolish thing; ♦ *үст.* ~сыз түрде unconsciously.
- саналу I** *em.* to count; to determine quantity; ақша ~у to count money; саусақпен ~у to count on fingers; ♦ *з.е.* ~қ census; calculation; count; ~қшы accounting clerk; ~уыш counter; enumerator; taximeter; ♦ *c.e.* ~ғыш counting; ~ғыш қондырғы counting installation; ~улы counting; ~улы ақша counting money; ~малы not many; a few; ~малы мамандар few personnel; ~усыз innumerable; countless; ~усыз байлық countless riches; ♦ *үст.* ~мағанда irrespective of; exclusive of.; ♦ *em.* ~малау to count up; to count repeatedly; ол ақшасын ~малап отыр he is counting up money; ~су to help count; ақшаны ~су to help to count the money.
- саналу II** *em.* to sum up; to calculate; to consider; to think.
- санат** *з.е.* rank; number; ~тан шығару to disable; ~қа кіру to be among; to rank among; ♦ *c.e.* ~ты esteemed; distinguished; ~ты мұғалім qualified teacher.
- санаторий** *з.е.* sanatorium; балалар ~і children's sanatorium.
- сандау** *em.* to hang about; to lounge about; to loaf about; ~ақтау to reel; to stagger; ол үйге ~ақтап кірді he entered home on reel feet; ♦ *з.е.* ~ма empty walking; ~ыс unpurposed action.
- сандуғаш** *з.е.* nightingale; ~тай сайрау to sing as a nightingale.
- сандық** *з.е.* trunk; box; chest; қол ~ suitcase.
- сандырақ** *з.е.* ravings; guff; drivel; аурудың ~(қ-ғ)ы ravings of a madman; (МЕД) елірме ~ delirium; ♦ *em.* ~тау to bullshit; to rave.
- санитар** *з.е.* (МЕД) hospital attendant; orderly; ~ия sanitation; ♦ *c.e.* ~лық sanitary; ~лық басқарма sanitation department; ~лық пакет sickbag.

САНКЦИЯ

санкция *з.е.* authorization; sanction; ♦ *em.* ~лау to authorize.
санта-клаус *з.е.* Santa Claus.
сантиметр *з.е.* centimeter; (*АМЕР*) centimeter; tape measure.
сан-сапалақ *з.е.* commotion; hurly-burly; hubbub; көшедегі ~ commotion in the street.
санскрит *з.е.* Sanskrit; ~ тілі the Sanskrit language.
сансыралы *em.* to get tired; атым әбден ~ды my horse got tired.
саң I *з.е.* coarse calico; ~нан тігілген көйлек shirt of coarse calico.
саң II *з.е.* skin of cattle; which taking off wholly for waterskin.
саңғуыр *з.е.* anus of bird.
саңғыр *з.е.* strong sound; түнгі ~ night-time strong sound; ♦ *с.е.* ~аған сарай glaring palace; ♦ *em.* ~ау to shine; to beam; ~лау to rattle; to crash; бос машина ~лап келеді empty car was crashing.
саңлақ *з.е.* quick; high-spirited; (*ӘДЕБ*) best; ~ жігіттер best guys.
саңылау *з.е.* rift; opening; slit; chink; есік астындағы ~ the chink under the door; ♦ *em.* ~лау to set ajar; есікті ~лап қою to set the door ajar.
саңырау *с.е.* deaf; ~ адам deaf person; суық тигеннен ~ болды he got deaf after cold; ♦ *з.е.* ~лық deafness; ~сақау deaf-and-dumb; ~сақаулар мектебі the school for deaf-and-dumb.
саңырауқұлақ *з.е.* mushroom; ~ты кептіру to dry mushrooms.
саңқ-сұңқ *елікт.*: ♦ *em.* ~ ету to utter; to let out strong and repetitive sound; to scream.
саңқыл *з.е.* strong sound; voice; қыранның ~ы scream of falcon; ♦ *em.* ~дау to scream.
сап I *з.е.* haft (*knife*); helve (*ax*); shaft (*hammer*); hilt (*gun*); ♦ *с.е.* ~ты sup-

ply (with) handle; қарағай ~ты найза spear with pinewood handle; ~сыз without handle; ~сыз күрек the spade is without handle; ~таулы with handle; grip; ♦ *з.е.* ~тыаяқ саптайак (*wooden bowl*); ♦ *em.* ~тау to attach handle; get smth on handle; ~тасу to help attach handle.
сап II *з.е.* file; rank; order; ~қа тұру to draw up; атты әскер ~(п-б)ы cavalry order.
сап III *с.е.* pure; ~ алтын pure gold.
сапа *з.е.* quality; өндіріс бұйымдарының ~сы quality of industrial products; ♦ *с.е.* ~лы qualitative; ~лық qualitative; ~лық белгілер qualitative signs; ~сыз poor; low-quality; sub-quality; ~сыз жұмыс low-quality work; ♦ *з.е.* ~лылық goodness; high quality; ♦ ~сыздық poor/bad quality; ♦ *em.* ♦ ~ландыру to make smth. qualities better; ~сыздану to become low-quality.
сапалақ *с.е.* lash; mixed from belt.
сапар *з.е.* journey; trip; way; алыс ~ long journey; ~лас fellow traveller; travelling companion; ~нама travel notes; ол Африкаға саяхат жасап, ~нама жазды he has travelled through Africa and wrote the travel notes; ~шы traveller; wayfarer; tourist; шет ел ~шылары foreign tourists; ♦ *с.е.* ~лы having long way; ~лы жолда on the long way; ♦ *em.* ~лау to go on travels; ол ~лап кетті he went to travel.
сапер *з.е.* (*ӘСК*) field engineer; sapper; combat engineer; ~лер отряды bomb disposal unit; ♦ *с.е.* ~лік field engineer; ~лік топ field engineer group.
сапиян *с.е.* morocco; ~ етік morocco boot.
сапфир *з.е.* sapphire.
саппас *з.е.* dodger; old fox; villain; ол ~тан бәрін күтуге болады we can all

- expect from this old fox; ~тық practicability; pushing ways.
- сапсалғы** *з.е. көнер.* knapsack of leather.
- сапсаңда//ю** *em.* to be arrogant; сақалы ~у to be haughty/arrogant.
- сапси//ю** *em.* to be large and dishevel (*beard*); ♦ *с.е.* ~ған large; dishevel; сақалы ~ған шал old man with large and dishevel beard.
- саптама** *з.е.* ~ етік the boot with felted stockings.
- сапы** *з.е.* dirk; ~ны асынып жүру to carry a dirk.
- сапылда//ю** *em.* to jabber; to chatter; ♦ *з.е.* ~қ chatterbox.
- сапыр//ю** *em.* to mix fluid; сорпаны ~у to mix broth.
- сапырылыс//ю** *em.* to muddle; to move in disorder.
- сапырылыстыр//ю** *em.* to mix up.
- сар** *з.е.* path; track; қоянның ~ы rabbit trail; ~ желіс fast running of the horse.
- сара** *с.е.* clear; ~ ой clear idea.
- сарабдал** *с.е.* quiet; calm; ~ мінез quiet character.
- сарай I** *з.е. көнер.* Khan's residence; court; патша ~ы tsar's court; Мәдениет ~ы palace of culture; ~шық small household placement; to-fall; отын ~шығы to-fall for firewood.
- сарай II** *з.е.* адамның жан ~ы inner life of man.
- саралақаз** *з.е. (ЗООЛ)* shelduck.
- сарала//ю** *em.* to select; to choose.
- саралан//ю** *em.* to be chosen; to be selected; күні бұрын ~ып жиналған материал previously selected material.
- саралық** *з.е.* lucidity; clearness; ой ~(қ-ғ)ы lucidity of mind.
- сараман** *с.е.* well-known; separating; ~ ақындар well-known poets; ~ жол separating way.
- сарамас** *с.е.* the word expressing displeasure.
- сарамжал** *с.е.* able; thrifty; ~ әйел thrifty woman.
- сарана** *з.е. (БОТ)* *Heemerocallis.*
- саранау** *с.е.* dairy; creamery.
- сараң** *с.е.* greedy; stingy; ~ кісі greedy person; ♦ *з.е.* ~дық greediness; avarice; ♦ *em.* ~дану to be greedy; to be a miser; ~су to become greedy.
- сарап** *з.е.* discussion; examination; ~ комиссиясы examination committee; ♦ *з.е.* ~шы appraiser; expert; ~шылық assessment; examination; ♦ *em.* ~тау to estimate; to clarify; ~талу to evaluated; to be refined; to become clear.
- сарапай** *з.е.* clothes; clothing from foot to head.
- сарапшын** *з.е.* reticulate glasses.
- саратан I** *з.е. (ЗООЛ)* cockchafer.
- саратан II** *з.е. (АСТР)* Cancer.
- саратан III** *з.е. көнер.* saratan (*month name*); the fourth month of the year; ♦ *с.е.* жаздың ~ күндері hot days of summer.
- сарбаз** *з.е. көнер.* warrior; man-at-war; ~дарды жинау to organize detachment of warriors; ~дық duty; man-at-arms.
- сарбалақ** *з.е.* sarbalak (*eagle with yellow feathering feet*).
- сарбас** *з.е.* nasturtium.
- сарбасқурай** *з.е. (БОТ)* sisymbrium.
- сарбөртпе** *з.е.* meat for feeding the golden eagle.
- сарбуын** *з.е. (МЕД)* deposition of salts.
- сарбұға** *з.е.* the root of medicinal herbs.
- сарбұрау** *з.е. (БОТ)* Hydrastis.
- сарауру** *з.е. (МЕД)* jaundice; icterus.
- саргідір** *с.е.* elderly (*about woman*).
- сарғалдақ** *з.е. (БОТ)* buttercup.
- сарға//ю** *em.* to grow/turn yellow.
- сарғылт** *с.е.* yellowish; yellowy; reddish-brown; ♦ *з.е.* ~тық yellowness; ♦ *em.* ~тану to become yellow; ~тау yellowish; yellowy; sallow (*face*).

САРҒЫШ

- сарғыш** *c.e.* yellowish; ~тау yellowy; ♦ *з.е.* ~тық yellowness; ♦ *em.* ~тану to turn yellow.
- сардар** *з.е. көнер.* leader of soldiers; ~лық leadership; command; ♦ *c.e.* ~лы serious; imposing.
- сарказм** *з.е.* sarcasm.
- саркофаг** *з.е. (АРХЕОЛ)* sarcophagus.
- сарқ/у** *em.* to pour out.
- сарқылда/у** *em.* to seethe; to boil up.
- сарқыл/у** *em.* to dry out; to dry up (*river*).
- сарқын** *з.е.* dregs; қымыздың ~дысы the dregs of kumiss; ~шақ debris; remains; тамақ ~шағы food debris.
- сарқыра/у** *em.* to rumble; to make noise (*about water, liquid*); flow noise; ♦ *з.е.* ~ма waterfall; falls; **Ниагара ең үлкен ~ма** Niagara is the biggest waterfall.
- сарқыт** *з.е.* present; *nice things and sweets from a feast.*
- сарлық** *з.е. (ЗООЛ)* yak; wild cow.
- сарна/у I** *em.* to whine; to whimper.
- сарна/у II** *em.* to sing an invocation (*shaman*).
- сарп** *елікт.:* ♦ *em.* ~ ету to spend; give up.
- сарпылда/у** *em.* to do without result; to be run off one's feet.
- сарпылтаң** *з.е.* bustle; turmoil.
- сарсаң** *з.е.* vain efforts; ~ болу to be worn out by vain efforts; ♦ *з.е.* ~дық efforts.
- сарсу I** *з.е.* whey; buttermilk.
- сарсу II** *з.е. (МЕД)* exudate; exudation; іріңді ~ purulent effluent.
- сарс/у III** *em.* to be smelled; to get spoilt .
- сарсық** *c.e.* stink; stench; ~ иіс unpleasant smell.
- сарсыл/у** *em.* to do smth. a long time; ~ту to be in an agony of suspense; ♦ *з.е.* ~ыс tiring; waiting; languor.
- сарсыт/у** *em.* to din smth into smb's ears.
- сарт I** *з.е. көнер.* sarts (*Kazakh people called merchants, mostly Uzbeks*); ~ шапан Uzbek chopon (*cotton, striped*).
- сарт II** *елікт.* bang; crack; ~-~ rat-tat; ♦ *з.е.* ~ыл flap; crash; crack; ♦ *em.* ~ылдау to bang; to slam; есік ~ылдады the door slammed; ~ылдату to slam; to clap.
- сартабан** *з.е.* bream (*fish*).
- сартаңдақ** *з.е.* rust-yellow.
- сартышқан** *з.е. (ЗООЛ)* large-toothed souslik.
- сарүйек** *з.е. (ЗООЛ)* a big yellow snake.
- сарша** *c.e.* light; bright; ~ құм light-coloured sand.
- саршұнақ** *з.е. (ЗООЛ)* souslik.
- сары** *c.e.* yellow; сап~ bright yellow; сап~ көйлек киген қыз a girl is in bright yellow; ауыс. ~ уайым deep sadness.
- сарыгүл** *з.е. (БОТ)* globeflower.
- сарыл** *з.е.* strong current of water; ♦ *em.* ~дау to rage; to flow with noise; ~дату to disturb turbulent flow.
- сарылық** *з.е.* yellowness.
- сарылыс** *з.е.* waiting.
- сарымай** *з.е.* dairy butter.
- сарымақ** *з.е.* tiger cub.
- сарымсақ** *з.е.* garlic.
- сарын I** *з.е.* tune; ♦ *c.e.* ~ды melodious; songful.
- сарын II** *з.е.* roaring (*wind*).
- сарындас** *c.e.* like; similar; ойдың ~ болуы like-mindedness; identity of views; ♦ *з.е.* ~тық similarity.
- сарып** *з.е.* murrain; foot-and-mouth disease.
- сарыраушан** *з.е. (БОТ)* golden rod.
- Сары теңіз** *з.е.* the Yellow Sea.
- сарышымшық** *з.е. (ЗООЛ)* chickadee.

- сасқалақ** *c.e.* fussy; ~ кісі fussy person;
 ♦ *з.е.* ~тық fussiness; ♦ *em.* ~тау to
 fuss; to bustle.
- сас//у I** *em.* to fuss; to bustle; to take
 alarm; ол не істерін білмей, қатты
 ~ты he lost his head, not knowing
 what to do; ~тыру to make smb. fuss.
- сас//у II** *em.* to stink; to become rotten;
 ~ыту to make foul/rotten; ♦ *c.e.* ~ық
 stink; stench; ♦ *з.е.* ~ықтық stink;
 stench; ~ушылық confusion; embar-
 rassment; perplexity.
- сасықкөкек** *з.е.* (ЗООЛ) hoopoe.
- сатал** *c.e.* dirty.
- сатқақ** *c.e.* diarrhoea; intestinal disease.
- сатқын** *з.е.* traitor; ~дық betrayal; per-
 fidy; ~шылық betrayal; disloyalty;
 treachery.
- сатпақ** *c.e.* mud; ♦ *em.* ~тау to soil; to
 dirty.
- сат//у** *em.* to sell; ♦ *з.е.* ~ыс for sale;
 ~ушы seller; shop assistant; ♦ *c.e.*
 ~улы selling.
- сатыл//у** *em.* to be sold; *ауыс.* ~ғыш
 mercenary; venal; ~ғыш жан merce-
 nary/venal creature; ♦ *з.е.* ~ғыштық
 mercenariness; venality;
- Сатурн** *з.е.* Saturn.
- саты** *з.е.* stairs; steps; ♦ *c.e.* ~лы
 stepped; stadial; көп ~лы multistage;
 ♦ *em.* ~лау go upstairs.
- сатын** *c.e.* for sale; ~ мал cattle for sale;
 ♦ *c.e.* ~ды bribable.
- сатыр** *елікт.* clatter; ~күтір crack;
 ♦ *em.* ~лау to thunder; to crack; ♦ *з.е.*
 ~лауық ratchet.
- сау I** *c.e.* healthy; сап-сау alive-healthy;
 ♦ *з.е.* ~лық health; ♦ *c.e.* ~-сәлемет
 health; healthy; ~ болыңыз! Good
 bye! Bless you!.
- сау II** *c.e.* unbroken; of one piece.
- сауал** *з.е.* questions; inquiry request;
 ♦ *з.е.* ~нама questionnaire.
- сауап** *з.е.* God-given talent.
- сауат** *з.е.* literacy; competence; ♦ *c.e.*
 ~сыз illiterate; ~ты literate; ~ты кісі
 literate man; ♦ *з.е.* ~сыздық illitera-
 cy; *з.е.* ~тылық literacy; ♦ *em.* ~тану
 to become literate.
- сауғала//у** *em.* to save oneself under
 the protection.
- сауда** *з.е.* trade; commerce; ~ бағасы
 trade price; ~ агенттері sales force; ~
 белгісі trademark; ~ автоматы dis-
 penser; slot machine; ~гер dealer;
 trader; tradesman; ♦ ~герлік market-
 ing; ♦ *em.* ~лау to bargain with; to
 haggle with; ~ласу to deal in; to trade
 (in); to sell; ♦ *з.е.* ~саттық com-
 merce; market; trade.
- Сауд Арабиясы** *з.е.* Saudi Arabia.
- саудырал//у** *em.* to rustle; ♦ *з.е.* ~қ rus-
 tling.
- саудырлал//у** *em.* to ring; clank; ♦ *з.е.*
 ~қ ringing.
- саулал//у** *em.* to flow.
- саулық** *з.е.* ewe.
- саумалдық** *з.е.* spinach.
- саусақ** *з.е.* finger; ~ таңбасы finger-
 print.
- сау//у** *em.* to milk; ♦ *з.е.* ~ын milch;
 ~ындық milker; ~ыншы milker;
 dairymaid; ~ым milking; таңғы ~ым
 morning milk.
- сауығ//у** *em.* to recover.
- сауық** *з.е.* amusement; entertainment;
 ~-сайран amusement; ♦ *з.е.* ~шы lov-
 er of amusement; ♦ *c.e.* ~қой/~шыл
 lover of fun; ~-сайраншыл lover of
 amusement.
- сауықтыр//у** *em.* to treat.
- сауылдал//у** *em.* to flow; to run.
- сауыр** *з.е.* croup; аттың ~ы the horse's
 croup; ♦ *c.e.* ~лы with a big croup;
 ♦ *em.* ~лау to strike; to hit.
- сауыс** *з.е.* scab; ~-~ *c.e.* muddy; miry;
 ♦ *em.* ~тану to be covered with mud.
- сауысқан** *з.е.* (ЗООЛ) common magpie.

- сауыт** *з.е. көнер.* coat of mail; armour; ~-сайман armour; батырдың ~-сайманы hero's armour.
- саф** *з.е.* pure; clear; ~ алтын pure gold; ~ ауа clear air.
- сахаба** *з.е.* prophet Muhamed's fellow-soldier.
- сахара** *з.е.* desert; Sahara; ♦ *с.е.* ~лық степе.
- сахна** *з.е.* stage; ♦ *ет.* ~лау to adapt for stage or screen; ♦ *с.е.* ~лық for stage.
- сая** *з.е.* chill; таңғы ~ chilly morning air; ♦ *з.е.* ~бақ park; ~жай cottage; villa; ~жол path in the park; ♦ *с.е.* ~лы shady; umbrageous; ♦ *ет.* ~лау to cover/wrap oneself in shadow.
- саябыр** *с.е.* calm; ♦ *ет.* ~лау to calm down; ~су to slow down; to become slower; ♦ *з.е.* ~лық slowdown; deceleration.
- саяз** *с.е.* shallow; not too deep; ♦ *з.е.* ~дық shallowing; shoaling; ♦ *ет.* ~дау to become shallow; ~дану to become shallow.
- саяқ** *с.е.* separate; ♦ *з.е.* ~тық separation from herd; ♦ *ет.* ~су to be separated from herd.
- саясат** *з.е.* politics; ~кер politician; ~шы expert on politics; ♦ *с.е.* ~шыл state-monger; ♦ *з.е.* ~шылдық politicking.
- саяси** *с.е.* political; ~ бостандық political liberty.
- саят** *з.е.* falconry; ~керлік expert on politics; ~шы hunter with hunting birds; ~шылық occupation of hunting with hunting birds; ♦ *с.е.* ~шыл lover of falconry; ♦ *ет.* ~тау to hunt with hunting birds.
- саяхат** *з.е.* travel; travelling; trip; ♦ *з.е.* ~шы traveller; ♦ *ет.* ~тау to go on travels.
- сәби** *з.е.* baby; infant; ~лік infancy; babyhood; ~хана nursery.
- сәбіз** *з.е.* carrot.
- сәйкес** *с.е.* corresponding; ♦ *з.е.* ~тік correspondence; ~сіздік discrepancy; disparity; lack of correspondence; ♦ *ет.* ~тену to be adjust in accordance with; ~тендіру to adjust in accordance with; ~теу to adjust in accordance with.
- сәкі** *з.е.* plank bed.
- сәл** *с.е.* slightly; a little bit; ♦ *үст.* ~-кем just a little; slightly; ♦ *с.е.* ~-пәл a little; a bit; just a bit.
- сәлде** *з.е.* turban; ♦ *с.е.* ~лі in turban.
- сәлем** *з.е.* greetings; ~-сауқат present; ~ші greeter; welcomer; ~ айту to give one's regards to; ♦ *ет.* ~десу to say hello; to greet.
- сәлемет** *с.е.* unharmed; safe; intact; ~сіз бе? how do you do?.
- сән** *з.е.* luxury; ~-салтанат celebrations; festivities; ♦ *с.е.* ~ді well-dressed; ~-салтанатты luxurious; ~сіз not good-looking; unfashionable; ~дік decoration; ornamentation; ~ділік refinement; elegance; grace; ♦ *с.е.* ~қой fashion-conscious man; man of fashion; fop; ♦ *з.е.* ~қойлық smartness; dandyism; ♦ *ет.* ~дену to dress up; to smarten oneself up; ~дендіру to decorate; ~деу to decorate; ~қойлану to stand in beauty/splendour.
- сәңки//ю** *ет.* to sink in; become hollow/sunken.
- сәңкідел/ю** *ет.* to speak through one's nose; to speak with a twang.
- сәресі** *з.е.* eating in early morning during the Muslim fasting; early in the morning.
- сәрсенбі** *з.е.* Wednesday.
- сәске** *үст.* late morning; ♦ *з.е.* ~лік breakfast; ♦ *ет.* ~лету to do smth. forenoon.
- сәт I** *з.е.* instant; ♦ *үст.* ~те instantly; in a flash; ♦ *з.е.* ~тік instantaneity.

- сәт II** *з.е.* luck; favorable circumstance; opportunity; ♦ *с.е.* ~ті successful; ~сіз unsuccessful; ♦ *з.е.* ~тілік luck; ~сіздік failure; misfortune.
- сәтен** *з.е.* sateen; satin.
- сәуегей** *з.е.* foreteller; soothsayer; ♦ *з.е.* ~лік prophecy; prediction; ♦ *em.* ~лену to pretend soothsayer; ~су to pretend soothsayer.
- сәукеле** *з.е.* (ЭТН) saukele (*bride's decorated head-dress in the form of cone*).
- сәуле** *з.е.* ray; beam; ♦ *с.е.* ~лі radiant; ~лік radial; ~сіз dark; ♦ *з.е.* ~сіздік darkness.
- сәулет** *з.е.* outer beauty; ~кер master of visual arts; ♦ *с.е.* ~ті luxurious; splendid; ~сіз unpretentious; not good-looking; ♦ *з.е.* ~тілік majesty; grandeur; ♦ *em.* ~тендіру to do grand beauty; ~тену to become grand beauty.
- сәумеңделу** *em.* to move awkwardly.
- сәурік** *з.е.* colt.
- сәуір** *з.е.* April.
- себезгі** *з.е.* shower.
- себелелу** *em.* to spatter; ~ну to splash (with).
- себеп** *з.е.* reason; ~кер reason; ~керлік causality; ~салдар occasion; cause; reason; ~сылтау excuses; ~ші the reason of smth.; ♦ *с.е.* ~шіл person who waves away from smth.; ~сіз without cause; for no reason; ♦ *з.е.* ~сіздік causelessness; ♦ *em.* ~тесу to assist; ♦ *з.е.* ~тестік causality; ♦ *үст.* ~ті: сол ~ті on account of; owing to.
- себет** *з.е.* basket.
- себ//у** *em.* to pour; егістікке тары ~ to sow the field with millet; ~ілу to pour from; ~іну to be sprinkle; spray; ♦ *з.е.* ~уші sower.
- сегіз** *сан.е.* eight; ~інші eighth ♦ *с.е.* ~дік eight; octal; octonary.
- сегізаяқ** *з.е.* (ЗООЛ) octopus.
- сегізкөз** *з.е.* (АНАТ) aitchbone.
- сез//у** *em.* to feel; have a sensation (of); ♦ *с.е.* ~гіш sensible; apprehensible; ♦ *з.е.* ~гіштік apprehensibility; perceptibility.
- сезік** *з.е.* suspicion; ♦ *em.* ~тену to suspect (of); ♦ *с.е.* ~ті suspicious; suspect; ~шіл inclined to suspicion.
- сезіл//у** *em.* to be felt.
- сезім** *з.е.* sense; ~ділік apprehensibility; perceptibility; ~паздық apprehensibility; perceptibility; ~сіздік imperceptibility (of); low effect; impact (of); ♦ *с.е.* ~тал sensible; apprehensible; perceptible; ♦ *з.е.* ~талдық apprehensibility; perceptibility; ♦ *с.е.* ~шіл sensitive; ♦ *з.е.* ~шілдік emotionality; perceptibility.
- сезін//у** *em.* to sense; to feel; ♦ *з.е.* ~ушілік feeling; sense; ♦ *с.е.* ~гіш sensible; perceptible; ♦ *з.е.* ~гіштік sentimentality.
- сейсенбі** *з.е.* Tuesday.
- сейсеп** *з.е.* blanket cover; slip.
- сейсмикалық** *с.е.* seismic.
- сейсмография** *з.е.* seismography; ~лық ♦ *с.е.* seismographic.
- сейсмолог** *з.е.* seismologist.
- сейсмология** *з.е.* seismology.
- сейсмоскоп** *з.е.* seismoscope.
- сейф** *з.е.* safe.
- сейіл** *з.е.* walk; ♦ *em.* ~деу to walk; **сейіл//у** *em.* to disperse; to clear away.
- секек:** ♦ *em.* ~қағу to jump up; to leap; to give a jump; ~теу to give a jump.
- секем** *з.е.* suspicion; ~дік suspicion; ~ділік suspiciousness; ♦ *с.е.* ~ді dubious; doubtful; ~сіз confidential; ~шіл suspect; ♦ *з.е.* ~шілдік suspiciousness ♦ *em.* ~дену anxiety; concern.
- секең:** ~қағу *em.* to give a jump; ~ету to jump up.

СЕКЕНДЕУ

секеңделу I *em.* to give a jump.

секеңделу II *em.* to show lightness.

секилю *em.* to stand motionless.

секпіл *з.е.* freckles; ♦ *с.е.* ~ді freckled;

♦ *em.* ~дену to break out freckles.

сексен *сан.е.* eighty; ~інші eightieth.

сексеуіл *з.е.* saxaul; ♦ *с.е.* ~ді saxaul.

секунд *з.е.* second.

секция *з.е.* section.

секілденлу *em.* to seem.

секілді *с.е.* alike; like; similar (to).

секирлу *em.* to jump; to spring; to leap;

♦ *з.е.* ~гіш jumper; ~мек skipping

rope; ♦ *с.е.* ~мелі spasmodic; uneven;

~тпелі elastic; springy.

сел *з.е.* stream; current.

селбеңделу *em.* to idle about.

селбелу *em.* to support; to give help to each other; ~су to give help to each other.

селделу *em.* to flow; to run.

селдетлу *em.* to flow; to run.

селдір *с.е.* flimsy; сеп-~: very rare; ~шаш very thin hair; ~мата delicate material; flimsy cloth; ♦ *em.* ~еу to be depleted; to thin out.

селекция *з.е.* selection; breeding; ♦ *с.е.* ~лық selection; breeding; selective.

селеңделу *em.* to loaf / loiter one's time away.

селитра *з.е.* saltpetre; nitre.

селк елікт.: ♦ *em.* ~ету to quiver; shudder.

селк елікт.: ♦ *з.е.* ~іл shaking; jolting; ♦ *em.* ~ілдеу to shake; ~-~ ету to shake; ~-~ күлу to shake with laughter;

селқос *с.е.* indifferent (to); ~тау sluggishly; listlessly; inertly; ♦ *з.е.* ~тық indifference; ♦ *em.* ~тану to be indifferent;

село *з.е.* rural areas; village; ♦ *с.е.* ~лық village; rural; ~лық мұғалім village teacher.

селсоқ *с.е.* indifferent (to); ♦ *з.е.* ~тық indifference; ♦ *үсм.* ~тау sluggishly; listlessly; inertly.

селт: ♦ *em.* ~ету to quiver; shudder.

селтек *з.е.* restless; fidgety; ♦ *em.* ~теу to hang around; loaf; loiter about.

селтең *з.е.* light-mindedness; thoughtlessness; ♦ *em.* ~деу to hang around; to loaf; to loiter about; ~дету to move ears (*horse*); еш нәрсемен ісі болмай ~деп жүру to loaf / loiter one's time away

селтилю *em.* to stand on end; to bristle.

семантика *з.е.* (ЛИНГ) semantics; жалпы ~ general semantics; ♦ *с.е.* ~лық semantic; ~лық сөздік semantic dictionary.

семдірлу *em.* to dry off; to wither.

семестр *з.е.* term; semester; ♦ *с.е.* ~лік terminal; semester.

семинар *з.е.* seminar.

семинария *з.е.* seminary.

семсер *з.е.* sword; болат ~ steel sword; ~ші (СПОРТ) fencer; ♦ *em.* ~лесу to fight a sword; fencing; ~леу to fence;

семлу *em.* to wither; to fade.

семіз *с.е.* fat; fatty; сеп-~ very fat; plump; ~қой fatty sheep; ~ше chubby; plump; ♦ *з.е.* ~дік fatness; obesity; stoutness; кісінің ~дірі stoutness of man.

семірлу *em.* to grow fat; to plump; to fatten; ♦ *с.е.* ~гіш disposed to grow fat.

семіртлу *em.* to feed; to fatten up.

сен *ес.* you; ~дік your; yours; ~ің your; ♦ *үсм.* ~іңше in your opinion; to your mind.

сенат *з.е.* senate.

сенатор *з.е.* senator.

сенбі *з.е.* Saturday; ~сайын every Saturday; ♦ *з.е.* ~лік subbotnik.

сенделлу *em.* to idle about; to harass; ~ісу to idle about; to fiddle about.

- сендір//у** *em* to make sb. believe; to give hope; *em.* ~ісу to believe; to trust each other; to rely on each other.
- сенек** *з.е.* inner porch; outer entrance hall.
- сен//у** *em.* to believe; to trust; ~генсу to pretend to believe; to trust; ♦ *с.е.* ~гіш trusting; trustful; ~уші believing; trusting; ♦ *з.е.* ~гіштік rustfulness; credulity; ~ушілік confidence; trust; ~бестік unbelief; lack of faith; ~беушілік distrust.
- сенікі** *ес.* yours; бұл кітап ~ ме? is this book yours?.
- сенім** *з.е.* confidence; trust; ~ді ақтау to justify hopes; ♦ *с.е.* ~ді faithful; reliable; ~ді қадам resolute step; ~паз trustful; unsuspecting; ~сіз untrustworthy; unreliable; ~шіл trusting; trustful; ♦ *з.е.* ~ділік reliability; confidence; ~сіздік distrustfulness; ~паздық/ ~шілдік trustfulness; credulity; ~хат letter/power of attorney; ♦ *em.* ~сіздену to be distrustful; to doubt;
- сең** *з.е.* drifting ice-floe; ♦ *с.е.* ~дей соғылысу to crowd.
- сеңгір** *с.е.* lofty; көк ~ heavenly peak; ~-- very high; ~-- таулар very lofty mountains.
- сеңгірлек** *з.е.* (БОТ) locoweed; neck-mould.
- сеңсең** *с.е.* fur; ~ бөрік astrakhan furcap.
- сеп I** *з.е.* assistance; help; ~(п-б)ін тигізу to render assistance; ♦ *em.* ~тесу to help each other in poverty; ♦ *з.е.* ~тестік interrelationship.
- сеп II** *з.е.* (ЭТН) package of valuable things brought by bride as a dowry.
- сепкілгүл** *з.е.* (БОТ) fritillary.
- сепкіш** *з.е.* sower; seeder; дәрі ~ syringe.
- сеппе:** ~ жуа *з.е.* (БОТ) leek.
- сеппелік** *з.е.* (ГЕОЛ) impregnation.
- сепсеқуыр** *з.е.* (БОТ) a kind of saltwort.
- сепс//у** *em.* to be moved; to make a move; қар ~и бастады the snow began to thaw.
- септел//у I** *em.* to connect; ~лу *em.* to be connected.
- септел//у II** *з.е.* (ЛИНГ) declension; ♦ *em.* ~лу to be declined.
- септік** *з.е.* support; help; (ЛИНГ) case; атау ~(к-гі) nominative case.
- сербеңдел//у** *em.* to swing; to sway.
- серби//ю** *em.* to stick out; to protrude.
- сергек** *с.е.* sprightly; quick; сеп~sprightly; vivacious; ~ ұйқы light sleep; ♦ *з.е.* ~тік vivacity; vigilance; ~тілік vivacity; quickness; ♦ *em.* ~тену to be/stay awake.
- сергелдең** *з.е.* fuss; bustle; ~ге түсу to take trouble; соғыс ~і war turmoil.
- серг//у** *em.* to cheer up; to feel better.
- сергіт//у** *em.* to cheer smb. up; to encourage; ♦ *с.е.* ~кіш dewy; replenishing.
- сере** *үсм.* measure of thickness equal to width of separated thumb and forefinger.
- серек** *с.е.* tall; ~ құлақ prominent ears.
- серең** *елікт.:* ♦ *em.* ~ ету to go sprawling; to fall flat; ~деу to appear indistinctly.
- сере//ю** *em.* to stretch oneself; to straighten up.
- сержант** *з.е.* sergeant; corporal; ~тық sergeant; corporal.
- серия** *з.е.* series; ♦ *с.е.* ~лы serial; multiple; екі ~лы diserial; ~лық serial; multiple; кітаптың ~лық басылымы serial publication of the book.
- серке** *з.е.* emasculated he-goat which leads the flock; ауыс. leader; ел ~сі people's leader; ~лік leadership; command; ~ш emasculated one or two-year-old he-goat; ~шік kid.

- сермеллү** *em.* to wave; қанат ~у to bate; қолын ~у to gesticulate.
- сермелеллү** *em.* to wave; to sway.
- серплү** *em.* to jerk; қанатын ~у to flap; көрпесін ~іп тастау throw off the blanket; ойды ~у to reject thoughts.
- серпіллү** *em.* to disperse; to be emboldened; кейін қарай ~у to be driven back; *з.е.* ~іс inspiration; ♦ *с.е.* ~мелі elastic; resilient.
- серпімділік** *з.е.* elasticity; resiliency.
- серпін** *з.е.* sweep; jerk; ~мен жұмыс істеу to work promptly; ♦ *с.е.* ~ді jerky; full of vigour; ~ді даму intensive development; ♦ *з.е.* ~ділік elasticity; resiliency; ♦ *em.* ~деу to do sth. promptly; to be full of vigour;
- серт** *з.е.* oath; vow; ~ беру to take an oath; ~ті бұзу to break one's oath; ♦ *с.е.* ~ті on oath; ~ті уәде беру to promise on oath; ~шіл reliable; as good as one's word; ♦ *з.е.* ~шілдік faithfulness; fidelity; ♦ *em.* ~тесу to swear an oath; to give one's word of honour.
- серуен** *з.е.* walk; stroll; ~ге шығу to go for a walk; ~ші person who loves walking; ♦ *с.е.* ~шіл holiday lover; ♦ *em.* ~деу to go for a walk.
- сері** *з.е.* (ЭТН) singer; composer and poet; ~ жігіт generous fellow; ~лік peculiar to seri person (*merriment, generosity, dandyism*); ♦ *em.* ~сіну to behave as a dandy; fop.
- серік** *з.е.* companion; friend; өмірлік ~ husband or wife; жердің жасанды ~(к-г)і artificial satellite; ~тік (ТАР) comradeship; association; ♦ *с.е.* ~тес companion-in-arms; partner; ~тес автор co-author; ♦ *em.* ~тесу to join hands; to work partnership.
- серіппе** *з.е.* trigger; мылтық ~сі trigger of a rifle; ♦ *с.е.* ~лі with trigger; elastic; ~лі кереует resilient bed.
- сес** *з.е.* threat; menace; ~ көрсету to threaten; ~тілік threat; menace; ♦ *с.е.* ~ті threatening; stern; ♦ *em.* ~тену to be stern; ~тене қарау to look threateningly.
- сескенлү** *em.* to be frightened; to be-ware; ♦ *з.е.* ~іш fear; fright. ~ушілік cautiousness; fearfulness; ♦ *с.е.* ~гіш cautious; fearful; ~шек timid; fearful.
- сеспей:** ~ қату *em.* to be killed outright; to fall dead.
- сессия** *з.е.* session; sitting; қысқы емтихан ~сы midyear (*exam*).
- сетлү** *em.* to cut slightly for marking; ~ілу to be slightly cut; to be unstitched; ♦ *з.е.* ~ік cut; incision.
- сетінеу** *em.* to be unstitched; ауыс. to disappear.
- сигара** *з.е.* cigar.
- сигарета** *з.е.* cigarette.
- сигектеллү** *em.* to urinate often; ауыс. to flow.
- сигнал** *з.е.* signal; alarm; ~ беру to give the signal; ~дық signal; alarm; ~дық жарық signal light; ~шы signalman; signaller.
- сигнализатор** *з.е.* signalling device.
- сида** *с.е.* high; tall; ~ теректер the trees with few branches; ♦ *em.* ~лану to become less branchy; to grow thin.
- сидам** *с.е.* lean; thin; ~ ағаш bare tree; ♦ *em.* ~дану to have the branches cut off; ~дау to cut off the branches of the tree.
- сидаң** *с.е.* with few branches; thin; ♦ *em.* ~дау to walk hand over fist.
- сидиллү** *em.* to be bare; to grow thin.
- сиқыр** *з.е.* magic; sorcery; ~шы magician; wizard; ~шылық sorcery; witchcraft; ♦ *с.е.* ~лы magical; bewitching; ~лы күлкі fascinating laughter; ~лық sorcery; magic; ♦ *em.* ~лану to be bewitched; ~лау to bewitch; to cast a spell.

- СИМВОЛ** *з.е.* symbol; ♦ *с.е.* ~дық symbolic.
- СИМВОЛИЗМ** *з.е.* symbolism.
- СИММЕТРИЯ** *з.е.* symmetry; ♦ *с.е.* ~лық symmetrical.
- СИМПОЗИУМ** *з.е.* symposium.
- СИМФОНИЯ** *з.е.* (МУЗ) symphony; ♦ *с.е.* ~лық symphonic; ~лық оркестр symphony orchestra.
- СИНАГОГА** *з.е.* synagogue.
- СИНДИКАТ** *з.е.* syndicate.
- СИНЕКДОХА** *з.е.* (ӘДЕБ) synecdoche (*stylistic device*).
- СИНОЛОГ** *з.е.* sinolog.
- СИНОЛОГИЯ** *з.е.* sinology; ♦ *с.е.* ~лық sinologic.
- СИНОНИМ** *з.е.* (ЛИНГ) synonym; ♦ *с.е.* ~дік synonymous; synonymic.
- СИНОНИМИКА** *з.е.* study of synonyms.
- СИНОПТИК** *з.е.* weather forecaster.
- СИНОПТИКА** *з.е.* weather forecasting.
- СИНТАКСИС** *з.е.* syntax; ♦ *с.е.* ~тік syntactical.
- СИНТЕЗ** *з.е.* synthesis; термоядролық ~ nuclear fusion; ♦ *em.* ~деу to synthesize; ~делу to be synthesized.
- СИНТЕТИКА** *з.е.* synthetic materials; ~лық *с.е.* synthetical.
- СИНХРОНИЗМ** *з.е.* synchronism.
- СИНХРОНИЯ** *з.е.* synchronism.
- СИНХРОНДЫҚ** *с.е.* synchronous; ~ аударма simultaneous translation.
- СИОНИЗМ** *з.е.* Zionism.
- СИОНИСТ** *з.е.* Zionist.
- СИПАҚ:** ~ қағу to become confused; to be bewildered.
- СИПАҚТАЛ/У** *em.* to become confused; to be bewildered.
- СИПАТ** *з.е.* look; appearance; *ауыс.* . trait; property; саяси ~ political character; бүкілхалықтық ~ алу to be of nation-wide importance; сын~ property peculiar to sb.; ♦ *em.* ~тау *em.* to describe; to characterize; ~талу to be described verbally; to be characterized; ♦ *з.е.* ~тама description; characterization; ♦ *с.е.* ~тас resembling each other; analogous; ~ты having definite appearance or character; ғылыми ~ты кітап the book of scientific character.
- СИПАЛ/У** *em.* to stroke; to caress.
- СИПАҒЫШТАЛ/У** to stroke; to massage.
- СИПАЛАЛ/У** *em.* to stroke; to touch; ~лап іздеу to search by touch.
- СИПАЛАҚТАЛ/У** *em.* to lose one's head; to become confused.
- СИПАЛАН/У** *em.* to rummage about; to touch.
- СИПАҢДАЛ/У** *em.* to swing; *ауыс.* to delay (*hesitate*).
- СИРАҚ** *з.е.* shank; shin; ♦ *с.е.* қу ~ кедей very poor man; ~ты long-legged; with long legs; ♦ *фр.* бүйректен ~ шығару to make a row.
- СИРЕК** *с.е.* rare; infrequent; ~ шаш thin hair; ♦ *з.е.* ~тік rarity; thinness; ♦ *үсм.* seldom; rarely.
- СИРЕКБАС** *з.е.* (БОТ) few-flowered; oliganthous.
- СИРЕТ/У** *em.* to do sth. rarely; to thin out; ♦ *з.е.* ~кіш weeder.
- СИРЕЛ/У** *em.* to thin out; to become rare; to diminish.
- СИСА** *з.е.* chintz; printed cotton; ♦ *с.е.* ~ көйлек chintz dress.
- СИРОП** *з.е.* syrup; sirup.
- СИЫҚ** *з.е.* face; appearance; figure; ♦ *с.е.* ~ты attractive; ~сыз ugly; deformed; ♦ *з.е.* ~сыздық unattractiveness; ♦ *em.* ~сыздану to become unattractive.
- СИЫН/У** *em.* to pray to sb.; to worship; аруаққа ~у to bow to spirit of the dead.
- СИЫР** *з.е.* cow; сауын ~ milk cow; ~ еті beef; ~ қора cow-shed; ~шы herdsman; cattle-farm worker; (АСТР) Bootes; Herdsman; ♦ *с.е.* ~дай like a cow; massive; ♦ *em.* ~шылау to stand up with difficulty; ♦ *фр.* ~ құйымшақтату to delay sth..

- сиырбұршақ** *з.е. (БОТ) China bean.*
- сиырбүлдірген** *з.е. (БОТ) blackberry.*
- сиыржоңышқа** *з.е. (БОТ) vetch; pea.*
- сиырқұйрық** *з.е. (БОТ) mullein.*
- сиыр//у** *em. to tear off; to strip; ~ылу to undergo tearing.*
- сия** *з.е. ink; ~ сауыт ink-pot; ♦ em. ~лау to soil; to dirty with ink.*
- сиякөк** *з.е. (БОТ) gallwort; toadflax.*
- сияқ** *з.е. appearance; ♦ em. ~тану to become like; to seem.*
- сияқты** *c.e. similar; like; as if.*
- сияпат** *з.е. present; gift; сый-~ жасау to make a present.*
- скальпель** *з.е. (МЕД) scalpel.*
- скарлатина** *з.е. (МЕД) scarlet fever.*
- скафандр** *з.е. diving-suit; space-suit.*
- скважина** *з.е. chink; hole; бұрғылау ~сы borehole.*
- скрипка** *з.е. (МУЗ) violin; ~шы violinist.*
- славян** *з.е. Slavonian; ♦ c.e. Slavic; Slavonic.*
- слесарь** *з.е. metalworker; plumber; ♦ c.e. ~лық plumber's; pipefitter's.*
- слет** *з.е. meeting; gathering.*
- смета** *з.е. estimate; шығын ~сы estimate of expenditures; ~лық estimate; ~лық құны estimated price; ♦ em. ~лау to draw/make up an estimate.*
- смола** *з.е. resin; pitch; синтетикалық ~ synthetic resin; ~лық ағаш gum wood; ♦ c.e. ~лы resinous; resinaceous; ♦ em. ~лау to pitch; to resin.*
- снаряд** *з.е. (ӘСК) shell; missile; сауыт бұзғыш ~ armor-piercing shell (СПОРТ) apparatus.*
- собалақ** *c.e. falling down wool; ауыс. mumbler; irresolute person; ♦ em. ~тау to twist. ~тану to convolve; ♦ c.e. ~танған жүн falling down wool.*
- собалаң** *c.e. excessively long (clothes); ♦ em. ~дау to be dragged.*
- собор** *з.е. cathedral.*
- собық** *з.е. spadices; бұршақ ~тары peas in the pod; (БОТ) ~гүлділер spadiceous; ~ша small spadices; ♦ em. ~тану to become spadiceous.*
- совет** *з.е. (ТАР) Soviet; жергілікті ~ local board; ♦ c.e. ~ одағы the Soviet Union ~ халқы Soviet people; ~тік Soviet; ~тік Социалистік Республикалар Одағы the Union of Soviet Socialist Republics.*
- совхоз** *з.е. (ТАР) state farm; sovkhos.*
- соғ//у** *em. to beat; to strike; қоңырау ~у to strike the bell; таға ~у to forge horseshoe; жел ~у to blow (wind); телефон ~у to phone; ауыс. әңгіме ~у to chat; өтірік ~у to lie.*
- соғұрлым** *үст. so much; жаңбыр неғұрлым көп болса астық ~ көп болады the more rain the better harvest.*
- соғыл//у** *em. to be hit; to collide with; ♦ з.е. ~ыс collision әуедегі ~ыс aerial collision.*
- соғым** *з.е. meat of cattle; ~ малы livestock for slaughter; ~ еті meat stored up for winter; ♦ c.e. ~дық for slaughter; ~дық мал livestock for slaughter.*
- соғынды** *з.е. thrashed straw.*
- соғыс** *з.е. war; азамат ~ы civil war; дүниежүзілік ~ы world war; ~тық c.e. military; war; ♦ em. ~у to fight; to wage war; to be at war; ~ушы belligerent; warring.*
- сода** *з.е. soda; ас ~сы baking soda.*
- содыр** *c.e. impudent; impertinent; ~лы bully; trouble-maker; ♦ з.е. ~лық impudence; impertinence; ♦ em. ~лану to be bully; trouble-maker.*
- соз//у** *em. to stretch; ~бай: ~байға салу to drag out; to delay; ~байлау to protract; to procrastinate; ~бақ: ~баққа салу to drag out; to delay; ~балақ: ~балаққа салу to drag out; to delay; ~балақтау to drag out; to delay; ~ба-*

- лаң: ~балаңға салу to drag out; to delay; ~балау to protract; to procrastinate; ~ғылау to pull; to stretch; ♦ *з.е.* ~ыңқылық stretchability; tensility; ♦ *с.е.* ~алаңқы stretched out; extended; ~ынды elongated; oblong.
- СОЗЫЛ//у** *em.* to stretch; to lengthen out; ♦ *с.е.* ~ғыш stretch; ~малы stretched out; extended; ~ыңқы slow; prolonged; ~ыңқы дауысты дыбыс long vowel; ♦ *з.е.* ~ғыштық elasticity; resiliency; long-windedness; ~малық elasticity; resiliency; long-windedness; ~ыңқылық prolixity; extension; дыбыс ~ыңқылығы (ЛИНГ) sound length.
- СОЗЫМ:** *фр.* қол ~ жер short distance; қол ~ жерде it is a stone's throw.
- СОЙ** *з.е.* noble birth; origin; ол ~ына тартқан he is of noble birth;
- СОЙДАҚ** *с.е.* prominent; ~ тістер protrudent teeth; ♦ *em.* ~тану to become prominent; furrowed; ~тау to furrow.
- СОЙДАҢДАТ//у** *em.* to show protrudent teeth.
- СОЙДАУЫЛ** *с.е.* large; ~ сырық a thick pole; ~дай large; ~дай сойыл a thick bludgeon.
- СОЙДАУЫТТАЙ** *с.е.* robust; ~ жігіттер muscular men.
- СОЙДИ//ю** *em.* to jut out; to protrude; ~ту to show protrudent teeth; ♦ *с.е.* ~ған тырнақтар too long nails.
- СОЙҚАН** *з.е.* scandal; discord; ~дық scandalousness; ♦ *с.е.* ~ды scandalous; quarrelsome; ~шыл brawler; trouble-maker; ♦ *em.* ~дау to smash up; to raid; ~салу to make a row; жауға ~ салу to smash the enemy; ~далу to be smashed up.
- СОЙҚЫ** *с.е.* rude; unsociable.
- СОЙЛЫ** *с.е.* person of noble birth.
- СОЙТАЛДАЙ** *с.е.* muscular; ~ жігіт robust fellow.
- СОЙҒЫЗ//у** *em.* to slaughter; қонаққа тоқты ~у to order to slaughter lamb for guests.
- СОЙЫЛ** *з.е.* bludgeon; cudgel; ~мен ұру to bludgeon; ~гер (ТАР) master of bludgeoning; ~шоқпар bludgeon and other weapons; ~шы person who fights with bludgeon; ♦ *с.е.* ~дай muscular; ~дай жігіт robust fellow; ♦ *em.* ~дасу to fight with bludgeon; ♦ *фр.* біреудің ~ын соғу to provide a service to sb..
- СОЙЫЛ//у** to be slaughtered.
- СОЙЫС** *з.е.* livestock for slaughter; ♦ *с.е.* ~тық well-fed (livestock); good for slaughter.
- СОҚ** *с.е.* isolated; single.
- СОҚА I** *з.е.* plow; plough; ағаш ~ wooden plow; ~сайман agricultural implements; ~шы plowman; ploughman; ♦ *с.е.* ~лы with plow; ~лы трактор tractor with plough; ♦ *em.* ~лау to plow; to plough.
- СОҚА II:** ~ басты *с.е.* lonely; single.
- СОҚИ//ю** *em.* to stay alone.
- СОҚҚАН** *с.е.* mad; insane.
- СОҚҚЫ** *з.е.* blow; ~ беру to strike a blow; жауға ~ беру to repulse; ♦ *em.* ~лау to strike a blow; есікті ~лау to knock at the door emphatically.
- СОҚҚЫН** *з.е.* snow-storm; storm.
- СОҚҚЫШ** *с.е.* flail; ~ машина threshing machine; ♦ *em.* ~тау to strike a blow.
- СОҚПА I** *з.е.* clay; ~ дуал pise-walled.
- СОҚПА II** *з.е.* pot-hole; pits and bumps.
- СОҚПА III** *з.е.* attack of disease.
- СОҚПАҚ** *з.е.* small path; ~пен жүру to follow the path; өмір ~(қ-ғ)ы course of life; ♦ *с.е.* ~сыз without path; ~ты with path; ~шыл accustomed to follow the path.
- СОҚПАЛЫ I** *с.е.* recurrent.
- СОҚПАЛЫ II** *с.е.* (МУЗ) percussion; ~ аспаптар percussion instruments.

СОҚТА

- соқта I** *z.e.* lump; clod; көк ~ snow-ball; ♦ *em.* ~лай to make lumps; to make clods.
- соқта II** *z.e.* blood-pudding.
- соқталдай** *c.e.* robust; grown-up.
- соқтығ//у** *em.* to be struck; машина ағашқа ~ып қалды the car struck against a tree; ауыс. to disturb motivelessly; ♦ ~(ф-қ)па captious; trouble-maker; ♦ *c.e.* ~(ф-қ)палы troubled; difficult.
- соқтығыс** *z.e.* collision; clash; ♦ *em.* ~у to face with sth.; ауыс. to pick a quarrel.
- соқыр** *c.e.* blind; ~ адамдар the blind people; ~ қылу to blind; ~ сенім prejudice; ~ тәуекелмен blindly; ~ тиынсыз not a stiver; ~ ішек blind gut; ♦ *z.e.* ~лық blindness; ~теке blind man's buff; ~теке ойнау to play hide-and-seek; ♦ *em.* ~аю to grow/become blind.
- соқыртышқан** *z.e.* field mouse; molevole.
- соқырішек** *z.e.* appendicitis.
- сол I** *c.e.* left; ~ жақта on the left.
- сол II** *ec.* that; those; ~ күні that day; ~ кезде then; ~ жолы on that occasion; ~ себептен that's why.
- солай** *ec.* that; so; ~ қарай in that direction; ~ істеу керек we should do so; қалай болса ~ at random; ♦ *үсм.* ~ша thus; in that way.
- солақ** *c.e.* right-angled cut; notch; құлаққа ~ салу to notch on the ear.
- солақай** *z.e.* lefthander; who doesn't reckon with majority opinion; ~лық lefthander; ♦ *em.* ~лану to do with the left hand; to act out of majority opinion, on the contrary.
- солаң:** ~ ету *em.* to flash by; to appear momentarily; ~дау to hang loosely.
- солбыр** *c.e.* sluggish; indifferent; limply; жұмысты ~ істеу to work without spirit; ♦ *z.e.* ~лық languor; inertia; ♦ *em.* ~аю to become sluggish; indifferent; to hang loosely; ~аю to become sluggish; to hang one's head.
- солғын** *c.e.* faded; withered; ~ дауыс weak voice; соп~ so pale; ♦ *z.e.* ~дық paleness; fading; inanimation; ♦ *em.* ~дау to fade; to turn pale.
- солдат** *z.e.* soldier; ♦ *c.e.* ~тық soldier's; ♦ *үсм.* ~ша as a soldier.
- солқ** *еликт.:* ~ ету to give a start; to shudder; ~-~ ету to shudder repeatedly; ~-~ жылау to sob.
- солқылда//у** *em.* to tremble; to flinch; шеке тамырлары ~йды blood hammers in the temples; ♦ *c.e.* ~қ elastic; resilient ауыс. irresolute; ♦ *z.e.* ~қтық elasticity; resiliency; ауыс. indecision.
- солма** *z.e.* disease of horned cattle spread by ticks.
- солпи//ю** *em.* to lose the form; ауыс. to be a sorry sight.
- солпы** *c.e.* trailing; ~ етек көйлек a long dress.
- солпылда//у** *em.* to drag; to hang loosely.
- солтақ** *z.e.* who limps slightly; ♦ *em.* ~тау to limp slightly.
- солтүстік** *z.e.* north; ♦ *c.e.* ~ полюс northern North Pole; ~батыс northwest; ~шығыс north-east.
- сол//у** *em.* to wither; to fade; ауыс. to pine; ♦ *c.e.* ~ыңқы sunken; hollow.
- солшыл** *c.e.* (САЯС) left; ♦ *z.e.* leftist; ~дық leftism.
- солық** *z.e.* (МЕД) sperm.
- солық:** *em.* ~(қ-ғ)ын басу to catch one's breath to stop sobbing; ~тау to sob; to pant; to puff.
- сом I** *z.e.* rouble; сом (Kirghiz currency); ~дық rouble; жиырма ~дық of twenty roubles; ♦ *em.* ~дау to give in roubles; ~дап бағалау to value at roubles.

- СОМ II** *з.е.* disease of horses as an abscess.
- СОМ III** *с.е.* whole; monolithic; ~ алтын gold bullion; ~ ет unbroken piece of meat; ~ білек brawny; muscular hands.
- СОМА** *з.е.* amount; sum; жалпы ~ sum total; ♦ *с.е.* ~лы with round sum of money; well-to-do; ♦ *ет.* ~лау to take or give round sum of money.
- СОМАДАЙ** *с.е.* big; robust.
- СОМДАЛҮ** *ет.* to forge; to form; кейіпкер бейнесін ~у to give the character of the hero.
- СОМПАҢ** *елікт.:* ♦ *ет.* ~ ету to lean out; to appear unexpectedly.
- СОНА** *з.е.* gadfly; horse-fly; ♦ *с.е.* ~лы rich in horse-fly
- СОНАҒҰРЛЫМ** *үст.* more.
- СОНАДА** *үст.* then; at that time.
- СОНАДАЙДАН** *үст.* from far away; from a distance.
- СОНАН:** ~ бері *үст.* since then; ~ кейін after that; ~ соң then.
- СОНАР** *з.е.* newly-fallen snow; ұзақ ~ әңгіме long (endless) story; ~шы hunter who goes shooting during newly-fallen snow; ♦ *с.е.* ~лы: ~лы күндер favourable days for hunting during newly-fallen snow; ♦ *ет.* ~лау to hunt during newly-fallen snow.
- СОНАУ** *есімд.* that; ~ тұрған үй the house over there; ~ заман distant past.
- СОНДА** *үст.* then; at that time; ~ бару to go there; ~ да nevertheless; however.
- СОНДАҒЫ** *үст.* of that time; of those times.
- СОНДАЙ** *есімд.* such; so; ол ~ әдемі she is so beautiful; ол ~ жақсы адам he is such a good person; ~ қараңғы so dark.
- СОНДАЙЛЫҚ** *есімд.* very; especially.
- СОНДЫҚ** *есімд.* the same; idem.
- СОНДЫҚТАН** *үст.* therefore; that is why.
- СОНША** *есімд.* so much; so many.
- СОНЫ** *с.е.* untouched; virginal; ~ пікір new idea; ♦ *з.е.* ~лық integrity; novelty; ♦ *ет.* ~лау to pasture on the new grassland.
- СОНЫМЕН** *есімд.* so then; consequently; ~ бірге at the same time.
- СОНЫРҚАЛҮ** *ет.* to pasture on the new grassland.
- СОҢ** *з.е.* end; ending; сабақтан ~ after the lessons; ~ына түсу to pursue; ♦ *с.е.* ~ғы last; final; ~ғы жаңалықтар the latest news; ~ғы кезде lately; ♦ *үст.* ~ынан afterwards; later; ~ырақ later; a little later.
- СОП** *с.е.* ~ қамшы a long whip.
- СОПА:** ~ басы *с.е.* lonely; single.
- СОПАҚ** *с.е.* oblong; oval; oviform; ~ша rather oblong; rather oval; (АНАТ) ~ша ми medulla.
- СОПАҢ** *елікт.:* ♦ *ет.* ~ ету to lean out; to appear unexpectedly; ~дау to lean out; to appear unexpectedly; ~-~ ету to appear unexpectedly and disappear.
- СОПАЛЛЮ** *ет.* to become oval; oviform; ~йып қалу to stay lonely; ♦ *с.е.* ~қ oval; соп-~қ so oblong; very oval.
- СОПЫ** *з.е.* Sufi; Sufism follower; ~лық Sufism; ♦ *ет.* ~сыну to make oneself out to be a Sufi; ауыс. to be sanctimonious person.
- СОР I** *з.е.* alkali soil; dried up layer of saline land; *с.е.* ~таң alkali soil; ~таң жер saline land; ~ топырақ saline soil ~таңды brackish; ~таңды жер alkaline soil; ♦ *з.е.* ~таңдық brackishness; ♦ *ет.* ~таңдау to become alkali soil.
- СОР II** *з.е.* misfortune; trouble; ~ы қалың кісі unfortunate person; маңдайының ~ы бар poor devil; ~ы қайнау to get into trouble.
- СОРА I** *з.е.* tear; snot.
- СОРА II** *з.е.* neckweed; redroot.

СОРАҚЫ

- сорақы** *c.e.* foolish; absurd; ♦ *з.е.* ~лық absurdity; foolishness; ♦ *em.* ~лану to become foolish; absurd.
- сораң I** *з.е.* (*БОТ*) glasswort; saltwort.
- сораң II** *з.е.* alkali soil; ♦ *c.e.* brackish; ~ жер alkaline soil; ♦ *em.* ~ыту to dry up; to become saline soil.
- сораң III:** ~ ету *em.* to be distinguished by tall height; ~дау to be distinguished by tall height and awkward gait.
- сорап I** *з.е.* old track of the road.
- сорап II** *елікт.:* ~-~ outcry to call camels to drink water; ♦ *em.* ~тау to drink with noise; to gulp.
- сора//ю** *em.* to be distinguished by tall height; to jut out.
- сорботқа** *з.е.* compress from flour and salt to swollen articulations.
- сорғалалы** *em.* to stream down; to run down; көз жасы ~ды the tears streamed down his cheeks.
- сорғ//у** *em.* to dry out; ~ыту to dry a little; ~ығу to get dry.
- сорқаңбақ** *з.е.* (*БОТ*) saltwort.
- сорлалы** *em.* to suffer; to get into trouble; ~ну to become saline soil.
- сорлы I** *c.e.* brackish; ~ жер alkaline soil.
- сорлы II** *з.е.* poor fellow; poor wretch; ~лық wretchedness; pettiness.
- сормақта** *з.е.* sormakta (*boied camel's hair for bandaging swelling*).
- сорошаған** *з.е.* (*БОТ*) broad-leaved.
- сорпа** *з.е.* broth; soup; ~-морпа all kinds of soup; ~-суан all kinds of soup; fluid diet; ♦ *c.e.* ~лық for preparing soup; ~суандық (some meat) enough for food; ♦ *em.* ~лау to feed with broth; ♦ *фр.* қан ~сы шығу to get tired till one drops; үш қайнаса ~сы қосылмай to have nothing in common with.
- сорпылда//у** *em.* to boil up; to seethe.
- сорпылдат//у** *em.* to drink with smack.
- сорт** *з.е.* sort; kind; ~тық grade of quality; ♦ *c.e.* ~ты varietal; sorted; жоғары ~ты high-grade; ♦ *em.* ~тау to assort; to grade; ~талу to be sorted; to be graded.
- сор//у** *em.* to suck; суды ~ып шығару to pump out the water; темекіні ~у to inhale; ~ылу to be sucked; ~ғызу to give to suck; to let ink through; ♦ *з.е.* ~ғыш blotting-paper; (*БИОЛ*) sucker; ~ғыштық suction; sucking ~ынды sucked.
- сости//ю** *em.* to get lost; to stand perplexedly.
- сосын** *үст.* then; next; ♦ *c.e.* ~ғы following; next.
- сот** *з.е.* (*ЗАҢ*) law-court; judge; аралық ~ court of arbitration; әскери ~ court martial; ~ шешімі court decision; ~ үкімі verdict; ♦ *c.e.* ~ты under the jurisdiction; ♦ *з.е.* ~тылық convictions; jurisdiction; ♦ *em.* ~тау to judge; ~талу to be convicted; ♦ *з.е.* ~талушы accused; prisoner.
- сота** *з.е.* bludgeon; ~мен салып қалу to bludgeon.
- сотанақ** *c.e.* trouble-maker; bully; ♦ *з.е.* ~тық brawlness; pugnacity.
- сотқар** *з.е.* scrapper; trouble-maker; ~лық pugnacity; ♦ *em.* ~лану to be scrapper; trouble-maker.
- социал-демократия** *з.е.* Social Democracy; ♦ *c.e.* ~лы Social Democratic.
- социализм** *з.е.* socialism.
- социалист** *з.е.* socialist; ♦ *c.e.* ~тік socialistic; ~тік жарыс socialist emulation.
- социология** *з.е.* sociology; ~лық *c.e.* sociological.
- сол//ю** *em.* to slaughter; ♦ *з.е.* ~йым livestock for slaughter; ~йымпаз master of slaughtering the cattle.
- соя** *з.е.* (*БОТ*) soy; soya.

- союу** *c.e.* naked; without leaves and branches; ~ **тістер** prominent teeth; ~**дай** long; prominent; ♦ *em.* ~**лану** to be without leaves and branches (*plant*).
- сөге** *з.е.* (ЗООЛ) female roe (deer).
- сөгет** *з.е.* (БОТ) pussy-willow.
- сөг//у I** *em.* to unrip; to unstitch.
- сөг//у II** *em.* to rebuke; to curse.
- сөгіл//у** *em.* to be unripped; unstitched.
- сөгіс** *з.е.* reproof; reprimand; ~ **беру** to rebuke.
- сөгіс//у** *em.* to help to unrip; to unstitch.
- сөгітіл//у** *em.* to be unripped; unstitched.
- сөз** *з.е.* word; speech; **көмөкші** ~ function word; **кірме** ~ loan word; **жел** ~ mere words; **шешендік** ~ oratorical speech; ~**гер** orator; public speaker; ~**герлік** eloquence; oratory; ~**тізбе** glossary; word-list; ♦ *c.e.* ~**уар** talkative; loquacious; ♦ *з.е.* ~**уарлык** eloquence; oratory; ♦ *em.* ~**уарлану** to show talkativeness; eloquence; ♦ *c.e.* ~**шең** talkative; loquacious; ♦ *з.е.* ~**шеңдік** talkativeness; eloquence; ♦ *em.* ~**шеңдену** to be talkative; loquacious; ♦ *үст.* ~**бе**~ literally; verbatim; word for word; ~**сіз** unconditionally; undoubtedly; silently.
- сөзбұйда** *з.е.* procrastination; ~**лык** procrastination.
- сөздік** *з.е.* dictionary; vocabulary; **екі тілдік** ~ bilingual dictionary; **емле** ~**(к-г)**i orthographic dictionary; **тілдің** ~ **құрамы** vocabulary of the language; ~**ше** small dictionary; lexicographer.
- сөйлел//у** *em.* to speak; to talk; ♦ *c.e.* ~**гіш** eloquent; glib talker; ~**уік** talkative; garrulous.
- сөйлес//у** *em.* to have a talk with each other; ♦ *з.е.* ~**ші** interlocutor; company.
- сөйлем** *з.е.* (ЛИНГ) sentence; **жай** ~ simple sentence; **хабарлы** ~ statement; ~ **мүшесі** member of a sentence; ~**ше** expression; ♦ *c.e.* ~**паз** talker; chatterer; ♦ *з.е.* ~**паздық** talkativeness; garrulity.
- сөйт//у** *em.* to do so; to behave in that way; ~**е тұра** nevertheless; ♦ *үст.* ~**е**~**е** gradually; little by little; ~**кенде** in this way; only if; ~**кенше** at that very moment; ~**пегенде** but for; if it were not; **сен** ~**пегенде ол келер еді** if you didn't behave so he would come; ~**седе** in spite of; nevertheless; but still; ~**ін** thus; in that way.
- сөк** *з.е.* millet; ♦ *em.* ~**теу** to husk millet.
- сөкет** *c.e.* indecent; shameful; ♦ *үст.* indecently; shame; ♦ *з.е.* ~**тік** indecency; obscenity; ~**тік жасау** to behave indecently.
- сөл** *з.е.* juice; sap; **бетінде қан**~ **жоқ** deathly pale; white as a sheet; ♦ *c.e.* ~**ді** juicy; sappy; succulent.
- сөлбіре//у** *em.* to look blue; to be dismal.
- сөлекет** *c.e.* indecent; shameful; ~ **ештеңе жоқ** nothing indecent; ♦ *з.е.* ~**тік** indecency; obscenity.
- сөлектел//у** *em.* to gad about.
- сөлкебай** *з.е.* көнер. one rouble.
- сөмпек** *c.e.* stooping; ~ **кісі** round-shouldered man; ♦ *үст.* **бос** ~ futile way of spending time.
- сөлпенде//у** *em.* to drag behind.
- сөмке** *з.е.* handbag.
- сөмпил//ю** *em.* to have misshapen face.
- сөн//у** *em.* to go out; to become extinct.
- сөндіріл//у** *em.* to put out; **шамды** ~**у** to put out the light; ♦ *з.е.* ~**гіш** quencher; **өрт** ~**гіш** fire extinguisher.
- сөндіріл//у** *em.* to be extinguished.
- сөңке I** *з.е.* a kind of bushes.
- сөңке II** *c.e.* dried up.
- сөре I** *з.е.* special place for drying; shelf; **ағаш** ~ wooden shelf; **кітап** ~**сі** bookshelf.

- сөре II** *з.е. (СПОРТ)* finish; finishing post.
- сөрелелу** *em.* to put kurt or smth. for drying.
- сөтке** *з.е.* day (and night) ; 24 hours; ♦ *с.е.* ~лік day's; 24 hours'; ♦ *үст.* ~леп for 24 hours; for a day (and night).
- сөтіллу** *em.* to be unripped; unstitched.
- спартакиада** *з.е.* sports and athletics meeting; ♦ *с.е.* ~лық of sports and athletics meeting; ~лық ойындар the games of sports and athletics meeting.
- спектакль** *з.е.* performance; play.
- спектр** *з.е. (ФИЗ)* spectrum; ♦ *с.е.* ~лық spectral; spectrum; ~лік талдау frequency analysis.
- спирт** *з.е.* spirit(s); техникалық ~ technical spirit; ♦ *em.* ~теу to bleach; to fortify.
- спорт** *з.е.* sport; ~ киімі tracksuit; ~зал gymnasium; ~шы sportsman; ♦ *с.е.* ~тық sports; athletic.
- спринт** *з.е.* sprint; short-distance race; ~ер sprinter; ♦ *с.е.* ~ерлік sprinter's.
- спутник** *з.е.* satellite; байланыс ~(к-г)і communication satellite.
- стабилизатор** *з.е.* stabilizer.
- стадион** *з.е.* stadium.
- стаж** *з.е.* length of service; жұмыс ~ы seniority.
- стажер** *з.е.* probationer.
- стайер** *з.е. (СПОРТ)* stayer.
- стақан** *з.е.* glass; қырлы ~ cut glass.
- стандарт** *з.е.* standard; ♦ *с.е.* ~ты standardized; prefabricated; ♦ *з.е.* ~тылық standard; ♦ *em.* ~тау to standardize.
- станок** *з.е.* machine; lathe; баспа ~(к-г)ы printing-press.
- станция** *з.е.* station; автобус ~сы bus station; темір жол ~сы railroad station; электр ~сы power plant.
- староста** *з.е.* head; monitor (*school*); сынып ~сы class monitor; село ~сы village headman.
- старт** *з.е. (СПОРТ)* starting line; start.
- стартер** *з.е. (ТЕХ)* starter; қозғалтқыш ~і starter motor.
- старшина** *з.е. (ӘСК)* first sergeant; sergeant-major.
- старшын** *з.е. көнер.* foreman; chairman.
- статист** *з.е.* supernumerary; extra (*film*); crowd (*theatre*).
- статистика** *з.е.* statistics; халық саны ~сы population statistics; ♦ *с.е.* ~лық statistical.
- статус** *з.е.* status; (ЗАҢ) құқықтық ~ legal status.
- статуэтка** *з.е.* statuette; figurine.
- статуя** *з.е.* statue.
- стахановшы** *з.е. (ТАР)* Stakhanovite; innovator of industry in the USSR of 1930 years.
- стенд** *з.е.* stand; кітаптар қойылған ~ stand with books.
- стенограмма** *з.е.* shorthand (verbatim) report.
- стеонографист** *з.е.* stenographer; stenographer.
- стенография** *з.е.* shorthand; stenography; ♦ *с.е.* ~лық shorthand; stenographical; ♦ *em.* ~лау to take down (in) shorthand.
- стереоскоп** *з.е.* stereoscope.
- стереоскопиялық** *с.е.* stereoscopic.
- стереотип** *з.е.* stereotype.
- стереофильм** *з.е.* stereofilm.
- стерлинг** *з.е.* sterling (*English currency*).
- стилист** *з.е.* master of style.
- стилистика** *з.е.* stylistics; style; ♦ *с.е.* ~лық stylistic.
- стиль** *з.е.* style; әдеби ~ pencraft; ♦ *с.е.* ~дік stylistic.
- стипендиат** *з.е.* bursar; exhibitor; scholar.
- стипендия** *з.е.* scholarship; grant.

- СТИХИЯ** *з.е.* element; nature; ♦ *с.е.* ~лық elemental; spontaneous; natural; ~лық апат natural disaster.
- СТРАТЕГ** *з.е.* strategist.
- СТРАТЕГИЯ** *з.е.* strategy; strategics; ♦ *с.е.* ~лық strategic.
- СТРАТОСТАТ** *з.е.* stratosphere balloon.
- СТРАТОСФЕРА** *з.е.* stratosphere; ♦ *с.е.* ~лық stratospheric.
- СТУДЕНТ** *з.е.* student; undergraduate; ♦ *с.е.* ~тік student; student's.
- СТУДИЯ** *з.е.* studio; atelier; workshop.
- СУ** *з.е.* water; ағын ~ flowing water; ауыз ~ы drinking water; тау ~ы mountain river; ~-суан all kinds of fluid diet; soup; ~шы water carter; water carrier; ♦ *с.е.* ~ диірмен water-mill; ~ отын fresh wood; ~лы water; abounding in water; ~лы қабат water-bearing bed; ~лы орамал wet towel; ~шыл good swimmer; ~сыз waterless; arid; (ХИМ) anhydrous; ♦ *з.е.* ~сыздық shortage of water; ♦ *em.* ~сыздану to dehydrate; ~ландыру to supply with water; to irrigate; ~ландырылу to be supplied with water; to be irrigated; ~лау to wet; to moisten; ~-~ болу to get wet; to get drenched entirely; ♦ *фр.* қара ~ға түсу to sweat very much; салы ~ға кету to be left with nothing; ~жұқпас old fox; ~жүрек coward; ~ тегін quite cheap.
- СУ:** ~ ету *em.* to fly past whistling; to pass very quickly.
- СУАҒАР** *з.е.* spill way; weir.
- СУАЙРЫҚ** *з.е.* watershed; (АМЕР) divide.
- СУАЙТ** *з.е.* liar; fibber; ~тық lies; fib.
- СУАЛ//У** *em.* to stop milking; to dry up; ұрты ~ған адам hollow-cheeked man; ♦ *с.е.* ~ма сиыр cow stopped milking; dried up; ~ыңқы emaciated; thin.
- СУАЛДЫР//У** *em.* to turn into sunken.
- СУАЛТ//У** *em.* to wean.
- СУАР//У** *em.* to give to drink; to water; to irrigate; ♦ *з.е.* ~ым watering; sprinkling; ~ым уақыты time for watering; ♦ *с.е.* ~ғыш watering; ~ғыш машина irrigating machine; ~ма spray; ~ма шалғын water-meadow; flood plain; ~малы spray; ~малы егіс irrigated sowing.
- СУАРЫЛ//У** *em.* to be given to drink (livestock); to be watered; to be irrigated.
- СУАТ I** *з.е.* watering place; pond; ice-hole.
- СУАТ II** *з.е.* edge; blade (knife); axblade.
- СУАУРУ** *з.е.* camel's disease.
- СУБАЛДЫР** *з.е.* (БОТ) thistle.
- СУБЕДЕ** *з.е.* (БОТ) bogbean; buckbean; water shamrock.
- СУБЕТЕГЕ** *з.е.* (БОТ) fescue; meadow fescue grass.
- СУБИДАЙЫҚ** *з.е.* (БОТ) sweet-grass; Hierochloe.
- СУБОРДИНАЦИЯ** *з.е.* system of seniority; subordination.
- СУБСИДИЯ** *з.е.* subsidy; ~ беру to grant.
- СУБТРОПИК** *з.е.* subtropics; ♦ *с.е.* ~тік subtropical; ~тік ауа райы subtropical climate.
- СУБҰРЫШ** *з.е.* (БОТ) water piper.
- СУБҮРКІТ** *з.е.* (ЗООЛ) erne.
- СУБЪЕКТ** *з.е.* (ФИЛОС) subject.
- СУБЪЕКТИВИЗМ** *з.е.* (ФИЛОС) subjectivism.
- СУБЪЕКТИВТІК** *с.е.* subjective; ~ бағалау subjective estimate.
- СУБЪЕКТИВТІЛІК** *з.е.* subjectivity.
- СУВОРОВШЫ** *з.е.* student of Suvorov Military School.
- СУҒАР//У** *em.* to water; to irrigate.
- СУДАЙ I** *с.е.* like water; ~ ағу to flow like water судай шашу to squander.
- СУДАЙ II** *с.е.* absolutely; quite; ~ жаңа brand-new; қазақшаға ~ болу to know Kazakh perfectly (quite well).

СУДЫР

- судыр** *з.е.* rustle; rustling; glib talker; *ауыс.* to talk nonsense; ♦ *с.е.* ~лақ rustling; ~ қамыс rustling cane; *ауыс.* garrulous; ♦ *ет.* ~ау to rustle; бұлақ ~ап ақты the spring murmured; ~лау to rustle; ~латып оқып шығу to read quickly.
- судья** *з.е.* judge; (СПОРТ) referee; umpire.
- сужапырақ:** *з.е.* (БОТ) ~тар тұқымдасы water scavenger beetles.
- сужелкек** *з.е.* (БОТ) marsh sandpiper.
- сужұлдыз** *з.е.* (БОТ) water starweed.
- сужылан** *з.е.* (ЗООЛ) water snake.
- сукөрік** *з.е.* (БОТ) frog's-bit.
- суқабақ** *з.е.* calabash.
- суқан:** *ет.* ~ы сүймей to hate; to detest.
- суқарақұс** *з.е.* (ЗООЛ) dipper; water ouzel.
- суқит** *з.е.* liar; fibber.
- суқұзғын** *з.е.* (ЗООЛ) cormorant.
- суқылдат//у** *ет.* to speak or read very quickly.
- сулық I** *з.е.* towel for wiping hands.
- сулық II** *з.е.* raincoat.
- сулық III** *з.е.* bit (horse); ~(қ-ғ)ын тістеу to take the bit between one's teeth.
- сумақай** *с.е.* quick-moving; nimble; ♦ *з.е.* ~лық briskness; nimbleness; ♦ *ет.* ~лану to be quick-moving; nimble.
- сумаң:** ~ қағу *ет.* to be quick-moving; nimble; ~дау to be quick-moving; nimble; ~дап сөйлеу to speak glibly; ~-~ ету to be quick-moving ж nimble.
- суоты** *з.е.* (БОТ) bent grass; rock-et-cress.
- суперфосфат** *з.е.* (ХИМ) superphosphate.
- супияз** *з.е.* (БОТ) bluebell; wild hyacinth.
- сурепка** *з.е.* (БОТ) bittercress.
- сурет** *з.е.* drawing; picture illustration; photography; ~кер artist; painter; ~керлік craftsmanship; ~теме sketch; description; ~ші artist; painter; ~шілік artistry; artistic merit; ♦ *ет.* ~телу to be depicted; to be pictured; ~теу to depict; to picture; ♦ *с.е.* ~теуші person who describes.
- сусамыр** *з.е.* (МЕД) diabetes; қант ~ы pancreatic diabetes.
- сусар** *з.е.* (ЗООЛ) marten.
- сусал/у** *ет.* to thirst for; crave for.
- сусарғалдақ** *з.е.* (БОТ) water crow-foot.
- сусепкіш** *з.е.* syringe.
- сусоқты:** soak; ~ болу to get wet; soak.
- сусл/у** *ет.* to slide down; to glide down.
- сусыл** *з.е.* rustle; ~ қағу to rustle; ♦ *с.е.* ~дақ rustling; free-flowing; ♦ *ет.* ~дау to rustle; ~дату to make rustling;
- сусыма** *с.е.* sliding; free-flowing; ~ құм loose sand; ~лы sliding; ~лы құм quicksands.
- сусын** *з.е.* drink; beverage; ♦ *с.е.* ~дық drinking; for drinking; ♦ *ет.* ~дау to drink; to slake one's thirst; ~дандыру to slake smb.'s thirst; ~дану to slake one's thirst.
- сусырал/у** *ет.* to thirst; to need water.
- сутаған** *з.е.* reservoir; pond.
- сутас** *з.е.* sapphire.
- сутегі** *з.е.* (ХИМ) hydrogen; ~ бомбасы hydrogen bomb.
- сул/у** *ет.* to cool down; to get cold; ~ыну to cool down; көңілі ~ыну to be disappointed; ~ысу to grow cool towards each other; to lose interest in each other.
- сутартқыш** *з.е.* (ТЕХ) water-lifting; ~тық wetting ability; hydrophilicity.
- сутышқан** *з.е.* (ЗООЛ) water-rat; water-vole.
- суфлер** *з.е.* prompter.
- суша** *с.е.* plenty of; ~ ішу to drink one's fill; *ауыс.* ақшаны ~ сапыру to throw away money; to waste money.

- сушылқара** *з.е. (ЗООЛ)* dipper; water ouzel.
- суық** *с.е.* cold; **сүйектен өтетін** ~ beastly cold; **сұп~** very cold; ~ **ауа райы** cold weather; *ауыс.* ~ **хабар** bad news; **түсі** ~ **адам** a stern person; *ауыс.* unfriendliness; ♦ *з.е.* ~**тық** coldness; severe cold; ♦ *em.* ~**тау** to be cold; to catch a cold; *ауыс* grow cool towards each other; ~**сырау** to feel chilly; to be cold; ♦ *фр.* ~ **қолды адам** a thief.
- суықторғай** *з.е. (ЗООЛ)* bullfinch.
- суыл** *з.е.* rustling; ♦ *с.е.* ~**дақ** rustling; *ауыс.* garrulous; ♦ *em.* ~**дау** to rustle; **жапырақтар** ~**дайды** the leaves rustle; **жүрек** ~**дайды** the heart sinks.
- суылдыр** *з.е. (БОТ)* red club-rush.
- суын** *з.е. (ЗООЛ)* elk moose deer.
- суыр** *з.е. (ЗООЛ)* marmot; woodchuck.
- суырма** *з.е.* drawer; ♦ *с.е.* ~**лы** with drawer.
- суыроты** *з.е. (БОТ)* adonis; pheasant's eye.
- суыртпақ** *з.е.* a piece of cloth for spinning; ♦ *em.* ~**тау** to spin thread; *ауыс.* to continue (*slowly*).
- суыр//у** *em.* to take out; to pull out; ~**ылу** to come out; to be pulled out; ♦ *с.е.* ~**ынды** blown by the wind.
- суыт** *с.е.* urgent; immediate.
- суыт//у** *em.* to cool; to get cold; *ауыс.* to let cool down; ♦ *з.е.* ~**қыш** refrigerant; **ауа** ~**қыш** air-cooler.
- суытыл//у** *em.* to be cooled down.
- сұбхан** *з.е.* praise; ~ **Алла!** thank Allah!
- сұғанақ** *с.е.* insatiable; greedy; ~ **адам** pushful person; ♦ *з.е.* ~**тық** voracity; greediness; ♦ *em.* ~**тану** to be greedy; to be pushful avid; ♦ *үст.* ~**тана қа-рау** to look with avid eyes.
- сұғ//у** *em.* to thrust into; to stick into.
- сұғыл//у** *em.* to be put into.
- сұғын//у** *em.* to push; to get in.
- сұғындыр//у** *em.* to push; to set into.
- сұйқыл** *с.е.* liquid; fluid; ~ **адам** light-minded person; ♦ *с.е.* ~**тым** thin-nish; watery; ~**тым** is unimportant work; ♦ *em.* ~**дану** to become liquid; fluid.
- сұйық** *с.е.* liquid; fluid; ~ **отын** foel oil; ♦ *з.е.* ~**тық** liquid state; fluidity; ♦ *em.* ~**тау** to become liquid; fluid.
- сұйыл//у** *em.* to become liquid; fluid.
- сұйылт//у** *em.* to make liquid; to dilute.
- сұқ** *с.е.* evil eye; ~ **адам** greedy person; ~ **саусақ** forefinger; ♦ *з.е.* ~**тық** greediness; ♦ *em.* ~**тану** to look with piercing glance; ~**тандыру** to attract attention.
- сұқит** *з.е.* liar; fibber.
- сұққыла//у** *em.* to thrust into; to stick into.
- сұқпа** *з.е.* bar; bolt; **есіктің** ~**сы** door locking bar.
- сұқпала//у** *em.* to stuff about.
- сұқси//ю** *em.* to appear unpleasant.
- сұқсыр** *з.е. (ЗООЛ)* grebe; dabchick.
- сұлат//у** *em.* to through down; to bring down; ~**тна** stretched out; extended.
- сұлал//у** *em.* to lie motionless; to be on one's back; ♦ *с.е.* ~**ма** spacious; stretching.
- сұлба** *з.е.* posterized image; silhouette; ♦ *em.* ~**лану** to be seen; to silhouette.
- сұлтан** *з.е. (ТАР)* sultan; ruler; ~**дық** *з.е.* sultanate.
- сұлтанбалық** *з.е. (ЗООЛ)* goatfish; king-mullet.
- сұлу** *с.е.* beautiful; handsome; ~**ша** good-looking; pretty; **сұп~** very beautiful; ♦ *з.е.* ~**лық** beauty; ♦ *em.* ~**лану** to become beautiful; handsome; ~**ландыру** to make beautiful; handsome; ~**лау** to beautify; ~**сыну** to consider oneself beautiful;
- сұлусары** *з.е. (АСТР)* the name of the star.
- сұлы** *з.е. (БОТ)* oat.

- сұлыбас** *з.е. (БОТ)* oat grass.
- сұлық** *с.е.* unconscious; syncope; ♦ *з.е.* ~тық indifference; inactivity.
- сұм** *з.е.* trickster; old fox; ~дық terror; horror; ♦ *с.е.* terrible; horrible; ~ жау insidious enemy; ♦ *em.* ~дану to be malicious; to speak maliciously.
- сұмқай** *с.е.* mean; guileful.
- сұмпайы** *с.е.* contemptible; vile; ♦ *з.е.* ~лық contemptibility; abomination.
- сұмырай** *с.е.* vile; odious; ♦ *з.е.* ~лық contemptibility; abomination; ♦ *em.* ~лану to become vile; odious.
- сұңғақ** *з.е.* swan-neck; slender; stately; ♦ *em.* ~тану to become slender; slim.
- сұңғыла** *с.е.* quick-witted; bright; ♦ *з.е.* ~лық quick-wittedness; gumption.
- сұңғыла I** *з.е. (БОТ)* broomrape.
- сұңғыла II** *з.е. (ЗООЛ)* little bittern.
- сұңқ-сұңқ** *елікт.:* ♦ *em* ~ ету to scream (*birds*); to screech; *ауыс.* to grumble; to speak without hesitation and quickly.
- сұңқар** *з.е. (ЗООЛ)* falcon; merlin; *ауыс.* strong young man.
- сұңқыл** *з.е.* scream (*birds*); screech; ♦ *с.е.* ~дақ (*ЗООЛ*) ~дақ аққу whooper swan; ♦ *em.* ~дау to scream; to screech; *ауыс.* to cry loudly.
- сұңқи//ю** *em.* to stoop.
- сұпы** *з.е.* white thin cloth.
- сұр I** *с.е.* grey; pale; ~ бұлт leaden clouds; сұп~ pale as a ghost; ~ша greyish; ~ша қыз swarthy pale girl; ♦ *з.е.* ~лық grey colour; dullness; ♦ *em.* ~лану to turn pale; to be threatening; сұп~ болып кету to darken; to grow gloomy.
- сұр II** *з.е.* appearance; form; ~сыздық homeliness; unattractiveness; ♦ *em.* ~сыздану to be homely; unattractive; ♦ *фр.* ~ы қашу to look depressed.
- сұрдауылпаз** *з.е.* gray petrel.
- сұртоты** *з.е.* gray parrot.
- сұрақ** *з.е.* question; inquiry; ~қа жауап беру to answer the question.
- сұрал//у** *em.* to be interrogated; to be questioned.
- сұрампаз** *с.е.* who asks importunately; suppliant; ♦ *з.е.* ~дық the habit of asking importunately; panhandling.
- сұран//у** *em.* to ask for; to get permission to be absent.
- сұраншақ** *з.е.* beggar; cadger; ~тық the habit of asking importunately; panhandling; ♦ *em.* ~тану to ask importunately.
- сұрапыл** *с.е.* fierce; furious; ♦ *em.* ~дану to rage.
- сұрас//у** *em.* to ask each other; амандық ~у to ask about the health; сұрастыр//у *em.* to make inquiries; to refer.
- сұрат//у** *em.* to inquire; to make smb. ask.
- сұрал//у I** *em.* to ask; to inquire; кешірім ~у to apologize; ♦ *з.е.* ~ным call; demand; ~ныс demand; ~улық questionnaire; ♦ *с.е.* ~улы (*ЛИНГ*) interrogative; ~улы сөйлем interrogative sentence; ~усыз without permission; irretrievably; ~ушы suppliant.
- сұрал//у II** *em.* to rule; to dominate; жұрт ~у to rule over the people.
- сұрғылт** *с.е.* greyish; palish; ~ым greyish; palish; ♦ *em.* ~тану to become greyish; palish.
- сұржылан** *з.е. (ЗООЛ)* asp; viper.
- сұрқай** *с.е.* greyish; palish; ♦ *з.е.* ~лық grey colour; dullness; ♦ *em.* ~лану to become greyish; palish.
- сұрқия** *с.е.* hypocrite; dissembler; ♦ *з.е.* ~лық hypocrisy; dissimulation; ♦ *em.* ~лану to play the hypocrite; to dissemble.
- сұрқылтай** *з.е. (ЗООЛ)* penduline tit.
- сұрқылтай** *з.е. көнер.* adviser; astrologer.

- сұрық** *з.е.* face; look; *с.е.* ~сыз unattractive; ♦ *з.е.* ~сыздық homeliness; unattractiveness; ♦ *ет.* ~сыздану to be homely; unattractive.
- сұрып** *з.е.* calico (*cloth*); muslin.
- сұрып** *з.е.* selecting; picking; ♦ *ет.* ~тау to select; to pick out; ~талу to be selected; to be picked out.
- сұс** *з.е.*: ♦ *ет.* ~ы басу to arouse fear in smb.; ~тану to be menacing; ~ы қатты болу to inspire fear.
- сұсты** *с.е.* severity; ♦ *з.е.* ~лық severity; sternness.
- сұсти//ю** *ет.* to look disapprovingly.
- сұхбат** *з.е.* meeting-conversation; interview; ♦ *ет.* ~тасу to have a conversation.
- сүбе** *з.е.* fillets; sirloin; ♦ *с.е.* ~лі with fat sirloin; ♦ *з.е.* ~лік loin of meat; ♦ *ет.* ~леу to separate sirloin from the meat; to cut off sirloin.
- сүген** *з.е.* (*ЗООЛ*) barbel.
- сүзбе** *з.е.* curds; cottage cheese.
- сүзгіле//у** *ет.* to butt; to gore repeatedly.
- сүзек** *з.е.* typhus.
- сүз//у I** *ет.* to butt; to gore; *с.е.* ~еген butting; ~еген сиыр cow given to butting; ♦ *з.е.* ~егендік buttness.
- сүз//у II** *ет.* to strain; to filter; ♦ *з.е.* ~гі strainer; filter sweep-net; ~еки net; sweep-net; ~інді sediment; cake.
- сүзіс//у** *ет.* to butt; to gore each other.
- сүйгіз//у** *ет.* to let smb. kiss.
- сүйіс** *з.е.* kiss; ~у to kiss each other; ~пендік love; ~пеншілік love; full of enthusiasm for smth..
- сүйгілік:** *з.е.* игілікке ~ honour; respect; ~ білдіру to treat with respect.
- сүйек** *з.е.* bone; the dead; ~-саяқ different bones; *итке* ~-саяқ bones for dogs; *ауыс.* ~тес relationship of parents of married people; ~ші person who buries the dead; ♦ *с.е.* ~ті bony; ~ті адам robust person; ♦ *ет.* ~тену to harden; to ossify; ~теу to decorate with bones.
- сүйел** *з.е.* wart; callosity; ♦ *с.е.* ~дей: көзге шыққан ~дей like a thorn in the flesh; ~ді warty; horny; ♦ *ет.* ~дену to be covered with corn.
- сүйелжазар** *з.е.* (*БОТ*) heliotrope; cherry-pie.
- сүйелшөп** *з.е.* (*БОТ*) celandine.
- сүйел//у** *ет.* to support; to lean against; ♦ *з.е.* ~ніш/~уіш prop; support; ~мел support; backing; ♦ *ет.* ~ мелдеу to support; to help; ~мелдену to be supported.
- сүйеніс//у** *ет.* to lean against each other.
- сүйем** *үсм.* span; *measure of length equal to the space between elongated thumb and forefinger*; ♦ *ет.* ~деу to span.
- сүйкел//у** *ет.* to touch lightly.
- сүйкен//у** *ет.* to touch lightly; to stick to.
- сүйкеніс//у** *ет.* to touch each other lightly; to touch each other.
- сүйкел//у** *ет.* to rub; to touch.
- сүйкім** *з.е.* charm; fascination; *ет.* ~дену to be fascinating; charming; ♦ *с.е.* ~ді lovely; charming; pretty; *сүп-~ді* very sweet; ~сіз unpleasant; unsympathetic; ♦ *з.е.* ~ділік loveliness; fascination; ~сіздік unpleasantness; ♦ *ет.* ~сіздену to be unpleasant; unsympathetic.
- сүймен** *з.е.* crow-bar; ♦ *с.е.* ~ді favourite; pleasant; ♦ *ет.* ~деу to work with crow-bar.
- сүйрел//у** *ет.* to drag; to trail; *ауыс.* to support.
- сүйрел//у** *ет.* to shuffle one's feet.
- сүйрелел//у** *ет.* to drag; to trail.
- сүйрең:** *ет.* ~ қағу to move quickly; ~деу to move quickly; *ауыс.* to speak incessantly; ~десу to speak incessant-

- ly; to babble on and on; to babble on and on; ~-~ ету to speak incessantly.
- сүйрес//у** *em.* to help to drag; to help to trail.
- сүйрет//у** *em.* to drag; ~іп әкету to drag away; ♦ *c.e.* ~кі scraper; ~кі тырма coulter-harrow; ♦ *em.* ~кілеу to smooth; to surface.
- сүйретпе I** *c.e.* scraper.
- сүйретпе II** *c.e.* weight for trap.
- сүйретпе III** *c.e.* wineskin; water-skin; ♦ *em.* ~леу to be filled water-skin.
- сүйретіл//у** *em.* to be dragged; to be trailed.
- сүйрік I** *c.e.* young growth of rush; сүп-~ very sharp; pointed; ~тей thin; like a young bulrush; ♦ *em.* ~тену to become young growth of rush.
- сүйрік II** *c.e.* (ЗООЛ) sterlet (fish).
- сүйсін** *z.e.* (БОТ) orchis.
- сүйсін//у** *em.* to be pleased; to admire; ~діру to afford pleasure; to delight; ♦ *c.e.* ~ерлік admiring; pleasing.
- сүйікті** *c.e.* beloved; favourite; dear.
- сүйін//у** *em.* to admire; to be delighted; ♦ *z.e.* ~іш gladness; delight; ♦ *c.e.* ~ішті glad; pleasant;
- сүйініс//у** *em.* to admire; to be delighted together.
- сүйінші** *z.e.* (ЭТН) exclamation used in telling good news; ♦ *em.* ~шілеу to tell good news.
- сүйір** *c.e.* sharp; pointed; сүп-~ very sharp; pointed; (МАТ) ~ бұрыш acute angle; ♦ *em.* ~лену to become pointed; to become more acute; ~леу to point; to sharpen.
- сүйіртұмсық** *z.e.* (ЗООЛ) leaping gray mullet.
- сүлгі** *z.e.* towel.
- сүлде** *z.e.* bag of bones; skin and bone; exhausted; шаршап құр ~сі қалу to look run down; to look worn out.
- сүлдер** *z.e.* skin and bone; құр ~і қалған attenuate.
- сүле I:** *z.e.* ~ ауру chronic ailment; ♦ *em.* ~лену to get tired; ~леніп отыра кету to sit down wearily.
- сүле II** indifferently; жұмысқа ~ қарау to be indifferent to the work; ♦ *c.e.* ~соқ indifferent ♦ *үст.* indifferently; ♦ *z.e.* ~соқтық indifference.
- сүлей** *z.e.* narrator (of folk tales).
- сүлік** *z.e.* (ЗООЛ) leech; ♦ *фр.* ~тей қадалу to stick like a leech; ~тей сору to exploit violently.
- сүмбі** *z.e.* ramrod; cleaning rod.
- сүмбіл** *z.e.* (БОТ) hyacinth; maiden-hair; ♦ *c.e.* ~ шаш long beautiful black hair.
- сүмбіле** *z.e.* (АСТР) Sirius; Dog-star; көн. August.
- сүмбіле//у** *em.* to clean the gun with cleaning rod.
- сүме** *z.e.* udder of milker; ауыс. dairy produce.
- сүмек I** *z.e.* drops of milk; drops of sweat; ♦ *em.* ~теу to gush out; to spout.
- сүмек II** *z.e.* disease of camels.
- сүмелек I** *c.e.* pushful person; sly-boots.
- сүмелек II** *z.e.* icicle.
- сүмелек III** *z.e.* (БОТ) branching larkspur; delphinium.
- сүмелең:** ~ қағу *em.* to be pushing; to rove through looking for food.
- сүмең:** *em.* ~ қағу to rove through looking for food; ~деу to gad about; to be a vagrant; ~-~ ету to rove through.
- сүмесін** *z.e.* dairy products.
- сүметіл//у** *em.* to get wet; to get drenched.
- сүмпит//у** *em.* to bring to a sorry sight.
- сүмпил//ю** *em.* to be a sorry sight.
- сүмірейт//у** *em.* to bring sb. to a sorry sight.
- сүміре//ю** *em.* to be a sorry sight.

- сүндет** *з.е. (ДИН)* part of the Koran; ceremony of a circumcision; ♦ *em.* ~**телу** to be circumcised; ~**тету** to perform a circumcision; ~**теу** to circumcise; to do a circumcision.
- сүннет** *з.е. (ДИН)* duty obligatory for Moslems.
- сүңгек** *з.е.* icicle.
- сүңгуір I** *з.е. (ЗООЛ)* bullhead; golden-eye; ~ **үйрек** pochard.
- сүңгі I** *з.е.* many-sided point of the spear; lance; harpoon; **мылтық ~сі** bayonet; ~**ші** striker with harpoon.
- сүңгі II** *з.е.* icicle; spider line.
- сүңг//у** *em.* to dive; **ой түбіне ~у** to be engrossed in thoug hts; ♦ *з.е.* ~**уші** plunger; diver; *ауыс.* to disappear; ♦ *с.е.* ~**уір** plunger; diver; ~**уір қайық** submarine.
- сүңгіт//у** *em.* to poke; to thrust.
- сүр** *с.е.* smoked; smoke-dried; ~ **балық** stockfish; ~ **бойдақ** old bachelor.
- сүргек** *с.е.* slippery; ♦ *em.* ~**теу** to slide; to glide.
- сүргелең** *з.е.* turmoil; bustle.
- сүргі** *з.е. (ТЕХ)* plane; **қол ~** trying-plane; ♦ *em.* ~**леу** to plane; to hew; ~**лену** to be planed; to be hewn.
- сүргін** *з.е.* persecution; ~**де болу** to live in exile; ~**ші** cattle thief; horse-thief; ~**шілік** persecution; ~**шілік көру** to be persecuted.
- сүргіш** *з.е.* sealing wax; ♦ *em.* ~**теу** to seal up with sealing wax; ~**телу** to be sealed up with sealing wax.
- сүр//у I** *em.* to plane; to hew.
- сүр//у II** *em.* өмір ~**у** to live.
- сүре I** *з.е.* track of old path; trace.
- сүре II** *с.е.* well-founded; long; ~ **айтыс** protracted aytis; ~**лі** well-founded; ~**лі әңгіме** well-grounded story; ♦ *em.* ~**леу** to tell for a long time.
- сүре III** *з.е. (ДИН)* surah (part of the Koran).
- сүрей:** *с.е.* жынды ~ half-witted; crazy; жынды ~ кісі stupid person.
- сүрек** *з.е.* wood; hard part of trees under the bark; ♦ *с.е.* ~**ті** woody; ♦ *em.* ~**тену** to harden; to become hard.
- сүрен** *з.е.* war-cry; ~ **салу** to issue a call; ♦ *em.* ~**деу** to call; to hail.
- сүрең I** *з.е.* turmoil; bustle.
- сүрең II** *з.е.* face; appearance; trace; **соғыс ~і** traces of the war; ~**дік** homeliness; unattractiveness; ♦ *с.е.* ~**сіз** mean; unprepossessing; dull; ♦ *em.* ~**дену** to become mean; unprepossessing.
- сүркіл** *з.е.* trouble; ~**ге салу** to make trouble.
- сүрлем** *з.е.* silo; silage; ~ **турағыш** silage-cutter; ♦ *em.* ~**деу** to silo; to ensile.
- сүрлен//у** *em.* to be dried; to be ensiled.
- сүрле//у** *em.* to dry; to ensile.
- сүрлеу** *з.е.* small path; pathway.
- сүрме** *з.е.* hair-dye; kohl; ♦ *с.е.* ~**лі** pencilled with kohl; ♦ *em.* ~**леу** to darken; to make up with kohl.
- сүрт//у** *em.* to wipe; **маңдайын ~у** to wipe one's forehead; **шаң ~у** to dust; ♦ *з.е.* ~**кіш** rag; duster; **еден ~кіш** floor-cloth.
- сүртіл//у** *em.* to be wiped; to be dusted.
- сүртін//у** *em.* to dry oneself.
- сүрі:** *с.е.* fallow; ~ **жер** fallow lands.
- сүрік** *з.е.* leather of superior quality.
- сүрін//у** *em.* to stumble over; to blunder; ~**іп-қабыну** to get somewhere stumbling (with difficulty); ♦ *с.е.* ~**шек** person with stumbling gait; ♦ *em.* ~**шектеу** to stumble repeatedly.
- сүт** *з.е.* milk; ~**қоректілер** mammal; ~**сірне** cheese; ~ **тіс** milk-tooth; ~**ші** milkman; milk seller; ~**тілік** milkiness; ~**шәрбат** milk-shake; ~ **фермасы** dairy-farm; ♦ *с.е.* ~**тей** light; ~**тей ұйыған** in chime; ~**ті** milky; ♦ *фр.* ~

- пісірім уақыт duration equal to half an hour; ~тен ақ судан таза honest person.
- сүтжапырақ** *з.е. (БОТ)* prickly lettuce.
- сүтқұлақ** *з.е. (БОТ)* lacticifer; milk vessel.
- сүттіген** *з.е. (БОТ)* spurge; euphorbia.
- сүл/ю** *em.* to kiss; ~йіп-құшу to embrace and kiss; ♦ *с.е.* ~йгіш loving; affectionate; еңбек ~йгіш industrious; ~ген beloved; loved.
- схема** *з.е.* diagram; scheme.
- схоластика** *з.е.* scholasticism; ♦ *с.е.* ~лық scholastic.
- сценарий** *з.е.* scenario; script; ~ші scenario/script writer.
- съезд** *з.е.* congress; conference.
- сыбаға** *з.е.* allotment; share; (*ЭТН*) meat or food meant for guests; *ауыс.* ~сын алу to meet one's deserts; ~лас accomplice; partner in shares; ♦ *с.е.* ~лы having one's share; ~сыз without shares.
- сыбай** *с.е.* neighbouring; ~лас people in the neighbourhood; *ауыс.* accomplice; confederate; ♦ *з.е.* ~ластық neighbourhood; company.
- сыбайсалтаң** *с.е.* alone; single.
- сыбан//ю** *em.* to turn up; білекті ~у to roll up one's sleeves.
- сыбандыр//ю** *em.* to make sb. roll up one's sleeves.
- сыбал/ю** *em.* to abuse; to curse out.
- сыбдыр** *з.е.* rustle; бұлақтың ~ы murmur of a brook; ♦ *em.* ~лау to rustle; to purl.
- сыбызғы** *з.е.* pipe; fife; ~шы the pipe/fife player.
- сыбыр** *з.е.* whisper; ~күбір whispering; ~-сыпсың gossip; whispering; ♦ *с.е.* ~лақ whisperer; informer; ~лақ аққу mute swan; ♦ *em.* ~лау to whisper; құлағына ~лау to whisper in sb.'s ear; ~ласу to converse in whispers.
- сыбыс** *з.е.* sound; rumour; talk.
- сығай:** *з.е.* ығай мен ~ chosen; select people; ылғи ығай мен ~лар as pretty as they come; ♦ *em.* ~лау to select; pick out.
- сығала//ю** *em.* to peep; to watch furtively.
- сығалас//ю** *em.* ~су to watch furtively together.
- сығ//ю** *em.* to wrinkle out; to squeeze out; тамағынан ~у to choke; ~ым oppression; ♦ *em.* ~ымдау to press; to squeeze; ~ымдалу to be squeezed; to be crowded; ♦ *с.е.* ~ынды pressed skins; swage.
- сығыл//ю** *em.* to huddle up; to press close; ♦ *з.е.* ~ғыштық condensability; compressibility.
- сығылыс//ю** *em.* to crowd; to be squeezed.
- сығылыстыр//ю** *em.* to jam; stuff sth..
- сығыр** *с.е.* narrow; ~ көздер small eyes.
- сығыр** *шыл.* oh! ah! howl of despair; ~ құдай! oh God!.
- сығырайт//ю** *em.* to squint; шамды ~у to make dim lamp light.
- сығыра//ю** *em.* to look squinting; to smoulder; ♦ *з.е.* ~йма oil-lamp; wick lamp;
- сығыс//ю** *em.* to help to squeeze out.
- сығыстыр//ю** *em.* to condense; to compact.
- сығыстырыл//ю** *em.* to be crowded; to be compacted.
- сыдыра** *үсм.* throughout; entirely.
- сыдыра:** ~ жыртқыш *з.е.* desintegrator; (*ТЕХ*) huller.
- сыдырғы:** бір ~ *с.е.* good enough.
- сыдыр//ю** *em.* to tear off; терісін ~у to raw; ағаштың қабығын ~у to rind; ♦ *з.е.* ~ғы drawing-knife; scraper.
- сыдырыл//ю** *em.* to undergo tearing.

- СЫДЫРЫМТА** з.е. (ЭТН) abaction; cattle stealing.
- СЫЗ I** с.е. damp; moisture; ♦ *em.* ~дану to dampen; to become damp; ауыс. to put on airs; ~ды moist; damp.
- СЫЗ II:** з.е. таң ~ берді it is already day light; to dawn.
- СЫЗАМЫҚ** з.е. insignificant line; slight line.
- СЫЗАТ** з.е. crack; split; breach; ♦ *үсм.* ~тана gradually; insensibly; ♦ *em.* ~тану to crack; to split.
- СЫЗ//у** *em.* to draw; to design; ~ып тастау to strike out; ~ба з.е. draft; sketch; ~ба геометрия descriptive geometry; дым ~бау to eat not a blessed thing; not a drop; ~ғылау to strike out; to cross out; ♦ з.е. ~ғыш ruler; логарифмдік ~ғыш slide-rule; ♦ с.е. ~улы designed; lined.
- СЫЗЫҚ** з.е. line; boundary; қисық ~curve; ~ша line (ЛИНГ) hyphen; ~тық: (ФИЗ) ~тық ұлғайту linear magnification; ♦ с.е. ~ты lined.
- СЫЗҒЫР//у** *em.* to whistle; to pipe; ♦ з.е. ~ық whistle; piping.
- СЫЗДА//у** *em.* to ache; ♦ з.е. ~уық furnace; boil; ♦ с.е. ~уыт humid; moist.
- СЫЗДАТ//у** *em.* to give ache.
- СЫЗДЫҚ** з.е. interdental space; ~салған етік boots with welt.
- СЫЗДЫҚТА//у** *em.* to stream; to flow.
- СЫЗЫЛ//у** *em.* to put on a modest air; to soar fluently; ♦ с.е. ~ма melodious; tuneful.
- СЫЗЫЛТ//у** *em.* to sing melodiously.
- СЫЙ I** з.е. present; gift; ~ақы reward; recompense; ~лық present; prize; ~-сыяпат honour and respect; present.
- СЫЙ II** з.е. respect; esteem; ~көрсету to treat with respect; ~құрмет honour and respect; ♦ с.е. respected; ~қонақ honourable guest; ~лас people who respect each other; ♦ з.е. ~ластық treat with respect; ♦ *em.* ~ласу to respect each other; ~лау to give a present; to respect; ♦ с.е. ~лы respected; honourable.
- СЫЙҒЫЗ//у** *em.* to place; to insert.
- СЫЙЫМ** з.е. capacity; ♦ с.е. ~ды capacious; spacious; ~сыз incapacious; ♦ з.е. ~дылық capaciousness; spaciousness; ~сыздық incapaciousness.
- СЫЙЫС//у** *em.* to fit in(to); to get along with smb.; ~пай not to fit; not to get along with smb.
- СЫҚАҚ** з.е. mockery; irony; satire; ~шы satirist; ♦ с.е. ~шыл scoffer; mocker; ♦ *em.* ~тау to mock; to sneer; ~талу to be mocked.
- СЫҚА//у** *em.* to stuff; to load to failure; ~лу to be crowded out; ~су to be crowded out; to jam.
- СЫҚИ:** *em.* ~ып киіну to dress well; to tog up; ~ып тою to eat one's fill.
- СЫҚПА** з.е. husks of grapes; pressed skins; ~құрт dried kurt.
- СЫҚПАН** з.е. dumplings.
- СЫҚПАРЛА//у** *em.* to stuff sth.; to fill.
- СЫҚПЫРТ//у** *em.* to lash; to give a scolding; өтірікті ~у to lie.
- СЫҚПЫТ** з.е. appearance; exterior; ~ы жаман nasty look.
- СЫҚСИМА** з.е. oil-lamp; wick lamp.
- СЫҚСИТ//у** *em.* to squint; көзін ~у to look squinting.
- СЫҚСЫҢДА//у** *em.* to weep quiet.
- СЫҚСЫРА//ю** *em.* to squint; көзін ~йту to look squinting.
- СЫҚСИ//ю** *em.* to squint; ~ып қарау to look squinting; to smoulder.
- СЫҚЫЛДАН//у** *em.* to seem; to appear; to look like.
- СЫҚЫЛДЫ** з.е. similar; like.
- СЫҚЫЛЫҚ** з.е. giggling; ♦ *em.* ~тау to chuckle; to giggle; ~тасу to chuckle; to giggle together.

- СЫҚЫР** *з.е.* creak; squeak; еденнің ~ы squeaking of floor; ♦ *ет.* ~лау to creak; to scratch; ♦ *с.е.* ~лаған аяз a ringing frost; ~лауық squeaking; creaking; ♦ *елікт.* ~-~ creak; squeak; ~-~ ету to creak.
- СЫҚЫРЛАУЫҚ** *з.е.* double-wing wooden door of yurta (nomad's tent).
- СЫЛА I** *з.е.* (ЗООЛ) pike perch; zander.
- СЫЛА II** *с.е.* slender; slim.
- СЫЛА//у** *ет.* to plaster; to parget; to massage; to rub; ♦ *з.е.* ~қ plaster; ~қшы plasterer; ~қшылық plaster work; plastering; ♦ *ет.* ~қтау to plaster; to parget; ~п-сипау to stroke; to caress; to try to loosen case.
- СЫЛАМА** *з.е. көнер.* woman's head-dress; hat.
- СЫЛАН//у** *ет.* to be plastered; *ауыс.* to smarten oneself up; ~ып-сипану to dress oneself up; to smarten oneself up.
- СЫЛАҢ** *с.е.* woman of fashion; coquettish; ~даған қыз coquettish girl; ♦ *ет.* ~дау to stand in beauty .
- СЫЛБ//у** *ет.* to crawl about; to go slowly.
- СЫЛБЫР** *с.е.* sluggish; slow-moving; *з.е.* ~лық languor; sluggishness; ♦ *үст.* limply; listlessly; ♦ *ет.* ~ау to work without spirit; slowly; ~ап сөйлеу to mumble; ~лану to become sluggish; listless.
- СЫЛДЫР** *з.е.* purl; rustle; ring; jingle; ~ сөз mere words; ♦ *с.е.* ~ақ loquacious; clinking; ~ама murmurous; rustling; ♦ *ет.* ~ау to purl; to rustle; қоңырау ~ау to ring; to jingle; ~ату to produce purl; rustle.
- СЫЛДЫРМАҚ** *з.е.* rattle; (БОТ) rattle-box.
- СЫЛДЫРМАҚТЫ:** ~ жыландар *з.е.* (ЗООЛ) rattlesnake.
- СЫЛДЫРШӨП** *з.е.* (БОТ) campion; catchfly.
- СЫЛҚ** *елікт.:* ♦ *ет.* ~ ету to flop down; ~-~ жұту to gulp; to drink.
- СЫЛҚИ//ю** *ет.* to lie flat; to sprawl; ~я тою to eat one's fill.
- СЫЛҚЫЛДА//у** *ет.* to loosen; to dangle; ~у to laugh with a resonant voice; ~ту to shake loose; to make unsteady; ~су to flirt with each other; ♦ *с.е.* ~қ loose; unstable.
- СЫЛҚЫМ** *с.е.* dandy; fop; ♦ *з.е.* ~дық foppishness; dandyism; ♦ *ет.* ~дану to dress ultra-fashionably.
- СЫЛҚЫТ//у** *ет.* to drink; to gulp.
- СЫЛП** *елікт.* flop; plop; ~-~ flop; plop; ♦ *с.е.* ~ың sluggish; slow; ~ың жаңбыр drizzling rain; ♦ *ет.* ~ еткізу to slap; ~ық қар melted snow.
- СЫЛПЫЛДА//у** *ет.* to squelch; flounder; ♦ *с.е.* ~қ thawed; melted; ~қ қар melted snow.
- СЫЛПЫЛДАТ//у** *ет.* to squelch; балшықты ~ту to squelch through the mud.
- СЫЛТАУ** *з.е.* excuse; pretext; бос ~ lame excuse; ♦ *ет.* ~пату to excuse oneself; to plead smth..
- СЫЛТ//у** *ет.* to limp slightly; ♦ *с.е.* ~ық limping man; ~ыма limp.
- СЫЛ//у** *ет.* to strip; to move off; еттің майын ~у to separate fat from the meat; ♦ *с.е.* ~ым: ~ым еті жоқ very lean.
- СЫЛЫН//у** *ет.* to be stripped; to be moved off.
- СЫЛЫҢҒЫР** *с.е.* lean; thin; ~ жігіт lean fellow.
- СЫМ I** *з.е.* wire.
- СЫМ II** *з.е. диал.* trousers.
- СЫМАҚ** resembling sb. or sth.; ақын-versifier.
- СЫМБАЛ I** *з.е. көнер.* package; pack.
- СЫМБАЛ II** *с.е.* beautiful; handsome.
- СЫМБАЛДА//у** *ет.* to bundle.
- СЫМБАТ** *з.е.* bearing; figure; ♦ *с.е.* ~ты slender; slim; ♦ *з.е.* ~тылық slender-

- ness; **сын~** bearing; habitus; ♦ *em.* ~талу to become beautified; ~тану to become beautified; to become slender; ~тау to embellish; to beautify.
- СЫМБЫЛ** *c.e.* thin; finished pole.
- СЫМБЫЛБАЙ** *c.e.* fico; fig.
- СЫМБЫРЛА//у** *em.* to clink; ~п сөйлеу to speak with clear voice.
- СЫМДАЙ** *c.e.* like wire; straight; ~ майысу to be flexible.
- СЫМПИТ//у** *em.* to make dock-tailed; to make sth. short.
- СЫМП** *елікт.* to whisk; to flit; ~ беріп кіріп кету to plunge into the crowd.
- СЫМПИ//ю** *em.* to be curtailed; to be lopped off.
- СЫМПЫЛ** *з.е.* the sound of flying bird; ♦ *c.e.* ~дақ flying; rushing quickly; *ауыс.* chatterbox; ♦ *em.* ~дау to fly; to rush quickly; *ауыс.* to jabber.
- СЫМПЫҢ:** *em.* ~ қағу to do sth. quickly; ~дау to do sth. quickly.
- СЫМПЫС** *c.e.* dock-tailed; tailless; ♦ *em.* ~тану to become dock-tailed; short.
- СЫМСЫЗ** *c.e.* wireless; ~ телеграф wireless telegraphy.
- СЫН I** *з.е.* test; trial; criticism; ~ сағатта at a critical juncture; ~ескерте reclamation; ~ақ test; trial; ~ақ сессиясы test period; ~ақтан өткізу to test for.
- СЫН II** *з.е.* outward and inward properties; (*ЛИИГ*) ~ есім adjective.
- СЫНА** *з.е.* wedge; ~ ағаш blocking; ♦ *em.* ~лау to force a wedge.
- СЫНА//у** *em.* to put to the test; to criticize; ~ушы expert; connoisseur; critic; өнер ~ушысы connoisseur of art; ~ма trial; test; ♦ *c.e.* ~ғыш fault-finder; critic.
- СЫНАЛ//у** *em.* to be tested for; to be criticized.
- СЫНАП** *з.е.* quicksilver; ♦ *c.e.* mercurial.
- СЫНАС//у** *em.* to test each other; күш ~у to measure one's strength with others.
- СЫНДАРЛЫ** *c.e.* big; tall; ~ шешім constructive decision.
- СЫНДАС** *c.e.* similar to; like.
- СЫНДЫ** *c.e.* similar to; like; such; Абай ~ ақындар poets like Abai.
- СЫНДЫР//у** *em.* to break; to fracture; ~ылу to be broken; to be crashed; *фр.* сағын ~у to restrain sb.'s wish.
- СЫНТАС** *з.е.* stone image.
- СЫН//у** *em.* to break; басы ~у to have a terrible headache; ♦ *з.е.* ~дырым chunk; бір ~дырым нан one large flat slice of bread; *c.e.* ~ғыш fragile; brittle.
- СЫНЫҚ** *c.e.* break; fracture debris; ~ ыдыс breakage; ~ терезе broken window; *ауыс.* ~ жүзді адам sad person; ♦ *з.е.* ~шы көнер. bone-setter; ~шылық art of bone-setter; ~тық modesty; civility; *ауыс.* өңіндегі ~тық sadness; ♦ *em.* ~су to pretend to be modest; ~сып сөйлеу to speak pretending to be polite.
- СЫНЫП** *з.е.* class; form; grade.
- СЫҢАЙ** *з.е.* intention; purpose; ~ білдіру to let know; ♦ *c.e.* ~лас similar; like; осы ~лас суреттер pictures like this; бұған ~лас ат жоқ this horse has no match.
- СЫҢАР** *з.е.* one pair of sth.; single; егіздің ~ы one of twins; ~ жақ пікір lop-sided opinion.
- СЫҢҒАҚ** *c.e.* fragile; brittle.
- СЫҢҒАҚТАЛ** (*БОТ*) willow.
- СЫҢҒЫР** *з.е.* ring; қоңырау ~ы tinkling of bells; ♦ *c.e.* ~лақ clinking; ding-dong; ~лақ дауыс resonant voice; ♦ *em.* ~лау to ring; to jingle; шыны ~лады glasses clinked.
- СЫҢҚ-СЫҢҚ** *елікт:* ♦ *em.* ~ күлу to burst out laughing.
- СЫҢҚЫЛ** *з.е.* pleasant voice; аурудың ыңқыл~ы groaning of ill person; ♦ *em.* ~дау to purl; to murmur.

сыңс//у I *em.* (ЭТН) to weep at parting; weep lamenting of a bride before leaving parents' house.

сыңс//у II *em.* to be in abundance; ағаш алмаға ~ып тұр the tree is full of apples; ♦ *c.e.* ~ыған орман primeval forest; ~ыған халық abundance of people.

сып I *c.e.* expressing intense; ~-сыпайы very polite; quite courteous; ~-сида slender; slim; ~-сылдыр very watery; liquid.

сып II: ~ беру *em.* to plunge; to vanish (*quickly*); топтың ішіне ~ беріп кіру to plunge into the crowd.

сыпай *з.е. көнер.* warrior; soldier.

сыпайы *c.e.* polite; courteous; ♦ *з.е.* ~гершілік politeness; courtesy; ~лық politeness; courtesy; ~шылық politeness; courtesy; ♦ *em.* ~ылау to display politeness; courtesy; ~сыну to pretend to be polite or courteous; ~су to pretend to be polite or courteous;

сыпсың I *з.е.* whispering; gossip; ♦ *em.* ~дау to gossip; to tittle-tattle.

сыпсың II *c.e.* quick; nimble.

сыптай *c.e.* slender; slim person in tight clothes; ~ киіну to dress beautifully; just right.

сыптa//y *em.* to clean; to clear.

сыпти//ю *em.* to become short; dock-tailed; tailless.

сыптығыр *c.e.* emaciated; scraggy; skinny; ~дай accurate; punctual; ♦ *em.* ~лану to be thinly braided; to be thinly cleaned; ~лау to wind round; to clean.

сыпылда//y *em.* to move quickly; to jabber incessantly; ♦ *c.e.* ~қ deft; quick.

сыпыра I *з.е.* mat for rolling out dough.

сыпыра II *з.е.* indiscriminately; without distinction.

сыпырғыш *з.е.* broom; besom; ♦ *em.* ~тау to sweep.

сыпыртқы *з.е.* broom; besom.

сыпыр//у *em.* to sweep; to besom; ~ып-сиыру to eat up all the food; to rake; ♦ *з.е.* ~ынды rubbish; sweepings; ~ма blowing out; cleaning out by blowing; ~ушы sweeper; көше ~ушы street washer.

сыпырыл//у *em.* to get nothing; to stay with nothing.

сыр I *з.е.* paint; *з.е.* ~шы painter. ~лаушы dyer; painter; ♦ *c.e.* ~лы painted; dyed; ♦ *em.* ~лау to paint; to dye; ~лану to be painted.

сыр II *з.е.* secret; mystery; ♦ *c.e.* ~лы mysterious; secretive; ♦ *з.е.* ~лылық mystery; hearfulness.

сыра *з.е.* beer; ale; ~хана alehouse; beerhouse; pub; ~шы brewer; seller of beer.

сыралғы *c.e.* well-trying; ~ ат well-trying horse.

сыралқы *з.е.* (ЭТН) present of a hunter (*prey*).

сырбаз I *з.е.* Kazakh national dish prepared from fresh meat.

сырбаз II *c.e.* sedate; excellent; жігіттің ~ы the best fellow; ~дық gravity; solidity; ♦ *em.* ~дау to adorn; to furnish; to beautify.

сырға *з.е.* ear-ring; ~лық lobe (of the ear); ♦ *c.e.* ~лы with ear-rings; ♦ *em.* ~лау to ring round; to put the rings on the sheep's ears.

сырғақ *з.е.* slippery; ~ жауап evasive answer; ♦ *em.* ~су to avoid; to evade; ~тау to deviate; to avoid.

сырғалы *з.е.* (БОТ) lucerne; alfalfa.

сырғанақ *c.e.* slippery; ~ еден slippery floor; ♦ *em.* ~тау to slide; to glide; ауыс. to deviate from.

сырғана//y *em.* to slide down; to glide down; ~ту to roll out; ♦ *з.е.* ~ушы sliding person.

сырғауыл *з.е.* pole.

- сырғ//у** *em.* to slide down; to glide down; ♦ *з.е.* ~ыма (*ГЕОЛ*) landslide; landslip; ♦ *с.е.* ~ымалы pull-out; sliding.
- сырғыт//у** *em.* to move aside; әңгімені ~ытып айтып шығу to tell story very quickly; ~па slippery; ♦ *с.е.* ~па жауап evasive answer.
- сырдақ** *з.е.* (*ЭТН*) device for loading on the back of dromedary.
- сырдақ** *с.е.* evasive; ♦ *em.* ~тай to evade a question; to slip away.
- сырдаң** *с.е.* insufficient; poor; сырға ~кісі reserved person; ♦ *з.е.* ~дық poverty; poorness; ♦ *em.* ~дау to evade a question; to slip away.
- сырдесте** *с.е.* the nearest; ~ достар bosom friend.
- сырқат** *з.е.* sickness; illness; ♦ *с.е.* ~ты sick; ill; ♦ *em.* ~тану to fall sick/ill.
- сырқаулық** *з.е.* morbidity; soreness.
- сырқыңды** *с.е.* sly; cunning.
- сырқыра//у** *em.* to ache; ♦ *з.е.* ~ма ache.
- сырлас** *с.е.* close; ~ дос bosom-friend; ♦ *em.* ~у to talk heart-to-heart; to confide secrets.
- сырма I** *с.е.* quilted; wadded; ~лы quilted; wadded.
- сырма II** *з.е.* snowstorm.
- сырма III** *з.е.* zipper; zip fastener.
- сырмақ** *з.е.* embroidered large felt mat; ~ша embroidered small felt mat.
- сырнай** *з.е.* accordion; concertina; ~шы accordionist; accordion player; ♦ *em.* ~лату to play the accordion; concertina.
- сыр-сыр:** *em.* кеудесі ~ ету to rattle.
- сырт I** *з.е.* face of building; ~ айналу turn one's back; ~қа шығу to come out; ~ киім overcoat; ~тық broadcloth; overcoat; outer clothing; ♦ *с.е.* ~қы external; outdoor; outside; ~қарғы remote; distant; ♦ *үсм.* ~қары outside; out of; ~тай in absentia; by correspondence; ~тан by correspondence; ♦ *em.* ~тай to step aside; to keep away; ~тату to push aside; to dismiss.
- сырт II** *елікт.* crack; crash; ~-~ tick-tock; ~-~ ету to tick.
- сыртыл** *з.е.* crack; ticking; ♦ *с.е.* ~дақ stridulous; crimp; ♦ *em.* ~дау to crackle; to tick.
- сырттан** *з.е.* wolfhound; wolf-hound; ~дық . bravery; ♦ *em.* ~су to pretend to be brave.
- сыршыл** *с.е.* romantic; lyrical; ♦ *з.е.* ~дық lyricism
- сыр//у** *em.* to quilt.
- сырық** *з.е.* to pole; birch-rod; ♦ *с.е.* ~тай tall; ♦ *em.* ~тай to measure with pole.
- сырыл** *з.е.* wheeze; ♦ *em.* ~дау to wheeze.
- сырымта** *з.е.* abaction; cattle stealing.
- сытыл//у** *em.* to get rid of; to escape.
- сытыр** *елікт.* crunch; rustle; ♦ *em.* ~лау to crackle; to crunch.
- сыл//ю** *em.* to have room; to fit into; to get on with to fit; to be the right size.
- сібірле//у** *em.* to glimmer; таң ~п келеді day is just beginning to break.
- сіз** *есімд.* you (*polite form*).
- сілбі** *з.е.* cobweb.
- сілбіле//у** *em.* to drizzle; to strew.
- сіле:** *em.* ~сі қату to be exhausted.
- сілейт//у** *em.* to knock down; to bring down.
- сілекей** *з.е.* saliva; spittle; ~ бездері salivary glands; ♦ *em.* ~лену to be slavered; ~леу to slaver.
- сілеле//у** *em.* to get tired.
- сілем** *з.е.* spur; ruins; ♦ *em.* ~дену to stretch.
- сілет** *з.е.* cause; occasion.
- сілеусін** *з.е.* (*ЗООЛ*) trot.
- сіле//ю** *em.* to be exhausted; to petrify.
- сілк//ю** *em.* to shake; to shake out.

- сілкілелу** *em.* to drop.
- сілкінлу** *em.* to be shaken off; ♦ *з.е.* ~іс concussion; shaking; *жер* ~ісі earthquake.
- сілкіслу** *em.* to shake hands.
- сілтеме** *з.е.* reference to.
- сілтелу** *em.* to wave; to point to; (*ЛИНГ*) ~у есімдігі demonstrative pronoun; *асыра* ~у to go too far.
- сілті** *з.е.* (*ХИМ*) alkali; ♦ *с.е.* ~лі alkaline; ~лі ерітінді alkaline solution.
- сілікпе** *з.е.* sodden meat; ~сі шығу to be exhausted.
- сілімтік** *з.е.* rags; *ауыс.* geek; scumbag.
- сілімтір** *з.е.* breakage; lumber.
- сімірлу** *em.* to drink without stopping.
- сіңбірлу** *em.* to blow one's nose; ♦ *з.е.* ~ік snot; snivel.
- сіңбірінлу** *em.* to blow one's nose.
- сіңлу** *em.* to soak into; to be absorbed; ♦ *з.е.* ~ді: сүйек ~ді әдет old habit; ♦ *с.е.* ~імді digestible; easy to get on with; ~імді адам sociable person; ♦ *з.е.* ~імділік digestion.
- сіңдірлу** *em.* to absorb; to digest.
- сіңлі** *з.е.* younger sister.
- сіңір** *з.е.* sinew; tendon;
- сіңірлу** *em.* to soak up; to digest.
- сіпсебас** *з.е.* (*БОТ*) loose silky bent; corn grass.
- сірә** *қыст.с.* probably; apparently.
- сірге** *з.е.* muzzle for foal or calf; ♦ *em.* ~леу to muzzle.
- сіре** *с.е.* hard; ~ қар crust.
- сіреслу** *em.* to lie motionless; ♦ *з.е.* ~не (*МЕД*) tetanus.
- сірелу** *em.* to harden; to become hard.
- сірелелу** *em.* to harden; to become hard.
- сірке I** *з.е.* nit; ~сі су көтермей to get irritated; ♦ *em.* ~леу to be covered with nit.
- сірке II:** *з.е.* ~суы vinegar; ~қышқылы acetic acid.
- сіркірелу** *em.* to drizzle.
- сірне I** *з.е.* molasses.
- сірне II** *з.е.* fried meat.
- сірі** *з.е.* back (*boots*); counter; ♦ *em.* ~лену to harden; to become hard.
- сірік** *з.е.* mountain grass.
- сірінді** *з.е.* extract.
- сіріңке** *з.е.* match; *ауыс.* thin as a matchstick.
- сюжет** *з.е.* subject, plot; ♦ *с.е.* ~ті intrigue; ~ті бейне subject image
- сюита** *з.е.* (*МУЗ*) suite.

Т, т

Т, т *the twenty fifth letter of the Kazakh alphabet.*

таба I *з.е.* frying pan; ~нан flat; round cookie; ~дан the cover of frying pan.

таба II *з.е.* malicious joy; біреуді ~қылу to gloat over the misfortunes of others.

табаған *с.е.* ready-witted; ~адам quick-witted person.

табақ I *з.е.* large round dish for cooked meat; сырлы ~ enamel dish; ~тарту to serve up; ~ша saucer; қайнат-

па ~шасы jam dish; ~тас commensal; ~тас болу to be messmate; ~шы person who carries dishes with meat; special person on spreading meat on the dish; ♦ *сан.ес.* ~~~ course of dishes; ~~~ ет тасу to carry some dishes of meat; таразы ~(қ-ғ)ы record scale; ♦ *em.* ~тау to carry dish; ~тап тасу to carry meat with dishes;

табақ II *з.е.* sheet of (*paper, iron*); disk; ай ~(қ-ғ)ы the moon's disk; күй-gramophone; ♦ *с.е.* ~тық sheet; үш

- баспа ~ қолжазба three printer's sheet of typescript; ~ты (*TEX*) disk-shaped; ♦ *з.е.* ~тық material for making a dish.
- табалалы** *em.* to gloat over the misfortunes of others; ~п сөйлеу to speak maliciously; ♦ *з.е.* ~ушы malignant person; ~ушылық malicious joy; acrimony; ♦ *с.е.* ~шыл mischievous; gloating.
- табаласлы** *em.* to gloat over the misfortunes of each other.
- табалатқызлы** *em.* to give cause for gloating over the misfortunes.
- табалдырық** *з.е.* threshold; ~ты аттау to cross the threshold; (*ЭТН*) bride's first coming to husband's home; ~тық material for making threshold.
- табан I** *з.е.* foot; pad (*animal*); length of foot; етіктің ~ы sole of boots; (*TEX*) abutment; былғары ~ етік boots with leather sole; ~ жол path; ~дық lower selection of cord; ♦ *em.* ~дау to stay still; to persist; to put new soles (*shoes*); ~дату to clump; to sole; ~даттыру to clump; ♦ *фр.* ~ынан таусылу to go in vain.
- табан II** *з.е.* bream; crucian carp.
- табан III** *з.е.* the breadth of five fingers; ♦ *үст.* ~да right now; immediately; ♦ *с.е.* ~ елі қазы layer of abdominal fat equal to the breadth of five fingers; ~даған entire; ~даған он жыл бойы for ten long years; ~датқан whole; ~датқан он жыл бойы for ten long years; ♦ *фр.* ~ы күректей whole.
- табан IV** *з.е.* hearts (*cards*).
- табанды** *с.е.* steady; ♦ *з.е.* ~дылық firmness; steadiness; ~сыздық unsteadiness.
- табель** *з.е.* sign-out board; ~ толтыру to table; ~ші timekeeper.
- табиғат** *з.е.* nature; ~ байлығы natural resources; ~ заңы decree of nature; *ауыс.* character; ~ынан by nature; ~ тану natural science; natural history.
- табиғи** *с.е.* natural; ~ құбылыс natural phenomenon; ~ түс natural color; ♦ *з.е.* ~лық naturalness.
- таблетка** *з.е.* tablet; pill.
- таблица** *з.е.* table; list; ұтыс ~сы prize-list.
- табло** *з.е.* indicator board.
- таблы I** *em.* to find; to discover; ♦ *с.е.* ~(б-п)қыш resourceful; witty; ~(б-п)қыр resourceful; witty; ♦ *з.е.* ~(б-п)қырлық resourcefulness; quick wit.
- табу II** *з.е.* (*ЭТН*) taboo.
- табыллы** *em.* to be found.
- табын** *з.е.* herd; genus; екі ~ сиыр two herds of cows; бір ~ ел whole genus; ~шы herdsman; ~дық pasturage; ♦ *em.* ~дау to pasture; жылқыны ~дау to pasture the horses; ~дану to herd.
- табынтлы** *em.* to subjugate.
- табынлы** *em.* to adore; ♦ *з.е.* ~ғыш devout; өнерге ~ғыш admirer of art; ~ғыштық divine worship; ~ушы worshipper; ~ушылық adoration.
- табындырлы** *em.* to subordinate; табиғатты адамға ~у to subordinate nature to people.
- табыр** *з.е.* encampment; цыгандар ~ы gipsy camp; жүргіншілер ~ы traveler's abode.
- табыс** *з.е.* earning; айлық ~ salary; success; ғылыми ~ scientific success; ~кер earner; ♦ *с.е.* ~ты profitable; ~ты жұмыс profitable job.
- табыслы** *em.* to meet; to find each other; әкесі мен баласы ~ты father and son met each other; ♦ *з.е.* ~ғыш peace-maker.
- табысталы** *em.* to hand over.
- табыстырлы** *em.* to pacify.
- табыт** *з.е.* tomb; ~пен жерлеу to bury in tomb.
- таверна** *з.е.* tavern.
- таға I** *з.е.* horseshoe; өкшедегі ~ printed calico; ~шы master of hammer-

- ing; ♦ *c.e.* ~лы with horseshoe; ~лы етік boots with horseshoe; ~лық for horseshoe; ~лық темір iron for horseshoe; ~сыз without horseshoe; ♦ *em.* ~лау to shoe a horse; ~лану to have horseshoe; ~лату to bring horses for horse-shoeing.
- таға II** *z.e.* harpoon.
- таға III** *z.e.* (БОТ) Bracken fern.
- тағайын** *z.e.* fixed place; constancy; ♦ *c.e.* ~ды definite; ♦ *em.* ~дау to designate; қызметке ~дау to designate on position; зейнетақы ~дау to nominate a pension; ~далу to be fixed; ♦ *c.e.* ~далған күн fixed date.
- тағам** *z.e.* food; ♦ *c.e.* ~дық for food; ~дық өнімдер food products.
- таған I** *z.e.* rook; қара ~ black rooks.
- таған II** *z.e.* fire-dog; ~ның үстінде қазан тұр there is a cauldron on the fire-dog; ♦ *em.* ~дау to put the fire-dog; төрт ~дау to grabble.
- таған III** *z.e.* counter.
- тағат** *z.e.* patience; ~тылық patience; әр іске ~тылық керек each work needs patience; ~сыздық impatience; ♦ *em.* ~тау to find patience; ~табу to have a patience; ~сыздану to be impatient.
- тағдыр** *z.e.* destiny; life; ♦ *c.e.* ~лас common destiny; ♦ *z.e.* ~ластық community of fates.
- тағзым** *z.e.* curtsey; ~ ету to make a curtsey; ~ көрсету to worship.
- тағы I** *c.e.* wild; savage; ~ аңдар wild-life; ауыс. unsociable; ♦ *z.e.* ~лық wildness; barbarism; ♦ *em.* ~лану to grow wild (*animals*); become unsociable (*person*).
- тағы II** *ycm.* some more; once again.
- тағылым** *z.e.* lesson; influence.
- тағын//у** *em.* to be decorated; to adorn oneself.
- тажал** *z.e.* (МИФ) monster; gluttonous.
- таз** *z.e.* tetter; scab; ~ша адам mangy; bald patch; ~ тау bald-headed mountain.
- таза** *c.e.* clean; neat; ~ ауа fresh air; ~ дауыс clear voice; ~ сөйлеу to speak fluently; ~ адам honest man; ауыс. complete; ол ~ нақұрыс he is an absolute fool; ♦ *z.e.* ~лық cleanliness; neatness.
- тазалал//у** *em.* to clean; киімді ~у to brush; көкөністі ~у to peel; балықты ~у to scale; химиялық ~у dry-cleaning; ♦ *z.e.* ~ғыш wiper; астық ~ғыш машина grain separator.
- тазалан//у** *em.* to become clean; ~ған су treated water; ~баған күріш brown rice; to become free.
- тазалат//у** *em.* to have smth. Cleaned.
- тазар//у** *em.* to clear; depurate; to be free.
- тазарт//у** *em.* to clear away; киімді ~у to brush clothes; to free.
- тазартыл//у** *em.* to be refined; ~ған бензин treated gasoline.
- тазатақыр** *c.e.* absolutely poor; жайылым ~ болды pasture was bare.
- тазқара** *z.e.* griffon-vulture; black vulture.
- тазтырна** *z.e.* crane.
- тазша** *z.e.* mangy; (ЭТН) bald feeble boy who is very ready-witted.
- тазы** *z.e.* foxhound; greyhound.
- тазығыр** *c.e.* bald; bald-headed.
- тай** *z.e.* yearling foal; ~ жарыс horse race of yearling foals; ~ қазан a big copper for boiling meat; ~құлын foals and colts; ~құлындай тебіскен on friendly terms; ~тулақ rough skin of a yearling foal; ♦ *c.e.* ~лы having a yearling foal; ~лы бие mare with its yearling foal; ~лық a yearling foal cost.
- тайга** *z.e.* taiga; ♦ *c.e.* ~лық аңшы taiga hunter.

- тайғақ** *c.e.* slippery; ~ жол slippery road; *ауыс.* unsteady; ♦ *з.е.* ~тық prevarication; inconstancy.
- тайғаналы** *em.* to slide.
- тайғанақ** *c.e.* slippery; *ауыс.* unsteady; ♦ *з.е.* ~тық slippery; inconstancy; ♦ *em.* ~тай to move sliding; *ауыс.* to shirk.
- тайғыз//у** *em.* to remove; орнынан ~у to remove from office; көзден ~у to lose sight of sth.; жолдан ~у to lead sb. astray.
- тайдыр//у** *em.* to remove; тақтан ~у to dethrone; көзін ~май қарау to fix one's eyes on sb. .
- тайдырыл//у** *em.* to be removed; жұмыстан ~у to be discharged from office.
- тайжақы** *з.е.* fur coat made of yearling foal's skin.
- тайқақ** *c.e.* indecisive; timid; ♦ *em.* ~тай not dare; to hesitate.
- тайқ//у** *em.* to evade; жауапкершіліктен ~у to avoid the responsibility; ♦ *c.e.* ~ыма unsteady.
- тайқи//ю** *em.* to bundle away.
- тайқы** *c.e.* slightly sloping; ~ маңдай flat forehead; ♦ *з.е.* ~лық flatness; evasive.
- Таиланд** *з.е.* Thailand; ~тық Thai.
- Таити** *з.е.* Tahiti.
- тайлақ** *з.е.* young of camel; қотыр ~маны camel; ♦ *фр.* көшке ерген ~тай lacking willpower; мұрнын тескен ~ша too quiet.
- тайлалы** *em.* to bundle.
- тайлығы//у** *em.* to deviate from; to timid.
- тайлы-таяқ** *з.е.* all to a man every; ~(қ-ғ)ы қалмай келді single one came.
- тайм** *з.е.* (СПОРТ) time; period.
- таймалы** *em.* not to deviate from; not go back a step.
- тайпа** *з.е.* tribe; көшпелі ~лар nomadic tribes; ~ тілдері tribal languages; ♦ *c.e.* ~лы tribal; numerous; ~лық tribal; ~лық құрылыс tribal structure.
- тайпақ** *c.e.* shortish; ~ үй small house; rather shallow; ~ табақ shallow dish; ♦ *em.* ~тай to make flat; slightly sloping; ♦ *з.е.* ~тық meanness; flatness; shortness; ♦ *em.* ~тану to become flat; slightly sloping.
- тайпалт//у** *em.* to go at a trot.
- тайпал//у** *em.* to amble.
- тайпи//ю** *em.* to go down; to become flat.
- тайраң** *c.e.* awkward; ~ қағу to run like camel; *ауыс.* to conduct oneself too freely; ♦ *em.* ~дау to run like camel; *ауыс.* to conduct oneself too freely.
- тайсақ** *c.e.* irresolute; cautious; ♦ *em.* ~тай to be timid.
- тайсал//у** *em.* to turn away; to be timid.
- тай-тай** *c.e.* bale; ~ мата fabric bales.
- тайталас** *c.e.* equal; opposition; resistance; ♦ *em.* ~у to contradict; to oppose; to try not to remain behind.
- тайтаңдалы** *em.* to conduct oneself too freely.
- тайтері** *з.е.* fur coat made of yearling foal's skin.
- тайтұяқ** *з.е.* ingot; bar of sth. as large as hoof of a yearling foal.
- тайфун** *з.е.* typhoon.
- тайшы** *з.е.* official; master.
- тайыз** *c.e.* shallow; ~ ыдыс flat plate; *ауыс.* small-minded; ♦ *з.е.* ~дық shallow depth; ♦ *em.* ~дау to become shallow; *ауыс.* to become poor; ~дану to become shallow.
- тайын//у** *em.* to fear; not dare; ~бай not to be afraid; to be resolute.
- тайынша** *з.е.* quey.
- такелаж** *з.е.* rigging.
- такса** *з.е.* rate; tariff.
- такси** *з.е.* taxi; такси алу to call a cab.
- таксометр** *з.е.* taximeter.
- таксомотор** *з.е.* taxi; fleet of taxis.

ТАКТИКА

- ТАКТИКА** *з.е.* tactics; ♦ *с.е.* ~лық tactical; ~лық сабақтар tactical exercises.
- ТАКТИК** *з.е.* tactician.
- ТАҚ I** *з.е.* throne; altar; алтын ~ golden throne; патша ~(қ-ғ)ы czarist throne; ~қа отыру accede to the throne.
- ТАҚ II** *з.е.* odd number; *ауыс.* the only; unique.
- ТАҚ III** *үст.* exactly; precisely; ~ солай just as.
- ТАҚ IV** *елікт.* knock; ~ етті there was knock; ~ етіп жауап беру to answer quickly or clearly.
- ТАҒ//у** *ет.* to sew; to fasten to; айып ~у to accuse; галстук ~у to put on a tie; ♦ *фр.* үкі ~у to pin feather; үкі ~ар (ЭТН) a gift in an engagement.
- ТАҚА I** *з.е.* heel; биік ~лы туфли high-heeled shoes.
- ТАҚА II** *үст.* quite; entirely; ~ болмаса if worst comes to worst.
- ТАҚА//у** *ет.* to move up; to approach;
- ТАҚАҚ:** *з.е.* ~ қағу to bother; to bore; ♦ *ет.* ~тау to intrude; to be tiresome; to overdo it; ~татқызу to let intrude; оны ~татқызба don't let him intrude.
- ТАҚАЛ//у** *ет.* to approach to; to come up.
- ТАҚАС** *з.е.* dispute; fight; ♦ *ет.* ~у to argue; to fight.
- ТАҚАС//у** *ет.* to adjoin; to touch; ♦ *з.е.* ~улық nearness; proximity.
- ТАҚИЯ** *з.е.* embroidered skull-cap; ♦ *с.е.* ~лық material good for skull-cap; ~лық мақпал velvet for skull-cap.
- ТАҚҚЫЗ//у** *ет.* to sew; to fasten to.
- ТАҚПАҚ** *з.е.* recitation; line; ~шы recite; ♦ *с.е.* ~шыл person who loves by-word; ♦ *ет.* ~тау to declaim; to recite verses.
- ТАҚСЫР** *з.е.* sovereign; мәртебелі ~ dear sir.
- ТАҚСЫРЕТ** *з.е.* burden; suffering; severe shortage.
- ТАҚТА I** *з.е.* board; plank; сынып ~сы chalkboard; ~ диван couch; ~тас slate; жанғыш ~тас shale oil; ♦ *ет.* ~лау to press; to compress.
- ТАҚТА II** *з.е.* region; zone.
- ТАҚТАЙ** *з.е.* board; plank; жұқа ~ veneer; ~ша small board; door-plate; ♦ *с.е.* ~дай even as board; ♦ *ет.* ~лау to cover with board; ~лану to be covered with board.
- ТАҚТАҚ I** *з.е.* talkative.
- ТАҚТАҚ II** *с.е.* even; smooth.
- ТАҚТАҚ III** *з.е.* white-tailed sparrow.
- ТАҚ-ТАҚ** *з.е.* rat-tat.
- ТАҚ-ТҰҚ** *елікт.* hardly; barely.
- ТАҚУА** *з.е.* devotee; prayerful; ~лық prayer; pilgrimage; ♦ *ет.* ~сыну to be distinguished by religion.
- ТАҚЫ I** *з.е.* white smooth part of cow's horns.
- ТАҚЫ II** *з.е.* slyness; ruse.
- ТАҚЫЛ I** *з.е.* knock; hammering; rattle; clang; ♦ *ет.* ~дату to knock; есікті ~у to knock at the door; ~дау to knock; to rap; to speak clearly; ♦ *с.е.* ~дақ talkative; garrulous; ~даған қыз chatterbox.
- ТАҚЫЛ II** *с.е.* cunning; careful; ♦ *з.е.* ~ық caution; *ауыс.* experience.
- ТАҚЫЛЕТ** *с.е.* like; similar; ~тес/~ті similar; analogous.
- ТАҚЫЛ-ТАҚЫЛ** *үст.* little; little by little;
- ТАҚЫЛ-ТҰҚЫЛ** *үст.* hardly; barely.
- ТАҚЫМ** *з.е.* popliteal side; ~ға басыу to press smth. with knee; ♦ *з.е.* ~геш horseman; rider; ~дық knee-joint; ~дығы жараланды injured knee-joint; ♦ *с.е.* ~ды strong; ♦ *ет.* ~дау to press; to follow on smb.'s heels; to drive on the horse; *ауыс.* to stick.
- ТАҚЫР** *з.е.* (ГЕОГ) alkaline soil; ~ кедей the poor; bald; short-haired; ~лық desert; bleakness; ~шақ alkali soil; ~шаққа отыру to be deceived; ♦ *с.е.* ~лы solonetz; ~лы жер alka-

- li soil; ~таза absolutely clean; ♦ *em.* ~аю to become bare; ~лану to be cut up; to become bare; ~лау to bare; to cut hair close to the skin; *ауыс.* to bring to ruin.
- ТАҚЫР-ТҰҚЫР** *елікт.* tap; knock.
- ТАҚЫРЫП** *з.е.* theme; ~ша underlying theme; ♦ *с.е.* ~тас similarity of the themes; ~тық thematic; ~тық кеш thematic party.
- ТАҚЫС** *с.е.* sly; guileful; ~тау roguish; cunning; ♦ *з.е.* ~тық cunning; roguery; ♦ *em.* ~тану to use cunning.
- ТАЛ I** *з.е.* willow; rod; ~ шыбықтай бұралған slender; ~ды place grown with willow.
- ТАЛ II** *з.е.* one; one thing; piece; бір ~ шаш a hair; бір ~ шөп a blade of grass; ~дап тарау to comb by one hair.
- ТАЛ III:** *з.е.* ~ түс noon.
- ТАЛ/у** *em.* to faint; to grow numb; ~май еңбек ету to work tirelessly.
- ТАЛАЙ I** *есімд.* some; quite a few; ~ уақыт time and again; екі~ дүние no one knows; ♦ *үст.* ~-~ time and again; frequent.
- ТАЛАЙ II** *з.е.* luck; fortune; ~дан қашып құтылмас there is no escaping fate; ♦ *с.е.* ~лы lucky; successful; ~сыз unsuccessful; good-for-nothing; ♦ *з.е.* ~сыздық misfortune; bad luck.
- ТАЛАЙҒЫ** *с.е.* ancient; ~ дос an old friend.
- ТАЛАҚ I** *з.е.* (АНАТ) spleen; жабысқан ~ toady.
- ТАЛАҚ II** *з.е.* divorce; ~ қағаз certificate of divorce.
- ТАЛАҚАЙ:** *үст.* ту ~ tumult; fuss.
- ТАЛАҚУӘРІ** *з.е.* fern-spleenwort.
- ТАЛАҚШӨП** *з.е.* (БОТ) golden saxifrage.
- ТАЛАН I** *з.е.* luck.
- ТАЛАН II** *з.е.* turmoil; mess.
- ТАЛАНТ** *з.е.* talent; ♦ *с.е.* ~ты talented; ~ты шығарма a work of great talent; ~сыз untalented; ♦ *з.е.* ~тылық endowments; talent; ~сыздық not talented.
- ТАЛАН-ТАРАЖ** *з.е.* robbery; brigandage.
- ТАЛАП** *з.е.* aspiration; tenacious efforts; requirement; (ЗАҢ) suit; қатаң ~ strong requirement; ~ ету to demand; ~қа сай болу to match; ~-талғам taste; ♦ *с.е.* ~ты purposeful; enterprising; ~сыз passive; lacking initiative; ♦ *з.е.* ~тылық purposefulness; ~сыздық absence of aspiration; ♦ *em.* ~тану strive; have aspirations; ♦ *з.е.* ~танушылық purposefulness.
- ТАЛАПАЙ** *з.е.* distribution squandering; мал-мүлкі ~ға салынды property was carried away; ♦ *em.* ~лау to ransack; to carry away.
- ТАЛАПКЕР I** *с.е.* purposeful; ~ жастар enterprising youth; entrant; ~лік purposefulness.
- ТАЛАПКЕР II** *з.е.* (ЗАҢ) plaintiff.
- ТАЛАС** *з.е.* dispute; discussion; quarrel; ~ пікір controversial point; ~-тартыс dispute; wrangle; struggle; ~ушы disputant; would-be; ~шылық dispute; quarrel; ♦ *с.е.* ~қыш debater; contradictor; ~сыз indisputable; irrefutable; ♦ *em.* ~тыру to dispute; сөз ~у to argue; итті ~у to set on the dogs to fight; ~у dispute; to struggle; ~а-тармасы to do smth. quickly. *ауыс.* аспанмен ~қан very high.
- ТАЛАУРАЛ/у** *em.* to get inflamed; to reddened.
- ТАЛАТ/у** *em.* to set the dog on sb..
- ТАЛАУ I** *з.е.* anthrax; inflammation.
- ТАЛАУ II** *em.* to tear to pieces; to rob; to plunder.
- ТАЛАН/у** *em.* to be robbed; итке ~ну to be bitten by a dog or wild animals.
- ТАЛҒАЖАУ** *з.е.* meager food.
- ТАЛҒАҚ** *с.е.* whim; fastidious.
- ТАЛҒАМ** *з.е.* taste; needs; ♦ *с.е.* ~ды legible; with taste; ~сыз tasteless; unscrupulous.

- pulous; ~паз choosy (*man*); with good taste; ♦ *з.е.* ~дылық tastefulness; punctuality; ~сыздық tastelessness; unpretentiousness; ~паздық having taste; ♦ *em.* ~паздану to become fastidious.
- талғал/у** *em.* to pick and choose; киім ~у to choose clothes; ♦ *с.е.* ~ғыш tasteful legible; ~улы selected; chosen; ~улы шырай superlative; ~усыз tasteless; not fussy; ♦ *з.е.* ~усыздық tastelessness.
- талдал/у** *em.* to separate one by one; to analyse; ♦ *с.е.* ~ғыш analyzing.
- талдат/у** *em.* to submit for analysis.
- талдан/у** *em.* to be analyzed.
- талдырмаш** *с.е.* graceful; elegant; ♦ *з.е.* ~тық elegance; delicacy; ♦ *em.* ~тану to become delicate.
- талдыр/у** *em.* to bring to loss of consciousness; to be exhausted.
- талер** *з.е.* (ПОЛИГР) thaler.
- талидомид** *з.е.* thalidomide.
- талисман** *з.е.* mascot.
- талқан** *з.е.* oat flour to prepare oat flour; ~ болу to be broken to pieces; ~ болып ашулану to be beside oneself with rage; ♦ *em.* ~дау to pound; to smash up; ~далу to be grieved; to be ruined (*building*); ~далған жау enemy done to the wide; ♦ *з.е.* ~даушы harrier; depredator; ♦ *фр.* тас-~ын шығару to knock to pieces;
- талқурай** *з.е.* (БОТ) loosestrife.
- талқы** *з.е.* brake; discussion; ~ға түсу to be discussed; ♦ *em.* ~лау to press down; to discuss; ~лану to be discussed; ~ласу to take part in discussion; ♦ *з.е.* ~лаушы discusser.
- Таллин** *з.е.* Tallinn.
- талма I** *з.е.* (МЕД) epileptic; ~ ауруы epilepsy; жүрек ~сы heart attack; ~ жер susceptibilities.
- талма II:** *з.е.* ~ түс noon.
- талма III:** *з.е.* ~ балық loach.
- талмал/у I** *em.* to chew; ~у ету to make smth. livelihood; ~п жұту to swallow chewing well.
- талмау II:** *с.е.* weak; slow; ~ жер susceptibilities; ♦ *з.е.* ~ыр susceptibilities; underbelly; ♦ *em.* ~рай to grow weaker; ~рап естілу to be heard from far away; ~сырай to faint; to get tired; ~сырату to enervate; to weaken.
- талмуд** *з.е.* (ДИН) Talmud; ~тық Talmudistic.
- талон** *з.е.* coupon; stub.
- талпақ** *с.е.* thickset; blunt; ~ танау blunt-nosed.
- талпи//ю** *em.* to grow stout.
- талпындыр//у** *em.* to bring to try to do sth..
- талпын//у** *em.* to try to do sth.; тұруға ~у to try to stand up; to be anxious for smth.; ♦ *з.е.* ~ыс effort; aspiration.
- талтайтыңқырал/у** *em.* to move legs apart.
- талтайт//у** *em.* to sit moving the legs apart.
- талтақ** *з.е.* bow-legged person; ~тық club-foot.
- талтаң:** *с.е.* spread apart; ~ басы to go with feet wide apart; ♦ *em.* ~дау to go spreading the legs wide; *ауыс.* to put on airs.
- талтаңдат//у** *em.* to spread apart.
- талтал/ю** *em.* to move apart the legs; *ауыс.* to idle.
- талл/у** *em.* to get swoon; to faint; ♦ *үсм.* ~мастан diligently; ♦ *з.е.* ~мастық indefatigability.
- талшық** *з.е.* (АНАТ) filament; fibre; ~ қылу to make smth. livelihood; ~ша (АНАТ) fibril; ♦ *em.* ~тау to divide on fibres; ~тану to be divided on fibres; ♦ *с.е.* ~ты fibrous; bast-fiber; ~ты дақылдар fibre crops.
- талшын** *з.е.* chestnut; ♦ *с.е.* chestnut.

- талшілік** *з.е. (БОТ)* willow.
- талықс//у** *em.* to be in syncope; to get tired; to overdo.
- талықсыт//у** *em.* to bring to faint.
- талығ//у** *em.* to overdo.
- талыс** *з.е. talc (mineral).*
- там** *з.е. beaten house; соқпа ~ cobwork; tomb; ♦ с.е. ~дық for building house.*
- тамада** *з.е. toastmaster*
- тамақ I** *з.е. (АНАТ)* gullet; throat; ~(қ-ғ) ы жыбырлау to have a tickle in one's throat; ~(қ-ғ)ын кенеу to have a slight cough; ~бау strap.
- тамақ II** *з.е. food; ертеңгі ~ breakfast; ыстық ~ hot meals; ♦ с.е. ~құмар gourmet; ~сау gluttonous; insatiable; ~тық meant for food; ~тық заттар foodstuffs; ♦ em. ~тану to have meals; to have a snack; ~дыру to feed; қасықпен ~дыру to spoon-feed; ♦ фр. ~(қ-ғ)ы тоқ көйлегі көк болу to be well-to-do to cook.*
- тамам** *есімд.* all; whole; ~ ел all people; ~ болу to come to the end; ♦ *em.* ~дау to finish; to conclude; ~далу to come to the end; ~дану to be completed; ~дасу to finish together.
- таман** *шыл.* by; nearly; кешке ~ towards evening; үйге ~ келу to come near the house.
- тамаша** *с.е. fine; күн райы ~ wonderful weather; ♦ з.е. ~шыл show lover; cheery fellow; ♦ em. ~лау to admire; табиғатты ~лау to admire the scenery; ~лату to let smb. admire; ♦ з.е. ~лаушы spectator.*
- тамбур I** *з.е. (АРХ)* tambour.
- тамбур II** *з.е. platform.*
- тамбурин** *з.е. (МУЗ)* tambourine.
- тампон** *з.е. tampon; жараның аузына ~ қою to plug a wound with a tampon.*
- тампық** *с.е.:* ~ мұрын pug nose; turned-up nose.
- тамсандыр//у** *em.* to fascinate; to surprise.
- тамсан//у** *em.* to smack one's lips; to be delighted; олар бір-біріне ~ыса қарады the looked at each other with surprise.
- тамтам** *з.е. (МУЗ)* tom-tom.
- там-тұм** *үсм.* a little; ~ қаражат little means; ~дап little by little; not at once; ~дап беру to give little by little.
- ТАМТЫҚ** *з.е. rags; ~ қалмау to turn into rags; remainder; ~(қ-ғ)ын қалдырмай жеу to eat without reminders; ♦ фр. сау~(қ-ғ)ы қалмау to beat sb. to pulp.*
- там//у** *em.* to drip; ♦ *фр. бармағынан бал ~ған jack-of-all-trades; бетінен қаны ~ған blooming with health; (woman) beautiful.*
- тамұқ** *з.е. (ДИН)* hell; ~ оты blazing inferno; *ауыс.* torment.
- тамшы** *з.е. drop; бір ~ су a drop of water; ♦ em. ~лау to drip; ~лату to shed; көз жасын ~лату to shed tears.*
- тамыз** *з.е. August.*
- тамыздыр//у** *em.* to let to drip.
- тамыз//у I** *em.* to drip; ♦ *з.е. ~ғыш pipette; medicine dropper; ~дық kindling (wood); dry brushwood; ♦ фр. майын ~ып айту to speak eloquently.*
- тамыз//у II** *em.* to kindle a fire; ♦ *з.е. ~ық kindling (wood); ~ық дайындау to prepare kindling; ~ықтық chips for kindling.*
- тамылжыт//у** *em.* to sing or play musical instrument with inspiration.
- тамылж//у** *em.* to become pleasant; ~ыған тамаша күн warm nice day.
- тамыр I** *з.е. root; ~ жіберу to take root; (АНАТ) vessel; ~лы root; ~ша small roots; (АНАТ) vasculum; ♦ с.е. ~лас of the same root; close; ♦ em. ~лану to take root.*
- тамыр II** *з.е. friend; blood brother; ♦ ~ластық brotherhood; relationship; ~-таныс friends and acquaintances; ~-таныстық protectionism; ~лық*

ТАМЫРДӘРІ

- friendship; friendly terms; ~шы *person who diagnoses an illness by pulse*; ~шылық work of person who diagnoses an illness by pulse; ♦ *em.* ~ласу to be in friendly terms.
- тамырдәрі** *з.е. (БОТ) hellebore.*
- тамыршөп** *з.е. (БОТ) greater duckweed.*
- тана I** *з.е. heifer*; ♦ *с.е.* ~лық cost equal to one heifer; ♦ *фр.* құлаққа ұрған ~дай dead silence.
- тана II** *з.е. mother-of-pearl*; button with mother-of-pearl; *ауыс.* ~ көз shining eyes.
- танап** *з.е. plot of land*; астық ~(п-б)ы sowing area; жаздық ~ spring crop area; ~ты cut plot of land; ~ты жаздық егіс spring crop area; ~тық marked out plot of land.
- танатағар** *з.е. (ЭТН) celebration the occasion of son's first departure arranged by parents.*
- танау** *з.е. nose*; nostril; ~ын тесу to pierce nostril; ♦ *с.е.* ~лы porous; spongy; ♦ *em.* ~лау to be out of breath; ~лату to gasp for breath; аттарды ~лату to make horses gasp for breath; ♦ *фр.* ~ын шүйіру to show arrogance.
- танаураллы** *em.* to be out of breath; *ауыс.* to be upset.
- танауратлы** *em.* to gasp for breath.
- тангенс** *з.е. (МАТ) tangent.*
- танго** *з.е. tango.*
- тандем** *з.е. tandem*
- тандыр** *з.е. earthenware stove for baking flat and round cookie*; *ауыс.* dried up; withered; ~ шөл dried up desert.
- тандырлы** *em.* to make smb. to give up; есінен ~у to lead to loss of consciousness.
- танжер** *з.е. Tangier*
- танзания** *з.е. Tanzania*; ~лық Tanzanian.
- танин** *з.е. tannin.*
- танк** *з.е. tank*; ~ бөлімі tank unit.
- танкист** *з.е. ~и tankman.*
- танкер** *з.е. tanker.*
- тантық** *з.е. talker*; twaddler; ~тық idle talk; ~тық жасама stop chattering.
- тантырақталы** *em.* to muddle to start chattering.
- тантыралы** *em.* to squabble.
- тантлы** *em.* to talk nonsense.
- танлы I** *em.* to recognize; оңы мен солын ~у to become grown up; ♦ *с.е.* ~ығыш recognizing; sharp eye; қабак ~ығыш tactful; ~ығысыз/~ымастай unrecognizable; ♦ *з.е.* ~ығыштық visual memory; legibility.
- танлы II** *em.* to refuse; айтқанынан ~бау to deny one's words; to change; естен ~у to lose consciousness; естен ~ғысыз semi-conscious condition.
- танлы III** *em.* to declare; (ЗАҢ) кінәлі деп ~у to bring in a verdict of guilty; әдебиет~у study of literature; шығыс~у oriental studies.
- танық I** *с.е. unknown*; stranger; ~тау a little unclear; ~тау мәселе not clear question.
- танық II** *з.е. thing identified by the owner*; recognized thing.
- таныллы** *em.* to be recognized; to be well-known.
- таным** *з.е. perception*; cognition; ~ теориясы theory of knowledge; дүние~world view; танымдық cognizable; ~ белсенділігін арттыру to develop cognition; ~паздық visual memory; legibility.
- танымал** *с.е. known*; well-known.
- таныс** *з.е. known*; acquaintance; ~-біліс acquaintances and friends; ~тық acquaintance; contact.
- таныстырлы** *em.* to introduce; ~ылу to be introduced.
- таныслы** *em.* to get acquainted; to study; ~ып-білісу to take a closer look at sb.

- таныт//у** *em.* to teach; **хат ~у** to teach to write; **әкесін ~у** to give sb. his gruel.
- таң I** *з.е.* dawn; **~ ату** to dawn; **қайырлы ~!** good morning!; **◆ с.е.** **~ғы** morning; **~ғы салқын** chilly morning air.
- таң II** *з.е.* (АНАТ) groin.
- таң III** *з.е.* astonishment; surprise; **~ым бар** I'm surprised; **~ қалдыру** to strike.
- таң//у** *em.* to tie up; **көзі ~улы** blindfolded; **оның басы ~улы** his head is bandaged; **◆ з.е** **~ғыш** a ribbon of multi-colored threads, which is tied to a kerege (a yurt lattice); **knit**; road belt; **◆ em.** **~ғыштау** to tie up.
- таңба** *з.е.* the symbol of tribes; brand; **фабрика ~сы** trade-mark; **саусақ ~лары** finger-print; **~лық** branded; T-shaped; **~шы** marker; **◆ с.е.** **~лы** marked; branded; **~лы мал** branded cattle; **бір ~лы сан** simple quantity; **◆ em.** **~лау** to brand; to mark; **◆ фр.** **тайға ~ басқандай** it is clear as noon-day.
- таңғажайып** *с.е.* wonderful; miraculous.
- таңдай** *з.е.* (АНАТ) palate; **қатты ~** hard palate; **~ы кепті** his throat is dry; **◆ с.е.** **~ тіс** (ЛИНГВ) palatal-dental; **◆ em.** **~лау** to make plicate; **~лап өрген шаш** braided hair.
- таңдақ** *з.е.* dust; spot; **ақ ~** blank spot.
- таңдал//у** *em.* ~ to be chosen;
- таңдан//у** *em.* to be surprised; **◆ с.е.**
- таңдандыр//у** *em.* to astonish; **біреуді ~у** to surprise smb..
- таңдант//у** *em.* to surprise; to delight.
- таңдат//у** *em.* to let sb. choose.
- таңда//у** *em.* to select; **мамандық ~у** to choose profession; **◆ с.е.** **~ма** selected; for choice; **~ғыш** legible; **~ болу** to pick and choose; *з.е.* **~ғыштық** legibility; ability to choose; **~улы** best; selected; **халық ~улысы** elected representative; **~ушы** sorter; **~ушылық** legibility.
- таңдық** *с.е.* surprising; amazing.
- таңдыр//у** *em.* to tie up; to bandage.
- таңертең** *үсм.* morning; in the morning; **◆ с.е.** **~гі** morning; **~гі тамақ** breakfast.
- таңқ** *елікт.* crack; roar.
- таңқит//у** *em.* to jerk up; **танауын ~ып шірену** to go with snub nose.
- таңқи//ю** *em.* to be turned up; **мұрны ~ған жігіт** fellow with turned up nose.
- таңқурай** *з.е.* (БОТ) raspberry; blackberry.
- таңқы** *с.е.* turned up; **~ мұрын** turned up nose.
- таңқылда//у** *em.* to knock; to lumber; to speak loudly; **◆ з.е.** **~қ** gabber; **~қ адам** talkative person; **~қтық** empty talk.
- таңсық** *с.е.* rare; uncommon; **~ емес** no wonder; **~ ас** delicacy; **◆ з.е.** **~тық** curiosity; **◆ с.е.** **~қой** gourmand.
- таң-тамаша** *з.е.* astonishment; surprise; **~ болу** to be astonished.
- таңыра//ю** *em.* to put on airs; to turn up one's nose.
- таңырқан//у** *em.* to be amazed; to be astonished; **~а тыңдау** to listen with surprise.
- таңырқат//у** *em.* to surprise; to amaze; **күлкісімен ~у** to charm with his laughter.
- таңырқа//у** *em.* to be surprised; to be amazed; **◆ с.е.** **~ғыш** inquisitive; curious; **~рлық** amazing; astonishing.
- таңырық** *с.е.* with flaring; wide nostril.
- тап I** *з.е.* class; **жұмысшы ~** the working class; **~тас** of the same class; **◆ с.е.** **~сыз** classless; **~сыз қоғам** classless society; **~тық** class; **~тық күрес** class struggle.
- тап II** *з.е.* spot; **майдың ~(п-б)ы** oil-marks.

ТАП

- тап III** *z.e.* heat; оттың ~(п-б)ы hot ashes.
- тап IV:** ~ басы to specify; ~ басып айту to guess right; ~ беру to attack; бір-біріне ~-~ беру to jump on each other; қаланың ~ ортасында right in the centre of the city.
- тап V** *intensive particle*; ♦ *c.e.* ~-тар very small; very narrow; ~-тар көйлек very tight dress; ~-тастай very hard; ~-тастай болып қатқан нан dried up bread; very cold; ~-таяу near; close; ~-тұйнақтай cleared-up; ~-тұйнақтай бөлме tidy room.
- тапа:** *ұсм.* ~ тал түс noon; ~ тал түсте in broad daylight.
- тапал** *c.e.* low; shortish; not tall; ~ өкше low-heeled; ~тақ/~ша shortish; ♦ *z.e.* ~дық stunting.
- тапанша** *z.e.* revolver; pistol.
- тапер** *z.e.* ballroom pianist.
- тапжылмалы** *em.* to be motionless; to be invariable.
- тапжылтқызбалы** *em.* not to let move.
- тапжылтпау** *em.* ~й ұстай to hold firmly.
- тапир** *z.e.* (ЗООЛ) tapir.
- тапқызлы** *em.* to make find.
- тапсырма** *z.e.* assignment; task; өндірістік ~ output programme.
- тапсынлы** *em.* to assault.
- тапсырлы** *em.* to charge; хат ~у to deliver the letter; емтихан ~у to pass/take an examination; жан ~у to die; ♦ *z.e.* ~ушы pledger; емтихан ~ушы person who is passing exam; ~ыс task; order.
- таптаслы** *em.* to be classified; ~тыру to classify; to group.
- тапталы** *em.* to trample down; defile; to drag through the mud; *z.e.* ~урын duntrodden; worn out by horses.
- таптырлы** *em.* to make smb. find sth.; ~май кету to be lost.
- тапшы** *z.e.* shortage; lack; тамаққа ~ lack of food; ~лық shortage; lack of smth.; қаражат ~лығы stress of money; азық-түлік ~лығы dearth; ♦ *em.* ~лану to become scanty; судың ~лануы lack of water.
- тапыр** *z.e.* tramping.
- тапырақ** *z.e.* clatter; ~ қағу to run stamping one's foot; бота ~ camel's running; ♦ *em.* ~тау to trot.
- тар** *c.e.* narrow; ~ бөлме small room; ~ көше narrow street; көңілі ~ envious; пейілі ~ greedy; ~ заман hard times; ♦ *z.e.* ~лық narrowness; tightness; ~лық ету to be small; enviousness; уақыттың ~лығы shortage of time.
- тара** *z.e.* package; tare.
- таразбан** *z.e.* weigher.
- таразы I** *z.e.* scales; ~ға тарту to weigh; ~ға салу consider; тағдыр ~сына түскен шақ conclusive moment; ♦ *em.* ~лау to weigh.
- таразы II** *z.e.* (АСТР) Libra.
- таразы III** *c.e.* slender; smart; ~ жігіт a slender man; ♦ *em.* ~лану to be weighed; to become slender.
- таралы I** *em.* to comb one's hair.
- таралы II** *em.* to disperse; to be spread.
- таралю** *em.* to become narrow.
- тарақ I** *z.e.* comb; мүйіз ~ horn comb; ~ша small comb.
- тарақ II** *z.e.* leaf; sheet; бір ~ қағаз a sheet of paper.
- тарақан** *z.e.* cockroach; black-beetle.
- тарақбоз** *z.e.* (БОТ) downy brome; fern.
- тараққұйрық** *z.e.* (ЗООЛ) large-toothed souslik.
- тарақталы** *em.* to comb one's hair; ешкінің түбітін ~у to comb out down of goat's hair.
- таралы** *em.* to be combed; to spread; to descend; кең ~ған widespread.

- таралғы** *з.е.* stirrup-leather; ~бау strap of stirrup-leather; ~дай тартылу to grow stronger.
- тарам** *з.е.* ramification; ~ жол cross-roads; branch; ♦ *с.е.* ~ды branchy; ~-~ branchy; divergent; ♦ *em.* ~дау/~дану to ramify; шашты ~дап өру to comb one's hair.
- тарама** *с.е.* crotch; ~ жол forked road;
- тарамыс** *з.е.* sinew; tendon; ~ ширату to twist sinew for waxed thread; ~ адам stringy person; ♦ *em.* ~тану to become stringy; to grow thin; ♦ *с.е.* ~ты dry and sinewy; ~ қолдар gnarled hands.
- таран I** *з.е.* (БОТ) wild buckwheat; қосмекенді ~ willow grass; шаянмо-йын ~ snakeweed.
- таран II** *з.е.* ram.
- таран//у** to comb himself.
- тарантас** *з.е.* tarantass.
- тараншы** *з.е.* Uigurs before October revolution.
- тараң** *с.е.* rather tight; ауыс. inhospitable; ♦ *з.е.* ~дық narrowness; tightness.
- тарап** *з.е.* side; мемлекет ~ынан from the direction of state; ♦ *с.е.* ~тас of the same side; adherent.
- тарас//у** *em.* to go away; disperse.
- тарат//у I** *em.* to distribute; to spread; to dismiss; ♦ *з.е.* ~қыш (ФИЗ) distributor; spreader; ~ушы spreader; distributor; ~ушылық spreading; distribution.
- тарат//у II** *em.* to comb one's hair.
- тарау III** *з.е.* chapter; field; tributary; ♦ *em.* ~лау to divide into chapters.
- тарауық** *з.е.* (ДИН) evening prayer during sacred month in Moslem.
- тарбаған** *з.е.* marmot; Алтай ~ы Altaic marmot.
- тарбақ** *с.е.* bow-legged person; bristling; ♦ *em.* ~тай to bristle.
- тарбаң** *с.е.* clumsy movement; ~-~ ету to move awkward; ♦ *em.* ~дау to move lubberly; to be over-diligent.
- тарбаңдат//у** *em.* to gesticulate lubberly.
- тарби//ю** *em.* to bristle.
- тарғақ** *с.е.* hazel grouse; ~ бет pocked face.
- тарғақшөп** *з.е.* (БОТ) three-fork-grass.
- тарғыл** *с.е.* variegated; ~ мысық striped cat; ~ тас rock thrush; ♦ *em.* ~дану to become variegated; speckled; ~данып шыққан дауыс ауыс. constrained voice; ♦ *з.е.* ~дық motley.
- тарғын** *с.е.* stout; burly; ~ адам solid person.
- тарелка** *з.е.* plate; шұңғыл ~ soup-plate.
- тарихат** *з.е.* (ДИН) custom.
- тариф** *з.е.* tariff; rate; ~ кестесі tariff scale; ~тер және сауда бойынша бас келісім General Agreement on Tariffs and Trade (ГАТТ); ♦ *em.* ~теу to tariff; ♦ *с.е.* ~тік tariff; ~тік кесте tariff scale.
- тарих** *з.е.* history; әлеуметтік даму ~ы history of social development; ~шы historian; ежелгі грек ~шысы ancient Greek historian; ~нама historiography; ♦ *с.е.* ~и historical; ~и музей historical museum; ~и роман historical novel; ♦ *з.е.* ~илық historicity; historical method.
- тарқал//у** *em.* to loosen; ~ған шаш flowing hair.
- тарқас//у** *em.* to disperse.
- тарқат//у** *em.* to untwist; шашын ~у to unplat; to disperse; шер ~у to dispel boredom.
- тарқал//у** *em.* to disperse; тұман ~ды the fog lifted; оның ашуы ~ды his anger was over.
- тарлан** *с.е.* spotty; ~ ат dappled horse; кәрі ~ old martial horse.

- тармақ** *з.е.* item; point; (*flow*) inflow; branch; айырдың ~(қ-ғ)ы teeth of pitchfork; сауда орындарының ~тары trading network; ♦ *em.* ~тай to classify; ~талу to ramify; жол ~талды the road divided; ~тану to branch out; ♦ *с.е.* ~ты branchy; көп ~ты емен spreading oak; төрт ~ты шумақ quatrain; ~ша small branch.
- тармас//у** *em.* to snatch; to approach.
- тарнау** *з.е.* (*БОТ*) wormwood; horsetail.
- тарпаң** *з.е.* mustang; wild horse; ♦ *с.е.* ~ды unbacked; ~ды ат untamed horse.
- тарп-тарп** *елікт.* flop! plop!.
- тарпыл** *елікт.* flop; shuffling; ♦ *em.* ~дау to step heavily; awkward.
- тарп//у** *em.* to kick; ~ыту to let kick; атты ~ытпау not to give the horse kick.
- тарс** *елікт.* bang; acute knock; көзін ~ жұму to close eyes tightly; ~ есінен шығу to forget without a trace; ~- crackle; firing.
- тарсыл** *елікт.* knock; crash; ат тұяғының ~ы clatter; ~-гүрсіл knock; crash; ♦ *з.е.* ~дақ rattle; crackle; ♦ *em.* ~дау to knock; to bang; ~дату to knock to crash; балғамен ~дату to hammer.
- тарсын//у** *em.* to consider small.
- тарта** *шыл.* about; approximately; онға ~ about ten.
- тартар I** *з.е.* (*ЗООЛ*) landrail.
- тартар II** *з.е.* (*БОТ*) ~ жапырақ plantain; ~ шөп compact bellflower.
- тартқы** garter; ~ бау supporter.
- тартқыла//у** *em.* to pull sb. by smth..
- тартқыз//у** *em.* to let stretch; садақ ~у to give sb. to bend a bow.
- тартқыш** *з.е.* tractor; prime mover; домбыра ~ dombra player; жай ~ lightning rod.
- тартпа I** *з.е.* saddle-girth; ~ қайыс shoemaker's stirrup.
- тартпа II** *з.е.* bog; morass.
- тартпа III** *з.е.* drawer; ♦ *с.е.* ~лы pull-out; ~лы шкаф cupboard with drawer;
- тартпа IV** *з.е.* feed for hunting birds; кері ~ адам stubborn person.
- тартпақ** *з.е.* a lot of fuss and trouble; ~қа салу to delay; ♦ *em.* ~тай to pull to back; *ауыс.* to protract.
- тартпақы** *с.е.* conservative; ~ мінез stubborn
- тарт//у I** *em.* to pull; to draw; өзіне ~у to attract; жауапқа ~у to call to account; ~ып алу take off; зардабын ~у to feel consequence; жұмыстан бас ~у to evade the work; домбыра ~у to play the dombra (national musical instrument); ♦ *с.е.* ~арлық attractive; көз тартарлық gratifying to the eye; ♦ *з.е.* ~ушы person who pulls; carrying.
- тарту II:** *з.е.* present; ~-таралғы present; gift.
- тартыл//у** *em.* to be extended; таразыға ~у to weigh; өзен суы ~ды the river dried up; сіңірі ~у cramp; ♦ *з.е.* ~ыс (*ФИЗ*) gravitation; ~ыс заңы the law of gravity.
- тартым I** *з.е.* attraction; (*ТЕХ*) control-rod; магниттің ~ы magnetic attraction; *ауыс.* loveliness; ♦ *с.е.* ~ды attractive; ~ды қыз nice girl; ~сыз unattractive; ♦ *з.е.* ~дылық attraction; ~сыздық unpleasantness; unfitness.
- тартым II** *з.е.* location of fisherman on shore.
- тартым III** *з.е.* a kind of fishing net.
- тартым IV** *з.е.* a sip; бір ~ темекі a cigarette.
- тартыншақ** *з.е.* idleness; irresolute; ♦ *em.* ~тай to be irresolute; ~тану to move back; to jib; to be irresolute.
- тартын//у** *em.* to jib; to abstain.
- тартыңқы** *с.е.* smart; neat.
- тартыс** *з.е.* struggle; conflict; арқан ~ lugging of rope; бостандық үшін ~

- fight for freedom; ~-талас controversy and competition; ~шыл dispute-lover; fighter; ♦ *em.* ~у to fight; to struggle; бостандық үшін ~у to fight for freedom.
- тархан** *з.е. (TAP)* military rank in medieval Turkic state.
- таршылық** *з.е.* narrowness; crush; shortage; difficulty; көңіл ~(қ-ғ)ы enviousness.
- тары** *з.е. (БОТ)* millet; қуырылған ~ fried millet; ~ның қауызы millet husk; ~дай шашыраған great number like strewed millet; ~-талқан millet foodstuff; ~шы millet grower.
- тарығ//у** *em.* to experience difficulties; to suffer; ♦ *з.е.* ~ушылық poverty.
- тарықтыр//у** *em.* to leave in poverty; біреуді ~у to give pain to smb..
- тарыл//у** *em.* to get narrow; to miniaturize; to be greedy; тынысы ~у to have heavy breathing;
- тарылт//у** *em.* to narrow; көйлекті ~ту to take in the dress.
- тарынғыш** *с.е.* envious; capricious.
- тарындық** *з.е.* shortage.
- тарыншақ** *с.е.* greedy; miser.
- тарышық** *з.е. (БОТ)* coniferous forest.
- тас** *з.е.* stone; асыл ~ precious stone; шақпақ ~ flint; ~қа айналу to turn into stone; шахмат ~тары chess-men; ~ жүрек flint-hearted; ~тай су cold water; ~-талқанын шығару to defeat totally.
- таса** *з.е.* cover; ♦ *с.е.* ~лау secluded; ~ жер secluded nook; ♦ *em.* ~лау to cover; to enclose; to hide; бой ~лау to avoid; ~лану to hide oneself; ~лату to shelter to conceal; ♦ *фр.* көзден ~ болу to pass out of sight;
- тасаттық** *з.е. (ЭТН)* sacrifice asking for rain during the drought.
- тасбақа** *з.е.* tortoise.
- тасбауыр** *с.е.* hard-hearted.
- тасбеде** *з.е. (БОТ)* sort of clover; lucerne.
- тасбекіре** *з.е.* shovel-nosed snake.
- тасжаңғақ** *з.е. (БОТ)* aphleby.
- тасжарған** *з.е. (БОТ)* mother of thousands; saxifrage.
- тасжеміс** *з.е. (БОТ)* tough fruit.
- таскене** *з.е. (ЗООЛ)* tick; ~дей жабысу as tight as a tick.
- тасқабак** *з.е. (БОТ)* pumpkin.
- тасқоңырбас** *з.е. (БОТ)* bluegrass.
- тасқаяқ** *em.*: ~тай қағыстыру to be excited; to set up nervous atmosphere; to show smartness.
- тасқын** *з.е.* flood; сел ~ы torrent; сөз ~ы flow of words; ♦ *em.* ~дау to flood; to inundate; ~дату to flood; to flow.
- Тасмания** *з.е.* Tasmania.
- таспа** *з.е.* braid; tape from tannery; ~ құрт taenia; ~лық lag for tape; ♦ *em.* ~лау to cut out tape from tannery; ~лап тігу to sew up with tape from tannery.
- таспиқ** *з.е.* beads; ~ тарту count one's beads.
- тастақ** *с.е.* stony; rocky; ~ жол stony road
- тастама** *с.е.* under price; ~ экспорт dump.
- тастанды** *с.е.* waste; abandoned; ~ бала foundling.
- тастан//у** *em.* to turn into stone; ~у дәуірі calcification epoch.
- тастала//у** *em.* to throw; to fling; to leave; таяқ ~м жер short haul.
- тастұз** *з.е.* rock salt.
- тастымал** *з.е.* napkin; tea-towel.
- тас//у I** *em.* to overflow; ауыс. to be glad.
- тас//у II** *em.* to carry; to drive; to deliver; ~ылу to be carried; шөп ~ытқызу to make smb. carry the hay; ♦ *з.е.* ~ушы porter; жүк ~ушы carrier; су ~ушы water carrier.

ТАСУАТҚЫШ

- тасуатқыш** *з.е. (БОТ)* mother of thousands; stone-breaker.
- тасшөп** *з.е. (БОТ)* thyme.
- тасшы** *з.е.* bricklayer.
- тасшыгүл** *з.е. (БОТ)* rock jasmin.
- тасымал** *з.е.* transportation; ~шы ferryman; carrier; ♦ *ет.* ~дау to transport; to transfer; ~дану to be carried; ~дату to be carried; to be transported.
- тасыр** *елікт.* clatter; tramp; rumble; *ауыс.* uncouth; ~-тұсыр crash; din; ~-тұсыр атыс roar of fire; ♦ *з.е.* ~лық rudeness; ♦ *ет.* ~лау to sound; to crash; ~лап шабу to gallop tramping; ~лату to gallop tramping; аяқтарын ~лату to stamp one's foot.
- тасыра//ю** *ет.* to swell; көзі ~ю to stare wide-eyed; көзі ~йған bulging eyes.
- тасыраң** *с.е.* awkward walking; ♦ *ет.* ~дау to think too much of oneself; to be impudent.
- тат** *з.е.* rust; corrosion; ~ басы to become rusty; *ауыс.* mark; trace; ♦ *ет.* ~тану to become rusty; ~тандыру to let smth. become rusty
- тата** *з.е.* puzzle; subterfuge; ~сыз without cunning.
- татар** *з.е.* Tatar.
- татау** *с.е.* without cunning.
- татқыз//у** *ет.* to let taste; дәм ~у to treat to smb..
- татырлық** *с.е.* suitable; good for smth.
- тат//у I** *ет.* to taste; to take flavour; дәм ~у to eat; *ауыс.* to experience; сүт бал ~иды the milk has pleasant favour.
- тату II** *с.е.* friendly; ~ отбасы united family; ~ тұру to be on friendly terms; ~-тәтті in a friendly fashion; ~-тәтті тұру to live in peace and friendship; ~лық friendship; consent; ♦ *ет.* ~ласу to become reconciled; ~ластыру to reconcile; отбасымен ~ластыру to reconcile with one's family; ♦ *з.е.* ~ластырушы reconciler; conciliator.
- татым** *з.е.* draught; бір ~ қымыз a drink of kumuss (*mare's milk*); ~ы жоқ tasteless; ~ы жоқ сөз garbled message; ~ал having unpleasant favour; ♦ *с.е.* ~ды worthy; ~ды ұсыныс a valuable suggestion; ~сыз insipid; unimportant; ♦ *з.е.* ~сыздық insignificance; inanity.
- татыр** *з.е.* alkali soil; ~ жер saline land; ♦ *с.е.* ~лы alkaline lands; ~лы жер saline land.
- татырау** *з.е.* wermuth steppe.
- татырауын** *з.е.* alkali soil grass.
- татыр//у** *ет.* to give food a try; ~май not give food (even a try).
- татыс//у** *ет.* to taste together
- татыт//у** *ет.* to give favour; сорпаның тұзын ~у to salt the broth to smb.'s taste.
- тау** *з.е.* mountain; hill; асқар ~high mountain; ~ аңғары dale; ~ жотасы mountain range; ~ түзілісі orogeny; *фр.* ~ын қайтару to kill smb.'s desire to do smth.; ~дай талап lofty wish; ~лық mountaineer; ♦ *с.е.* ~лы mountainous; ~лы-тасты rocky; ~лы қырат table-land.
- тауан** *з.е.* desire; aspiration; ~ын қайтару suppress one's initiative.
- тауар** *з.е.* goods; commodity; ~лық commodity; marketability; ♦ *с.е.* ~лы goods; commodity; ~лы белгі trade mark; ~алық intermontane.
- таудаған** *з.е. (БОТ)* nettle tree.
- тауешкі** *з.е.* argali.
- тау-кен** *з.е.* rock; ~ инженері mining engineer; ~ институты Institute of Mines.
- тауқүдірет** *з.е. (ЗООЛ)* snipe.
- тауқымет** *з.е.* burden; hardship; ~ тарту to feel miseries.
- таумасақ** *з.е. (БОТ)* dead-nettle.
- таупық** *з.е. (ДИН)* pious; devout; оған ~ берсін God grant sb. satisfaction.

- таусағыз** *з.е. (БОТ) serpent root.*
- таусоғар** *з.е. giant; the personage of Kazakh fairy tales.*
- таус//у** *em. to finish; барлық ақшасын ~у to spend all the money.*
- таусыл//у** *em. to finish; to come to an end; қордың ~уы to drain the supplies; шыдамы ~у to lose patience; ♦ с.е. ~мас endless.*
- таусыншақ** *з.е. weekday.*
- таутайлақ** *с.е. huge; enormous.*
- таутан** *з.е. ruff.*
- тау-тас** *з.е. mountains and rocks.*
- таутеке** *з.е. (ЗООЛ) ibex.*
- таушық** *з.е. hill.*
- таушымылдық** *з.е. (БОТ) peony.*
- тауық** *з.е. hen; ~ жұмыртқасы hen's egg.*
- тауықкөз** *з.е. (БОТ) buttercup; night-blindness.*
- тауыс** *з.е. peacock.*
- тахта** *з.е. divan.*
- тал//ю:** *em. to slip; ~йып кету to escape from; жолдан ~ю to lose one's way; тұғырдан ~ю to grow old.*
- таяқ** *з.е. stick; stuff; ~ жеу to be beaten; ~ тастам жер a short distance; ~ астында болу to be humiliated; ~тық good for stick; ~ша a small stick; ♦ em. ~тау to cane; to beat with stick; ~талу to be beaten.*
- таял//у** *em. to come near; to approach.*
- таян//у** *em. to lean; бүйір ~у to put one's arms akimbo.*
- таяныш** *з.е. support; ~сыз defenseless.*
- таяу** *үст. near; ~ Шығыс the Near East; ~да soon; in the near future.*
- тәбәрік** *з.е. (ДИН) prayer from the Koran.*
- тәбет** *з.е. appetite; ~і тартпау no appetite.*
- тәж** *з.е. crown; ~ кигізу to crown; ~-тағынан айыру to unthrone.*
- тәжі** *з.е. traction.*
- тәжік** *з.е. Tajik; ♦ үст. ~ше in Tajik; ♦ em. ~шелеу to speak the Tajik language; to translate into Tajik.*
- тәжіке** *з.е. dispute; controversy; ♦ em. ~лесу to argue; to dispute with each other; ~леу to dispute; to joke.*
- тәжім** *з.е. bow; respect; ~ ету to greet with bow.*
- тәжірибе** *з.е. experiment; experience; оқу ~сі educational practice; ~лік experience; proficiency; ♦ с.е. ~лі experienced; ~сіз inexperienced; ♦ з.е. ~сіздік inexperience; lack of experience.*
- тәйке** *з.е. smooth side of a die.*
- тәйт** *елікт. shut up!*
- тәй-тәй** *з.е. first steps (baby); ~ басы to take the first step; ♦ em. ~лау to support a child under the arm to help take the first step.*
- тәйтiк** *с.е. light-minded; ~ болып кету to become unrestrained.*
- тәйiрi** *expressing discontent, disregard; ~-ай! oh God!.*
- тәкаппар** *с.е. proud; swaggering; ♦ з.е. ~лық swaggering; arrogance; ~лығын қою to stop swaggering; ♦ em. ~лану to get a swelled head; ~ланып сөйлеу to speak arrogantly.*
- тәк-тәк** *з.е. restriction; ~пен отыру to control himself hardly.*
- тәлип** *з.е. (ДИН) disciple of Moslem religious school.*
- тәлкек** *з.е. mockery; quirk; irony; ~ ету to mock at smb.; тағдырдың ~(к-г)i twist of fate; ♦ em. ~теу to deride; to scoff; ашықтан-ашық ~теу to deride openly.*
- тәлпiш** *с.е. dual. capricious; spoilt; ♦ em. ~тену to be capricious.*
- тәлтірек** *з.е. swaying; ♦ em. ~теу to stagger; ~теп жүру to go staggering; ~теу to make smb. stagger.*

- тәлім I** *з.е.* edification; ~ алу to follow smb.'s example; ~-тәрбие upbringing; ♦ *с.е.* ~ді exemplary; model; ~дік educational; pedagogical; ♦ *з.е.* ~ділік good breeding.
- тәлім II** *з.е.* boghara; ~ жер dry land.
- тәлімс//у** *em.* to mince; to swagger; ♦ *с.е.* ~уші mincing; ♦ *з.е.* ~ушілік mincing manners; boastfulness.
- тәмпи//ю** *em.* to be upturned; ~ген мұрын turned-up nose.
- тәмпік** *с.е.* upturned; ~ мұрын small and snub nose.
- тәмсіл** *з.е.* fable.
- тән I** *з.е.* body ♦ *с.е.* bodily; ~ саулығы health of body.
- тән II** *с.е.* peculiar; inherent; қыздарға ~ мінез character peculiar to girls; ♦ *з.е.* ~дік property; specificity.
- тән III** *с.е.* like; almost; жоққа ~ next to nothing.
- тәнті:** *с.е.* satisfied; ~ болу to be satisfied; оның қабілетіне ~ болу to be delighted with his ability; ♦ *з.е.* ~ satisfaction; coordination.
- тәңір** *з.е.* God; the Most High; ~ім білсін God knows; ~ жарылқасын! God bless you!; ~ ісі the fates decree; ♦ *с.е.* ~лік godlike; ~лік құбылыс divine occurrence; ♦ *em.* ~су to deify; idealize.
- тәп** *intensive particle*; ♦ *с.е.* ~-тәтті sweet; honied; ~-тәуір fairly good; ~-тәуір балалар wonderful children.
- тәпелтек** *с.е.* undersized; shortish.
- тәпенек** *с.е.* low; short.
- тәпсір** *з.е.* commentary to the religious books.
- тәптіште//у** *em.* to put in order; ~п сұрау to ask thoroughly.
- тәпі** *з.е.* mouse trap; cunning.
- тәрбие** *з.е.* upbringing; еңбек ~сі working education; ~ көрген well-bred; ~ші tutor; mentor; preceptor; ♦ *с.е.* ~лі well-bred; well-mannered; ~сіз ill-bred; ill-mannered; ~лік educational; pedagogical; ♦ *з.е.* ~сіздік ill breeding; bad manners; ♦ *em.* ~леу to bring up; ~лену to be brought up; ♦ *з.е.* ~ленуші foster child; pupil; ~леуші educator; teacher.
- тәрелке** *з.е.* plate.
- тәржіме** *з.е.* translation; ~ жасау to translate; ♦ *em.* ~леу to translate.
- тәркі:** *em.* ~ ету to disown; ~леу to confiscate; to seize; ~ дүние transitory life;
- тәрнек** *з.е.* sort of melon.
- тәртіп** *з.е.* discipline; order; еңбек ~(п-б)і labour discipline; order; қоғамдық ~ public order; алфавиттік ~ alphabetical order; ~тегіш (TEX) regulator; ♦ *с.е.* ~ті disciplined; ~сіз undisciplined; disobedient; ~сіз жатқан кітаптар scattered; ♦ *з.е.* ~тілік discipline; obedience; ~сіздік lack of discipline; ♦ *em.* ~теу to regulate; to put in good order; ~тету to make sb. put to rights.
- тәрізден//у** *em.* to simulate; оның дауысы таныс ~ді his voice appeared to be familiar to me.
- тәріздес** *с.е.* like; resembling; адам ~ маймыл anthropoid ape.
- тәрізді** *үсм.* like; seem; ол ештеңе сезбеген ~ he seems not to notice anything.
- тәрізі I** *з.е.* appearance; face.
- тәрізі II** *с.е.* apparently; ~, ол келетін шығар evidently he will come.
- тәсіл** *з.е.* method; way; (MAT) ауыстыру ~і substitution method; ♦ *с.е.* ~ді skilled; capable; ~сіз blundering; unsophisticated; ~қой skilled; ~қой болып алу to become adroit; ♦ *з.е.* ~қойлық adroitness; smartness; ♦ *em.* ~дену to gain experience; to master the method.
- тәсілім:** *em.* жан ~ ету to breathe one's last.

- тәте** *з.е.* addressing to mother's or father's sister and older women; ~й respectful addressing to an older woman; ~тай aunty; ♦ *em.* ~леу to call aunty.
- тәтті** *с.е.* sweet; ~ бұрыш sweet pepper; ~ ұйқы sweet sleep; балдай ~ sweet as honey; ~-дәмді delicacy; ~рек sugary; sweeter; ♦ *з.е.* ~лік sweetness; ~құмар sweet tooth; ♦ *em.* ~леу to make sweet; тамақты ~леп дайындау to cook tasty food; ~лену to become sweet; to become lovely; ~лендіру to sweeten; сүтті ~лендіру to sweeten the milk.
- тәубе** *з.е.* (ДИН) penitence; ~ ету to confess; құдайға ~ thank goodness.
- тәуекел** *з.е.* risk daring; ~ге бел байлау to take risks; нар ~ come what may; ~дік boldness; riskiness; ~сіздік indecision; ♦ *с.е.* ~шіл venturesome; risky; ~сіз irresolute.
- тәуелдел/у** *em.* to intend; to make dependent; to devote; ♦ *с.е.* ~улі (ЛИНГ) in possessive form; ~усіз (ЛИНГ) without possessive form.
- тәуелді** *с.е.* dependent; ~ болу to be dependent; ♦ *з.е.* ~лік dependence; өзара ~лік interdependence.
- тәуелдік** *с.е.* (ЛИНГ) possessive form.
- тәуелсіз** *с.е.* independent; ♦ *з.е.* ~дік independence; ~дік күні independence day; ~дікті жариялау declaration of independence.
- тәует** *з.е.* (ЗООЛ) mantis.
- тәулік** *з.е.* 24 hours; day and night; ♦ *с.е.* ~тік 24 hours'; day's.
- тәурат** *з.е.* sacred book of Judaism.
- тәуіп** *з.е.* quack doctor.
- тәуіптік** *з.е.* quackery.
- тәуір** *үст.* quite good; ~ болу to be better; ~ киіну to dress well; ~ көру to sympathize; ♦ *em.* ~леу to improve; to make better; ~лену to improve; жол ~ленді the road became better.
- тәшек** *з.е.* (БОТ) seed; өріктің ~(к-г)і clingstone of dried apricot.
- тәшке** *з.е.* wheelbarrow; ♦ *em.* ~леу to carry on wheelbarrow.
- тәштит** *з.е.* (ЛИНГ) double consonant in Arabic script.
- тәшти//ю** *em.* to put on airs; to think too much of oneself.
- театр** *з.е.* theatre; қуыршақ ~ы puppet show; ~тану theatre science; ~танушы specialist in drama study; ~шыл theatre-lover; theatre-goer; ♦ *с.е.* ~лық theatrical.
- тебеген** *з.е.* kicker.
- тебен** *з.е.* thick long needle.
- тебетей** *з.е.* skull-cap.
- теб//у** *em.* to kick; коньки ~у to skate; қоныс ~у to settle; сыртқа ~у to push aside.
- тебіз** *с.е.* naughty; mischievous.
- тебім** *з.е.* kick.
- тебінгі** *з.е.* leather vane of saddle; ~лік suitable for vane of saddle; ♦ *em.* ~леу to ride with spurs.
- тебінде//у** *em.* to pasture.
- тебіндеткіз//у** *em.* to let horses forage from under snow kicking.
- тебін//у** *em.* to savage to spur; ♦ *з.е.* ~дік winter pasturable grounds.
- тебіндір//у** *em.* to bother; атты бөгелек ~іп тұр a horse-fly disturbing the horse.
- тебірен//у** *em.* to be affected; ~ту to excite; to make smb. tremble; ♦ *з.е.* ~іс agitation; emotion.
- тебіс//у** *em.* to kick one another.
- тегене** *з.е.* large deep bowl; ~лік wood for making bowl.
- тегермеш** *з.е.* wheel; ~ шабағы arm of wheel.
- тегершік** *з.е.* wheel; sheave; pulley; ағаш ~ wooden wheel; (ТЕХ) fly-wheel.

ТЕГЕРІШ

- тегеріш** *з.е.* wide ribbon made of woolen thread for fastening the joint of yurta gratings.
- тегеурін** *з.е.* spur; **~ін шайнап тастау** to bite through spur; *ауыс.* strength; **~де ұстау** to be in smb.'s hands; ♦ *с.е.* **~ді** with spur (*bird*); *ауыс.* tenacious.
- тегеурінгүл** *з.е.* (*BOT*) delphinium; larkspur.
- тегеш** *з.е.* a small bowl.
- тегі** *с.е.* obviously; apparently.
- тегін** *с.е.* free of charge; in vain for no particular reason; ♦ *ұст.* **~нен-~** all for nothing not without purpose.
- тегінде** *ұст.* generally; on the whole.
- тегіс** *с.е.* even; smooth **ауыл ~ аман** all in the village are fine; **~теу жер** relatively even place; ♦ *з.е.* **~тік** plain; ♦ *ет.* **~теу** to make even; to flatten; **жолды ~теу** to level a road; **~теткізу** to straighten; **~телу** to become even; to smooth; ♦ *з.е.* **~тегіш** (*TEX*) plane; **~теуші** equalizer; **жол ~теуші машина** plug-ramming machine.
- тежегіш** *з.е.* brake; **~терді сынау** brake test; **қол ~і** handbrake; (*TEX*) braking fluid.
- тежел//у** *ет.* to brake; to hold back; **ат басын ~у** to stop the horse; **өзін-өзі ~у** to restrain himself; ♦ *с.е.* **~улі** confined; bridled; **~усіз** unrestricted; unbridled; ♦ *з.е.* **~усіздік** unhamperedness; plenum; **~уші** limiter.
- тежел//у** *ет.* to be braked.
- тежелт//у** *ет.* to brake; **атты ~у** to rein in the horse.
- тежет//у** *ет.* to bridle.
- тежес//у** *ет.* to bridle; **асау атты ~у** to help to hold back the horse.
- тез I** *ұст.* quickly; **~~** chop-chop; very quickly; **~бе-~** immediately; at once; ♦ *с.е.* quick; **~ келу** to come soon; ♦ *з.е.* **~дік** quickness; speed. ♦ *ет.* **тездету** to hasten; to quicken; ♦ *з.е.* **~ткіш** accelerator; **тезде//у** to speed up; to quicken.
- тез II** *с.е.* processing; judgement.
- тезек** *з.е.* pressed dung.
- тезис** *з.е.* thesis.
- тек I** *з.е.* origin; descent; **әлеуметтік ~(к-г)і** social origin; **ата-~(к-г)і** ancestry; ♦ *с.е.* **~тес** homogeneous; similar; **~тес адамдар** relatives; **текті** well-born; noble; **~ті адам** person of noble birth; (*MAT*) **бір ~ті теңдеу** homogeneous equation; **~сіз** without kin; *ауыс.* ill-mannered; ♦ *з.е.* **~тестік** homogeneity; similarity; **~тілік** noble birth; gentility; **~сіздік** ill breeding.
- тек II** *с.е.* free of charge.
- тек III** *ұст.* in vain; **~ке** in vain; for no reason; **уақытты ~ке кетіру** to waste time in vain; **~тен-~ке** to no purpose.
- тек IV** *ұст.* only; **мұны ~ маған айт** say about it only to me.
- тек V** *ұст.* quietly; calmly; ♦ *фр.* **~ жүрсең тоқ жүресің** meek and mild.
- теке** *з.е.* he-goat; **тау ~** ibex; **~ көз** bulging eyes; **~шік** yearling male kid.
- текежаумыт** *з.е.* Turkmen breed of racehorse.
- текектел//у** *ет.* to run skipping along; to ride lubberly.
- текемет** *з.е.* large pattern felt mat for to carpet; **~ше** small pattern felt mat for to carpet.
- тексерттір//у** *ет.* to appoint smb. to check.
- тексер//у** *ет.* to examine; to control; **дәптер ~у** to correct exercise-books; ♦ *з.е.* **~уші** supervisor; ticket collector; inspector; **~іс** examination; control.
- тексеріл//у** *ет.* to be checked-up; to be examined.
- текст** *з.е.* text; words.
- текстолит** *з.е.* cloth laminate; textolite.
- текстолог** *з.е.* textual critic.

- текстология** *з.е.* textual criticism/study.
- тектоника** *з.е.* tectonics; ♦ *с.е.* ~лық ойыстар tectonic basin.
- тектүр** *з.е.* cliff.
- текше I** *с.е.* cube; cubical; ~ тастар flaky stones.
- текше II** *з.е.* small box for valuables.
- текше III** *з.е.* projection; layer; ♦ *em.* ~леу to put together in rows; ~лену to be set in rows; ~леткізу to make smb. put together logs.
- текшіл** *с.е.* adherent of tribal relationship; ♦ *з.е.* ~дік tendency to adhere to tribal relationship.
- тел** *з.е.* sucker sucking two dams; ~ өзен rivers placed in parallel.
- телегей** *с.е.* immense; plentiful. ~-теңіз immense sea; great number; ~-теңіз егіс a sea of corns.
- телеграмма** *з.е.* telegram; құттықтау ~сы greeting message.
- телеграф** *з.е.* telegraph; ~ хабары telegraphic message; ~ист telegraphist.
- теледидар** *з.е.* television; ♦ *с.е.* ~лық television.
- телекс** *з.е.* telex.
- телеқабылдағыш** *з.е.* television set.
- телеметр** *з.е.* telemeter.
- телемеханика** *з.е.* telemechanics.
- телеорталық** *з.е.* television centre.
- телескоп** *з.е.* telescope.
- телетайп** *з.е.* teletype; ♦ *с.е.* ~тық teletype.
- телефильм** *з.е.* telefilm.
- телефон** *з.е.* telephone; ~ соғу to ring; ~ будкасы telephone box; ~шы telephone operator; ♦ *em.* ~дандыру to install telephones.
- телефонограмма** *з.е.* telephone message.
- телехабар** *з.е.* television broadcast.
- телеэкран** *з.е.* television screen.
- телмең:** ~ қағу to look uncertain; to be dependent on smb.; ~-~ ету to look beggarly; ♦ *em.* ~деу to look beggarly.
- телми//ю** *em.* to look lamentably.
- телмір//у** *em.* to fix one's eyes; to look gaining sympathy.
- тел//у** *em.* to accustom sucker to the other dam; ♦ *з.е.* ~уші person who accustoms sucker to the other dam.
- телпек** *з.е.* little cap.
- телі** *з.е.* fool; blockhead; ~-тентек mischievous people.
- тембр** *з.е.* timbre; жұмсақ ~ mellow timbre.
- темекі** *з.е.* (БОТ) tobacco; махорка ~ caporal; ~сауыт snuff-box; ~ фабрикасы tobacco factory; ~ші tobacco-grower; ♦ *с.е.* ~сіз without tobacco.
- темекішөп** *з.е.* (БОТ) leopard's-bane.
- темперамент** *з.е.* temperament; ♦ *с.е.* ~ті temperamental.
- температура** *з.е.* temperature; жоғары ~ high temperature.
- темір** *з.е.* iron асыл ~ damask steel; суарылған ~ wrought iron; ~ жол railway ~дей тәртіп cast-iron discipline; ~терсек iron-bearing things; ~ші blacksmith; metalworker; ♦ *с.е.* ~лі ironed; ferric; ♦ *em.* ~леу to gird with iron; төбені ~леу to iron the roof.
- теміреткі** *з.е.* (МЕД) herpes; eczema; құрғақ ~ ringworm.
- темірқазық** *з.е.* (АСТР) the North Star.
- теміртас** *з.е.* (ГЕОЛ) iron-ore; сазды ~ pennystone.
- теміртікен** *з.е.* (БОТ) burnut.
- теннис** *з.е.* tennis; үстел ~і table tennis; ~ корты tennis-court; ~ші tennis-player.
- тенор** *з.е.* tenor.
- тентек** *з.е.* frolicsome fellow; naughty child; blind-staggers; ~тік mischief; naughtiness.

- тентіре//у** *em.* to stroll; to road; ~гіш person who loves strolling; idling about.
- тентіреткіз//у** *em.* to force smb. to stroll; ♦ *з.е.* ~ушілік vagrancy; wandering.
- тең I** *c.e.* equal; ~ бүйірлі equiangular; ~ бөлу to divide in half; біреудің ~і болу to be a good match for smb.; терезесі ~ on equal terms; ♦ *з.е.* ~дік equality.
- тең II** *з.е.* package; мақта ~дері packages of cotton; ~ді шешу to undo packages; ~-~ packages of; ~-~ мақта packs of cotton.
- теңбебас** *з.е.* (БОТ) rush flower.
- теңбе-тең** *c.e.* equal; ~ бөлу to divide into equal parts; ♦ *з.е.* ~дік equality; identity.
- теңбіл** *з.е.* spot; ♦ *c.e.* ~-~ spotty; maculated all over; ♦ *em.* ~дену to become spotty.
- теңге** *з.е.* tenge; national currency of Kazakhstan; (ЭТН) ~ алу national game; snatching a coin from the land at a full gallop; ~лік *з.е.* in the value of one tenge, equal to one tenge; ♦ *c.e.* ~лі rich; well-to-do; ~дей as large as a coin; ♦ *em.* ~леп беру to give in tenge.
- теңгежапырақ** *з.е.* (БОТ) gland.
- теңгеқотыр** *з.е.* (МЕД) gummy; chancre.
- теңгер//у** *em.* to balance; таразының екі басын ~у to balance the scales.
- теңгеріл//у** *em.* to become equal; to receive equal rights.
- теңдей** *c.e.* as a package; түйеге артқан ~ as a pack loaded to camel.
- теңдеме** *з.е.* (МАТ) equation.
- теңдес** *c.e.* equal; күші ~ equally strong; ~і жоқ болу to have no match/equal; ♦ *em.* ~тіру to equalize; to equate.
- теңдет//у** *em.* to make sb. pack.
- теңде//у I** *em.* to equalize; (МАТ) ~у белгісі sign of equality; ♦ *з.е.* ~уіш balancer; equalizer.
- теңде//у II** *em.* to pack up; жүк ~у to pack up things.
- теңес//у** *em.* to become equal to even; тау басы бұлтпен ~ті the peak of the mountains even out with the clouds.
- теңестір//у** *em.* to equalize; ♦ *з.е.* ~гіш equalizer; balancer.
- теңел//у** *em.* to equalize; to compare; ♦ *c.e.* ~уші matting; ~уcіз incomparable; matchless.
- теңел//у** *em.* to become equal; to become even; to repair an omission.
- теңелт//у** *em.* to equalize; to equate.
- теңки//ю** *em.* to become swollen; ♦ *c.e.* ~ген нәрсе bulky thing.
- теңсел//у** *em.* to stagger to sway; желдің күшінен ~у to sway with the blast; ауыс. to stun; ♦ *c.e.* ~ме pendulous; swinging; ~мелі rocking fluently.
- теңселт//у** *em.* to swing; to rock; to shake.
- теңсіз** *c.e.* unequal; disfranchised; ♦ *з.е.* ~дік lawlessness; (МАТ) inequality.
- теңіз** *з.е.* sea; ~дің ар жағында overseas; ~ ауасы maritime air; ~ ауруы sea-sickness; ~ші seaman; sailor; ♦ *c.e.* ~дей as a sea; ~ді maritime country.
- теолог** *з.е.* theologian; ~ия theology.
- теорема** *з.е.* theorem; ~ны дәлелдеу to prove a theorem.
- теоретик** *з.е.* theorist.
- теория** *з.е.* theory; таным ~сы epistemology; ♦ *c.e.* ~лық theoretical.
- теп** *intensive particle*; absolutely; quite; ♦ *c.e.* ~-тегін quite cheap; ~-тегіс quite even; ~-тегіс жол very smooth road; ♦ *үст.* ~-тез immediately; quickly; жиналысқа жұрт ~-тегіс келінті all people came to the meeting.

- тепе:** *c.e.* ~-тең in equal parts; ♦ *з.е.* ~-тендік equality; (*MAT*) ~-тендік белгісі sign of equality.
- тепек** *з.е.* trot; ~ қағу to trot; ♦ *em.* ~теу to go at a trot.
- тепенде//у** *em.* to spur horse constantly.
- теперіш** *з.е.* difficulty; ~ көрсету to oppress; ~ көру to experience a difficulty.
- тепкі** *з.е.* kick; ~ге салу to spur; ~ көру to stand oppression; ♦ *em.* ~леу to kick; to ram.
- тепкішек** *з.е.* stairs; jaggies.
- теповоз** *з.е.* diesel locomotive.
- теплоход** *з.е.* motor ship.
- тепсең** *з.е.* plain; pasture.
- тепсіңдір//у** *em.* to make smb. stamp one's foot.
- тепсін//у** *em.* to stamp one's foot; to be obstinate.
- тепш//у I** *em.* to baste; overcast; stitch.
- тепш//у II** *em.* to perspire; терлеп~у to sweat all over.
- тер** *з.е.* sweat; perspiration; суық тер death-damp; қара ~ге түсу sweating all over; ~ төгу to sweat one's guts out; ~лік sweat-cloth.
- тер//у** *em.* to gather; телефон номерін ~у to dial a telephone number.
- терапевт** *з.е.* therapist; physician.
- терапевтикалық** *c.e.* therapeutics; ~лық бөлім therapeutics department.
- терапия** *з.е.* therapy.
- тербел//у** *em.* to rock; to swing.
- тербел//у** *em.* to be rocked; to be swung; ♦ *з.е.* ~іс (*ФИЗ*) oscillation; vibration; ♦ *c.e.* ~мелі rocking; swinging.
- тербелт//у** *em.* to affect.
- тербет//у** *em.* to rock; to shake; жүректі ~у to move.
- тергел//у** *em.* to investigate; to hold an investigation; ♦ *з.е.* investigation; interrogation; ~уcіз without investigation; ~уcіз сот lynch law; ~уші examining magistrate; ~луші on trial; under investigation.
- тергүл** *з.е.* (*БОТ*) loosestrife.
- тергіздір//у** *em.* to charge smb. gather.
- терезе** *з.е.* window; ~сі тең адамдар equal people; ~сіз windowless; ~сіз үй a house without window.
- терек** *з.е.* poplar; ақ ~ white poplar; ♦ *c.e.* ~ті poplar place.
- терең** *c.e.* deep; ~ білім deep knowledge; ~ жара deep wound; ~ірек slightly deep; deeper; ♦ *з.е.* ~дік depth; ~дікті өлшеу to sound the depth; ой ~дігі profundity.
- тереңде//у** *em.* to become deeper.
- тереңдет//у** *em.* to deepen; білімін ~дету to extend one's knowledge.
- терлет//у** *em.* to make smb. sweat; ~етін дәрі diaphoretic.
- терле//у** *em.* to sweat; perspire; ~п тұрған әйнек weeping glass.
- терме I** *з.е.* recitative (*musical and poetic genre of folk art*); ~ айту to sing recitative; ~ші performer of recitative; ♦ *em.* ~лету to begin reading recitative.
- терме II** *з.е.* ornamental pattern; ~ ою to embroider; ♦ *em.* ~леу to sing recitative to embroider.
- терме III** *з.е.* ~ тақта galley.
- термин** *з.е.* term; ғылыми ~ scientific term; ♦ *c.e.* ~дік terminological;
- терминология** *з.е.* terminology; ♦ *c.e.* ~лық terminological.
- термит** *з.е.* (*XИМ*) thermite;
- термодинамика** *з.е.* thermodynamics; ♦ *c.e.* ~лық thermodynamic.
- термометр** *з.е.* thermometer.
- термос** *з.е.* thermos.
- термоядролық** *c.e.* thermonuclear; ~ қару thermonuclear weapon.
- терраса** *з.е.* terrace.
- территория** *з.е.* territory; ♦ *c.e.* ~лық territorial.

- террор** *з.е.* terror; ♦ *с.е.* ~лық terrorist; ~лық әрекет act of terrorism.
- терроризм** *з.е.* terrorism.
- тер//у** *em.* to gather; collect; ♦ *з.е.* ~уші collector; мақта ~уші cotton picker; ~гіш collector; ~ім collection; ~імші collector.
- тершең** *с.е.* sweaty (person); ♦ *з.е.* ~дік hyperhidrosis.
- терш//у** *em.* to sweat; perspire; терезенің шынысы ~іді the window become misted.
- тері** *з.е.* skin; аң ~сі fur-skins; ~ аурулары skin diseases; ~ илеу кәсібі furriery; ~ тон fur coat; ~-терсек rawstock and skin.
- теріс** *с.е.* incorrect; wrong; ~ айналу to turn one's back; ♦ *з.е.* ~тік incorrectness; irregularity.
- теріскей** *з.е.* northern side.
- теріскен I** *з.е.* (МЕД) styce; тіліңе ~ шықсын curse that tongue of yours!.
- теріскен II** *з.е.* (БОТ) eurotia.
- терістік** *с.е.* northern; ~ желі northern wind.
- тесе** *з.е.* chopper; chopping knife; ♦ *em.* ~леу to weed.
- теспе** *з.е.* (МЕД) acute abdomen.
- тес//у** *em.* to make holes; to drill; құлақ ~у to prick ears; ♦ *з.е.* ~кіш mandrel; drill.
- тесік** *з.е.* hole; chink ♦ *с.е.* having a hole; ~ шелек leaky bucket.
- тесіл//у** *em.* to develop holes; the ship; кеме ~ді sprang a leak; ~іп қарау to gaze; ~е оқу to read attentively.
- тесіре//ю** *em.* to gaze at sb..
- тете** *з.е.* one or two years older; ♦ *с.е.* ~лес with a difference of one to two years (children).
- тетік** *з.е.* mechanism; device; ауыс. essence; ауыс. solution; мәселенің ~(к-г)і lead; ♦ *с.е.* ~ті mechanized.
- Техас** *з.е.* Texas.
- техминимум** *з.е.* minimum of technical knowledge.
- техник** *з.е.* technician; тіс ~(к-г)і dental mechanic.
- техника** *з.е.* engineering; technics; ♦ *с.е.* ~лық technical; ~лық прогресс technological progress.
- техникум** *з.е.* technical (secondary) school.
- технолог** *з.е.* technologist.
- технология** *з.е.* technology; өндіріс ~сы production engineering; ♦ *с.е.* ~лық technological.
- Тибет** *з.е.* Tibet; ~тік Tibetan
- тигіз//у** *em.* to touch; to assault; нысанаға ~у to hit the mark.
- тиек I** *з.е.* (МУЗ) grasshopper (wooden string holder); ♦ *с.е.* ~ті (МУЗ) with string holder; ~сіз without string holder; ♦ *em.* ~теу (МУЗ) to put string holder to the musical instrument.
- тиек II** *з.е.* bar; bolt; есіктің ~(к-г)ін ілу to bolt bar a door; *с.е.* ~ті with bar; bolt; ~сіз without bolt and bar; ♦ *em.* ~теу to supply with bar; bolt.
- тиесі** *з.е.* lot; destiny; ♦ *с.е.* ~лі owed to; belonged to.
- тиел//у** *em.* to load; (ТЕХ) to feed.
- тиеткіз//у** *em.* to make smb. load.
- тип** *з.е.* type; model; ♦ *с.е.* ~ті typical; жаңа ~ті үйлер new types of houses; ~тік characteristic; ♦ *з.е.* ~тілік typicalness;
- типография** *з.е.* printing office; ~ға қолжазба тапсыру to send a manuscript to the press; ♦ *с.е.* ~лық typographic.
- типыл** *с.е.* smooth; ~ болу to disappear; ♦ *em.* ~дау to smooth out; to polish.
- тир** *з.е.* rifle range.
- тирада** *з.е.* tirade.
- тираж** *з.е.* edition; көп ~бен шықты many copies of the book were printed; drawing (lottery); ♦ *с.е.* ~ды replicated; ♦ *em.* ~дау to replicate.

- тиран** *з.е.* tyrant; **~ия** tyranny.
- Тиррен теңізі** *з.е.* Tyrrhenian Sea.
- тис ағашы** *з.е.* yew.
- титан I** *з.е.* (ХИМ) titanium; Titan.
- титан II** *з.е.* boiler.
- титр** *з.е.* subtitle.
- титтей** *с.е.* tiny.
- титул** *з.е.* title.
- ТИТЫҚ** *з.е.* strength; force; **~(қ-ғ)ына жету** to tire out; ♦ *em.* **~тай** to become enervated; **~тату** to finish off; to tire out.
- ТИЫН** *з.е.* kopeck; copeck; **~-тебен** half-kopeck coin; small change; **көк ~сыз** penniless; **~дық** worth one copeck; ♦ *үст.* **~дап** in copecks; **~дап жинау** to gather in copecks.
- ТИЫНТАҚ** *з.е.* (БОТ) tick trefoil.
- тиімді** *с.е.* profitable; favorable; affirmative; effective; ♦ *з.е.* **~лік** expediency; effectiveness.
- тиімсіз** *с.е.* unprofitable; ineffective; ♦ *з.е.* **~дік** unprofitableness; inefficiency.
- тиін** *з.е.* squirrel; **~ді** place where squirrels live.
- тиіп-қаш//у** *em.* to do sth. in passing; **~ып жұмыс істеу** to work in snatches.
- тиірмен** *з.е.* mill; **жел ~** windmill; **су ~** water-mill; **~ші** miller.
- тиіс** *em.* must; have to; ♦ *с.е.* **~ті** due; agreed; **~сіз** not agreed; **~сіз мінез** extrinsic character.
- тиіс//у** *em.* to attack; **жанды жеріне ~у** to touch the right chord.
- тиісінше** *үст.* due; determined; **~ орындау** to do as one should.
- ти//ю** *em.* to touch; to beat; **жауға ~ю** to attack enemy; **күйеуге ~ю** to marry; ♦ *с.е.* **~ер-~мес** slightly touching.
- тиянақ** *з.е.* support; steadiness; ♦ *с.е.* **~ты** well-grounded; **~ты ой** practical idea; **~сыз** unstable; changeable; ♦ *з.е.* **~тылық** steadiness; stability; **~сыздық** instability; unsteadiness; ♦ *em.* **~тай** to carry sth. to its conclusion; to do smth. thoroughly; **~талу** to be carried to its conclusion.
- ткань** *з.е.* (АНАТ) tissue; **тірі ~** living tissue.
- тоба** *з.е.* remorse; **~ қылу** to confess; **о ~** how extraordinary; ♦ *с.е.* **~шыл (ДИН)** inclined to penance; devotee; ♦ *em.* **~лау** to repent.
- тобарс//у** *em.* to dry out; ♦ *с.е.* **~ыған ет** dried meat; **~ығандай** nearly dried.
- тобарсыт//у** *em.* to dry a little.
- тобаршақ** *с.е.* inductile; **~ саз** inductile clay.
- тобық** *з.е.* (АНАТ) rotula; **~ сүйек** ankle-bone; **~тан қағу** to hamper the progress; ♦ *с.е.* **~тай** like a ankle bone; *ауыс.* **~тай түйіні** essence; main point.
- тобылғы** *з.е.* meadow-sweet; ♦ *с.е.* **~лы** covered with meadow-sweet; **~сыз** without meadow-sweet; **~ түс** meadow-sweet colour; **~ торы ат** horse of bright chestnut colour.
- тобыр** *з.е.* crowd **қалың ~** throng; ♦ *em.* **~лау** to crowd.
- тобыршақ I** *з.е.* carts horse.
- тобыршақ II** *з.е.* cone; **шырша ~(қ-ғ)ы** fir cone.
- тобышық** *з.е.* fast horse; racer.
- товар** *з.е.* commodity; goods; **көпшілік қолды ~** consumer goods; **~ айналымы** commodity circulation; **сүт ~ы** milk products; ♦ *с.е.* **~лы** commodity; **~лы өндіріс** commodity production; **~сыз** without goods; commodity; ♦ *з.е.* **~лылық** marketable value.
- тоға** *з.е.* buckle; clasp.
- тоғай** *з.е.* forest; woods; **~ шаруашылығы** forestry; **~лық** forest area; **~шы** forestry specialist; forester; **~шылық** forestry; silviculture; ♦ *с.е.* **~сыз** treeless; **~сыз жер** bare area.
- тоғайт//у** *em.* to feed; to give to put on weight.

- ТОҒАН** *з.е.* pond; foundation pit; dam; ~шы ditch digger; ♦ *с.е.* ~ды retaining place; ~сыз damless; pondless.
- ТОҒАНАҚ I** *з.е.* big packages; bales (bulky); ♦ *em.* ~тау to knot; to bundle.
- ТОҒАНАҚ II** *з.е.* wooden hook with short handle tied by rope at the end.
- ТОҒАНДАЛ/У** *em.* to dam up; ~лу to be dammed; ~лған су impounded water.
- ТОҒАС** *з.е.* (БОТ) bareet grass.
- ТОҒАЛ/Ю I** *em.* to be full; to be sated; to be prosperous.
- ТОҒАЛ/Ю II** *em.* to finish; to come to an end.
- ТОҒЫЗ** *сан.ес.* nine; ~ыншы ninth; ♦ *фр.* ~ жолдың торабы at the intersection of many roads.
- ТОҒЫЗҚҰМАЛАҚ** *з.е.* toguzkumalak; Kazakh national game: nine beads and board with twenty holes; ~шы toguzkumalak player.
- ТОҒЫЗҚЫЛТАҢ** *з.е.* (БОТ) nine-spined stickleback.
- ТОҒЫЛТ/У** *em.* ән мен күйді ~у to spill song and melody; ~ып ән шырқау to sing at the top of one's voice.
- ТОҒЫН** *з.е.* crown; hoop; доңғалақтың ~ы wheel tread.
- ТОҒЫС** *з.е.* rapprochement; ♦ *с.е.* тоғыспа crossing; түйіскен ~па жол scissors crossing; ~лы crossing.
- ТОҒЫС/У I** *em.* to meet; to cross; *ауыс.* to collide.
- ТОҒЫСУ II** *з.е.* (БОТ) interbreeding.
- ТОҒЫТ/У** *em.* to bath sheep for cleaning fleece; ♦ *з.е.* ~қыш spendthrift; squanderer.
- ТОҒЫШАР** *с.е.* Philistine; idler; ♦ *з.е.* ~лық Philistinism; narrow-mindedness; (БИОЛ) parasitism; ♦ *em.* ~лану to become Philistine.
- ТОЗ I** *з.е.* birch bark; (БОТ) cork; corkwood.
- ТОЗ II** *з.е.* dust; spray; lather.
- ТОЗ III** *з.е.* tow; oakum.
- ТОЗАҚ** *з.е.* (ДИН) hell ~қа салу to send to hell; ~ оты blazing inferno; *ауыс.* torment.
- ТОЗАҚЫ** *з.е.* mischief-maker; mischievous; ~лық mischief; naughtiness.
- ТОЗАҢ** *з.е.* dust; вулкандық ~ volcanic dust; қар ~ы powder snow; ~ жегіштер alleculid beetles; ♦ *с.е.* ~ды dusty; ♦ *з.е.* ~дылық dustiness; ~дық (БИОЛ) anther; microsporangium.
- ТОЗАҢДАЛ/У** *em.* to get dusty.
- ТОЗАҢДАЛ/У** *em.* to disperse.
- ТОЗАҢДАН/У** *em.* to get dusty; (БОТ) to be pollinated.
- ТОЗАҢДАНДЫР/У** *em.* to pollinate; ♦ *з.е.* ~ғыш fertilizer; pollinator; ~ушы pollinator.
- ТОЗАҢДАТ/У** *em.* (БОТ) to let get dusty; to raise dust; to pollinate; ♦ *з.е.* ~қыш sprayer; duster.
- ТОЗАҢҚАП** *з.е.* (БОТ) polliniferous.
- ТОЗАҢСОРҒЫШ** *з.е.* vacuum cleaner.
- ТОЗАҢТҮТҚЫШ** *з.е.* dust separator.
- ТОЗҒАНАҚ** *з.е.* (БОТ) coltsfoot; foalfoot.
- ТОЗҒАНЫҚ** *з.е.* (БОТ) dandelion.
- ТОЗҒЫНДАЛ/У** *em.* to be driven away.
- ТОЗҒЫНДАЛ/У** *em.* to disperse; to be destroyed.
- ТОЗҒЫНДЫ** *з.е.* (БИОЛ) pollen.
- ТОЗДАН/У** *em.* to pollinate; (БОТ) to suberize.
- ТОЗДАЛ/У** *em.* to bark a birch.
- ТОЗДЫ** *с.е.* (БОТ) having excrescence.
- ТОЗДЫР/У** *em.* to wear out; табалдырығын ~у to haunt smb.'s threshold.
- ТОЗ/У I** *em.* to be atomized.
- ТОЗ/У II** *em.* to be worn out; to decay; ♦ *з.е.* ~ық worn-out; depreciated; out of date; ♦ *с.е.* ~-~ decayed; worn-out; ~ғақ flimsy; ~ыңқы worn-out; ~ғыш flimsy; ~ киім wearing clothes. ~ғын rags; tatters; ♦ *з.е.* ~ғындық impoverishment; dilapidation; ~ғандық de-

- say; dilapidation; ♦ *фр.* шыдамы ~у to lose patience.
- ТОЗЫНДЫ** *з.е. (БИОЛ)* pollen.
- ТОЙ** *з.е.* banquet; wedding-party; ~-дудман/~-томалақ feast; ~-тамаша merriment; feast; feast; ~шы feast participant; ♦ *с.е.* ~лық assigned for celebrations; ♦ *ет.* ~лау to celebrate.
- ТОЙБАСТАР** *з.е. (ЭТН)* ceremonial song at the beginning of wedding-party.
- ТОЙҒАНША** *үст.* one's fill; ~ жеу to eat one's fill.
- ТОЙҒЫЗ//у** *ет.* to feed one's fill.
- ТОЙҒЫСЫЗ** *с.е.* insatiable; көз ~ сұлу extraordinary beauty.
- ТОЙДЫР//у** *ет.* to feed one's fill; to plague; көз ~у to please one's eyes; ♦ *з.е.* ~ушы bread-winner.
- ТОЙЛА//у** *ет.* to celebrate with feasting; туған күн ~у to celebrate one's birthday; ♦ *з.е.* ~ушы organizer of wedding party; participant of wedding part.
- ТОЙЛАТТЫР//у** *ет.* to let celebrate with feasting.
- ТОЙМАС** *с.е.* insatiable; ♦ *з.е.* ~тық insatiability; gluttony.
- ТОЙПАҢ I** *с.е.* hot-tempered.
- ТОЙПАҢ II** *з.е.* skirmish; fight.
- ТОЙПАҢ елікт.:** ~-~ жүгіру to frolic; to frisk; ♦ *ет.* ~дау to do playful movements.
- ТОЙТАЛАНДА//у** *ет.* to waddle.
- ТОЙТАҢ** *с.е.* limp; toddle; ♦ *ет.* ~дау to hobble; to grimace.
- ТОЙТАРҚАР** *з.е. (ЭТН)* final song at the feast.
- ТОЙТАР//у** *ет.* to bend; *ауыс.* to repulse; to bring to a stop; ♦ *з.е.* ~ма rivet; ~ыс repulse; rebuff; ~ыс беру to repulse;
- ТОЙТАРЫЛ//у** *ет.* to be bent; to be stopped.
- ТОЙТАРЫС//у** *ет.* to repulse together.
- ТОЙТЫҚ** *с.е.* down at heel; ♦ *ет.* ~тау to go awkwardly because of footwear.
- ТОЙЫМ** *з.е.* contentment; satisfaction; ~ы жоқ insatiable; ♦ *с.е.* ~ды substantial; nutritious; ~сыз insatiable; ♦ *з.е.* ~дық sustenance; contentment; *ауыс.* satisfaction; ~сыздық greediness; ♦ *ет.* ~сыздану to become gluttonous.
- ТОЙЫН//у** *ет.* to eat one's fill.
- ТОЙЫҢҚЫ** *с.е.* satiated.
- ТОК** *з.е.* current; айнымалы ~ alternating current.
- ТОКАРЬ** *з.е.* turner; ағаш ісінің ~ы wood turner; ♦ *с.е.* ~лық turner's; ~лық станок lathe.
- ТОҚ I** *с.е.* satisfied; fed; replete; substantial; well-to-do; ♦ *з.е.* ~тық fill; satiety; ♦ *ет.* ~сыну to feel oneself satisfied.
- ТОҚ II** *елікт.* knock; ~-~ rat-tat.
- ТОҚ III:** *с.е.* ~ етері postamble; material part.
- ТОҚАЙ I** *з.е. (БОТ)* tracheid.
- ТОҚАЙ II** *з.е.* knucklebone; flick; ~ ойнау to play knucklebones; басынан ~ алу to give a flick on the head.
- ТОҚАЙ III** *з.е.* good-enough solution; бір ~ға келу to come to a conclusion; ♦ *ет.* ~ласу to join; to come to an agreement; ~ластыру to establish relations.
- ТОҚАЙ IV:** *с.е.* ақай жоқ, ~ жоқ all of a sudden.
- ТОҚАЛ I** *с.е.* hornless ~ бойлы shortish; ~ там house without roof; ♦ *з.е.* ~дық absence of horns; ♦ *ет.* ~дау to turn to hornless; to make low; ~дану to become hornless.
- ТОҚАЛ II** *з.е.* concubine; second wife; ~дық position of concubine.
- ТОҚАЛ III** *с.е.* with broken off top.
- ТОҚАЛТІС** *з.е. (ЗООЛ)* a kind of rodent.
- ТОҚАШ** *з.е.* knot-shaped biscuit.
- ТОҚМЕЙІЛ** *с.е.* content; complacent; indifferent; ♦ *з.е.* ~дік good nature; in-

ТОҚПАҚ

- difference; ♦ *em.* ~дену to be content; to be careless; ~су to feel pleased; to be content; ♦ *з.е.* ~сушілік self-satisfaction.
- ТОҚПАҚ** *з.е.* wooden hammer; mallet; ~жілік humeral bone; ♦ *с.е.* ~тай big; large-scale бұрымы ~тай thick braid.
- ТОҚПАҚТА//у** *em.* to beat; есікті ~у to bang on the door. ~су to beat each other.
- ТОҚПАН:** *з.е.* (АНАТ) ~жілік humeral bone.
- ТОҚСАБА** *з.е.* rank of khan's attendant.
- ТОҚСАЙ** *з.е.* lame man.
- ТОҚСАН** *сан.ес.* ninety; quarter; ~ыншы ninetieth; ♦ *үсм.* ~дап about ninety; in ninety; ♦ *с.е.* ~дық quarterly; ~дық есеп quarterly report.
- ТОҚСЫР//у** *em.* to damp.
- ТОҚТАЛТ//у** *em.* to bring to a stop.
- ТОҚТАЛ//у** *em.* to stop; атыс ~мады fire wasn't stopped; ♦ *з.е.* ~ыс stop; delay.
- ТОҚТАМ** *з.е.* conclusion; vote of confidence.
- ТОҚТАСҚАН** *с.е.* aged; ~ адам respectable person.
- ТОҚТАТ//у** *em.* to stop; to interrupt; ақыл ~у to grow wiser; ♦ *з.е.* ~қыш stopper; қар ~қыш retention of snow on fields; (TEX) check nut.
- ТОҚТАТТЫР//у** *em.* to make smth. stop.
- ТОҚТАТЫЛ//у** *em.* to be stopped.
- ТОҚТА//у** *em.* to stop; dwell on; сөзге ~у to agree; ♦ *з.е.* ~уыл sentry; security guard; ♦ *с.е.* ~лы practical; ~лы сөз sensible suggestion; ~усыз uninterrupted; non-stop; ~усыз сөйлеу to talk without a stop; ♦ *үсм.* ~мастан trouble free; without fail.
- ТОҚТАШЫҚ** *з.е.* (BOT) brook grass.
- ТОҚТЫ I** *з.е.* young ewe; ~-торым *з.е.* light beasts.
- ТОҚТЫ II** (АСТР) *з.е.* Aries; the Ram.
- ТОҚТЫБАЛАҚ** *з.е.* (ЗООЛ) bustard.
- ТОҚТЫШАҚ** *з.е.* young ewe.
- ТОҚ//у** *em.* to weave; to knit; ауыс. to remember; understand; ~ылу to be woven; ♦ *с.е.* ~улы webbed; ~усыз nonwoven; ♦ *з.е.* ~ушы weaver; кілем ~ушы carpet-maker.
- ТОҚШЫЛЫҚ** *з.е.* prosperity; affluence.
- ТОҚЫЛ I** *з.е.* stump; stub.
- ТОҚЫЛ II** *з.е.* knock; ♦ *em.* ~дау to produce voiceless knock; ~дату to knock; to tap.
- ТОҚЫЛДАҚ** *з.е.* (ЗООЛ) woodpecker; ~тұқымдастар wood hewers.
- ТОҚЫМ** *з.е.* saddle-cloth; ер-~ saddle with all its belongings; ♦ *с.е.* ~дай like saddle-cloth; ~дай киіз small pane of felt mat; ~дай жер plot of land; ~ды with saddle-cloth; ~сыз without saddle-cloth; ♦ *em.* ~дау to put under saddle-cloth.
- ТОҚЫМА** *с.е.* woven; ~ станогы loom; *з.е.* ~шы textile-worker; ~шылық weaving.
- ТОҚЫМҚАҒАР** *з.е.* (ЭТН) regaling connected with seeing-off a son, leaving home for the first time.
- ТОҚЫРА//у** *em.* to stop; ♦ *з.е.* depression; standstill.
- ТОҚЫС//у** *em.* to weave together; to help to weave.
- ТОҚЫРА//ю** *em.* to be bare.
- ТОЛ** *з.е.* explosives.
- ТОЛАҒАЙ** *з.е.* head; bare vertex of mountains.
- ТОЛАЙЫМ** *үсм.* wholesale; on the whole.
- ТОЛАРСАҚ** *з.е.* tarsus; ankle; ♦ *em.* ~тау to stick in; батпақта ~тап қалу to get stuck in the mud.
- ТОЛАС** *з.е.* rest; repose; ~ таппай to know no rest; ♦ *үсм.* ~сыз continuously; uninterruptedly; ♦ *em.* ~тай to stop little by little.

- толғай-толғай** unhurriedly ~ **оқ ату** to shoot with intensive efforts.
- толғақ** *з.е.* birth pangs; ♦ *с.е.* ~ты with birth pangs.
- толғақшөп** *з.е.* (БОТ) centaury.
- толғамшөп** *з.е.* (БОТ) to.
- толғам** *з.е.* mental outlook; ~ы мол кісі broad-minded person.
- толғамалы** *с.е.* twisted; adjustable.
- толғандырт//у** *em.* to upset.
- толғант//у** *em.* to excite.
- толғат//у** *em.* to feel birth pangs.
- толғау I** *з.е.* meditation expressed in verse, song of praise.
- толғал//у II** *em.* to berhyme; poetize; to think over; ~уы жеткен мәселе imminent question.
- толқ//у I** *em.* to pitch; to be excited;
- толқ//у II** *em.* to be ruffled; to flutter; to hesitate.
- толқымалы** changeable; inconstant.
- толқын** *з.е.* wave; *ауыс.* movement; жарылыс ~ы air-blast; (ФИЗ) ~ өрісі wave field; *с.е.* ~ды covered by waves; ~ды теңіз raging sea; ~ды шаш wavy hair; (ФИЗ) қысқа ~ды радиостанция short-wave radio; ~сыз without wave; ~дық (ФИЗ) wave; ~дық сан wave number; ♦ *em.* ~дау to be covered with wave; ~дану to be covered by waves; to wave; ~данған қара шаш black wavy hair; ~дату to raise waves; to excite; ♦ *с.е.* ~датушы exciting; thrilling.
- толқыт//у** *em.* to raise waves; to excite.
- толтырт//у** *em.* to make fill.
- толтыр//у** *em.* to fill up; шығынның орнын ~у to recover losses; көңілін ~у to meet smb.'s wishes; сұрақнама ~у to fill in a questionnaire; ♦ *з.е.* ~ма stuff; (TEX) blockage; ♦ *үсм.* ~а filling up.
- толтырыл//у** *em.* to be filled.
- толтырыс//у** *em.* to help sb. to fill.
- тол//у** *em.* to be filled up; to put on weight; жасы елуге ~у to be fifty; ақылы ~у to mature; көңілі ~у to be content; ~май not get the full amount of; ♦ *с.е.* ~ы crowded; mass; үй ~ы бала the house was full of children.
- толық I** *с.е.* complete; valid; ~ айналым complete revolution; ~ жауап irrefragable answer; ~ пайдалану to use completely; ~ мүше full member; ♦ *з.е.* ~тық completeness; ~таушы complementary; ~тауыш (ЛИНГ) object; ♦ *em.* ~тау to complete; to supplement; ~талу to be complemented; ~тыру to supplement; білімін ~тыру to enrich knowledge; ♦ *з.е.* ~тырушы complementary; ♦ *с.е.* ~тырғыш complementary.
- толық II** *с.е.* plump; stout; ~тау rather plump; ~ша rather plump; ~лау plumper; ~лау әйел a crummy woman.
- толығ//у** *em.* to become complete.
- толықс//у I** *em.* to be in blossom; to ripen.
- толықс//у II** *em.* (МЕД) to pulsate; vibrate.
- толым** *з.е.* filling; ♦ *em.* ~дау to fill; to crowd; ♦ *с.е.* ~ды complete; ~ды тұрмыс prosperous life solid; ~сыз incomplete; defective; (МАТ) ~сыз теңдеу incomplete equation; ♦ *з.е.* ~дылық completeness; advantage; ~сыздық absence of completeness.
- толыс//у** *em.* to put on the weight to mature; to ripen.
- том I** *з.е.* darkness.
- том II** *з.е.* volume; оның автобиографиясының бірінші ~ы the first volume of his autobiography; ♦ *с.е.* екі ~ды two-volume; бір ~дық omnibus; omnibus volume.
- томаға I** *з.е.* blinker of falcon; ~сын тағу to put on blinkers; *ауыс.* self-contained; ♦ *с.е.* ~лы бүркіт golden ea-

- gle with blinkers; ~лық suitable for blinker; *ауыс.* ~тұйық solitary; self-contained; ♦ *em.* ~лау to put on blinkers; *ауыс.* to bridle.
- томаға II** *з.е.* blind alley; dead end.
- томаға-шөп** *з.е.* (БОТ) skull-cap.
- томар** *з.е.* hummock; knob; stump; ~ша hummock; snag; ♦ *с.е.* ~дай like a blockwood; ~дай сілейіп тұру to stand rooted to the ground; ~лы place full of hummock.
- томарбояу** *з.е.* (БОТ) marsh-beet.
- томардәрі** *з.е.* (БОТ) willow grass.
- томарқұлақ** *з.е.* (БОТ) honey mushroom; prickly cup.
- томарта** *з.е.* (БОТ) sweetshade.
- томат** *з.е.* tomato; ~ тұздығы tomato sauce; ♦ *em.* ~тау to add tomato.
- томаша** *з.е.* block; snag;
- томаяқ** *з.е.* the poor; ~тық abject poverty.
- томдалу** *em.* to issue in volumes; кітапты ~п қою to put books in volumes.
- томограф** *з.е.* (МЕД) tomograph.
- томп** *елікт.:* rumble; ~ ете түсу to crash; to tumble.
- томпай** *з.е.* (АНАТ) tarsus; pastern; ♦ *em.* ~ту to blow up; to swell up; аузын ~ту to pout one's lips.
- томпақ I** *с.е.* prominent; swollen; ~ көз bulging eyes; ~ бет chubby; *ауыс.* заңға ~ against law; ♦ *з.е.* ~тық prominence; hillock; ♦ *em.* ~тау to make prominent; bulging.
- томпақ II** *з.е.* (ТЕХ) copper and zinc alloy.
- томпалаңдалу** *em.* to stamp; to toddle.
- томпаң:** *em.* ~ ету to tumble; to fall with a plop; ♦ *em.* ~дау to toddle; to go lubberly.
- томпа//ю** *em.* to become swollen to be prominent; to be angry a little.
- томпылда//ю** *em.* to be elastic; to rebound; ♦ *с.е.* ~қ elastic; *ауыс.* nimble.
- томсар//ю** *em.* to frown; ~ту to sadden smb.; to distress; ~ылу to be frowning; scowling; ♦ *с.е.* ~улы gloomy; sullen; ~ыңқы frowning; scowling.
- томсыра//ю** *em.* to frown; ♦ *с.е.* ~йған a bit frowning; gloomy; ~йту to sadden smb.; to distress smb..
- томырт** *с.е.* fragile; brittle; ~ мінез sharp; hot temper.
- томыртқа** *з.е.* hot horse-flesh broth with ice after meat course; ♦ *em.* ~лау to cook hot horse-flesh broth with ice.
- томыр//ю** *em.* to tear off; to break.
- томырық** *с.е.* sharp (person); ♦ *з.е.* ~тық hot temper.
- томырыл//ю** *em.* to be broken off;
- томырықтан//ю** *em.* to be indignant.
- тон I** *з.е.* fur coat; sheepskin coat; ~ кигізу to present overcoat; ~дық fur for coat; ~-тобыр all clothes; ♦ *с.е.* ~ды dressed in fur coat; well-provided.
- тон II** *з.е.* tone.
- тона//ю I** *em.* to rob; тал түсте ~у to rob in broad daylight; ~лу to be robbed; ~ту to let smb. rob; ♦ *з.е.* ~ушы robber; burglar; ~ушылық robbery.
- тона//ю II** *em.* to take off camel's shed hair.
- тонзиллит** *з.е.* (МЕД) tonsillitis.
- тоника** *з.е.* (МУЗ) tonic; key-note; ♦ *с.е.* ~лық (МУЗ) tonic.
- тонна** *з.е.* ton; ~-километр tonne-kilometre; ♦ *с.е.* ~лық having ton; үш ~лық машина three-ton car; ♦ *em.* ~лау to load tons of.
- тоннаж** *з.е.* tonnage
- тоннель** *з.е.* tunnel.
- тонус** *з.е.* tone; vigour.
- тонық** *с.е.* opaque.
- тоң I** *з.е.* frozen earth; hardened long-standing dung in the cattle-shed; ♦ *с.е.* frozen; ~ балық frozen fish.
- тоң II** *с.е.* obstinate; ~ мойын rude; ~-торыс unfriendly; ~-торыс болу to stand aside.

- тоңазыт//у** *em.* to freeze to cool; ♦ *з.е.* ~қыш refrigerator ♦ *с.е.* ~қыш қондырғы cooling plant.
- тоңаз//у** *em.* to cool down; to harden.
- тоң//у** *em.* to be cold; to freeze.
- тоңғақ I** *з.е.* dung of a sucker.
- тоңғақ II** *с.е.* sensitive to cold; ♦ *з.е.* ~тық sensitiveness to cold; ♦ *em.* ~тау to be cold.
- тоңғақтаттыр//у** *em.* to treat for constipation.
- тоңдан//у** *em.* to freeze.
- тоңдат//у** *em.* to refrigerate.
- тоңдал//у** *em.* to take congealed earth layer.
- тоңдыр//у** *em.* to allow to catch cold; to freeze.
- тоңқ** *елікт.* ~ ету: to swell; expand.
- тоңқайма** *з.е.* (ЭТН) a small nomad's tent for herdsmen.
- тоңқалаң** *үсм.* tumbling; ~ асу to fall head over heels; ♦ *em.* ~дау to crawl on all fours.
- тоңқал//ю** *em.* to get on all fours; to bend down; ~йту to put on all fours.
- тоңқи//ю** *em.* to fall to earth.
- тоңқылдал//у** *em.* to produce booming sounds; to grumble; ♦ *з.е.* ~қ producer of booming sounds, grumbling.
- тоңыра//ю** *em.* to be unfriendly.
- тоңырайыс//у** *em.* to be in unfriendly terms.
- топ I** *з.е.* group; crowd; ~тан озу to be distinguished; ♦ *үсм.* ~тобымен in groups; ♦ *с.е.* ~тық group; топшыл sociable; companionable.
- топ II** *з.е.* small ball made of wool.
- топ III** *елікт.* bounce!; bang!; ~ ету to fall heavily.
- топ IV** *с.е.* intensive particle; ♦ *с.е.* ~-толық very plump; ~-томпақ chubby; pudgy.
- топаз** *з.е.* (МИН) topaz.
- топай** *з.е.* coronary bone; tarsal bone.
- топалаң** *з.е.* anthrax; epidemic; ауыс. turmoil.
- топан I** *з.е.* (ДИН) the Flood; ♦ *em.* ~дату to sink.
- топан II** *з.е.* chaff; ~ бас brainless head; ♦ *em.* ~дау to clean straw from chaff; ~дану to become chaff.
- топас I** *с.е.* stupid; ~ пышақ blunt knife; ~тау rather stupid; ♦ *з.е.* ~тық bluntness; stupidity; ♦ *em.* ~тану to grow blunt; to grow stupid.
- топас II** *з.е.* yak.
- топа-торсақ** *с.е.* to no purpose.
- топограф** *з.е.* topographer.
- топография** *з.е.* topography; ♦ *с.е.* ~лық topographic.
- тополог** *з.е.* topologist; ~ия topology.
- топоним** *з.е.* (ЛИНГ) toponym; place-name.
- топонимия** *з.е.* (ЛИНГ) toponymy; place-name study.
- топонимика** *з.е.* (ЛИНГ) toponymy; place-name study; ♦ *с.е.* ~лық toponymic.
- топса** *з.е.* hinge; joint; ♦ *с.е.* ~лы articulate; ~лы жақтау hinged frame; ~лық assigned for hinge; ~сыз fixed-end; hingeless; ♦ *em.* ~лау to fix hinge; ~лату to have hinge fixed.
- топта** *з.е.* heap; pile; ~ қамшы belt lash.
- топтама** *з.е.* series; set.
- топтан//у** *em.* to group; to crowd.
- топтастыр//у** *em.* to group; to join.
- топтал//у** *em.* to group; to classify; ~лу to group; to be classified.
- топтаяқ** *з.е.* gorodki (game).
- топшы I** *з.е.* wing; ауыс. estimates.
- топшы II** *з.е.* button; ♦ *em.* ~лану to button up.
- топшы III** *з.е.* knot of lash.
- топшық** *з.е.* side of breast.
- топшыла//у** *em.* to suppose.
- топыл** *з.е.* knock; clatter (legs, hooves); ~дақ who sounds bums; *em.* ~дау to sound bums; ~дату to cause footfall.

ТОПЫР

- топыр** з.е. tramping; sound of footsteps.
- топырақ** з.е. soil; ground; earth; көпке ~ шашу to blacken people; туған ~ native place; ♦ с.е. ~ты earthen; land; ~сыз groundless; ♦ ет. ~тау to fill the air with dust; ~тану to become dust.
- топырақбас** з.е. (БОТ) self-heal.
- топыраш** з.е. lazy horse.
- топырлалы** ет. to crowd; ~су to go in a crowd.
- топырлатлы** ет. to crowd.
- тор** з.е. grate; cage; өрмекшінің ~ы spider's web; ~ құру to set; ♦ с.е. ~лы latticed; ~лық for lattice. ♦ ет. ~лану to set a trap.
- торай** з.е. young pig; ♦ с.е. ~лы with piglet; ♦ ет. ~лау to farrow; ~латқызу to help to farrow.
- тораллы** ет. to grow stronger; ~дыру to grow stronger (animal).
- тораңғы** з.е. (БОТ) bloomy poplar; ♦ с.е. ~лы place with bloomy poplar.
- торап** з.е. crossroads; road junction.
- торғай** з.е. sparrow; қара~starling; ♦ үст. ~дай as a sparrow; ♦ фр. ~дай тоздыру to bring to beggary.
- торғайбас** з.е. (БОТ) cornflower.
- торғайжем** з.е. (БОТ) puccoon; stone-seed.
- торғайшөп** з.е. (БОТ) puccoon; stone-seed.
- торғауыт** з.е. person on duty; orderly man.
- торғыл** с.е. light brown; hazel.
- торғылт** с.е. brown-pal.
- торғын** з.е. delicate silk; ♦ с.е. ~дай delicate like silk.
- тореадор** з.е. toreador.
- торжапырақ** з.е. (БОТ) rattlesnake-leaf; network.
- торий** з.е. (ХИМ) thorium.
- торкөз** с.е. cellular; lattice.
- торқа I** з.е. expensive silk; топырағы ~ болсын rest in peace; ~лы той jubilee celebrations; ♦ ет. ~лану to be like silk.
- торқа II** з.е. (БИОЛ) jute fibre.
- торлама** з.е. checkered; cellular; ♦ с.е. ~лы bound.
- торлалы** ет. to cover with grate;
- торлатлы** ет. to make buttonholes.
- тормоз** з.е. brake; ♦ ет. ~дау to apply the brake; ♦ с.е. ~ды brake; ~ды вагон brake car; ~сыз without brake.
- торпақ** з.е. calf; bull calf; (АСТР) Taurus; ♦ с.е. ~ты having cal; ~сыз not having calf.
- торпедо** з.е. torpedo; ♦ ет. ~лау to torpedo.
- торпедист** з.е. torpedo artificer.
- торс** з.е. runk; body.
- торсаңдалы** ет. to move lubberly; to take offence.
- торсалю** ет. to swell.
- торситтырлы** ет. to put bump.
- торсилю** ет. to swell; to grow stout.
- торсық** з.е. wineskin; water-skin; ~ша a small wineskin; ♦ ет. ~тау to pour into some water-skins; ♦ с.е. ~ты with wineskin; ~тай chubby; plump.
- торсыл** елікт. crack; crash; ♦ ет. ~дау to crack; to split.
- торсылдақ I** з.е. bubble; (МЕД) bladder; ♦ с.е. ~ты full of bubbles; (ЗООЛ) physostomous.
- торсылдақ II** з.е. (БОТ) leontin .
- торсылдақ III** з.е. bums producer.
- торт** з.е. cake.
- торта I** з.е. residue; ♦ с.е. ~лы with residue; ♦ ет. ~лану to precipitate; ~лау to melt.
- торта II** з.е. (ЗООЛ) roach; vobla.
- торлы** ет. to track down; to watch for.
- торулалы** ет. to track down.
- торуыл** з.е. shadowing; track; ~шы observer; watcher; ♦ ет. ~дау to be on the watch for.

- торф** *з.е.* peat.
- торшер** *з.е.* standard lamp.
- торы** *с.е.* chestnut; ~ ат bay horse; қара~ әйел brunette.
- торығ//у** *em.* to despair; ♦ *з.е.* ~ушылық disappointment.
- торықтыр//у** *em.* to make smb. miss.
- торыс//у** *em.* to guard; to keep watch.
- тосаң I** *с.е.* tight; құлағы ~ hard of hearing; ♦ *em.* ~су to become deaf; to stand aloof.
- тосаң II** *с.е.* stranger; outsider; ♦ *з.е.* ~дық sluggishness; estrangement; ♦ *em.* ~су to become unused; to become disaccustomed.
- тос//у** *em.* to wait; place under; құлағын ~у to overhear; ~қызу/~тыру to make waiting.
- тосап I** *з.е.* floury soup.
- тосап II** *з.е.* silt on the lake.
- тосап III** *з.е.* scum; jam.
- тосқауыл** *з.е.* barrier; obstacle; ~дық block; ♦ *с.е.* ~ды with obstacles; ~сыз without obstacles; ♦ *em.* ~дау to block up.
- тосқын** *з.е.* ambush; barrier; ~шы *з.е.* person who ambushes; ♦ *em.* ~дау to make an ambush while hunting.
- тоспа** *з.е.* mill-pond; тежеріш ~ drag; ♦ *em.* ~лау to bar; to block; ♦ *с.е.* ~лы dammed; impounded.
- тост** *з.е.* toast; ~ айту to propose a toast.
- тостабан** *з.е.* camel's chest.
- тостаған** *з.е.* small wooden cup; ~ша a small cup; ♦ *с.е.* ~дай like a cup; көзі ~дай болу to open one's eyes wide; ♦ *em.* ~дау to measure with a small wooden cup.
- тостағанша** *з.е.* (БОТ) bell; ~ жапырақтар sepal.
- тостақ** *з.е.* wooden cup.
- тосыл//у** *em.* to misfire; to stop in the middle of a sentence.
- ТОСЫН** *с.е.* sudden; ~ хабар unexpected news; ~ көзқарас strange look; ♦ *үст.* ~нан suddenly; unexpectedly.
- тосыранда//у** *em.* to take offence.
- тосырқа//у** *em.* to make way; to remain unaffected.
- ТОТ** *з.е.* rust; ~ басу to become rusty; ♦ *с.е.* ~ты rusty; ♦ *em.* ~тану to become rusty; ~тандыру to make rusty.
- ТОТАЙ** *с.е.* mischievous; naughty.
- ТОТАЛИЗАТОР** *з.е.* totalizator.
- ТОТАЛИТАРИЗМ** *з.е.* totalitarianism.
- ТОТАЛЬДЫ** *с.е.* total.
- ТОТЕМ** *з.е.* totem; ~изм totemism; ♦ *с.е.* ~дік totem.
- ТОТИ//ю** *em.* to bend down ~ып қалу to be in difficulty.
- ТОТИЯЙЫН** *з.е.* copper sulfate; ♦ *em.* ~дау to sprinkle with copper sulfate.
- ТОТЫ** *з.е.* peacock; parrot; ~ құстай түрлену to stand in beauty as a peacock.
- ТОТЫҚ** *з.е.* oxide; сутегі ~(қ-ғ)ы hydrogen oxide; сунтан; беттің ~(қ-ғ)ы tanned face; ♦ *с.е.* ~қыш inclined to oxidation; perceptive to sунтан; ♦ *em.* ~тыру (ХИМ) to oxidize; ~сыздандыру to reduce oxide.
- ТОТЫҒ//у** *em.* to rust; to become brown; желге ~у to become weather-beaten.
- ТО//ю** *em.* to be full; ~йған қозы replete lamb; көңілі ~ю to be pleased; ауыс. to be sick and tired; ♦ *фр.* көзі ~ймау to be greedy.
- ТОЯТ** *з.е.* food; prey; delight; ♦ *em.* ~тау to nibble a little; to content oneself; ~тану to be sated; ауыс. to be delighted; ♦ *em.* ~тату to feed; бүркітті ~тату to feed golden eagle.
- төбе** *з.е.* hill; top of the head; таудың ~сі top of the mountain; ~ би supreme; ~шік hillock; knoll; ♦ *с.е.* ~лі hilly; төбелі үй house with the roof; ~дей bulky; cumbersome; ~шікті hilly; ♦ *em.* ~шіктену to become hilly.

ТӨБЕЛ

- төбел** *з.е.* blaze (*animal*); **торы** ~ ат starred bay horse; ♦ *с.е.* ~ді starred.
- төбелдірік I** *з.е.* roof of the hut.
- төбелдірік II** *з.е. дуал.* cover; silencer of samovar.
- төбелдірік III** *з.е.* ornamental pattern on the top of national hat.
- төбелелу** *em.* to beat; to roof to pile up.
- төбеленлу** *em.* to be covered with roof.
- төбелес** *з.е.* scuffle; fight; ~қор bully; squabbler; ~қорлық pugnacity; ♦ *с.е.* ~қой pugnacious; ♦ *em.* ~у to fight; to scuffle; ~тіру to set against smb..
- төбелетлу** *em.* to make smb. strike on the head.
- төбет** *з.е.* male dog; кәрі ~ old dog.
- төбетоп** *з.е.* upper ten.
- төгілдірлу** *em.* to spill; көз жасын ~у to shed tears.
- төгіллу** *em.* to be spilled; to be poured; ~іп-шашылу to be squandered.
- төгу** *em.* to pour out; абыройын ~у to dishonor; ~іп-шашу to spill; to squander; ♦ *з.е.* ~інді slops; (*TEX*) discharge; қан ~іс bloodshed;
- төзу** *em.* to stand; to endure; ♦ *с.е.* ~уші patient; ~гіш patient; ~гісіз intolerant; unbearable; ~гісіз жағдай intolerable situation; ♦ *з.е.* ~тік intolerance. ♦ *з.е.* ~гіштік steadfastness; patience; ~ушілік endurance; ~беушілік intolerance.
- төзім** *з.е.* endurance; tenacity; ~і таусылу to lose all patience; ♦ *с.е.* ~ді steady; firm; суға ~ді water-resistant; ~сіз impatient; non-persistent; ♦ *з.е.* ~дік/~ділік patience; endurance; ~сіздік impatience; nonresistance; ♦ *em.* ~сіздену to lose patience.
- төк** *з.е.* scattering; ♦ *с.е.* ~кіш pouring out; ♦ *em.* ~кізу to make smb. pour out; ♦ *уст.* ~пей-шашпай without spilling.
- төкпе** *с.е.* downpour; tip-over; ~ ақын improvisator; ♦ *с.е.* ~лі tip-over; *з.е.* ~лік improvisatory.
- төкпектелу** *em.* to pour out continuously.
- төкпелелу I** *em.* to scatter.
- төкпелелу II** *em.* to pour.
- төктірлу** *em.* to make smb. spill.
- төл** *з.е.* cubs; animal yield; ауыс. ~ шығарма original work; (*ЛИНГ*) ~ сөз direct speech; ♦ *em.* ~деу to give birth to animal yield; ~дету to help to lambing.
- төле** *з.е.* dugout; earth-house.
- төлелу** *em.* to pay; заттай ~у to pay in kind; ~меу not to pay; non-payment; ♦ *с.е.* ~улі paid; ~усіз free of charge; ♦ *з.е.* ~уші payer; салық ~уші taxpayer; debtor.
- төленлу** *em.* to be paid.
- төлетлу** or **төлеткізлу** *em.* to make smb. pay.
- төлем** *з.е.* debt; payment; ~ келімі payment agreement; ~ақы charge; ~ші payer.
- төлеңгіт** *з.е.* people in sultan's service; ~тік being in sultan's service.
- төлқұжат** *з.е.* passport.
- төлтума** *с.е.* original; ~ шығарма original work.
- төлхана** *з.е.* lodgement for lambs.
- төлік** *з.е.* bone tubule for baby's urine sink in the cradle.
- төм** *з.е.* edible root.
- төмен** *с.е.* lower; ~ге түсу to go down; low; денсаулығы ~ poor health; ~гі lower; ~гі деңгей lower level; ~шік lowest; ♦ *з.е.* ~дік meanness; baseness; ♦ *em.* ~деу to go down; to fall down; (*БОТ*) to become worse; ~дету to lower; to get down; ~деткізу to lower; reduce; ~детілу to go down; ~детілген арка depressed arch; ~детілген қысым; decreased pressure.

- төмендеме** *з.е. (БОТ)* descending.
- төмпе** *з.е.* hillock bog.
- төмпек** *з.е.* hummock.
- төмпектелу** *em.* to raise hillock.
- төмпеш** *з.е.* wooden hammer; ♦ *em.* ~теу to knock to strike on.
- төмпешік** *з.е.* hummock; protuberance; ♦ *c.e.* ~ті uneven; hilly; ♦ *em.* ~тену to become uneven; hilly.
- төндірілу** *em.* to direct; ♦ *з.е.* ~уші incendiary; қауіп ~уші threatening.
- төнлу** *em.* to approach; to overhang; қауіп ~у to be threatened with danger.
- төңбекшлу** *em.* to toss and turn; to worry.
- төңкерме I** *з.е.* dish from fried flour with butter.
- төңкерме II** *з.е.* dump-body truck; ♦ *c.e.* ~лі self-dumping.
- төңкерткізлу** *em.* to cover with another larger dish.
- төңкерлу** *em.* to turn over; ♦ *з.е.* ~іс revolution; overturn; ~іскер revolutionist; ~ісшіл revolution follower; ~гіш (TEX) tipping.
- төңкерілу** *em.* to be turned over; to be upside-down.
- төңірек** *з.е.* environs; circumference; ♦ *em.* ~теу to lounge about.
- төп I** *з.е.* grain.
- төп II** *c.e.* thick; dense.
- төпелелу** *em.* to beat continuously; атын ~у to whip.
- төпештелу** *em.* to knock to strike on.
- төр** *з.е.* honorary place in the house; ~гі бөлме sitting-room; ♦ *c.e.* ~шіл eager to honorary place; ♦ *үсм.* ~де on the honorary place; ♦ *фр.* есік пен ~дей distance of three-four meters.
- төраға** *з.е.* chairman; ~лық *з.е.* chairmanship; ~лық ету to be in the chair.
- төре I** *з.е.* aristocrat; ~сымақ who personates the master; ♦ *c.e.* ~лі having sultan's origin; ~шіл red-tapist; haughty manners; ♦ *з.е.* ~шілдік arrogance; red tape; ♦ *em.* ~су to put on airs.
- төре II** *з.е.* judge; ~лік nobility; judging; ~ші judge; referee; ♦ *em.* ~леу to clinch an argument; ~лету to bring an action.
- төркін** *з.е. (ЭТН)* parents and relatives of a married woman; source; origin; сөз ~і etymology of the word; ♦ *c.e.* ~дес having one origin; ~шіл a woman; often goes to her parents/relatives; ♦ *em.* ~деу to visit parents' house (woman); ~дету to let woman visit her parents after marriage.
- төрлелу** *em.* to pass to honorary place.
- төрт сан.ес.** four; ~еу four; ♦ *үсм.* ~тен in fours; ~тен қатар жүру to go four by four; ~тік a group of four; ~ алу to get a four; ~інші fourth; ♦ *em.* ~еулеу to do smth. four together.
- төртбұрыш** *c.e. (MAT)* quadrangular.
- төртжақ** *з.е. (MAT)* tetrahedron.
- төрткөз** *c.e.* four-eyed.
- төрткіл** *c.e.* quadrangle; square; ~ді quadrangular; ~ дүние whole world; ♦ *em.* ~дену to become quadrangular;
- төртпақ** *c.e.* dumpy; sinewy person; ♦ *em.* ~тану to become dumpy.
- төрттаған** *c.e.* quatrain.
- төс** *з.е.* breast; chest; brisket; anvil; ~ тақасу to swear an oath; ♦ *c.e.* ~ті broad-chested.
- төсағаш** *з.е.* wooden bed.
- төсек** *з.е.* bed; ~ тарту to bedridden; ~ орын bedding; ~тік bed; for bed; ~ші bed maker; housemaid; ~тес married couple; ~ жапқыш bedspread.
- төселдірлу** *em.* to instill.
- төселлу** *em.* to be spread; to gain some habits; ♦ *з.е.* ~ме (БОТ) creeper; decumbent; ♦ *c.e.* ~мелі creeping; procumbent.

- төсен//у** *em.* to spread under oneself; ♦ *з.е.* ~іш bedding; малға ~іш litter; ♦ *с.е.* ~ішсіз without bedding.
- төсе//у** *em.* to spread out; асфальт ~у to pave with asphalt; ♦ *с.е.* ~ме laying; flooring; ~ құм ballast sand; ~ту to make spread under.
- төсжара** *с.е.* about a meter length.
- төскей** *з.е.* upland; таудың ~і flank of hill; ♦ *em.* ~леу to go along the foot of the mountain.
- төстабан I** *з.е.* uneven brisket of camel.
- төстабан II** *з.е.* railway embankment.
- төстек** *с.е.* broad-chested.
- төстес//у** *em.* to hug one another; ауыс. to become close friends.
- төстел//у** *em.* to act wilfully; to separate breast bone from meat in Kazakh way.
- төсти//ю** *em.* to be stuck out; to thrust out; ~ту to stick out; to throw out.
- төстік** *з.е.* breast bone; sternum; ♦ *em.* ~теу to separate fat from breast bone; ~теткізу to roast breast bone of the sheep.
- төте** *с.е.* straight; ~ жол shortcut; ~сін айтқанда frankly speaking; ~ден-~ straight; simpliciter; ♦ *з.е.* ~лік straightness; in a straight line; ♦ *em.* ~леу to go straight on; ~лету to turn sb. to go straight on; ♦ *үст.* ~леп frankly; ~леп айту to say without beating around the bush.
- төте//у** *em.* to stand; to endure; ~п беру to repulse; жау қысымына ~п беру to endure enemy's attack.
- төтен** *с.е.* extraordinary; ♦ *з.е.* ~дік extreme; unexpectedness; ♦ *үст.* ~нен unexpectedly; suddenly.
- төтенде//у** *em.* to contradict; to oppose.
- төтенше** *с.е.* extraordinary; ~ шаралар emergency measures; ~ елші Ambassador Extraordinary.
- төте-төте** *еликт.* outcry to call chickens and hens.
- травма** *з.е.* (МЕД) trauma; injury; ♦ *с.е.* ~лық traumatic.
- травматизм** traumatism.
- травматолог** traumatic surgeon; traumatologist.
- травматология** traumatology; traumatic surgery; ♦ *с.е.* ~лық traumatologic.
- трагедия** *з.е.* tragedy; эпикалық ~ epic drama; ♦ *с.е.* ~лық tragic; tragical.
- трагизм** *з.е.* tragedy; tragic element.
- трагик** *з.е.* (ӘДЕБ) tragedian; tragic actor; ♦ *с.е.* ~алық (ӘДЕБ) tragic; ~алық стиль tragic style.
- трагикомедия** *з.е.* (ӘДЕБ) tragicomedy; ♦ *с.е.* ~лық tragicomic.
- траектория** *з.е.* (МАТ) trajectory.
- тракт** *з.е.* highway; ішек-қарын ~ы alimentary canal.
- трактат** *з.е.* treatise; бейбітшілік ~ы peace treaty.
- трактор** *з.е.* tractor; шынжыр табан ~ caterpillar tractor; ~шы tractor driver; ♦ *с.е.* ~лық tractor; ~лық күш tractor traction.
- трал** *з.е.* drag-net; net; ~шы trawler; mine-sweeper; ♦ *em.* ~дау to trawl; to sweep.
- трамплин** *з.е.* ski jump.
- трамвай** *з.е.* tram; tramway; ♦ *с.е.* ~лық tram.
- транзистор** *з.е.* transistor.
- транзит** *з.е.* transit; ~пен жіберу to convey as transit goods; ♦ *с.е.* ~тік transit; ~тік билет алу to book through.
- транс** *з.е.* trance; ~қа түсу to fall into a trance.
- трансконтиненталдық** *с.е.* transcontinental.
- транскрипция** *з.е.* transcription. ♦ *em.* ~лау to transcribe.
- транслитерация** *з.е.* transliteration.
- трансляция** *з.е.* transmission; broadcast; ♦ *em.* ~лау to transmit.

- трансмиссия** *з.е.* transmission.
транспарант *з.е.* transparency.
трансплантация *з.е.* (МЕД) transplantation; ♦ *em.* ~лау to make transplantation.
трансформатор *з.е.* transformer; ♦ *с.е.* ~лық transformer.
трансформация *з.е.* transformation; ♦ *em.* ~лау to transform.
трансформизм *з.е.* transformism.
трансценденталды *с.е.* transcendental.
трансценденттік *с.е.* transcendent.
траншея *з.е.* trench.
трап *з.е.* ladder; ship's ladder.
трапеция *з.е.* trapezium.
трасса *з.е.* route; ♦ *em.* ~лау to mark out; trace.
трассат *з.е.* drawee.
траулер *з.е.* trawler.
трафарет *з.е.* stencil; ~ бойынша according to a conventional; ♦ *с.е.* ~тік stencilled; stereotyped; ♦ *em.* ~теу to transform into stencil.
трахея *з.е.* (АНАТ) trachea.
трахеидтер *з.е.* (БОТ) tracheid.
трахома *з.е.* (МЕД) trachoma.
трек *з.е.* track велосипед ~(к-г)і cycle track.
трельяж *з.е.* three-leaved mirror; trelis.
тренаж *з.е.* drill.
трепак *з.е.* trepak (*Russian national dance*).
треска *з.е.* cod (*fish*).
трест *з.е.* trust.
триас *з.е.* (ГЕОЛ) trias.
трибуна *з.е.* podium; ~ға көтерілу to mount the platform.
трибунал *з.е.* tribunal; әскери ~ military tribunal.
тригонометрия *з.е.* trigonometry; ♦ *с.е.* ~лық trigonometrical.
тридимит *з.е.* (ГЕОЛ) tridymite.
триер *з.е.* grain cleaner.
трико *з.е.* tricot.
трикотаж *з.е.* stockinet ♦ *с.е.* ~ды бұйым knitted wear; ~дық knitted; crocheted.
трикотин *з.е.* tricotine.
триллион *сан.ес.* billion; trillion; ♦ *с.е.* ~дық trillion.
трилогия *з.е.* (ӘДЕБ) trilogy.
трио *з.е.* (МУЗ) trio.
тритон *з.е.* (ЗООЛ) triton.
триумф *з.е.* triumph.
трихина *з.е.* (ЗООЛ) trichina.
троглодит *з.е.* troglodyte.
троллейбус *з.е.* trolley bus.
тромб *з.е.* (МЕД) thrombus.
тромбоз *з.е.* (МЕД) thrombosis.
тромбон *з.е.* (МУЗ) trombone; ~шы trombonist.
троп *з.е.* (ӘДЕБ) trope.
тропик *з.е.* (ГЕОГР) tropic; ♦ *с.е.* ~тік/~алық tropical; ~алық безгек jungle fever.
тропосфера *з.е.* troposphere.
трос *з.е.* rope; болат ~ steel rope.
тротуар *з.е.* pavement; sidewalk.
труба *з.е.* pipe; ~ құятын зауыт tube-casting plant (МУЗ) trumpet; ~прокатшы tube-rolling man.
трубадур *з.е.* troubadour.
трубашы *з.е.* (МУЗ) trumpeter.
трубка *з.е.* receiver.
труппа *з.е.* company; troupe.
трюк *з.е.* trick; акробатикалық ~ acrobatic feat.
трюм *з.е.* bilge; ~ге жүк тиеу to load bilge.
трюмо *з.е.* cheval-glass.
ту I *з.е.* flag; ~ ұстаушы standard bearer; ♦ *с.е.* ~лы with the flag.
ту II *с.е.* barren; ~ сиыр dry cow.
ту III *үст.* the very; ~ басынан from the very outset.
ту IV *с.е.* virgin; ~ орман primeval forest.

- ту V** *c.e.* indicating to the thing which is farther; ~ жерде over there.
- ту VI** *еликт.* faugh! expressing aversion.
- туағандық** *з.е.* prolificacy; bearing.
- туажат** *з.е.* relative after the seventh generation.
- туалет** *з.е.* toilet; lavatory.
- туар I** *з.е.* female animal.
- туар II** *c.e.* the future.
- туашақ** *c.e.* forthcoming.
- туба** *з.е.* (МУЗ) tuba.
- туберкулез** *з.е.* tuberculosis.
- тубероза** *з.е.* (БОТ) tuberose.
- тува** *з.е.* Tuva; ~ тілі the Tuvian language; ~лық Tuvian.
- туған** *c.e.* native; home; ~ аға one's brother; ~ күн birthday; ~ жер birthplace; бір ~дай like relatives (*friendly*); ♦ *з.е.* ~дар relatives; алыс ~дар distant relatives; ~-туыс relatives; ♦ *үсм.* ~дарша fraternally; as brothers; ♦ *з.е.* ~дық relationship; kinship.
- туғыш** *c.e.* fruitful; prolific.
- тудырт//у** *em.* to make smb. give birth.
- тудыр//у** *em.* to call; наразылық ~у to call discontent; *c.e.* ~ушы bearing.
- тулақ** *з.е.* dried skin for beating skin; ♦ *c.e.* ~тай like dried skin for beating skin.
- тулан//у** *em.* to be angry.
- тулал//у** *em.* to be restive; ~ту to caue the horse be restive; ♦ *c.e.* ~ғыш restive; jibbing.
- тума** *з.е.* relative; home-bred; ~лас relatives.
- тумба** *з.е.* bedside-table.
- тумбочка** *з.е.* bedside-table.
- тумыш** *з.е.* hybrid of fast horse and the horse of kazakh breed.
- Тунис** *з.е.* Tunis; ~тік Tunisian.
- тунгус** *з.е.* Tungus.
- тундра** *з.е.* tundra; ♦ *c.e.* ~лық tundra; ~лық зона tundra zone.
- туннель** *з.е.* tunnel.
- тур** *з.е.* round; tour.
- тура I** *c.e.* straight; direct; ~ айту to say directly/openly; ♦ *з.е.* ~лық straightness; ♦ *үсм.* ~дан~ straight on; ~сында for the sake of.
- тура II** *з.е.* castle (*chess*); rook.
- турасында** *үсм.* as for; as to.
- туралағыш** *з.е.* rectifier.
- туралал//у** *em.* to go straight on; to straighten.
- туралы** *үсм.* about; concerning.
- турам** *з.е.* chunk; piece; ~шы soup with pieces of meat; ♦ *c.e.* ~паз master of cutting meat.
- турал//у** *em.* to cut up; ~лу to be cut into slices; ♦ *з.е.* ~ушы cutter; ♦ *c.e.* ~улы cut up.
- турбаза** *з.е.* tourist centre.
- турбина** *з.е.* turbine; су ~сы water motor; ♦ *c.e.* ~лы turbine.
- турбобур** *з.е.* turbodrill.
- турбовинтті** *c.e.* turbo-prop engine; ~ ұшақ turbo-prop aircraft.
- турбогенератор** *з.е.* turbogenerator; ♦ *c.e.* ~лы turbogenerator.
- туризм** *з.е.* tourism.
- турист** *з.е.* tourist; ♦ *c.e.* ~ік tourist's.
- турне** *з.е.* tour.
- турник** *з.е.* horizontal bar.
- турникет** *з.е.* turnstile.
- турнир** *з.е.* tournament; шахмат ~і chess tournament.
- тусырал//у** *em.* to grow fat; to fatten.
- ту-талақай** *үсм.* greedily; mess; ♦ *em.* ~лау to carry away at random.
- ту//у I** *em.* to give birth; to be born; ~ып-өсу to be born and grown up; ~ып-өскен ел homeland.
- ту//у II** *em.* to rise; ♦ *c.e.* ~ған ай rising moon.
- туф** *з.е.* (ГЕОЛ) tufa; tuff.
- туфли** *з.е.* shoes.
- туш** *з.е.* (МУЗ) flourish; ~ ойнау to play a flourish.
- туша** *з.е.* carcass; семіз ~ fat meat.

- тушь** *з.е.* Indian ink.
- туында//у** *em.* to be conceived; to arise.
- туындас** *с.е.* of the same origin.
- туынды** *з.е.* work; production; (*ЛИНГ*) derivative; (*МАТ*) аралас ~ mixed derivative; ~гер author; ~гер қаламақысы author's emoluments; ~герлік authorship.
- туырлық** *з.е.* large felt for covering yurt (nomad's house); ♦ *с.е.* ~ты yurt covered with felt; ♦ *үсм.* ~тай as felt for lower part of yurt; solid; ♦ *em.* ~тау to cover yurt with large felt.
- туыс** *з.е.* relatives; ~тық relationship; kinship; ♦ *em.* ~у to become related; ~сырау to miss relatives.
- туысқан** *з.е.* relative; туған~ relatives; ~дық relationship; kinship; ♦ *с.е.* ~сыз without relatives. ~шыл who loves; appreciates relatives; ♦ *з.е.* ~шылдық respectfulness to relatives.
- тұбыр** *з.е.* shelter of branches; hut.
- тұғжи//ю** *em.* to hang one's head.
- тұғжында//у** *em.* to fuss; bustle.
- тұғыр I** *с.е.* ~ ат working horse; ~лы having horse; ~сыз baseless; horseless.
- тұғыр II** *з.е.* roost; pedestal; ~дан таймай to have strength and energy; ~ық foundation; ♦ *с.е.* ~лы having pedestal.
- тұғырнама** *з.е.* platform.
- тұғырықта//у** *em.* to put hunting birds on the stand.
- тұжыр//у** *em.* to blunt; to sum up; ♦ *з.е.* ~ушы person who sums up.
- тұжырым** *з.е.* incision; conclusion; ~дама conception; ♦ *с.е.* ~ды concluding; ♦ *з.е.* ~дылық finality; ♦ *em.* ~дау to sum up; to formulate; ~далу to be summed up.
- тұз I** *з.е.* salt; ~ қышқылы hydrochloric acid; ~ы жеңіл адам luckless person; ~дама salting; picking; ~дәм bread and salt; hospitality; ~шы salt-worker; ~хана storage of salt; ♦ *с.е.* ~ды salted; ~ды су salt water; ~сыз non-saline; ~дай bitter as salt; көзі ~дай көк blue-eyed; ~дас-дәмдес commensal; having common interests; ♦ *з.е.* ~дылық salinity; ~сыздық lack of salt; ♦ *em.* ~дау to salt; to pickle; ♦ *с.е.* ~даулы slightly salted; ♦ *з.е.* ~даушы salter; ~дағыш cormorant (fish); ~дану to become salted; ~дасу to be commensal; ~сырау to feel lack of salt.
- тұз II** *з.е.* ace (cards); қарғаның ~ы the ace of spades.
- тұзақ** *з.е.* snare; trap; ~қа түсу to be entrapped; ~шы fowler; bird-catcher; ~ша serpentine; ~ша траектория loop trajectory; ♦ *с.е.* ~ты captive; prisoner; ♦ *em.* ~тау to net; to take prisoner; ~талу to be entrapped; to be ambushed.
- тұзған** *з.е.* puff-ball.
- тұздық** *з.е.* sauce brine; ♦ *с.е.* ~сыз saltless; without sauce; ♦ *em.* ~тау to spill; to add; ♦ *з.е.* ~таушы person who seasons.
- тұйғы** *з.е.* scent; instinct.
- тұйғын** *з.е.* goshawk; ♦ *үсм.* ~ша like goshawk.
- тұйти//ю** *em.* to be foolish.
- тұйық** *с.е.* blind alley; ~ адам reserved; ♦ *з.е.* ~тық insularity; unsociability; ♦ *em.* ~тау to enclose; жіптің ұшын ~тау to tie a knot; ~талу to be locked; to isolate oneself; ♦ *з.е.* ~таушы file closer.
- тұқ** *елікт.* knock; ~-~ rat-tat.
- тұқан** *з.е.* foundation ditch; ♦ *с.е.* ~ды having foundation ditch.
- тұқи//ю** *em.* to hang one's head.
- тұқия** *з.е.* ancestry; ~н ancestors; ~нсыз жетім child who has lost both parents.
- тұқы** *з.е.* carp; жылтыр ~ mirror carp.

- ТҰҚЫЛ** *c.e.* hornless; stump; ~ды with broken horn; ♦ *em.* ~дау to make hornless; to smoke cigar-butt; ~дану to become hornless; to become cigar-butt.
- ТҰҚЫМ** *z.e.* seed; descendants; ~қуалаушылық heredity; ~тұяғы descendants; асыл ~ды мал thoroughbred cattle; ♦ *c.e.* ~дас congener; of the same breed; ~ды seed; seminal; асыл ~ды мал thoroughbred cattle; ~дық pedigree; ~дық мал bloodstock; ~сыз sterile; barren; ♦ *z.e.* ~сыздық sterility; barrenness; ♦ *em.* ~дау to seed; to breed; ~дану to breed; to seed; ♦ *z.e.* ~датқыш fertilizer; inseminater.
- тұқырандалу** *em.* to trip; to mince.
- тұқыртлу** *em.* to restrict; to cut down; ~ып тастау to make sb. fall silent.
- тұқырлу** *em.* to hang one's head; ♦ *c.e.* ~улы pacified; supressed.
- тұл** *z.e.* single; widow; ~ды in mourning for husband.
- тұла** *esimд.* all; ~ бойы the whole body.
- тұлаланлу** *em.* to go bad (*weather*).
- тұлан** *z.e.* towering anger; ♦ *em.* ~ тұту to be angry.
- тұлға** *z.e.* figure; жеке ~ personality; form; (*ӘДЕБ*) character; ♦ *c.e.* ~лы stately; outstanding; ~сыз formless; shapeless; ♦ *em.* ~лану to grow into a man; ~лас alike; similar; ♦ *z.e.* ~ластық similarity; likeness.
- тұлданлу** *em.* to become a widow; to be deserted; to be angry.
- тұлдалу** *em.* to grieve; ♦ *c.e.* ~улы funeral appearance.
- тұлдыр** *c.e.* quite empty; ~сыз having nothing.
- тұлқатын** *z.e.* (*АСТР*) Venus.
- тұлпар** *z.e.* winged horse; ~лық peculiar to winged horse; ♦ *c.e.* ~дай like winged horse.
- тұлықтас** *z.e.* roller.
- ТҰЛЫМ** *z.e.* flock; ~шақ plait; forelock; ♦ *c.e.* ~шақты with short plait; ~ды with flock.
- ТҰЛЫП** *z.e.* sheepskin coat; ♦ *c.e.* ~тай like a sheepskin coat; ~ты having sheepskin coat.
- ТҰМ** *z.e.* basis.
- тұма** *z.e.* spring (*water*).
- тұмақ** *z.e.* cap with ear-flaps.
- тұмалы** *c.e.* spring.
- тұман** *z.e.* fog; басынан ~ арылмау experience constant difficulties; ~дық mist; ♦ *c.e.* ~ды foggy; obscure; ~сыз clear; ~ша like fog; ♦ *em.* ~дану to be covered with fog; көзі ~дану grow dim; ~дату to dim; ~дау to be covered with fog; to sadden.
- тұмар** *z.e.* (*ЭТН*) talisman; amulet; ~ша small talisman; amulet; ♦ *c.e.* ~лы with talisman; amulet; ~лық good for talisman; amulet; ♦ *em.* ~лау to hang talisman; amulet on the neck; ~лату to pin talisman; amulet. ~шалау to form triangle.
- тұмалу** *z.e.* cold; chill; ~у-сымау slight malady; ♦ *em.* ~улау to catch a cold; to take a chill; ~урау to have flu; ~урату to catch a cold; to take a chill; ♦ *c.e.* ~уратқыш sensible to cold; chill.
- тұмса** *z.e.* animal lambing; calving for the first time.
- ТҰМСЫҚ** *z.e.* muzzle; beak; қошқар ~ ақуиліне нос; етіктің (қ-ғ)-ы toe of the boot; ~(қ-ғ)ын сұғу to poke one's nose into sth.; ~ша small beak; nose; ♦ *c.e.* ~ты with a large muzzle; having beak; ♦ *em.* ~тау to muzzle.
- тұмша** *z.e.* (*МЕД*)asthma.
- тұмшалалу** *em.* to wrap up; ♦ *c.e.* ~улы muffled; obvolute.
- тұмылдырық** *z.e.* muzzle; ~ кигізу to muzzle; ♦ *em.* ~тау to muzzle; ♦ *c.e.* ~таулы with muzzle.
- тұн** | *c.e.* clear; ~ су clear water.

- тұн II** *з.е.* first-born; firstling.
- тұнба** *з.е.* sediment; concretion; химиялық ~лар chemical deposition; silt.
- тұндыр//у** *em.* to desilt turbid water; ♦ *з.е.* ~ма sediment; deposition; ~ғы sedimentation; ♦ *с.е.* ~ғыш sediment; ~ш машина depositor.
- тұнжыр** *с.е.* gloomy; sullen; ~ аспан lowering sky; ♦ *em.* ~ау to gloom; ♦ *с.е.* ~аулы gloomy; sullen; ~аңқы thoughtful; ~ ойға шому to be deep in thought; ♦ *з.е.* ~лық gloominess.
- тұншығ//у** *em.* to be suffocated.
- тұншықпа** *з.е.* (МЕД) short breath; asthma.
- тұншықтыр//у** *em.* to throttle; өртті ~у to extinguish a fire; ♦ *em.* ~ылу to be suffocated; ♦ *з.е.* ~ушы oppressor; ♦ *с.е.* ~ғыш suffocating; ~ғыш газ asphyxiating gas.
- тұнық** *с.е.* clear ~ аяа transparent air; ♦ *з.е.* ~тық clarity; limpidity; ♦ *em.* ~тану to become clear; to precipitate.
- тұңғиық I** *с.е.* bottomless; ~ сыр secret; ♦ *з.е.* ~тық bottomlessness; thick darkness.
- тұңғиық II** *з.е.* (БОТ) water-lily.
- тұңғұт** *з.е.* newborn baby.
- тұңғыш** *с.е.* first-born; the first; ~ рет for the first time.
- түп** *intensive particle* ~-тура exactly; ~-тұқыл quite bald; ~-тұнық quite clear; ~-тұтас as a whole; entirely.
- тұра** *з.е.* pastern; ұзын~ tall and lean person.
- тұрабас** *с.е.* unique; incomparable.
- тұрақ** *з.е.* residence; camp; ~(қ-ғ)ы жоқ not having a shelter; ♦ *с.е.* ~ты constant; stable; ~сыз without dwelling; homeless; unstable; ♦ *з.е.* ~тылық stability; (ФИЗ) магниттік ~тылық magnetic stabilization; ~сыздық instability; inconstancy; ♦ *em.* ~тау to settle down in one place; ~тату to make set-
tle down in one place; ~тандыру to stabilize; ~тандырылу to be stabilized; ♦ *з.е.* ~тандырғыш (ФИЗ) stabilizer; кернеу ~тандырғышы constant-voltage regulator; ♦ *em.* ~сыздану to become unstable; ~сыздандыру to destabilize.
- тұралаңқыра//у** *em.* to feel famine.
- тұрала//у** *em.* to limp; ~п қалу to fall into decay; ~ту to destroy; атты ~ту to bring the horse to limping.
- тұрба** *з.е.* pipe; пештің ~сы chimney.
- тұран** *з.е.* (ТАР) turan; ancient name of Turkic country.
- тұрғауыш** *з.е.* dish for fruit.
- тұрғы I** *з.е.* point of view; практикалық ~дан from the practical standpoint.
- тұрғы II** *з.е.* hunter's place for ambush.
- тұрғыз//у** *em.* to raise; аяғынан ~у to put sb. on his feet; ескерткіш ~у to erect a monument.
- тұрғызыл//у** *em.* to be constructed; to be awaken.
- тұрғызыс//у** *em.* to help to construct.
- тұрғылас** *с.е.* of the same circle or of the same age.
- тұрғылықты** *с.е.* native; aboriginal.
- тұрғын** *з.е.* inhabitant; ~ үй dwelling house; ♦ *с.е.* ~сыз without dweller.
- тұрғыш** *с.е.* able to stand; ♦ *з.е.* ~тық ability to stand.
- тұрқы** *з.е.* length.
- тұрлау** *з.е.* constancy; permanency; ♦ *с.е.* ~лы constant; steady; ~лы мүше principal member; ~сыз unstable; minor; ♦ *з.е.* ~лылық constancy; permanency.
- тұрман** *з.е.* harness; ер~ saddle with all belongings; ♦ *с.е.* ~ды with harness; ~сыз without harness; ~сыз ат saddled horse; ♦ *em.* ~дау to saddle.
- тұрмыс** *з.е.* way of life; private life; ~ құру to get married; ~салт (ЭТН) customs and traditions; ~-тіршілік

ТҰРПА

- life; the way one lives; ♦ *c.e.* ~тық domestic; everyday; ♦ *em.* ~тану to make oneself at home; to settle down.
- тұрпа** *з.е.* vimba.
- тұрпайы** *c.e.* vulgar; rude; ~ дауыс harsh voice; ♦ *з.е.* ~лық rudeness; vulgarity; ♦ *em.* ~лану to coarsen; to grow rude.
- тұрпан** *c.e.:* ~ балық chub; rudd.
- тұрпат** *з.е.* ~-мінез appearance and character; ♦ *c.e.* ~ты well-knit; slender; ~тас similar by appearance or figure; ~сыз plain; formless; ~сыз адам plain person; ♦ *з.е.* ~сыздық plainness; ♦ *em.* ~сыздану to become plain.
- тұр//у** *em.* to stand; to be; орнынан ~у to stand up; to live; бес тараудан ~у to consist of five units; жұмысқа ~у to get fixed up in a job; ~-тұрлау to wake; not to let sleep. ♦ *үст.* ~са-жатса day and night; ♦ *з.е.* ~ушы dweller.
- тұрық** *з.е.* place of residence; place for stop; ~ты resident; ~ты ат tall horse; *ауыс.* steady; ♦ *c.e.* ~сыз inconstant; unsteady; ~сыз сан (*MAT*) alternating quantity; ♦ *з.е.* ~сыздық inconstancy; absence of residence.
- тұрым** *з.е.* firmness; constancy; ♦ *c.e.* ~ды steady; consistent; self-possessed; ♦ *з.е.* ~дылық constancy; firmness.
- тұрымтай** *з.е.* sparrow-hawk; pigeon hawk.
- тұрыс** *з.е.* stop; standstill; stance; тік ~ stand at attention; ♦ *з.е.* ~тық firmness; steadfastness; ♦ *c.e.* ~ты firm; steady; ♦ *em.* ~у to stand together; to fight.
- тұс** *з.е.* side; direction; сол ~та in that direction; Кеңес өкіметі ~ында in the time of Soviet Union.
- тұсақ** *з.е.* young ewe; lamb.
- тұсал//у** *em.* to be hobbled (*horse*).
- тұсау** *з.е.* hobble for front legs; (*ЭТН*) ~ кесер tradition to tie little child's legs with the cord and cut it after he make some steps; біреуге ~ болу to be a burden to sb.. ~лық rope for hobbling; ~шы person who hobbles a horse; ♦ *c.e.* ~лы hobbled; *ауыс.* constrained; ~сыз without hobble; ♦ *em.* ~лау to hobble a horse; ~п-матау to hobble and tether.
- тұсаукесер** *з.е.* cheer on the occasion of taking the first step, debut.
- тұсаушідер** *з.е.* fetterlock.
- тұсбағар** *з.е.* compass.
- тұскиіз** *з.е.* gobelin; tapestry; wall felt mat.
- тұсқағаз** *з.е.* wallpaper.
- тұспал** *з.е.* hint; allusion; ~мен сөйлеу to speak with a suggestion; supposition; ♦ *c.e.* ~ды with a suggestion; ~сыз without a suggestion; outright.
- тұспалда//у I** *em.* to allude; to hint.
- тұспалдау II** *з.е.* allegory.
- тұспан** *з.е.* road sign not to get lost.
- тұспа-тұс** *үст.* side by side; opposite; ~ келу to correspond to each other.
- тұстал//у** *em.* to be hanged out on the wall.
- тұстас** *c.e.* parallel to sth.; next to; contemporary.
- тұс-тұс:** ~тан from different sides.
- тұт** *з.е.* (*БОТ*) mulberry tree.
- тұтам** *сан.ес.* handful; measure of length equal to 10cm.; *ауыс.* бойы бір ~ shortish.
- тұтамда//у** *em.* to hold in one's fist; *ауыс.* to be niggardly.
- тұтандыр//у** *em.* to set on the fire; *ауыс.* to breed strife; ♦ *c.e.* ~ушы igniting; соғыс өртін ~ушы warmonger; ♦ *з.е.* ~ғыш igniter; электрлі ~ғыш electrical igniter.
- тұтан//у** *em.* to take fire; *ауыс.* break out; ♦ *c.e.* ~ғыш inflammable; ~байтын nonflammable.

- ТҰТАС** *c.e.* solid; entire; ~ымен as a whole; ♦ *з.е.* ~тық unity; wholeness; ♦ *үсм.* ~тай as a whole; entirely; ♦ *em.* ~тану to be whole; to be unbroken; ~тыру to join; күш-жігерді ~тыру to combine efforts; ♦ *з.е.* ~тырғыш as-tringent.
- ТҰТАТ//у** *em.* to catch fire; to light up; *з.е.* ~ушы igniter.
- ТҰТҚА** *з.е.* handle; staple; *ауыс.* support; ~лық good for staple; ♦ *c.e.* ~лы with handle; ~сыз without handle; staple; ♦ *em.* ~лау to nail handle.
- ТҰТҚИЫЛ** *c.e.* sudden; unexpected; ~шабуыл surprise attack; ♦ *em.* ~дау to attack unexpectedly.
- ТҰТҚЫН** *з.е.* prisoner; ~ға берілу to yield oneself prisoner; ~ға алу to arrest; ~дағы captive; prisoner; ~дық capture.
- ТҰТҚЫНДА//у** *em.* to take prisoner; ~лу to be in prison; ♦ *з.е.* ~ушы captivater; person who arrests;
- ТҰТҚЫР** *c.e.* sticky; adhesive; ♦ *з.е.* ~лық adhesiveness; clamminess; ♦ *em.* ~лау to make sticky; adhesive.
- ТҰТҚЫШ** *з.е.* rag used for holding hot things; ~тық adhesiveness; tenacity; ♦ *c.e.* ~сыз without rag.
- ТҰТТАЙ** *үсм.* absolutely; quite.
- ТҰТТЫ** *c.e.* mulberry.
- ТҰТЫҚПА** *з.е.* stutterer.
- ТҰТ//у** *em.* to hold; to hang up; дос ~у to consider to be a friend; арқа ~у to rest upon; кек ~у to bear sb. malice; місе ~у to content; құрмет ~у to hold in high respect; ♦ *c.e.* ~улы covered with felt curtain is suspended; *з.е.* ораза ~ушы abstinent; person who keeps the fast; қадір ~ушы admirer; worshipper.
- ТҰТЫҒ//у** *em.* to stutter; ~ыңқырау to stutter slightly.
- ТҰТЫҚ** *з.е.* stutterer; ♦ *c.e.* ~палы slightly stuttering.
- ТҰТЫЛҒЫШ** *c.e.* instantly; agglutina-tive.
- ТҰТЫЛМАЛЫ** *c.e.* (АСТР) eclipse.
- ТҰТЫЛ//у** *em.* to be caught; arrested.
- ТҰТЫМДЫ** *c.e.* clever; bright.
- ТҰТЫН//у** *em.* to cling tosth.; to snatch at to consume; ♦ *з.е.* ~ушы consumer; user; ~ушылық consumerism.
- ТҰТЫС//у** *em.* to grasp each other; to grapple with each other.
- ТҰШ** *c.e.:* ~ бауырсақ cookie prepared from unleavened baker's dough.
- ТҰШҚЫЛ** *c.e.* insipid; not salted; ~тым too insipid; дәмі ~тым insipid to smb.'s taste.
- ТҰШПАРА** *з.е.* dish cooked from force-meat rolled up into pastry and boiled in broth.
- ТҰШТАҚАЙ** *c.e.* fidgety; frivolous.
- ТҰШТАҚТА//у** *em.* to be fidgety; frivo-lous.
- ТҰШТАЛАҢДА//у** *em.* to be unstable; un-steady.
- ТҰШТАҢ** *з.е.* frivolity.
- ТҰШЫН** *з.е.* after-taste.
- ТҰШЫМА//у** *em.* ауыз ~у to feel lack of sth.;
- ТҰШЫН//у** *em.* to enjoy; ~ып тыңдау to listen with pleasure.
- ТҰЩЫ** *c.e.* insipid; not salted; ~су soft water; ~рақ slightly insipid; not salt-ed; ♦ *з.е.* ~лық insipidity; nonsalini-ty; ♦ *c.e.* ~мды tasty; salted slightly; ~мсыз tasteless; nonsaline; ♦ *em.* ~лау to make insipid; not salted; ~ту to make insipid; not salted; ~ландыру to make insipid; not salted.
- ТҰЯҚ** *з.е.* hoof; *ауыс.* descendant; heir; ♦ *c.e.* ~ты hoofed; ~ты жануарлар ungulate animal; аша ~тылар clo-ven-hoofed; ~сыз hoofless; non-he-reditary; ♦ *em.* ~тану to become hoofed.
- ТҰЯНАДАЙ** *c.e.* neat; tidy.

- түбегей** *з.е.* basis; ♦ *с.е.* ~лі important; ♦ *үст.* ~леп thoroughly; noticeably; мәселені ~лі шешу to decide a question thoroughly; ♦ *з.е.* ~лілік importance; thoroughness.
- түбек I** *з.е.* peninsula; **Маңғыстау** ~(к-г)і Mangistau peninsula; wilderness; ~ше small peninsula; ♦ *с.е.* ~ті with peninsula; ~сіз without peninsula.
- түбек II** *з.е.* (ЭТН) a bone tubule for baby's urine; sink in the cradle; (ЭТН) without a bone tubule for baby's urine; ♦ *ет.* ~теу to prepare a bone tubule.
- түбелікті** *үст.* perpetually; once and for all.
- түбір** *з.е.* stump; root; ~імен жұлу to uproot; тістің ~і fang; квитанция ~і counterfoil; (МАТ) теңдеу ~і the root of an equation; (ЛИНГ) root; сөз ~і root of a word; ♦ *с.е.* ~лі fundamental; ~лі өзгеріс fundamental change; ~лік (МАТ) root; ~сіз not having roots; ~лік вектор root vector; ~лес (ЛИНГ) of one root; ~лес сөздер cognate words; ♦ *з.е.* ~лестік the same origin; ♦ *ет.* ~леу to root out.
- түбіртек I** *з.е.* (БОТ) rootlet.
- түбіртек II** *з.е.* (БОТ) aye-green; or-pine.
- түбіршік I** *з.е.* small snag.
- түбіршік II** *з.е.* cavity.
- түбіт** *з.е.* fluff; down; ~ше түту to pull to pieces; to smash to pieces; ♦ *с.е.* downy; ~ шәлі downy shawl; ~тей like fluff; down; ~ті fluffy; fleecy; ~сіз fluffless; downless; ♦ *з.е.* ~тілік downiness; mossiness the whole story; ♦ *ет.* ~теу to clean fluff; to comb out; ~телу to clean fluff; down; ~тену to fluff up; to be crisped; ♦ *с.е.* ~теулі combed out; ♦ *з.е.* ~теуші who combs out fluff; ~теуіш iron comb.
- түгел** *есімд.* all; the whole; ~ айту to tell the whole story; ♦ *з.е.* ~дік integrity; fullness; ♦ *ет.* ~деу to check the amount of smth.; to sum up; ~дену to live a full life; to be in prosperity.
- түген** *есімд.* somebody; ~ге бердім дегенді қой stop saying that you gave somebody; ~ше somebody; a certain.
- түгенделу** *ет.* to check the amount of sth.; қойды ~у to check the number of sheep; ♦ *с.е.* ~улі counted; approved; ♦ *з.е.* ~уші supervisory; controller of presence.
- түгендету** *ет.* to make smb. check the amount of smth..
- түгесу** *ет.* to finish; to end.
- түгесілу** *ет.* to be over; to be finished.
- түгестіру** *ет.* to accomplish; to complete.
- түгету** *ет.* to perform; to finish.
- түгіл** *шыл.* not only; but.
- түжірке** *з.е.* man's double-breasted jacket.
- түз I** *з.е.* steppe; жапан ~ deserted steppe; ~ тағылары wildlife; ~де жүру to be out of door; ♦ *с.е.* ~дік steppe.
- түз II** *үст.* rightly; ~ сөйлеу to tell the truth.
- түз III** *з.е.* appearance.
- түзелу** *ет.* to become straight; to be improved; to take a turn for the better; ♦ *с.е.* ~мес irreparable; irremediable.
- түзең** *з.е.* plain; meadow.
- түзеткіш** *з.е.* rectifier; жартылай өткізгішті ~ semiconductor rectifier; ~тік rectifier.
- түзету** *ет.* to straighten; to rectify; to correct; to improve; ♦ *с.е.* ~улі rectified; straightened; improved; revised; ~усіз not straightened; not improved; ♦ *з.е.* ~уші straightening; improving.
- түзетілу** *ет.* to be straightened; to be improved.
- түзелу** *ет.* to straighten; to rectify; to correct; to improve; ♦ *с.е.* ~улі straightened; improved; ~усіз not straightened; not improved.

- түз//у I** *em.* to compose; to form;
- түзу II** *c.e.* straight; ~ сөз right word; жібі ~ адам honest person; ~лік straightness; ♦ *c.e.* ~леуші (MAT) linerizing; rectifying; ~ленуші (MAT) rectifiable; ~ленуші қисық rectifiable curve; ♦ *em.* ~леу to be straightened;
- түзіл//у** *em.* to form; to arise; ♦ *з.е.* ~ім composition; structure; ~іс (БИОЛ) grit; form.
- түзшіл** *c.e.* fidget.
- түзік** *c.e.* trig; truthful; ♦ *з.е.* ~тік honesty; truth.
- түйгіздір//у** *em.* to make sb. knot.
- түйгізу** *em.* to make sb. mill; knot.
- түйгілес//у** *em.* to punch each other.
- түйгіле//у** *em.* to beat.
- түйгіш I** *з.е.* pestle; mortar.
- түйгіш II** *з.е.* master of milling; rammer.
- түйгіш III** *з.е.* master of knotting; ~тік tying in a bungle.
- түйгіште//у** *em.* to bang on the door.
- түйдей** *c.e.* exactly the same; ~ құрдас of the same age; born in one year.
- түйдек** *з.е.* puff; ~ түтін puff of smoke; ~(к-г)імен келу to come in a crowd; ~тік integrity; tuber-shaped; ♦ *c.e.* ~~~ clouds of sth.; impromptu; ~ті continuous tubers; ♦ *em.* ~теу to clew up; to mass; ~теп бу шығару to let the steam puffs out; ~телу to roll oneself up into a ball; ~тену to roll oneself up into a ball; ~тету to make clew up.
- түйдір//у** *em.* to make smb. mill; knot.
- түйе** *з.е.* camel; екі өркешті ~ Bactrian camel; ~ жүні camel's hair; ~нің жарты етіндей heavy; ~ші/~кеш camel farmer; cameleer; ~кештік cameleer's work; ♦ *c.e.* ~дей like a camel; ~дей болу to grow up like a camel; түйелі having camels; traveller aboard a camel; ~лік equal to a camel in value.
- түйебұршақ** *з.е.* (BOT) haricot.
- түйежапырақ** *з.е.* (BOT) burdock.
- түйежоңышқа** *з.е.* (BOT) melilot; sweet clover.
- түйеқарын** *з.е.* (BOT) baby's-breath; tumble-weed.
- түйеқұйрық** *з.е.* (BOT) pea shrub.
- түйеқұлақ** *з.е.* a kind of field mice.
- түйеқұс** *з.е.* ostrich.
- түйеқұсжапырақ** *з.е.* (BOT) saw fern.
- түйеқұсшөп** *з.е.* (BOT) ostrich fern.
- түйемойнақ** *з.е.* a bag made of camel's neck skin.
- түйесораң** *з.е.* (BOT) saltwort.
- түйесүйек** *з.е.* (BOT) platte milk vetch.
- түйесіңір** *з.е.* (BOT) goat's-wheat.
- түйетабан** *з.е.* (BOT) bean caper.
- түйетайлы** *c.e.* slanting; sloping.
- түйешағыр** *з.е.* (BOT) saltwort
- түйешырмауық** *з.е.* (BOT) milk vine.
- түйліг//у** *em.* to be tied tight.
- түйме** *з.е.* button; ~ бас small head; ♦ *c.e.* ~лі with buttons; ~сіз without buttons; ♦ *з.е.* ~лік button fastener; ♦ *em.* ~леу to button; ~лену to button up; to hook.
- түймебас** *з.е.* (BOT) saw-wort.
- түймедағы** *з.е.* (BOT) camomile.
- түймежапырақ** *з.е.* (BOT) Phacelia.
- түймене** *з.е.* purulent skin abscess.
- түймеш I** *з.е.* all kinds of tied things; knot.
- түймеш II** *з.е.* punch.
- түймеш III** *з.е.* split small wood.
- түймешетен** *c.e.* (BOT) tansy.
- түймеште//у** *em.* to box; to punch.
- түймешік** *з.е.* stud.
- түйнек I** *з.е.* embryo; tuber; қауынның ~ (к-г)і melon seed-bud; ♦ *c.e.* ~сіз without seed-bud; ~тей shorty; like a seed-bud; ♦ *em.* ~теу to set; to form seed-bud.
- түйнек I** *з.е.* (BET) typhoid fever; қара ~ horse disease.
- түйнекжуа** *з.е.* (BOT) bulbotuber.

ТҮЙНЕКӨЛЕН

- түйнекөлен** *з.е. (БОТ) теңіз ~ sea club-rush.*
- түйнекше** *з.е. bundle.*
- түйнекшелер** *з.е. (БОТ) tubers.*
- түйнеме** *з.е. anthrax.*
- түйнелу** *em. to feel colic; sharp pain.*
- түйнеуші** *с.е. choking.*
- түйреткіз//у** *em. to let prick.*
- түйрелу** *em. to prick; to pin; ауыс. сөзбен ~у to touch smb. with words; ~улі pinned up; fastened; ~усіз not pinned up; not fastened.*
- түйрет//у** *em. ~ту to let prick; ♦ с.е.*
- түйреуіш** *з.е. pin; hair-pin; алтын ~ goldbrooch; қағаз ~ paper-clip; ♦ em. ~теу to pin; to fasten.*
- түйсік** *з.е. feeling; intuition; көру ~(к-г) і sensation; ♦ с.е. ~ті able to feel; intuitive; quick-witted; ~сіз insensible; without intuition; ♦ з.е. ~сіздік insensibility; absence of intuition; imprudence; ♦ em. ~тену to feel; to sense.*
- түйсін//у** *em. to feel; to sense; ~діру to make feel; sense; ♦ с.е. ~гіш conscious; sentient.*
- түйтелен//у** *em. to get blunted; to be worn out.*
- түйтенделу** *em. to take trouble; to potter about.*
- түйткі** *з.е. alarm; uneasiness; doubt.*
- түйткіл** *з.е. alarm; көңілінде ~ болу to be disturbed inwardly; ♦ с.е. ~сіз undisturbed; serene; ~сіз ұйқы untroubled sleep; ♦ em. ~дену to worry; to doubt; ~деу to worry; to upset.*
- түйтпек** *з.е. fuss; bustle; ♦ em. ~теу to potter about.*
- түйтік I** *с.е. worldly; everyday.*
- түйтік II** *з.е. grief; sorrow.*
- түйтің** *с.е. worldly; everyday; ♦ em. ~деу to be occupied with everyday bustle.*
- түйіл//у** *em. to choke with sth.; to rush; ~е қарау to look angrily; ~іп ауыру to have a stitch.*
- түйін** *з.е. knot; conclusion; геометриялық ~ joint; қорытынды ~ final conclusion; сөздің ~і the very essence of speech; ♦ с.е. ~ді with knots; ~ді мәселе the main question; ~сіз without knots; ауыс. without definite decision; ♦ em. ~деу to tie up; to sum up; to set; ~делу to be knotted; to get complicated; ♦ з.е. ~деме recap; ~деуші resumptive; summing up; ~сіздік absence of knots; ауыс. absence of definite decision.*
- түйіндақ** *з.е. plaque.*
- түйіндес** *с.е. (МАТ) conjugate; ♦ em. ~у to confuse to become complicated.*
- түйіндір//у** *em. to tie up.*
- түйіңкірелу** *em. to tie up slightly.*
- түйіншек** *з.е. small bundle; (БОТ) seed-bud; ♦ с.е. ~сіз without knots; ♦ em. ~теу to roll up; to bundle.*
- түйір** *з.е. crumb; grain; балшық ~і wauk; бір ~ шындық жоқ not a grain of truth; тіліңе ~ шықсын! curse that tongue of yours!; ~лік graininess; granularity; ♦ с.е. ~лі grainy; granular; ~лі уылдырық unpressed caviar; ~сіз without nubbin; ♦ em. ~леу to make cloddy; ~лену to roll up.*
- түйіртпек I** *з.е. (БОТ) dandelion.*
- түйіртпек II** *з.е. nubbin; қан ~(к-г)і grume; ♦ em. ~теу to ball; to thicken; ~телу to become nubbins.*
- түйіршік** *з.е. grain; қан ~тері blood corpuscles; ♦ с.е. ~ті grainy; granular; ~ті уылдырық unpressed caviar; ♦ em. ~теу to ball.*
- түйіріл//у** *em. to become granular; to roll up.*
- түйіс** *з.е. joint; ♦ em. ~у to strike each other's head; each other; to collide; ~кізу to unite; to join.*
- түк I** *з.е. hair; scalp; бетінің ~(к-г)і шығу to get angry; жүрегінің ~(к-г)і бар audacious; ♦ с.е. ~сіз hairless; smooth;*

- ◆ *c.e.* ~ті hairy; fleecy; ~ті ара bumblebee; ~сіз with nothing; barehanded; ◆ *em.* ~теу to hair; ~тену to become tousled; to become fleecy.
- түк II** *үсм.* absolutely; ~ке жарамсыз absolutely useless; ~ қалдырмау to leave nothing; ~ түсінбеу to understand nothing.
- түкпір** *з.е.* corner; distant; wilderness; жүрек ~інде at heart; ◆ *em.* ~леу to make deeper; to go to distant places; ~лету to drive in backwoods.
- түксит//у** *em.* to frown; қабағын ~у to gloom.
- түкси//ю** *em.* to bristle up; to frown; ◆ *c.e.* ~юлі bristling; frowning.
- түксобықгүл** *з.е. (BOT)* henbane.
- түксік** *з.е.* anger; ~(к-г)ін салу to be angry.
- түктікен** *з.е. (BOT)* heterokaryosis.
- түктілік** *з.е.* hairiness.
- түктіөрік** *з.е. (BOT)* almonds.
- түктішөп** *з.е. (BOT)* dotted millet.
- түкше** *з.е.* fuzz; hair.
- түкір//у** *em.* to spit out; қан ~у to spit blood; to give up on sth.; (ЭТН) to treat with the help of quack doctor; ◆ *з.е.* ~гіш cuspidor; spittoon;
- түкірін//у** *em.* to expectorate; to spit out.
- түкірік** *з.е.* sputum; ◆ *em.* ~телу to be spat out; ~теу to spit out; to smear slaver.
- түлек** *з.е.* nestling; graduate; жас ~ young people; ◆ *em.* ~теу to get renewed; ◆ *c.e.* ~ті faded; discoloured.
- түлеме I** *з.е.* disease of horses and cows.
- түлеме II** *з.е.* the beginning of moulting.
- түлен I** *з.е.* seal.
- түлен II** *з.е.* evil spirits; ~ түрту to ask for trouble.
- түле//у** *em.* to shed hair; to shed feathers; to peel; to get renewed.
- түлкі** *з.е.* fox; айлакер ~ sly fox; ~лік craftiness; slyness; ~ші fox hunter; ◆ *c.e.* ~ ішік fox coat; ◆ *үсм.* ~дей as a fox; ◆ *em.* ~лену to be cunning.
- түлкіжем** *з.е. (BOT)* chanterelle.
- түлкіқұйрық** *з.е. (BOT)* foxtail.
- түлкімасақ** *з.е. (BOT)* platte milk vetch; bird-egg pea.
- түлкішек I** *з.е.* fox-cub.
- түлкішек II** *з.е.* starvation; life from hand to mouth; ◆ *em.* ~тену to starve; to live from hand to mouth.
- түлік** *з.е.* cattle; livestock; төрт ~ мал four kinds of cattle (*horses, camels, cows and light beasts*).
- түмен** *сан.ес.* ten thousand; thousands of soldiers; ◆ *з.е.* ~басы the head of ten thousand soldiers.
- түн** *з.е.* night; жеті ~де late at night; күні~і day and night; ~ қараңғысы the darkness of night; ~ ұйқысын төрт бөлу to break off one's sleep; ◆ *c.e.* ~гі night; ~гі жұмыс night work; ~дегі night; nocturnal; ~дегі оқиға night incident; ~дей like night; ◆ *үсм.* ~де at night; ~делеп by night; ◆ *em.* ~делету to drive at night.
- түнгүлділер** *з.е. (BOT)* nyctanthous.
- түндік I** *з.е.* tunduk; felt covering upper smoke flue of yurt; ~ иесі head of family; ~ші master of making tunduk (felt covering upper smoke flue of yurt); ◆ *c.e.* ~ті yurta with tunduk; ◆ *em.* ~теу to put tunduk (felt covering upper smoke flue of yurt).
- түндік II** *c.e.* nightly.
- түнек** *з.е.* darkness; prison; night's lodging.
- түнеме** *з.е.* night's lodging; ◆ *em.* ~леу to spend the night; ~лету to tend a herd at night.
- түнемел I** *з.е.* koumiss (*mare's milk*) stayed for more than 24 hours; кешегі ~ yesterday's koumiss (*mare's milk*).

- түнемел II** *з.е.* driving in; enclosure.
- түнер//у** *em.* to become covered with clouds (*sky*); to come; to gather (*clouds*); to become overcast; to be gloomy; ♦ *с.е.* ~ген obscure; sullen; ~іңкі cloudy; gloomy.
- түнертпек** *з.е.* (*БОТ*) licorice.
- түнет//у** *em.* to let spend the night.
- түне//у** *em.* to spend the night; ~п-түстену to spend the day and the night.
- түнеугі** *с.е.* of that time; recent; ♦ *үсм.* ~дей as at that time.
- түнеугүні** *үсм.* some days ago.
- түнкептер** *з.е.* (*ЗООЛ*) goatsucker; night-jar.
- түнқоғажай** *з.е.* (*БОТ*) wild orchid.
- түнсәуле** *з.е.* (*БОТ*) night-blooming.
- түнсұлу** *з.е.* (*БОТ*) four-o'clock.
- түнсұлуғұл** *з.е.* (*БОТ*) night-blooming.
- түніке** *з.е.* (*БОТ*) tunic.
- түнікелі** *с.е.* *диал.* under sheet iron; ~үй house covered with sheet iron.
- түң** *з.е.* subtropics.
- түңкерме** *з.е.* thick porridge prepared from fried wheat flour.
- түңлік** *з.е.* *диал.* cover on the smoke outcome of the yurta.
- түңіл//у** *em.* to renounce; to lose hope; to be disappointed; to give up; ♦ *з.е.* ~гіш person who loses hope; inclined to despair.
- түңілдір//у** *em.* to avert; to deprive of hope.
- түп I** *з.е.* bottom; көз ~(п-б)і fundus of eye; rootstock; plant; foundation; ~(п-б)іне балта шабу to pull up by the roots; ~(п-б)інде in the end; ~-тамыр mainroot; ♦ *с.е.* ~сіз bottomless; very deep; ♦ *em.* ~тену to take root; to root.
- түп II** *з.е.* ancestry; ~(п-б)і жақсы адам person of good origin; ~-тұқиян genealogy; ♦ *с.е.* ~ті with deep bottom; who is deeply rooted; bushy; ~сіз without origin; ♦ *з.е.* ~сіздік bottomlessness; ♦ *с.е.* ~кі bottom-dwelling; ~кі мағына basic matter; ~ мақсат ultimate aim; ~кі бөлме distant room; ♦ *з.е.* ~кілік finiteness; ♦ *с.е.* ~кілікті permanent; ~лікті тұрғыны the indigenious.
- түпнұсқа** *з.е.* original.
- түптел//у** *em.* to be twisted; to be tumped.
- түптел//у** *em.* to bind; ram; to set in the bottom; ~ту to give the book to book-cover; ♦ *з.е.* ~уші bookbinder; шелек ~уші tinsmith; tinman; ~уіш coverer; furrower.
- түп-түгел** *есімд.* entirely fully; completely.
- түп-түп** *с.е.* heaps of; piles of.
- түптұлға** *з.е.* prototype.
- түптүркі** *з.е.* ancestor of Turkic people.
- түптілік** *з.е.* bushiness.
- түр** *з.е.* form; sort; тауарлар ~лері sorts of goods; сыртқы ~і appearance; (*ЛИНГ*) aspect; аяқталған ~ perfective aspect; ~-і different kinds of sth.; ~-түсі face; appearance; ~-тұлға face; appearance; ♦ *с.е.* ~сіз plain; unattractive; ~сіз минерал amorphous mineral; ~аралық interspecific.
- түргіш** *з.е.* person rolling up his sleeves; skilfully raises bed curtains of yurta.
- түрегел//у** *em.* to stand up; ұшып ~у to jump up.
- түр//у** *em.* to turn up; to roll up; жеңін ~у to roll up one's sleeves; ~ілу to be rolled up; convolute; ♦ *с.е.* ~улі rolled up; ~уші rolling up; жібек ~уші фабрика filature; ♦ *з.е.* ~ушілік rolling.
- түрен** *з.е.* ploughshare; ♦ *с.е.* ~ді ploughshare; ~ді соқа share plow; ~сіз mold.
- түрке** *з.е.:* ~ балық omul.

- Түркия** *з.е.* Turkey.
- түркімен** *з.е.* Turkmen; ~стан Turkmenia.
- түрксіб** *з.е.* Turkestan-Siberian railroad.
- түркі** *з.е.* Turk; ♦ *с.е.* ~ тайпалары Turkic tribes; ~ тілдері Turkic languages; көне ~ жазбалары ancient Turkic letters; ♦ *үсм.* ~ше in Turkic.
- түркістан** *з.е.* Turkic country.
- түркіт** *з.е.* Turk.
- түрлендір//у** *em.* to reform; to transform; ♦ *з.е.* ~гіш reformer; reorganizer.
- түрлен//у** *em.* to smarten; to change; to blossom; ~ту to diversify; vary.
- түрлес** *с.е.* of the same kind.
- түрлі** *с.е.* different; differing; ~-~ various; ~-түсті coloured; variegated; ~ше differently; in different ways; ♦ *з.е.* ~лік variety; diversity; ~-түстілік different colours;
- түрме I** *з.е.* prison; jail; ~де отыру to be in prison; ~ші security guard of prison.
- түрме II** *с.е.* turn-down; ~ жаға turn-down collar; ♦ *em.* ~леу to make folding; tip-up.
- түрпі** *з.е.* rasp; emery; ~лік roughness; rudeness; ♦ *үсм.* ~дей rough as rasp; ~дей тию to sting to the quick; ♦ *em.* ~леу to rub; to file;
- түртіктел//у** *em.* to practise; train.
- түрткі** *з.е.* incitement; motive; ♦ *с.е.* ~нші shoving; encouraging; ♦ *em.* ~леу to push; to encourage.
- түрткіш** *з.е.* instigator; monger; ♦ *em.* ~теу to dig up; to give no rest.
- түртпек** *з.е.* shove; incitement; *ауыс.* caustic remark; ♦ *em.* ~теу to impulse; *ауыс.* to be sarcastic; ~тену to do small unimportant things; to fool about.
- түрт//у** *em.* to poke; саусағымен ~у to poke one's finger into sth.; to make notes; ~ілу to be pushed; to be provoked.
- түртінді** *з.е.* sign; symbol.
- түртінек** *с.е.* petty; insignificant; ♦ *em.* ~теу to rummage in sth..
- түртіншек** *з.е.* lamb restlessly searching the dam; dawdler.
- түршіг//у** *em.* to shudder; ♦ *с.е.* ~ерлік terrifying; disgusting.
- түршік** *з.е.* aversion; shudder; ♦ *с.е.* ~тірерлік terrible; horrifying; ♦ *em.* ~тіру to make shudder.
- түрік I** *з.е.* Turkish; ♦ *үсм.* ~ше in Turkish.
- түрік II** *с.е.* lifted up; raised; құлағы ~ жүру to go pricking up one's ears.
- түріңкі** *с.е.* turned up; rolled up.
- түріңкіре//у** *em.* to bend slightly.
- түс I** *з.е.* vision; dream; ~ке кіру to dream.
- түс II** *з.е.* noon; ~кілік dinner; тапа-тал ~те in broad daylight; ♦ *с.е.* ~кі midday; ~кі ас dinner.
- түс III** *з.е.* colour; tint; appearance; ~і таныс known by sight; ~ шайысу to quarrel; ~і суық stern; ♦ *с.е.* ~ті coloured; ~ті мата coloured stuff; ~ті орамжапырақ cauliflower; ~сіз colourless; ~тес of the same colour; ♦ *em.* ~сіздену to become colourless; ~сіздендіру to discolour; ♦ *з.е.* ~сіздік colorlessness; paleness.
- түс IV** *з.е.* the breed of Arabian camel and Bactrian camel.
- түс V** *з.е.* slope; hill-side.
- түс//у** *em.* to go down; ~іп қалу to fall out; институтқа ~у to enter the institute; суық ~у to grow cold; көзге ~у to be noticed; суретке ~у to have one's picture taken; ойға ~у to think.
- түскір** *одағ.* expressing a little annoyance; ақшасы ~ де жоқ! how annoying we have no money!.
- түспектік** *з.е.* observance; adherence.
- түстенгіш** *з.е.* person who loves resting in the afternoon.

- түстен//у I** *em.* to have dinner; to spend the day; ♦ *з.е.* ~уші diner.
- түстен//у II** *em.* to become similar.
- түстел//у** *em.* to know smb. by sight.
- түстеткіз//у** *em.* to let look round and identify one's cattle.
- түстік I** *з.е.* midday meal; dinner-time.
- түстік II** *з.е.* south; ♦ *с.е.* southern.
- түс//у** *em.* (МЕД) to prolapse.
- түсік** *з.е.* (МЕД) miscarriage; abortion; ~тік collapse; decline.
- түсім** *з.е.* profit; income; ♦ *с.е.* ~ді fruitful; profitable; ~ді жыл productive year; ~сіз unprofitable; underproductive; ♦ *з.е.* ~ділік productivity; profitability; ~сіздік unprofitability.
- түсінбел//у** *em.* to misunderstand; ♦ *з.е.* ~ушілік incomprehension; ~стік misunderstanding.
- түсіндір//у** *em.* to explain; ♦ *з.е.* ~ме explanation; elucidation; ~ме сөздік explanatory dictionary; ♦ *с.е.* ~гіш able to explain; interpreter; ~ілмейтін inexplicable.
- түсін//у** *em.* to understand; comprehend; айтпай ~у to understand without words; ♦ *з.е.* ~ушілік understanding; ~ім comprehension; perceptivity; ♦ *с.е.* ~імпаз quick-witted; bright; ~гісіз incomprehensible; unclear; ~гіш quick-witted; bright.
- түсінік** *з.е.* idea; notion; ~беру to give an explanation; ♦ *с.е.* ~ті understandable; ~ті жазу legible handwriting; ~сіз incomprehensible; unintelligible; ♦ *em.* ~сіздену to become incomprehensible; ♦ *з.е.* ~тілік clearness; understandability; ~сіздік incomprehensibility; vagueness; ~темеші commentator; ~теме explanation; elucidation.
- түсініс//у** *em.* to understand each other; ♦ *з.е.* ~тік understanding; өзара ~тік mutual understanding; ~ушілік understanding each other; ~пеушілік *з.е.* dissension; discord.
- түсіңкі** *с.е.* slightly frowning; scowling; ♦ *em.* ~реу to go down.
- түсір//у** *em.* to drop; төмен ~у to lower; жүкті ~у to unload; қолға ~у to catch; фильм ~у to shoot a film; ♦ *с.е.* ~улі lowered; pulled down; ~іңкі lowered; қабағы ~іңкі in a bad mood; ~гіш unloading; ♦ *з.е.* ~уші surveyer.
- түсіріл//у** *em.* to be dropped; фильм ~ді film was shot.
- түсіріс//у** *em.* to help to go down; жүкті ~у to help to unload; фильм ~у to help to shoot a film.
- түтек** *с.е.* fierce; ақ ~ боран raging blizzard; ♦ *em.* ~тену to become snowstorm.
- түтелен//у** *em.* to be fluffed up; көрпе ~ді the blanket was torn out.
- түтелел//у** *em.* to fluff up; ауыс. to give a thorough rating.
- түтет//у** *em.* to fume.
- түте-түте:** ~ болу to be torn out; to become rags.
- түт//у** *em.* to pull; to pluck; ~ілу to be fluffed up. ♦ *з.е.* ~уші combing person; жүн ~уші машина wool pulling machine; ♦ *с.е.* ~улі combed; ~улі жүн combed wool; ~усіз disheveled; ~усіз қалған жүн unkempt wool.
- түтіг//у** *em.* to gasp for breath; to be angry.
- түтік** *з.е.* pipe; жез ~ copper pipe; су ағатын ~ drainpipe; fire-hose; (ХИМ) test-tube; cane; ~ше tubule; ♦ *с.е.* ~ті tubular.
- түтікгүлді** *з.е.* (БОТ) tubuliflorous.
- түтіктір//у** *em.* to make angry.
- түтін** *з.е.* smoke; ~ шығару to puff smoke; ~ түтету to make one's own family; ♦ *з.е.* ~дік flue; chimney; ♦ *с.е.* ~ді smoky; ~сіз smokeless; ♦ *em.* ~деу to fume; to cure by smoking; ~дену to be smoked; ~дету to smoke.

- түү I** *одағ.* faugh; pooh (*expressing indignation*); ah; ~, **біз кеш қалдық!** ugh, we are late!; ~, **неткен тамаша!** oh! how wonderful!.
- түү II** *есімд.* that; those; ~ **алыстан келді** came from that distant place.
- түшкір//у** *em.* to sneeze.
- түшкірт//у** *em.* to produce sneezing.
- түшкірін//у** *em.* to sneeze constantly.
- түшкірік** *з.е.* sneezing.
- тү//ю I** *em.* to mill; to thresh; to punch.
- тү//ю II** *em.* to knot; **жіпті ~ю** to tie a knot; **~юлі** tied up; **қабағы ~юлі болу** to knit one's brows; **қабақ ~ю** to frown.
- түюші I** *з.е.* person who makes a knot.
- түюші II** *з.е.* person who pestles grain.
- тығ//у** *em.* to hide; conceal; **етке шанышқы ~у** to poke at the meat with fork; **абақтыға ~у** to put into prison; ♦ *с.е.* **~улы** recondite; poked.
- тығыз** *с.е.* thick; dense; **халық ~ орналасқан қала** densely populated city; ~ **байланыс** close connection; **уақыт ~** little time; ♦ *з.е.* **~дық** thickness; compactness; **халықтың ~дығы** density of population; (*ФИЗ*) density; **ауаның ~дығы** air density.
- тығыздал//у** *em.* to be filled; to be rammed.
- тығыздан//у** *em.* to be filled; to be rammed.
- тығыздандыр//у** *em.* to condense; to stuff sth..
- тығыздат//у** *em.* to ram; to hurry; **~тырып аттандыру** to send urgently; to hasten.
- тығыздал//у I** *em.* to condense; to stuff sth.; to pack down; ♦ *з.е.* **~ушы** filler; stower; **~уыш (TEX)** press; **~ма (TEX)** gasket; **~ғыш** compressor; **~ғыш машина** plug-ramming machine.
- тығыздау II** *с.е.* thicker; denser.
- тығызтаяң** *с.е.* importunately; promptly.
- тығылмақ** *з.е.* blind man's buff; hide-and-seek.
- тығыл//у** *em.* to hide; conceal oneself; **өңешіне ~у** to stick in sb.'s throat; **біреуге ~у** to nestle up to sb.; **көзіне ұйқы ~у** to want to sleep; ♦ *з.е.* **~ыс** throng; crush; ♦ *em.* **~ысу** to crowd corking.
- тығын** *з.е.* bung; blockage; plug; **~дама** plug; stem; **~шық** stopper; plug; ♦ *em.* **~дау** to cork up; to plug up; **тамақты ~дап жей** to glut oneself; **қалтасын ~дау** to fill one's pocket; ♦ *с.е.* **~даулы** corked; plugged; ♦ *em.* **~далу** to be filled; to be rammed; **~дату** to make cork up; **~дасу** to help to condense; to stuff sth.; to pack down.
- тығыршық I** *с.е.* dumpy; **~тай** well-fed.
- тығыршық II** *з.е.* tightly rolled woolen ball.
- тығырық I** *з.е.* ringlet made of skin.
- тығырық II** *з.е.* support; prop; **~қа тірелу** to reach a deadlock; **~тан шығу** to find a way out of the impasse; ♦ *em.* **~тау** to support; to prop up; **~талу** to be supported; to be propped up.
- тыжыр//у** *em.* to grimace; **мұрнын ~у** to wrinkle up one's nose.
- тыжыра//ю** *em.* to frown; to wrinkle up; **~йтү** to frown; **бетін ~йтү** to knit one's brows.
- тыжырын//у** *em.* to grimace; to make a wry face.
- тыз** *елікт.* plucking; ~ **ету** to pinch; to have a stitch.
- тызалақтал//у** *em.* to be excited; to become irritated.
- тызылда//у** *em.* to feel sharp burning pain; causalgia; to whizz; **~ту** to pinch; to burn; ♦ *с.е.* **~қ** quickly irritated; impatient.
- ты//ю** *em.* to stop; to give up; **алыпсатарлықты ~ю** to forbid speculation;

ТҮЙІМ

- ~йылу to stop; жаңбыр ~йылды rain stopped; ~йдыру to forbid; to make smb. give up; ♦ з.е. ~йылыс containment; abstinence.
- ТҮЙІМ** з.е. prohibition; interdiction; ♦ с.е. ~ды forbidden; prohibited; ~сыз unbridled; without prohibition; ♦ з.е. ~сыздық lack of restraint; un-governability.
- ТҮҚАҚТАЛҮ** em. to stick to; to bother.
- ТҮҚАҚТАТЛҮ** em. to make smb. Bother.
- ТҮҚҚЫЗЛҮ** em. to make smb. hide smth..
- ТҮҚҚЫШТАЛҮ** em. to stopper; to slip into.
- ТҮҚПАЛАЛҮ** em. to impose smth..
- ТҮҚСЫРЛҮ** em. to press; to drive in; to push off; ~ылу to be pressed; to be driven in; to be pushed off.
- ТҮҚ-ТҮҚ** елікт. tick-tock; rat-tat; ~еткен ticking.
- ТҮҚЫЛ** з.е. knock; tick; ♦ em. ~дау to knock quietly; to tick.
- ТҮҚЫР I** з.е. rustle; crunch.
- ТҮҚЫР II** с.е. smooth; ~ жүнді жануар animal with short hair.
- ТҮҚЫРАҢДАЛҮ** em. to importune busi-ly.
- ТҮҚЫРЛАЛҮ I** em. to creak; to produce slight noise.
- ТҮҚЫРЛАЛҮ II** em. to cut nap; to make smooth.
- ТҮҚЫРТЛҮ** em. to urge on; to hurry.
- ТҮҚЫРШЛҮ** em. to worry; to show im-patience.
- ТҮЛ** з.е. back; rear; жау ~ында at the rear of enemy.
- ТҮЛСЫМ** с.е. magic; mystery; ~ дүние wonderworld; ~ды magical; mysteri-ous; ♦ em. ~дау to bewitch; to charm.
- ТҮЛТИЛҮ** em. to become very short; ♦ с.е. ~ған шапан very short caftan.
- ТҮМ** үсм. too; quite; ~ биік too high; ~ болмаса at least.
- ТҮМА** з.е. gulf.
- ТҮМАҚ** з.е. fur-cap with ear-flaps.
- ТҮМАУ** з.е. influenza; grippe.
- ТҮМПИЛҮ** em. to hold one's tongue; ~ып отыру to sit keeping silent.
- ТҮМПЫҢ: ТҮМПЫҢ ҚАҒУ** to move quick-ly.
- ТҮМСАҚ** з.е. crocodile.
- ТҮМСЫРАЛҮ** em. to frown keeping si-lent.
- ТҮМ-ТҮМДАП** үсм. slowly; gradually.
- ТҮМ-ТҮРАҚАЙ** үсм. in all directions; ~ қашу to scatter in all directions.
- ТҮМ-ТҮРЫС** с.е. silence; айнала ~ all around was still.
- ТҮМЫҚ** с.е. calm; still; ~ күн calm weather; ♦ з.е. ~тық windlessness; calm.
- ТҮМЫРАЛҮ** em. to sit frowning and keep silent.
- ТҮМЫРСЫҚ** с.е. windless; sultry; ♦ em. ~тану to become windless; sultry.
- ТҮМЫРЫҚ** с.е. reserved; reticent; ♦ em. ~тану to become reserved; reticent.
- ТҮНЛҮ** em. to become silent; to come to the end.
- ТҮНДЫРЛҮ** em. to finish; жұмысты ~у to carry the work to its conclusion; ♦ с.е. ~ымды obliging; responsible; ♦ з.е. ~ымдылық business-like char-acter.
- ТҮНШУ I** з.е. sultriness; closeness.
- ТҮНШЛҮ II** em. to cease; көңілі ~у to calm down.
- ТҮНЫҚ** с.е. still; calm; ~ мұхиты the Pa-cific Ocean.
- ТҮНЫМ** з.е. rest; calm; ~ таппау to move restlessly; ♦ с.е. ~ды calm; qui-et; ~сыз uninterrupted; continuous; ~сыз жауын incessant rains; ♦ em. ~дау to pause; to calm down; ♦ з.е. ~сыздық regularity; non-stop; ♦ em. ~сыздану to worry; to be uneasy.
- ТҮНЫС** з.е. breathing; ~ жолдары re-spiratory tract; (ЛИНГ) ~ белгілері

- punctuation marks; ♦ *em.* ~тау to breathe; to rest.
- ТЫНЫШ** *c.e.* calm; quiet; ~сыз uneasy; restive; ~сыз бала restless child; ♦ *з.е.* ~тық peace and quiet; ~тық сақтау to keep peace; ~сыздық anxiety; excitement; ~тандырушы anodyne; sedative; ♦ *em.* ~сыздану to worry; to fuss.
- ТЫҢ** *з.е.* virgin lands; new; ♦ *з.е.* ~айтқыш fertilizer; ♦ *em.* ~аю to grow stronger; to be fertilized; ~айту to fertilize.
- ТЫҢҒЫЛЫҚТЫ** *c.e.* accurate; industrious.
- ТЫҢДА//Ю** *em.* to listenЖ ♦ *з.е.* ~ушы listener; audience; ~лым hearing.
- ТЫҢҚИ//Ю** *em.* to be full up.
- ТЫҢҚЫЛ** *з.е.* strum; thrum; ♦ *em.* ~дату to strum.
- ТЫҢШЫ** *з.е.* spy; ~лық espionage; reconnaissance.
- ТЫП** *intensive particle* ♦ *c.e.* ~-типыл clean; completely; ~-типыл ету to leave empty; ~-тымық quite calm; windless; ~-тыныш quite silent.
- ТЫПЫҢ** *елікт.* small steps; ~дау to go with small steps.
- ТЫПЫР** *з.е.* rustle; ~ етпей to stand stock-still; ♦ *em.* ~лау to stamp one's feet; to move restlessly.
- ТЫРАҒАЙЛА//Ю** *em.* to scatter in all directions.
- ТЫР** *c.e.*: ~ жалаңаш quite naked.
- ТЫРА//Ю** *em.* to fall stretching out legs and hands.
- ТЫРАНДА//Ю** *em.* to flounder; to wallow.
- ТЫРАУЛА//Ю** *em.* to call (*crane*); тырналар ~айды cranes call.
- ТЫРАШТАН//Ю** *em.* to try to please; to lay oneself out.
- ТЫРБАЛАНДА//Ю** *em.* to strain every nerve.
- ТЫРБАН//Ю** *em.* to climb; to rush to do sth..
- ТЫРБЫҚ** *c.e.* short; ~ саусақтар short fingers.
- ТЫРЖИ//Ю** *em.* to wrinkle up; to frown.
- ТЫРЖЫНДА//Ю** *em.* to grimace expressing discontent.
- ТЫРҚЫЛДА//Ю** *em.* to laugh indecently.
- ТЫРҚЫРА//Ю** *em.* to run nip and tuck.
- ТЫРМА** *з.е.* harrow; rake; ♦ *em.* ~лау to harrow; to rake.
- ТЫРМЫС//Ю** *em.* to clamber; scramble.
- ТЫРНА** *з.е.* crane.
- ТЫРНА//Ю** *em.* to scratch; жараның аузын ~у to pain; to hurt.
- ТЫРНАҚ** *з.е.* nail; қолдың тырнағы finger-nail; жау ~(қ-ғ)ынан құтылу to be out of the clutches of the enemy.
- ТЫРНАҚША** *з.е.* (*ЛИНГ*) inverted commas.
- ТЫРНАҚШАГҮЛ** *з.е.* (*БОТ*) marigold.
- ТЫРНАУЫШ** *з.е.* rake.
- ТЫРНАШӨП** *з.е.* (*БОТ*) Seseli.
- ТЫРСИ//Ю** *em.* to be swollen and elastic; to be tight.
- ТЫРС** *елікт.* pitapat; ♦ *з.е.* ~ыл crackling; crunch; ♦ *em.* ~ылдау to crackle; тамшының ~ылдауы to patter.
- ТЫРТИ//Ю** *em.* to corrugate; to shrink; to grow thin.
- ТЫРТЫҚ** *з.е.* scar.
- ТЫС I** *з.е.* wrapper.
- ТЫС II** *үсм.* beyond.
- ТЫШҚАН** *з.е.* mouse ~ қақпан mouse-trap; ~ тінтуір mouse (*computer*).
- ТІГ//Ю** *em.* to sew; to embroider; ~іп қою to file; ♦ *з.е.* ~іс stitch; embroidery; ~ін sewing; ~ін машинкасы sewing machine; ~інші dressmaker; ~інші шеберханасы dressmaker's shop; ~іншілік tailoring.
- ТІЗБЕК** *з.е.* chain; line.
- ТІЗГІН** *з.е.* rein.
- ТІЗЕ** *з.е.* knee; ~ қақпағы kneecap; ~ сіңірі hamstring; ~ бұғу to capitulate; ♦ *c.e.* ~ден knee-deep; ♦ *em.* ~леу to kneel.

- тіз//у** *em.* to list; ♦ *з.е.* ~ім list; catalogue; ~ім бойынша бірінші at the top of the list; ♦ *em.* ~імдеу to enumerate.
- тік** *с.е.* direct; upright; ~ бұрыш right angle; ~ бұрышты rectangular; ~ ішек rectum; ~ жақша square bracket; ~ төртбұрыш rectangle; ~ тұру to stand straight; ♦ *с.е.* тіп-~ upright.
- тіке** *үсм.* directly; ~сінен-~ roundly; ~лей head-on; ~лей кіру random access; ~лей мұрагер heir apparent; ~лей репортаж running commentary.
- тікен** *з.е.* splinter; thorn; ~ек prickly; thorny; ~ек сым barbed wire; ♦ *с.е.* ~екті prickly; ~екті бұта briar.
- тіктеуіш** *з.е.* plumb line.
- тікұшақ** *з.е.* helicopter;
- тіл** *з.е.* language; tongue; ~і байлану to lose one's tongue; ~і мүкіс incoherent; inarticulate; ~ табысу to get along; ~ табыса алмау to be at cross-purposes with sb.; ~ тигізу to abuse; ~ білімі linguistics; ~ші correspondent; journalist; ~шілер корпусы the press corps; ~ашар phrase book; ♦ *с.е.* ~ алғыш dutiful; obedient; ~азар unruly; ♦ *em.* ~десу to exchange.
- тіле//у** *em.* to be desirous of doing; desire; ♦ *з.е.* ~к wish.
- тіл//у** *em.* to slice; to cut into pieces (*slices*); ♦ *з.е.* ~ім chunk; slice; ~ік section.
- тіміскіле//у** *em.* to nose about.
- тінт//у** *em.* to drag; to search; ~у ордері search warrant; ♦ *з.е.* ~уші searcher; ~уші ит tracker dog.
- тіптен** *үсм.* actually; ~ ол да болды even he was there.
- тірек** *з.е.* rest; ~(к-г)ін жоғалту to lose one's footing; prop.
- тірел//у** *em.* to rut; ~іп қалу to stick.
- тіре//у** *em.* to prop up; ~у support; place mat; ~іш pile.
- тіркел//у** *em.* to be registered; ♦ *с.е.* ~ген registered; licensed.
- тіркел//у** *em.* to record; to register; ~у бөлімі reception; ♦ *з.е.* ~уші receptionist; registrar; ~ме trailer; ~мелі жүк мәшинесі trailer truck.
- тіршілік** *з.е.* life; existence; ~ иесі living being; ~ шығындары living expenses; ~сіз арал desert island; ~ етуге қажет зат livelihood.
- тірі** *с.е.* alive; ~ қалу survive; ~лердің жадында within living memory; ♦ *em.* ~лу come to life; resurrect; ~лту to animate; revive.
- тіс** *з.е.* tooth; ~ тазалайтын ұнтақ tooth powder; ~ ауруы toothache; ~ щёткасы toothbrush; ~ дәрігері dental surgeon; ~ емдеу кабинеті dentist's surgery; ~ке басар starter (*food*); ~ті жұлу to have a tooth pulled; ♦ *с.е.* ~ті jagged; ~ті доңғалақ cogwheel; ~ті қайшы pinking shears; ♦ *em.* ~теу to bite; to nip; ~теп алу to nibble; ♦ *з.е.* ~теуік wire cutters; ♦ *фр.* ~ін қайрау to grit one's teeth.
- тітіркен//у** *em.* to tremble; to shudder; to quiver.
- тітіркендір//у** *em.* to rile; ♦ *с.е.* ~гіш stimulus.
- тюлень** *з.е.* seal.

У, у

У, у *the twenty sixth letter of the Kazakh alphabet.*

у *з.е.* poison; *ауыс.* spite; anger; ♦ *с.е.* ~лы poisonous; toxic; venomous

(*snake*); *ауыс.* malignant; ~лы без venom gland; ~дай oversalted; bitter; too expensive (*price*); ~дай қымбат overpriced; ♦ *з.е.* ~лылық poi-

sonousness; toxicity; venomousness (*snake*); *ауыс*. venomousness; acrimoniousness; ♦ *em.* ~**лау** to poison; to envenom; ~**лану** to be poisoned; to be envenomed; ~**ландыру** to poison; to envenom; ♦ *c.e.* ~**лағыш** poisonous; toxic; asphyxiating; choking (*gas*); suffocative; ~**ландырғыш** poisonous.

уа *од.* oh; o.

уағда *з.е.* promise; ♦ *em.* ~**ласу** to arrange; to come to an agreement; ♦ *з.е.* ~**ластық** agreement; arrangement.

уағыз *з.е.* admonition; (*ДИН*) sermon; homily; ~**шы** advisor; (*ДИН*) preacher; ♦ *c.e.* ~**шыл** preaching; ♦ *em.* ~**дау** to admonish; (*ДИН*) to preach; ~**дату** to make admonish; (*ДИН*) to make preach; ♦ *з.е.* ~**даушы** advisor; (*ДИН*) preacher; ~**даушылық** discipleship; (*ДИН*) preaching.

уа *од.* oh; ~, **достар!** oh, friends!.

уай *од.* hey.

уайым *з.е.* grief; sorrow; concern; anxiety; **сары** ~**ға салыну** to grieve deeply; ~ **жеме** don't be sad; ~**қайғы** grief; sorrow; ~**қайғысыз** carefree; careless; ♦ *c.e.* ~**ды** sad; ~**шыл** pessimistic; melancholic; ~**сыз** carefree; careless; ♦ *з.е.* ~**сыздық** carelessness; ~**шылдық** pessimism; melancholy; ♦ *em.* ~**дау** to grieve; to besad; to be anxious; to worry; ~**дату** to make grieve; to make sad; to make anxious; to make worry.

уақ I *з.е.* time; moment; **түннің бір** ~**(қ-ғ)ында** in the middle of the night; ♦ *үст.* ~**тылы** timely; in proper time.

уақ II *c.e.* fine; small; ♦ *em.* ~**тау/~тандыру** to crush; to change (*money*); ~**тану** to be crushed; to crush; ~**тату** to make crush; ♦ *з.е.* ~**тағыш** crusher.

уақиға *з.е.* event; incident; ~**а желісі** plot; knot; ♦ *c.e.* ~**лы** eventful.

уақыт *з.е.* time; **бос** ~ spare time; leisure; **жергілікті** ~ local time; **қабылдау** ~ reception hours; ~ **қанша?** what time is it?; **қазіргі** ~**та** at present; currently; **еш** ~**та** never; ~ **өткізу** to spend time; ~ **табу** to find time; ♦ *c.e.* ~**сыз** untimely; ill-timed; ~**ша** temporary; provisional; ~**ша еңбекке жарамсыздық** temporary disability; ♦ *үст.* at the wrong time; ~**ында** in time; at the proper time;

уан//у *em.* to calm down (*baby*); to stop crying.

уандыр//у *em.* to quieten (*baby*); to soothe.

уат//у I *em.* to quieten (*baby*); to soothe; ~**қызу** to make soothe; ♦ *з.е.* ~**ушы** comforter; consoler.

уат//у II *em.* to crush; to change (*money*); to make crush; to make change (*money*); ~**ылу** to be crushed; to be changed (*money*); ♦ *з.е.* ~**қыш** crusher; breaker.

уәде *з.е.* promise; ~ **беру** to give a promise; ~**сінде тұру** to keep one's word; **салтанатты** ~ solemn promise; ♦ *c.e.* ~**лі** promised; agreed; fixed (*time*); ~**шіл** a person who gives a lot of promises; ♦ *з.е.* ~**лілік** fidelity to the given promises; ~**сіздік** going back on one's promises; ~**шілдік** giving a lot of promises; ♦ *em.* ~**лесу** to arrange; to come to an agreement.

уәж *з.е.* pretext; motive; cause; ~**деме** motivation; ♦ *c.e.* ~**ді** reasoned; well-grounded; ~**сіз** amotivational; groundless; ♦ *em.* ~**десу** to argue.

уәжіп *з.е.* (*ДИН*) sacred duty (*of a believer*).

уәзір *з.е.* vizier; ~**лік** post of a vizier.

уәкіл *з.е.* authorized representative; delegate; ~**дік** authority; representation; ~**нама** letter of credence; ♦ *c.e.* ~**ді** plenipotentiary authorized; representative.

- уәлаят** *з.е. small rural district.*
убалдырған *з.е. (БОТ) hemlock.*
уәлі *с.е. sacred.*
убидайық *(БОТ) neale; Darnell rye-grass.*
Уганда *з.е. Uganda.*
уда-шу *з.е. noise; hubbub.*
удмурт *з.е. Udmurt.*
уиппет *з.е. whippet.*
уекіре *(БОТ) з.е. bitterling.*
украин *з.е. Ukrainian; ~а (the) Ukraine; ~ша сөйлеу to speak Ukrainian.*
уқалақай *з.е. (БОТ) stinging nettle; small nettle.*
уқалалу *em. to rub; to massage; ♦ з.е. ~ушы masseur.*
уқалатлу *em. to make smb rub; to make sb massage.*
уқаланлу *em. to be rubbed; to be massaged.*
уқаласлу *em. to help smb rub; to help smb massage.*
уқорғасын *з.е. aconite; monkshood.*
Улан-Батор *з.е. Ulan Bator.*
улап-шулалу *em. to make a noise; to make a hubbub.*
улелу *em. to howl; to blow.*
ультиматум *з.е. ultimatum; ~ қою to give an ultimatum.*
ультрадыбыс *з.е. ultrasound; ♦ с.е. ~ты ultrasonic.*
ультракүлгін *с.е. ultraviolet ~ сәулелер ultraviolet rays.*
ультрақысқа *с.е. ultra-short.*
ультрамарин *з.е. ultramarine.*
умаждалу *em. to rumple (paper); to crumple; to crush;*
умаждалу *em. to be rumpled (paper); to be crumpled; to be crushed.*
универмаг *з.е. department store.*
универсам *з.е. supermarket.*
университет *з.е. university; ♦ с.е. ~тік university.*
упияз *з.е. (БОТ) garlic.*
- ура** *од. hooray; hurrah; ♦ em. ~лау to cheer; to hurrah.*
уран *з.е. uranium; Uranus.*
урбанизация *з.е. urbanization.*
уремия *з.е. (БРИТ) uraemia; (АМЕР) uremia.*
уретра *з.е. urethra.*
уролог *з.е. urologist; ~ия urology; ♦ с.е. ~иялық urological.*
усарғалдақ *з.е. (БОТ) killwort; swallowwort.*
усасыр *з.е. (БОТ) brier; dog rose.*
усыз *с.е. non-poisonous; non-toxic.*
уротропин *з.е. urotropin.*
Уругвай *з.е. Uruguay.*
усойқы *з.е. (БОТ) daphne.*
усойқылық *з.е. acrimoniousness.*
утас *з.е. lime; mortar.*
уताмыр *з.е. (БОТ) cicuta; water-hemlock.*
утилитарлы *с.е. utilitarian.*
утилитаризм *з.е. utilitarianism.*
утопизм *з.е. utopianism.*
утопист *з.е. utopian.*
утопия *з.е. utopia; ♦ с.е. ~лық utopian.*
үтісті *с.е. fanged (snake).*
ушырмауық *з.е. (БОТ) clematis.*
уһ *од. ooh; gosh; ♦ з.е. ~іл sigh; ♦ em. ~леу to sigh; to moan; ~лесу to sigh together; ~лету to make smb sigh; to make smb moan.*
учаске *з.е. plot (land); district; area.*
уыт *з.е. bitterness; bitter taste; (МЕД) antidote; ♦ с.е. ~ты fierce; malignant (tumor); alkaloid; ~ты жара ulcer; sore; ~сыз not malignant; ~сыз ісік adenoma; ♦ з.е. ~тылық fierceness; ferocity; (МЕД) virulence; ~сыздық absence of malignance; ~сыздандырушы disinfection; ♦ em. ~сыздандыру to disinfect.*
үіл *з.е. rumble; hum; buzz (people); roaring (wind); ♦ em. ~деу to buzz; to howl (wind).*
Уэльс *з.е. Wales.*

Ұ, ұ

- Ұ, ұ** *the twenty seventh letter of the Kazakh alphabet.*
- ұғ/у** *em.* to grasp; to have a good grasp of sth.
- ұғын/у** *em.* to be conscious; to realize
♦ *з.е.* realization; ♦ *с.е.* ~ықсыз inarticulate; slurred; ~ықсыз айту to slur.
- ұдайы** *үсм.* constantly; continuously;
~ өндіру reproduction.
- ұждан** *з.е.* conscience; ~ азабы pangs of conscience; ♦ *с.е.* ~сыз dishonourable; ♦ *з.е.* ~сыздық dishonor.
- ұжым** *з.е.* collective; ~ хат collective letter; round robin; ♦ *с.е.* ~дық collective; ~дық салық corporation tax.
- ұзақ** *с.е.* lasting; length; long; ♦ *з.е.* rook; ~ ойланғаннан кейін after much thought; ~ уақыт бойы for a long time; ~ мерзімде within a broad time frame; ~қа кетпе! don't be long!; ~ болу to stay long; ~ дыбыс long sound; ~ жасайтын long-standing; ~ жасау to live long (*human*); ~ күтілген long awaited; ~ қашықтыққа жүгіретін желаяқ long-distance runner; ~ қашықтыққа жүгіру long-distance race; ~ қолданыстағы тұтыну тауарлары consumer durables; ~ мерзімді long-term; long-range (*plan*); ~ ойнайтын пластинка long-playing record; ~ серуенге шығу to go for a hike; ~ шақырымға созылып жату to stretch for miles; ~ шылдырлау to twang; ~қа созылған strained; lengthy; relentless; ~қа созылмайтын short-term; ~қа созылу to outlast; ♦ *з.е.* ~тық duration; longitude.
- ұзар/у** *em.* to lengthen; to elongate; күн ~ды days become longer;
- ұзарт/у** *em.* to lengthen; to prolong; to extend; ♦ *з.е.* ~қыш extension cable;
- ұзартыл/у** *em.* to lengthen; ♦ *с.е.* ~ған elongated.
- ұзын** *с.е.* long; lank; tall; ~ шашты long-haired; ~ толқын (*РАДИО*) long wave; ♦ *з.е.* ~дық length; ~дығы 2 метр 2 metres in length; ~дыққа секіру long jump; ~аяқ daddy-long-legs; ~құйрықты баклан (*ЗООЛ*) shag; ♦ *с.е.* ~ша oblong; ~тұра tall; thin person; gangling.
- ұйқас** *з.е.* rhyme; ♦ *em.* ~у to rhyme (with); ~тыру to scan.
- ұйқы** *з.е.* sleep; slumber; ~ ауруы sleeping sickness; ~сыздық insomnia; sleeplessness; ~шыл dormouse; ♦ *em.* ~ға жату to turn in; ~м келіп тұр I am sleepy; ~дан тұрған astir; ~ны қандыру to have a good night's sleep; ♦ *с.е.* ~лы drowsy; sleepy; ~лы-ояу sleepily; ~сыз sleepless; ~сыз адам insomniac.
- ұйпақталған** *с.е.* disheveled (*hair*); tousled; windswept.
- ұйық** *з.е.* sock; ankle sock.
- ұйықта/у** *em.* to go to bed; ~п қалу to oversleep; to fall asleep; ~уға ерте жату to have an early night; ~уға жату to get into bed; ~йтын уақыт bedtime; ~п жатқан sleeping; dormant (*volcano*);
- ұйықтат/у** *em.* to put to sleep; ♦ *с.е.* ~атын soporific; ~атын дәрі sleeping pill.
- ұйым** *з.е.* logistics; organization; establishment; institution; running; ♦ *em.* ~дасу to get organized; ~дастыру to put together; to organize; to arrange; orchestrate; ~дастырмау not to organize; ♦ *з.е.* ~дастырушы usher; organizer; ♦ *с.е.* ~дық organizational;

- ~дық құрылым organization chart;
~даспаған disorganized; disorderly.
- ҰЙЫС//у** *em.* rally; ♦ *c.e.* ~қан matted.
- ҰЙЫТҚЫ** *c.e.* gusty.
- ҰҚСА//у** *em.* to be or look like; to resemble; ~уға тырысу to emulate; ♦ *c.e.* ~с alike; similar; ~майтын unlike; inimitable; dissimilar; ~тылған simulated; ♦ *z.e.* ~стық similarity; likeness; resemblance; ~стық бойынша by analogy.
- ҰҚТЫР//у** *em.* to moralize (about).
- ҰҚЫП** *z.e.* cautiousness; neatness; thoroughness; ♦ *c.e.* ~ты *c.e.* tidy; neat; economical (*worker*); punctual; neatly; spruce; ~сыз downbeat; slipshod; untidy; remiss; ~сыз қарау to be negligent; ♦ *z.e.* ~тылық punctuality; tidiness; ~сыздық negligence; carelessness; laxity.
- ҰЛ** *z.e.* boy; son.
- ҰЛАН I** *z.e.* the young man; youth; guards; президент ~ы presidential guard.
- ҰЛАН II** *c.e.* spacious; extensive; boundless шексіз ~ дала boundless expanse.
- ҰЛҒА//ю** *em.* to accrue; expand.
- ҰЛҒАЙТ//у** *em.* increase; to expand (*business*).
- ҰЛПА** *z.e.* (*АНАТ, БИОЛ*) tissue; pith; ~гүл anemone.
- ҰЛТАБАР** *z.e.* duodenum; ~ жарасы duodenal ulcer.
- ҰЛТАРАҚ** *z.e.* insole.
- ҰЛТ** *z.e.* nationality; nation; ~шыл nationalist; ~шылдық nationalism; ♦ *c.e.* ~тық national; ~тық баспасөз құралдары national press; ~тық киім national dress; ~тық қауіпсіздік кеңесі National Security Council; ~тық өнеркәсіп nationalized industry; ~тық тағамдар cuisine; ~тық тіл national language; ~тық ұлан National Guard; ~тық экономикалық даму кеңесі NEDC (*БРИТ*) National Economic Development Council; ~тық майдан (*БРИТ*) National Front; Ұлттық хоккей лигасы National Hockey League; ♦ *em.* ~тандыру to nationalize.
- ҰЛУ I** *z.e.* whine yowl; snail.
- ҰЛ//у II** *em.* to howl (*wolf, wind*).
- ҰЛЫ** *z.e.* supreme; great; ~ держава superpower; ~ Мәртебелі His/Her Majesty.
- Ұлыбритания** *z.e.* Great Britain.
- ҰМТЫЛ//у** *em.* to aspire to; to strive; to pour into; ♦ *z.e.* ~ыс aspiration.
- ҰМТЫЛДЫР//у** *em.* to predispose.
- ҰМЫТ//у** *em.* forget; ~ып кету to ignore; ♦ *c.e.* ~ылған rusty; ~ылмайтын unforgettable; ~ылмас indelible; ~шақ diffuse; forgetful; ♦ *z.e.* ~шақтық forgetfulness.
- ҰМЫТЫЛ//у** *em.* to be forgotten; ♦ *z.e.* oblivion;
- ҰН** *z.e.* flour; ~ тағамдары дүкені cake shop.
- ҰНА//у** *em.* to like; ♦ *c.e.* ~мды preferable; grateful; ~мсыз unflattering.
- ҰНАТ//у** *em.* to enjoy; to be fond of; ~пау not to like.
- ҰНТАҚ** *z.e.* powder; manna; ~ жарма semolina; ~ сүт powdered milk; ♦ *em.* ~тау to grind; ~талу to mill; ♦ *c.e.* ~талған ground; ~талған қызыл бұрыш paprika.
- ҰҢҒЫМА** *z.e.* tunnel; adit.
- ҰПАЙ** *z.e.* (*СПОРТ*) point; run; ~ жинау to score; ~ды салыстыру to equalize.
- ҰРАН** *z.e.* slogan; draft; (*ӘСК*) mould; motto; watchword.
- ҰРҒАШЫ** *z.e.* female; ~ арыстан lioness; ~ бұғы hind; ~ жолбарыс tigress; ~ піл cow elephant.
- ҰРҒЫЛА//у** *em.* to batter (*wind*); (*rain, wind*) to lash.
- ҰРЛАН//у** *em.* to be stolen; slink; ~ып келу to stalk; ~ып шығу to slip out; ♦ *c.e.* ~ған loot; ~ған заттар plunder;

- ~ған заттарды жасырушы receiver of stolen goods.
- ұрлал/у** *em.* to steal; to plagiarize; to kidnap; to launder; to rustle; to steal; ~п алу to filch; to snatch; ~п қашу to abscond with; ♦ *з.е.* ~ушы thief; kidnapper; captor.
- ұрлық** *з.е.* kidnapping; larceny; theft; ~ жасау to pilfer; ~шы thief; looter; *мақ.-мәтел.* ~ түбі- қорлық stealing is wrong.
- ұрпақ** *з.е.* generation; posterity; descendant; progeny; ~тан ~қа for generations; ~тар арасындағы келіспеушілік generation gap.
- ұрс/у** *em.* to curse; to chastise; revile; to tell smb. off; ~ып тастау to tick off; ♦ *з.е.* ~ыс quarrel; argument; ♦ *em.* ~ысу to slanging match; to argue.
- ұр/у** *em.* (*СПОРТ*) to box ; to hit; to batter; ~ып жығу to bowl over; to knock over.
- ұршық** *з.е.* spinning wheel.
- ұры** *з.е.* thief; spiv; crook; ~ еш жерден көрінбеді the thief was nowhere to be seen; ~ көзден ғайып болды the thief got clean away; ~қары swindler.
- ұрық** *з.е.* growth; semen; embryo; germ; seed; ~ бездер soft roe; ~ жасуша (*АНАТ*) ovum; ~ сұйығы sperm; ♦ *em.* ~тану to be fertilized; to be pollinated; ~талу to conceive; ~тандыру to fertilize; to pollinate (*flower*).
- ұрын/у** *em.* to get into trouble; to conflict (with); clash (with).
- ұрындыр/у** *em.* to provoke; to incite; to involve (*often in an unpleasant position*).
- ұрыс** *з.е.* battle; scramble; ~ айқайы war cry; ~ орны trouble spot; ~ өнері martial art; ~ сөз curse; ~қа шығу to engage; ~тың басы warhead; ~жанжалдың себебі bone of contention; ~-керіс dispute; ~-керісті ұмыту to bury the hatchet; ~-қағыс run-in; skirmish; ♦ *с.е.* ~қақ quarrelsome; ♦ *em.* ~у to swear; to have a row.
- ұсақ** *с.е.* small; fine (*sand*); ~ ақша change; small coins; ~ жұмыр тас shingle; ~ заттар triviality; ~ қағаздар bumf; ~ қылмыс petty crime; ~ реніш a spot of bother; ~ саңылаулы porous; spongy; ~ тас себілген жол metallated road; ~ тиын copper; small change; bit; ~ ұрлық pilfering; ~ шрифт small print; ~ шығындар miscellaneous expenses; ~ су шаяны shrimp; ~ көтерме дүкені cash-and-carry; ♦ *з.е.* ~тық pettiness; ~-түйек loose change; odds and ends; ~-түйекке жұмсалатын ақша petty cash; ♦ *em.* ~тау to change; to pulverize; ~тап жырту to tear to pieces; ~тап турау to shred; ~талған ақша float.
- ұсқын** *з.е.* appearance (*person*); ~сыздық ugliness; ♦ *с.е.* ~сыз ugly; featureless; scary; unholy; anonymous; ghastly.
- ұста** *з.е.* forge; blacksmith; ~лық joinery; ~хана smithy.
- ұстаз** *з.е.* teacher; mentor; dean.
- ұстал/у** *em.* be detained; be used; to be caught (*criminal*); ♦ *с.е.* ~ған second-hand; used (*car*); inhibited; ~ған заттардың қайырымдылық сатылымы jumble sale; ~маған underexposed; ~майтын will-o'-the wisp; elusive (*person*); ~майтын қор survival kit.
- ұстам** *з.е.* restraint; excerpt; ~дық abstinence; grit; ~сыздық exuberance; ♦ *с.е.* ~ды even-handed; low-key; restrained; ~сыз effusive; intemperate; unbalanced; exuberant.
- ұстама** *з.е.* spasm; attack (*illness*); twinge.
- ұстан/у** *em.* to adhere; to adopt (*policy*); to hold (*thought*); ♦ *з.е.* ~ым position; adhesion; principle.

ұстара *з.е.* razor; ~ның жүзі razor blade.

ұстас//у *з.е.* coupling; bout.

ұстALLY *em.* to catch; to keep back; to hold off (*enemy*); to keep (*house, garden, shop*); to hold down; радио толқынын ~у to catch a wave (*radio*); to set back; құпия ~у to keep in secrecy; біреуді сөзінен ~у to take smb. at a word; ~п алу to catch (*thief*); to capture; to catch out; ~п беру extradition (*criminal*); to hock; ~п көру to finger; ~п қалу to keep back (*money*); to collar; to hold back; ~п тұру to hold on to; ♦ *с.е.* ~тпайтын imponderable; ♦ *з.е.* ~ушы holder.

ұсын//у *em.* to advance (*theory, idea*); to suggest; to volunteer to do; to offer to do; to propose (*plan*); to recommend; ♦ *з.е.* ~ыс offer; (*ЭКОН*) tender; proposal; suggestion; ~ысы бойынша on the recommendation of; ~ыс жасау to propose; to offer; ~ыс жасалды; it was mooted that ...; ~ыс жасаушы proposer; ~ыс пакеті package; ~ыс хат memo; testimonial; recommendation; reference; ~ыс хат беретін адам referee.

ұсыныл//у *em.* be offered; be stretched; ~ған бөлшек баға RRP (*БРИТ*) recommended retail price; ~ған кітаптар prescribed books.

ұт//у *em.* to win; to outplay; ♦ *з.е.* ~ыс bet; winnings; ~ыс ойын joke; ~ыс тігетін жер betting shop; ~ыс тігу back; ~ымдылық cost-effectiveness; ♦ *с.е.* ~ымды cost-effective; ~ымды ету streamline; ~ымды жақтары мен кемшіліктері; the pros and cons; ~ымсыз no-win; disadvantageous.

ұтыл//у *em.* to lose; ~уды көтере алу to be a good loser; ~ған ойыншыға сыйлық booty prize.

ұшқары *с.е.* wonky; doubtful; reckless; thoughtless.

ұшқын *з.е.* spark.

ұшқыр *с.е.* high-spirited; high-speed; ~ автомобиль car racing; ♦ *с.е.* ~ланған polished.

ұшқыш *з.е.* flier; pilot; airborne; ~сынағыш test pilot.

ұшпалы *с.е.* volatile.

ұштALLY *em.* to sharpen; ♦ *з.е.* ~ғыш pencil sharpener.

ұш//у *em.* to eject; to take off; to fly out; ~у алаңы tarmac; ~у курсы flight path; ~у күші volley; ~у траекториясы flight path; ~уды басқаратын пульт tracking station; ~атын тарелка flying saucer; ~ып жүру to swirl; ~ып келу to fly in; ~ып кету to take off; blast off; to departure (*plane*); to blow off; to blow away; fly away; ~ып көтерілу жолы tarmac; ~ып қонатын алаң airstrip; ~ып өту to overfly; flit (*bird*); ~ып-қону жолағы runway; ♦ *з.е.* flying.

ұшық *з.е.* cold sore.

ұшырас//у to encounter.

ұшырал//у *em.* to launch; ♦ *с.е.* ~ған fated.

ұш//ю *em.* to clot; to coagulate; ~йып қалу to curdle.

ұш *з.е.* point (*knife, needle*); tip.

ұшақ *з.е.* aircraft; airplane; plane; ~қа кешігуден қорқу to fear of missing my flight; ~пен by air; ~та жүрек айну to be airsick; ~ бортында in-flight; ~ көкке көтерілісімен as soon as the plane was airborne; ~ экипажы flight crew; ~қа отырғызу талоны boarding pass; ~пен тасу to lift in; ~тың ізі vapour trail.

ұшқалақ *с.е.* brassy ; unstable; light-hearted.

ұш//у *em.* to fly; ~ыру to run; launch; fly; ~ырып әкету to blow; ~ырып жіберу to send up; ~у-қону жолағы landing strip.

ҰЯ *з.е.* nest *ауыс.* home; ~басар broody hen; ~салы to nest; ~шық pigeonhole.
ҰЯЛТ/лу *em.* to disconcert; to embarrass; to be embarrassed; to be shy of doing; to be ashamed (of); ~у үшін айту to vote of censure; ~атын embarrassing.
ҰЯЛ/лу *em.* to be shy; to hesitate; ♦ *с.е.* ~ған flustered; embarrassed; ♦ *үсм.* ~а shyly; ~май brazen; ~май істеу to have

no scruples about doing smth; ♦ *с.е.* ~шақ bashful; coy; retiring; self-conscious; ♦ *з.е.* ~шақтық shyness.

ҰЯТ *з.е.* disgrace; ♦ *с.е.* disgraceful; reprehensible; ~қа қалдыру to disgrace; ~пен scrupulously; ~тан безген dissipated; ~сыз shameless; unashamed; unscrupulous; ♦ *з.е.* ~сыздық effrontery; obscenity; filth.

Ү, Ү

Ү, ү *the twenty eighth letter of the Kazakh alphabet.*

ҮБІРЛІ-ШҮБІРЛІ *з.е.* having many children.

ҮГ/лу *em.* to crumble (*bread*); ~іту to crush; ♦ *з.е.* ~інді cuttings; shavings (*wood*).

ҮГІЛ/лу *em.* to be sprinkled; to be crumbled (*bread*); ♦ *с.е.* ~мелі crumbly; ~мелі печенье shortbread.

ҮГІТ *з.е.* agitation; sermon; ~ жүргізу whistle-stop; to make a whistle-stop tour of; ~ші agitator; canvasser; ♦ *em.* ~теу to canvass for.

ҮДЕТ/лу *em.* to accelerate; increase; ~е түсу to strengthen.

ҮДЕЛ/лу *em.* to exacerbate (*wound*); to grow; gradually; ♦ *з.е.* acceleration; ♦ *с.е.* ~мелі cumulative (*process*); rising.

ҮЗДІК *с.е.* cordon bleu; best; better; top; unbeatable (*price*); all-time (*record*); ~сіздік continuity; ♦ *з.е.* ~ бітіруші (*АҚІІІ*) valedictorian; ~ мамандарды тарту to head-hunt; ~-создық fragmentary (*phenomenon, knowledge*); patchy (*information*).

ҮЗЕНГІ *з.е.* stirrup.

ҮЗ/лу *em.* to abort; to extinguish (*hope*); to break off (*talk*); to break up; ~іп жіберу to disconnect; ~іп кету to break

loose; ♦ *з.е.* ~бе link; ~бе нан dumpling (*bread*); ~інді extract (*book*); passage; ~ік snatch (*story*); scrap (*information*); ♦ *с.е.* ~ік сызық dotted line; ~-~ fitful; staccato; ~діксіз continual; relentless; continuously; ♦ *үсм.* ~бей ceaselessly; continuously.

ҮЗІЛ/лу *em.* to terminate; to rupture; to break off (*speaker*); to sever; to come off (*button*); to break down; ♦ *с.е.* ~мес (*union*) inextricable; ~ген *ауыс.* tattered; ♦ *үсм.* ~ді-кесілді categorically; point-blank; peremptory (*order*); flatly.

ҮЗІЛІС *з.е.* break; hiatus; intermission; (*БРИТ*) tea break; interval; pause; (*АМЕР*) recess; (*МУЗ*) rest; ~ жасау to pause; ♦ *с.е.* ~сіз ceaseless; non-stop; unbroken; unceasing; ~сіз гудок dialling tone; (*АМЕР*) dial tone.

ҮЗІМ *з.е.* hunk (*bread*); excerpt; snippet; *ауыс.* crumb;

ҮЙ *з.е.* home; house; ~ шаруасын басқарушы housekeeper; ~ шаруасындағы әйел housewife; ~ жануары pet; ~ жұмысы homework; ~ иесі owner-occupier; house-owner; ~ мекенжайы home address; ~ өсімдігі house plant; ~ киімі housecoat; ~ шаруашылығы home economics; ~қамақ house arrest; ~де ұстайтын ит lapdog; ~ді

- сағыну homesick; ~шік hut; garret; kennel; ~күшік domesticated; home-bird (*person*); ~жай homestead; hall; ~жай басқарушысы bailiff; ~жайсыз қаңғыбас down-and-out; bag lady; ~қайық houseboat; ♦ *c.e.* ~сіз homeless; ~лі one who has a house; ~лі-баранды адам family man; ~лікүйлі well-to-do; prosperous.
- үйеңкі** *z.e.* maple; ~ ағашы weeping willow.
- үйкеліс** *z.e.* friction.
- үйлен//у** *em.* to marry; ~у сақинасы wedding ring; ~у той күні wedding day; ~у тойы wedding; ~у көйлегі wedding dress; ♦ *c.e.* ~ген married (*man*); ~беген unmarried (*man*); ♦ *em.* ~діру to marry smb..
- үйлес//у** *em.* to blend; to tally (with); to harmonize; to tie in with; ~пей not to comply; not to match; to be different; clash; ♦ *c.e.* ~етін appropriate; ~пейтін discordant (*music*); ♦ *z.e.* ~ім combination; harmonics; ♦ *c.e.* ~імді *ayyc.* cohesive; harmonious; balanced.
- үйлестір//у** *em.* to blend; to combine; to coordinate; to synchronize.
- үйме** *z.e.* pile; lashing; mound; ~ жүзім a bunch of grapes.
- үйрек** *z.e.* duck; ~тің балапаны duckling.
- үйрен//у** *em.* to learn; to train; to get accustomed; to get used to; to latch on to; to train; ♦ *z.e.* ~уші trainee.
- үйреншікті** *c.e.* habitual; usual; accustomed.
- үйрет//у** *em.* to train; to drill; to teach; to discipline; to educate; ~етін edifying; educational; ♦ *z.e.* ~уші trainer; coach; ♦ *c.e.* ~ілген schooled; trained; ~ілген жылқы tamed horse.
- үйіл//у** *em.* to be folded in a heap; ~ін жату huddle; ~ін қалу to cluster; ~ін тұру to pile up.
- үйінді** *z.e.* heap (*land*); embankment (*road*); jumble.
- үйір** *z.e.* herd; flock; pack (*wolf*); shoal (*fish*); ♦ *c.e.* ~лі with herd.
- үйірме** *z.e.* circle; club; section; би ~сі dance club.
- үйірсек** *c. e.* quickly getting used to (*horse*); *ayyc.* communicative (*person*).
- үйір//у** *em.* to whirl; twirl; spin.
- үйіріл//у** *em.* swirl (*water, leaf*); to trickle (*person*).
- үккіш** *z.e.* grater.
- үкі** *z.e.* owl; plume.
- үкім** *z.e.* judgement; (ЗАҢ) verdict; ~ шығару to judge.
- үкімет** *z.e.* administration; government; ~ акциясы government stock; ♦ *c.e.* ~тік governmental; ~тік емес ұйым (АМЕР) NGO non-governmental organization; ~тік мектеп (БРИТ) state school.
- үлбіре//у** *em.* to be graceful; to be subtle; ~к/~уік soft; fluffy; thin; (ХИМ) slaked lime.
- үлгер//у** *em.* to be in (on) time; catch up with; ~у табелі school report; ~мей to lag; ♦ *c.e.* ~мейтін bottom; ♦ *z.e.* ~ім progress; ~ім жөніндегі есеп school report; ~ім табелі report card; ~імі жақсару to improve (*academic progress*).
- үлгі** *z.e.* pattern; model; sample; cut; hallmark; ~ тұтарлық exemplary; ~сі болу to exemplify; ~ні басшылыққа алу to follow suit; ~сіз форматталмаған (КОМП) unformatted; ♦ *c.e.* ~лі illustrative; exemplary; ~лі дана specimen copy ~лі оқушы excellent student.
- үлдірік** *z.e.* gauze; cheesecloth; shelves (*for dishes in the yurt*).
- үлес** *z.e.* allotment; contribution; percentage; portion; share; stake; ~ қосу

- contribute; ~тен құр қалған бала deprived child; ~тен құр қалған underdog; ♦ *em.* ~тіру to trot out.
- Үлкейт//у** *em.* to magnify; to enlarge; ♦ *з.е.* magnification; ~іп көрсететін лупа magnifying glass; ♦ *с.е.* ~ілген сурет blow-up.
- Үлкен** *с.е.* adult; big; great; large; ~ шығынмен at great expense; ~ құрметпен... with (all) due respect ...; ~ сұраныс great demand; ~ сұранысқа ие зат a much sought-after item; ~ таңдау мүмкіндігі a wide choice; ~ тарихы бар үй a house steeped in history; ~ шығын heavy casualties; ~ шіркеу cathedral; ~ адым stride; ~ Барьер рифы Great Barrier Reef; ~ ата great-grandfather; ~дер elders; ~дер үшін білім adult education; ~дер үшін for adults; ♦ *з.е.* hunk; eldest; enormity; ~дік pecking order; seniority; vastness.
- Үлке//ю** *em.* to increase; to expand; to grow; ~йген enlarged.
- Үлпек** *з.е.* flakes (*tree, reed*); ♦ *с.е.* fluffy; furry; ~ қар fluffy snow; ♦ *em.* ~тену to become fluffy.
- Үлпідел//у** *em.* to become fluffy; *ауыс.* to become light (*air*); ♦ *с.е.* ~к fuzzy; ~ген fluffy.
- Үміт** *з.е.* hope; promise; expectation; ~ күттіретін promising; ~ арту to place one's hopes (on); to cherish the hope; ~ оты a gleam of hope; ~ сәулесі ray of hope; ~ үзу to despair of sth/doing; ~ін ақтау to come up to smb's expectations; ~кер (*СПОРТ*) challenger; applicant; nominee; candidaente; (*ЗАН*) claimant; ♦ *с.е.* ~сіз hopeless; desperate; ♦ *з.е.* ~сіздік hopelessness; despair; ♦ *em.* ~тену to hope; ~тенген hopeful; ~тендіру to raise sb's hopes; ~етін couraging; hopeful.
- Үн** *з.е.* singing; ~ қату to give tongue; to respond; ~ қосу to response; ~ шығару to sound; ~ін өшіру to hush; to shut one's trap; ♦ *с.е.* ~дес tonal; ♦ *з.е.* ~дестік (*МУЗ*) harmony; sequence; ♦ *em.* ~десу blend; consonance; call up; ~дескен sequential; ♦ *с.е.* ~ді voice; sound; sonorous; sonic; (*ЛИНГ*) ~ дауыссыздар sonants; ♦ *з.е.* ~ділік sonority; melodiousness; ♦ *с.е.* ~сіз mute; speechless; tacit; unspoken; silent; ♦ *з.е.* ~сіздік silence; ♦ *с.е.* quiet; ~сіздік орнау to descend on; ~сіздік сақтау to remain silent.
- Үндеме//у** *em.* to desist (from); to remain silent; ~йтін silent; ~й қалу to become silent; ~й құтылу to pass over in science; ♦ *с.е.* ~с silent.
- Үндеу** *з.е.* treatment; leaflet.
- Үнді** *з.е.* Indian; ~ жауынгері brave; ~ қазы turkey; ~ мұхиты the Indian Ocean; ~ наны nan bread; ~қытай Indo-China.
- Үндіс** *з.е.* Red Indian.
- Үнем** *з.е.* saving; economy; ♦ *с.е.* ~ді frugal; ~сіз uneconomic(al); wasteful; extravagant; ~шіл calculating; thrifty; ♦ *з.е.* ~шілдік the ability to save; thrift; ♦ *em.* ~деу to economize; to skimp; to save; ~деу үшін күрес economy drive; ~деп economically.
- Үнемі** *үсм.* always; (*continually*) constantly; all the time; constant; ~ қайталау to be in the habit of doing; ~ алға ұмтылатын жаңа ұрпақ a new upwardly mobile generation.
- Үнжазба** *з.е.* sound-recording.
- Үнкүшейткіш** *з.е.* megaphone.
- Үнтаспа** *з.е.* cassette; ~лы магнитофон cassette recorder; cassette deck.
- Үңгір** *з.е.* cavern; grotto; lair; ~лерді зерттеуге аттану to go potholing; ~ адамы caveman.

- үңіл/у** *em.* to look through; ~ген un-wavering; ~е қарау gaze; ~іп қарау to crane forward.
- үңіре/ю** *em.* to gape; to yawn; ~йген gaping.
- үрей** *з.е.* panic; (*МЕД*) anxiety; bogey; ~ туғызатын fearsome; ♦ *с.е.* ~лі troubling; panicky; ♦ *em.* ~лену to be alarmed; ~ленген panic-stricken; anxious; ~лене бас тарту to recoil from doing; ~лендіру to petrify.
- үрк /у** *em.* to get scared and shy away; ♦ *с.е.* ~ек timid; fearful; ~ек ат shyer.
- үркіт/у** *em.* to rouse; to race; to flush out; to frighten away.
- үрле/у** *em.* to blow; to breathe; to puff; ♦ *с.е.* ~мелі inflatable; ~мелі матрас air mattress.
- үрлен/у** *em.* to billow; ~ген inflatable; ~етін матрас air bed.
- үрле/у** *em.* to crib; to blow; to inflate (*balloon*); puff out; ~п кетіру to blow away; to blow off.
- үрпек** *с.е.* shaggy.
- үрпи/ю** *em.* (*hair*) ruffle; ♦ *с.е.* ~ген tousled (*hair*).
- үр/у I** *em.* to bark; to woof (*dog*).
- үр/у II** *em.* to blow; ~ме бұршақ bean; haricot; ♦ *с.е.* ~мелі inflatable; ~мелі аспап wind instrument; ~мелі мылтық air gun; ~мелі қайық dinghy; woof ~мелі аспап wind instrument; ~ оркестр brass band.
- үрім-бұтақ** *з.е.* posterity; descendants.
- үстел** *з.е.* table; ~ үстінде кітап жатқан there was a book on the table; ~дегі ыдыстарды жинаушының көмекшісі bus boy; ~ лампы reading lamp; ~ ойыны board game; ~ теннисі Ping-Pong; table tennis; ~ге қоятын шам table lamp; ~ше dressing table.
- үстем** *з.е.* dominant; superior; ~ болу to dominate; ~дік reign; domination; (*ӘСК*) supremacy; ascendancy; ~дік ету to dominate; ~дік етуші ruling; commanding; ♦ *с.е.* ~шіл domineering; ♦ *з.е.* ~шілік dominion.
- үстеме** *з.е.* increase; additive; allowance; ~ ақы increment; weighting; ~ құн cover charge; ~ сағат unsocial hours; ~ уақыт overtime; ~ шығындар overheads; ♦ *em.* ~леу to supplement; to add.
- үстел/у** *em.* to add; ♦ *з.е.* (*ЛИНГ*) ~у adverb.
- үсті** *з.е.* surface; top (*cloth, table*); upper; ~ге әкелу to bring up; ~ге лақтыру to toss; ~ге uphill; үстінде astride; above; upon; ~нде жату to lie on; ~-үстіне increasingly; ~нен секіру to jump; ~нен созылу to bend over; ~нен түсу to catch; ~нен шағым айту to denounce; ~нің ауданы surface area.
- үстіңгі** *с.е.* upper; top; ~ жағы ауыр зат top-heavy object; жердің ~ қабаты upper layer of the earth.
- үстірт** *с.е.* surface; height (*mountain*); hollow (*thought*); sketchy; skin-deep; futile; scant; ♦ *з.е.* ~тілік futility.
- үстіртін үсм.** skin-deep; superficially; ~ білу smattering of smth; ~ суреттеу *ауысп.* delneatic.
- үс/у** *em.* to freeze; to be frozen; to be frostbitten; ♦ *с.е.* ~іген frozen; frost-bitten; ~іген жер chilblain.
- үтік** *з.е.* iron; ♦ *em.* ~теу to iron; to press; ~теу тақтайшасы ironing board.
- үтір** *з.е.* comma.
- үш** *сан ес.* three; ~ аптаға for three weeks; ~те екі three goals to two; ~ есе алыс/~ есе жылдам triple the distance/the speed; ~ есе көбею to increase threefold; ~ есе қымбат төлеу to pay through the nose (*for smth.*); ~ дана three copies; ~ жағдайда қатарынан on three consecutive occasions; ~ дөңгелекті велосипед tricycle; ~ дөңгелекті машина three-wheeler

(*car*); ~ егізек triplets; ~ жақты tripartite; ~ жапырақты өсімдік shamrock; ~ қабатты three-ply; ~ өлшемді three-dimensional; ~ рет қатарынан жеңу (*СПОРТ*) hat trick; ~ сөзден тұратын сөз the f-word; ~інші third; ~інші дәрежеге шығару to cube; ~інші дәрежелік түбір cube root; ~інші қабат second floor; ~еу three of them; ♦ *c.e.* ~еулік triple.

үшбұрыш *з.е.* (*МАТ, МУЗ*) triangle; ♦ *c.e.* triangular; ~ты сызық triangular line; ~ты тас bedrock.

үшкір *c.e.* pointed; sharp; ♦ *em.* ~леу to sharpen.

үшқат *з.е.* honeysuckle.

үшсайыс *з.е.* triatton.

үштармақ *з.е.* tee; with three branches.

ҮШТІК *c.e.* (*system*) tertiary; ♦ *з.е.* trinity; trio; ~ секіріс triple jump.

ҮШІН *шыл.* through; behind; due to; for (*purpose*); in order to do; pro; toward(s); because of; ~ дұға оқу to pray that; ~ міндетті ... it is necessary to/that ...; ~ өмір сүру live for; ~ ашу шақыру to be angry for smth; ~ аянбай барлық күшін салу to go all out (for); ~ біреуге ұрсу to chide smb. (for); ~ күрескер crusader for; ~ сый беру to reward (for); ~ шара қолдану to take measures (to do); ~ шаттану to exult (in).

ү//ю *em.* to off-load; ~йіп жинау to stack; ~йіп қою to pile up; to hear; ~йіп тастау encumbered with; to dump; muck up.

Ф, ф

Ф, ф *the twenty ninth letter of the Kazakh alphabet.*

фа *з.е.* (*МУЗ*) fa (h).

фабрика *з.е.* factory; mill; ~ жұмысшысы factory worker; ♦ *c.e.* ~лық factory; industrial; manufacturing; ~лық таңба trade mark.

фабрикант *з.е.* manufacturer; factory-owner; mill-owner.

фабрикат *з.е.* finished product.

фабрикация *з.е.* fabrication.

фабула *з.е.* plot; story.

фавн *з.е.* (*МИФ*) faun.

фаворит *з.е.* favourite.

фаворитизм *з.е.* favouritism.

фагот. *з.е.* (*МУЗ*) bassoon.

фаготист *з.е.* bassoon-player.

фагоцит (*БИОЛ*) *з.е.* phagocyte.

Фаддеев аралы *з.е.* Faddeyevski.

фаза *з.е.* phase; stage; ♦ *c.e.* ~лық phase.

фазан *з.е.* pheasant.

фазис *з.е.* phase.

фазатрон *з.е.* synchro-cyclotron.

фай *з.е.* faille.

файдешин *з.е.* faille de Chine (*thick silk fabrics of high quality*).

файл *з.е.* file; ~ аты filename.

факел *з.е.* torch; flare; ~-лоцман pilot flame; ~ші torch-bearer; incendiary.

факир *з.е.* fakir.

факс *з.е.* fax; ~пен жіберу to fax.

факсимиле. *з.е.* facsimile.

факт *з.е.* fact.

фактография *з.е.* factual account.

фактор *з.е.* factor.

фактория *з.е.* trading station.

фактура *з.е.* style; manner of execution; texture.

факультет *з.е.* faculty; department; ♦ *c.e.* ~тік of faculty; department.

фал *з.е.* halyard.

фаланга *з.е.* көне phalanx; Falange.

фалангист *з.е.* Falangist.

ФАЛАНСТЕР

- фаланстер** з.е. phalanstery.
фалда з.е. tail; skirt (*of coat*).
фалинь з.е. painter (rope attached to the bow of boat);
фаллос з.е. phallus.
фалреп з.е. side-rope.
фальсификатор з.е. falsifier; forger.
фальсификация з.е. falsification; forging; adulteration.
фальц з.е. (*TEX*) rabbet; groove.
фальцгобель з.е. (*TEX*) fillister; rabbeting plane.
фальцет з.е. (*МУЗ*) falsetto.
фальшборт з.е. bulwark; rails.
фальшкиль з.е. false keel.
фамилия з.е. surname; екі ~ double-barrelled surname; family; kin.
фанат з.е. freak; fan; devotee; музыка ~ы music freak.
фанатизм з.е. fanaticism.
фанатик з.е. fanatic.
фанера з.е. veneer; plywood.
фанза с.е. fanza (*peasant domicile in China or Korea*).
фант з.е. fotfeit (*in game 'forfeits'*); ~ойнау to play forfeits.
фантазер з.е. dreamer; visionary.
фантазия з.е. fantasy; imagination; ұшқыр ~ fertile imagination; fantasy; fancy; ~ға берілу to indulge in fantasies; fabrication; fancy; whim.
фантазмагория з.е. phantasmagoria.
фантаст з.е. fantasy-monger; person with powerful imagination; dreamer visionary; writer; artist treating the fantastic.
фантастика з.е. the fantastic; fantastic tales; fantasy; fiction; ғылыми ~ science fiction; sci-fi; ♦ с.е. ~лық fantastical; fantastic.
фантом з.е. phantom.
фанфара з.е. (*МУЗ*) bugle; fanfare.
фанфарон з.е. braggart.
фара з.е. headlight (*on motor vehicle, locomotive*).
фарада з.е. farad.
фараон з.е. Pharaoh; faro (*card-game*).
фарватер з.е. fairway; channel.
Фаренгейт з.е. Fahrenheit (*thermometer*); ~ бойынша 80 С Fahrenheit.
Фарер аралдары з.е. the Faeroe Islands; the Faeroes.
фарингит з.е. (*БИОЛ*) pharyngitis.
фарисей з.е. Pharisee.
фармазон з.е. көнер. freemason.
фармаколог з.е. pharmacologist.
фармокология з.е. pharmacology; ♦ с.е. ~лық pharmacological.
фармакопоя з.е. pharmacopoeia.
фармацевт з.е. pharmaceutical chemist.
фармацевтика з.е. pharmaceuticals; ♦ с.е. ~лық pharmaceutical.
фармация з.е. pharmacy.
фарс з.е. (*ТЕАТР*) farce.
фарт з.е. luck.
фартук з.е. apron; carriage-rug.
фарфор з.е. porcelain; china; ♦ с.е. of china; ~ ыдыс china(-ware).
фарш з.е. force-meat; sausage-meat; stuffing; ♦ с.е. ~талған stuffed; farci; ♦ ет. ~тау to stuff.
фас з.е. front; face.
фасад з.е. facade; front.
фаска з.е. (*TEX*) face; facet; (bevel) edge.
фасовка з.е. prepacking.
фасоль з.е. haricot bean; French bean; түрік ~ы runner beans.
фасон з.е. cut (*of dress*); fashion; style; ~ды сақтау to swank; show off.
фат з.е. fop.
фата з.е. veil.
фатализм з.е. fatalism.
фаталист з.е. fatalist; ♦ с.е. ~ік fatalistic; fatal.
фатум з.е. fate.
фауна з.е. fauna.
фаустпатрон з.е. panzer-faust (bazooka-type weapon).

- фахверк** з.е. frame-house.
фашизм з.е. Fascism.
фашист з.е. Fascist; ♦ с.е. ~ик Fascist.
фаетон з.е. phaeton.
фаянс з.е. faience; pottery.
федерализм з.е. federalism.
федералист з.е. federalist.
федералды с.е. federal; ~ байланыс комиссиясы (АМЕР) FCC Federal Communications Commission; ~ тергеу бюросы FBI Federal Bureau of Investigation; ~ сауда комиссиясы Federal Trade Commission.
федерация з.е. federation.
фейерверк з.е. fireworks.
феллах з.е. fellah.
фельдмаршал з.е. field-marshal.
фельдфебель з.е. sergeant-major.
фельдшер з.е. doctor's assistant; medical attendant.
фельдъегерь з.е. көнер. courier; special messenger.
фельетон з.е. feuilleton satirical article; ~шы feuilletonist; composer of satirical articles.
феминизм з.е. feminism.
феминист з.е. feminist.
фен з.е. hair-drier.
феникс з.е. (МИФ) phoenix; (көнер.) marvel; prodigy.
фенол (ХИМ) з.е. phenol; carbolic acid.
фенология з.е. (БИОЛ) phenology.
феномен з.е. phenomenon; phenomenal occurrence.
феноменализм з.е. phenomenalism.
феноменология з.е. (ФИЗ) phenomenology.
фенхель (БОТ) з.е. fennel.
феодал з.е. feudal lord.
феодализм з.е. feudalism.
Фермена з.е. Fermanagh.
Ферт-оф-Форт з.е. Firth of Forth.
Фец з.е. Fes; Fez.
Фурбенкс з.е. Fairbanks.
ферма з.е. farm.
фермент з.е. (БИОЛ) ferment.
фермер з.е. farmer.
Фермопилы з.е. Thermopylae.
фестиваль з.е. festival.
фестон з.е. (dressmaking) scallops (decoration on fabrics).
фетиш з.е. fetish.
фиберглас з.е. fibreglass.
фиброма з.е. (МЕД) fibroma.
Фивы з.е. Thebes.
фигаро з.е. bolero (short jacket).
фигура з.е. figure; (cards) court-card; picture-card; chess-man (excluding pawns).
фигурант з.е. figurant (in ballet); super; extra.
фидеизм з.е. (ФИЛ) fideism.
Фиджи з.е. Fiji.
физик з.е. physicist.
физика з.е. physics.
физиолог з.е. physiology.
физиология з.е. physiology; ♦ с.е. ~лық physiological.
физиономия з.е. physiognomy.
физиотерапевт з.е. physiotherapist.
физиотерапия з.е. physiotherapy.
фикс з.е. fixed price; fixed sum; gold crown (on tooth).
фиксаж з.е. fixing solution; fixer.
фиксатив с.е. fixative.
фиксатор з.е. (ТЕХ) stop; index pin.
фикус з.е. ficus.
фикция з.е. fiction.
филантроп з.е. philanthropist; ♦ с.е. ~тық philanthropic.
филантропия з.е. philanthropy.
филармония з.е. philharmonic society.
филателист з.е. philatelist; stamp collector.
филателия з.е. philately.
филе з.е. sirloin; fillet (of meat or fish).

- филиал** з.е. branch (*of institution*).
- филиппин** з.е. Filipino; ♦ с.е. ~дік Filipino; Philippine.
- Филиппин** з.е. the Philippines.
- филистер** з.е. philistine.
- филогенез** з.е. (БИОЛ) phylogenesis.
- филолог** з.е. philologist; student of language and literature.
- филология** з.е. philology; study of language and literature; ♦ с.е. ~лық philological; ~лық факультет faculty of languages and literature.
- филоменист** з.е. phillumenist.
- философ** з.е. philosopher.
- философия** з.е. philosophy. ~ғылымының докторы з.е. Doctor of Philosophy; ♦ с.е. ~лық philosophical.
- фильм** з.е. film.
- фильмотека** з.е. film library.
- фильтр** з.е. filter.
- фильтрат** з.е. filtrate.
- фильтрация** з.е. filtration.
- финал** з.е. final.
- Фин шығанағы** з.е. Finland; Gulf of.
- финик** з.е. date (*fruit*).
- Финикия** з.е. Phoenicia; ♦ с.е. ~лық Phoenician.
- финиш** з.е. finish; finishing post; final lap.
- финн** з.е. Finn.
- Финляндия** з.е. Finland; ♦ с.е. ~лық Finnish.
- финн-угорлық** с.е. Finno-Ugric.
- финт** з.е. (СПОРТ) Feint.
- фиорд** з.е. (ГЕОГ) fiord; fjord.
- фиоритура** з.е. (МУЗ) grace-notes.
- фирма** з.е. firm; sign; mark; signature; ♦ с.е. ~лық of firm; ~лық этикетка proprietary label; ~лық бланк letterhead.
- фисгармония** з.е. harmonium.
- фиск** з.е. fisc.
- фискал** з.е. fiscal; finance inspector.
- фисташка** з.е. pistachio.
- фистула** з.е. (МЕД) fistula.
- фишка** з.е. conter; chip (*for scoring, recording stake in games*).
- флакон** з.е. scent-bottle; flask.
- фламинго** з.е. flamingo.
- флебит** з.е. (МЕД) phlebits.
- флегматик** з.е. phlegmatic person.
- флейта** з.е. flute; ~шы flautist.
- флексия** з.е. (ЛИНГ) inflection.
- Флинт(шир)** з.е. Flintshire.
- флирт** з.е. flirtation.
- фломастер** з.е. felt-tip or fibre-tipped pen; marker (pen).
- флора** з.е. flora.
- Флоренция** з.е. Florence; ♦ с.е. ~лық Florentine.
- Флорида** з.е. Florida; ~ жартылай аралы Florida Island.
- флорист** з.е. specialist in study of flora.
- флористика** з.е. study of flora.
- флот** з.е. fleet; әскери-теңіз ~ы navy; әуе ~ы air force; ♦ с.е. ~тық naval.
- флотилия** з.е. flotilla.
- фляг** з.е. flask; water bottle;
- фойе** з.е. foyer.
- фокстерьер** з.е. fox-terrier.
- фокстрот** з.е. foxtrot.
- фокус** з.е. trick; ~ көрсету to do conjuring trick; trick; secret (*of mechanism*); whim; (ФИЗ) focus.
- фолиант** з.е. folio.
- Фолкленд аралдары** з.е. Folklend Island.
- фолликул анат.** з.е. farm.
- фольварк** з.е. foil.
- фольга** з.е. peduncle.
- фольклор** с.е. folklore.
- фольклорист** з.е. student of folklore.
- Фолкстон** з.е. Folkestone.
- фон** з.е. background.
- фонарь** з.е. lantern; lamp; light.
- фонд** з.е. fund; stock; reserves; resources; валюта ~ы currency fund;

- жер ~ы available land; алтын ~ gold reserves; жалпы ~ pool.
- фонема** з.е. phoneme.
- фонендоскоп** з.е. (МЕД) phonendoscope.
- фонетика** з.е. phonetics; ♦ с.е. ~лық phonetic.
- фонограф** з.е. phonograph.
- фонология** з.е. phonemics.
- фонотека** з.е. gramophone record library; sound recording library.
- фонтан** з.е. fountain; stream; ~ болып атқылау to gush forth.
- форвард** з.е. forward.
- форель** з.е. trout.
- форинт** з.е. forint (*Hungarian currency unit*).
- форма** з.е. form; shape; mould; cast; ~ға құю to mould; cast; uniform.
- формализм** з.е. formalism (*pej. in Marxist criticism of bourgeois art*).
- формалин** з.е. formalin.
- формалист** з.е. formalist.
- формалистика** з.е. formalism; formalities.
- формальдегид** з.е. formaldehyde.
- формат** з.е. size; format.
- формация** з.е. structure; stage (*of development*); stamp; mentality; formation.
- Формоза аралы** з.е. Formosa.
- формула** з.е. formula; formulation.
- формуляр** з.е. record of service.
- форпост** з.е. advanced post; outpost.
- форс-мажор** з.е. force majeure.
- форт** з.е. fort.
- Форт** з.е. the Forth (*river*).
- Форт-Лами** з.е. Fort-Lamy.
- фортель** з.е. trick; stunt.
- фортепьяно** з.е. piano; ~шы pianist.
- фортификация** з.е. fortification.
- форточка** з.е. fortochka (*small hinged pane for ventilation in window of Russ. Kazakh houses*).
- форум** з.е. forum.
- форшлаг** з.е. grace-note.
- форшмак** з.е. forshmak (*baked hashed meat or herring with sliced potatoes and onions*).
- фосген** з.е. phosgene.
- фосфат** з.е. phosphate.
- фосфор** з.е. phosphate; ♦ с.е. ~лы phosphorous.
- фото** з.е. photo; ~альбом photograph album; ~аппарат camera.
- фотограмметрия** з.е. photogrammetry; photographic survey.
- фотограф** з.е. photographer.
- фотография** з.е. photography.
- фотон** з.е. photon.
- фоторепортер** з.е. press photographer.
- фото-робот** з.е. identikit (picture).
- фотосинтез** з.е. photosynthesis.
- фотостат** з.е. photostat (apparatus).
- фототека** з.е. photograph library; photograph collection.
- фотохроника** з.е. news in pictures.
- фотоэлемент** з.е. photoelectric cell.
- фофан** з.е. dim-witted.
- фрагмент** з.е. fragment; detail (of painting).
- фраер** з.е. trendy chap; guy; boyfriend.
- фраза** з.е. phrase; sentence.
- фразеологизм** з.е. idiom; idiomatic expression.
- фразеология** з.е. phraseology; ♦ с.е. ~лық phraseological.
- Фракия** з.е. Thrace; ♦ с.е. ~лық Thracian.
- фрактура** з.е. Gothic type; black letter.
- фракция** з.е. fraction; faction; group.
- франк** з.е. franc.
- Франция** з.е. France.
- француз** с.е. Frenchman; ~ тілі French.
- фрахт** з.е. freight.

ФРЕГАТ

- фрегат** *з.е.* frigate.
френолог *з.е.* phrenologist; ♦ *с.е.* ~лық phrenological.
френология *з.е.* phrenology.
френч *з.е.* service jacket.
фреска *з.е.* fresco.
фриз *з.е.* (АРХИТ) frieze.
Фриз аралдары *з.е.* Frisian Islands.
фрикаделька *з.е.* meat-ball; fish-ball (*in soup*).
фрикасе *з.е.* fricassée.
фрикативті *с.е.* (ЛИНГ) fricative.
Фритаун *з.е.* Freetown.
фрикцион *з.е.* (ТЕХ) friction clutch.
фронда *з.е.* көне. Fronde.
фрондер *з.е.* Frondeur.
фронт *з.е.* front; екі ~та on two fronts.
фронтиспис *з.е.* frontispiece.
фронтвик *з.е.* front-line soldier.
фронтон *з.е.* pediment.
Фрунзе *з.е.* Frunze.
фтор *з.е.* fluorine.
фуга *з.е.* fugue.
фуганок *з.е.* smoothing-plane.
фугас *з.е.* (ӘСК) land-mine; fougasse.
Фудзияма *з.е.* Fujiyama.
фужер *з.е.* tall wineglass.
фузея *з.е.* flint-lock rifle.
фуксия *з.е.* fuchsia.
фуляр *з.е.* foulard.
фундамент *з.е.* foundation; base; sub-structure; seating (*of boiler*).
фуникулер *з.е.* funicular (railway); cable railway.
функция *з.е.* function.
фунт *з.е.* pound (*Russ. measure of weight, equivalent to 409.5 grams*).
фунт *з.е.* pound (sterling).
фунтик *з.е.* (cone-shaped) paper bag.
фура *з.е.* (baggage-) wagon.
фураж *з.е.* forage; fodder.
фуражир *з.е.* fodder storeman; forager.
фуражировка *з.е.* foraging.
фуражка *с.е.* peak-cap; service-cap.
фургон *з.е.* van; estate car; caravan.
фурия *з.е.* Fury; termagant; vigaro.
фурман *з.е.* driver.
фурнитура *з.е.* accessories.
фурункул *з.е.* furuncle.
фурункулез *з.е.* furunculosis.
фурьеризм *з.е.* Fourierism.
фут *з.е.* foot (*measure of length*); foot rule.
футболка *з.е.* sweatshirt.
футбол *з.е.* football; soccer; ~шы footballer; football-player.
футеровка *з.е.* brick-lining; fettling.
футляр *з.е.* case; container; casing; housing; көзілдірік ~ы spectacle-case.
футуризм *з.е.* futurism.
футурист *з.е.* futurist; ♦ *с.е.* ~ік uturistic.
футшток *з.е.* tide-gauge; sounding rod.
фуфайка *з.е.* jersey.
Фучжоу *з.е.* Foochow.
фюзеляж *з.е.* fuselage.

Х, х

Х, х *the thirtieth letter of the Kazakh alphabet.*

хабар *з.е.* information; communication; dispatch (*press*); message; ~ беру to herald; signal; ~ беріліс transmission; ~ таратуды уақытша тоқтату (*TV,*

radio) to blackout; ~дарлық competence; ~лағыш transmitter; ~лама feature; ~лама коммутациясы message switching; advice note (*БРИТ*); pronouncement; information; item; report; ~ламада былай делінген the

- notice reports; ~ламалар бойынша, ол Испанияда тұрады she is reportedly living in Spain; ~ламамен жеткізу recorded delivery (*БРИТ*); ~ландыру advertisement; notice; ~ландыру тақтасы billboard; (*БРИТ*) notice board; ~лы сөйлем narrative sentence; ~шы herald; ♦ *c.e.* ~дар privy; competent; ~дар ақпараттың алдын ала болжамы educated guess; ~-ошарсыз жоғалған missing person; ♦ *em.* ~лау to give out; to promulgate; to alert; announcement; to give; to pronounce.
- хайуанат** *z.e.* animal; ~тар паркі zoo; ~тар тұратын орын menagerie.
- хаки** *z.e.* khaki.
- халайық** *z.e.* public (*addressing people*).
- халат** *z.e.* overall .
- халық** *z.e.* folk; population; nation; people; public; ~ әні folk song; ~ би country dancing; ~ жасағы militia; ~ музыкасы folk music; ~тан шыққан адам a man of the people; ~ тығыз қоныстанған densely populated; densely populated; ~тың жұмысы бар бөлігі working population; ~тың салық төлегеннен кейінгі кірісі disposable income; ~тың шамадан тыс қоныстануы overcrowding; ♦ *c.e.* ~аралық international; ~аралық телефонмен сөйлесу long-distance call; ~аралық атомдық энергия бойынша агенттік International Atomic Energy Agency; ~аралық валюталық қор International Monetary Fund; ~аралық деңгейде internationally; ~аралық еңбек ұйымы International Labour Organization; ~аралық кездесу international match; ~аралық корпорация multinational corporation; ~аралық қатынастар international relations; ~аралық матч test match; ~аралық рақымшылық Amnesty International; ~аралық сауда палатасы International Chamber of Commerce; ~аралық сот International Court of Justice; ~аралық транскрипция жүйесі International Phonetic Alphabet; ~тық folk; popular; ~аралық валюталық қор International Monetary Fund; ~тық масса the masses.
- хамелеон** *z.e.* chameleon.
- ханзада** *z.e.* prince.
- Ханой** *z.e.* Hanoi.
- ханшайым** *z.e.* empress; princess; queen; ~-ана queen mother; ~ның сөзі Queen's speech.
- ханым** *z.e.* dame; lady (*БРИТ*); ~дар мен мырзалар ladies and gentlemen.
- хаос теориясы** *z.e.* chaos theory.
- хартия** *z.e.* charter (*document*).
- хат** *z.e.* letter; message; note; 5-інші тамызда жазылған ~ letter dated 5th July; ~ алысатын дос pen friend; ~ алысу correspondence; ~ таситын көгершін carrier pigeon; ~ таситын поезд mail train; ~ тасушы mailman; ~тама proceedings; protocol; minutes; record; ~тамалар кітабы minute book; ~шы secretary; ~шылар курстары secretarial course; ♦ *c.e.* ~шылық clerical; secretarial; ~шылық жұмыс атқару to work as a secretary; ♦ *em.* ~тау stocktaking.
- хауыз** *z.e.* sauna.
- хек** *z.e.* hake.
- Хельсинки** *z.e.* Helsinki.
- херес** *z.e.* sherry.
- химик** *z.e.* chemist.
- химикат** *z.e.* chemical.
- ХИМИЯ** *z.e.* chemistry; ♦ *c.e.* ~лық chemical; ~лық заттарды қолданбай өсірілген organic (*food*); ~лық тазалау орны dry-cleaner's; ~лық тазалау орнының жұмысшысы dry cleaner; ~лық тазалау clean-

ХИМОТЕРАПИЯ

- er's; dry-cleaning; ~лық технология chemical engineering; ~ реактив chemical reagent.
- химотерапия** *з.е.* chemotherapy.
- хинин** *з.е.* quinine.
- хиппи** *з.е.* hippie.
- Хиросима** *з.е.* Hiroshima.
- хирург** *з.е.* (МЕД) surgeon.
- хирургиялық** *с.е.* surgical; ♦ *з.е.* ~ көмек surgery; ~ пышақ scalpel.
- хит-шеру** *з.е.* hit parade.
- хитера** *з.е.* (АРХИТ.) gargoyle.
- хлор** *з.е.* chlorine; ♦ *ет.* ~лау to chlorinate.
- хлорид** *з.е.* chloride.
- хлорфтокеміртек** *з.е.* chlorofluorocarbon.
- хобби** *з.е.* hobby.
- хоккей** *з.е.* ice hockey.
- холдинг** *з.е.* holding; холдинг-компания holding company.
- холестерин** *з.е.* cholesterol.
- холокост** *з.е.* holocaust.
- хор** *з.е.* choir; ~мен ән айту to have a singsong.
- хорал** *з.е.* choral; chorus.
- хорват** *з.е.* Croatian; ♦ *с.е.* ~тық Croatian.
- Хорватия** *з.е.* Croatia
- хорда** *з.е.* (МАТ) chord.
- хореограф** *з.е.* choreographer.
- хореография** *з.е.* choreography.
- хот дог** *з.е.* hot dog.
- хош** *с.е.* hilarious; joyful; ~ иіс blend; perfume; fragrance; savour; ~ иістендіргіш air freshener; *з.е.* flavouring; ~ иістендіру to perfume; ~ иісті fragrant; ~ иісті бұршақ sweet pea; ~ иісті бұрыш allspice; pimento; ~ иісті таяқша joss stick.
- храм** *з.е.* temple.
- храп доңғалағы** *з.е.* ratchet wheel.
- храповик** *з.е.* ratchet.
- хризантема** *з.е.* chrysanthemum.
- христиан** *с.е.* Christian; ~ діні Christianity; ~ дініндегі нан жеп, шарап ішу рәсімі communion; ~ дініне енген адам born-again Christian.
- Христос** *з.е.* Christ.
- хром** *з.е.* chromium; ~дау chromium; chromium plating.
- хромосома** *з.е.* chromosome.
- хроника** *з.е.* chronicle.
- хронокарта** *з.е.* timecard.
- хронологиялық** *с.е.* chronological.
- хронометраж** *з.е.* (СПОПТ) timing.
- хрусталь** *з.е.* cut-glass; crystal.
- хунта** *з.е.* junta.
- хутор** *з.е.*croft; ~ тұрғыны crofter.
- хұқық** *з.е.* claim; ~(қ-ғ)ынан айырылған (ЗАН) incapacitated; ~ бұзушы offender; ~ бұзушылық жасау to commit an offence; ~ бұзушылық delinquency; offence;
- хакер** *з.е.* hacker.
- Хэллоуин** *з.е.* Halloween.

Ц, ц

- Ц, ц** *the thirty second letter of the Kazakh alphabet.*
- цезий** *з.е.* (ХИМ) caesium.
- цезура** *з.е.* (ӘДЕБ) caesura.
- Цейлон** *з.е.* Ceylon; ♦ *с.е.* ~дық Seylonese.
- целлофан** *з.е.* cellophane.
- целлулоид** *з.е.* celluloid.
- целлюлоза** *з.е.* cellulose.
- Цельсий** *з.е.* Celsius; centigrade (*thermometer*).
- цемент** *з.е.* cement; ~ ерітіндісі mortar; ♦ *ет.* ~теу to cement; to case-harden.
- ценз** *з.е.* qualification.

- цензор** з.е. censor.
- цензура** з.е. censorship; ~дан өткен мәтін the expurgated version; ~дан өткізу to censor.
- цент** з.е. cent; penny.
- центилитр** з.е. centilitre.
- центнер** з.е. quintal (100 kilograms); ағылшындық ~ Imperial hundredweight (approx. 50.8 kilograms); американдық ~ US hundredweight; central (approx. 45.4 kilograms).
- центрифуга** з.е. (TEX) centrifuge; spin drier.
- Цербер** з.е. (МИФ) Cerebrus.
- цех** з.е. shop; sectioncorporation; guild; ~ меңгерушісі steward; ~ старостасы shop steward; ♦ с.е. ~тық of shop.
- цианисті калий** з.е. cyanide.
- цианоз** з.е. (МЕД) cyanosis.
- цикада** з.е. cicada.
- цикл** з.е. circle; ♦ с.е. ~дік cyclic; ~дік алгоритм cyclic algorithm.
- Циклады** з.е. Cyclades.
- циклоид** з.е. (ПСИХ) cycloids.
- циклоида** з.е. (МАТ) cycloid.
- циклон** з.е. cyclone; ♦ с.е. ~дық cyclonic.
- циклопия** з.е. (МЕД) cyclopia.
- циклотрон** з.е. (ФИЗ) cyclotron.
- цикорий** з.е. chicory;
- цикорлық салат** endive.
- цилиндр** з.е. (МАТ) cylinder; drum; ~ қалпақ top hat; ~ қақпағы cylinder head; ~ қақпағының төсемі cylindrical-head gasket; ♦ с.е. ~лік cylindrical; ~лік бет cylindrical surface.
- цимбала** з.е. (МУЗ) cymbals.
- цинизм** з.е. cynicism.
- циник** з.е. cynic.
- Цинциннати** з.е. Cincinnati.
- цирк** з.е. circus; ~ иесі showman; ~ күмбезі big top.
- циркон** з.е. (МИН) zircon.
- цирконий** з.е. (ХИМ) zirconium.
- циркуль** з.е. (pair of) compasses; dividers.
- циркуляр** з.е. circular.
- цирроз** з.е. (МЕД) cirrhosis.
- цистерна** з.е. cistern; tank; вагон- tank-truck (rail or road transport).
- цистит** з.е. (МЕД) cystitis.
- цитата** з.е. quotation.
- цитология** з.е. (БИОЛ) cytology.
- цитра** з.е. zither.
- цитрус** з.е. citrus.
- циферблат** з.е. dial; face (of clocks, watches, and measuring instruments).
- цифр** з.е. figure; number; numeral; ♦ с.е. ~лы digital; ~лы-аналогтық түрлендіргіш digital-to-analog converter; ~лық интегралдық микросызба Digital integrated circuits; ~лы камера digital camera; ~лы теледидар digital TV; ~лы диск digital video disc.
- цукат** з.е. candied fruit.
- Цусима аралы** з.е. Tsushima.
- цыған** з.е. gipsy; ~дардың көші gipsy encampment.
- Цюрих** з.е. Zurich.

Ч, ч

- Ч, ч** the thirty third letter of the Kazakh alphabet.
- Чад** з.е. Chad.
- Чанцзян** з.е. Yangtze (river).
- Чарлстон** з.е. Charleston.
- чартер** з.е. charter; ~ бойынша on charter (helicopter); ♦ с.е. ~лік charter; ~лік рейс charter flight.
- Чатам** з.е. Chatham.
- чатни** з.е. chutney (spice).

ЧАУ-ЧАУ

- чау-чау** з.е. chow (*dog*).
ча-ча-ча з.е. the cha-cha (*dance*).
Чебоксары з.е. Cheboksary.
чебурек з.е. чебурек (*kind of meat pasty*).
Чевит таулары з.е. the Cheviot Hills.
чек з.е. cheque; ~ жазу to draw a cheque; bill; receipt; ~ кітабы chequebook.
чекист (*ТАРИХ*) з.е. Chekist; Cheka.
челнок з.е. shuttle.
Челтнем з.е. Cheltenham.
чемодан з.е. suitcase; ~ әдетте шкафта жатады the suitcase goes on top of the wardrobe; ~ жинау to pack one's suitcase; ~ нығыздалып толтырылған the suitcase is packed tight.
чемпион з.е. champion; ~ атағы championship.
чемпионат з.е. championship.
черепица з.е. tile; ♦ с.е. ~лық tiled.
Черногория з.е. Montenegro; ~лық Montenegrin.
Честер з.е. Chester.
- чех** з.е. Czech; ~ тілі (*ЛИНГ*) Czech; ♦ с.е. ~тік Czech.
чехарда з.е. leapfrog (*game*).
Чехия з.е. Czech Republic.
чехословак з.е. Czechoslovak.
Чехословакия з.е. Czechoslovakia; ~лық Czechoslovak.
чечен з.е. Chechen.
чечетка з.е. tap-dancing.
Чешир з.е. Cheshire.
чизбургер з.е. cheeseburger.
Чикаго з.е. Chicago; ~ның орталығы downtown of Chicago.
Чили з.е. Chile; ~лік Chilean.
чипсы з.е. crisps.
чуваш з.е. Chuvash; ♦ с.е. ~тық Chuvash.
Чувашия з.е. Chuvashia.
чугун з.е. cast iron.
Чуд көлі з.е. Chudskoye Lake.
Чукот теңізі з.е. Chukchi Sea.
чукоттық с.е. Chukchi.
чукча з.е. Chukchi man.
Чунцин з.е. Chungking.

Ш, ш

- Ш, ш** the thirty fourth letter of the Kazakh alphabet.
- шабадан** з.е. suitcase.
шабазит з.е. (*МИНЕР*) chabazite.
шабақ I з.е. arm of wheel; spoke.
шабақ II з.е. bream; roach-fish.
шабақтал//у *em.* to be incised/pierced; to be carded.
шабақтат//у *em.* to cause to incise/pierce; to cause to card.
шабақтал//у I *em.* to incise/pierce.
шабақтал//у II *em.* to pull the wool slightly.
шабалаңдал//у *em.* to bark fiercely (*dog*); to bark/curse at one another (*person*).
- шабан** с.е. sluggish; lazy; ♦ з.е. ~дық slow sluggishness; ♦ *em.* ~дату to make sluggish; to make lazy.
шабандоз з.е. jockey starter (*person, horse*); ~дық horsemanship.
шабарман з.е. (*ТАРИХ*) office boy; courier; messenger.
шабдалы з.е. nectarine peach.
шаблон з.е. template.
шаб//у I *em.* to mow (*hay*); to hew (*wood*); to chop down (*tree*); ~(б-у)ып тастау to mow down; ~ылу to be mowed; ♦ з.е. ~ындық meadow.
шаб//у II *em.* to ride, to run; to dart; ~(б-у)ып кету to dart away; ♦ з.е.

- ~ыс gallop; ~ысты инфляция galloping inflation.
- шаб//у III** *em.* to attack.
- шабуыл** *з.е.* (ӘСК) assault; charge; attack (*war*); ~ға шығу to sortie; to go on the offensive; ~ жасау to pounce on; to assault; to attack; ~ жасау қаруы offensive weapon; ~шы (СПОРТ) forward; striker; (ӘСК) attacker; ♦ *em.* ~дау to storm; (ӘСК) to advance; to attack; ♦ *з.е.* ~даушы attacker.
- шабыт** *з.е.* inspiration; ♦ *с.е.* ~ты inspiring; uplifting (*words*); ♦ *з.е.* ~тылық ecstasy; ♦ *em.* ~тану to go into ecstasies over; ~тандыру to inspire (*people*); ♦ *с.е.* ~танған inspired; ~танған кезде in an inspired moment; ~тандырушы invigorating; stimulating; inspiring.
- шағала** *з.е.* gull; seagull.
- шаған** *з.е.* (БОТ) fraxinella; star anise; burning bush; ♦ *с.е.* completely white.
- шағ//у** *em.* to bite; ♦ *з.е.* sting (*insects*); ~ып алу to sting; ♦ *с.е.* ~атын stinging; ~атын ара stinging wasp.
- шағылдыр//у** *em.* to reflect; ♦ *з.е.* ~ғыш reflector.
- шағылыс//у** *em.* to reflect; to mate; ♦ *с.е.* ~қан импульс blip.
- шағым** *з.е.* (ЗАҢ) appeal; complaint; ~ соты court of appeal; ~ беру to make a complaint; ♦ *с.е.* ~сыз unpretentious; ♦ *em.* ~дану to appeal; ~данғаннан не пайда it's no good complaining; to tell on; ~дануға құқығы болу to have the right of appeal.
- шағын** *с.е.* compact; slack; ~ район catchment area; ~ көлемді small-scale (*map, model*); ~ дискке арналған ойнатқыш CD player; ~ интерактивті диск compact disc interactive; ~ комитет subcommittee.
- шағыр** *с.е.* grey (*eyes*).
- шағыстыр//у** *em.* to urge on (*people*).
- шадыр** *з.е.* stuck-up; short-tempered.
- шай** *з.е.* tea; кешкі ~ afternoon tea; ~ тым тәтті the tea is too sweet; ~ елері tea strainer; ~ қайнату to brew tea; ~ға шақыру to invite for tea; ~ қасық tea-spoon; ~ қалташасы tea bag; ~ сервизи tea set; ~қор tea-drinker. ~пұл gratuity; tip; ~пұл беру to tip (*servants*).
- шайба** *з.е.* (СПОРТ) puck.
- шайендер** *з.е.* Shawnee.
- шайқас** *з.е.* combat; fray; ~ алаңы battlefield; ~қа дайындық mock battle; ~қа қайта ұмтылу to return to the fray; ♦ *em.* ~у to fight; to wage war.
- шайқал//у** *em.* to agitate (*liquid*); to wag (*head*); to gargle; (*bottle*) to shake; ~п төгу to slop;
- шайқал//у** *em.* to waggle (*head*); to wave; to wobble; ~ып төгілу to slop; ми ~у concussion of the brain;
- шайқалақтал//у** *em.* to wiggle.
- шайқалақтат//у** *em.* to splash about.
- шайқурай** *з.е.* (БОТ) St.-John's wort.
- шайнал//у** *em.* to spoon-feed; to chew (*food*).
- шайнек** *з.е.* kettle.
- шайтан** *з.е.* Satan, devil; ~ алғыр to hell with.
- шайхана** *з.е.* tea-house, tea-room.
- шайыл//у** *em.* to be rinsed; to be washed away; ♦ *с.е.* ~ған: washed out.
- шайыр** *з.е.* pitch.
- шақ I** *з.е.* time period; (ЛИНГ) tense; балалық ~ childhood; жастық ~та in young age; есейген ~та at maturity; қазіргі ~та at present; (ЛИНГ) етістіктің ~тары verb tenses; өткен ~ past tense; осы ~ present tense; келер ~ future tense.
- шақ II** *с.е.* suitable; just right; barely; ~ болу to fit; киімі өзіне ~ clothes fit him well; аспанда жұлдыздар ~қа көрінеді stars in the sky are barely

- visible; ол күліп жіберуге ~ қалды he almost laughed; ақша ~ келмейді money is not enough; оған ешкім ~ келмейді there is nobody to argue with him; no one to argue with him.
- шақа** *z.e.* coin.
- шақпақ** *z.e.* lighter; ~ тас flint; ~ қант зауыты sugar refinery.
- шақшақ** *z.e.* chat.
- шақ-шұқ** *elikm.* clang; clank; доңғалақтың ~ дыбысы the sound of wheels.
- шақыр//у** *em.* to invite; to call; to call up (*army*); ~ып жинау to convene; ♦ *z.e.* ~у қағаз citation (*court*); ~умен келу visiting; ~умен келген профессор visiting professor; ♦ *s.e.* ~усыз without invitation; informally.
- шақырт//у** *em.* to bleep.
- шақырыл//у** *em.* to be invited, to be called; (*ӘСК*) to summon; to invite; ~маған uninvited; unwelcome (*guest*).
- шақырыс//у** *em.* to invite, to call.
- шақырым** *z.e.* kilometre.
- шал** *z.e.* old man; gaffer.
- шала** *үсм.* premature; ~ піскен rare; ~шарпы қарау to catch a glimpse of; ♦ *s.e.* ~ғай trashy; quitter; ~ғай жұмыс unfinished work.
- шалаш** *z.e.* shack.
- шалбар** *z.e.* pants; trousers; ~ға арналған костюм trouser suit.
- шалғай** *үсм.* outlying; ~да far away, a long way off; ~дан from afar; ♦ *s.e.* ~жер secluded place.
- шалғам** *z.e.* radish.
- шалғы** *z.e.* scythe.
- шалғын** *z.e.* meadow.
- шалдығ//у** *em.* to be afflicted; ♦ *s.e.* ~(ғ-қ)қан stricken with (*disease*); ~(ғ-қ)қыш susceptible.
- шалқан** *z.e.* rutabaga; (*BOT*) turnip.
- шалқа//ю** *em.* to recline; to sink; ♦ *үсм.* ~сынан backwards; ~сынан жататын supine; ~сынан құлау to go to the dogs.
- шалқайт//у** *em.* to toss (*head*).
- шалқ//у** *em.* to overflow.
- шалқыт//у** *em.* to cause to overflow.
- шалли** *z.e.* challis (*cloth*).
- шалма** *z.e.* muffler.
- шалп-шолп** *elikm.* splash (*sound*); bout (*movement*).
- шалпылда//у** *em.* to slosh around or about.
- шалпылдат//у** *em.* to paddle; to splash (*foot*).
- шал//у** *em.* to be overthrown (*fight*); to be tied (*thread*); ♦ *фр.* аяқтан ~у to trip smb. up; to shoot smb. in the eye.
- шалфей** *z.e.* sage.
- шалшық** *z.e.* puddle; pool .
- шалы** *z.e.* corral.
- шалын//у** *em.* to be captured; көзге ~у to be noticed; to stumble.
- шам** *z.e.* bulb; (*ЭЛЕК*) chandelier; torch; ~ бөренесі lamppost; ~ қойғыш ~дал candlestick.
- шама** *z.e.* size, amount; magnitude; around, approximately; ~сы жету to face up to (*difficulties*); ~сы келу to cope with; ~дан артық жұмсалған overstretched; ~дан артық жүктеу overexertion; ~дан асу to exceed; ~дан асыру to top; ~дан тыс күш салу to overreach; ~дан тыс қиналу to overtax o.s.; ~дан тыс excessive; exorbitant; ♦ *s.e.* ~лас commensurate with; ~лы moderate; slender; slight; ~лы ақыға for a small fee; ~сыз powerless, lacking energy; *ауыс.* helpless, hopeless; ♦ *үсм.* ~мен about; ~мен алғанда сағат 2-де at about 2 (o'clock); ~мен жүз about a hundred; approximately.
- шамалал//у** *em.* roughly; ♦ *үсм.* ~п есептеу to ballpark figure.

- шамалан//у** *em.* to be determined approximately (*quantity*); to estimated by eye; ♦ *c.e.* ~ған putative; due; ~ған шот-фактура pro forma;
- шаман** *z.e.* shaman; ~дық shamanism.
- шамдан//у** *em.* to take offense; ♦ *c.e.* ~ған under provocation; defiant.
- шамдандыр//у** *em.* to offend.
- шампан** *z.e.* champagne.
- шамаш** *z.e.* shamash (*synagogue*).
- шамбре** *z.e.* chambray (*cloth*).
- Шамма** *z.e.* (ДИИ) Shammah.
- шамозит** *z.e.* chamosite.
- шамот** *z.e.* (ТЕХ) chamotte.
- шампунь** *z.e.* shampoo; ~мен басты жуу to shampoo.
- шана** *z.e.* sleigh; toboggan.
- шанаш** *z.e.* vat.
- шандыр** *z.e.* tendon, sinew.
- шанель** *z.e.* Chanel.
- шанкр** *z.e.* chancre.
- шанс** *z.e.* chance.
- шансон** *z.e.* ballad.
- шансонье** *z.e.* balladeer.
- шантаж** *z.e.* blackmail.
- Шанхай** *z.e.* Shanghai.
- шаншар** *z.e.* sting.
- шаншу I** *z.e.* backache; colic; ♦ *em.* to pierce, to stab; to wound (*with words*).
- шанш//у II** *z.e.* injection; ~у қадалған cramps; ~у салу to give an injection; ~ып алу to prick; ~ып ауыру to prickle.
- шанышқы** *z.e.* fork.
- Шаньси** *z.e.* Shanxi.
- шаң** *z.e.* dust; ~ сүрткіш duster; ~ басу to settle; ~ сорғызу to Hoover; ~ сору to vacuum; ~сорғыш vacuum cleaner; ~ сүрту to dust; ~ын қағу to dust off; ♦ *c.e.* ~ды turbid (*air*).
- шаңғы** *z.e.* ski; ~ базасы ski resort; ~ етігі ski boot; ~ костюмы ski suit; ~ спорты skiing; ~ таяғы ski pole; ~ тебу to ski; ~шы skier.
- шаңқай:** ~ түс *z.e.* midday.
- шаңқыл** *z.e.* screech; ♦ *em.* ~дау to cry, to yell.
- шаңырақ** *z.e.* shangaraq (*wooden circle forming the smoke opening of a yurt*); *ауыс.* house; family.
- шап** *z.e.* trot, prance; (АНАТ) stifle; ~ беру to snatch up; ~ беріп ұстай to grip.
- шапалақ** *z.e.* cuff; slap; smack (*face*); ~пен тартып жіберу to smack; ~пен ұру to spank; ♦ *em.* ~тау to clap one's hands.
- шапан** *z.e.* dressing gown.
- шапақ** *z.e.* dawn light (*morning*).
- шапқын** *z.e.* foray; attack, assault; ~шы attacker, aggressor; ~шылық invasion, aggression.
- шапокляк** *z.e.* opera-hat.
- шаппа** *z.e.* cutter; ~сын қайыру to cock.
- шапшаң** *c.e.* fast (*movement*); ♦ *үст.* ~ түрде rapidly; instantaneous; ~ жүгіру to sprint; ~ бұзылғыш perishable (*food*); ♦ *z.e.* ~дық speed; rapidity; ~дылық swiftness.
- шапш//у** *em.* to spurt; to gush out (*water*).
- шар** *z.e.* sphere, ball; orb; bowl; жер ~ы globe; ~ ойнайтын алаң bowling green; ~ ойнау bowls; ~ тәріздес spherical; ~ тәрізді клапан ballcock.
- шара** *z.e.* large wooden bowl or cup for *qumyz*; measures, means; ~ қабылдау to take action; ~ның бастамасы болу to act as a check on; ♦ *c.e.* ~сыз inescapable; limp (*person*); ♦ *z.e.* ~сыздық inevitability.
- шарана** *z.e.* (АНАТ) placenta; *ауыс.* baby.
- шарап** *z.e.* wine; ~ бар ма? is there any wine left? ~ түрлері wine list.
- шарбақ** *z.e.* palings; stockade; ~пен қоршау to seal off.
- шарифат** *z.e.* (ДИИ) the Shariat; шарифат жолы the shariat law.

ШАРИК

- шарик** *з.е.* ball; bead; bulb; ~ті қалам ballpoint (*pen*); ~ті подшипник ball bearing.
- шарқ:** *елікт.* ~ ұру to toss.
- шарла//у** *з.е.* to move.
- шарлотка** *з.е.* apple turnover.
- шарманка** *з.е.* barrel organ.
- шармез** *з.е.* charmeuse (*cloth*).
- шармон** *з.е.* (ФИЗ) the charmon.
- шарнир** *з.е.* (ТЕХ) hinge, joint.
- шарт I** *з.е.* condition; terms; ~ бойынша төлем collect on delivery; proviso; ~қа отыру to seal; ~пен provided (that); ♦ *с.е.* ~ты conditional; ~ты үкім suspended sentence; ~ты рай (ЛИИГ) subjunctive mood; ♦ *з.е.* ~тылық convention.
- шарт II** *елікт.* the sound of a sharp crack; ~ылдақ cracker.
- шаруа** *з.е.* peasant; ~ ауласы farmyard; ~ үйі farmhouse; ~қор house-proud.
- шаруашылық** *з.е.* economy; ~қа жұмсалатын ақша housekeeping money; ~ меңгерушісі caretaker.
- шарф** *з.е.* scarf.
- шарша//у** *em.* to get tired; ♦ *с.е.* ~ған run-down; tired; ~ған кейіппен wearily.
- шаршат//у** *em.* to tire; to wear out (*person*); ~атын gruelling; shattering; strenuous.
- шаршы** *з.е.* square; ~ метр square.
- шарық** *з.е.* bobbin; device of sewing machine.
- шарықта//у** *em.* to hover; ~у кезеңі peak period; ~у шері highlight; culmination.
- шасла** *з.е.* Chasselas (*sort of grapes*).
- шасси** *з.е.* chassis; landing gear.
- шат** *с.е.* cheerful; glad; ~-шадыман blissful; ♦ *з.е.* ~тық bliss; delight; ~тыққа толы enthusiastic; ♦ *em.* ~тану to rejoice; to be exultant; ♦ *с.е.* ~танған ecstatic jubilant.
- шатақ** *з.е.* scandal; brawl.
- шатас//у** *em.* to get confused; to get snarled up; ~ып қалу to get in(to) a muddle; ♦ *с.е.* ~қан confusing; garbled; puzzling.
- шатастыр//у** *em.* to confuse; to bedevil; to muddle; ♦ *с.е.* ~ылған mixed-up.
- шатқал** *з.е.* defile.
- шатпақ** *з.е.* claptrap; garbage.
- шатыр** *з.е.* parasol; sunshade tent; ~ бағанасы tent pole; ~ құру to pitch a tent; ~да өмір сүру to camp; ~лы тіркеме trailer tent.
- шатыс//у** *em.* to become entangled (in); ~ып қалу to tangle.
- шахмат** *з.е.* a chess set; ~ ойыншысы chess player; ~ партиясы a game of chess; ~ тақтасы chessboard; ~ фигурасы chessman.
- шахта** *з.е.* mine.
- шахтёр** *з.е.* miner; mining.
- шаш** *з.е.* hair; ~ тарағы hairbrush; ~тың ағаруы to go grey; ~ үлгісі set; ♦ *с.е.* ~ты hairy; ♦ *фр.* төбе ~ы тік тұру hair stand on end; to be afraid.
- шашақ** *з.е.* pompom fringe.
- шашбау** *з.е.* headband; ♦ *фр.* ~ын көтеру to support.
- шашлық** *з.е.* kebab.
- шаштараз** *з.е.* barber; hairdresser; stylist.
- шаштүйреуіш** *з.е.* hair slide.
- шашыл//у** *em.* to sprawl; ~ып жату to be in a mess; ~ып жатқанын қарашы! what a mess! ♦ *с.е.* ~ған strewn.
- шашырат//у** *em.* to squirt; ~қыш spray.
- шаш//у I** *em.* to throw; to sprinkle; to scatter; to sow; ~ып тастау to spread; ♦ *з.е.* ~ушы embezzler; ♦ *с.е.* ~ыраңқы wandering.
- шашу II** *з.е.* gifts were brought to the wedding celebration.
- шал//ю** *em.* to rinse, to gargle; ~йып кету to scarper.

- шаян** *з.е.* scorpion; Scorpio; ~ еті crab meat; ~ тәрізді crustacean.
- шәйнек** *з.е.* teapot.
- шәкірт** *з.е.* apprentice disciple; ~і болу to be apprenticed to sb.; ~ақы bursary, grant; ♦ *с.е.* ~тік apprenticeship.
- шәлі** *з.е.* shawl.
- шәрбат** *з.е.* nectar; syrup.
- швабра** *з.е.* mop (*washing the floor*); ~мен жуу to swab.
- швед** *з.е.* Sweden; Swedish; ~ үстелі buffet lunch; ♦ *с.е.* ~тік Swedish.
- швейцар** *з.е.* commissionaire door-man.
- Швейцария** *з.е.* Switzerland; ♦ *с.е.* ~лық Swiss.
- Швеция** *з.е.* Sweden.
- шебер** *з.е.* competent; goldsmith; master; ~хана shop; workshop ~лік mastery; skill; workmanship.
- шеге** *з.е.* nail.
- шегер//у** *em.* to subtract.
- шегін//у** *em.* to retreat; to sidestep; шегіндіру to stave off; ~у позициясы fall-back position; ♦ *з.е.* ~іс digression;
- шег//у** *em.* to smoke; темекі ~у to smoke a cigarette.
- шегіргүл** *з.е.* violet.
- шегіртке** *з.е.* cricket; locust.
- шегіршін** *з.е.* elm.
- шежіре** *з.е.* pedigree.
- шезлонг** *з.е.* deck chair; chaise-longue.
- шейх** *з.е.* sheik(h).
- шек** *з.е.* cutoff; limit; ~қою to curb; ~тен тыс hard-core; ~тен шығу to overstep the mark; ~тен шығып кетпеңіз! don't overdo it!; ~(к-г)ін анықтап айыру demarcation; ~(к-г)іне жеткен to ultimate; ~(к-г)іне жету to rock bottom; ~(к-г)інен асу to transcend; ~(к-г)інен асып кету to overrun; ♦ *с.е.* ~тен шыққан extortionate; fulsome; ♦ *үст.* ~(к-г)іне жеткен on the verge.
- шекара** *з.е.* boundary; border; ~дан асу to transgress; ~ны күзету to bound; ~сын анықтау to delimit; ~сын белгілеу to stake; ~сын сызу to delineate; ♦ *с.е.* ~сыз boundless; ~лас болу to border; ~лық бақылау immigration control; ~лық қызмет immigration authorities.
- шексіз** *с.е.* indefinite; limitless; ~ аз infinitesimal; ~ құрметтеу to esteem; ~ әңгіме umpteen stories; ♦ *з.е.* ~дік infinity.
- шектел//у** *em.* to be limited to; ♦ *з.е.* ~гендік pettiness; ♦ *с.е.* ~ген limited; ~ген мерзімде жұмыс істеу to work to a deadline; ~меген endless; untrammelled; unrestricted; ~меген бажсыз сауда free trade.
- шектел//у** *em.* to limit; ~йтін restrictive; ♦ *с.е.* ~улі finite; limited; insular; ~улі жауапкершілік diminished responsibility; ~улі жылдамдық speed limit; ~улі мерзім time limit; ~усіз unlimited; ~усіз мүмкіндігі болу to have unrestricted access to; ~йтін линия box; ♦ *з.е.* ~улерді алып тастау to liberalize; ~ме curb; ♦ *em.* ~су to verge on; ~су нүктелері common ground.
- шел** *з.е.* wall-eye; albugo; nebula.
- шелек** *з.е.* hip; pail; ~ті шығару to slop out; ♦ *үст.* ~теп құю to pelt down.
- шеміршек** *з.е.* gristle.
- шен** *з.е.* rank; ~і бойынша екінші second in command; ~і бойынша кіші inferior.
- шеңбер** *з.е.* lap; framework; ~ге іштей сызу to circumscribe; ~ құрып тұру to form a circle.
- шербет** *з.е.* sherbet.
- шериф** *з.е.* sheriff; ~ көмекшісі bailiff; ~ міндетін атқарушы deputy.
- шерт//у** *em.* to crack; to flick ;to flip.
- шеру** *з.е.* parade; ~шілер полицияға әртүрлі заттарды лақтырды demonstrators threw missiles at the police.

- шет** *з.е.* margin; side; edge, angle; extraneous; foreign, overseas; ~ аймақ the suburbs; ~ аймақтық small-town; ~ке алып кету to sidetrack; ~ жақтағы айна wing mirror; ~ жақтағы шабуылшы winger; ~ жақтарда vicinity; ~ сызық sideline; ~інен төгілу to spill; ~ жақтағы жаман үйлер shanty town; over; ♦ *фр.* ~ жағалап айту to allude to.
- шеткі** *с.е.* far; remote; distant; outer; ~ кабинет the outer office.
- шетел** *з.е.* foreign; abroad; ~ валюта-сы foreign currency; ~ге шығу визасы exit visa; ~мен сауда жасау to trade overseas; ♦ *з.е.* ~дік foreigner; alien; foreign; ~дік жаңалықтар/саясат бөлімінің редакторы foreign/political editor; ~дік салым foreign investment.
- шетен** *з.е.* mountain ash.
- шеттет//у** *em.* to ban.
- шеттел//у I** *em.* to shun, to keep aside.
- шеттеу II** *с.е.* remote, distant, outlying, faraway.
- шетін** *с.е.* sensitive; ♦ *з.е.* ~дік sensitivity.
- шеше** *з.е.* mother; ~лі-балалы mother and son; ♦ *с.е.* ~лес having the same mother; ~лік motherhood; ~лік сезім mother's feeling.
- шешек** *з.е.* smallpox; bud; ~ ату to blossom.
- шешен** *з.е.* orator; speaker; ~дік eloquence; ♦ *с.е.* ~дік өнер elocution.
- шеш//у** *em.* to decide; to resolve; to determine; ~у қолынан келмеу to mishandle; ~уі қиын intractable (*case*); ~уші final; conclusive; ~уші дауыс casting vote; ~уші дәлел clincher; ~уші директор managing director.
- шешіл//у** *em.* to unpack; (*ЗАҢ*) to sentence; ~етін removable (*problem*); ♦ *с.е.* ~меген unauthorized; undecided; ~меген мәселелеріміз басымыздан асып жатты we have been beset with problems.
- шешім** *з.е.* resolution; solution; verdict; ~ қабылдай алмау to hesitate; ~ қабылдамау to hesitate (about/to do); ~ қабылдау to make a decision; ~ шығару to arbitrate; to hand down; ~ге келу to conclude; ~ін табу to crack.
- шешін//у** *em.* to take one's clothes off; ♦ *с.е.* ~ген unclothed; ~етін бөлме locker room; ~етін жер changing room.
- шешіндір//у** *em.* to undress.
- ши** *з.е.* sandy reeds; a screen made of mats made of sand cane; ~ орау wind the wool for weaving; ♦ *с.е.* ауыс. ~ борбай thin (*person with thin legs*); very skinny; ~дей very thin; ~ кеспе thin noodles; ~ барқыт corduroy; ~ барқыт шалбар cords.
- шиди//ю** *em.* to grow thin; to look like a cane stalk.
- шие I** *з.е.* cherry; ♦ *с.е.* ~дей (red)like a cherry; ~лі the place is overgrown with cherry.
- шие II** *з.е.* the knot that is difficult to untie; ♦ *с.е.* ~лі knotty; ♦ *em.* ~леу to tie confusing (*thread*).
- шиебөрі** a kind of wolf which has a reddish hue fur.
- шиеленіс** *з.е.* aggro; conflict; ♦ *с.е.* ~кен stressful; ~кен сәт cliffhanger; ♦ *em.* ~у to exacerbate; ~тіру to confuse; ~іп кету to snowball.
- шизофрения** *з.е.* schizophrenia; ♦ *с.е.* ~лық schizophrenic.
- шизофреник** schizophrenic.
- шиит** *з.е.* Shiite; ♦ *с.е.* ~тік Shiite.
- шикі** *с.е.* dank; raw; raw, undercooked; unripe (*fruit*); unfinished; doubtful; ~ мұнай crude (oil); ♦ *з.е.* ~лік not cooked enough; ауыс. immaturity (*person*); incompleteness; unfinished-

- ness; ♦ *c.e.* ~лі-пісілі dampish; *ауыс.* unfinished.
- шикізат** *з.е.* raw material.
- шиқыл** *з.е.* peep; crack; ♦ *em.* ~дай to chirp (*bird*); to whirr (*insect*).
- шиллинг** *з.е.* shilling.
- шима** *з.е.* scribbles, a messy writing; draft; ♦ *c.e.* ~ дәптер rough copy; rough draft; ~ жазу scrawl; scribble; ♦ *em.* ~лай to scribble; to scrawl.
- шимпанзе** *з.е.* chimpanzee.
- шина** *з.е.* splint; brace; ~дағы қысым tyre pressure.
- шипа** *з.е.* healing; ♦ *з.е.* ~гер healer; ~герлік treatment; healing; ~жай sanatorium; ♦ *c.e.* ~лы salubrious; ~сыз incurable.
- ширақ** *c.e.* bright; bubbly; lively, cheerful, energetic, agile; ♦ *з.е.* ~тық agility.
- ширалы** *em.* to be rolled; to become cheerful, to be energetic.
- ширатлы** *em.* to twist.
- ширек** *з.е.* quarter; ~ финал quarterfinal; ~ нота crotchet.
- шифер** *з.е.* slate; ♦ *c.e.* ~лі covered with slate; ♦ *em.* ~леу to cover with slate.
- шифон** *з.е.* chiffon.
- шифр** *з.е.* cipher; ~ді шешу to decipher; ♦ *c.e.* ~лы құлып combination lock; ♦ *em.* ~лау encoder; ♦ *c.e.* ~ланған cryptic; ~ланған хат a letter in cipher.
- шиша** *з.е.* *дуал.* lamp glass, bottle; ♦ *c.e.* ~ шам lamp with glass; ♦ *үст.* ~лай bottle by bottle.
- шиыр** *з.е.* a place trampled by cattle; ♦ *em.* ~лау to trample.
- шиыршық** *з.е.* skein, smth. twisted; ~ ату to be excited; to be ready for smth.; to be wrought-up; ♦ *em.* ~тау to twist (*in a ball*); ♦ *c.e.* ~таулы twisted, rolled.
- шкала** *з.е.* scale.
- шкаф** *з.е.* locker; cabinet; closet.
- шків** *з.е.* pulley.
- шкипер капитан** *з.е.* skipper.
- шлагбаум** *з.е.* gate; barrier.
- шлакобетон** *з.е.* slag concrete; ~ кірпіш breeze block.
- шланг** *з.е.* hosepipe; ♦ *em.* ~тен құю to hose down.
- шлем** *з.е.* helmet.
- шлюз** *з.е.* lock.
- шлягер** *з.е.* smash hit.
- шляпа** *з.е.* hat; bonnet.
- шовинизм** *з.е.* chauvinism.
- шовинист** *з.е.* chauvinist; ♦ *c.e.* ~ік chauvinistic.
- шоғыр I** *з.е.* clump; cluster; ♦ *em.* ~лану accumulation (*bunch*).
- шоғыр II** *з.е.* bark of the bottom of the old tree trunk (*wood*); ♦ *em.* ~лану to turn into crust.
- шодыр** *c.e.* outgrowth; ♦ *em.* ~аю to swell, to bulge.
- шойнақ** *c.e.* lame.
- шойнаңдалы** *em.* to be lame in one leg.
- шойын** *з.е.* cast iron; ~ құю зауыты ironworks; ~ құю цехы iron foundry; ♦ *c.e.* ~дай as cast iron (*heavy*).
- шойырыллы** *em.* to suffer from sciatica; to lose a support (*not to be able to stand up*); ♦ *з.е.* ~ма (МЕД) joint disease, sciatica.
- шок** *з.е.* shock; ~отерапия shock therapy.
- шоколад** *з.е.* chocolate.
- шоқ** *з.е.* burning coals; cluster; group; bunch; grove; ~ шашақ tassels; ~жұлдыз constellation; ♦ *фр.* ~ салу to sow discord; көзі ~тай жанады eyes burn like fire; көзіне ~тай басылды to meet with joy; тіліңе ~ түскір curse that tongue of yours!.
- шоқаңдалы** *em.* to limp; to hobble.
- шоқпар** *з.е.* cudgel; mace; ~дай big, and fat as a cudgel; huge club; ♦ *c.e.*

- ~лы having a huge club; ♦ *em.* ~лау to beat with a club, cudgel.
- шоқ//у** *em.* to peck; ~ып жеу to peck at.
- шоқындыр//у** *em.* to cross smb; to make the sign of the cross.
- шоқырақ** *z.e.* gallop; canter; ♦ *em.* ~тау to canter; to gallop.
- шолақ** *c.e.* short; ~ көше alleyway; ~ мылтық sawn-off shotgun.
- шолан** *z.e.* boxroom; lumber room.
- шолжаң** *c.e.* pampered; naughty, mischievous; ♦ *z.e.* ~дық naughtiness, mischievousness; petting, spoiling; ♦ *em.* ~дау be naughty, be frolic.
- шол//у** *em.* to review; to overview; to observe; to survey; to review; ♦ *z.e.* шолушы columnist.
- шомыл//у** *em.* to bath; ~дыру to clean up; ~атын бассейн paddling pool; ~у бас киімі bathing cap; ~у костюмы bathing costume; ~у халаты bathrobe.
- шонжар** *z.e.* lord; ruler; bigwig; ♦ *c.e.* ~лық lordly.
- шопан** herder, herdsman; ~дық specialty of shepherd; ~ата saint of sheep.
- шор I** a knot, a scar; (*on gold, silver*) overhead decorations, patterns.
- шор II** *елікт.* rustle; splash; ♦ *em.* ~ылдау to splash (*water*).
- шор III** *z.e.* shor, the representative of the Turkic people.
- шорбуын** *z.e.* arthritis; ♦ *c.e.* ~дық arthritic.
- шортан** *z.e.* pike.
- шорш//у** *em.* to bounce (*fish*), play on the water; jump, hop, jump up.
- шоссе** *z.e.* highway.
- шот** *z.e.* abacus check; score; ~ жіберу to bill; ~ нөмірі account number.
- Шотландия** Scotland; ~ парламенті the Scottish Parliament.
- шотландка** *z.e.* tartan (*cloth*); plaid.
- шотландтық** *c.e.* Scottish; Scotsman; ~ парламент мүшесі Member of the Scottish Parliament; ~ ұлттық партия the Scottish National Party; ~ виски Scotch; ~ кекілік grouse.
- шоу** *z.e.* show; шоу бизнес show biz.
- шоша//ю** *em.* to protrude; ♦ *z.e.* ~қ ridge; ledge; ♦ *c.e.* ~йған жер projection.
- шошақай** *c.e.* fidget; restless; ♦ *em.* ~лану to be fidgety; restless.
- шосала** *z.e.* glory hole; junk room.
- шошқа** *z.e.* swine; ~ еті pork; ~ қора pigsty; ~ майы lard; ~ терісі pigskin; ~ шұжығы gammon.
- шошти//ю** *em.* to stuck; protrude, stick out.
- шош//у** *em.* to be fearful of; ♦ *c.e.* ~ымалы fearful; scared.
- шошыт//у** *em.* to startle;
- шөбере** *z.e.* great-grand child.
- шөг//у** *em.* to sink; to subside; to kneel; *ауыс.* to hunch (*from old age*); slouch; ♦ *c.e.* ~інді sedimentary.
- шөже** *z.e.* chick; nestling; ♦ *c.e.* ~лі hen with chicks; partridge with chicks
- шөккің** *z.e.* landslide.
- шөкім** *z.e.* pinch; ♦ *c.e.* ~дей tiny, insignificant; very little, very fine; ♦ *үсм.* ~деп little by little, on a pinch, a little bit;
- шөл** *z.e.* desert; ~ дала wastelands; ~ басу to quench one's thirst; ~ін қандыру to slake one's thirst; ♦ *em.* ~деу to be thirsty.
- шөлейт** *c.e.* semidesert.
- шөлмек** *z.e.* bottle; feeding bottle (*for babies*); ~тен ішу to drink from the bottle; ♦ *фр.* ~тей бозару to become pale as a dead man.
- шөмеле** *z.e.* haystack; ♦ *em.* ~леу to fold (*hay*) stacks.
- шөміш** *z.e.* ladle; ♦ *em.* ~теу to pour with a ladle.

- шөп** *з.е.* pot; grass; herb; ~пен емдеу herbal medicine; ~тегі ирланд хоккейі hurling; ~тен жасалған дәрі herbal remedy; ♦ *с.е.* ~ті grassy; ~тесін with juicy grass, herbaceous (*land*); ♦ *em.* ~теу to weed.
- шөпілдет//у** *em.* to smack one's lips.
- шпал** *з.е.* tie; sleeper.
- шпилька** *з.е.* stiletto.
- шпионаж** *з.е.* spying .
- шпиц** *з.е.* syringe.
- шпор** *з.е.* spur.
- шрапнель** *з.е.* shrapnel.
- Шри-Ланка** *з.е.* Sri Lanka.
- шрифт** *з.е.* type; font; print; script.
- штаб** *з.е.* billet; ~ бастығы Chief of Staff; ~ басшыларының комитеті Joint Chiefs of Staff; ~-пәтер headquarters.
- штамп** *з.е.* rubber-stamp; ♦ *em.* ~тау to stamp.
- штангы** *з.е.* spar; ~шы weightlifter.
- штат** *з.е.* staff; ~тан тыс freelance; ~ты қысқарту redundancy; ~тар арасындағы сауда бойынша комиссия Interstate Commerce Commission.
- штекер** *з.е.* jack plug.
- штифт** *з.е.* pin; ~ті сырға stud.
- штопор** *з.е.* spin; corkscrew.
- Штрейкбрехер** *з.е.* blackleg.
- штрих** *з.е.* stroke; ~ код bar code.
- штурвал** *з.е.* wheel.
- штурман** *з.е.* navigator; co-driver.
- штутгарт** *з.е.* Stuttgart.
- шу** *з.е.* stir; noise; uproar; hue and cry; ~ көтеру to make or kick up a fuss; ~ шығару to cause a stir; ~ барынша күшейіп кетті the noise reached a crescendo; ♦ *с.е.* ~лы bustling; noisy; busy; ~сыз quiet; silent; ♦ *em.* ~лау to make a noise; ~лап талап ету to clamour for.
- шуақ** *з.е.* sun ray; ♦ *с.е.* ~ты sunny; ♦ *em.* ~тау to bask in the sun.
- шуаш** *з.е.* sweat (on the legs); the smell of sweat (*feet, sheep*); ♦ *em.* ~тану to sweat (*on the feet*).
- шулер** *з.е.* cardsharp.
- шумақ** *з.е.* couplet; ball.
- шуыл** *з.е.* hum; buzz; ~ деңгейінің төмендеуі abatement; ♦ *с.е.* ~сыз unobtrusive; ~дақ noisy.
- шұбар** *с.е.* motley; speckled.
- шұға** *з.е.* broadcloth.
- шұғыл** *с.е.* strong ; dramatic; ~ хабарлама newsflash; ~ қимылдау отряды flying squad; ♦ *з.е.* ~дық urgency.
- шұжық** *з.е.* sausage; ~ қосылған тоқаш sausage roll.
- шұқ//у** *em.* to poke; ~ып алу to pick.
- шұқылау//у** *em.* to pick at.
- шұлық** *з.е.* stocking tights .
- шұңқыр** *з.е.* pit; pothole.
- шүбә** *з.е.* doubt, suspicion, distrust; ♦ *с.е.* ~лі unclear, doubtful, suspicious; ~сіз without (a) doubt; ♦ *з.е.* ~лілік the dubiousness, unreliability; ♦ *em.* ~лану to doubt; ♦ *с.е.* ~ланғыш sceptical.
- шүберек** *з.е.* cloth; ~ қуыршақ rag doll; ♦ *фр.* ~тей болу to be as a white cloth, to blanch.
- шүйгін** *з.е.* juicy, nutritious (*grass*); ♦ *с.е.* ~ді with lush grass (*pasture*); ♦ *em.* ~деу to graze on lush, grass.
- шүйде** *з.е.* nape; occipital part of the head; butt (*ax*); ♦ *с.е.* ~лі with a thick nape.
- шүйке** *з.е.* the lock, tuft of hair; round shaped skein of wool; ♦ *с.е.* ~дей small, petite; like a combed coat.
- шүйіл//у** *em.* to dive.
- шүйіркелес//у** *em.* to coo.
- шүйір//у** *em.* to wrinkle (*nose, lips*); to frown.
- шүңіре//ю** *em.* to become hollow (*eyes*); ♦ *с.е.* ~к sunken; ~к көз hollow eyes .

шүріппе *z.e.* trigger.

шхуна *z.e.* schooner.

шыбық *z.e.* bar; cane.

шыбын *z.e.* fly; ~ ұрғыш *swat*; ~ның құрты *maggot*; ~-шіркей *insect*; ~-шіркейдің шағуы *insect bite*; ~-шіркеймен қоректенетін *carnivorous*.

шыбыртқы *z.e.* willow.

шығанақ *z.e.* pond; gulf.

шығарма *z.e.* work; (*ӨНЕР*) composition; (*ӘДЕБ*) essay; ~ның өзектілігі the essay substance; ~лар жинағы collected works; ~шылық creativity; ~шылық демалыс *sabbatical*.

шығар//у *em.* to pull out; to release; to produce; ~ып алу to wrench; ~ып жіберу to eject; ~ып салу to follow; to see off; ~ып тастау to exclude; ♦ *em.* ~май to keep out.

шығарыл//у *em.* to output; to thrown out; ♦ *c.e.* ~ған акционерлік капитал issued capital; ♦ *c.e.* ~маған unopened; ~маған акционерлік капитал unissued capital.

шығ//у *em.* to appear; ~у нүктесі point of departure; ~у ойыны away game; ~у тегі origin; ~у тесігі outlet; ~у тетігі escape key; ~атын есік gate; ♦ *c.e.* ~атын құжаттарға арналған себет out tray; ~атын мәліметтер output; ♦ *z.e.* ~а беріс hall; lobby.

шығын *z.e.* drain; damage; expenditure; ~ға £5000 мөлшерінде төлеу to pay £5,000 in damages; ~ қылу to expend; ~ға ұшырату to strain; ~ға ұшырау to make a loss; ~дар деңгейін бақылау cost control; ~дарды өтеу ақшасы allowance; ~ды есептейтін маман loss adjuster; ~ды қысқарту to cut one's losses; ~ның өтелуіне кепіл болу to indemnify; ♦ *c.e.* ~сыз without detriment to; ~далған spent; ♦ *em.* ~дау to use up; to consume; ~дану to fork out.

шығыр *z.e.* curl.

шығыс I *z.e.* east; oriental; ~ блок елдері the Eastern bloc; ~ Еуропа Eastern Europe; ~ еуропалық уақыт Eastern European Time; ♦ *c.e.* ~тық eastern.

шығыс II *z.e.* consumption; ~ пен кіріс сараптамасы cost-benefit analysis; ~-кіріс кітабы ledger.

шыда//у *em.* to put up with; ~май give way; ♦ *c.e.* ~ғысыз insufferable; ~рлық tolerable.

шыдам *z.e.* patience; ~ы таусыла күту to be (all) agog; ~ы таусылу to lose one's patience; ~ының шегіне жету at the end of one's tether; ♦ *c.e.* ~ды bearable; enduring; hardy; ♦ *z.e.* ~дылық endurance; ~дылыққа тексеру endurance test; ♦ *c.e.* ~сыз intolerant; ♦ *z.e.* ~сыздық impatience; intolerance; ♦ *em.* ~сыздану to get restless; ~сыздана бастау to get impatient; ~сыздана күтуші eager; ♦ *үсм.* ~сыздана eagerly; impatiently.

шыжбалақ *z.e.* fidgety; ♦ *em.* ~тау to fidget.

шыж//у *em.* to heat; ♦ *c.e.* ~ыған ыстық scorching.

шыжғыр//у *em.* to fry.

шыжғырыл//у *em.* to be melted (*fat*); ♦ *c.e.* ~ған май blubber.

шыжық *z.e.* crackling.

шыжылда//у *em.* to sizzle; to hiss (*frying on fire*); *ауыс.* to try hard, to worry about smb..

шық *z.e.* dew; ♦ *em.* ~тану to become damp with dew; шөп ~танды the grass became wet with dew.

шықпырт//у *em.* to smack.

шықылық *z.e.* chirping; chirruping (*birds*); ♦ *em.* ~тау to squawk.

шықыр *еликт.* crunch; crackling; clanking; creaking; ♦ *em.* ~лау to creak; ♦ *c.e.* ~лаған дыбыс rasping noise.

- шылапшын** *з.е.* bowl.
- шылау** *з.е.* preposition; conjunction.
- шылдыр** *з.е.* chime; ~ еткізу to tinkle;
♦ *em.* ~лау to call; ~лату to buzz.
- шылпыл** *з.е.* flopping; ♦ *em.* ~дау to squish to slap; to spank, to smack (*water, mud*); ~дату to slurp.
- шылым** *з.е.* cheroot; ~ шегумен күресу қоғамы action on smoking and health.
- шым** *з.е.* sod; ~мен қаптау to turf; ~ның кесері divot .
- шымқай қара** *с.е.* jet-black.
- шымтезек** *з.е.* turf.
- шымш//у** *em.* to nip.
- шымшуыр** *з.е.* pincers.
- шым-шытырық** *з.е.* muddle .
- шымылдық** *з.е.* partition; ~ артынан басқару stage-manage .
- шымыр** *с.е.* lean.
- шымырла//у** *em.* to ruffle.
- шын** *с.е.* truthful; ~ жүректен genuinely; heartily; wholehearted ; ~ жүректен алғыс grateful thanks; ~ жүректен емес in bad faith; ~ жүректен шыққан soulful; ~ көңілден sincerely; ~ сияқты believable; plausible; ~дап truthfully.
- шынайы** *с.е.* meaningful; realistic; ~ ойын fair play; ~лық *з.е.* sincerity.
- шынар** *з.е.* platan; plane tree.
- шынашақ** *з.е.* toe (*foot*); little finger.
- шындығында** *үсм.* truly.
- шындық** *з.е.* reality; truth; veracity; ~қа жанаспайтын far-fetched; ~қа негізделмеген unrealistic; ~қа ұқсас credibility; ~тан қашу escapism; ~ты айтпау to tell lies; ~ты дәлелдеу to vindicate; ~тың бетін ашу eye-opener.
- шынжыр** *з.е.* chain; moorings; ~мен байлау to chain; ~ реакциясы domino effect; ♦ *с.е.* ~лы tracked ~ табан (*TEX*) caterpillar track; ~ табанды caterpillar.
- шынтақ** *з.е.* elbow; ~ сүйегі funny bone; ♦ *үсм.* ~тап сүйену to rest one's arms on.
- шыны** *з.е.* glass; ~-аяқ teacup; ~-аяқ қолынан сырғып шығып кетті the cup slipped from her hand; ~ сауыт phial; ~ талшық fibreglass.
- шынығ//у** *em.* to become tempered; to be forged; ♦ *с.е.* ~(ғ-к)қан seasoned;
- шынықтыр//у** *em.* to toughen; to strengthen.
- шынымен** *үсм.* sure enough.
- шынында** *үсм.* genuinely; indeed; ~ бұл оңай емес admittedly it is not easy; ~ не болып қалды? what really happened? .
- шың** *з.е.* cliff height; top; peak; ~ға өрмелеуші rock climber; ~ға шығу rock climbing.
- шыңғыр//у** *em.* to wail; to scream.
- шыңырау** *з.е.* very deep, bottomless pit (*precipice, well*); abyss; *ауыс.* despair.
- шырақ** *з.е.* suppository; (*МЕД*) torch.
- шырма//у** *em.* tie up confusing; *ауыс.* entangle; ~лып қалу to get in(to) a tangle; ~лау to bedevi; ♦ *с.е.* ~лған inhibited.
- шырмауық** *з.е.* climber; ~ өсімдік ramble.
- шырпы** *з.е.* brushwood.
- шырт:** *елікт.* ~ еткізу to click; ~ ету pop; ~ылдату snap;
- шырша** *з.е.* fir tree.
- шырыл** *з.е.* yelp; squeak; chirping; twittering; ♦ *em.* ~дау to chirp; to chatter.
- шырын** *з.е.* juice; ♦ *с.е.* ~ды juicy; luscious.
- шырыш** *з.е.* slime; ~ты ұлу slug.
- шыт** *з.е.* print; calico.
- шытына//у** *em.* to crack.
- шытыр** *з.е.* snap, crackle; ♦ *em.* ~лау to splutter.

ШЫТЫРМАН

- ШЫТЫРМАН** *z.e.* maze; ~ оқиғалы фильм thriller.
- шілде** *z.e.* July; ~ден бері since July; ~нің басында/аяғында at the beginning/end of July; ~нің ортасында in the middle of July.
- шілтер** *z.e.* lace; (*TEX*) grille; ~ тоқу lacemaking; ♦ *c.e.* ~лі lacy; ~лі майлық doily.
- шіркей** *z.e.* gnat; midge.
- шіркеу** *z.e.* monastery; church; ~ мұнарасы belfry; ~ гимні hymn; ~ге келу to parish; ~ге келушілер кеңесі parish council; ~ге келіп кетуші parishioner; ~ киімі vestment; ~ден шығару to excommunicate; ~ жабдықтары сақталатын жер vestry; ~ қызметшісі verger; ~ қызметіне жіберу to celebrate mass; ♦ *c.e.* ~лік clerical.
- шір//у** *em.* to decay (*body, leaf*); ♦ *z.e.* ~ік putrid; rot; ♦ *c.e.* ~іген addled (*egg*); rotten (*fruit, tree, tooth*).
- шіріт//у** *em.* to erode (*metal*).

Щ, щ

- Щ, щ** *the thirty fifth letter of the Kazakh alphabet.*
- щетка** *z.e.* brush; тіс ~сы toothbrush; шашқа арналған ~ hairbrush.
- щи** *z.e.* shchi (*cabbage soup*).

Ы, ы

- Ы, ы** *the thirty seventh letter of the Kazakh alphabet.*
- ығыр** *z.e.* meddlesomeness; ♦ *em.* ~қылу to bother; ~ын шығару to give no rest, never leave in peace.
- ығыс//у** *z.e.* to move; to shift.
- ығыстыр//у** *em.* to oust.
- ыдырал//у** *em.* to break-up; to dissipate; to be disconnected; to decay;
- ыдырат//у** *em.* to dissipate; liquidate; ♦ *z.e.* ~ушы spraying; dissipating; ~ушы ферменттер splitting enzymes.
- ыдыс** *z.e.* dishes; limpet; empties; flagon; vessel; ~ жуатын машина dishwasher; ~ кептіретін сөре rack; ~ қоятын жер pantry; --аяқ utensils; place setting; ~-аяққа арналған майлық tea towel; ~тың ауызы neck; ~-аяқ дүкені dishes shop; ~ жуу to wash the dishes; to do the washing-up.
- ыждағат** *z.e.* diligence; zeal; ♦ *c.e.* ~ты studious; ♦ *үсм.* ~пен studiously.
- ыза** *z.e.* spite; frustration; chagrin; ~ келтіру infuriate; ♦ *c.e.* ~қор crusty; ~лы spiteful; annoyed; savage; ♦ *em.* ~лану to turn nasty; overreact; ~ландыру to anger; to enrage; to annoy; to tease.
- ызғырық** *c.e.* frost; bitter.
- ызылда//у** *em.* to hum.
- ызыңда//у** *em.* to drone on.
- ық** *z.e.* leeward; ♦ *үсм.* ~ жағынан leeward; ~ жаққа қарай leeward to.
- ықпал** *z.e.* leverage; prevarication; influence; ♦ *c.e.* ~ды influential; ♦ *em.* ~ету to influence.
- ықтияр** *z.e.* will; volition; ~лылық voluntariness; freedom of action; ~сыздық dependence; lack of free will; compulsion.

- ЫҚТЫР//у** *з.е.* to drive (*wind*); **жел жылқыны ~ып әкетеді** wind drives the horses.
- ЫҚШАМ** *с.е.* small; portable; ~ **аудан** microdistrict; ~ **мақала** short article; ~**ды** comfortable; laconic; ♦ *з.е.* ~**дық** compactness; portability.
- ЫҚЫЛАС** *з.е.* diligence; inclination; consideration; ~ **қою** to concentrate; ♦ *с.е.* ~**ты** considerate; attentive; responsive; ~**ты болу** to be desperate to do; ♦ *үст.* ~**пен** attentively;
- ЫҚЫЛЫҚ** *з.е.* hiccups; ~ **ату** to hiccup.
- ЫЛҒАЛ** *з.е.* humidity; ~ **жұтқыш** absorbent; ~ **жұтқыш мақта** absorbent cotton; ♦ *с.е.* ~**ды** humid.
- ЫЛДИ** *з.е.* slope; slant; tilt; incline; ♦ *с.е.* ~**лы** low-lying; ♦ *ем.* ~**лау** to slope down.
- ЫМ** *з.е.* gesture; ~ **тілі** body language; sign language; ~**мен көрсету** to show using gestures; ♦ *ем.* ~**дау** to gesticulate; to drop a hint.
- ЫМЫРА** *з.е.* compromise; trade-off; ~**ға келмейтін** implacable; ~**ға келу** to compromise; go to concessions; ~**шыл** conciliator; compromiser; ♦ *с.е.* ~**лық** compromise; ~**герлік** peacekeeping; ~**герлік күштер** peacekeeping force; ~**сыз** irreconcilable.
- ЫМЫРТ** *з.е.* dusk; nightfall.
- ЫНЖЫҚ** *з.е.* weak-willed; mumbler (*person*).
- ЫНТА** *з.е.* interest; eagerness; ♦ *с.е.* ~**лы** zealous; assiduous; willing; ~**лы топ** initiative group; ~**сыз** indifferent; inattentive; ♦ *з.е.* ~**лылық** diligence; enthusiasm; ~**сыздық** lack of interest; ♦ *ем.* ~**ландыру** to stimulate; to induce; ~**ландыру жүйесі** incentive scheme.
- ЫНТЫҒ//у** *ем.* to thirst; to crave.
- ЫНТЫЗАР** *с.е.* having a desire; inquiring; ♦ *з.е.* ~**лық** desire; passion; ♦ *ем.* ~**лану** to languish; to desire.
- ЫНТЫҚ** *с.е.* desire; passion; **көруге ~ болу** to have a strong desire to see.
- ЫНТЫМАҚ** *з.е.* agreement; solidarity; ~**тастық** unity; commonwealth; solidarity; ♦ *с.е.* ~**шыл** peaceable; ♦ *ем.* ~**тасу** to cooperate; ~**тастыру** to bring together; act together; ♦ *үст.* ~**тастықта** in association with.
- ЫҢҒАЙ** *з.е.* favorable circumstance; convenient moment; ~**ы келмеу** not to have convenient opportunity; ♦ *с.е.* ~**лы** cosy; comfortable convenient; ~**лы орналасу** ensconce oneself cosily; ~**лы орын** convenient place; ~**сыз** unsuitable; unadapted; inconvenient; ~**сыз жағдай** awkward situation; ♦ *з.е.* ~**лылық** convenience; ~**сыздық** discomfort; inconvenience; ♦ *ем.* ~**лау** to fix; to adapt (to).
- ЫҢҚЫЛ** *з.е.* moan; ♦ *ем.* ~**дау** to moan; to groan (*pain*).
- ЫҢЫЛДА//у** *ем.* to hum under breath; to croon.
- ЫРҒАЙ** *з.е.* (БОТ) cotoneaster.
- ЫРҒАҚ** *з.е.* rhythm; ~**(қ-ғ)ына түсу** to tune in (to); ♦ *с.е.* ~**ты** rhythmic; rhythmically; measured; ♦ *з.е.* ~**тылық** rhythmicity.
- ЫРҒ//у** *ем.* to jump; to bounce; to jump off; **атқа ~ып міну** to jump on a horse; **орнынан ~ып тұру** to jump up from his seat; ~**ып шығу** to pop out.
- ЫРЖИ//ю** *ем.* to grin; to smile.
- ЫРЫҚ** *з.е.* power; will; ~**ына көну** to obey; ♦ *с.е.* ~**сыз** forced; coercive; ~**сыз етіс** (ЛИИГ) passive voice.
- ЫРШ//у** *ем.* to jump; to leap; ~**ып түсу** to rebound (off); shrink away; jump.
- ЫРЫЛДА//у** *ем.* to growl; to roar; to snarl.
- ЫРЫМ** *з.е.* belief; superstition; ♦ *с.е.* ~**шыл** superstitious; ♦ *з.е.* ~**шылдық** superstition.
- ЫСҚЫ** *з.е.* bow; stringed.

ЫСҚЫРУ

- ЫСҚЫР//у** *em.* to hiss; to whistle; to whoosh; to boo; to catcall; ♦ *з.е.* ~ық swish; toot; whistle; ~ық ауаны кесіп өтті a whistle rent the air; ~ықпен ~у to blow a whistle; ♦ *с.е.* ~ған дыбыс whistle.
- ЫСТА//у** *em.* to process by smoking; етті ~у to smoke meat; ~йтын жай smoke shop.
- ЫСТЫҚ** *с.е.* hot; heat; thermal; warm; ~қайнар hot spring; ♦ *з.е.* scorcher; fever; ~басу poultice; ~өту heatstroke; ~тартқыш heat-seeking; ~қа төзімді heat-resistant.
- ЫСЫТ//у** *em.* to heat; heat up.
- ЫС//у I** *em.* to be heated; to get hot.
- ЫС//у II** *em.* to rub. ♦ *з.е.* ~қыш sponge.
- ЫСҚЫЛА//у** *em.* to sponge; to rub.
- ЫСЫЛДА//у** *em.* to sparkle; hiss.
- ЫСЫЛ//у I** *em.* to get hand; to acquire skills; ♦ *с.е.* ~маған inexperienced.
- ЫСЫЛ//у II** *em.* to become peaky; to slim.
- ЫСЫРАП** *з.е.* waste; ~ету to waste; ♦ *с.е.* ~шыл wasteful; profligate; extravagant; ~шыл адам spendthrift; ♦ *з.е.* ~шылдық extravagance; prodigality.
- ЫСЫР//у** *em.* to disallow; ~ып қою to ram; ~ып тастау to brush aside; ~ып шығару displacement.
- ЫСЫРМА** *з.е.* bolt; ~мен бекіту to bolt; ~шүмек stopcock; ♦ *с.е.* ~лы sliding; ~лы есік sliding door.

I, i

I, i *the thirty eighth letter of the Kazakh alphabet.*

іждағат *з.е.* diligence; ♦ *с.е.* ~ты diligent.

із *з.е.* trace; footstep; ~кесуші pathfinder; ~бен жүру to track; ~ін қалдыру to leave traces; to mark; ~іне түсу to persecute; ~ашар pioneer; predecessor; ♦ *с.е.* ~түзсіз without a trace;

ізбес *з.е.* limestone; ~ерітіндісі whitewash.

ізгі *с.е.* distinguished sacred; ~ниет good intention; ~тілектер best wishes; ♦ *з.е.* ~гілік sacredness; kindness; goodwill; ♦ *с.е.* ~лікті benevolent; humane.

ізденіс *з.е.* quest; search; ♦ *с.е.* ~жұмыстары search works.

іздел//у *em.* to seek; to look for; ~п табу to retrieve; ~у салу to seek out; ~уде болу to be wanted.

ізвестір//у *em.* to search; to chase up; ~у тобы search group; ~у бюросы lost and found; lost property office.

ізет *з.е.* honor; reverence; respect; ~ету to show respect; (ӘСК) to salute; ~пен respectfully; ♦ *с.е.* ~ті deferential; reverent; courteous.

ілгек *з.е.* clasp; fastener; ~және ілмек hook and eye; buttonhole; ~пен тоқу to crochet; ~(к-г)ін ағыту to unzip; ~(к-г)ін салу to hook up.

ілгері *үсм.* forward; ahead; ~даму to evolve; ♦ *em.* ~леу to move forward.

ілгешек *з.е.* hanger; latch; hook; hitch.

ілеспе *с.е.* simultaneous; synchronous; ~аударма simultaneous translation.

ілтипат *з.е.* goodwill; reverence; attention; біреуге ~көрсету to treat someone with respect; ♦ *с.е.* ~ты amiable; helpful; attentive.

іл//у *em.* to hang out; to hang; to hook; to spur on; ~ін әкету to intercept; ~ін қою to hang up; hang out; ♦ *з.е.* ~гіш hanger; киім ~гіш clothes rack; ~мек hinge; zip; loop; hitch. ♦ *с.е.* ~ме buttonhole; knot of hanger; ~улі hung;

suspended; ~улі қамалға қамап қою to padlock; ~улі киім hanging clothes;
ілін//у *em.* to be hung on; ~іп тұру to be hung; to pivot on; ~ген slack.
ілініс//у *em.* to catch on; to be entangled; to grapple; to quarrel; ~у тетігі clutch.
ілік *z.e.* kinship; (*ЛИИГ*) ~ септігі genitive case.
ін *z.e.* burrow; den; hole; ~ қазу to burrow.
індет *z.e.* epidemic; pestilence ~тің алдын алу шаралары preventive measures against epidemics.
інжу *z.e.* pearls; ~ моншақ pearl.
інжугүл *z.e.* lily of the valley.
інжір *z.e.* fig (*Ficus carica*).
іңір *z.e.* evening time; early evening;
 ♦ *үст.* ~де in the twilight.
ірге *z.e.* base of yurt; foundation; wall;
 ♦ *c.e.* ~лес neighbouring, who lives next door; ~лес ел neighbouring country; ~лес болу to flank.
іргетас *z.e.* cornerstone; foundation stone.
ірк//у *em.* to detain; to stop; to suspend; slow down; көз жасын ~у to check tears.
ірік//у *em.* to flow into one place; to accumulate; to linger to be collected (*water, tear*); ~іп қалған су flood water.
іркіт *z.e.* fermented milk; whey.
ір//у *em.* to turn sour; to clot; to rot; to decompose; ♦ *z.e.* ~тік lumps; clumps;
 ♦ *c.e.* ~тік-~тік lumpy.
ірі *c.e.* big; large; major; ~ әмбебап дүкені hypermarket; ~ бұршақ pulse; ~ жылан python; ~ қара cattle; livestock; ~ өзендер great rivers; ~ масштабты large-scale; ~ операция а major operation.
іріктел//у *em.* to select; to sort; ~у бөлімі sorting office; ~у комиссиясы selec-

tion committee; ~п алу to cull; ♦ *z.e.* assortment; cull; elimination; selection.

іріктел//у *em.* to be selected; to be sorted; ~лген selected.
ірімшік *z.e.* cheese; cottage cheese; curd cheese; ~ тақтасы cheeseboard; ~ қосылған гренок Welsh rarebit.
ірің *z.e.* matter; pus; purulence; ~ кернеген ісік cyst; ♦ *em.* ~деу to fester.
іс *z.e.* cause; deed; matter; business; concern; job; occupation; pursuit; ~ барысы туралы баяндама progress report; ~ барысында тексерілген chargé d'affaires; ~ жүзінде practically; ~ жүргізуші account executive; filing clerk; ~ жүрмеу to turn nasty; ~ қағаз record; file; ~ мазмұны (*ЗАҢ*) brief; ~ті бастап жіберу to set the ball rolling; ~ті жүргізу to prosecute; ~ті сотқа беруді шешетін алқалылар тобы grand jury; ~тің аныққанығына жету to get to the bottom of smth; ~тің жағдайы setup; ~тің қайта тыңдалуы retrial; ~тің қанығына жету to get down to brass tacks; ~тің мән-жайын түсіну to get the point; ~тің мәніне көшу to come to the point; ~і оңға басыу to take a good turn; ~-әрекет action; ~-әрекет бағыты course of action; ~-әрекеттерін жоққа шығару to vitiate smb's efforts; ~ке кірісу to spring into action; to knuckle down; to press ahead; ~ке қосу to actuate; to rope in; to activate; to put into effect; ~ке қосылу to come on stream; ~пен айналысу to work on; ~тен шығу to break down; ~ке асыру to enforce; to realize; ~ке асатын feasible; ~ке асушылық feasibility; ~ке асыру to float; to bring *or* call into play; ~ке аспаған frustrated; ~ке аспай қалу to unstuck; to go wrong; ~ке аспайтын unworkable; impractical; ~ке аспау

- to fail; not to realize; ~қағаз clerical work; ~қағаздар папкасы dossier.
- іссапар** *з.е.* business trip; posting; ~ға жіберу to send on a business trip; ~да болу to be away on business; ~мен жүретін тілші roving reporter.
- іскек** *з.е.* tweezers.
- іскер** *с.е.* practical; businesslike; efficient; ♦ *з.е.* money-maker; ~ әйел business woman; ~лік ability; ♦ *с.е.* ~и/~лік business; ~лік байланыстар business contacts; ~и әріптес working partner; ~и емес unbusinesslike; ~и орта the business community.
- істелу** *em.* to do; to make; ~уге мүмкіндігі болу to be in a position to do; ~уді аяқтау to finish doing; ~й алу to be able to do; ~меу not to do;
- істелу** *em.* to be done; ~генді қадағалау to keep track of what has been done;
- істес** *с.е.* colleague; coworker; ~ болу to work together; have a common cause.
- істік** *з.е.* skewer; iron rod with a sharp end; ~ найза sharp lance; ~те қуырылған ет spit roast.
- іс/у** *em.* to swell up; ~іп кеткен swollen; ♦ *с.е.* ~кен swollen;
- ісін/у** *em.* to swell; ~інген puffy; bloated; ♦ *з.е.* ~ік swelling; growth; bump.
- іш I** *з.е.* stomach; ~ ауруы ellyache; stomachache; belly; ~ жүргізетін дәрі (МЕД) purge; ~ өту to pee; ~ қату constipation; ~ сүзегі typhoid; ~ киім linen; underpants; underwear; ~ көйлек petticoat; ~ пыстырарлық boring.
- іш II** *с.е.* abdominal; ~ке кіру to scrape through; ~ке лақтыру throw-in; ~ке тарту puff (*cigarette, pipe*); ~тегі сырды ақтару outpouring; ~тегі нәресте foetus; ~індегі зат stuffing; ~індегісін айту to let off steam; ~іне жел толтырылу to distend; ~іне кіріп кеткен sunken; ♦ *с.е.* ~ті capacious; ♦ *үсм.* ~тей inwardly; ♦ *фр.* ~іне тарту to inhale; ~інен көре алмай to gloat (over).
- ішек I** *з.е.* intestine; ~тер guts; ~қарын giblets; offal; tripe; ~сілесі қатып күлу to burst out laughing; to laugh heartily.
- ішек II** *з.е.* string; домбыраның ~(к-г)і string of dombra (*Kazakh national two-stringed musical instrument*); ♦ *с.е.* ~ті stringed; ~ті аспап stringed instrument.
- ішкі** *с.е.* inner; internal; inside; ~ аула courtyard; ~ белдемше petticoat; slip; ~ бөлігі inside part; ~ жақ underside; interior; ~ жан дүние inner world; ~ құрылыстар insides; ~ тамыр intravenous; ~ телефон interoffice telephone; ~ Істер министрлігі Ministry of Internal Affairs.
- іш/у** *em.* to drink; to tinkle; to guzzle; ~уге арналған су drinking water; ~уге жарамды drinkable; ~уге жарамсыз undrinkable; ~іп алған paralytic; ~іп мас болу to get drunk; ~іп тауысу to finish up; ♦ *з.е.* ~кіш drinker; ♦ *фр.* ~кен асын жерге қою to dote on.
- ішімдік** *з.е.* booze; beverage; spirits; спирттік ~тер alcoholic drinks; ~тің әсері influence of alcohol.

Э, э

- Э, э** *the fortieth letter of the Kazakh alphabet.*
- эбен ағашы** *з.е.* (БОТ) ebony.
- эвакуация** *з.е.* evacuation; ♦ *с.е.* ~лық of evacuation; ~лық пункт evacuation centre; ~лық район evacuation area.

- Эверест** *з.е.* Everest.
- эвкалипт** *з.е.* (БОТ) eucalyptus.
- Эбвей аралы** *з.е.* Euboea.
- эволюция** *з.е.* evolution; ♦ *с.е.* ~лық evolutionary; ~лық оқу doctrine of evolution.
- эвольвента** *з.е.* (МАТ) evolvent.
- эвтаназия** *з.е.* euthanasia.
- эвфемизм** *з.е.* euphemism; ♦ *с.е.* ~дік euphemistic.
- эвфония** *з.е.* euphony.
- эгалитарлық** *с.е.* egalitarian.
- Эгей теңізі** *з.е.* the Aegean Sea.
- эгида** *з.е.* aegis.
- эгоизм** *з.е.* selfishness.
- эготизм** *з.е.* egotism.
- эготист** *з.е.* egotist.
- эгрет** *з.е.* egret-plume.
- эдельвейс** *з.е.* (БОТ) edelweiss.
- Эдем** *з.е.* (ДІН) Eden; ♦ *с.е.* ~дік of Eden.
- Эдинбург** *з.е.* Edinburgh.
- эзотерика** *з.е.* esoterics; ♦ *с.е.* ~лық esoteric.
- Эйвон** *з.е.* the Avon.
- Эйре** *з.е.* Eire.
- Эйфел мұнарасы** *з.е.* the Eiffel Tower.
- Эквадор** *з.е.* Ecuador; ♦ *с.е.* ~лық Ecuadorian.
- экватор** *з.е.* equator.
- Экваториальды Гвинея** *з.е.* Equatorial Guinea.
- эквивалент** *з.е.* equivalent; ♦ *с.е.* ~ті equivalent.
- эквилибрист** *з.е.* tightrope-walker; ~ика tightrope-walking.
- экзальтация** *з.е.* exaltation; ♦ *с.е.* ~лық in a state of exaltation.
- эксарх** *з.е.* (ДІН) exarch; ~ат exarchate.
- экзакуция** *з.е.* corporal punishment.
- экзема** *з.е.* eczema.
- экземпляр** *з.е.* copy; specimen.
- экзистенциализм** *з.е.* existentialism.
- экзистенциалист** *з.е.* existentialist.
- экзотика** *з.е.* exotica; ♦ *с.е.* ~лық exotic.
- экипаж** *з.е.* crew (*of ship, aircraft, tank*); carriage.
- экипировка** *з.е.* equipping.
- эккер** *з.е.* cross-staff.
- эклектизм** *з.е.* eclecticism.
- электик** *з.е.* eclectic; ♦ *с.е.* ~алық eclectic.
- эклиптика** *з.е.* ecliptic.
- эклога** *з.е.* eclogue.
- экология** *з.е.* ecology; ♦ *с.е.* ~лық ecological; ~лық апат ecological disaster; ~лық таза өнімдер ecologically safe foodstuffs; green product; ~лық тепе теңдік ecological equilibrium; ~лық қауіпсіз eco-friendly.
- эконом** *з.е.* steward; housekeeper.
- экономия** *з.е.* economy; saving.
- экономизм** *з.е.* economism.
- экономист** *з.е.* economist.
- экономика** *з.е.* economics; ♦ *с.е.* ~лық economical; ~лық араласпау laissez faire; ~лық есеп economics; ~лық соғыс economic warfare.
- экожүйе** *з.е.* ecosystem.
- экран** *з.е.* screen; ~ға шығару құқығы film rights; ~ға шығару screen; ~дағы бейнені бекіту to capture the screen; ~дық есте сақтау screen memory; ~дық түзету screen editing; ~изация filming; screening; film version (*of novel*); ♦ *с.е.* ~дық screen; ~дық редактор screen editor.
- эксгибиционист** *з.е.* flasher.
- экскаватор** *з.е.* excavator; адымдағыш ~ walking excavator; ~шы excavator operator.
- эксcrement** *з.е.* excrement.
- экскурс** *з.е.* excursus; digression; ~ант excursionist; tourist.

ЭКСКУРСИЯ

- экскурсия** excursion; trip; ♦ *c.e.* ~лық of excursion.
- экслибрис** *z.e.* book-plate.
- экспансионизм** *z.e.* expansionism.
- экспансивті** *c.e.* effusive.
- экпансия** *z.e.* expansion.
- экспедитор** *z.e.* forwarding agent; shipping clerk.
- экспедиция** *z.e.* expedition; ~лық әскер expeditionary force; ♦ *c.e.* ~лық forwarding; dispatch.
- эксперимент** *z.e.* experiment; ~ деңгейінде at the experimental stage; ~ ретінде as an experiment; ~ жасау to carry out experiment (with/on); ~ші experimenter; ♦ *c.e.* ~алды experimental.
- эксперт** *z.e.* expert; ♦ *c.e.* ~тік expert.
- экспертиза** *z.e.* expertise; examination.
- эксплозивті** *c.e.* plosive.
- эксплуататор** *z.e.* exploiter.
- эксплуатация** *z.e.* exploitation; utilization; operation; running; ~ға беру to put into operation; ♦ *c.e.* ~лық of exploitation; ~лық шығындар running costs; ~лық жағдай working conditions.
- экспозиция** *z.e.* layout; exposition; exposure.
- экспонат** *z.e.* exhibit.
- экспонета** *z.e.* (MAT) exponent.
- экспонент** *z.e.* exhibitor; exponent; index.
- экспонометр** *z.e.* exposure meter.
- экспорт** *z.e.* export; ~шы exporter; ♦ *c.e.* ~тық for export; ♦ *em.* ~тау to export.
- экспресс** *z.e.* express (train); ♦ *c.e.* ~ивті expressive.
- экспрессионизм** *z.e.* expressionism.
- экспрессия** *z.e.* expression.
- экспромт** *z.e.* improvisation.
- экспроприатор** *z.e.* expropriator.
- экспроприация** *z.e.* expropriation.
- экстенсивті** *c.e.* extensive.
- экстерн** *z.e.* external student; externe (*unpaid hospital doctor*).
- экстернат** *z.e.* external studies.
- экстерьер** *z.e.* form; figure (*animal*).
- экстрадиция** *z.e.* extradition.
- экстракт** *z.e.* extract; resume.
- экстракция** *z.e.* extraction.
- экстраполяция** *z.e.* (MAT) extrapolation.
- экстрасенс** *z.e.* psychic.
- экстремист** *z.e.* extremist; ♦ *c.e.* ~ік extremist.
- экстремум** *z.e.* (MAT) extremum.
- экстроверт.** *z.e.* extrovert.
- эксцентрик** *z.e.* (TEX) clowning.
- эксцентрицитет** *z.e.* (МЕД) eccentricity; ♦ *c.e.* ~тік eccentric.
- эксцесс** *z.e.* excess.
- эю** *z.e.* European Currency Unit.
- элеватор** *z.e.* grain elevator.
- элегия** *z.e.* elegy.
- электр** *z.e.* electricity; ♦ *c.e.* electric; ~ пеші electric stove; ~ стансасы power station; ~ басқармасы electricity board; ~ гирляндасы fairy lights; ~ жарығы electric light; ~ монтері electrician; ~ технигі electrical engineer; ~ жеткізу желісі power line; ~ жылытқыш electric fire; ~ қуатымен қамтамасыз ету the electricity supply; ~ пойызы electric train; ~ тогы electric current; ~ энергиясы power; ~ді қосу/ажырату to switch on/off the electricity; ~лі сым wiring; ~ сәулелі тұтқа cathode-ray tube; ~ тогы electric current; ♦ *em.* ~лендіру to electrify; ~лік *c.e.* electrical; ~лік қырғыш shaver.
- электризация** *z.e.* (МЕД, ФИЗ) electrification; treatment by electric charges.
- электрик** *z.e.* electric blue.
- электрификация** *z.e.* electrification.

- электричка** *з.е.* electric train.
электровоз *з.е.* electric locomotive.
электрод *з.е. (ФИЗ)* electrode.
электродинамика *з.е.* electro-dynamics.
электролиз *з.е. (ФИЗ)* electrolysis.
электромагнит *з.е.* electromagnet; ♦ *с.е.* ~ті electromagnetic.
электрожылытушы *з.е.* fan heater.
электрокардиограмма *з.е.* electrocardiogram.
электролиз *з.е.* electrolysis.
электрон *з.е. (ФИЗ)* electron; ♦ *с.е.* ~дық electronic; ~дық жазу digital recording; ~дық микроскоп electron microscope; ~дық пошта e-mail; ~ды есептеуіш машина electronic computer; ~дық кесте ұяшығы cell of spreadsheet; ~дық хабарламалар тақтасы bulletin board; ~дық сағат digital watch; ~дық-санағыш машина digital computer; ~дық-санау ғылымы computer science; ~дық санау машинасы electronic calculation device; ~ маманы computer scientist.
электроника *з.е.* electronics.
электротерапия *з.е.* electrotherapy.
электротехника *з.е.* electrical engineering; ♦ *с.е.* ~лық of electrical engineering.
электрохимия *з.е.* electrochemistry; ♦ *с.е.* ~лық electrochemical.
электроэнергия *з.е.* electric power.
элемент *з.е.* element; кесте ~і unit of table.
элерон *з.е.* aileron.
Элиста *з.е.* Elista.
элита *з.е.* elite; ♦ *с.е.* ~лық elite; ~рлық elitist.
Эллада *з.е.* Hellas.
эллин *з.е.* ancient Greek; Hellenic; ♦ *с.е.* ~дық Hellenistic.
эллинизм *з.е. (ТАР)* Hellenism.
эллинг *з.е.* slipway.
эллипс *з.е. (МАТ)* ellips.
эллипсоид *з.е. (МАТ)* ellipsoid.
эллиптикалық *с.е.* elliptical.
эль *з.е.* ale.
Эльба *з.е.* the Elbe; Elba (*island*).
Эльбрус *з.е.* Elbrus.
Эльгиншир *з.е.* Elginshire.
Эльзас *з.е.* Alsace; ♦ *с.е.* ~тық Alsatian.
Эльзас-Лотарингия *з.е.* Alsace-Lorraine.
эльф *з.е.* elf.
элювий (ГЕОЛ) *з.е.* eluvium.
эмаль *з.е.* enamel.
эманация *з.е.* emanation.
эмансипация *з.е.* emancipation.
эмбарго *з.е. (ЭКОН)* embargo.
эмблема *з.е.* emblem.
эмболия *з.е. (МЕД)* embolism.
эмбриология *з.е.* embryology.
эмбрион *з.е. (БИОЛ)* embryo.
эмеритура *з.е.* old age benefit (*secured by voluntary contributions*).
эмигрант *з.е.* emigrant; ♦ *с.е.* ~тық of emigrant.
эмиграция *з.е.* emigration; ♦ *с.е.* ~лық of emigration.
эмиссар *з.е.* emissary.
эмиссиялық *с.е.* of emission.
эмулятор *з.е.* emulator; терминал ~ы emulator of the terminal.
эмуляция *з.е.* emulation; жүйелік шақыру ~сы emulation of system call.
эмоция *з.е.* emotion.
эмпиризм *з.е.* empiricism.
эмпирик *з.е.* empiricist; ♦ *с.е.* ~алық empirical.
эмульсия *з.е.* emulsion.
эмфаза *з.е. (ЛИНГ)* emphasis; ♦ *с.е.* ~лық emphatic.
эмфизема *з.е.* emphysema.
эндемикалық *с.е.* endemic.
эндокринология *з.е.* endocrinology.
эндшпиль *з.е.* end-game (*chess*).

- энергетик** з.е. power engineering specialist.
- энергетика** з.е. power engineering; ~ департаменті department of energy; ♦ с.е. ~лық of power engineering; ~лық дағдарыс energy crisis.
- энергия** з.е. energy; ~ны үнемдеу саясаты energy-saving policy; ~ның шығынын азайтатын energy-saving; ♦ с.е. ~лы energetic.
- энзим** з.е. enzyme.
- энклитика** з.е. (ЛИНГ) enclitic; ♦ с.е. ~лық enclitic.
- энтерит** з.е. enteritis.
- энтомолог** з.е. entomologist;
- энтомология** з.е. entomology; ♦ с.е. ~лық entomological.
- энтропия** з.е. entropy; үйлестірім ~сы entropy of distribution.
- Энтеббе** з.е. Entebbe.
- энтузиазм** з.е. enthusiasm.
- энтузиаст** з.е. enthusiast.
- энцефалит** з.е. (МЕД) encephalitis.
- энциклика** з.е. encyclical.
- энциклопедизм** з.е. encyclopaedic learning.
- энциклопедист** з.е. Encyclopaedist.
- энциклопедия** з.е. encyclopaedia; ♦ с.е. ~лық encyclopaedic.
- эолит** з.е. (АРХЕОЛ) eolithic period.
- эоцен** з.е. (ГЕОЛ) Eocene period.
- эпигон** з.е. imitator.
- эпиграмма** з.е. epigram.
- эпиграф** з.е. epigraph; ~ика epigraphy.
- эпидемия** з.е. epidemic.
- эпидерма** з.е. (БИОЛ) epidermis.
- эпизод** з.е. episode; ♦ с.е. ~тық episodic.
- эпизоотия** з.е. epizootic (of cattle diseases).
- эпик** з.е. epic poet.
- эпика** з.е. epic poetry; ♦ с.е. ~лық epic.
- эпилепсия** з.е. (МЕД) epilepsy.
- эпилог** з.е. epilogue.
- эпитафия** з.е. epitaph.
- эпитет** з.е. epithet.
- эпицентр** з.е. epicentre.
- эпицикл** з.е. (МАТ) epicycle.
- эполет** з.е. epaulettes.
- эпопея** з.е. epic.
- эпос** з.е. epos; epic literature.
- Эпсом** з.е. Epsom.
- эпоха** з.е. era; age; epoch.
- эпюр** з.е. diagram; drawing.
- эра** з.е. era; біздің ~мызға дейін before Christ (BC); біздің ~мызда Anno Domini (AD).
- эрг** з.е. erg (unit of work).
- эрзац** з.е. ersatz.
- Эритрея** з.е. Eritrea.
- эритроцит** з.е. erythrocyte.
- эркер** з.е. oriel.
- эрогенді** с.е. erogenous.
- Эр-Рияд** з.е. Riyadh.
- эрстед** з.е. oersted.
- Эшир** з.е. Ayrshire.
- эрудиция** з.е. erudition.
- эрцгерцог** з.е. archduke; ~иня archduchess.
- эскадра** з.е. squadron; ♦ с.е. ~лық squadron.
- эскадрилья** з.е. flying squadron.
- эскадрон** з.е. troop.
- эскалатор** з.е. escalator; moving staircase.
- эскалация** з.е. escalation.
- эскалоп** з.е. cutlet(s).
- эскарп** з.е. scarp.
- эскиз** з.е. sketch; study; draft outline.
- эскимо** з.е. chocolate ice.
- эскимос** з.е. Escimo; ♦ с.е. ~тық Escimo.
- Эскот** з.е. Ascot.
- эскорт** з.е. escort.
- эспадрон** з.е. cutting-sword; back-sword.
- эспарцет** з.е. (БОТ) saonfoin.
- эспланада** з.е. esplanade.

- эссе** з.е. essay.
Эссекс з.е. Essex.
эссенция з.е. essence.
эстакада з.е. viaduct; platform (*carrying elevated rail*).
эстамп з.е. print; engraving; plate.
эстафета з.е. relay-race; ~ таяқшасы baton.
эстет з.е. aesthete.
эстетизм з.е. aestheticism.
эстетика з.е. aesthetics; ♦ с.е. ~лық aesthetic.
Эстония з.е. Estonia.
эстон з.е. Estonian; ♦ с.е. ~дық Estonian.
эстрагон з.е. (БОТ) tarragon.
эстрада з.е. stage; platform; ♦ с.е. ~лық pop; ~лық концерт pop music concert.
эстуарий з.е. estuary.
этажерка з.е. bookstand.
эталон з.е. standard; ♦ с.е. ~дық standard; ~дық тест программасы benchmark program.
этан з.е. (ХИМ) ethane.
этап з.е. stage; phase; lap (*sport*); halting-place; ~пен жіберу to transport; deport (*under guard*).
этика з.е. ethics.
этикет з.е. etiquette.
этикетка з.е. label.
этил з.е. (ХИМ) ethyl; ~ен ethylene.
- ЭТИМОЛОГ** з.е. etymologist;
ЭТИМОЛОГИЯ з.е. etymology; ♦ с.е. ~лық etimological.
Этна з.е. Etna.
ЭТНИКАЛЫҚ с.е. ethnic; ~ тазалау ethnic cleansing.
ЭТНОГРАФ з.е. ethnographer.
ЭТНОГРАФИЯ з.е. ethnography; ♦ с.е. ~лық ethnographic(al).
ЭТНОЛОГ з.е. ethnologist; ~ия ethnology.
ЭТНОС з.е. ethnic group.
ЭТОС з.е. ethos.
ЭТРУСК з.е. Etruscan; ♦ с.е. ~тық Etruscan.
ЭТЮД з.е. study (*art*); sketch; etude (*music*).
ЭФЕМЕРИД з.е. crush; din.
ЭФЕМЕРЛІК с.е. ephemeral.
ЭФЕС з.е. hit; handle (*of sword, sabre*).
Эфиопия з.е. Ethiopia; ~лық Ethiopian.
Эфир з.е. air; ~дегі уақыт air time; ~ден беру to put on the air; roadcast; (ХИМ) ether; қарапайым ~ ether; күрделі ~ ester.
ЭФФЕКТ з.е. effect; impact; result; consequences.
ЭШАФОТ з.е. scaffold; ~қа шығу to mount the scaffold.
ЭШЕЛОН з.е. echelon; соғыс ~ы military echelon.

Ю, ю

- Ю, ю** *the forty first letter of the Kazakh alphabet.*
юань з.е. yuan (*Chinese currency unit*).
юбка з.е. skirt; ~шалбар culottes.
ювелир з.е. jeweller; ♦ с.е. ~лік of jeweller.
Югославия з.е. Yugoslavia; ♦ с.е. ~лық Yugoslav.
юдофоб з.е. anti-Semite.
юкка з.е. (БОТ) yucca.
Юкатан з.е. Yucatan.
Юкон з.е. Yukon.
юмор з.е. humour; ♦ с.е. ~лық humorous; ~лық сезім sense of humour.
юмореска з.е. (ӘДЕБ, МУЗ) humorous.

ЮМОРИСТ

юморист з.е. humorist.

юмористика з.е. humour; smth funny;

♦ с.е. ~лық humorous; comic; funny.

юнга з.е. ship's boy.

юниор з.е. (СПОРТ) junior.

ЮНИСЕФ з.е. UNICEF (*abbr. of United Nations International Children's Emergency Fund* – Біріккен Ұлттар Ұйымының Балалар қоры).

юнкер з.е. (ТАР) cadet; junker (*Prussian landowner*); ♦ с.е. ~лік of Junker.

Юпитер з.е. Jupiter.

юра з.е. (ГЕОЛ) Jurassic period.

юрисконсульт з.е. legal adviser.

юриспруденция з.е. jurisprudence.

ют з.е. (ТАР) Jute.

Юта з.е. Utah.

Ютланд аралы з.е. Jutland.

Я, я

Я, я *the forty second letter of the Kazakh alphabet.*

Ява з.е. Java; ♦ с.е. ~лық Javan(ese).

ягдташ з.е. game-bag.

ягуар з.е. jaguar.

яғни көм.с. that is; i.e. (*id est*).

ядро физ. з.е. nucleus; kernel; main body; ball; core; shot; ~ны итеру putting the shot.

ядролық/ядерлік с.е. nuclear; ~ физика nuclear physics; ~ қару nuclear weapons; ~ қарусыз аймақ nuclear-free zone; ~ қаруды сынауға тиым салу test ban; ~ құрал deterrent; ~ синтез nuclear fusion; ~ қарусыздандыру nuclear disarmament; ~ реактор nuclear reactor; ~ физика институты Institute of nuclear physics.

яки көм.с. or; ~ болмаса either... or.

якут з.е. Yakut; ♦ с.е. ~тық Yakut.

ял з.е. whaler; pinnacle; yawl.

Ялта з.е. Yalta.

Ямайка з.е. Jamaica; ♦ с.е. ~лық Jamaican.

Ямусукро з.е. Jamoussoukro.

янки з.е. Yankee.

янтарь з.е. amber; ♦ с.е. ~лық amber.

Янцзы з.е. the Yangtze (*river*).

ярд з.е. yard (*measure*).

Ярмут з.е. Yarmouth.

ятаган з.е. yataghan.

Яунде з.е. Jaounde.

Яффа з.е. Jaffa.

яфетикалық с.е. (ЛИНГ) Japhetic.

яхта з.е. yacht; ~-клуб yacht club; ~шы yachtsman.

яһуди з.е. Judaism.

МАЗМҰНЫ CONTENTS

СӨЗДІКТІ ПАЙДАЛАҢУ ТУРАЛЫ	4
USING THE DICTIONARY	6
ҚАЗАҚША ШАРТТЫ ҚЫСҚАРТУЛАР (Abbreviations in kazakh)	8
ҚАЗАҚ ӘЛПБИІ (Kazakh alphabet)	10

СӨЗДІК (Dictionary)

A [ʌ].....	12
Ә [æ].....	39
Б [b].....	45
В [v].....	70
Г [g].....	73
Ғ [gh].....	80
Д [d].....	82
Е [e].....	92
Ж [dʒ].....	106
З [z].....	151
И [i].....	156
Й [j].....	161
К [k].....	161
Қ [q].....	181
Л [l].....	237
М [m].....	240
Н [n].....	261
О [o].....	267
Ө [uo]/[uɔ:].....	277
П [p].....	281
Р [r].....	292
С [s].....	300
Т [t].....	340
У [u].....	392
Ұ [u].....	395

У [u:]/[ɜ:]	399
Ф [f]	403
Х [h]	408
Ц [ts]	410
Ч [tʃ]	411
Ш [ʃ]	412
Щ [tʂ]	424
Ы [ɣ]	424
И [i]	426
Э [ə]	428
Ю [ju:]	433
Я [ja]	434

СӨЗДІКТЕР СЕРИЯСЫ

ҚАЗАҚША – АҒЫЛШЫНША СӨЗДІК

30 мыңға жуық сөз бен сөз тіркестері қамтылған

Жалпы редакциясын басқарған:
Ж.Түймебаев, Г.Сағидолда

Көркемдеуші редактор Ж. Айдос
Компьютерде қалыптаған Г. Өтенова

Пішімі 70×100 $\frac{1}{16}$. Офсетті басылым.
Баспа табағы 27,5.
Таралымы 500 дана. Тапсырыс № 3158.

“Қазығұрт” баспасының мекенжайы:
050009, Алматы қ., Абай даңғылы, 143-үй.
e-mail: kazygurt@list.ru

Тапсырыс берушінің файлдарынан
Қазақстан Республикасы
«Полиграфкомбинат» ЖШС-нде басылды.
050002, Алматы қаласы, М.Мақатаев көшесі, 41-үй.

DICTIONARY SERIES

KAZAKH – ENGLISH DICTIONARY

including about 30 000 words and phrases

EDITED BY

Zh. Tuimebayev, G. Sagidolda

Art editor J. Aidos

Computer modelling G. Utenova

Form 70×100 $\frac{1}{16}$, Offset paper.

Printsheet 27,5.

Edition 500. Order № 3158.

The address of publish office “Kazygurt”:

050009, Almaty city, 143 Abai street.

e-mail: kazygurt@list.ru

Client’s files

It was published in LLP “Poligraphcombinat” of Republic of Kazakhstan.
050002, Almaty city, 41 M. Makataev street.